

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

«Ὅποιος δέν ἀκολουθᾷ τὰ ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς αἱ ἑπτὰ ἅγιοι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐθέσπισαν, καὶ τὸ ἅγιον Πάσχα καὶ τὸ μηνολόγιον καλῶς ἐνομοθέτησαν νά ἀκολουθῶμεν, καὶ θέλει νά ἀκολουθᾷ τὸ νεοφεύρετον Πασχάλιον καὶ νέον μηνολόγιον τῶν ἀθέων ἀστρονόμων τοῦ Πάπα, καὶ ἐναντιώνεται εἰς αὐτὰ ὅλα, καὶ θέλει νά ἀνατρέψη καὶ νά χαλάσῃ τὰ πατροπαράδοτα δόγματα καὶ ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας, ἃς ἔχη τὸ ἀνάθεμα, καὶ ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως ἃς εἶναι».

(Ἐκφάσις τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου 1583)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

**Ἰπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Μητροπούλου,
Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου,
Ἀθήκια Κορινθίας**

**Ἰκτώβριος 1988
ΑΘΗΝΑΙ**

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

«Ὅποιος δέν ἀκολουθᾷ τὰ ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς αἱ ἐπτὰ ἅγιοι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐθέσπισαν, καὶ τὸ ἅγιον Πάσχα καὶ τὸ μηνολόγιον καλῶς ἐνομοθέτησαν νά ἀκολουθῶμεν, καὶ θέλει νά ἀκολουθᾷ τὸ νεοεφεύρετον Πασχάλιον καὶ νέον μηνολόγιον τῶν ἀθέων ἀστρονόμων τοῦ Πάπα, καὶ ἐναντιώνεται εἰς αὐτὰ ὅλα, καὶ θέλει νά ἀνατρέψη καὶ νά χαλάσῃ τὰ πατροπαράδοτα δόγματα καὶ ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας, ἅς ἔχη τὸ ἀνάθεμα, καὶ ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως ἅς εἶναι.

Ἔσεῖς δέ οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοί, μένετε ἐν οἷς ἐμάθετε, καὶ ἐγεννήθητε καὶ ἀνετράφητε καὶ ὅταν τὸ καλέσῃ ὁ καιρὸς καὶ ἡ χρεία καὶ αὐτὸ τὸ αἷμα σας νά χύνετε διὰ νά φυλάξετε τὴν Πατροπαράδοτον Πίστιν καὶ ὁμολογίαν σας, καὶ φυλάγεσθε ἀπὸ τῶν τοιούτων, καὶ προσέχετε ἵνα καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σᾶς βοηθᾷ ἅμα, καὶ ἡ εὐχή τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν».

(Ἀπόφασις τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου 1583)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἰπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσσοστόμου Μητροπούλου,
Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου,
Ἀθήκια Κορινθίας

Ὀκτώβριος 1988

ΑΘΗΝΑΙ

Ἰερεμὶ ἁγῶ θς
ἀρχιεπίσκοπος
κωνσταντινουπόλεως
καὶ οἰκουμενικῆς
ἐκκλησίας καὶ
ἀνατολικῆς ὀρθόδοξης
ἐκκλησίας

(ὕπογραφή Ἰερεμίου Β')

Ἡ ἀνωτέρω ὑπογραφή εἶναι τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰερεμίου Β' τοῦ Τρανου ὅστις προήδρευσε εἰς τὰς τρεῖς Πανορθόδοξους Συνόδους κατὰ τὰ ἔτη 1583, 1587, 1593 αἱ ὁποῖαι κατεδίκασαν καὶ ἀναθεμάτισαν τὸ νέον ἡμερολόγιον.

«Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ»

ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου
Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Μητροπούλου,
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου»
Ἀθήκια Κορινθίας τὸν Ὀκτώβριον 1988.
Ἡ ἐκτύπωσις ἐγένετο εἰς τὸ Τυπογραφεῖον
τοῦ κ. Κωνσταντίνου Τσινταράκη ὁδὸς Ἐπικούρου 17
Τηλ. 32.16.261, ΑΘΗΝΑΙ.

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

«Τέσσερα μεγάλα θηρία ἐγέννησεν ὁ ΙΣΤ΄ αἰὼν:

- 1) Τὴν αἵρεσιν τοῦ Λουθήρου,*
- 2) Τὴν αἵρεσιν τοῦ Καλβίνου.*
- 3) Τὴν αἵρεσιν τῶν Γιεζουβιτῶν καί*
- 4) Τὴν αἵρεσιν τοῦ νέου Καλενδαρίου.*

*Καί κατά μὲν τῶν αἱρέσεων Λουθήρου καί Καλβίνου ἔγραψαν οἱ.....
κατά δέ τῆς αἱρέσεως τοῦ ΝΕΟΥ ΚΑΛΕΝΔΑΡΙΟΥ ΑΠΕΦΑΝΘΗ ἡ ἐν
Κων/πόλει Μεγάλη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τῷ 1593».*

(Βλέπε: «Ὁμολογία τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως» σελίς (4) τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου).

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τῆς παρούσης Τετάρτης Ἐκδόσεως

Ἀγαπητέ Ἀναγνώστα,

Τό παρόν βιβλίον τό ὁποῖον ἀσχολεῖται εἰδικῶς μέ τό θέμα τῆς Ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου, εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καί τῆς ἀντικαταστάσεώς του διά τοῦ νέου παπικοῦ τοιοῦτου, διά πρώτην φοράν, ἐκυκλοφόρησεν, ὡς ὀλοκληρωμένον ἔργον, τό ἔτος 1929. Ἐκτοτε ἔτυχεν ἄλλων δύο ἐκδόσεων, ἡ δέ παρούσα εἶναι ἡ Τετάρτη.

Ἀκριβέστερον, ἀλλά καί διά τήν ἱστορίαν θά ἡδύνατο νά θεωρηθῇ ἡ παρούσα ἔκδοσις ὡς Πέμπτη, ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι, πρό τῆς ἐκδόσεώς του διά πρώτην φοράν εἰς βιβλίον, κατά τό 1929, ἐδημοσιεύθη ἐν συνεχείᾳ εἰς σειρᾶν ἄρθρων, ἀπό τόν Μάρτιον τοῦ 1928, ἕως τό 1929, εἰς τήν ἡμερησίαν ἐφημερίδαν τῶν Ἀθηνῶν «ΣΚΡΙΠ».

Μέ βάσιν λοιπόν τά ἱστορικά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν δύνανται αἱ ἐκδόσεις του νά ἀριθμηθοῦν καί χρονολογηθοῦν ὡς ἑξῆς:

1) Ἡ Πρώτη δημοσίευσις ἐγένετο εἰς σειρᾶν ἄρθρων κατά τά ἔτη 1928 & 1929 εἰς τήν ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ» τῶν Ἀθηνῶν.

2) Ἡ Δευτέρα ἔκδοσις, ὡς ὀλοκληρωμένον καί αὐτοτελές ἔργον εἰς βιβλίον, ἐγένετο τό 1929, ὑπό τοῦ Γρηγορίου Εὐστρατιάδου διευθυντοῦ τῆς ἐφημερίδος «ΣΚΡΙΠ» εἰς Ἀθήνας.

3) Ἡ Τρίτη ἔκδοσις ἐκυκλοφόρησεν εἰς τās 20/9/1960 ὑπό τοῦ Ἐπισκόπου τῶν Γ.Ο.Χ. Κιτίου Κύπρου κ. Ἐπιφανίου, εἰς Ἀθήνας.

4) Ἡ Τετάρτη ἔκδοσις ἐγένετο ὑπό τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τῶν Γ.Ο.Χ. Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἀνδρέου, εἰς τās 3 Μαΐου 1977, εἰς Ἀθήνας.

5) Ἡ Πέμπτη ἔκδοσις εἶναι ἡ παρούσα, ἡ ὁποία εἰς τό ἐξώφυλλον ἀναγράφεται ὡς ΤΕΤΑΡΤΗ, καί κυκλοφορεῖ κατά τόν Ὀκτώβριον τοῦ 1988.

Ἡ ἔκδοσις αὕτη, εἶναι πιστή ἀνατύπωσις ἀπό ἀντίτυπο

τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ 1929, διά τῆς μεθόδου τῆς φωτοστοιχειοθεσίας.

Ἄρχικῶς, ὑπῆρχε ἡ σκέψις, νά ἀνατυπωθῆ, τό βιβλίον ἀπό εὐρεθέν ἀντίτυπον τοῦ 1929, εἰς καλήν κατάστασιν. Ἀργότερον ὅμως, ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα, ὅπως μαζί μέ τήν ἀνατύπωσιν τοῦ βιβλίου, προστεθῶσιν καί περισσότερα ἱστορικά στοιχεῖα, σχετικά μέ τό θέμα, τό ὁποῖον πραγματεύεται.

Οὕτω, λοιπόν, συνεκεντρώσαμεν ὅσα ἦτο δυνατόν, τά ὁποῖα συμπεριελήφθησαν, εἰς τήν παρούσαν ἐκδοσιν, πιστεύοντες, ὅτι, τοιοῦτοτρόπως βοηθεῖται ὁ ἀναγνώστης, ὁ μελετητής, ὁ ἱστορικός νά σχηματίσῃ ὅσον τό δυνατόν πλήρη εἰκόνα περί τῶν προσώπων, πραγμάτων καί γεγονότων, τῶν σχετικῶν μέ τήν ἀλλαγὴν τοῦ ἡμερολογίου.

Στοιχεῖα τά ὁποῖα προσετέθησαν καί τά ὁποῖα δέν ὑπῆρχον, ἢ ὑπῆρχον ἐν μέρει εἰς τό βιβλίον εἶναι τά κάτωθι:

1) Τέσσερις φωτογραφίες ἀπό τήν ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ» εἰς τάς ὁποίας ἐμφαίνονται ἄρθρα ἐκ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς μελέτης (ὑπό τόν τίτλον «Ἡ πραγματική Ἀλήθεια περί τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου», καθώς καί τό ἄρθρον περί τοῦ Διωγμοῦ τῶν πιστῶν ὀρθοδόξων ὑπό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσσοστόμου Παπαδοπούλου, τοῦ πρωτεργάτου τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου.

2) Τήν ὑπογραφήν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰερεμίου Β΄ τοῦ Τρανου, ὅστις προήδρευσεν εἰς τάς Πανορθόδοξους Συνόδους τοῦ 1583, 87, 93.

3) Τήν αἰρετικὴν Ἐγκύκλιον τοῦ 1920 ἡ ὁποία θεωρεῖται ἀπό τοὺς αἰρετικούς Οἰκουμενιστάς ὡς ὁ καταστατικὸς τῶν Χάρτης. Ἡ ἐγκύκλιος αὐτὴ προετοίμασε τήν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου ἡμερολογίου.

4) Τήν ἀπόφασιν ἀπό τά Πρακτικά τοῦ ἐν Κων/πόλει «Πανορθόδοξου» Συνεδρίου τοῦ 1923, διά τῆς ὁποίας ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου.

5) Τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως Τεῦχος Πρῶτον ἀριθμ. φύλλου 24/25 Ἰανουαρίου 1923, εἰς τήν ὁποίαν

υπάρχει ή έκθεσις περί τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμερολογίου καθώσ καί ἕξ (6) ἄρθρα περί τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου ὡς πολιτικοῦ, εἰς χρῆσιν μόνον ὑπό τῆς Πολιτείας.

6) Τό Ὑπόμνημα τοῦ Μητροπολίτου Κασσανδρείας Εἰρηναίου καί εἰδικά τό Δ' & Ε' τμήμα εἰς τά ὁποῖα ἀναφέρεται περί τῆς ἀντικανονικῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου παπικοῦ ἡμερολογίου καί τό ὁποῖον κατέθεσεν εἰς τήν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας κατά τήν 14 Ἰουνίου τοῦ 1929.

7) Ἡ ἐν χειρογράφῳ ἀπόφασις τῶν Πανορθόδοξων Συνόδων περί τοῦ ΑΝΑΘΕΜΑΤΙΣΜΟΥ τοῦ νέου Καλενδαρίου (ἡμερολογίου) κατά τά ἔτη 1583 καί 1593, ἡ ὁποῖα εὑρίσκεται εἰς τήν βιβλιοθήκην τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Παντελεήμονος εἰς Ἅγιον Ὄρος μέ αὔξοντα ἀριθμόν 772.

8) Μιά φωτογραφία τῶν ἀφορισμένων οἱ ὁποῖοι ἔμειναν ἀδιάλυτοι, καί ὑπάρχουν εἰς σπήλαιον πλησίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας εἰς Ἅγιον Ὄρος.

9) Τό θαῦμα τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατά τήν 14ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1925, εἰς τήν Ἱ. Μονήν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, εἰς τό προάστειον Χολαργός ἔξω τῶν Ἀθηνῶν.

10) Τήν εἰκόνα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Β' τοῦ Τρανου, ἐπί τοῦ ὁποῖου ἀνεθεματίσθη τό νέον ἡμερολόγιον.

11) Ἐπίσης, σχετικᾶς φωτογραφίας κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι συνδέονται μέ τήν ἀλλαγὴν τοῦ ἡμερολογίου, καί ὑπῆρξαν ἐκ τῶν πρωτεργατῶν αὐτῆς, ὅπως:

α') Τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Δωροθέου, ἐπί τοῦ ὁποῖου ἐξεδόθη ἡ αἰρετικὴ ἐγκύκλιος τοῦ 1920.

β') Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Δ' Μεταξάκη, ἐπί τοῦ ὁποῖου ἀπεφασίσθη ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου τό 1923.

γ') Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου, ἐπί τοῦ ὁποῖου ἔγινε ἡ ἀλλαγὴ.

δ') Τοῦ Ἀρχ/που Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, τοῦ κυριωτέρου ὑποκινητοῦ τῆς ἀλλαγῆς.

12) Ἐπί πλέον ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον, ὅπως καταχωρήσωμεν καί τούς προλόγους, τῶν προηγουμένων ἐκδόσεων, πλήν τοῦ τῆς πρώτης, ἡ ὁποία, δέν εἶχεν.

Πιστεύοντες ὅτι διά τῆς παρουσίας ἐκδόσεως, μετά τῶν ἐν αὐτῇ συμπληρωματικῶν στοιχείων τά ὁποία ἐπισυνάψαμεν, θά συμβάλλωμεν εἰς τόν Ἄγῶνα ὑπέρ τῆς ΓΝΗΣΙΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ἥς, ἐλάχιστον μέλος ὑπάρχομεν, χάριτι ΧΡΙΣΤΟΥ, καί ὅτι θά βοηθήσωμεν τούς ἀδελφούς μας καί πάντα, ὅστις ἐπιθυμεῖ νά προσέλθῃ εἰς Αὐτήν, ἐπανεκδίδομεν τό παρόν.

Ἐν Ἱ. Μ. Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου
25 Μαρτίου 1988
Ὁ Καθηγούμενος
† Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος
Μητρόπουλος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΗ) Β' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς καὶ ἐν αὐταῖς ζωὴν εὐρήσετε» μᾶς λέγει ὁ Κύριός μας εἰς τὸ Θεῖον καὶ Ἱερὸν αὐτοῦ Εὐαγγέλιον.

Διὰ τοῦτο καγὼ ὁ ταπεινὸς θεωρήσας εὐθετον τὸν καιρὸν, ἐπὶ τῇ ἀνεξαρτησίᾳ τῆς Πατρίδος μου Κύπρου, ὑποχρέωσίς μου ἐστὶ ὅπως συμβάλω καγὼ, πρὸς τὴν ἀναδημιουργίαν, τοῦ πνευματικοῦ μέρους αὐτῆς, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἐστὶν ἀδύνατος ἡ ὑλικὴ ἀναδημιουργία εἰς Χριστιανικὸν ἔθνος μὲ ἱστορίαν καὶ παραδόσεις θρησκευτικὰς.

Μία τοιαύτη παράδοσις ὑποχρεωτικῶς τηρουμένη εἶναι ἡ τὸ Ἑορτολόγιον τῆς Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὴν ὁποίαν ἀνέτρεψεν ὡς μὴ ὄφειλε, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ μετ' αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου κατὰ τὸ 1924. Καὶ ἡ μὲν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀκολουθοῦσα πάντοτε τὴν μοῖρα τῆς Ἑλλάδος, ὡς μόνον δικαιολογητικόν, κατὰ τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον, ἐπρόβαλε τὸ ἐξῆς : «Ἐὰν ἐμμένωμεν μὲ τὸ παλαιὸν ἐν ὅσῳ ἡ Ἑλλὰς ἐπῆγε μὲ τὸ νέον, πῶς θὰ μᾶς θεωρῶσιν οἱ Ἀρχοντες αὐτῆς καὶ πῶς θὰ μᾶς βοηθήσουν διὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ἑλλάδος ;»

Ἡ δὲ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ποῦ ὠθήθη εἰς τὴν ἀλλαγὴν αὐτὴν θέλει εἶδει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸ βιβλίον, ὅπερ ἀκολουθεῖ, καὶ ἔτσι θὰ σχηματίσῃ τὴν ὀρθὴν γνώμην περὶ τὴν ἐσπευσμένην καὶ ἀντικανονικὴν μονομερῶς ἀλλαγὴν τοῦ Ἑορτολογίου.

Ἐκδίδοντας τὸ παρὸν βιβλίον ἐκπληρῶ μέρος τοῦ καθήκοντός μου ἔναντι τῆς ὅλης Ἐκκλησίας. Ἰδιαιτέρως δέ, ἐκπληρῶ τὸν πόθον ὄλων ἐκείνων οἵτινες πολλάκις ἐζήτησαν ἐξ ἡμῶν νὰ ἐρ-

μηνεύσωμεν πρὸς αὐτοὺς τὰ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἑορτολογίου καὶ ποίαν βλάβην φέρει καὶ διατί θεωρεῖται ἀντικανονική.

Ἐπὶ πλέον δέ, δίδωμεν τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς ἀρμοδίους, ὅπως μελετήσωσι τοῦτο καὶ ὑψώσωσι τὸ ἀνάστημά τους, ὅπου ἔχουν ἰδιαιτέραν περὶ τούτου εὐθύνην (μᾶλλον ἔχουσι τὴν ἀποκλειστικὴν εὐθύνην) ὡς τὸ ὑψωσαν καὶ εἰς τὰ πολιτικά, καὶ γίνῃ ἡ ποθητὴ ἔνωσις τῆς Ἐκκλησίας μετὰ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῶν ἐμμενόντων εἰς τὸ Πάτριον Ἑορτολόγιον, Καλὸν γὰρ ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. Κάλιστον δὲ τὸ ἀγωνίζεσθαι καὶ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ.

Ἡμεῖς εἴμεθα ἔτοιμοι ὅπως προσηφέραμεν ὅ,τι ἐξηγητᾶτο ἐξ ἡμῶν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, καὶ τώρα, τὰ θυσιάσωμεν ἑαυτοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ παντὸς ἐχθροῦ, οἰοσθήποτε καὶ ἐὰν εἶναι οὗτος. Δὲν θὰ ἀνεχθῶμεν ποτὲ τοὺς καθολικούς, τοὺς διαμαρτυρομένους καὶ τοὺς χιλιαστὰς νὰ καυχηθοῦν ὑπὲρ τῆς καταλύσεως τῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν παραδόσεων. Περιοριζόμεθα εἰς τὰς τρεῖς μεγάλας αὐτὰς αἱρέσεις, αἵτινες ἐπαπειλοῦν διαρκῶς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Αἱ μὲν δύο μεγάλαι αἱρέσεις, τῶν διαμαρτυρομένων καὶ τῶν χιλιαστῶν, ἀπορρίπτουν παντελῶς τὰς παραδόσεις. Ἡ δὲ καθολικὴ (Παπικὴ), αὐξάνει αὐτὰς κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῆς καὶ προσπαθοῦσα πάντοτε νὰ ἐπηρεάξῃ καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἐνα τοιοῦτον ἐπηρεασμὸν κατώρθωσε διὰ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἑορτολογίου.

Διὰ τοῦτο ἐθεώρησα τὴν ἀνάγκην ἐκδόσεως βιβλίου πρὸς διαφώτισιν τῶν πιστῶν καὶ πλανηθέντων, καί, ὡς τοιοῦτον καταλληλότερον ἐξελέξατο ἡ Ταπεινότης μου τὴν «Πραγματικὴν Ἀλήθειαν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑορτολογίου», καθότι κατὰ τῶν χιλιαστῶν ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ Συλλειτουργοῦ ἡμῶν Μητροπολίτου Κορινθίας τῶν Γ.Ο.Χ.Κ. κ. Καλλίστου τὸ «Χιλιασμὸς ἢ Δημιουργία τοῦ Σατανᾶ».

Ἐκ τοῦ παρόντος βιβλίου καταφαίνεται ἡ ἀνάγκη τῆς στερεῶς τηρήσεως τῶν παραδόσεων, ἡ ἐμμονὴ καὶ ἐπιστροφή εἰς τὸ Πάτριον Ὁρθόδοξον Ἑορτολόγιον τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀψηφοῦντες ὄχι μόνον τοὺς χλευασμοὺς τῶν καινοτόμων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν ὑμῶν ἣ ὁποία ἀνήκει εἰς χεῖρας Θεοῦ καὶ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἀποθάνωμεν. Ἄς ἐνθυμούμεθα τοὺς τρεῖς παῖδας ἐν μέσῳ τῶν ἀπίστων καὶ τῆς φλογός, ὅτι ὁ Θεὸς διεφύλαξε αὐτοὺς ἀβλαβεῖς, καὶ ἀντλοῦμεν δύναμιν ἐκ τῶν ἀπίστων θαυμάτων τῆς πίστεως.

Εὐελπιστῶν ὅτι διὰ τοῦ βιβλίου τούτου πολλαὶ ψυχαὶ διαφωτιζόμεναι θὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθειαν καὶ θὰ θελήσουν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν, ὀδηγούμενοι μὲ θάρρος καὶ ἀνδρεία ἀπὸ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Παραδίδω τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τὴν δημοσιότητα ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Εὐστρατιάδου, διευθυντοῦ τότε τοῦ ΣΚΡΙΠ.

Ἐν Κύπρῳ τῇ 20/9/1960. Σωτηρίῳ ἔτει

Ὁ ἐν ἐλαχίστοις Ἐπισκόποις τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν τῶν ἀκολουθούντων τὸ Πάτριον Ὁρθόδοξον Ἑορτολόγιον.

† Ο ΚΙΤΙΟΥ Ἐπιφάνειος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Γ' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πρὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου παρατηρήθη ἔντασις τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ καλάμου ὠρισμένων ἀγωνυμογράφων χρησιμοποιοῦντων τὸ θρησκευτικὸν ἔντυπον «Ὁρθόδοξος Τύπος» οἱ ὅποιοι ἀνέλαβον ἀγῶνα καὶ ἤγειραν πόλεμον κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος αὐτῆς ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως διασπείρωσι εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ κενὰ φρονήματα των, διαστρέψωσι τὴν ἀλήθειαν, ἀνατρέψωσι τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ ζωὴν καὶ συμπαρασύρωσι εἰς τὴν πλάνην των τοὺς παλαιοεορτολογίτας, τὸ λῆμμα τῆς χάριτος τὸ ὅποιον ἀποτελοῦσι οἱ ἐμμένοντες καὶ κρατοῦντες στερρῶς καὶ ἀκλονήτως τὰς ἱεράς παραδόσεις τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Οἱ ἐπικατάρτοι πρωτοστάται τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου Μελέτιος Μεταξάκης καὶ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος κατέλιπον γνήσια τέκνα των τοὺς ἐμφανισθέντας προσφάτως συνηγόρους των οἱ ὅποιοι «τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι» καταβάλλουν προσπάθειάς διαστροφῆς καὶ παραποιήσεως τῆς ἀληθείας. Καὶ κενοὶ τυγχάνοντες, γνήσιοι ἐπίγονοι τῶν ἐπικαταράτων πατέρων των, πρὸς κατασυκοφάντησιν τῆς ἀληθείας, πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ ἐσχάτως παρατηρουμένου ρεύματος μερίδος συντηρητικῶν ἐκ τοῦ νέου ἡμερολογίου ἐπιστρεφόντων εἰς τὰς πηγὰς τῶν πατρίων, πρὸς ἀπάτην τῶν ἀπλουστέρων καὶ πρὸς ἄμβλυσιν τοῦ φρονήματος τῶν Γ. Ο.Χ. καὶ πρὸς παραπλάνησιν τῶν στερρῶς ἔχομένων τοῦ παλαιοῦ ὀρθοδόξου ἡμερολογίου, ἐσχάτως κατέστησαν λαλίστατοι παπαγάλοι καὶ ἀκριδέστατοι ἀντιγραφεῖς τῶν ὄσων ἀγαληθειῶν καὶ παραπλανητικῶν φληναφημάτων καὶ ἀνοητολογημάτων ἐξεφούλκησε

ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1924 καὶ ἐντεῦθεν κατὰ τῶν στερεῶς ἐμμενάντων ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς Ὁρθοδοξίας παλαιο-εορτολογιτῶν.

Οἱ τοιοῦτοι τολμηταί, πανούργως καὶ σχολιῶς, συνηγοροῦντες μετὰ τῶν Οἰκουμενιστῶν, φροντίζουν νὰ ἀποδείξωσι τὸ ζήτημα τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου ὡς παρονοχίδα καὶ κηρύττουσι λόγους παλαιουμένους, πράγματι δὲ κενούς ὡς ἔπραξαν κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ οἱ μωρανθέντες σοφοὶ διδάσκαλοί των Μεταξάκης — Παπαδόπουλος, παραπαίοντες τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἀντιπίπτοντες τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, τῷ διὰ τῶν Ἀποστόλων λαλήσαντι καὶ διὰ μὲν τοῦ οὐρανοδόμονος Παύλου δογματίζοντι «Εἴ τις εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ἀνάθεμα ἔστω» διὰ δὲ τῶν ἁγίων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων «Τοὺς οὖν τολμῶντας ἑτέρως φρονεῖν, ἢ διδάσκειν, ἢ κατὰ τοὺς ἐναγεῖς αἰρετικούς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις ἀθετεῖν καὶ καινοτομίαν τινα ἐπινοεῖν... ἢ ἐπινοεῖν σχολιῶς καὶ πανούργως ἐν τι τῶν ἐνθέσμων παραδόσεων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν... τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι». (Ὅρος τῆς Ζ' Οἰκουμ. Συνόδου).

Λόγοι ὄθεν ποιμαντικοὶ ἀπορρέοντες ἐκ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἡμῶν καθήκοντος καὶ τῆς μερίμνης ὅπως προστατεύσωμεν τὰ πνευματικὰ ἡμῶν τέκνα ἐκ τῆς ἐνσκηψάσης λύμης τοῦ Οἰκουμενισμοῦ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ πρὸ πολλοῦ σημειουμένη ἔλλειψις τοῦ περισπουδάστου ἱστορικοῦ, ἀντιρρητικοῦ καὶ ἀπολογητικοῦ βιβλίου «Ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου» ὤθησαν ἡμᾶς εἰς τὴν ἀνά χειρας ἔκδοσιν τῆς παρούσης πραγματείας, ἀπηλλαγμένης ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγωτέρων λαθῶν καὶ παροραμάτων, λαβόντες κατὰ νοῦν ὅτι ὅ,τι ἀκριβές καὶ κανονικὸν ἐπιζητεῖται καὶ ὅ,τι ἐπιβάλλει τὸ ποιμαντορικὸν ἡμῶν χρέος ἐμπεριέχει ἢ πραγματεία αὕτη τῆς ὁποίας σπουδὴ εἶναι ἢ πρόληψις τοῦ σκανδαλισμοῦ τῶν πιστῶν καὶ ἀνασκευὴ τῶν ἀσταθμῆτων καὶ ἀσυναφῶν, πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, κρίσεων καὶ φρονημάτων τῶν ἀρθρογραφούντων κατὰ τῶν Γ.Ο.Χ., διὰ τῶν ἀπὸ τῆς ἁγίας Γραφῆς, Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ θεοφόρων Πατέρων ἀπορρεουσῶν ἀναντιρρήτων μαρτυριῶν, ὑφ' ὧν ἀποδεικνύεται ἡλίου φαεινότερον ποία ἢ πραγματικὴ ἀλήθεια ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἡμερολογιακὸν θέμα.

Πρὸς Κύριον ἐπιρρίψαντες τὴν μέριμναν καὶ τῇ Κυρία ἡμῶν Θεοτόκῳ τὰς ἐλπίδας ἀναθέμενοι καὶ ὑφηγούμενοι τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου λέγοντος «ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς οὐ λόγων ἐπίδειξις ἐστίν, ἀλλὰ κανόνες Ἀποστολικοὶ καὶ σπουδὴ τοῦ μὴ σκανδαλίζειν ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ» ἐντροφήσωμεν εἰς τὴν βίβλον ταύτην ἐμμελετώντες ταύτην καὶ ἀντιτάσσοντες τὰ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχόμενα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας τῶν θελόντων γὰρ οἰκοδομήσωσι ἐπὶ τοῦ ψεύδους καὶ διαστρέψωσι τὰ παραδοθέντα καὶ καταπατήσωσι τὰ ὅσια καὶ ἱερὰ τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἀθήνησι 3ῃ Μαΐου 1977.

Μνήμη Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου

Ἐν Κυρίῳ Εὐχέτης

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Γ.Ο.Χ.

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΑΝΔΡΕΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ», τό βιβλίον δηλαδή τό ὁποῖον πραγματεύεται περί τῆς Ἡμερολογιακῆς καινοτομίας, ἤτοι περί τοῦ θέματος τῆς ἀντικανονικῆς καί παρανόμου ἐπιβολῆς τοῦ νέου παπικοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου, εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, κατά τόν Μάρτιον τοῦ 1924, ἔτυχε κοινῆς ἀποδοχῆς καί συνέβαλεν ἀποτελεσματικῶς, εἰς τήν διαφύλαξιν τῶν Ἱερῶν Παραδόσεων καί εἰς τήν ἐπικράτησιν τῶν ἀποφάσεων τῶν τριῶν Πανορθόξων Συνόδων τοῦ 16ου αἰῶνος καί συγκεκριμένως, τῶν κατά τά ἔτη 1583, 1587 καί 1593.

Εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητον, ἀκόμη καί εἰς τούς ὑποστηρικτάς τῆς ἀντικανονικῆς αὐτῆς ἀλλαγῆς, ὅτι ἡ δημοσίευσις τῆς «πραγματικῆς ἀληθείας περί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου», ἔτυχεν εὐρείας ἀποδοχῆς, τόσον ἐντός τῆς Ἑλλάδος, ὅσον καί ἐκτός αὐτῆς, μέ θετικά ἀποτελέσματα ὑπέρ τῆς διατηρήσεως τῆς Γνησίας Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, συμφώνως πάντοτε, πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν προαναφερομένων Πανορθόξων Συνόδων.

Εἰς τὰς σελίδας τοῦ παρόντος, θά εὕρῃ ὁ ὀρθόδοξος Χριστιανός, ὁ μελετητής, ὁ ἱστορικός, ὁ ἐρευνητής τοῦ μέλλοντος καί κάθε ἐνδιαφερόμενος, σειράν συγκεκριμένων στοιχείων καί ὅλην τήν ἀλήθειαν - ὅσῃν τουλάχιστον διέσωσαν αἱ συνθῆκαι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης - περί τῶν σκοτεινῶν, παρασκηνιακῶν καί σπασμωδικῶν ἐνεργειῶν, τῶν πρωτεργατῶν τῆς ἀντικανονικῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου παπικοῦ ἡμερολογίου, διά τό ὁποῖον αὐτοί φέρουν ὅλην καί ἀπόλυτον τήν εὐθύνην καί ἐξ' αἰτίας τοῦ ὁποίου ἐπῆλθεν ἡ ΑΝΕΥ ΛΟΓΟΥ ἐπιβληθεῖσα ἀλλαγή, ἡ ὁποία ἐπέφερε ΣΧΙΣΜΑ, εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ὅντως σήμερον «Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ...» δύναται νά θεωρῆται ὡς τό σημαντικώτερον καί βασικώτερον βιβλίον διά τό θέμα τό ὁποῖον πραγματεύεται, ἤτοι περί τῆς ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΗΣ καί ΠΑΡΑΝΟΜΟΥ ἡμερολο-

για κῆς ἀλλαγῆς, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τό 1924. Ἡ δέ προσφορά τοῦ βιβλίου, ἀδιαμφησβητήτως εἶναι πλέον ἢ σημαντικὴ διὰ τὸ Ὁρθόδοξον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὰς σελίδας του καταχωροῦνται τὰ πραγματικὰ γεγονότα καὶ τὰ οὐσιαστικὰ αἴτια, τεκμηριωμένα μὲ ἀδιασείστους ἱστορικές ἀποδείξεις, τὰ ὅποια προηγήθησαν τῆς ἐπαράτου ἡμερολογιακῆς ἀλλαγῆς, καθὼς καὶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐπηκολούθησαν.

Ἐπίσης ἐν αὐτῇ ἐξετάζεται ἡ ὅλη π ρ α ξ ι κ ο π η -
μ α τ ι κ ῆ ἐ ν ἔ ρ γ ε ι α τῆς ἀ ν τ ι κ α ν ο ν ι κ ῆς ἀ λ -
λ α γ ῆ ς, ἐπιστημονικῶς, Δογματικῶς, Θεολογικῶς,
Κανονικῶς καὶ Ἐκκλησιολογικῶς, καὶ ἐνημερώνεται ὁ
ἀναγνώστης περὶ τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος μὲ
πλήρη ἀντικειμενικότητα.

Ἡ διαπίστωσις ἡ ὅποια ἐξάγεται ἀβιάστως, εἶναι ὅτι ἡ
ΑΝΕΥ ΛΟΓΟΥ ἡμερολογιακὴ ἀλλαγὴ ἐπέφερεν ΣΧΙΣΜΑ
εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ὅλη ἐργασία θά ἡδύνατο νά χωρισθῇ εἰς τρία ἢ καὶ
τέσσερα μέρη, ὡς κάτωθι:

Πρῶτον: Εἰς τὰς πρώτας (73) σελίδας, παρουσιάζονται
ὅλαι αἱ παρασκηνακαὶ ἐνέργειαι τῶν πρωτεργατῶν τῆς
ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου, αἱ ὅποια, προηγήθησαν του-
λάχιστον μίαν δεκαετίαν περίπου.

Δεύτερον: Γίνεται ἀναλυτικὴ παρουσίασις τῶν
σημείων ἐκείνων, εἰς τὰ ὅποια προσκρούει ἡ ἀ ν τ ι -
κ α ν ο ν ι κ ῆ ἀ λ λ α γ ῆ, ἥτοι εἰς ΔΟΓΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΔΟ-
ΣΕΙΣ - καὶ ΚΑΝΟΝΑΣ.

Ἐπίσης, γίνεται ἱστορικὴ ἀναδρομὴ εἰς τὸ παρελθόν
περὶ τοῦ Ἡμερολογίου, ὅτε τὸν 14ον αἰῶνα ἐτέθη ὡς
θέμα ἡ ὑπόθεσις αὐτή, εἰς τὸ Βυζάντιον, ἐπὶ Ἀνδρονί-
κου τοῦ Πρεσβυτέρου, ὁ ὅποιος «σ ε σ ι γ η μ ἔ ν ο ν
ἀ φ ῆ κ ε τὸ π ρ ᾱ γ μ α, ἵ ν α μ ῆ μ ε ρ ι σ μ ὸ ν τ ῆ Ἐ κ -
κ λ η σ ί α ἐ π ᾱ γ ῆ» καὶ οὕτω ἀπεκρούσθη.

Ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρεται ἕως τὸ 1582, ὅτε εἰσῆχθη τὸ
νέον ἡμερολόγιον ὑπὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου τοῦ 13ου
εἰς τὸν Παπισμὸν καὶ, πῶς μετὰ ἓνα ἔτος, το 1583, ΚΑΤΕ-
ΔΙΚΑΣΘΗ καὶ ΑΝΕΘΕΜΑΤΙΣΘΗ.

Ἐπιφέρει, ἐπίσης τό ἱστορικόν τῆς συγκλήσεως τῶν Τριῶν αὐτῶν Πανορθόξων Συνόδων, εἰς τήν Κων/πολιν, κατά τά ἔτη 1583, 1587, καί 1593, αἱ ὁποῖαι ἀνεθεμάτισαν τό νέον καλενδάριον, (ἦτοι τό νέον ἡμερολόγιον), καθώς καί, πῶς ἡ Ὀρθόδοξος Καθολική Ἐκκλησία ἐπί 341 ἔτη ἀντέδρασεν εἰς τήν Παπικήν αὐτήν ἐπιβολήν.

Τρίτον: Εἰς τάς ὑπολοίπους σελίδας καί εἰς διάφορα σημεία τῆς ὅλης μελέτης γίνεται ἡ σωστή τοποθέτησις τοῦ θέματος, ἀπό Κανονικῆς, Δογματικῆς καί Ἐκκλησιολογικῆς ἀπόψεως, μέ θεολογικά ἐπιχειρήματα καί ἰσχυράς ἀποδείξεις, κατατοπίζοντας τόν ἀναγνώστη, περί τῆς ἀντικανονικότητος τῆς ἀλλαγῆς.

Ἐπίσης, ἐκεῖνο τό ὁποῖον τονίζεται ἰδιαιτέρως, εἰς ἀρκετά σημεία, εἶναι, ὅτι ἡ ἀλλαγή αὐτή προσέκρουσεν, ὄχι μόνον εἰς τήν ὁμόφωνον Γνώμην καί ἀπόφασιν ὀλοκλήρου τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τό οὐσιωδέστερον, ὅτι προσκρούει εἰς τό ΥΠΕΡ ΔΟΓΜΑ, τό ὁποῖον εἶναι ἡ ΕΝΟΤΗΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΑΥΤΗΣ, ἡ ὁποία διεσπάσθη μέ τήν παράνομον εἰσαγωγήν τοῦ παπικοῦ ἡμερολογίου, καί,

Τέταρτον, ἐάν δύναται νά θεωρηθῇ τέταρτον μέρος, ἔχουν προστεθῇ ἀρκετά ἱστορικά στοιχεῖα, ὡς γενικά συμπεράσματα, ἀπό τά ἀποτελέσματα τῆς ἐν λόγω ἀλλαγῆς εἰς τόν Ἑλλαδικόν χῶρον, χρήσιμα εἰς τόν ἀναγνώστην.

Εἰς διάφορα σημεία καταχωρεῖται ἡ γνώμη διακεκριμένων ἐπιστημόνων, Καθηγητῶν Πανεπιστημίου, ὡς τοῦ Νομικοῦ Πετρακάκου, τοῦ Ἱστορικοῦ Καρολίδου, τό Ὑπόμνημα τοῦ Κασσανδρείας Εἰρηναίου καί ἄλλων, διά τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται, ὅτι, ἡ «διάσωσις τῆς πίστεως καί τοῦ Ἐθνισμοῦ ἡμῶν, ὀφείλεται, εἰς τήν ἀπόκρουσιν τῶν νεωτεριστῶν τῆς Δύσεως».

Περί τό τέλος τῆς ἐργασίας, ἔχει προστεθῇ Παράρτημα, εἰς τό ὁποῖον ἀναφέρεται ἡ ἀντίδρασις τοῦ πληρώματος τῆς ΓΝΗΣΙΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ κατά τῆς ἡμερολογιακῆς μεταβολῆς, καθώς καί αἱ σπασμωδικαί ἐνέργειαι τῆς Σχισματικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν,

πρός απεγνωσμένην κάλυψιν τοῦ πραξικοπήματός της, ἡ ὁποία, μὴ δυναμένη νά ἀντικρούσῃ σοβαρῶς τὰ ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς μεταρρυθμίσεως, ἤρχισε νὰ κυκλοφορῇ ἀδέσποτα φυλλάδια καί ἀνυπόγραφα. Κατόπιν ὄλων αὐτῶν, ἰδρύεται ἡ «Ἑλληνικὴ Θρησκευτικὴ Κοινότης τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν» ἐν Ἀθήναις, ὡς νομικόν πρόσωπον, ἐκπροσωπούσα τοὺς Γνησίους Ὁρθοδόξους Χριστιανούς τῆς Ἑλλάδος.

Καί οὕτω κλείει ἡ μελέτη καί ἱστορικὴ παρουσίασις τῆς πραξικοπηματικῆς ἡμερολογιακῆς μεταρρυθμίσεως ἡ ὁποία ἐγένετο, παρά τὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις Πανορθόξων Συνόδων.

Ἀγαπητέ Ἀναγνώστα,

Αἱ δυνάμεις τοῦ σκότους καί τοῦ ἐρέβους ἐκινήθησαν καί πάλιν διὰ νά πλήξουν τὴν ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ἀλλὰ διεπίστωσαν δι' ἄλλην μίαν φοράν ὅτι, «σκληρόν πρὸς κέντρα λακτίζειν», ἐφ' ὅσον ἡ ΓΝΗΣΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ἡ ὁποία εἶναι ἡ σ υ ν ἔ χ ε ι α τῆς ΜΙΑΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, συνεχίζει τὸ Ἀπολυτρωτικόν της ἔργον, πρὸς ἐπιβεβαίωσιν καί ἐπικύρωσιν τῶν λόγων τοῦ Θεανθρώπου Ἰδρυτοῦ ΤΗΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι: «ΚΑΙ ΠΥΛΑΙ ΑΔΟΥ, ΟΥ ΚΑΤΙΣΧΥΣΟΥΣΙΝ ΑΥΤΗΣ».

Ἡ ἀντικανονικὴ εἰσαγωγή τοῦ ἡμερολογίου, ἦτο τότε κοινὴ διαπίστωσις, ἀλλὰ καί σήμερον ἀκόμη περισσότερον, ὅτι εἶναι ἔργον σκοτεινῶν παραγόντων τοῦ διεθνοῦς ἐβραιοσιωνισμοῦ καί μασωνισμοῦ, πρὸς τελικὴν ἐπιβολήν, παγκοσμίως, τῶν σατανικῶν των σχεδίων.

Καί μόνον τό γεγονός, ὅτι, ὁ μασῶνος οἰκουμενικός Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης, ἦτο ἐκ τῶν κυρίων πρωτεργατῶν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἡμερολογίου, διὰ τοῦ ληστρικοῦ «Πανορθόξου Συνεδρίου» τόν Μάϊον τοῦ 1923, μέ συμμετοχὴν μόνον ἑξῆ!!! μελῶν, μαρτυρεῖ ποῖοι ἐκρύπτοντο ὀπισθεν τῆς ἀλλαγῆς.

Αἱ πρῶται ἐπίσημοι ἐνέργειαι, διὰ τὴν ἐπάρατον ἀλλαγὴν, ἤρχησαν, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς αἰρετικῆς

ἐγκυκλίου ἐκ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τόν Ἰανουάριον τοῦ 1920. Ἡ αἰρετική αὐτή ἐγκύκλιος ἔφερεν τόν τίτλον: «Πρός τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ» καί εἶχεν μεταφρασθῆ, εἰς τρεῖς ἀκόμη γλώσσας, Ἀγγλικήν, Γαλλικήν καί Ρωσσικήν. Τοποτηρητής δέ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τότε, ἦτο ὁ Προύσσης Δωρόθεος.

Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη, εἶναι κατά τήν ὁμολογίαν - προφορικήν καί γραπτήν -, «ἐπισκόπων τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», ὁ καταστατικός χάρτης, διά τήν οἰκουμενικήν κίνησιν, ἤτοι, τήν παναίρεσιν τοῦ οἰκουμενισμοῦ. Ἀπό τῆς δημοσιεύσεώς της, ἤρχισαν, ἐπισήμως πλέον, αἱ ἐνέργειαι διά τήν ἔνωσιν τῶν «διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν», τῶν «μή λογιζομένων ἀλλήλας, ὡς ξένας καί ἀλλοτρίας, ἀλλ' ὡς συγγενεῖς καί οἰκείας ἐν Χριστῷ, καί συγκληρονόμους καί συσσώμους τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ», ὡς ἀναφέρει ἡ ἐγκύκλιος τοῦ 1920.

Εἰς τό κείμενον αὐτῆς τῆς ἐγκυκλίου, ὑπάρχουν ἔνδεκα ὑποδείξεις, ἢ καλύτερον ἄρθρα, διά τῶν ὁποίων, θά ἐπιτευχθῆ ἡ ἔνωσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μετά τῶν πάσης φύσεως αἱρέσεων.

Σημαντικόν δέ, εἶναι τό πρῶτον «ἄρθρον», τό ὁποῖον ἔχει σχέσιν μέ τήν καθιέρωσιν ἐνιαίου ἡμερολογίου, διά τόν ταυτόχρονον ἑορτασμόν, ὅλων τῶν μεγάλων ἑορτῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑφ' ὅλων τῶν λεγομένων Ἐκκλησιῶν.

Ἴδού, τί ἀναφέρεται ἀκριβῶς, περί αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου, εἰς τήν ἐγκύκλιον: «...δύναται δέ ἡ φιλία αὕτη καί ἀγαθόφρων πρὸς ἀλλήλας διάθεσις, ἐκφαίνεσθαι καί τεκμηριουῖσθαι εἰδικώτερον, κατά τήν γνώμην ἡμῶν ὡς ἑξῆς: α) διά τῆς παραδοχῆς ἐνιαίου ἡμερολογίου πρὸς ταυτόχρονον ἑορτασμόν τῶν μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν, ὑπό πασῶν των Ἐκκλησιῶν...».

Αὐτό λοιπόν, τό πρῶτον «ἄρθρον», ἔγινε πραγματικότης, διά τῆς ὅλως ἀντικανονικῆς πραξικοπηματικῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου Παπικοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τήν 10ην Μαρτίου 1924, παρά τὰς ρητάς

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ, τῶν γνωστῶν τριῶν Πανορθόδοξων Συνόδων τοῦ 16ου αἰῶνος.

Τά ὑπόλοιπα 10 «ἄρθρα» εἶναι σχετικά μέ τόν τρόπον ἐπικοινωνίας μεταξύ των, τά ὁποῖα ἤδη παρακολουθοῦμε νά πραγματοποιοῦνται ἐπί 64 συνεχῆ ἔτη, ὅπως τελευταίως, ἡ συμμετοχή τοῦ Δημητρίου, «Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου», ὅστις συνεleitourγήθη μετά τοῦ Ἄντιχρίστου Πάπα, τόν παρελθόντα Δεκέμβριον 1987, ἀκολουθῶν πιστῶς, παρομοίας ἐνεργείας τοῦ προκατόχου του Ἀθηναγόρου καί πολλῶν ἄλλων Ἐπισκόπων των.

Αὕτη, εἶναι ἡ αἰρετική ἐγκύκλιος τοῦ 1920, εἰς τήν ὁποίαν, ὅπως προείπωμεν ὑπάρχει ὁ «κ α τ α σ τ α τ ι κ ὁ ς Χ ἄ ρ τ η ς» βάσει τοῦ ὁποῖου, θά ἐξαρτηθῆ ἡ διάδοσις καί ἐπικράτησις τοῦ Νεοημερολογιτισμοῦ - Οἰκουμενισμοῦ, εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καί ἤδη τό πρῶτον βῆμα ἤρχισεν ἀπό τό 1924.

Ἀπώτερος σκοπός, ὅμως, αὐτοῦ τοῦ σατανικοῦ σχεδίου εἶναι, ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΙΣ τῆς ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ μετά τοῦ Ἄντιχρίστου Παπισμοῦ καί Προτεσταντισμοῦ, καί ὅλων τῶν ἄλλων αἱρέσεων.

Ἐν συνεχείᾳ, δέ τό παναιρετικόν αὐτό συνονθύλευμα νά ἐνωθῆ μετά τῶν ὑπολοίπων θρησκειῶν, ἤτοι Μωαμεθανισμοῦ, Ἑβραϊσμοῦ, Εἰδωλολατρῶν, καί τῶν, πάσης φύσεως, Μάγων καί Σατανιστῶν, ἐξ' ὧν θά πηγάσῃ, ἓνα πάνθεον ἢ πανθρησκεία, ἐκ τῆς ὁποίας θά ἐμφανισθῆ ἡ θρησκεία τοῦ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ.

Διά νά ἐκτιμηθοῦν καλύτερον ὅλα αὐτά πρέπει νά ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἀπό τήν ἡμέραν τῆς ἀντικανονικῆς ἐπιβολῆς, τοῦ νέου παπικοῦ ἡμερολογίου - ὑπό μασῶνων - ἔχουν πραγματοποιηθῆ ὑπό τῶν σατανιστῶν πάμπολλαι ἐνέργειαι. Ἴδού ὀρισμέναι:

1) Ἡ ἰδρυσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τό ὁποῖον συμμετέχει καί ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καί ὅλα τά λεγόμενα ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα.

2) Αἱ οἰκουμενιστικά συμπροσευχαί τοῦ Ἀθηναγόρου μετά τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ', καί ὁ συνεκκλησιασμός ἀμφοτέρων εἰς τās λειτουργίας οἱ μὲν, τῶν δέ.

3) Τό ὅτι και ὁ Ἄθηναγόρας και ὁ Δημήτριος συνελειτουργήθησαν μετά τοῦ Ἄντιχρίστου Πάπα, και ἐν συνεχείᾳ μετά τῶν προτεσταντῶν, ἐπιβεβαιώνουν ὅλα τά ἀνωτέρω.

4) Ἡ πανθηρσκειακή συμπροσευχή ἢ ὁποῖα ἐπραγματοποιήθη τόν Ὀκτώβριον τοῦ 1986 εἰς τήν Ἄσσίζην τῆς Ἰταλίας μέ συμμετοχήν ὄλων τῶν θρησκείων και τῶν ἐπί μέρους δογμάτων ἐκάστης θρησκείας εἰς τόν Παπικόν ναόν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου.

Εἰς αὐτήν τήν συμπροσευχήν, μετά τῶν πάσης θρησκείας και φυλῆς, ἀκόμη και δαιμονολατρῶν συμμετεῖχον και «ὀρθόδοξοι» κληρικοί τοῦ «οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου» και ἄλλων Πατριαρχείων, «προσευχόμενοι», πρὸς ἓνα Θεόν «ἀόριστον» και ὄχι πρὸς τόν συγκεκριμένον Ἰησοῦν Χριστόν(1).

Δι' ὅλα αὐτά και ἄλλα σκοτεινώτερα τά ὁποῖα συντελοῦνται εἰς βάρος τῆς ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ και γενικώτερον ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τήν προετοιμασίαν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἄντιχρίστου, συνέβαλε και συμβάλλει ἢ εἰσαγωγή τοῦ Παπικοῦ ἡμερολογίου τό ὁποῖον και πάλιν τονίζομεν ΑΝΕΘΕΜΑΤΙΣΕΝ ὁμοφώνως ἢ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ τόν 16ον αἰῶνα διὰ τῶν ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ τῶν τριῶν Πανορθοδόξων Συνόδων.

Ἄκόμη ὑπενθυμίζομεν μίαν προφητικὴν φωνὴν ἐνός τέκνου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τό ὁποῖον ἐζησεν πρὸ 130 ἐτῶν, τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Φλαμιάτου ὅστις ἔλεγεν:

«...ἀδελφοί μου θά ἔλθῃ ἐποχὴ ὅπου θά θελήσουν μέ τήν σύγκλησιν μιᾶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου νά ΚΑΤΑΡΓΗΣΟΥΝ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ, ΠΡΟΣΕΞΑΤΕ!!!».

Μή θεωροῦνται ὅλα αὐτά ὑπερβολαί ἢ φαντασίαι διότι ἤδη αἱ σατανικαὶ δυνάμεις τοῦ διεθνοῦς ἐ β ρ α ι ο μ α σ ω ν ο σ ι ω ν ι σ μ ο ὕ προωθοῦν τό διαβολικόν αὐτό σχέδιον, τοῦ ὁποῖου τά ἀρχικά γράμματα εἶναι «M.R.A.». Ἐργάζονται μέ πολλήν μυστικότητα και ὀργανωμένην μεθοδικότητα πρὸς ἐπιβολὴν και ἐπικράτησιν τῶν σχεδίων των.

(1) Εἰς τό τέλος τοῦ βιβλίου, ὑπάρχει παράρτημα μέ φωτογραφίας και σχετικὰς εἰδήσεις, διὰ τό τί ἐγινε εἰς τήν Πανθηρσκειακὴν αὐτὴν προσευχήν.

Παραλλήλως δέ, ὅπως ἐσχάτως πληροφορούμεθα μέσω ἐλληνικῶν καί ξένων ἐντύπων, ἤρχισεν νά διαδίδεται καί νά πρωθεῖται εἰς ὅλα σχεδόν τά κράτη, καί τά πλέον ἀντίθετα ἰδεολογικῶς μεταξύ των, ἡ ἰδέα περί τῆς ἀνάγκης μιᾶς Παγκοσμίου Κυβερνήσεως (ἢ ἐνός Παγκοσμίου Κράτους), ἡ ὁποία θά λύση τά μεγάλα διεθνή προβλήματα ἐξ' αἰτίας τῶν ὁποίων δημιουργοῦνται πόλεμοι καί θά ἐπικρατήση παγκοσμίως εἰρήνη, ἂν εἶναι δυνατόν νά ὑπάρχη Εἰρήνη χωρίς τόν ἀρχηγό της, τόν ΙΗΣΟΥΝ ΧΡΙΣΤΟΝ.

Ἴδού τί περίπου διαδίδουν:

Ὁ κορυφαῖος τῆς Ε.Ο.Κ. JAQUE DELLOR, πρόσφατα ὠμίλησε διά τήν ἀνάγκην παγκοσμίου κράτους, καί διά τό ὅτι τά παγκόσμια προβλήματα δέν λύνονται μέ τοπικήν ἀντιμετώπισιν. Οὐσιαστικῶς ἡ ΕΟΚ δέν εἶναι παρά μόνον ἓνα τμήμα τοῦ παγκοσμίου κράτους τό ὁποῖον ἐτοιμάζεται.

Ἐπίσης καί ἄλλον ἡγετικόν στέλεχος μεγάλου εὐρωπαϊκοῦ κράτους, ὑπεστήριξεν ἐπισήμως, τό σύστημα μιᾶς παγκοσμίου κυβερνήσεως σάν ἐγγύησι διά τήν εἰρήνην καί τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ ἴδιος συνεχίζοντας εἶπεν, ὅτι, τήν ἰδίαν ἰδέαν ὑποστηρίζουν ἐπιστήμονες καί ἀκαδημαῖκοί, μετά τήν Χειροσίμα καί τό Ναγκασάκι τῆς Ἰαπωνίας πιστεύοντες, ὅτι εἰς τό μέλλον ἡ ἀνθρωπότης θά μπορέση νά ἀποφύγη τήν καταστροφήν της μόνον μέσω αὐτῆς.

Ἐάν μέ τά ἀνωτέρω, λάβη κανεῖς ὑπ' ὄψιν του καί τά Πρωτόκολλα τῶν Σιωνιστῶν, τά ὁποῖα ὁμιλοῦν περί παγκοσμίου Ἑβραϊκοῦ Κράτους, μέ ἓνα ἀρχηγόν καί βασιλέαν, (τόν προφητευμένον ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΝ), καί ὅτι ἀπό τό 1948 οἱ Ἑβραῖοι ἐπανέκτησαν κράτος, τότε πρέπει νά ἀρχίσουν ὅλα αὐτά νά μᾶς προβληματίζουν καί σάν Ὁρθοδόξους Χριστιανούς καί σάν Ἑλληνας.

Συνδιάζοντες, καί συνοψίζοντες τά ἀνωτέρω, διαπιστώνομεν, ὅτι αἱ ἐνέργειαι αὐταί δέν εἶναι τυχαῖαι καί πολύ περισσότερο ὄχι ἀνεξάρτητοι μεταξύ των. Δέν εἶναι τυχαῖον τό γεγονός ὅτι παγκοσμίως γίνονται κινήσεις πρὸς συγχώνευσιν ὄλων τῶν θρησκειῶν, πρὸς

δημιουργίαν ενός Παυθέου παρομοίου τῆς ἀρχαίας εἰδωλολατρικῆς ἐποχῆς. Καθώς ἐπίσης δέν εἶναι καθόλου συμπτωματική ἡ ἔνωσις κρατῶν τύπου Ε.Ο.Κ. ἢ Η.Π.Ε. (Ἑνωμένοι Πολιτεῖαι Εὐρώπης), καί τά «κηρύγματα» καί αἱ προετοιμασίαι τῶν λαῶν διά μίαν Παγκόσμιον Κυβέρνησιν ἢ ἕνα Παγκόσμιον Κράτος, ὅπως διακηρύττουν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τά «πρωτόκολλά των».

Δι' αὐτούς λοιπόν, οἱ ὅποιοι παρακολουθοῦν τήν Ἐκκλησιαστικήν ἱστορίαν καί τάς σημερινάς ἐξελίξεις ἐντός τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, καί πρωτίστως εἰς τόν χῶρον τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶναι ἀπολύτως δικαιολογημένα κάθε ὑποψία καί ἀνησυχία τους καί πρέπει νά γίνη σεβαστή ἀπό ὅλους ὅσους εἶναι γνήσια μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ - ὅτι δηλαδή κάτι πολύ σοβαρόν καί ὑποπτον συντελεῖται εἰς τήν ἐποχὴν μας, τοῦ ὁποίου αἱ διαστάσεις δέν περιορίζονται τοπικῶς, ἀλλά συμπεριλαμβάνουν ὅλοκληρον τήν ἀνθρωπότητα.

Πρέπει λοιπόν νά ἀνησυχῶμεν καί νά διερωτώμεθα, μήπως ζῶμεν εἰς ἐποχὴν κατά τήν ὁποίαν ἤρχισεν ἡ πραγματοποίησις τῶν μεγάλων προφητειῶν τῆς ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ;

Διότι ἡ ἐσπευσμένη καί ἄνευ λόγου, παρά τάς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ὑπεραιωνόβιον Πράξιν Αὐτῆς, ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΙΚΗ εἰσαγωγή τοῦ ΑΝΑΘΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥ ΝΕΟΥ ΠΑΠΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ, ἀπό ἀνθρωποειδῆ τῶν Ἑβραϊομασωνικῶν Στοῶν βεβαιώνει τοῦ λόγου το ἀσφαλές δι' ὅλα τά ἀνωτέρω.

Οὕτω λοιπόν ὅσοι εἶναι πραγματικά ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ καί θέλουν τήν σωτηρίαν τῆς Ἀθανάτου ψυχῆς των ὀφείλουν νά σεβαστοῦν τήν ΓΝΩΜΗΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ καί ὄχι τήν γνώμην τῶν Ἑβραϊομασωνικῶν Στοῶν.

Διότι ἐάν ἦτο ἐμπόδιον διά τήν σωτηρίαν, τό ἐπί δύο χιλιάδες περίπου ἔτη ἐν χρήσει ἡμερολόγιον, ὁ Θεός θά ἐφώτιζεν ἔστω ἕναν ἀπό τά δισεκατομμύρια Ἁγίους του, ὅπως τοὺς ἐφώτισεν διά τόσα ἄλλα, διά τά ὅποια μᾶς ἄφησαν πλήθος διδαχῶν καί ἱερῶν Κανόνων καί θά εἶχε

περιφροῦρήσῃ τὴν ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΟΥ. Ἀντιθέτως διεφωτίσθησαν καὶ διετράνωσαν δι' ὁμοφώνου ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ὅτι ὁποῖος δεχθῆ τὸ νέον καλενδάριον (ἡμερολόγιον) τῶν ἀθέων ἀστρονόμων τοῦ πάπα, ΝΑ ΕΧΗ ΤΟ ΑΝΑΘΕΜΑ, ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΗΓΥΡΙΝ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ!

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν τὰ ὁποῖα ἀνεφέραμεν, «Ἡ πραγματικὴ Ἀλήθεια περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου», τονίζομεν καὶ πάλιν, ὅτι εἶναι τὸ πλέον διαφωτιστικόν καὶ κατάλληλον βιβλίον διὰ τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς καὶ κάθε ἐνδιαφερόμενον ὥστε να συνειδητοποιήσῃ τί ἀληθῶς συμβαίνει εἰς τὴν ἐποχὴ μας σχετικῶς μὲ τὸ θέμα τῆς πολυσυζητημένης καὶ παραπλανητικῆς «Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν» καὶ ὅλων τῶν ἄλλων διαθρησκευτικῶν διεθνῶν κινήσεων.

Ἐλπίζομεν ὅτι μὲ αὐτὴν τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὸ ἐπιπλέον παράρτημα μὲ τὰ σχετικὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐπισυνάψαμεν εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης ἐκδόσεως θά βοηθήσωμεν τὸν ἀναγνώστη νὰ σχηματίσῃ ὅσο τὸ δυνατόν πλήρη καὶ γενικὴν εἰκόνα περὶ τοῦ τί συντελεῖται κατὰ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Εἰς τὰς ἐπομένους σελίδας ἀρχίζει ἀνατυπωμένη ἡ «πραγματικὴ Ἀλήθεια...» ἀπὸ ἀντίτυπον τῆς πρώτης Ἐκδόσεως τοῦ 1929.

Ὁ Καθηγούμενος
† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Μητρόπουλος

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Μελέτη δημοσιευθεῖσα τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἔφημερίδα "ΣΚΡΙΠ,,

«Στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις...»
(Β' Θεσσαλ. β' 15)

Ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς «Ἑλληνικῆς Ὁρθοπεριτικῆς Κοινότητος τῶν γνησίων Ὁρθοδόξων».

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ : ΙΩΑΝ. & ΑΡΙΣΤ. Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

116B — ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ — 116B

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΙΣΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΣΚΡΙΠ,,

ΤΥΠΟΙΣ

ΙΩΑΝ. & ΑΡΙΣΤ. Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

116β ΕΡΜΟΥ 116β — ΑΘΗΝΑΙ

1929

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Εἰς διάφορα ἐκδοθέντα φυλλάδια καὶ δημοσιεύματα εἰς διάφορους Ἐφημερίδας, ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν προσεπάθησε νὰ δικαιολογήσῃ τὸ πραξικόπημα τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου διὰ πολλῶν ἄβασίμων, ἱστορικῶς ἀναληθῶν καὶ γενικῶς σαθρῶν ἐπιχειρημάτων.

Τὰς ἄσυστάτους ταύτας δικαιολογίας ἀνηρέσαμεν εἰς μακρὰν μελέτην δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ «Σκρίπ» ἐν συνεχείᾳ εἰς σειρὰν ἄρθρων κατὰ τὸν Μάρτιον 1928.

Τὴν μελέτην ταύτην ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου*» δημοσιεύομεν ἤδη εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος περιλαβόντες ἐν αὐτῇ καὶ πᾶν ὅ,τι σχετικὸν διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἐδημοσιεύθη ἔκτοτε πρὸς διαφώτισιν πάντων τῶν στερεῶς ἐχομένων τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καὶ ἐμμενόντων εἰς τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Δύο εἶναι κυρίως τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα γεννῶνται ἐκ τοῦ *πραξικοπήματος* τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου.

Α') Ποῖος εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς μεταβολῆς ταύτης; Ποῖος ἐπρωτοστάτησεν διὰ μίαν μεταβολὴν ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος τόσων αἰώνων; Ὑπῆρξαν δὲ σοβαροὶ λόγοι ἐπιβάλλοντες τοιαύτην αὐτόχρομα ἀνατροπὴν Ἐκκλησιαστικὴν; καὶ

Β') Τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς τοιαύτης μεταβολῆς εἶνε ἄρα γε ἀσήμαντα καὶ μὴ σοβαρὰ ἢ μήπως εἶνε ὀλέθρια διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν θρησκευτικότητά τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν;

Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐξηναγκάσθῃ εἰς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν καὶ ὑπέκυψεν εἰς ἀνωτέραν βίαν ἀσφαλῶς ἢ εὐθύνη τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἢ καὶ τῆς Ἱεραρχίας εἶνε ἐλαχίστη Ἀλλὰ τότε εἶχε καὶ ἔχει καθῆκον ἢ τε Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ἢ Ἱ. Σύνοδος ἢ καὶ ἡ Ἱεραρχία ἅμα ὡς ἦρθῃ ἢ ἐπ' αὐτῆς βία καὶ ὁ ἐξαναγκασμὸς νὰ σπεύσῃ νὰ ἀποκαταστήσῃ ὅ,τι ἀνέτρεψεν ἄκουσα. Ἐὰν ὅμως ἄνευ τινος βίας ἢ πιέσεως εἰσηγήθῃ αὐτὴ τὴν μεταβολὴν καὶ μάλιστα ἄνευ ἀπαραιτήτου ἀνάγκης, ἢ εὐθύνη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἢ καὶ τῆς Ἱεραρχίας ἐφ' ὅσον ἦτο ἐλευθέρω—εἶνε βαρυτάτη καὶ κολοσιαία.

Ἐὰν ἀφ' ἐτέρου τὰ ἀποτελέσματα τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου εἶνε ἀσήμαντα καὶ μηδαμινὰ ἀπὸ ἀπόψεως πίστεως θρησκείας καὶ ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ἐὰν οὐδαμοῦ προσκόπη καὶ οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν ἢ μεταβολὴ αὕτη, ἢ εὐθύνη τῶν σχόντων τὴν πρωτοβουλίαν αὐτῆς θὰ εἶνε ἐλαφροτέρα.

Ἀμφότερα τὰ ζητήματα ταῦτα πρέπει νὰ ἀναλύσωμεν.

Δὲν θὰ ἐξετάσωμεν πῶς μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ Πλαστῆρα καὶ μετὰ τὴν Ἐπαναστατικῶν δικαίῳ μεταβολὴν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Ἀθηνῶν καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ἀνάρρησιν τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἀνετράπη ὅλη ἡ κρατοῦσα Ἐκκλησιαστικὴ τάξις καὶ συνεκλήθη ἐπαναστατικῶν δικαίῳ ἢ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος. Θὰ ἐξετάσωμεν μόνον τὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Τὴν 18 Ἀπριλίου 1923 εἶχε συνέλθει ἡ Ἱεραρχία. Ἀπὸ

τοῦ Φεβρουαρίου 1913 ὁ Πλαστήρας εἶχεν εἰσαγάγει νὸ νέον πολιτικὸν ἡμερολόγιον. Εἶχε δὲ ἀρχίσει νὰ γίνεται λόγος περὶ συγκλήσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ περιφήμου «Πανορθόδοξου» Συνεδρίου» τὸ ὁποῖον ὡς θέμα συζητήσεως κύριον εἶχε τὸ ζήτημα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου.

Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 18 Ἀπριλίου 1923 ἐκλήθη πρωτοβουλία τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ὁ ἀστρονόμος διευθυντῆς τοῦ Ἀστεροσκοπίου κ. Αἰγινήτης ἵνα ἀναπτύξῃ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως τὰ κατὰ τὸ ἡμερολόγιον. Ὡς εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἦτο ζήτημα ἀστρονομικὸν καὶ ὡς εἶναι διὰ τὴν μεταβολὴν αὐτοῦ δὲν ἀπητεῖτο καμμία ἄλλη γνώσις ἢ μόνον ἀστρονομική.

Πλὴν τῆς προσκλήσεως τοῦ κ. Αἰγινίτου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ συντάξῃ μακρὸν ὑπόμνημα πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν ἀναπτύσσων τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου καὶ καταλήγων εἰς τὸ ὅτι παρίσταται ἀνάγκη συμφωνίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον.

Ἐξηναγκάσθη παρὰ τινος ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν νὰ εἰσηγηθῇ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου εἰς τὴν Ἱεραρχίαν; Ἀναμφιβόλως οὐχί. Ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ εἶχε τὴν σοφὴν αὐτὴν ἔμπνευσιν. Τί προσέθεσεν ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας δὲν γνωρίζομεν. Ἀνεκοίνωσε ἄρᾳ γε ὅτι ἡ Ἐπανάστασις εἶχε τοιαύτην ἀξίωσιν; Δὲν τὸ πιστεύομεν. Ἄς ὁμιλήσουν περὶ τούτου οἱ συγκληθέντες τότε Ἱεράρχαι. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι ἡ Ἱεραρχία δὲν ἀπεδέχθη ἀμέσως ὅπως γίνῃ ἡ μεταβολὴ ὑπὸ μόνῃς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐδέχθη μόνον ὅπως ἐφαρμοσθῇ τὸ νέον ἡμερολόγιον καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀφοῦ προηγουμένως συμφωνήσωσι πρὸς τοῦτο τόσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅσον καὶ λοιπαὶ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Καὶ ἀπεφάσισεν ἡ Ἱεραρχία ὅπως τὴν γνώμην αὐτῆς ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου διαβιβάσῃ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ εἰς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας εἴτε διὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποστελλομένου ἵνα παρακαθήσῃ εἰς τὸ ἐν Κων)πόλει συγκληθησόμενον Πανορθόδο-

ξον Συνέδριον, εἴτε διὰ «γραμμάτων» Ἡ ὀριστικὴ λοιπὸν ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἡμερολογίου καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐξηρητήθη ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πανορθόδοξου Συνεδρίου.

Ἀφήνομεν τὸ ζήτημα ἂν ἔπρεπε ἡ Ἑλλάς νὰ συμμετάσχη εἰς ἓν συνέδριον τοιοῦτον, μὴ ἔχον καμμίαν *κανονικὴν* ἀρμοδιότητα, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν συμμετέσχον ὅλαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἰς τὸ ὁποῖον οὐδεὶς τὴν ὑποχρέου νὰ συνέλθῃ. Τόσῳ μᾶλλον ὅσον ὁ θρόνος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκλονίζετο τότε ἢ μᾶλλον ἐκλονίζετο αὐτὸς ὁ θεσμὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐπομένως τοῦτο δὲν εἶχεν οὔτε τὴν ἐλευθερίαν πνευματικῆς δράσεως, οὔτε τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὸ κῦρος νὰ πρωτοστατήσῃ δι' ἓν τόσον μέγα Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα καὶ δὲν ὤφειλεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ βιασθῇ πρὸς λύσιν ἑνὸς ζητήματος διὰ τὸ ὁποῖον ἐχρειάζετο ὅλη ἡ ἰσχὺς καὶ ὅλη ἡ ἐλευθερία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τὸ ἄνομον ὅμως τοῦτο Συνέδριον ἐγένετο καὶ εἰς αὐτὸ ἀντεπροσωπεύθη καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δι' ὠρισμένου ἀντιπροσώπου της.

Καὶ ἰδοὺ κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην συνεδρίασιν τοῦ Πανορθόδοξου Συνεδρίου ἐν Κων)πόλει τί εἶπεν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: Ὑπέβαλε τὴν ἐξῆς Συνοδικὴν της ἀπόφασιν.

«Ἡ Σύνοδος τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποφασίζει: Ἀποδέχεται τὸ συμπέρασμα τοῦ ὑπομνήματος τοῦ μακαριωτάτου Προέδρου Αὐτῆς, καθ' ὃ εἰς τὸ » Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον προστίθενται 13 ἡμέραι, χωρὶς » νὰ μεταβληθῇ ἀπολύτως τὸ Πασχάλιον. Ἐὰν ὅμως συμβῇ » ὥστε τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθόδοξον Συνέδριον » νὰ λάβῃ ἀπόφασιν περὶ ἀλλοίας λύσεως διὰ τὸν ἑορτασμὸν » τοῦ Πάσχα, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποδέχεται αὐτήν».

Οὐδεμία ἀντίρρησης ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος. Οὐδεμία ἀντιθέτος γνώμη ἀνεπτύχθη ὑπ' αὐτοῦ. Ἄμεσος ἀποδοχὴ πάσης μεταβολῆς καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Πασχαλίου!!

Διότι ἐκτὸς τῆς ἄνω ἀποφάσεως ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπέβαλε καὶ ἔκθεσιν ἐν τῇ ὁποία μεταξὺ ἄλλων ἐλέγετο :

Ἑρώτησις Γ'.—*Εἶνε ἀνάγκη νὰ μεταρρυθμισθῇ καὶ τὸ Πασχάλιον ἢ ἀρκεῖ μόνη ἡ προσαρμογὴ τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν πρὸς τὰς ἀντιστοιχοῦς ἡμερομηνίας τοῦ Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου ;*

Ἀπόκρισις.—*Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ νέου Ἡμερολογίου, διὰ τὰς ἀνάγκας τὰς βιωτικὰς ἢ προσαρμογὴ πρὸς αὐτὸ καὶ δὴ ταχέως καὶ τοῦ Ἑορτολογίου ἀποβαίνει ἀναπόφευκτος. Ἄλλος λόγος ἐπὶ πλέον πρὸς ἄμεσον προσαρμογὴν καὶ τοῦ Πασχαλίου εἶνε ἡ μεγάλη ἠθικὴ σημασία καὶ ἐντύπωσις, ἣν θὰ παραγόγη εἰς ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἢ διὰ τῆς ἀ β ι α σ τ ο υ πρωτοβουλίας ταύτης προσέγγισις τῶν δύο Χριστιανικῶν κόσμων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῶν μεγάλων Χριστιανικῶν ἑορτῶν.*

Εἶνε κατάφωρος ἡ πρωτοβουλία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ ἡ βία αὐτῆς νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐκκλησιαστικὴ μεταβολή. Εἶνε κατάφωρος καὶ ὁ πόθος αὐτῆς νὰ πρωτοστατήσῃ καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν ἀκόμη τοῦ Πασχαλίου ἵνα προσεγγίσῃ πρὸς τὴν Δύσιν ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία!!!

Ποῦ εἶνε ἡ ἀνάγκη τῆς προσαρμογῆς πρὸς τὸ Νέον ἡμερολόγιον καὶ τοῦ Ἑορτολογίου ; Διὰ τί εἶνε ἀναπόφευκτος ἡ προσαρμογή ; Διὰ τὰς ἀνάγκας τὰς βιωτικὰς ἔπρεπε νὰ κρημνισθῇ ἐν αἰωνόβιον καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας κατωχυρωμένον διὰ κανόνων καὶ συνόδων καὶ ἱερῶν παραδόσεων ; Ὁχι βέβαια. Δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ λόγος. Ὁ λόγος ὁ κύριος ὁ οὐσιώδης ἦτο, καὶ δὲν ἀπεκρύβη ἀπὸ τὸ λεγόμενον « Παναρθόδοξον Συνέδριον », ἡ ἐντύπωσις ἣτις θὰ παρήγετο εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, ἡ ἐκ *πρωτοβουλίας* τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προσέγγισις αὐτῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Δύσεως. Ἐπρεπε νὰ φανῶμεν πεπολιτισμένοι καὶ χάριν αὐτῆς τῆς διαφημίσεως ἔπρεπε νὰ καταλύσω-

μεν τὸ αἰωνόβιον καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας! Θρησκευτικὸς καὶ Ἐκκλησιαστικὸς λόγος οὐδεὶς ὑπῆρχεν. Λόγοι κοσμοπολιτικοὶ μόνον ὤθησαν νὰ διαιρέσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν!

Πότε δὲ ἔσπευδεν ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν νὰ ἐπιτυχη διὰ τοῦ «Πανορθοδόξου Συνεδρίου» τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου; Ὅταν ἐγνώριζεν ὅτι εἶχον κηρυχθῆ ἔναντιον τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου τὰ Πατριαρχεῖα Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας καὶ αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ρωσσίας, Σερβίας, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ ἐπέμενε ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν εἰς τὴν μεταβολὴν καθ' ὃν χρόνον ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐτηλεγράφη:

«Συνταυτισμὸς τῶν ὀρθοδόξων ἐορτῶν πρὸς τὰς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας κρίνεται ἀσύμφορος διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν».

Ἄλλὰ μήπως αὐτὸς ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπεδέχθη ἐξ ἀρχῆς ἀνεπιφυλάκτως τὴν μεταρρύθμισιν; Πᾶν ἄλλο. Εἶχεν ἐκδηλώσει πολλοὺς ἐνδοιασμοὺς εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Ἡ μεταρρύθμισις τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ κάμωμεν δὲν πρέπει νὰ ἐπιφέρῃ σκανδαλισμὸν εἰς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα. Λαμβάνομεν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν εἶνε τι ἀδιάφορον τὸ πῶς θὰ διαιεθῶσιν αἱ μάζαι τῶν Χριστιανῶν μας ἀπέναντι μεταρρυθμίσεως ἀποδεχομένης τὸ Γρηγοριανὸν σύστημα».

Μεθ' ὅλας ταύτας τὰς ἀντιρρήσεις τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων καὶ ἐνῶ ἦτο κατάδηλον ὅτι ταῦτα δὲν ἦσαν διατεθειμένα νὰ ἀποδεχθῶσι τὴν μεταρρύθμισιν καὶ ὅτι ἐπομένως θὰ ἐπήρχετο ἡ διαίρεσις τῆς «*Μίας Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας*», ἐν τούτοις ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν δὲν ἔπαυσεν ἐνεργοῦσα πρὸς ταχύτεραν ἀποδοχὴν τῆς μεταρρυθμίσεως, χωρὶς κανεὶς λόγος νὰ βιάζῃ αὐτήν, λόγος σοβαρὸς, ἐκκλησιαστικὸς, ἀνυπερβλητός.

Τὸ λεγόμενον «Πανορθόδοξον Συνέδριον»—τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπετελέσθη ἀπὸ 6 μόνον Μητροπολίτας τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρό-

νου (ἐκ τῶν 91 τοιούτων) ἀπὸ ἑνα λαϊκὸν καθηγητὴν τῶν Μαθηματικῶν τοῦ Πανεπιστημίου Βελιγραδίου καὶ ἕνα Ρουμάνον Γερουσιαστήν, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἔλαβε μέρος οὐδεμία ἄλλη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πλὴν τῆς Ἑλλάδος—μετὰ μακρὰς συζητήσεις κατέληξε καὶ αὐτὸ εἰς τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν .

« Ἀναγνωρίσαν ὅτι ἡ ἄρσις τῆς μεταξὺ τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἡμερολογίου διαφορᾶς εἶνε ἀνάγκη ἀναπόφευκτος καὶ ὅτι οὐδὲν κανονικὸν κώλυμα ὑπάρχει διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐν χρήσει Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου κατὰ τὰ διδόμενα τῆς Ἀστρονομικῆς Ἐπιστήμης, ὁμοφώνως ἀποφασίζει τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ὡς ἐξῆς : ἀπαλείφονται αἱ 13 ἡμέραι τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου. Οὕτως ἡ 1 Ὀκτωβρίου 1923 θὰ λογισθῇ ἡ 14 Ὀκτωβρίου 1923. Αἱ ἀκίνητοι ἑορταὶ θὰ ἔχωσι τὴν ἡμερομηνίαν ἣν εἶχον μέχρι σήμερον. Αἱ κινηταὶ ἑορταὶ θὰ καθορίζονται ἐκ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Κατὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις, αἵτινες διατηροῦνται ἀθικτοί, τὸ Πάσχα θὰ ἑορτάζεται τὴν Κυριακὴν ἣτις ἔπεται τῇ πρώτῃ πανσελήνῳ μετὰ τὴν Ἑαρινὴν Ἰσημερίαν».

Ὁρίσθη λοιπὸν διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ ἄνω Συνεδρίου ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τοῦ νέου ἡμερολογίου ἡ πρώτη Ὀκτωβρίου 1923. Καὶ τοῦτο ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ προήρχετο ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία εἰς συνενιοήσεις μετὰ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐφηρομόζετο αὐτὸ συγχρόνως παρ' ὅλων τούτων ἵνα μὴ διασπασθῇ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπομένως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου ἡμερολογίου ἀπεφασίσθη καὶ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τούτου ὑπὸ τὸν σιωπηρὸν ὄρον τῆς συναινέσεως καὶ τῶν λοιπῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἐφηρομόσθη τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1923, διότι ὅταν ἔφθασεν ἡμέρα αὕτη δὲν εἶχεν ἐπιτευχθῆ ἡ συνεννόησις

Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ ὁμως Ἀθηνῶν ἡ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀπετράπη ἀπὸ τὴν ἔμμονον ἀπόφασιν νὰ ἀλλάξῃ ἔστω καὶ μόνῃ αὐτῇ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον. Δὲν ἐκάμφθη οὔτε ἀπὸ τοὺς δισταγμοὺς τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου οὔτε ἀπὸ τὰς ἐπιφυλάξεις τοῦ «Πανορθόδοξου Συνεδρίου».

Ἐπέμενε νὰ «προσεγγίση ἀβιάστως πρὸς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν», διὰ νὰ ἔχη αὐτὴ τὸ εὖσημον τῆς πρωιοβουλίας. Καὶ ἔξηκολούθει νὰ πιέζη τὸ Οἰκουμέν. Πατριαρχεῖον νὰ ἀποδεχθῇ τὴν γνώμην τῆς μεταβολῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου ἕσ ω καὶ ὑπὸ μόνῃς τῆς Ἑλλάδος. Βία ἀκατάσχετος, παράδοξος, ἀδικαιολόγητος κινούσα τὴν ἔκκληξιν. Καὶ τὴν 5ην Ἰανουαρίου 1924 δι' ἐγγράφου τῆς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (δηλαδὴ ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν παρισταμένη ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Συνόδου καὶ τῆς Ἱεραρχίας) διηπόρει διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀποφάσεως τοῦ «Πανορθοδόξου Συνεδρίου» καὶ παρίστα τὸ «ἐπεῖγον τοῦ πράγματος διὰ τὴν Ἑλλάδα». Διατὶ ἐπεῖγον; Ἄδηλον. Διότι ὁ ἀναφερόμενος λόγος τῆς ἐπελθούσης δῆθεν συγχύσεως ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Ἐορτῆς, ἣτις δὲν συνέπιπτε πρὸς τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ ἐκ τῆς ἑορτῆς τῆς 1ης τοῦ ἔτους πρὸ τῶν Χριστουγέννων κλπ. εἶνε ἀσήμαντος, παιδαριώδης, προσχηματικὸς, ἀνάξιος μεγάλης προσοχῆς.

Εἰς τὸ ἐγγραφον αὐτὸ τῆς 5 Ἰανουαρίου 1924 ἀπήντησεν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὴν 20 Ἰανουαρίου 1924 διὰ τῶν ἑξῆς :

« Ἡ ὀρισθεῖσα ἑναρξίς τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νέου Ἡμερολογίου κατὰ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου παρελθόντος ἔτους ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνεπίτευκτος, διὰ τὴν μὴ ὑπὸ πάντων ἀποδοχὴν τῶν ἀποφάσεων τοῦ «Πανορθοδόξου Συνεδρίου». Ἐπειδὴ ὅμως, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος σημειοῦται, ἢ ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι παρᾶτασις τῆς νῦν ἀνωμαλίας πολλὴν ἀναμφιβόλως καὶ τὴν Θρησκευτικὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν ζημίαν συνεπάγεται καὶ ἀπειλεῖ, ἢ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἔγνωμεν ἀποδέξασθαι τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Εἰσηγούμενην Γνωμὴν περὶ ἀποδοχῆς τό γε νῦν ἔχον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νέου Ἡμερολογίου δι' ἀπάσας τὰς ἀκινήτους ἑορτάς τοῦ Ὀρθοδόξου Ἐορτολογίου καὶ προτείνομεν πρὸς ἀποδοχὴν ὡς ἡμέρας κοινῆς ὑπὸ πασῶν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἐφαρμογῆς τοῦ

» νέου Ἡμερολογίου τὴν δεκάτην τοῦ μηνὸς Μαρτίου τοῦ ἀρξα-
» μένου 1921 ἔτους, εἰσηγούμενοι ὅπως αὕτη ἐν πάσαις ταῖς ἀ-
» δελφαῖς ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις λογισθῆ καὶ ἑορτασθῆ ὡς 23
» Μαρτίου τοῦ ἡμετέρου ἑορτολογίου».

*Ἔχομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω τὴν ἀψευδέστεραν πιστοποιή-
σιν ὅτι εἰσηγητὴς τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡ-
μερολογίου εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία διότι εἰσηγητὴς
εἰς τὴν Ἱεραρχίαν αὐτῆς καὶ φανατικὸς καὶ ὑπέρμαχος τῆς
μεταβολῆς κῆρυξ ἦτο ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀθηνῶν.*

Πρέπει νὰ προστεθῆ ὅτι καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῆς ιδέας νὰ συγ-
κληθῆ ἡ Ἱεραρχία ἵνα ἀσχοληθῆ μὲ τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ Ἐκ-
κλησιαστικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἡμερολογίου ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ Μα-
καριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν. Καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ Κρά-
τος ἐκυβέρνησα ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἐπαναστάσεως ὁ Πλαστήρας. Καθ'
ἣν ἐποχὴν πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως ἦτο ὁ Γονατᾶς, ὑπουργὸς
δὲ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὁ Σιώτης, ὁ γνωστὸς
διὰ τὰς μετὰ τοῦ Μεταξάκη ἐνεργείας του ἐν Κων)πόλει καὶ ἐν
Σμύρνῃ καὶ ἐν Ἀθήναις. Καθ' ἣν δηλαδὴ ἐποχὴν τὸ κράτος ἐσ-
τρατοκρατεῖτο, εὔρε τὴν κατάλληλον στιγμήν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀθηνῶν διὰ νὰ ζητήσῃ διὰ τῆς Ἱεραρχίας νὰ λύσῃ ἐν τόσῳ μέγα
ζήτημα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Διότι *μόνον τότε ἐπὶ τῆς ἐπανα-
στάσεως* ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν γνώμην του εἰς ὅλην τὴν Ἱε-
ραρχίαν, ἵνα ρίψῃ ἔπειτα τὴν εὐθύνην τῆς Ἐκκλησιαστικῆς και-
νοτομίας εἰς τὴν Ἱεραρχίαν. Διὰ τοῦτο τὴν 28ην Μαρτίου 1923
προκαλέσας σύσκεψιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας εἰς τὴν
ὁποίαν ἔλαβον μέρος ὁ Πλαστήρας, ὁ Γονατᾶς, ὁ Ἀλεξανδροῦς
ὁ Κοφινᾶς, ὁ Σιώτης, ὁ Σίδερης, ὁ Τμηματάρχης τῶν Ἐκκλη-
σιαστικῶν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γεν. Ἐκκλησιαστικοῦ
Ταμείου, ἔλαβε πρῶτος αὐτὸς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τὸν λόγον καὶ
ἐζήτησεν ὅπως ἐπιτραπῆ ἡ σύγκλησις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Πα-
λαιᾶς Ἑλλάδος, προκειμένου νὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὴν ἀφομοίωσιν
τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ Πολιτικοῦ ἡμερολογίου καὶ τὴν

ἀναθεώρησιν τοῦ Νόμου περὶ ἐνοριῶν. Ἐχρησιμοποίησε λοιπὸν τὴν Ἐπανάστασιν καὶ τὴν Ἐπαναστατικὴν Κυβέρνησιν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν γνώμην ἣν εἶχε περὶ ἀφρομοιώσεως τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου καὶ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ὁποίας ὡς εἶδομεν τόσον ἐβιάζετο δι' οὐδένα ἄλλον λόγον ἢ διὰ νὰ εἶνε—ὡς εἶπεν ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ εἰς τὸ ἐν Κων)πόλει Συνέδριον—μεγάλῃ ἢ ἐντύπωσιν εἰς ὅλον τὸν πεπολισμένον κόσμον ἐκ τῆς **ἀβιά του** πρωτοβουλίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν προσέγγισιν τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας Ἐν τῷ μέσῳ ἑνὸς ἐπαναστατικοῦ σάλου, ἐξ οὗ ἐχειμάζετο καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐζήτησεν ὁ Μακαριώτατος μὲ πνευματικῶσαν ταχύτητα νὰ λύσῃ τὸ σοβαρώτερον καὶ ἀκανθωδέστερον Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα διὰ τὴν λύσιν τοῦ ὁποίου ἀπητεῖτο ὅλη ἡ ἡρεμία τοῦ Κράτους, ἡ ὁμολότης ἐν τῇ χώρᾳ ἡ ψυχραιμία καὶ ἀνεπηρέαστος συζήτησις τῶν εἰδικῶν καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἐλευθερία γνώμης καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως.

Τί συνέβαινε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τόσον σοβαρὸν, τόσον ἀνυπέροβλητον, ὥστε νὰ θέλῃ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν νὰ λύσῃ τὸ μέγα αὐτὸ ζήτημα τόσον βιαστικῶς ἐν μέσῳ μιᾶς Ἐπαναστατικῆς καταιγίδος ἐν τῇ χώρᾳ; Οὐδὲν ἀπολύτως. Εἰς τὸ «Σκρίπ» τῆς 1ης Μαρτίου εἰς «φιλαλήθης» ἐδημοσίευσεν τὴν ἀπολογητικὴν τοῦ νέου Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, ἀπηχῶν τὰς γνώμας αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν. Καὶ ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ σπουδὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔγραψεν ὅτι «ἐπηκολούθησεν ἀπερίγραπτος σύγχυσις» ἐκ τῆς ὑπάρξεως δύο ἡμερολογίων. Καὶ τοῦτο διότι τάχα ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐχωρίσθη ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν ἑορτὴν καὶ ἡ Πρωτοχρονιὰ προσηγήθη τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων κ. λ. π.

Ἦσαν οὗτοι τόσον σοβαροὶ λόγοι ὥστε νὰ διακινδυνεύσῃ ἡ Ἐκκλησία νὰ χωρισθῇ εἰς δύο στρατόπεδα, νὰ διασπασθῇ ἡ ἐνότης αὐτῆς, νὰ ἀπειλῆται σχίσμα καὶ σκανδαλίζεται ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις τοῦ Λαοῦ λέγοντις ὅτι μετὰ 20 αἰῶνας

«Ἐφραγγέψαμεν» τὴν Ἐκκλησίαν μας ἀφομοιωθέντες πρὸς τοὺς Δυτικούς;»

Ἡ μήπως δὲν ἐγνώριζεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὅτι αἱ περισσότεραι ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι δὲν ἐδέχοντο τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου ἡμερολογίου (Γρηγοριανοῦ) εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Καὶ ἀφοῦ ἀναμφισβητήτως ἐγνώρισε τοῦτο, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου πάντως θὰ διεσπᾶτο ἢ μέχρι σήμερον τελεία ἐνότης τῆς «*Μιᾶς Ἀγίας καὶ Καθολικῆς καὶ Ἀποσολικῆς Ἐκκλησίας*» διατι ἔστεργεν εἰς μόνην τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου; Καὶ διατι καὶ τούτου ἀκόμη διστάζοντος νὰ ἀποφασίσῃ μόνου, ἐπίεξε τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ διὰ γραμμάτων καὶ διὰ τηλεγραφημάτων νὰ ἀποφασίσῃ ἐπειδὴ τάχα τὸ ζήτημα ἦτο ἐπείγον; Δὲν ἐγνώριζε δὲ ἐπίσης τὴν θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκετο τότε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκ τῆς διώξεως ἣν ὑφίστατο ὑπὸ τοῦ Κεμάλ; Ἦτο πλέον τόσον εἰς θέσιν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μετὰ κύρους νὰ λύσῃ ζήτημα τόσον σοβαρὸν *μονομερῶς*, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων; Καὶ ἐπετρέπετο νὰ ἐκλέξῃ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ ἐξαρτήσῃ ἐκ τοῦ χειμαζομένου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου *μονομερῶς* τοιοῦτον ζήτημα;

Ἴδου διατι εἶνε μεγάλη καὶ βαρυτάτη ἡ εὐθύνη τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν θέσιν τοῦ Πατριαρχείου τὴν ἐγνώριζε τόσον καλῶς, ὥστε ὅτε τὸ πρῶτον συνῆλθεν ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος τὴν 18 Ἀπριλίου 1923 πρώτη πρᾶξις αὐτῆς ἦτο νὰ ἀπευθύνῃ τηλεγράφημα πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον «ἐκφράζουσα τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν σεβασμὸν αὐτῆς πρὸς τὴν πάσχουσαν Μεγάλην Ἐκκλησίαν». Ἄλλ' ἐνῶ τὴν ἐθεώρει «πάσχουσαν» τὴν ἐπίεξε ἀφ' ἑτέρου νὰ δεχθῆ νὰ ἐφαρμόσῃ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ νέον ἡμερολόγιον καὶ ἀπεφάσιζε νὰ μὴ ἀκούσῃ καμμιας ἄλλης ἐκκλησίας ὀρθοδόξου τὴν φωνὴν εἰ μὴ μόνον τῆς «πασχούσης» καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀδυνάτου νὰ ἀποφασίσῃ μετὰ ἡρεμίας καὶ ἐλευθέρας σκέψεως οὐ μὴν ἀλλὰ νὰ ἀποφασίσῃ καὶ κανονικῶς.

Ἐγνώριζεν ἐπίσης ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ὅτι καὶ ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρχον σοβαρώταται ἀντιρρήσεις διὰ τὴν μεταρρυθμισιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου καὶ μάλιστα ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ Ἱεραρχίᾳ. Καὶ ὅτι ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἀντέτεινον αἱ ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ρωσσίας, Σερβίας, Ἁγίου Ὄρους, Ἡνωμένων Πολίτειων τῆς Ἀμερικῆς κλπ. Καὶ αἱ γινῶμαι αὐτῶν καὶ αἱ ἀντιρρήσεις ἦσαν σοβαρώταται.

Ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπῆρξεν ὁμοφωνία, ὡς ἀναληθῶς ἔγραψεν ὁ «Φιλαλήθης» εἰς τὸ «Σκρίπ». Ἐκ τῶν 32 ἐν ὅλῳ Ἱεραρχῶν ἐμειονοπήφουν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Σύρου, Πατρῶν, Δημητριάδος, Χαλκίδος καὶ Θήρας, ἀναπτύσσοντες σοβαρωτάτους λόγους.

Ἐν τῇ Συνόδῳ δὲ ὑπῆρχε κατατεθειμένη καὶ ἡ σημαίνουσα γνώμη τοῦ Καθηγητοῦ ἄλλοτε τοῦ Πανεπιστημίου Ζολώτα, ὅστις ἔγραψε τὰ ἑξῆς:

« ... Ἡ Ρωσσία κακῶς ἔχουσα καὶ ἡ Ἐκκλησία αὐτῆς κακουχομένη δὲν δύνανται ἐλευθέραν νὰ ἐκδηλώσωσι τὴν ἑαυτῶν γνώμην. Ἀναμένωμεν καιροὺς εὐθιτωτέρους καὶ δι' ἐκείνους καὶ δι' ἡμᾶς, καιροὺς γαλήνης τῶν πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἡμῶν καὶ ἐκείνων. Ἀλλὰ προκειμένου περὶ μεταβολῆς πρὸς πρακτικοὺς μὲν σκοποὺς προτεινομένης ἀπέραντα δὲ καὶ ἀπρόοπτα ἐπακολουθήματα ἐνδεχόμενα μελλούσης νὰ ἔχη τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Ἔθνει, ἴσως δὲν πρέπει ἡμεῖς νὰ ἀναλάβωμεν τὴν πρωτοβουλίαν, νομίζω δέ, ὅτι ἡ μεταβολὴ δὲν εἶνε μόνον πολιτειακῆς τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους φύσεως. Αἱ διαιρέσεις διατηροῦνται καὶ δὲν ἐγκαταλείπονται τοῦ κινδύνου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν συμφερόντων ὑφισταμένου καὶ ἀπειλοῦντος. Μετ' οὗ πολὺ οἱ καιροὶ θὰ δείξωσιν ἂν οἱ κίνδυνοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους παρῆλθον. Ἐν τῷ μεταξὺ καταπαύσωμεν καὶ ἀποφύγωμεν τὴν ἔκφρασιν γνώμης, ἵνα μὴ μετ' οὗ πολὺ θέλουσα ἡ Ἐκκλησία νὰ δηλώσῃ τὴν ἑαυτῆς γνώμην εὐρεθῆ εἰς σύγκρου-

σιν πρὸς γνώμην προηγηθεῖσαν ἤδη καὶ ἐκφρασθεῖσαν. Οὐδὲν τὸ ἐπειγὸν ὥστε νὰ σπεύσωμεν. Ἄς ἀναμείνωμεν ἔτι ὀλίγον χρόνον ἵνα μὴ ἔπειτα μετανοήσωμεν».

Πρέπει νὰ σημειωθῆ καὶ τονισθῆ ὅτι εἶνε ἔτι μεγαλειτέρα ἡ εὐθύνη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἀσύγνωστος ἡ σπουδὴ αὐτοῦ διότι ἡ Ἐπανάστασις οὐδὲ κἂν εἶχε σκεφθῆ νὰ προσαρμόσῃ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον καὶ τὸ ἐκκλησιαστικόν. Ὅλως τοῦναντίον. Τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα περὶ τοῦ νέου «Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου», τὸ ὁποῖον ὑπεγράφη τὴν 18 Ἰανουαρίου 1923 καὶ ἐδημοσιεύθη τὴν 25 Ἰανουαρίου 1923 καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἡ 16 Φεβρουαρίου 1923 ἐγίνετο 1 Μαρτίου 1923, ἔλεγεν ἐν § 3 τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἄρθρου τὰ ἑξῆς:

«Διατηρεῖται ἐν ἰσχύει τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον ὅσον ἀφορᾷ ἐν γένει τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς θρησκευτικὰς ἐορτάς».

Εἰς δὲ τὴν § 4 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου προσέθετε:

«Ἡ Ἐθνικὴ ἐορτὴ τῆς 25 Μαρτίου καὶ πᾶσαι αἱ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐορτάσιμοι καὶ ἐξαιρετέαι ἡμέραι ρυθμίζονται κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον».

Ἀνακριβῶς ὅθεν ἰσχυρίζονται οἱ περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ὅτι ἐπήρχετο σύγχυσις ἐκ τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἣτις δὲν συνέπιπτεν καὶ δὲν ἐωρτάζετο ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἐθνικῆς ἐορτῆς. Ἄλλο τὸ ζήτημα βραδύτερον ἢ Ἐπανάστασις καὶ διὰ τινὰ λόγον δὲν ἐτήρησε τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ Βασ. Διατάγματος καὶ ἐώρτιασε τὴν Ἐθνικὴν Ἐορτὴν τῇ 25ῃ Μαρτίου 1923 κατὰ τὸ νέον Ἡμερολόγιον. Τοῦτο εἶνε ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως. Τὸ γεγονὸς εἶνε ὅτι ἡ Ἐπανάστασις μὲ ὅλην τῆς τὴν αὐθαιρεσίαν καὶ τὴν βίαν ἐσεβάσθη τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον καὶ δὲν εὔρεν αὐτὴ ὅτι θὰ ἐπήρχετο σύγχυσις δῆθεν ἐὰν ἡ Ἐκκλησία παρέμενε, ὡς παρέμεινε ἕως τότε εἰς τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον. Ἀλλὰ τὸ ἐσεβάσθη ἡ Ἐπανάστασις διότι ἡ ΤΟΤΕ ἱερὰ Σύνοδος (πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νῦν Μητροπολίτου) ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῆς ἰδέας τῆς μεταβολῆς καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ ἡμερολογίου· καὶ ἀντὶ νὰ πρωτοστατήσῃ εἰς

τὴν μεταβολὴν δι' ἰδίας τῆς πρωτοβουλίας ὡς ἔπραξεν ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐπολέμησε ταύτην. Ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ Βασ. Διατάγματος τῆς μεταβολῶς τοῦ ἡμερολογίου (25 Ἰανουαρίου 1923) ἀντιγράφει περικοπὴν ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ληφθείσης κατὰ μίαν συνεδρίασιν αὐτῆς πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, ἥτοι τὴν 20 Μαΐου 1919 εἰς ἣν ἐνέμεινεν μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1923. Ἡ περικοπὴ αὕτη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἔχει ὡς ἑξῆς.

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχοληθεῖσα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Ἡμερολογίου κατόπιν μελέτης πάντων τῶν σχετικῶν ἐγγράφων καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ συσταθείσης ἐπιτροπῆς ὑποβληθεισῶν προτάσεων, ἀπεδέξατο ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου μὴ προσκρούουσα εἰς δογματικούς καὶ κανονικούς λόγους δύναται νὰ γείνη μετὰ συνεννόησιν **ΜΕΤΑ ΠΑΣΩΝ** τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν, ἰδίως δὲ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κων)πόλεως, εἰς ὃ θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀνατεθῆ ἡ πρωτοβουλία πάσης σχετικῆς ἐνεργείας. Ἐὰν ἡ Πολιτεία μὴ ἐλπίζουσα ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν νοῦ νέου ἐπιστημονικοῦ ἡμερολογίου αἰσθανομένη δὲ αὐξανούσας τὰς δυσχερείας τὰς σχετικὰς, ἐφ' ὅσον καὶ τὰ ὅμοια Κράτη ἐδέχθησαν τὸ Γρηγοριανόν, νομίζη ὅτι δὲν δύναται νὰ παραμείνη εἰς τὸ σήμερον ὑφιστάμενον ἡμερολογιακὸν καθεστῶς εἶνε ἑλευθέρα νὰ δεχθῆ τὸ Γρηγοριανόν ὡς **Εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας κρατούσης μέχρι τοῦ νέου ἐπιστημονικοῦ ἡμερολογίου τὸ Ἰουλιανόν**».

Πῶς λοιπὸν ἡ τότε Ἱερὰ Σύνοδος δὲν εὔρισκε καμμίαν σύγχυσιν ἐκ τῆς μεταβολῆς μὲν τοῦ πολιτικοῦ ἡμερολογίου τῆς παραμονῆς δὲ τοῦ Ἰουλιανοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν; Κατὰ πόσον δὲ καὶ ἡ τότε (1919) Ἱερὰ Σύνοδος ἔκρινεν ὀρθῶς ὅτι δῆθεν δὲν προσκρούει εἰς δογματικούς καὶ κανονικούς λόγους ἡ μεταβολὴ καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου καὶ εἰς ποῖος ἄλλους σοβαρωτάτους λόγους προσέκρουε θὰ τὸ ἐξετάσωμιν κατωτέρω. Ἐνταῦθα τονίζομεν τοῦτο. Ὅτι οὐδεμία ἀπολύτως

ἀνάγκη συνέτρεχεν ἵνα καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀκολουθήσῃ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἡμερολογίου.

Ὅσα ἐπιχειρήματα καὶ ὅσους σοβαροὺς λόγους ὤφειλε καὶ τώρα νὰ προβάλλῃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἵνα ἐμμείνη εἰς τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον, τὰ προβάλλει αὐτὴ ἡ Ἐπανάστασις διὰ τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 25ης Ἰανουαρίου 1923 οἰονεὶ κατασχύνουσα τὴν Ἐκκλησίαν. Διότι ἰδοὺ τί λέγει, ἡ εἰσηγητικὴ αὕτη ἐκθεσις κατωτέρω.

«Λαβόντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Ὁρθόδοξοι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, ἂν καὶ ἀνεξάρτητοι ἐσωτερικῶς, εἶνε ὅμως στενῶς συνδεδεμέναι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἠνωμένοι διὰ τῆς Ἀρχῆς τῆς πνευματικῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελοῦσαι μίαν καὶ μόνην τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, καὶ συνεπῶς οὐδεμία τούτων δύναται νὰ χωρισθῇ τῶν λοιπῶν καὶ ἀποδεχθῇ νέον ἡμερολόγιον ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΗ ΣΧΙΣΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ. Ὅθεν καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὅπως μεταβάλλῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον αὐτῆς εἶνε ἀπαραίτητον, ὀφείλει ἵνα μὴ ἀποσχισθῇ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῦθ' ὅπερ οὐ μόνον τὴν ἐνότητα καὶ ἁρμονίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θέλει καταστρέψει καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς μειώσῃ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Ἐθνικῆς ἀπόψεως εἶνε ἀσύμφορον καὶ ἐπιζήμιον, ὀφείλει νὰ συνεννοηθῇ προηγουμένως, ὡς ἀποφαίνεται ἀνωτέρω καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἡμῶν μετὰ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν».

Καὶ προσθέτει εἰς τὰ ἀκλόνητα αὐτὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἡ Εἰσηγητικὴ Ἐκθεσις τὰ ἑξῆς:

« . . . Διὰ πάντας τοὺς ἀνωτέρω λόγους κρίνομεν πρέπον νὰ διατηρηθῇ προσωρινῶς ἐν ἰσχύϊ ὡς Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον τὸ Ἰουλιανὸν, καθόσον δηλαδὴ ἀφο-

ρᾶ εἰς τὰς θρησκευτικὰς Ἑορτὰς καὶ τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐν γένει, μέχρις οὗ συνεννοηθῶσι καὶ συναινέσωσιν εἰς τὴν μεταβολὴν αὐτοῦ *πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι*. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾶ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ἡμερολογίου ὡς πρὸς τὰς πολιτικὰς σχέσεις καὶ πράξεις θεωροῦμεν ταύτην ἀναγκαίαν *χωρὶς νὰ θίξη ποσῶς τὰς θρησκευτικὰς Ἑορτὰς*, ὡς ἔπραξαν πρό τινος καὶ πάντα τὰ λοιπὰ Ὁρθόδοξα κράτη, καὶ ὡς συνέβη πρὸ πολλοῦ ἐν Τρανσυλβανίᾳ. Εἰς πάσας τὰς χώρας ταύτας, ἐνῶ τὸ Κράτος ἔχει ὡς πολιτικὸν τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, *κατ' οὐδὲν κωλύει τοῦτο τὴν Ὁρθόδοξον καὶ τὴν Οὐνιτικὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀκολουθῶσι διὰ τὰς Ἑορτὰς τὸ Ἰουλιανόν»*

Δὲν ἐγνώριζεν ἄρα γε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα; Δὲν ἐγνώριζε τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ 1919; Δὲν ὑπάρχει αὕτη, ὡς καὶ ἡ ἀνωτέρω δημοσιευθεῖσα γνώμη τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ζολῶτα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς; Δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψει τὴν ἀνωτέρω εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν; Ποῖα σοβαρὰ ἐπιχειρήματα ἀντέταξεν ἵνα ἀναιρέση τὰ ἀδιάσειστα ταῦτα ἐπιχειρήματα; Καὶ ἔθεσεν ὑπ' ὄψει τῆς Ἱεραρχίας, ἣν συνεκάλεσε, τὰ ἔγγραφα ταῦτα; Διεφώτισεν αὐτήν, ὥστε νὰ ἀποφανθῇ ἀληθῆ ἐκκλησιαστικὴν γνώμην; Ἡ ἔλαβεν ἐκ συναρπαγῆς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς συμφώνως πρὸς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ πόθους καὶ μόνον πρὸς ἱκανοποίησιν μιᾶς ματαίας καὶ ἀντιορθοδόξου φιλοδοξίας νὰ εἶνε αὐτὸς ὁ Ἱεράρχης ὅστις νὰ κατορθώσῃ τὴν προσέγγισιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Δυτικὴν; Ἕλληνας Ἱεράρχου, προϊσταμένου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, αὐτὸ ἔπρεπε νὰ εἶνε τὸ ἰδανικόν, ἢ ἀφομοίωσις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Δυτικὴν διὰ προσχωρήσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἢ τοῦναντίον ἡ ἔξαρσις τῆς διαφορᾶς τῶν περὶ τὴν πίστιν καὶ δόγματα κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Δυτικῆς καὶ ἡ ζηλότυπος τήρησις τῶν ὀρθοδόξων θρησκευτικῶν παραδόσεων μὲ τὰς ὁποί-

ας ἐγεννήθη, ἔζησε καὶ ἐπεκράτησεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία Ἐθνικῶς δι' αὐτῶν δράσασα;

Ἀλλὰ δὲν περιεφρόνησε μόνον τὰ ἄνωτέρω ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν. Ἐπέταξεν, ὡς ἄχρηστα, καὶ σοβαρώτατα γράμματα καὶ παρατηρήσεις τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν καὶ ἰδίως τοῦ πολλοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Φωτίου, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

Πρὸ τούτου ὅμως πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ὡς ἄνω ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 20 Μαΐου ἐλήφθη κατόπιν γνωμοδοτήσεως διορισθείσης ἐπιτροπῆς, ἣτις ἀπετελέσθη ὑπὸ τοῦ Σ. Δημητριάδος Γερμανοῦ, ὡς Προέδρου, τοῦ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Ἀμβροσίου, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τότε καὶ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σ. Χρυσοστόμου καὶ τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Αἰγινήτου καὶ Ζολώτα. Ἐδημοσιεύσαμεν δὲ ἤδη ἐν περιλήψει τὴν ἀναπτυχθεῖσαν τότε γνώμην τοῦ Καθηγητοῦ Ζολώτα ἐναντίον τῆς μεταβολῆς.

Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ Καθηγητοῦ Ζολώτα ἐγένετο δεκτὴ μόνον ὑπὸ τοῦ Σ. Δημητριάδος καὶ αὐτοῦ τοῦ Ζολώτα. Τὰ δὲ λοιπὰ μέλη τὴν κατεψήφισαν. Ἐγένετο δὲ μετὰ τοῦτο δεκτὴ ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν (πλὴν τοῦ Ζολώτα) ἡ πρότασις τοῦ κ. Αἰγινήτου, ἣτις, ὡς εἴπομεν ἤδη, εἶχεν ὡς ἑξῆς :

«Ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου μὴ προσκρούουσα εἰς δογματικούς καὶ κανονικούς λόγους δύναται νὰ γίνῃ μετὰ συνεννόησιν μετὰ πασῶν τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἰδίως μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς ὃ καὶ θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀνατεθῇ ἡ πρωτοβουλία πάσης σχετικῆς ἐνεργείας, ὑπὸ τὸν ὅρον οὐχὶ τῆς προσχωρήσεως εἰς τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον, ἀλλὰ τῆς συντάξεως νέου Ἡμερολογίου, κλπ.»

Αὐτὸς οὗτος λοιπὸν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὡς Ἀρχιμανδρίτης τότε καὶ μέλος τῆς ἄνω ἐπιτροπῆς, ἀπεδέχθη τὴν γνώμην, ὅτι ἡ μεταβολὴ δύναται νὰ γίνῃ μόνον μετὰ συνεννόησιν μετὰ πασῶν τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Γενόμενος

ὅμως Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν μετέβαλε γνώμην καὶ ἔσπευδε πιέζων τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον νὰ δεχθῆ τὴν μεταβολήν.

Τὸ ἀληθές εἶνε, ὅτι ἐτήρησε τὸν τύπον νὰ ἀναφερθῆ εἰς τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἅπασαι ἠρνήθησαν νὰ ἀποδεχθῶσι τὴν μεταβολήν. Καὶ

1) ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανὸς ἐδημοσιεύσαμεν ἤδη, ὅτι διεκήρυξεν, ὅτι «Συνταυτισμὸς τῶν ὀρθοδόξων ἑορτῶν πρὸς τὰς τῆς Ρωμ. Ἐκκλησίας κρίνεται ἀσύμφορος διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν». Ὅταν δὲ ἐν τέλει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν τῷ ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασιν ἣν ἔχει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀποδεχθῆ τὴν μεταβολήν, ὁ γηραιὸς Πατριάρχης ἀπήντα, ὅτι «διὰ λόγους προσκυνηματικούς δὲν δύναται νὰ μεταβάλη γνώμην. Δὲν θὰ κάμῃ ἐν τούτοις οὐδεμίαν διαμαρτυρίαν». Τὴν δὲ 6 Μαΐου 1924 λαβὼν τὴν εἶδησιν περὶ ἀποδοχῆς τῆς μεταβολῆς καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς :

«Ἡ ἀγιωτάτη μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν ἀδυνατεῖ μὲν τοι ἐν γε τῷ παρόντι καὶ μέχρις ἄρσεως τῶν κωλύόντων αὐτὴν ἀποδεχθῆναι τὴν ἄνω διόρθωσιν διὰ τε τὴν γνωστὴν μειονεκτικὴν θέσιν εἰς ἣν τίθησιν αὐτὴν ἔναντι τῶν Λατίνων ἐν τοῖς παναγίοις προσκυνήμασι καὶ τοὺς ἐκ τοῦ προσηλυτισμοῦ κινδύνους».

Ἀναληθῶς λοιπὸν οἱ περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν λέγουν ὅτι ὁ Πατριάρχης Δαμιανὸς εἰς τὸ γράμμα του ἐπεδοκίμασε τὴν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Οὐδαμῶς τὴν ἐπεδοκίμασε. Καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν ἰδιαιτέρων λόγων, οὓς εἶχεν ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων νὰ μὴ δεχθῆ τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου πρὸς τὸ Πολιτικόν, ἢ ἀπάντησις αὐτοῦ ἦτο πάντως ἀρνητικὴ, ὥστε νὰ δεσμεύσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν νὰ μὴ ἐφαρμόσῃ τὸ νέον Ἐκκλ. Ἡμερολόγιον, ἀφοῦ δὲν ἐπληροῦτο ὁ ὅρος τῆς ὑπὸ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀποδοχῆς τῆς καινοτομίας, ὁ ὅρος, ὃν ρητῶς ἔθεσε καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ Πολιτικὴ Κυβέρνησις.

2) Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἔγραφε :

« Οἱ πολιτικοὶ παράγοντες παρέστησαν προόδου σύμ-
» πτωμα τὴν ἀλλαγὴν τοῦ Ἡμερολογίου, ἂν καὶ σύμπασα
» ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἔχεται τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερο-
» λογίου, παρὰ τὴν βίαν ἣν μετέρχεται τὸ Κράτος πρὸς ἀ-
» ποδοχὴν τοῦ Γρηγοριανοῦ. Ἡ ροπή εἰς τὰς μεταβολὰς
» τῶν κανόνων εἰκονίζει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν κίνδυ-
» νον μέγαν».

3) Ὁ Πατριάρχης τῶν Σέρβων Δημήτριος εἶπε :

« . . . Ὑπεδείξαμεν τὴν ἀνάγκην ὅπως ἀναβληθῆ ἔπι τοῦ
» παρόντος ἢ συγληθεῖσα Σύνοδος, διὰ νὰ συνέλθῃ μία πρὸς-
» νοδος, ἢ ὁποία νὰ προπαρασκευάσῃ καὶ νὰ καταρτίσῃ τὴν
» ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ζητήματα ἐκ-
» κλησιαστικὰ ὑπάρχουν πρὸς λύσιν ἀρκετά, ἀλλὰ πρέπει νὰ
» γείνη ἐπιλογή μεταξὺ αὐτῶν διὰ νὰ προτιμηθοῦν τὰ οὐσιωδέ-
» στερα καὶ ζωτικώτερα. Τοιοῦτον εἶνε τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερο-
» λογίου, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ πρωτίστως τὴν Σύ-
» νοδον, ἵνα καθιερωθῆ Ἐνιαῖον Ἡμερολόγιον ὅλων τῶν Ὁρ-
» θοδόξων Ἐκκλησιῶν».

Ὅταν δὲ ὑπὸ τοῦ βιαζομένου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἀνε-
κοινοῦτο εἰς τὸν Σέρβον Πατριάρχην ἡ ἀπόφασις τῆς Ἑλληνι-
κῆς Ἐκκλησίας, οὗτος ἀπῆντα τηλεγραφικῶς, ὅτι δὲν προσχωρεῖ
καὶ εὔρε μόνον ὡς δικαιολογίαν τῆς ἀρνήσεώς του νὰ εἴπῃ, ὅτι
«ἐπειδὴ μικρὸν διάστημα ὑπῆρξεν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, δὲν ἐγένετο δυνατὸν νὰ εἰσαχθῆ τὸ
νέον Ἡμερολόγιον, ἀλλ' εἶνε πιθανόν, ὅτι θὰ εἰσαχθῆ μετὰ τὴν
σύγκλησιν τῆς Συνελεύσεως τῶν Ἀρχιερέων». Δὲν εἰσῆχθη ὅμως
οὔτε τότε (Μάρτιος 1924) οὔτε καὶ μέχρι σήμερον.

4) Ἀλλὰ δριμυτέρα καὶ καυστικώτερα εἶνε ἡ ἀπάντησις τοῦ
πολλοῦ καὶ μεγάλου Φωτίου, Πατριάρχου τότε Ἀλεξανδρείας.

Οἱ περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν πραγματευθέντες περὶ τῆς μετα-
βολῆς τοῦ Ἡμερολογίου, ἀπέκρουσαν τὴν ἀλήθειαν ὡς πρὸς τὴν
ἀπάντησιν τοῦ Φωτίου καὶ ἀνέφερον ἔντελῶς ἀνακριβῶς ὅτι ὁ

Φώτιος ἐπέτρεψε τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου ἡμερολογίου εἰς ἕκτος τῆς Αἰγύπτου Κοινότητος. Ἐτι δὲ ἀνακριβέστερον προσέθεσαν σκοπίμως ἐντελῶς προσωπικὴν τῶν κρίσιν, ὅτι «ἀναμφιβόλως ἂν ἔζη ὁ Φώτιος θὰ προέβαινεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου Ἡμερολογίου καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, (ὡς προέβη ἤδη ὁ ἀνατροπεὺς πάντων Μεταξάκης).

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ οἱ διερμηνεύσαντες τὰς ἀντιλήψεις του δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἀναφέρουν τί ἀπῆντησεν ὁ Φώτιος. Διότι καὶ μόνου αὐτοῦ ἡ ἀπάντησις ἀναιροῦντος καὶ τὴν σημασίαν τῆς συγκαταθέσεως δῆθεν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἦτο ἀρκετὴ ὥστε νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἀντορθόδοξον, παράλογον καὶ ἀδικαιολόγητον σπουδὴν τοῦ ἀχαλινώτου εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς καινοτομίας Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν καὶ ἀνακόψῃ τὴν πρὸς τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν βίαν αὐτοῦ τὴν δικαιολογηθεῖσαν μόνον ἐκ τοῦ πόθου νὰ φανῇ ὅτι οὗτος «*ἀβιάστῳ ἐλευθερίᾳ*» εἰσηγήθη καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν προσέγγισιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Δυτικὴν.

Ἴδου τί ἀπῆντησεν εἰς τὰ ἀμελέτητα καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀβαθῆ καὶ ἐπιπόλαια γράμματα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης Φώτιος μὲ τὸ χαρακτηρίζον αὐτὸν θάρρος καὶ μὲ τὰς ἀληθεῖς καὶ μεγάλας ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς, ὑφ' ὧν διεπνέετο.

Ἀριθ. 226

Τῷ Μακαριωτάτῳ καὶ Σεβασμιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίῳ Χρυσόστομῳ, Προέδρῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας.

Χαίρειν ἐν Χριστῷ τῷ Ἀναστάντι Θεῷ.

Τὰ ἀπὸ δευτέρας μὲν καὶ δεκάτης τοῦ παρελθόντος μηνὸς κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ἀπεσταλμένα, τῇ δευτέρᾳ δὲ καὶ εἰκοστῇ τοῦ αὐτοῦ κεκομισμένα ἡμῖν ἀδελφικὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τὰ περὶ ἡμερολογίου καὶ πασχαλίου, μετὰ τῆς δεούσης μὲν καὶ αὐτοῖ

ἀνέγνωμεν ἐπιστάσεως, ἐσπεύσαμεν δὲ ἀνακοινώσασθαι αὐτὰ τῇ καθ' ἡμᾶς τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν χορεία, συνοδικῶς συνδιασκεπτομένων, τῇ δεκάτῃ καὶ τετάρτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Μαρτίου, καθ' ὃ παρειλήφαμεν πάτριον ἡμερολόγιον, ὅτε πολλῇ τῇ προσοχῇ καὶ φροντίδι καὶ μετριοπαθείᾳ καὶ φιλαδελφίᾳ ἐμελετήθη τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντων καὶ ἐθελόντων καὶ ἀγωνιζομένων πεῖσαι ἑαυτοὺς μὴ μόνον κατιδεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀσπάσασθαι τὰς ἐν αὐτοῖς γνώμας, εἶγε τῇ ἀληθείᾳ μὴ εὐρεθεῖεν ἀντικείμενα. Κατὰ τὴν συνοδικὴν οὖν ἀπόφασιν τὴν οὕτω μεμορφωμένην τότε ἀπαντῶμεν σήμερον τὰ ἑξῆς :

“Ὅτι μὲν οὐδεμίαν οὐδαμῶς ἢ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτη Ἐκκλησίᾳ ἔβλεπε πόθεν οὔτε ἀνάγκην, ἀλλ' οὐδ' ἀπλῶς περιστάσεων συνθήκην ἢ φορὰν ἐπιβάλλουσαν τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐν χρήσει τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἡμερολογίου τοῦτο καὶ ἡμεῖς παρὰ τῇ Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρέων καὶ οἱ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ σεβασμιώτατοι ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, οἱ τὰς ἀρχηγόνους καὶ ἀποστολικὰς Ἐκκλησίας ἀνὰ τὴν Ἐφάν θεία χάριτι ἐκπροσωποῦντες, ὅτε Πατριάρχης Μεγάλης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολίας κύριος Γρηγόριος καὶ ὁ πατὴρ καὶ Πατριάρχης τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης τῆς Παλαιστίνης κύριος Δαμιανὸς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κύριος Κύριλλος, εἰς τὰ τηλεγραφήματα καὶ τὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀπὸ ἔτους ἤδη κατ' ἐπανάληψιν ἀπαντῶντες ἐδήλωσαν ἀποφάσει καὶ αὐτοὶ στοιχοῦντες συνοδικαῖς, ἐπὶ ρυθμίσει τῶν πραγμάτων μὴ μόνον εἰρηνικῇ ἀλλὰ καὶ τῆς ἀληθείας μὴ ξένη καὶ προτείναντες καὶ ἀποδεξάμενοι συγκρότησιν συνόδου πασῶν τῶν Ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ, μόνης δυναμένης ἁρμοδίως καὶ ὀριστικῶς ἀποφύνασθαι.

«Ὅτι δ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἀκριβῆς ὁ ἰσχυρισμὸς, ὁ ἐν τοῖς γράμμασι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εὐθύς ἐν ἀρχῇ ἀναγεγραμμένος, καθ' ὃν τάχα «δογματικῶς τε καὶ κανονι-

κῶς ἀκώλυτος ἂν εἶη ἢ ὑπ' αὐτῆς ἀναιτίως ἐπισπυρομένη «διόρθωσις», τοῦτο αὐτὴ βεβαιοῖ μεγάλοις γράμμασι καὶ τρανῇ τῇ φωνῇ ἢ Ὑμετέρα Μακαριότης μόλις μετὰ στίχους δέκα ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐκείνου ἰσχυρισμοῦ ἀποφαινομένη «διορθωθῆναι δὲ κατὰ τὸ λοιπὸν μέρος τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον πρὸς ἄρσιν τῆς συγχύσεως τῶν ὀρθοδόξων Λαῶν, σκανδαλιζομένων ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ημερολογίων καὶ κινδυνευόντων ἀποξενωθῆναι τῆς Ἐκκλησίας». Πῶς δὴ, ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφέ, «δογματικῶν τε καὶ κανονικῶν» σχέσεων καὶ συνθηκῶν λογισθήσεται ξένη καὶ ἀπλῶς ἀπηλλαγμένη διαφορά, ἥσπερ ἔνεκεν *ἄλλοι λαοὶ σκανδαλιζόμενοι κινδυνεύουν ἀποξενωθῆναι τῆς Ἐκκλησίας*;

Καὶ τούτων μέντοι κατ' ἀναμφήριστον βεβαιότητα οὕτως ἐχόντων ἢ Ὑμετέρα Μακαριότης ἀγγέλλει ὅτι «ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐπ' ἀθετήσει τῶν ὑπὸ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου νενομοθετημένων, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς προκοπῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον τῶν ὀρθοδόξων προμηθουμένη, ἀπαραίτητον ἔκρινε, μετὰ τὴν συναίνεσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐν χρήσει τῆς Ἐκκλησίας Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου».

«Οὐ κρύπτομεν, Μακαριώτατε ἀδελφέ, ὅτι ἐπὶ τῇ πολλῶν ἔνεκεν ἀδοκῆτῳ ταύτῃ ἀγγελίᾳ καὶ ἡμεῖς λυπηρὰν ἐσχομεν τὴν ἐκπληξιν καὶ τῇ συνόδῳ, ἐγκάρδιος συνέσχεθῆμις τοὺς ἱερωτάτους ἀδελφούς κατιδόντας ὅτι ἀνευαίτιας πραγματικῆς κατὰ δὲ τὴν ὁμολογίαν καὶ βεβαίωσιν τῆς Ὑμ. Μακαριότητος ἀνευλόγων δογματικῶν ἢ κανονικῶν ἀπεκροούσθῃ ἢ ἀδελφικῇ σύστασις καὶ παράκλησις τεσσάρων Ἀποστολικῶν θρόνων ἐξ αἰώνων ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τὸν ἀγῶνα βασταζόντων καὶ μονομερῶς εἰς Νόμον Ἐκκλησιαστικοῦ τύπου ἀνενεχθῆναι προτείνεται «διόρθωσις» καθεστῶτος ἐν χρήσει τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας πάσης καὶ ἄρα

οὐ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας μόνης, καὶ ταῦτα ὅτε ὑπ' αὐτῆς ὁμολόγηται τῆς περινοίας αὐτῆς, ὅτι «ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ἡμερολογίων κινδυνεύουσιν ἀποξενωθῆναι τῆς Ἐκκλησίας», οὐχὶ βεβαίως μόνης τῆς ἐν Ἑλλάδι, «ὅλοι λαοὶ Ὁρθόδοξοι»,

«Καιρία λοιπὸν ἡ λύπη διὰ ταῦτα! Καίτοι γάρ, εἰς δικαιολογίαν τῆς «διορθώσεως» προβάλλεται καὶ ἡ συναίνεσις τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου, τοῦτο ὅμως μᾶλλον ἐντρέινει ἢ μετριάζει τὴν λύπην παντὸς τέκνου τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας, σκοπούμενου ἐν οἷα νῦν τελεῖ καταστάσει ὁ ἁγιώτατος Ἀποστολικὸς καὶ Πατριαρχικὸς Θρόνος, ἀπωρφανισμένος μὲν τὰ πολλά, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, τῆς ποτὲ δυσσαριθμήτου καὶ ἐκλάμπρου Ἱεραρχίας, ἀπωρφανισμένος δὲ τοῦ πλείστου, ἵνα μὴ λέγωμεν παντὸς τοῦ ποιμνίου, γυμνὸς δὲ καὶ πάσης τῆς προτέρας δυνάμεως καὶ χρήζων αὐτὸς συγκροτήσεως ἐν τῇ νέα καταστάσει καὶ πανθομολογουμένως ὑπὸ περιπετείας διατελῶν θλιβερωτάτας, δι' ὃ καὶ ὁ θεία χάριτι αὐτὸν νῦν καταπεπιστευμένος Θεόλεκτος ποιμὴν ἐν γε τοῖς πρὸς ἡμᾶς ἀδελφικοῖς γράμμασι περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐπὶ τὴν *Ἱ. Σύνοδον τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας* δοκεῖ τὴν περὶ «διορθώσεως» *πρωτοβουλίαν ἀνεφέρειν.*

«Ἀιακεφαλαιοῦντες δὴ τ' ἀνωτέρω, Μακαριώτατε ἐν Κυρίῳ ἀδελφέ, γνωρίζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱ Σύνοδος τὴν μὲν «διόρθωσιν» ἦν τεθεσπισμένην ἤδη ἀγγέλλει ἡ περίνονα αὐτῆς ἀποκρούει, ἐτοιμῶς μέντοι ἔχουσα συνεξετάσαι τὰ καθ' αὐτὴν ἐν προσήκοντι τόπῳ καὶ χρόνῳ μετὰ τῶν ἀδελφῶν Ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν, ἐμμένουσα δ' ἐν τοῖς πρότερον περὶ τούτου, προδεδογμένοις. προτείνει καὶ αὖθις τὴν συγκρότησιν Συνόδου ἢ μεγάλης τόπικῆς ἢ Οἴκουμενικῆς ἥσπερ ἄνευ οὐδεμίας περὶ καθεστῶτος κοινοῦ τῇ ὅλῃ Ἐκκλησίᾳ εἴτε γνώμη εἴτ' ἀποφάσει μονομερεῖ ἔσται ἢ λογισθῆσεται ἔγκυρος κανονικῶς καὶ τῇ ἀπαραιτήτῳ ἰσχυρῇ κατωχυρωμένη

«Οὕτως οὖν γνώμης ἔχουσα ἢ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτη Ἐκκλησία οὐ σμικρὰν ἠρύσατο τὴν παραμυθίαν ἀπὸ γε τῆς βεβαιώσεως τῆς Ἑμ. Μακαριότητος ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «προθύμως ἔχει συνεργῆσαι εἰς τὴν ἐν Συνόδῳ τῆς καθ' ὅλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξέτασιν καὶ τὴν διόρθωσιν τοῦ Πασχαλίου κανόνος»· καίτοι γὰρ ρητῶς καὶ ἐκπεφρασμένως ἀποκλείει πᾶσαν ἀθέτησιν κανόνων, ἐλπίζει ὅμως ὅτι πολλὰ μὲν τὰ δεινὰ προληφθήσεται, πολλὰ δὲ τὰ ὠφέλιμα ὑποδειχθήσεται καὶ τῇ θείᾳ Χάριτι καθορισθήσεται ἐν Συνόδῳ τοιαύτῃ ἐγκαίρως συγκροτούμενῃ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συνδιασκεπτομένῃ.

Τούτων μὲν οὖν ἄλλις εἰς ἀπάντησιν, ὁ δὲ Θεὸς τῆς Ἀγάπης καὶ Εἰρήνης δώῃ ἡμῖν τὴν ἀγάπην καὶ εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. Ἀμήν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἀπριλίῳ κ'. τοῦ α'. λ'. κ. δ.

Τῆς Ἡμετέρας Μακαριότητος

Ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ

Ὁλως πρόθυμος

† Ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
ΦΩΤΙΟΣ

Αὕτη ἦτο ἡ ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Φωτίου. Σημειωτέον ὅτι Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν πρὸ τῆς ἀνωτέρω ἀπαντήσεως τοῦ Φωτίου ἐζήτηε μετὰ φορτικότητος καὶ ἱκετευτικῶς παρ' αὐτοῦ νὰ δεχθῆ τὴν μεταβολὴν τοῦ παλαιοῦ Ἡμερολογίου.

Ἴδου δὲ τὸ τηλεγράφημα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου πρὸς τὸν Πατριάρχην Φώτιον.

Ἀριθ. 327

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Πατριάρχην Φώτιον.

Ἀμέσου συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀδυνάτου καθισταμένης, ἐπειγούσης δὲ ἀφομοιώσεως Ἡμερολογίου χάριν

ἑκατομμυρίων Ὀρθοδόξων λαῶν, ἐκλιπαροῦμεν Ὑμετέραν Μακαριότητα δεχθῆναι πρότασιν Οἴκουμ. Πατριαρχείου περὶ συνταυτήσεως ἡμερομηνιῶν διὰ προσθήκης 13 ἡμερῶν ἀπὸ 10 προσεχοῦς Μαρτίου ἄνευ οἰασδήποτε μεταβολῆς Πασχαλίου, μόνης ταύτης παραπεμφθησομένης Οἴκουμενικῆς Συνόδῳ.

Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἄλλ' ὁ Πατριάρχης Φώτιος δὲν ἠννόησε ποτὲ νὰ ἀποδεχθῆ τὴν ἀντικανονικὴν πρότασιν τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν. Καὶ μετὰ τὴν παραδοχὴν δὲ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τῆς διορθώσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἔτι μᾶλλον ἐπέμενε καὶ κατέκρινε ταύτην μεμφόμενος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν διότι ἀπέφευγεν οὕτως νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ προηγούμενον γράμμα του. Ἀναληθέστατα δὲ οἱ περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ἐδημοσίευσαν ὅτι καὶ ὁ Πατριάρχης Φώτιος ἂν ἔζη ἀναμφιβόλως δῆθεν θὰ προέβαινεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου ἡμερολογίου.

Ἴδου δὲ καὶ τὸ δεύτερον γράμμα τοῦ Φωτίου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, πρὸς ὃν ἀπέστειλε καὶ ἰδιαίτερον Ἱεράρχην, ὅχι διὰ νὰ βεβαιωθῆ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς διορθώσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου—ὡς ἀναληθῶς ἔγραψαν εἰς τὸν τύπον οἱ περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν—ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἰς τὸ σφάλμα, ὅπερ διαπράττει, καὶ διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ ὑπεύθυνον, ἐλέγχων αὐτὸν συνάμα διὰ τὴν σιωπὴν του.

Ἀριθ. 292.

Τῷ Μακαριωτάτῳ καὶ Σεβασμιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κ. Κ. Χρυσοστόμῳ

Ἀδελφὲ ἐν Χριστῷ περισπούδαστε καὶ συλλειτουργογὲ ἀγάπην χαίρειν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ.

Φροντίδι ἐπιβεβλημένη περὶ τῆς ἑαυτοῦ ὑγείας ὑπείκων ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἱερώτατος Μητροπολίτης Νουβίας κ. Νικόλαος,

ἔρχεται εἰς Ἀθήνας εὐτυχήσων καὶ ταύτης τῆς ποθητῆς εὐκαιρίας τοῦ συναντηθῆναι τῇ Ὑμετέρᾳ περισπουδάστῳ ἡμῖν Μακαριότητι καὶ τῇ μετ' αὐτῆς ἀγαστῇ ὁμιλίᾳ ἐντροφῆσαι.

Τῆς καλῆς δὲ ταύτης περιστάσεως καὶ ἡμεῖς ὁπωσδήποτε ἀπώνασθαι ποθοῦντες, πρωτίστως μὲν προσαγορεύομεν δι' αὐτοῦ τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὸ φίλημ' αὐτῇ τὸ Ἅγιον ἐν Χριστῷ ἀποδίδομεν. Εἶτα δ' ἀξιούμεν καὶ ἀκοῦσαι αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ περὶ ὧν ἂν ἔχοι εἰπεῖν Αὐτῇ παρ' ἡμῶν καὶ εἶγ' ἐγκρίνοι δηλῶσαι αὐτῷ οἵανδήποτ' ἂν δαψιλεύσοιεν αὐτῇ ἀπάντησιν ἄνωθεν ὁ Πατὴρ τῶν Φώτων. Εἰ γὰρ καὶ στερούμεθα μέχρι τῆς ὥρας ταύτης ἀποκρίσεως παρ' αὐτῆς εἰς τὰ ἀπὸ εἰκοστῆς Ἀπριλίου τοῦ ἔτους τούτου καθ' ἡμᾶς ἡμέτερα γράμματα, οὐχ' ἠγούμεθα ὅμως πέρας εἰληφυίαν τὴν μελέτην τῶν ἐν ἐκείνοις θεμάτων οὐδ' ἐφικτὴν διὰ μόνης τῆς σιγῆς τὴν κοινῇ ποθουμένην εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας, ὡς οὐδὲ δικαίαν τὴν δυνάμει βίας ὑλικῆς καὶ οὐχ' ὑπαγορεύσει κρίσεως λογικῆς ἐπιβολὴν καὶ κατίσχυσιν ἰδεῶν καὶ ἀποφάσεων ἐφ' ὅλην μὲν τὴν Ἐκκλησίαν προωρισμένων νόμου κτήσασθαι ἰσχύν, ὑπὸ δὲ τῆς ὅλης ἐκκλησίας ἐγκεκριμένην.

Πεπεισμένος ὅτι ἡ περίνοια αὐτῆς οὐκ ἀρνήσεται ταῦτα, μετ' ἀγάπης καὶ αὐθις περιπτυσσόμεθα τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ ὅλη καρδίᾳ αἰτούμεθα ἄνωθεν αὐτῇ πᾶσαν χάριν ἐν βίῳ παντί.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀδελφὸς ἐν εὐχῇ ὅλως πρόθυμος.

† Ὁ Ἀλεξανδρείας ΦΩΤΙΟΣ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μηνὶ Ἰουνίῳ

Εἶνε ἄρα ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ὁ Πατριάρχης Φώτιος οὐδέποτε εἶχεν ἐν νῷ νὰ μεταβάλλῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον ἄνευ *ὁμοφώνου* γνώμης πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Οὐδὲ εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας Σεβ. Μητροπολίτης Λεοντουπόλεως κατ' ἐντολὴν δῆθεν τοῦ Φωτίου

ἐπέισθη περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς μεταβολῆς—ὡς ἀναληθῶς ἐγράφη ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.—Διότι εἶνε βεβαιωμένον, καὶ τὸ ἐπιστοποιήσεν ἐνώπιον τῆς συνελθούσης Ἱεραρχίας τὴν 27 Δεκεμβρίου 1923 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκίδος, ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λεοντουπόλεως μεταβάς εἰς Τῆνον πολὺ μεταγενεστέρως ὠμίλησε κατὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου. Πῶς λοιπὸν οὗτος ἐπέισθη ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς καὶ ἐκ τίνων ἐπιχειρημάτων ἐπέισθη; Ὑπῆρξε κἂν ἐν ἐπιχείρημα σοβαρὸν ἀπέναντι τῆς ὁμοφώνου ἀρνήσεως ὅλων τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν;

Ἀποδεικνύεται λοιπὸν ὅτι ἡ πλειονότης τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ δὴ τὰ Πατριαρχεῖα Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας ἀντετάχθησαν μὴ δεχθέντα τὴν πρότασιν τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἄνευ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καθοριζούσης τὰ περὶ αὐτῆς.

Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ ὅμως Ἀθηνῶν θέλουσα νὰ δικαιολογήσῃ τὴν αὐθαίρετον μεταβολὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, εἰς τὰ γενόμενα ὑπ' αὐτῆς καὶ τῶν περὶ αὐτὴν δημοσιεύματα, ἐκτὸς τῶν ἀναληθειῶν ἃς γράφει διὰ τὴν μὴ συναίνεσιν τῶν ἄλλων Πατριαρχείων, κατέφυγεν εἰς ἓνα ἀνευλαβῆ, ἄτοπον καὶ ἀνανδρον ἰσχυρισμόν. Ἐγραψεν ὅτι ἰδιαιτέρως ἐπέμεινεν εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β' ἐν μακρᾷ ὑπὲρ τὴν ὥραν συνομιλίᾳ του μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Λεοντουπόλεως.

Τοῦτο εἶνε ψεῦδος. Καὶ ἄλλοτε λεχθὲν σκόπιμως καὶ διαψευσθὲν ὑπὸ τοῦ Τύπου δὲν ἐπεβεβαιώθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Λεοντουπόλεως. Λέγεται δὲ καὶ ἐπαναλαμβάνεται διότι γνωρίζει ὁ Μακαριώτατος ὅτι ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος δὲν δύναται ἀπουσιάζων καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του σήμερον νὰ διαψεύσῃ τοῦτο.

Διὰ τοῦτο—λέγομεν—εἶνε καὶ ἀνανδρον καὶ ἀνευλαβὲς καὶ ἀνοίκειον, μάλιστα δι' ἓνα Ἱεράρχην, νὰ ἐπικαλεῖται γνώμην τοῦ ἐξορίστου Βασιλέως ἐπὶ ζητήματος τὸ ὁποῖον ὁ Βασιλεὺς οὐδεμίαν εἶχε ἀρμοδιότητα νὰ εἰσηγεῖται, πολλῶ δὲ μᾶλλον νὰ «ἐπιμένῃ» νὰ ἐπιβάλῃ.

Ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶνε οὔτε κληρικὸς οὔτε Πατριάρχης, ἐνῶ τὸ ζήτημα τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἦτο καὶ εἶνε καθαρῶς Κανονικόν.

Καὶ ἂν ἀκόμη ὁ Βασιλεὺς ἐν τῇ ἀγνοίᾳ του ἐνόμιζεν ὅτι ἔπρεπε νὰ θιγῇ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, ὅχι μόνον ὁ Σεβ. Λεοντουπόλεως ἀλλ' αὐτὸς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶχον ἐπιβεβλημένον καθῆκον νὰ τὸν διαφωτίσουν ἀνακοινοῦντες αὐτῷ τὰς γνώμας τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἐὰν δὲ ὁ Βασιλεὺς καὶ μόνον τὴν γνώμην τοῦ Πατριάρχου Φωτίου ἐγνώριζεν, ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἐπέμενεν εἰς ἀντορθόδοξον καὶ ἀντικανονικὸν πραξικόπημα. Ἀλλ' εἶχον τὴν εἰλικρίνειαν οἱ σημερινοὶ νεωτερισταί, οἱ ἄνευ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος Ἱεράρχαι, νὰ ὑποβάλουν εἰς τὸν Βασιλέα τὰς γνώμας τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν; Καὶ δὲν εἶνε μικρότης καὶ αἰσχύνη νὰ ἐπικαλῶνται δι' ἐν τόσον μέγα ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα τὴν γνώμην τάχα τοῦ Βασιλέως, διὰ νὰ ρίψουν εἰς αὐτὸν εὐθύνην τὴν ὁποίαν ὀλόκληρον φέρουν οἱ ἴδιοι;

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β'. εἶπε τὴν γνώμην του διὰ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον. Τὴν εἶπε διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 25 Ἰανουαρίου 1923, τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν ἡ Ἐπανάστασις καὶ διὰ τῆς § 3 τοῦ 1ου αὐτοῦ ἄρθρου ρητῶς ὀρίζεται ὅτι διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἐορτὰς παραμένει ἐν ἰσχύϊ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον. Αὕτῃ ἦτο ἡ ἐπίσημος γνώμη τοῦ Βασιλέως. Ἀλλήν γνώμην οὐδέποτε ἐξέφρασε.

Εἶνε λοιπὸν ἀναμφισβήτητον ὅτι πλὴν τῆς Ρουμανικῆς οὐδε μία Ἐκκλησία αὐτοκέφαλος εἰς ἅς ἀπετάθη ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐδέχθη τὴν μεταβολὴν καὶ οὐδεὶς παραγων ἐν τῇ Πολιτείᾳ συνέστησεν αὐτήν. Ἀντετάχθησαν κατ' αὐτῆς πᾶσαι καὶ ἡ Ρωσσία ἔτι καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὡς θέλομεν ἶδει κατωτέρω. Τὴν ἐδέχθη μόνον ἡ μᾶλλον ἐξεβιάσθη νὰ τὴν δεχθῇ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀλλὰ καὶ οὗτος ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ συμφωνήσουν καὶ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

Καὶ αὕτῃ ὅμως ἡ ἀποδεχθεῖσα τὴν μεταβολὴν Ρουμανία με-

τημελήθη αϊτιωμένη, ὅτι ἠπατήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Σέρβου ἀντιπροσώπου, ἣτις ὅμως ὑπογραφή ἐξεμηδενίσθη πρὸ τῆς ἐξεγέρσεως, ἣτις ἐγένετο ἐν Βελιγραδίῳ.

Ἐν μιᾷ συνεντεύξει του πρὸς τὸν Τύπον ὁ Πατριάρχης Ρουμανίας ἔλεγε τὴν 24 Φεβρουαρίου 1926 τὰ ἐξῆς :

«...*Εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνη δεκτὸν ὑπὸ ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων Κρατῶν ἐνιαῖον Ἑμερολόγιον. Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ δὲν εἶνε μόνον θρησκευτικὴ, εἶνε καὶ Ἐθνικὴ, ἀκόμη δὲ καὶ οἰκονομικὴ. Τὸ ἐνιαῖον ἡμερολόγιον θὰ ἐνοποιήσῃ τὰς ἐορτὰς καὶ θὰ περιορίσῃ οὕτω τὰς ἀργίας. Ἡμεῖς ἀπεδέχθημεν ἤδη τὸ νέον Ἑμερολόγιον ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν Σέρβων, ἀλλ' οἱ Σέρβοι δὲν τὸ ἐφήρμοσαν ἀκόμη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν των».*

Ἐκ τούτων προκύπτει σαφῶς ἡ μεταμέλεια τῆς Ρουμανίας διὰ τὸ ὀλίσιθμα εἰς ὃ παρεσύρθη. Διότι ὁ Λαὸς ἀπεδοκίμασε τὴν συμμετοχὴν τῆς εἰς τὸ πραξικόπημα τῆς Κων)πόλεως καὶ ἔκτοτε παρατηρεῖται ἐν Ρουμανίᾳ ὅτι τὰς μὲν Κυριακὰς πληροῦνται οἱ ἱεροὶ ναοὶ χριστιανῶν ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐορτὰς εἶνε ὅλως κενοί. Καὶ ἐκ τούτου ἡ Ρουμανία αἰσθανομένη τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ παλαιὸν ἐορτολόγιον ἐπιζητεῖ τοῦτο δι' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀρμοδίας νὰ καθορίσῃ κοινὸν καὶ ἐνιαῖον ἡμερολόγιον.

Ὅτε δὲ ἀπεστάλη εἰς Κων)πολιν καὶ εἰς Ἀθήνας ὁ Ρουμᾶνος Καθηγητὴς τῆς Δογματικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βουκουρεστίου κ. Δημητρέσκο, ἀγωνισθεὶς νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν συγκρότησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ ἠρωτήθη ἐν Ἀθήναις, ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν, διατὶ ζητεῖ νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀπῆντησε.

—Διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ κανονικὴ ἐνότης τῆς ὀρθοδοξίας, ἣτις διεσπάσθη ἐξ ἀφορμῆς τοῦ νέου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου.

Ἡ Σερβία, ὡς εἶπομεν, ἔστειλε μὲν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς εἰς Κων)πολιν διὰ τὸ «Πανορθόδοξον Συνέδριον»

ὅστις καὶ ὑπέγραψε τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπεδοκίμασεν εἶτα τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς καὶ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἐμφανίσουν τὸν Σλαυϊσμὸν πιστότερον τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Ὁ Πατριάρχης τῶν Σέρβων Δημήτριος εἶπε τότε : « Ὑπεδείξαμεν τὴν ἀνάγκην ὅπως ἀναβληθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ συγκληθεῖσα Σύνοδος διὰ νὰ συνέλθῃ μία προσύνοδος, ἡ ὁποία νὰ προπαρασκευάσῃ καὶ νὰ καταρτίσῃ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ πρωτίστως τὴν Σύνοδον, ἵνα καθιερωθῇ ἐνιαῖον ἡμερολόγιον ὅλων τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν.

Εἶνε ἄρα δεδομένον καὶ ἀναμφισβήτητον ὅτι ὅλαι σχεδὸν αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἦσαν ἐναντίον μιᾶς μονομεροῦς καινοτομίας.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ αὐτὸ ἀκόμη (μολονότι ὁ Μεταξάκης ἦτο κεκηρυγμένος ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς) δὲν εἶχε καμμίαν πρωτοβουλίαν καὶ δὲν ἔκαμεν αὐτὸ πρότασιν μονομεροῦς μεταβολῆς. Ἐδέχθη μόνον πρότασιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας περὶ τούτου. Καὶ ἐξεθέσαμεν ἤδη τὰ τῆς πρωτοβουλίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὑψώσαντος πρῶτον τὴν σημαίαν τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡερολογίου.

Ἀλλὰ ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα : Πῶς τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τὴν ἐπιπολαίαν, τὴν ἀντικανονικὴν, τὴν διασκελίσασαν ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ τῆς μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τὴν περιφρονήσασαν γνώμας καὶ ἀποφάσεις τῶν Συνόδων καὶ τῶν μεγάλων Πατριαρχῶν ἀπὸ αἰώνων τηρουμένας, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, πῶς ταύτην ἀπεδέχθη κατὰ πλειονοψηφίαν ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος ἡ συνελθούσα τὸ πρῶτον τὴν 24 Δεκεμβρίου 1923 κατόπιν τῆς διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923 κατ' εἰσήγησιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν συγκλήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῆς

ἐπαναστάσεως; Ἐκ τῶν ὑπερτριάκοντα Ἀρχιερέων πῶς μόνον πέντε εὐρέθησαν διαφωνοῦντες καὶ δὲν ἠγέρθη ἡ πλειονότης νὰ καταπολεμήσῃ τὴν πραξικοπηματικὴν πρότασιν, τὴν ὁποίαν μέτωση ἐπιμονὴν καὶ τόσον σθένος ἐπέσπευδεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν;

Διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἀπορίαν ταύτην πρέπει νὰ ἀφηγηθῶμεν πῶς καὶ ὑπὸ ποίας περιστάσεις συνῆλθεν ἡ Ἱεραρχία.

Εἶπομεν ἤδη ὅτι ἡ Ἐπανάστασις νομοθετήσασα τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτικοῦ Ἡμερολογίου οὐδεμίαν ἠννόησε νὰ ἐπιβάλλῃ μεταρρυθμίσιν εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον. Ἄν ἤθελεν ἡ Ἐπανάστασις θὰ ἐπέβαλε ταύτην συγχρόνως μὲ τὴν μεταρρυθμίσιν τοῦ Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου.

Τὴν μεταβολὴν ἠθέλησε καὶ ἐπεδίωξεν αὐτὸς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν. Καὶ πρὸς τοῦτο ἠθέλησε νὰ στηριχθῇ ἐπὶ ἀποφάσεως τῆς ὅλης Ἱεραρχίας. Διὰ τοῦτο εἰσηγήθη τὴν σύγκλησιν αὐτῆς.

Ἄλλὰ πῶς ἦτο βέβαιος ὅτι αὕτη θὰ ἀπεδέχετο τὴν πρότασιν του καὶ δὲν θὰ τὴν ἀπέριπτε;

Εἶχεν εἰς χεῖρας του πειστικώτατον καὶ πιεστικώτατον ὄπλον. Εἶχε τὴν Ἐπανάστασιν καὶ τὴν Κυβέρνησιν αὐτῆς, ἣτις παρὰ τὴν ἀρχικὴν ἀπόφασιν τῆς ἀνέλαβε νὰ τὸν ἐνισχύσῃ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ πόθου, ὃν εἶχε, νὰ συμμορφωθῇ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία πρὸς τὴν Δυτικὴν.

Καὶ ἰδοὺ πῶς κατὰ πρωτοφανῆ καὶ ἀσεβῆ πρὸς τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας τρόπον κατεστρώθη τὸ σχέδιον τῆς πανηγυρικῆς συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας.

Ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω ἡ Ἱεραρχία συνῆλθε κατὰ πρῶτον μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν διὰ Β. Διατάγματος τῆς 31 Μαρτίου 1923. Εἰς δὲ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς, τῆς 18 Ἀπριλίου, εἶπομεν ὅτι ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος τῆς διορθώσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου συνεπεία Ὑπομνήματος τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ζητοῦντος ἔκτοτε τὴν διόρθωσιν· ἀλλ' ἀπεφάνθη, ὡς εἶδομεν, ἵνα ἡ διόρθωσις γείνη ἀφοῦ προηγουμένως συμφωνή-

σωσι πρὸς τοῦτο τόσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅσον καὶ αἱ λοιπαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Ἐπειδὴ ὁμως, ὡς γνωρίζομεν ἤδη, αἱ λοιπαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἀπέκρουον τὴν διόρθωσιν, ὃ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀπεφάσισε νὰ προβῆ εἰς τὴν διόρθωσιν καὶ μόνη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἔχων ἐξησφαλισμένην τὴν ἐκβιασθεῖσαν συγκατάθεσιν εἰς τοῦτο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἄλλ' ἦτο ζήτημα Ἱεραρχίας. Ἐὰν αὕτη ἐνέμενεν εἰς τὴν α'. αὐτῆς ἀπόφασιν, ἣν εἶχεν ἀποδεχθῆ καὶ ἡ Ἐπανάστασις, μὴ θίξασα ἕως τότε — καὶ μετὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου — τὸ Ἐκκλησιαστικόν, τὸ ζήτημα θὰ ἐχάνετο. Διὰ τοῦτο ἐλήφθησαν ὅλα τὰ μέτρα, ὅπως μὴ χαθῆ τὸ ζήτημα. Καὶ ἰδοὺ τὴν 24ην Δ)βρίου 1923 συνῆλθεν εἰς α' συνεδρίασιν τῆς δευτέρας αὐτῆς περιόδου ἡ Ἱεραρχία. Συνῆλθεν ἐν τῷ Συνοδικῷ μεγάρῳ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν πάντοτε τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν παρόντος (ἀκούσατε! ἀκούσατε!) καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως Πλαστήρα, τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως Γονατᾶ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

Μετὰ τὴν τέλεσιν ἁγιασμοῦ (!!!) ὁ Μακ. Μητροπολίτης (δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὸν τίτλον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος) ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας Συνόδου τὴν ὁποίαν καὶ προσεφώνησε.

Εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκείνην, ἐν ἣ περιίπταται τὸ καθοδηγοῦν τὰς ἀποφάσεις τῶν ἁγίων Πατέρων "Ἁγιον Πνεῦμα, καὶ ὅπου ἡ Εἰκὼν τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ ἄλλα Εἰκόνες συμβολίζουν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην, εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἐμόλυνε τὸ δυσσεβῶς προσκληθὲν ἐκεῖ χυδαῖον τῆς Ἐπαναστάσεως πέλμα, αἱ ἀπεχθεῖς μορφαὶ τῶν δολοφόνων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἐκαλοῦντο καὶ ἐχαιρετίζοντο ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος οἱ παραστάται τῆς Ἐπαναστάσεως διὰ νὰ ἀπειλήσουν καὶ ἐκβιάσουν τὴν Ἱεραρχίαν πρὸς συμμόρφωσιν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μονομερῶς ἀποφασισθέντα.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑπερηφανεύεται διὰ τὴν ἐπαίσχυντον αὐτὴν πράξιν. Διότι ἀσφαλῶς ἡ πρωτοβουλία ἦτο ἰδική του. Ἐνῶ ἡ Ἐπανάστασις διορθώσασα τὸ Πολιτικὸν Ἡμερολόγιον δὲν ἔθιξεν ἕως τότε τὸ Ἐκκλησιαστικόν, σεβασθεῖσα τὴν πρώτην ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας, εἰσβάλλει τῶρα εἰς τὸ Συνοδικὸν μέγαρον διὰ νὰ ἐκβιάσῃ τὴν Ἱεραρχίαν ὅπως ἀποδεχθῇ τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου. Καὶ τὴν ὁδηγεῖ ἐκεῖ, εἰς τὸ Συνοδικὸν μέγαρον ποῖος ; Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν τί ἐλέχθη εἰς τὴν α'. ταύτην συνεδρίασιν τῆς Ἱεραρχίας.

Μετὰ τὴν τέλεισιν τοῦ ἁγιασμοῦ, ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κηρύσσωσιν τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δὲν ἀνέπεμψε μὲν θυμίαμα πρὸς τὸν Ὑψισταν, οὔτε ἐπεκαλέσθη τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κατηύθυνεν ὁμως ὡς θυμίαμα ἐνώπιον τοῦ Πλαστήρα καὶ τοῦ Γονατᾶ τὴν ἐξῆς προσφώνησιν, ἣν παραλαμβάνομεν ἀπὸ τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν «Ἐκκλησιάν» τῆς 29 Δεκεμβρίου τοῦ 1923.

« . . . Ὁ εὐσεβὴς (!!!) Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως διὰ τῶν ἀπὸ 14 Δ)βρίου 1923 ἀποφάσεων τροποποιήσας τὴν ἀπὸ 5 Δ)βρίου ἀπόφασιν, παρέπεμψε μὲν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τὰ δι' αὐτῆς διαταχθέντα μέτρα, ἀνέθηκε δὲ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας καὶ κατήργησε μετὰ τοῦ Νόμου ΣΑ'. τοῦ ἐπὶ τοῦ Ν. Διατάγματος τοῦ 1833 στηριζομένου, τὴν δι' αὐτοῦ καθιδρυμένην διαρκῆ πενταμελῆ Σύνοδον. Ἡ δὲ Κυβέρνησις συνεκάλεσε σήμερον τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας πρὸς ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων αὐτῆς. Ὁ Θεὸς ὁ λαλήσας ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ, ἄς καταπέμψῃ τὰς εὐλογίας Αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν τε καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ διὰ τῆς θείας Αὐτοῦ εὐδοκίας ἄς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν πρόοδον τὴν φιλτάτην ἡμῶν Πατρίδα καὶ τὸ Ἑλ-

ληνικὸν Ἔθνος, μεθ' οὗ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶνε ἀναποσπástως δι' ἀδιαρρήκτων πνευματικῶν δεσμῶν συνδεδεμένη».

Καὶ ἀφοῦ ἐκφράζει τὴν ἀγαλλίασίν του διότι ἡ ἐπανάστασις κατήργησε τὴν πενταμελῆ διαρκῆ Σύνοδον, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει ὡς ξενικὸν θεσμὸν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀποδίδει ὅλην τὴν μέχρη τοῦδε κακοδιοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, διότι τάχα τὰ κανονικὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας παρεδόθησαν εἰς πέντε μόνον Ἀρχιερεῖς ἢ κυρίως εἰπεῖν εἰς τρεῖς (τὴν πλειοψηφίαν) ἐπάγεται τὰ ἑξῆς.

« . . . Ἦδη ἡ Πολιτεία μετὰ τὰς γενναίας περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀποφάσεις τῆς Ἐπαναστάσεως πρὸς ἡν ἀμέριστον ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ ἐκδόσει αὐτῶν, μελετᾷ τὴν κύρωσιν τοῦ νέου καταστατικοῦ νόμου τῆς Ἐκκλησίας.....»

Μετὰ τὸν Σ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πρωθυπουργὸς τότε Γονατᾶς, ὅστις μεταξὺ ἄλλων ἔρριψε τὴν πρώτην βολὴν τῆς Ἐπαναστάσεως διὰ τὸ ἡμερολόγιον εἰπὼν ὅτι

«...Ὁ εἰλικρινῆς καὶ ἀνιδιοτελῆς πόθος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐπαναστάσεως εἶνε νὰ βελτιώσῃ τὰ πράγματα τῆς χώρας χάριν τῆς μελλοντικῆς εὐημερίας τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἔθνους, οὗ πόθου ἔνεκα δὲν ἠδύναντο ἀμφοτέραι αὐταὶ νὰ παραλείψῃ τὴν βελτίωσιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἣς ἀντιλαμβάνονταί τὴν καθυστέρησιν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπιβαλλομένου συγχρονισμοῦ αὐτῆς, πρὸς ὃν καὶ ἀπαιτεῖται ὥθησις, ἵνα μὴ ἡ Ἐκκλησία ἐκπέσῃ ἐν τῇ συνειδήσει τῶν Χριστιανῶν, συντελέσῃ δὲ ἀπ' ἐναντίας εἰς τὴν ἠθικὴν βελτίωσιν καὶ εὐημερίαν τοῦ Λαοῦ. Ἐγνωρίζομεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐδράζεται ἐπὶ εἰδικῶν Κανόνων τῶν ὁποίων ἡ διατάραξις συνεπάγεται κλονισμὸν αὐτῶν τῶν βάθρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠθελήσαμεν διὰ ριζικῶν μέτρων, ὅσον καὶ ἂν ἐθεωρήσαμεν ταῦτα λυσιτελῆ καὶ σκόπιμα, νὰ ἐπιβάλλωμεν τὴν ἀναμόρφωσιν αὐτῆς, ἀλλ' ἐπρο-

τιμήσαμεν, ἀφοῦ ἐνηργήσαμεν ὅτι δὲν ἀντέκειτο εἰς τοὺς Ἱ. Κανόνας, νὰ παραδώσωμεν τὴν συνέχειαν τοῦ ἔργου τῆς βελτιώσεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς ἀρμοδίας χεῖρας καὶ πρὸς τοῦτο ἐκαλέσαμεν τὴν Ἱεραρχίαν.

Κατόπιν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως ἵνα δείξῃ πόσον εἶνε σύμφωνος μετὰ τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν εἰς τὰς ἀποφάσεις περὶ Ἐκκλησίας εἶπε τὰ ἑξῆς :

«...Ἡ Ἐκκλησία ἤρχισε νὰ ἀναγεννᾶται ἀπὸ τῆς σήμερον δὲ ἀρχεται ἡ περίοδος αὐτῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀναγεννήσεως».

Ἀναφερόμενος δὲ εἰς τὴν λύσιν τῶν ἀναφυέντων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ἐξῆρε τὴν εἰς ταύτην συμβολὴν τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου εἰπὼν ὅτι «*ἡ μετριοπύθεια αὐτοῦ καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ μόρφωσις αὐτοῦ οὐκ ὀλίγον συνέβαλεν εἰς τὴν ἐπιτευχθεῖσαν λύσιν τοῦ ζητήματος*».

Ὅπερ ἐσήμαινεν ὅτι ὅλα τὰ ζητήματα, ἅτινα ἐπρόκειτο νὰ λυθῶσιν ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας, εἶχον ἤδη λυθῆ διὰ συμφωνίας τοῦ Μακαρ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἐπαναστάσεως. Καὶ τὴν πρωτοβουλίαν τῶν μέτρων τούτων δὲν εἶχον βέβαια οἱ λαϊκοὶ τῆς Ἐπαναστάσεως παράγοντες.

Τελευταῖον ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔθεσε καθαρὰ τὸ ζήτημα τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ὑποδείξας ὅτι ἡ Ἐπανάστασις ἐννοεῖ νὰ λύσῃ τοῦτο σήμερον ἢ Ἱεραρχία. Ἴδου δὲ τὶ ἐπὶ λέξει εἶπεν ὡς πρὸς τοῦτο.

«*.. Τὸ ἔργον τῆς Ἱεραρχίας εἶνε μέγα καὶ βαρὺ. Ἔχει αὐτὴ νὰ μελετήσῃ καὶ ἐγκρίνῃ τὸ σχέδιον νέου καταστατικοῦ νόμου τῆς Ἐκκλησίας στηριζομένου εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ὑποβληθησομένου πρὸς ἐπιψηφίσιν. Ἔχει τέλος ἡ Ἱεραρχία τὸ ἔργον τοῦ συντονισμοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον, ἔργον ὅπερ προφανῶς*

εἶνε ἐπεῖγον καὶ ἀπαραίτητον πρὸς πρόληψιν τῶν ἀτόπων τῆς διαφορᾶς τῶν ἡμερολογίων...»

Ἄφοῦ οὕτως ἡ Ἱεραρχία ἔμαθεν ἐκ τοῦ στόματος τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἰδίως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὅτι ἡ θέλησις αὐτῆς εἶνε νὰ διορθωθῇ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, ἔπρεπε νὰ γνωρίσῃ καὶ ποῖοι κίνδυνοι τὴν ἐπαπειλοῦν ἀντυχὸν δυστροπήσῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θέλησιν καὶ ἀπόφασιν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἣτις ἦτο θέλησις καὶ ἀπόφασις τοῦ Μακαριωτάτου. Καὶ διὰ τοῦτο ὅταν ἀπεχώρησαν οἱ ἐπίσημοι ἀνεγνώσθησαν αἱ εἰλημμένοι ἤδη καὶ ἐκδεδομένοι ἐπαναστατικαὶ ἀποφάσεις καὶ Β. Διατάγματα. Καὶ πρῶτον ἀνεγνώσθη τὸ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1923 Β. Διάταγμα διὰ τοῦ ὁποίου ἐκλήθη ἡ Ἱεραρχία ἵνα συγκροτήσῃ τὴν Α'. Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας. Εἰς τὸ Διάταγμα τοῦτο μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔργων τῆς Ἱεραρχίας ἀναφέρεται τὸ ἑξῆς: «γ') θέλει ἀποφανθῇ περὶ τῆς προσαρμογῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου πρὸς τὸ πολιτικὸν τοιοῦτον».

Ἐπεδεικνύετο λοιπὸν εἰς τὴν Ἱεραρχίαν ὅτι ἔπρεπε νὰ διορθώσῃ καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, συμφώνως πρὸς τὸν ἀκάθεκτον πόθον τοῦ Μακαριωτάτου, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται καὶ ἡ εἰσήγησις ὄλων τῶν περὶ τῆς Ἐκκλησίας μέτρων.

Ἐπίσης ἀνεγνώσθη τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰς τὴν Ἱεραρχίαν ἡ περὶ Διοικήσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπόφασις ὑπ' ἀριθ. 35422 (14 Δ)βρίου 1923) τῆς Ἐπαναστάσεως ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἄλλη ἀπόφασις αὐτῆς ὑπ' ἀρ. 35420 (14 Δεκεμβρίου 1923) διὰ τῆς ὁποίας τροποποιουμένης τῆς προγενεστέρας (5 Δ)βρίου 1923) ἀποφάσεως αὐτῆς περὶ ὁρίου ἡλικίας, μεταθέσεως κλπ. Μητροπολιτῶν, διὰ τῆς ὁποίας οἱ συμπληρώσαντες τὸ ὄρον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἀποχωροῦσι τῆς ὑπηρεσίας, ὠρίζετο ὅτι οἱ **ἀνεπαρκεῖς** Μητροπολίται ἀποχωροῦσι τῆς ὑπηρεσίας, πρὸς δὲ ὅτι ἐπιτρέπεται μετάθεσις καὶ τῶν Μητροπολιτῶν μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου.

Εἶχον οὕτω ληφθῆ ὅλα τὰ μέτρα πρὸς ἄλωσιν τῆς πλειο-

νοσηφίας τῆς Ἱεραρχίας ὑπὲρ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐπαναστασεως, ἦτοι ὑπὲρ τῶν ἀποφάσεων του Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν. Καὶ ὑπὸ τὸ Δαμόκλειον ξίφος τῆς Ἐπαναστάσεως ἐζητήθη ἀπὸ τὴν Ἱεραρχίαν νὰ ἀποδεχθῆ ἔστω καὶ μόνη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὸ νέον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ σημειωθῆ, ὅτι κατὰ τὸν εἰσαχθέντα καὶ ψηφισθέντα νέον Καταστατικὸν Νόμον τῆς Ἐκκλησίας ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θὰ συνήρχετο τακτικῶς ἅπαξ μόνον τοῦ ἔτους καὶ ἐκτάκτως ὅτε παρίστατο ἀνάγκη. Καθ' ὅλον δὲ τὸ ἄλλο διάστημα, καθ' ὃ δὲν ἐλειτούργει ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, **ἐδικαιοῦτο ὁ Πρόεδρος αὐτῆς, Μητροπολίτης Ἀθηνῶν νὰ ἐνεργῆ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.**

Δὲν πρέπει νὰ παραλειφθῆ ἀκόμη ὅτι ἡ διὰ τῆς παρουσίας τοῦ Πλαστήρα καὶ Γονατᾶ ἀρξαμένη, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, συνεδρίασις τῆς Α' Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἐτελείωσε τὴν ἡμέραν ἐκείνην (24 Δ)βρίου) μὲ ἓν ψήφισμα τὸ ὁποῖον κατ' εἰσήγησιν τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ὑπέγραψεν ἡ Ἱεραρχία καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον ἀφοῦ ἀπεφάσισε «νὰ μὴ δεχθῆ ποτὲ τὴν ἐκ νέου ἐπάνοδον τοῦ διοικητικοῦ θεσμοῦ διαρκοῦς ὀλιγομελοῦς Συνόδου ξένου πρὸς τε τοὺς Κανόνας καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», ἀπεφάσισεν ἐπίσης νὰ ἐκφράσῃ διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς **τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς πρὸς τοὺς συντελεστάς τῆς χειραφετήσεώς της (δηλαδὴ πρὸς τὸν Πλαστήραν — Γονατᾶν)!**

Δουλικωτέρα ἐμφάνισις τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι τοῦ Κράτους, Κράτους δὲ βίας καὶ τυραννίας, οὐδέποτε παρουσιάσθη εἰς τὰ χρονικά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Δὲν παρῆλθον πολλαὶ ἡμέραι ἀπὸ τῆς α' ταύτης Συνεδριάσεως ἵνα τὸ ποθούμενον ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου πραγματοποιηθῆ. Διότι τὴν 27 Δ)βρίου 1923 ἡ Ἱεραρχία λησμονήσασα ὅτι εἶχεν ἤδη ἀποφασίσαι τὸν Ἀπρίλιον 1923, ἀπεφάσισεν ὅπως ἀποδεχθῆ τὴν ἐφαρμοφὴν τοῦ νέου ἡμερολογίου λαμβάνουσα τὴν συγκα-

τάθεισιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ ἐνεργῇ ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι Αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι συναινέσουν.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐγνώριζε πλέον καλῶς ὅτι αἱ Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι ἀπέκρουσαν τὴν μεταβολὴν διὰ τοῦτο εἰσηγήθη νὰ βασισθῇ ἡ Ἱεραρχία κυρίως εἰς τὴν συναίνεσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου· διότι ἐγνώριζεν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ἡ συγκατάθεσις αὐτοῦ ἦτο εὐχερής.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἱεραρχία περατώσασα ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον κυρίως ἐκλήθη, ἀπῆλθεν, ἔμεινεν ἀντιπρόσωπος αὐτῆς κατὰ τὸν ψηφισθέντα καταστατικὸν χάρτην ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν δυνάμενος κατ' ἀπόφασιν αὐτῆς νὰ διαπραγματευθῇ καὶ περατώσῃ **μόνος** τὴν ὑπόθεσιν περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου.

Δὲν ὑπῆρξεν ὅμοις ἐντελῶς εἰλικρινῆς ἡ στάσις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἀπέναντι τῆς Ἱεραρχίας. Διότι :

α) Μεθ' ὅλον τὸν ἐκβιασμὸν, ὅστις ἠσκήθη ἐπὶ τῆς Ἱεραρχίας, αὕτη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποφασίσῃ τὴν μονομερῆ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μεταβολὴν τοῦ ἡμερολογίου, ἂν ἐγνώριζε τὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος σταλέντα γράμματα τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς ἀπάντησιν τῶν προτάσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ τὰ γράμματα ταῦτα καίπερ ζητηθέντα ὑπὸ τινῶν Ἱεραρχῶν πρὶν λάβῃ ἀπόφασιν ἡ Ἱεραρχία, δὲν ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν αὐτῆς. Ἰδίως δὲ ἡ ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Φωτίου. Ἀντὶ δὲ νὰ τεθῶσιν ὑπ' ὄψιν τῆς Ἱεραρχίας τὰ γράμματα ταῦτα καὶ γνωρίσῃ ἡ Ἱεραρχία τὰς γνώμας ὅλων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τοῦναντίον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν παρὰ τὴν ἐπιμονὴν τινῶν Ἱεραρχῶν οὐδόλως ἐπαρουσίασε τὰ γράμματα ταῦτα ἀλλ' ἐβεβαίον ὅτι καθ' ἃς εἶχε πληροφορίας καὶ κατὰ τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θὰ ἐφήρμοζον τὸ νέον ἡμερολόγιον καὶ αἱ λοιπαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

β') Ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πληροφοριῶν, ἃς παρεῖχεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ληφθεῖσα τὴν 27 Δ)βρίου 1923 ἀποφασίς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας διελάμβανε τὰ ἑξῆς ἐπὶ λέξει :

« Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας λαμβάνουσα μὲν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου πρὸς τὸ ἐπικρατῆσαν ἤδη πολιτικὸν ἡμερολόγιον προερχομένην σύγκυσιν παρὰ τῷ λαῷ καὶ τὴν ἐκ ταύτης ὀρησκευτικὴν βλάβην αὐτοῦ, ἀνταποκρινομένη δὲ εἰς τὴν πανταχόθεν ἐκδηλουμένην ἐπιθυμίαν, ἀποφασίζει, ὅπως ἀφομοιώσῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον πρὸς τὸ πολιτικὸν ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς συμφωνίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι ἐν τῷ ἑλληνικῷ κράτει αἱ νέα χῶραι ἐξαρθῶνται ἐκκλησιαστικῶς ἐξ αὐτοῦ, ἀνατίθῃσι δὲ τῷ Μακαριωτάτῳ Προέδρῳ ὅπως πρὸς τοῦτο συννενοηθῇ **μεθ' ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,** ἢ μεθ' οὗ συμφωνία ἔσται ἀπαραίτητος».

Ἐκ τοῦ κειμένου τῆς ἀποφάσεως ταύτης κατὰ διαβολικώτατον τρόπον διατυπωθείσης ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἶνε κατάφωρος ὁ σκοπὸς τῆς ἐξαπατήσεως τῆς Ἱεραρχίας, οὕτως ὥστε νὰ δοθῇ δικαίωμα εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον νὰ ἀποφασίσῃ οὐχὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐρμηνείαν, καθ' ἣν, καταστρατηγῶν τὰ ἀποφασισθέντα ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας, νὰ δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἐνήργησε συμφώνως πρὸς αὐτήν.

Οὕτως ἔνεκα τοῦ γριφώδους ἕφους μεθ' οὗ συνετάχθη ἡ ἄνω ἀπόφασις, ἢ μὲν Ἱεραρχία ἀφείθη νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ μεταρρυθμίσις θὰ ἐγίνετο κατόπιν κοινῆς ἀποφάσεως τοῦ τε Οἰκουμ. Πατριαρχείου καὶ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὁ δὲ Μακαριώτατος ἐνεφανίσθη ὡς ἐντεταλμένος ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας νὰ προβῇ εἰς τὴν μεταρρυθμίσιν καὶ μόνον μὲ τὴν συναίνεσιν τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου!! Ἡ ἐξαπάτησις τῆς Ἱεραρχίας ὑπῆρξε

πληρης. Τὸ πνεῦμα τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεώς της ἦτο ὅτι ἡ γνώμη τοῦ Πατριάρχου ἔδει πρωτίστως καὶ ἀπαραιτήτως νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν καὶ ὡς πρώτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ ὄφειλε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν μέριμναν τῆς προσκλήσεως τῆς γνώμης τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Ἀλλὰ οὐδέποτε ἡ Ἱεραρχία εἶχεν ἐν νῶ νὰ ἀρκεσθῆ εἰς **μόνην** τὴν γνώμην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐγνωμοδότησεν ὅτι ἡ γνώμη αὐτοῦ ἦτο **ἀπαραίτητος**. Δηλαδή καὶ ἂν ὅλαι αἱ λοιπαὶ Ἐκκλησίαι ἐδέχοντο τὴν μεταβολὴν δὲν ἔπρεπε νὰ γείνη αὕτη ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἀλλὰ οὐδέποτε δι' οὐδεμιᾶς φράσεως ἐν τῇ ἀνωτέρω Συνοδικῇ ἀποφάσει τῆς 27 Δεκεμβρίου 1923 ἡ Ἱεραρχία ἐνόησε νὰ ἀρκεσθῆ εἰς **μόνην** τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου χωρὶς νὰ συμφωνήσουν καὶ αἱ λοιπαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Ὁ ἀναγινώσκων τὴν Συνοδικὴν ἀπόφασιν, ἣν κατεχωρήσαμεν ἀνωτέρω πρέπει νὰ εἶνε σοφιστὴς ἢ κακόπιστος διὰ νὰ εἴπῃ ὅτι αὕτη εἶχε τὴν ἐννοίαν νὰ γείνη ἀποδεκτὴ ἢ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου διὰ **μόνης** τῆς γνώμης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἀπόδειξις τοῦ ὅτι δὲν ἦτο τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως εἶνε, ὅτι ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ **μόνης** τῆς γνώμης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου θὰ ἐδηλοῦτο καθαρὰ καὶ ἀναμφίβολος ἡ ἀπόφασις αὕτη. Καὶ τότε θὰ ἐπερίτευεν ἡ τελευταία περίοδος τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ὅτι «ἀνατίθησι τῷ Μακαριωτάτῳ Προέδρῳ ὅπως πρὸς τοῦτο συνεννοηθῆ μεθ' ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν **ιδίᾳ δὲ** τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. Διότι εἶχεν ἤδη συνεννοηθῆ μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ὁ Μακαριώτατος (πρὸ τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως ταύτης) καὶ ἐγνώριζεν, ὅτι αὗται ἀπέκρουον τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου Ἡμερολογίου. Τίς ὁ λόγος λοιπόν ἐὰν ἡ Ἱεραρχία ἠννόει νὰ λάβῃ **μόνον** τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν συγκατάθεσιν, νὰ ἀναθέτῃ ἐκ νέου εἰς τὸν Μακαριώτατον νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν; Ἐὰν δὲ πάλιν ἡ Ἱεραρχία ἠννόει ὡς **ἐκ περισσοῦ** νὰ συνεννοηθῆ ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τί τοῦτο δὲν διεσαφήνισεν εἰς τὴν ἀπόφασιν

της; Δὲν ἰὰ ἔπρεπε νὰ ἐκφράζη σαφῶς τὴν γνώμην ὅτι **καὶ μόνη** ἡ συγκατάθεσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ἰὰ ἦτο ἐπαρκής;

Ἄλλ' εἶπομεν ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας διευτώθη κατὰ τρόπον διαβολικὸν καὶ σοφιστικόν, ὥστε ἡ μὲν Ἱεραρχία νὰ νομίζη ὅτι συμφώνως καὶ πρὸς προηγουμένην ἀπόφασιν τῆς Συνόδου ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἰὰ ἐγένετο μετὰ προηγουμένην συγκατάθεσιν ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ δὲ Μακαριώτατος νὰ δύναται νὰ ἐπικαλῆται τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν εἰς τὴν αὐθαίρετον ἐνέργειάν του.

Εἶνε κατάδηλον ὅτι ὁ Μακαριώτατος ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς ἐντολῆς, ἣν ἐχορήγησεν αὐτῷ ἡ Ἱεραρχία, καὶ αὐτοβούλως καὶ αὐθαιρέτως ἐφήρμοσε τὸ νέον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον ἄρκεσθῆις εἰς μόνην τὴν γνώμην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Ἀλλὰ διὰ τί ἡ Ἱεραρχία μέχρι τοῦδε δὲν διεμαρτυρήθη; Διὰ τί οὔτε εἰς Ἱεράρχης δὲν ἐνόμισεν ἐπιβεβλημένον εἰς αὐτὸν καθῆκον νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν κατάχρησιν ταύτην τῆς Ἱεραρχικῆς ἐντολῆς ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν; Αὐτὴ ἡ σιωπὴ μήπως ἄραγε εἶνε ἔγκρισις τῆς αὐθαιρέτου, παρανόμου, ἀσεβοῦς καὶ ἐπιβούλου ἐνεργείας τοῦ Μακαριωτάτου;

Θὰ ἡμεῖθα ἄδικοι κριταὶ ἐὰν κατελήγωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο.

Εἶπομεν ἤδη ἐν ἀρχῇ ὅτι ἐμειονοπήρησαν εἰς τὴν περὶ μεταβολῆς τοῦ ἡμερολογίου ἀπόφασιν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Σύρου, Δημητριάδος, Χαλκίδος, Πατρῶν καὶ Θήρας. Εἶπομεν ἐπίσης ὑπὸ ποίαν πίεσιν καὶ ποῖον ἐκβιασμὸν ἐκλήθησαν οἱ Ἱεράρχαι νὰ λύσουν τὸ ζήτημα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἐφηρμόσθη διὰ τῆς περιφήμου ἐγκυκλίου τοῦ Μακαριωτάτου τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, τὸ Δαμόκλειον ξίφος τῆς Ἐπαναστάσεως ἐξηκολούθει νὰ αἰωροῖται ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν Ἱεραρχῶν. Καὶ ἐνώπιον ἐνὸς τετελεσμένου γεγονότος, ἐνὸς πραξικοπήματος τοῦ Μακαριωτάτου, ἐβίωσαν τότε

ματαίαν πᾶσαν διαμαρτυρίαν. Κακῶς, κάκιστα ἔπράξαν ὡς Ἱεράρχαι οἱ ὅποιοι ἔβλεπον τὴν ἐν Συνόδῳ αὐτῶν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν κ ο υ ρ ε λ ι α ζ ο μ έ ν η ν καὶ διαστρεβλουμένην ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Συνόδου. Κακῶς, κάκιστα ἔθεντο τὸ ἑαυτῶν συμφέρον ὑπεράνω τοῦ γενικοῦ τῆς Ἐκκλησίας συμφέροντος.

Ἄλλ' ἄς μὴ εἴμεθα αὐστηροὶ. Ἄς μὴ ζητῶμεν ἥρωας Ἱεράρχας, Διονυσίους καὶ Γερμανοὺς καὶ Ἱερεμίας καὶ Φωτίους καὶ Ἰωακείμ. Ὑπῆρξαν ἄνθρωποι. Καὶ ὑπετάγησαν εἰς τὴν βίαν. Ἀπέφυγον δὲ καὶ τὸ σκάνδαλον τῆς κατηγορίας κατὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἐπὶ καταχρήσει ἐμπιστοσύνης καὶ ὑπερβάσει τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐντολῆς.

Ἡ βία ὅμως τῆς Ἐπαναστάσεως παρῆλθε. Τὸ σκάνδαλον ἐπῆλθε διὰ τῆς Λαϊκῆς κατηγορίας καὶ ἐξεγέρσεως, τὸ δὲ νομιζόμενον ὡς τετελεσμένον γεγονός παρελθόν, προβάλλει καθημερινῶς ζωηρότερον φλέγον καὶ ἐκκρεμὲς ζήτημα. Ἡ Ἱεραρχία δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ ἀνορθώσῃ ὅ,τι ἀφῆκε νὰ ἀνατραπῇ καὶ ὅ,τι ἐπέφερε τὴν διαίρεσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Χριστιανικοῦ Λαοῦ Κατὰ τὴν ἐσχάτως γενομένην συνέλευσιν αὐτῆς περιλαμβάνουσης καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς τῶν νέων χωρῶν ἢ φωνῆ ἐνός. Ἱεράρχου ἔφερον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα, ὅπερ εἶχε τεθῆ πρὸ αὐτῆς δι' ὑπομνήματος τῆς «Ἑλληνικῆς Θρησκευτικῆς Κοινότητος τῶν γνησίων Ὀρθοδόξων». Ἄλλ' ἢ Ἱεραρχία ἐπιληφθεῖσα τοῦ ζητήματος δὲν ἠθέλησε νὰ λύσῃ αὐτὸ ὀριστικῶς διὰ τῆς προτάσεως δὲ τριῶν ἐπιφανῶν Ἱεραρχῶν τοῦτο παρέμεινεν ἐκκρεμὲς εἰς βάρος τῆς ὅλης Ἱεραρχίας. Θὰ ἦνε ἤδη ἀδικαιολόγητος, ἐὰν εἰς δευτέραν αὐτῆς συνέλευσιν δὲν θελήσῃ νὰ εἰσέλθῃ οὐσιαστικῶς καὶ βαθέως εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀτόπου, ἀκαίρου καὶ ἀντικανονικῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, καὶ δὲν ζητήσῃ λόγον καὶ ἐξηγήσεις διὰ τὸ πραξικόπημα τὸ ὅποιον οὕτως ἢ ἄλλως ὁ Λαὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας θὰ ζητήσῃ πολὺ προσεχῶς νὰ ἀνατρέψῃ δι' ἐξεγέρσεως, ἐὰν ἢ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας ἐξακολουθήσωσιν ἀδιαφοροῦντες περὶ αὐτοῦ.

Ἐπολείπεται πρὸς ἐξάντλησιν τοῦ πρώτου τούτου κεφα-

λαιου νὰ ἐξετάσωμεν πῶς ἐπέμεινε μέχρι τέλους πιέζων τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ διὰ τίνος πραξικοπηματικοῦ τρόπου ἐπέτυχεν ὁ Μακαριώτατος τὴν βεβιασμένην μεταβολὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου παριδὼν ὅλας τὰς σοβαρωτάτας ἀντιρρήσεις τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ἐνῶ οὐδεὶς λόγος σοβαρὸς συνέτρεχεν εἰς τοῦτο.

Γνωρίζομεν μέχρι τουδε ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν Ἀθηνῶν ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ὅτι ἀποδέχεται τὴν **Εἰσήγησιν** τῆς «ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ **προτείνει** πρὸς ἀποδοχὴν, ὡς ἡμέραν **κοινῆς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν** ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἡμερολογίου τὴν 10ην Μαρτίου 1924 καὶ **εἰσηγεῖται** ὅπως αὕτη λογισθῆ ὡς 23 Μαρτίου τοῦ ἡμετέρου ἑορτολογίου **ἐν πάσαις** ταῖς ἀδελφαῖς ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις. Γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι τὸ ἀνωτέρω συναινετικὸν ἔγγραφον τοῦ Οἰκουδενικοῦ Πατριαρχείου προεκάλεσεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν δι' ἔγγραφου του πρὸς τὸν Πατριάρχην ἀπὸ 3 Ἰανουαρίου 1924.

Διὰ νὰ ἔχη ὁ ἀναγνώστης πλήρη γνῶσιν τῶν ἀνταλλαγέντων τούτων ἔγγράφων, ἅτινα ἀπετέλεσαν τὴν βάσιν τῆς ὀλεθρίας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μεταβολῆς, καὶ ἐδημιούργησαν διαίρεσιν καὶ σχῆμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δημοσιεύομεν ὀλόκληρα τὰ κείμενα τῶν δύο τούτων ἐνόχων ἔγγράφων, ὧν περιέηψιν μόνον ἐδημοσιεύσαμεν ἀνωτέρω.

Τὸ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἔγγραφον τοῦ Μ. Ἀθηνῶν ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀριθ. Πρωτοκ. 70

Δ. 3046

Τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ Ἡμερολογιακοῦ **ἔκρινε** τὴν χάριν τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ προσαρμογὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον. Ἐπειδὴ δὲ δυσεπίτευκτος ἐν γε τῷ παρόντι

φαίνεται ἡ συμφωνία πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, φρονεῖ ὅτι μετὰ τὴν ἀφομοίωσιν τῶν ἡμερολογίων καὶ μέχρι τῆς ἐπιτεύξεως τοιαύτης ποθητῆς συμφωνίας καὶ τῆς ὀριστικῆς διαρρυθμίσεως τοῦ Πασχαλίου, τὸ Πάσχα καὶ αἱ μετ' αὐτοῦ συνδεόμεναι ἑορταὶ δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσι τελούμεναι κατὰ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον ἐν ταῖς ἀντιστοίχοις ἡμέραις τοῦ Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου. Οὕτω δὲ τὸ Πάσχα τοῦ 1924 συμπύπτον κατὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον τῇ 14 Ἀπριλίου, ἑορτασθήσεται τῇ 27ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός. Καὶ τοῦτο ἵνα μηδεμία ἀπολύτως ἐν τῷ Πασχαλίῳ ἐπέλθῃ μεταβολὴ ὡς πρὸς τὰς κινητὰς ἑορτάς, ἐκτὸς τῆς ὀνομασίας τῶν ἡμερομηνιῶν. Αἱ δὲ ἀκίνητοι ἑορταὶ ἑορτασθήσονται κατὰ τὸ νέον Ἡμερολόγιον ἐν ταῖς καθωρισμέναις ἡμερομηνίαις τοῦ Παλαιοῦ ταῖς συνταυτισθησομέναις πρὸς τὰς τοῦ νέου Ἡμερολογίου. Τὴν μέσσην ταύτην λύσιν μέχρι τῆς ὀριστικῆς προτείνουσα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος(!) παρακαλεῖ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ὅπως ἀποδέξηται αὐτὴν, ἢ καὶ τὴν ὀριστικὴν ὑποδείξῃ Αὕτη λύσιν τοῦ ζητήματος, ἣν ἀσμένως ἀποδεχθήσεται ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Οὐ διαφεύγει πάντως τὴν σύνεσιν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἢτε σπουδαιότητος τοῦ ζητήματος καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἐπιλύσεως αὐτοῦ. Καίτοι δὲ ἀπαραίτητον καὶ ἐπιβεβλημένην θεωροῦμεν τὴν μεταβολὴν τοῦ ἡμερολογίου, ὅμως ἀπαραίτητον ὡσαύτως καὶ ἐπιβεβλημένην κρίνομεν τὴν συμφωνίαν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος διὰ τε τὸ τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ μέγα κῦρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ θεοσώστῳ Βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος ὑπαρξίν Μητροπόλεων καὶ ἐπὶ σκοπῷ ἔχουσῶν ἔτι τὴν ἀναφορὰν αὐτῶν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

Λυπηρὸν ὅτι οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς οὐδαμῶς ἀπεδέχθησαν τὴν μεταβολὴν τοῦ ἡμερολογίου, ὡς αὕτη ἰδίως προστάθῃ ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθόξου Συνεδρίου, ἀλλὰ πεθοίθαμεν ὅτι μετὰ τὴν θείαν συνάρσει γενομένην ἐκλογὴν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τῇ

ἐνεργεία αὐτῆς, εὐχερεστέρα ἀποβήσεται ἢ ἐπίτευξις τῆς συμφωνίας τῶν Πατριαρχῶν. Ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ ἐν νέᾳ διασκέψει ἀντιπροσώπων πασῶν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν δύναται ἵνα ἐξετασθῇ τὸ σοβαρότατον τοῦτο ζήτημα καὶ τῆς δεούσης τύχῃ ἐπιλύσεως.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θεορμὴν ὑποβάλλουσα παράκλησιν πρὸς τὴν Ὑμ. Παναγιότητα ὅπως σπουδαίως μεριμνήσῃ περὶ τοῦ Ἡμερολογίου, ἀπεκδέχεται εἴτε τὴν συμφωνίαν πρὸς τὴν προταθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς λύσιν, εἴτε νέαν ἐνέργειαν πρὸς ὀριστικωτέραν διευθέτησιν τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος.

Πόθῳ δὲ πολλῶ αὐτὴν κατασπαζόμενοι διατελοῦμεν.

Ἀθήνησι 21—3 Ἰανουαρίου 1924

Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
Πρόεδρος

Τὸ δὲ ἀπαντητικὸν ἔγγραφον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ ἔχει οὕτω :

Ἀριθ. Πρωτ. 221.

Μακαριώτατε

Ληφθεῖσα μετὰ τῆς προσηκούσης ἀνεγνώσθη προσοχῆς ἡ ἀπὸ 3 λήγοντος μηνὸς ἐπιστολὴ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἐν ἣ ἀνακοινοῖ τὴν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ληφθεῖσαν ἀπόφασιν καὶ διατυπωθεῖσαν πρότασιν καὶ παράκλησιν περὶ τοῦ ἡμερολογίου.

Ἡ ἀδελφὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος γινώσκει ἤδη ἐξ ὅσων ἐν καιρῷ ἀπεστάλησαν αὐτῇ κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Πανορθοδόξου Συνεδρίου, ὅπως ἡ καθ' ἡμᾶς Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐμερίμνησεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς περὶ τῆς ὅσον οἷόν τε ταχείας διευθετήσεως τοῦ ζητήματος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Λαῶν, μετὰ

τὴν ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν Ὀρθοδόξων Κρατῶν παραδοχὴν ἐν ταῖς πολιτικαῖς καὶ κοινωνικαῖς σχέσεσι τοῦ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς λοιποῖς πεπολιτισμένοις Λαοῖς νέου Ἡμερολογίου καὶ πῶς διὰ τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην συνήρῃσε μὲν ἐν τῷ Πανορθόξῳ Συνεδρίῳ ὑπὲρ τῆς προσαρμογῆς καὶ τοῦ ἑορτολογίου πρὸς τὸ ἀποδεκτὸν γενόμενον νέον ἡμερολόγιον, ἀπεδέξατο δὲ καὶ ἐπεκύρωσεν ὅσον γε ἀφεώρα εἰς αὐτὴν διὰ τακτικῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως τὴν γνώμην καὶ πρότασιν τοῦ Συνεδρίου, ἐνήργησε δὲ ἐγκαίρως καὶ ὅ,τι ἦν ἀνατεθειμένον αὐτῇ πρὸς ταχεῖαν ὑπὸ πασῶν τῶν ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν γνῶσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Πανορθόξου Συνεδρίου καὶ δήλωσιν τῆς ἐπισήμου γνώμης καὶ αὐτῶν διὰ τὴν ἐν συμφωνίᾳ ἀπὸ κοινοῦ καὶ σύγχρονον ἐφαρμογὴν τοῦ νέου ἡμερολογίου. Δυστυχῶς ἡ ὀρισθεῖσα ἔναρξις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου κατὰ τὴν 1ην 8)βρίου παρελθόντος ἔτοις ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνεπίτευκτος διὰ τὴν μὴ ἀποπεράτωσιν κατὰ τὸ μεταξὺ διάστημα ἐν πάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Ἐκκλησίαις τῆς σχετικῆς πρὸς τὸ ζήτημα διασκέψεως καὶ ἀποφάσεως ἢ καὶ διὰ τὴν μὴ ὑπὸ πάντων ἀποδοχὴν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Πανορθόξου Συνεδρίου.

Ἐπειδὴ ὁμως, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος σημειοῦται, τυγχάνει δὲ ἄλλως τε καὶ εὐνόητον, ἢ ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι παράτασις τῆς νῦν ἀνωμαλίας, τῆς χρήσεως δηλονοῦν δύο ταυτοχρόνως ἡμερολογίων παρὰ τοῖς ὀρθοδόξοις Λαοῖς, ἐκτὸς τῶν ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν αὐξανομένων ὁσημέραι δυσχερειῶν, πολλὴν ἀναμφιβόλως καὶ τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζημίαν συνεπάγεται καὶ ἀπειλεῖ, ἢ Μειριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, σπουδαίως καὶ αὐθις ἐπὶ τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματός διασκεψάμενοι καὶ εἰς τὸ δυνατόν ἐν τῇ παρουσίᾳ τῶν πραγμάτων καταστάσει ἀφορῶντες πρῶτον μὲν ἔγνωμεν ἀποδέξασθαι τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εισηγουμένην γνώμην

περὶ ἀποδοχῆς τό γε νῦν τῆς ἀναφερομένης μέσης λύσεως, ἦτοι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου διὰ πάσας τὰς ἀκινήτους ἑορτὰς τοῦ ὀρθοδόξου ἑορτολογίου, πλὴν τοῦ Πάσχα καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένων κινητῶν ἑορτῶν, μέχρι τῆς ὀριστικῆς ἀπὸ κοινῆς γνώμης καὶ ἀποφάσεως διευθετήσεως καὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Πασχαλίου, εἶτα δὲ καὶ εἰς τὴν ταχίστην ἐκτέλεσιν διὰ τὴν ἐπείγουσαν ἤδη πολλαχοῦ ἀνάγκην συντελοῦντες προήχθημεν ὀρίσαι καὶ **προτείνομεν** πρὸς ἀποδοχὴν ὡς ἡμέραν κοινῆς ὑπὸ πασῶν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἡμερολογίου τὴν δεκάτην τοῦ μηνὸς Μαρτίου τοῦ ἀρξαμέου 1924 ἔτους **εἰσηγούμενοι ὅπως αὕτη ἐν πάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις** λογισθῆ καὶ ὀνομασθῆ καὶ ἑορτασθῆ ὡς 23 Μαρτίου τοῦ ἡμετέρου Ἡμερολογίου τῶν μεταξὺ τῆς 10ης καὶ 23ης ἀκινήτων ἑορτῶν διὰ τὸ παρὸν ἔτος ἑορταζομένων κατὰ τὰ ἐν ταῖς ἀποφάσεσι τοῦ Πανορθοδόξου Συνεδρίου ὑποδεικνυόμενα.

Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ Ἁγίου Πάσχα καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένων κινητῶν ἑορτῶν, αὗται μέχρι τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ σημείου τούτου διαρρυθμίσεως ἐνεκρίναμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα φυλάττωσι τό γε νῦν τὴν κατὰ τὸ ἄχρι τοῦδε Πασχάλιον θέσιν αὐτῶν ἐν τῷ ἑορτολογίῳ ἀπλῶς αὐξανόμενων κατὰ 13 τῶν ἡμερομηνιῶν κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερορολόγιον τῶν ὑπολελογισμένων ἡμερῶν τοῦ ἑορτασμοῦ αὐτῶν καὶ σημειουμένων τοιοιτοτρόπως καὶ τῶν κινητῶν ἑορτῶν κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον πρὸς προφυλακὴν ἀπὸ τῆς συγχύσεως.

Ταῦτα οὖν τὰ οὕτω ὑφ' ἡμῶν συνοδικῶς **ἐξ ἀφορμῆς τῆς προτάσεως καὶ παρακλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος ἐγκριθέντα καὶ ἀποφασισθέντα** γνωρίζοντες εἰς ἀπάντησιν διὰ τῆς παρούσης ἀδελφικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς καὶ πληροφοροῦντες ὅτι ταυτοχρόνως σχετικὴν ἀνακοίνωσιν ποιούμεθα καὶ πρὸς πάσας ἐν γένει τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλη-

σίας παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμ. Μακαριότητα ὅπως τὸ γ' ἐπ' Αὐτῆ ὡς οἶον τε τάχιστα διὰ τηλεγραφήματος αὐτῆς γνωρίση ἡμῖν τὴν γνώμην καὶ τὴν τελειωτικὴν συναίνεσιν τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ προσεχοῦς Μαρτίου, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ εἴπου νομίζη πρόσφορον ἐνεργήσῃ, ἵνα καὶ ὑπὸ ἄλλων ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν ὁμοία ἐξενεχθῆ ἀπόφασις καὶ ταχέως φθάσῃ πρὸς ἡμᾶς ἡ **ἀναγκαία δήλωσις τῆς συναινέσεως αὐτῶν.**

Ἐπὶ τούτοις καὶ αὐθις ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι αὐτὴν διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς.

1924 Ἰανουαρίου 20

τῆς Ὑμετέρας Σεβασμίας Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὄλως πρόθυμος.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην οὐδαμοῦ οὐδέποτε ἐδημοσίευσεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐνῶ εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς «Ἐκκλησία» ἐδημοσίευσεν τὰ ἄλλα ἀνταλλαγέντα ἔγγραφα καὶ δὴ καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου. Ἀπλῶς μόνον ἐδημοσίευσεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ δι' ἐγκυκλίου του καὶ δι' ἄλλων ἐντύπων φυλλαδίων ὅτι ἔγραψε πρὸς τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον καὶ πρὸς πάσας τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας **προτείνων** συγκρότησιν νέας διασκέψεως. Ἐνῶ ὡς φαίνεται, ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐγγράφου ἡ πρότασις περὶ διασκέψεως εἶνε δευτερεύουσα. Τὸ ἔγγραφο δὲ ἐστάλη **κυρίως** καὶ **πρωτίστως** ἵνα δηλώσῃ ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος **ἔλαβεν ἤδη τὴν ἀπόφασιν** νὰ προσαρμόσῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον πρὸς τὸ Πολιτικὸν καὶ συγχρόνως νὰ **προτείνῃ ὡς μέσην λύσιν**, αὐτήν, ἣν καὶ ἀπεδέχθη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, δηλαδὴ νὰ ἐφαρμοσθῆ μὲν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν νὰ μείνῃ δὲ μόνον τὸ Πάσχα καὶ αἱ ἕξ αὐτοῦ κινηταὶ ἑορταὶ κατὰ τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον.

Εἶνε ἀνεπίδεκτον ἀμφιβολίας καὶ ἀμφισβητήσεως ὅτι ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δὲν διεβίβασε πιστῶς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος (ἣτις ἐξήρτησε τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου πρὸς τὸ Πολιτικὸν ἐκ τῆς συνεννοήσεως καὶ τῆς ἀποδοχῆς ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν) καὶ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν τῆς Ἱεραρχίας δὲν ἐτήρησεν, ἀλλ' ἐν ὀνόματι αὐτῆς ἐφήρμοσε **μονομερῶς**, μόνον μετὰ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν τὸ νέον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον, ὑπερβὰς οὕτω τὰ ὅρια τῆς ἐντολῆς του.

Τὸ ἀνωτέρω ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου (ὅστις μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Μελετίου Μεταξάκη εἶχεν ἐνθρονισθῆ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀπὸ τῆς 30 Νοεμβρίου 1923) καὶ ἡ κατὰ τὴν 27 Δεβρίου 1923 (νέου ἡμερολογ.) ληφθεῖσα, ὡς εἶδομεν, ἀπόφασις, τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος, εἶνε τὰ δύο βάρθρα ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντων ἐστήριξε καὶ στηρίζει μέχρι σήμερον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν τὴν αὐθαίρετον καὶ ἀντορθόδοξον ἀπόφασιν, ἣν ἔλαβε τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου, ἐνῶ καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας ὡς εἶδομεν καὶ τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον, δὲν ἦτο ἄνευ ὄρων καὶ ἄνευ προϋποθέσεων· μία δὲ κυριωτάτη προϋπόθεσις τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πατριαρχείου ἦτο, ἵνα ἡ ἀποφασισθεῖσα ἡμέρα τῆς 10 Μαρτίου 1924 πρὸς ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἡμερολογίου, εἶναι «**ἡμέρα κοινῆς ὑπὸ πασῶν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἡμερολογίου**».

Πράγματι δὲ αἱ κατόπιν ἐνέργειαι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀποδεικνύουν ὅτι καὶ οὗτος αὐτὴν τὴν ἀντίληψιν εἶχεν, ὅτι δὲν τῷ ἐπετρέπετο ἄνευ τῶν ἀνωτέρω προϋποθέσεων νὰ ἐφαρμόσῃ μονομερῶς τὴν μεταβολήν. Εἶχε τὴν συνείδησιν ὅτι **πάντως** πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς νέου Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἀπὸ τῆς 10 Μαρτίου 1924 ἔπρεπε συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος νὰ συναινέσουν καὶ αἱ λοιπαὶ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ὅχι δὲ μόνον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου δὲν προέβη ἀμέσως εἰς τὴν μεταβολήν, ἣν ἐφοβεῖτο, ἀλλ' ἐξηκολούθησε τὰς ἐνεργείας του, καὶ οὗτος καὶ ἐκ παραλλήλου ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὅπως λάβωσι τὴν συγκατάθεσιν καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν.

Οὕτως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διὰ τηλεγράφημάτος του πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, ἀείμνηστον Φώτιον, ὑπ' ἀριθ. 623 τῆς 12)25 Ἰανουαρίου 1924 γράφων ὑφ' ὃ πνεῦμα εἶχε γράψει καὶ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κατέληγεν ὡς ἑξῆς :

«... Ἐλπίζοντες Ὑμετέρα Μακαριότης συνταχθήσεται προτεινομένη μερικῇ διαρρυθμίσει παρακαλοῦμεν ἀπαντῆσαι τηλεγραφικῶς».

Ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐτηλεγράφει ἐπίσης τῇ 16 Φεβρουαρίου 1924 πρὸς τὸν αὐτὸν Φώτιον διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 327 τηλεγραφήματός του τὰ ἑξῆς ἐξ ὀνόματος τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Ἐμέσῃ συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀδυνάτου καθισταμένης ἐπειγούσης δὲ ἀφομοιάσεως ἡμερολογιακῆς χάριν ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων λαῶν, **ἐκλιπαροῦμεν Ὑμετέραν Μακαριότητα δεχθῆναι πρότασιν Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου** περὶ συνταυτήσεως ἡμερομηνιῶν διὰ προσθήκης 13 ἡμερῶν ἀπὸ 10 προσεχοῦς Μαρτίου ἄνευ οἰασδῆποτε μεταβολῆς Πασχαλίου μόνης ταύτης παραπεμφθησομένης Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ.

Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ Πατριάρχης ὅμως Φώτιος ἀμετάβλητος καὶ ἀκλόνητος ὡς βράχος εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς του ἐπέμεινε. Καὶ εἰς μὲν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀπήντησε διὰ τοῦ ἑξῆς τηλεγραφήματος:

Ἀριθ. 28

Πατριάρχῃ Γρηγορίῳ

Κωνσταντινούπολιν

Συνεπεία τηλεγραφήματος Ὑμ. Παναγιότητος συνελ-

θοῦσα σήμερον ἡ Ἱερὰ καθ' ἡμᾶς Σύνοδος ἔγνω τὰ ἑξῆς:
Ἔχοντες ὑπ' ὄψει γράμματα τῶν Ἐκκλησιῶν Ρουμανίας
καὶ Σερβίας, ὡς καὶ τὰς προτάσεις Αἰγηνίτου ἐμμένομεν ἐν
προδεδογμένοις ἐν προτέραις συνοδικαῖς συνεδριάσεσι καὶ
ἀποκρούομεν πᾶσαν προσθήκην ἢ πᾶσαν μεταρρύθ-
μισιν ἡμερολογίου πρὸ συγκλήσεως μόνης ἀρμοδίας
εἰς συζήτησιν αὐτοῦ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἧς
σύγκλησιν προτείνομεν ταχίστην.

Καίρον 15 Ἰανουαρίου 1924 (παλ. ἡμερ).

Πατριάρχης ΦΩΤΙΟΣ

Εἰς δὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν δὲν γνωρίζομεν ἂν καὶ
τί ἀπήντησεν, διότι οὗτος ἀπεσιώπησε τοῦτο. Ἀλλὰ τί ἡδύνατο
νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ «ἐκλιπαροῦμεν» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου;
Ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Φώτιον δι' ἐν τόσον σοβαρὸν
Ἐκκλησιαστικὸν καὶ Ἐθνικὸν ζήτημα μὴ ἐνδιαφέρον μόνον
τὴν Ἑλλάδα οὔτε τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, διετύπωσε
τὸ τηλεγράφημά του ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ προσωπικῆς τινος
ὑποθέσεως, προδίδων πόσον ἡγνῶει τὴν σημασίαν μιᾶς Ἐκκλη-
σιαστικῆς ἀνατροπῆς, ἣν ἀπεφάσιζε, καὶ πόσον στενωῶς καὶ **πο-**
λιτικῶς ἀντελαμβάνετο τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα.

Τὴν αὐτὴν ἀπάντησίν του πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρ-
χην ὁ Πατριάρχης Φώτιος ἀνεκοίνωσεν ὡς ἀπόφασίν του καὶ
πρὸς τοὺς Πατριάρχας Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, καὶ τὸν Ἀρ-
χιεπίσκοπον Κύπρου, οἵτινες καὶ ἀπήντησαν εἰς τὸν Φώτιον ἀπο-
κρούοντες καὶ οὔτοι τὴν μεταρρύθμισιν.

Ὅταν πλέον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν εἶδεν ὅτι οὐδεμία
ἄλλη ἐκκλησία ἐδέχετο τὴν ἀποφασισθεῖσαν μεταρρύθμισιν,
ἐγνώριζε δὲ καὶ τοὺς δισταγμοὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου,
ὅστις ἐξηκολούθει νὰ ζητῇ τὴν συγκατάθεσιν τῶν ἄλλων Ἐκκλη-
σιῶν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ 10 Μαρτίου **κοινῇ** ὅλων τῶν Ἐκκλη-
σιῶν ἀποφάσει ἢ ἐφαρμογῇ τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολο-
γίου, ἀπεφάσισε νὰ **πραξικοπήσῃ** τηλεγραφῶν εἰς τὸν Οἰκουμε-

νικόν Πατριάρχην ὅτι ὀριστικῶς τὴν 10 Μαρτίου θὰ κάμη ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου.

Τὸ τηλεγράφημά του ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ἄριθ. 320

14 Φεβρουαίου 1924

Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως

Συμφώνως ἐγγράφῳ Ὑμετέρας Παναγιότητος περὶ ἡμερολογίου ἔναρξιν ἐφαρμογῆς νέου Ἡμερολογίου 10 μηνὸς Μαρτίου ὀνομασθήσεται 23ῃ Μαρτίου καὶ παρακαλοῦμεν ἀναγγεῖλατε Μητροπολίτας Νέων Χωρῶν Ἑλλάδος σχετικὴν ἀπόφασιν Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ γνωρίσατε ἡμῖν ἀμέσως τοῦτο πρὸς συμμόρφωσιν καὶ ἐνέργειαν δεόντων.

Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὡς θὰ παρατηρήσῃ τις τὸ ὕφος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐν τῷ τηλεγραφήματι τούτῳ εἶνε ἐπιτακτικόν. Νομίζει τις ὅτι τηλεγραφεῖ προϊστάμενος πρὸς ὑφιστάμενον. Δίδει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος παρὰ τὰς ἐπιφυλάξεις τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου ἔλαβεν ὀριστικὴν ἀπόφασιν μονομερῶς νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον ἀπὸ 10 Μαρτίου καίπερ ἐγνώριζεν ὅτι οὐδεμία τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ἀπεδέχθη τὴν τοιαύτην πρότασιν. Ἦθελε νὰ παρουσιάσῃ ἐν τετελεσμένον γεγονός. Καὶ κυρίως ἤθελε νὰ ἀποκλείσῃ ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην πᾶσαν νέαν ἀντίρρησην αὐτοῦ στηριζομένην εἰς τὴν ἄρνησιν τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν.

Καὶ τὸ ἐπέτυχε.

Πῶς ὅμως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ εἰς τὸ γράμμα αὐτοῦ τὸ ὀρίζον ὡς ἡμέραν ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἡμερολογίου τὴν 10ην Μαρτίου καὶ ἐξακολουθῶν νὰ ἐξαρτᾷ τὴν ἀπὸ 10 Μαρτίου ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν ἐξακολουθῶν δὲ νὰ συνεννοεῖται περὶ τούτου μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων, πῶς ἐδέχθη τὴν μονομερῶς ὑπὸ μόνης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐφαρμογὴν καὶ συναίνεσιν εἰς τοῦτο;

Διά τίνος μαγικῆς δυνάμεως ἐγκατέλειψε τοὺς δισταγμούς του; Πῶς ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν;

Γνωρίζομεν πάντες οἱ ἐν Ἑλλάδι ποίαν ἐξάρτησιν ἔχει ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους. Γνωρίζουν συνεπῶς πάντες ποίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀσκεῖ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ δὴ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος γνωρίζων τοῦτο δὲν ἀφῆκε βεβαίως ἀνεκμετάλλευστον τὸ **μαγικὸν** μέσον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἔσπευσε νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐπέμβασιν τούτου ἀπευθύνας πρὸς αὐτὸ τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον.

Ἐπισημοῦ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν.

4 Μαρτίου 1924

Παρακαλοῦμεν εἰδοποιήσατε ἐπειγόντως τηλεγραφικῶς τοὺς Μακαριωτάτους Πατριάρχας Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας, Σερβίας καὶ τοὺς Ἀρχιεπισκόπους Ρουμανίας καὶ Κύπρου, ὅτι Ἐκκλησία Ἑλλάδος ἀπεδέχθη ἀπόφασιν Οἰκουμ. Πατριαρχείου περὶ συνταυτισμοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου καὶ πολιτικοῦ τοιοῦτου ὀριζομένης 10 Μαρτίου ὡς 23ης, τὸν δὲ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως ὅτι ἔθηκεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν περὶ Ἡμερολογίου σχετικὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ

Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἀφήνομεν ἕκαστον νὰ συμπεράνη διὰ τί ἐστάλη τὸ ἔγγραφον τοῦτο καὶ πῶς δι' αὐτοῦ ἐνήργησεν εἶτα τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν δημιουργήσαν δι' ὅλα τὰ Πατριαρχεῖα **τετελεσμένον γεγονός** ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν παρενέβαλε πλέον τὸ ἐπίσημον Κράτος εἰς τὸ καθαρῶς Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, τοῦ ἑορτολογίου, ἵνα τὸ Κράτος διὰ τῆς ἐπιβολῆς του καὶ διὰ τοῦ κύρους του, τὸ ὁποῖον συνησθάνετο ὅτι δὲν εἶχεν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, καταστήσῃ ὀριστικὴν καὶ ἀνέκκλητον τὴν ἀ-

πόφασιν τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἐφαρμόσῃ τὸ νέον Ἑμερολόγιον ἀπὸ τῆς 10 Μαρτίου ἐμποδίσῃ δὲ πᾶσαν ἐνδεχομένην καὶ πιθανωτάτην ἀντίρρησην τοῦ Οἰκουμενεκοῦ Πατριαρχείου λόγῳ τῆς μὴ συναινέσεως καὶ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν.

Οὕτως εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι ἡσκήθη πίεσις διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐξεβιάσθη τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον νὰ στέρξῃ εἰς τὴν μ ο ν ο μ ε ρ ῆ ἐφαρμογὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τεθείσης δῆθεν ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἀρκεσθείσης εἰς τὴν συμφωνίαν μ ό ν ο ν αὐτοῦ.

Διότι τίνα λόγον εἶχεν ἡ παρέμβασις τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν παρακαλουμένου νὰ εἰδοποιήσῃ αὐτὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ΕΘΗΚΕΝ ΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΝ τὴν περὶ ἡμερολογίου σχετικὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ; Καὶ διὰ τίνα λόγον ἀπὸ τῆς 4 Μαρτίου εἰδοποιεῖ ὅτι ἔθηκεν εἰς ἐφαρμογὴν ἐνῶ θ ἄ ἔ θ ε τ ε ν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὴν 23 Μαρτίου (νέον ἡμερολόγιον);

Γνωρίζομεν ὅλοι οἱ ἐν Ἑλλάδι πολὺ δὲ περισσότερον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν τὴν οἰκτρὰν θέσιν εἰς ἣν εὑρίσκετο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπολέσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅλον τὸ κῦρος του. Ἀλλὰ γνωρίζομεν ἐπίσης ποίαν οἰκονομικὴν ἐξάρτησιν τότε ἰδίως εἶχε ἐκ τῆς Ἑλλάδος πόσον ἐπομένως ἐπεβάλλετο εἰς αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Καὶ ἐρωτῶμεν :

Ἦτο ἀρμόζον, ἦτο ὀρθόν, ἦτο ἐθνοπρεπὲς νὰ ἐπωφεληθῆ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καὶ δι' αὐτῆς ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὴν μειονεκτικὴν αὐτὴν θέσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἵνα τὸ ἐξαναγκάσῃ εἰς ἀποδοχὴν μ ο ν ο μ ε ρ ο ῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀποφάσεως τὴν ὁποίαν ἕως τότε ἀπέφευγε καὶ αὐτὸ τὸ Πατριαρχεῖον νὰ ἀποδεχθῆ ἐπιμένον πάντοτε εἰς τὴν κ ο ι ν ῆ ν ἀπόφασιν ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν ;

Μετὰ δὲ τὰ ἄνωτέρω ἐρωτῶμεν: Ἡ ἀποδοχὴ τοῦ νέου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου ἦτο ἀπόφασις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς ἀρέσκειται νὰ ἐπαναλαμβάνῃ εἰς ὅλας τὰς ἀνα-

κοινώσεις του ὁ Μακαριώτατος Ἀθηνῶν ἢ ἦτο ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἢ ἐξηναγκάσθη νὰ ἀποδεχθῆ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον;

Μετὰ τὴν τελειωτικὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἣτις ἀνεκοινώθη εἰς τὰ λοιπὰ Πατριαρχεῖα, ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Φώτιος τὴν 6)19 Μαρτίου μετέβη εἰς Κάϊρον καὶ προεκάλεσεν εἰδικὴν Συνεδρίασιν τῆς ἐκεῖ Ἱεραῆς Συνόδου, ἣς Προήδρευσεν. Ἴδου δὲ πῶς ἐκτίθενται τὰ τῆς Συνόδου ταύτης εἰς τὸν «Πάνταινον» (ἐβδομαδιαῖον παράρτημα τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου») ἐπίσημον ὄργανον τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας.

«...Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην θέμα τῆς συσκέψεως ἦν τὸ Ἡμερολογιακὸν ζήτημα καὶ ἰδίᾳ ἢ νῦν φάσις εἰς ἣν προσώθησεν αὐτὸ ἡ παράδοξος σπουδὴ τῶν ἐν Ἀθῆναις καὶ Κωνσταντινουπόλει μονομερῶς λαβόντων τὴν ἀπόφασιν νὰ ταυτίσωσι τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ πολιτικὸν Ἡμερολόγιον πρὶν ἢ ἔτι ἐπιτευχθῆ ἡ περὶ τούτου συμφωνία τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ ὑπ' ὄψει ἔχουσα 1) ὅτι ἡ ἐσπευμένη αὕτη ἀπόφασις, κατ' οὐδὲν καθιστᾶσα ὠφέλιμος, διαταράσσει τὴν κρατοῦσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰρήνην.

2ον) Ὅτι ληφθεῖσα ὡς ἐλήφθη, μονομερῶς, οὐδ' ὄλως συμβιβάζεται πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν καὶ τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις.

3ον) Ὅτι ἡ δι' αὐτῆς ἐπιβαλλομένη διαρρύθμισις ὑπ' οὐδεμιᾶς τῶν ἄλλων αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν ἐθεωρήθη ἐπιείγουσα

4ον) Ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς ἀδελφῆς ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι «ὅτι ἀφεύκτως ἀπὸ τῆς δεκάτης τοῦ μηνὸς Μαρτίου θὰ προβῆ εἰς προσαρμογὴν καὶ τοῦ ἑορτολογίου πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον» οὐδὲ μίαν ἀπολύτως ἐξυπηρετεῖ πραγματικὴν ὠφέλειαν ἢ χρησιμότητα ἐφ' ὅσον οὐδεμία ἕως τῆς

στιγμῆς ταύτης προέκυψε βλάβη ἐκ τῆς μὴ ἐπιζητουμένης νῦν προσαρμογῆς.

5ον) Ὅτι αἱ ἀδελφαὶ ἐκκλησίαι Σερβίας καὶ Ρουμανίας σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως ἀναβάλλουσιν αὕτη μὲν ἐπὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους τούτου, ἐκείνη δὲ καὶ εἰς ὅλα ἔτη τὴν προσαρμογὴν ταύτην, ἐπὶ τῇ βάσει κοινῆς τῶν Ἐκκλησιῶν ὁμοφωνίας.

6ον) ὅτι ἡ ἐν Ρωσσίᾳ καὶ Φιλανδίᾳ πιθανολογουμένη ἔναρξις τῆς προσαρμογῆς ταύτης τυγχάνει διὰ μὲν τὴν Ρωσσίαν ὅλως μὴ ἀκριβῆς διὰ τὰς ἐκεῖ κρατούσας ἐκκλησιαστικὰς ἀνωμαλίας, διὰ δὲ τὴν Φιλανδίαν ὅλως ἀσήμαντος, ἐφ' ὅσον τὸ ἀρτισύστατον ἐκεῖ ἐκκλησιαστικὸν συγκρότημα χρῆζει τῶν ἔξωθι νοουθεσιῶν καὶ χειραγωγίας.

7ον) Ὅτι οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων οὐδὲ μία ἀπολύτως ὑφίσταται οὐχὶ ἀδήριτος, ἀλλ' οὐδὲ ἀπλῆ ἀνάγκη τῆς προσαρμογῆς ταύτης, οὐδ' ἐγκυμονεῖ οἶον δὴ τινα ἔστω καὶ τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον, εἴτε μερικὸν εἴτε γενικὸν διὰ τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα. Ταῦτα ἔχουσα ὑπ' ὄψει, ὡς καὶ ἐπίσης ὅτι οὐδεμία τῶν κατὰ τὴν Ἐῶαν πρεσβυγενῶν ἐκκλησιῶν ἀνέχεται μονομερῆ τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος λύσιν, ἀπεφάσισε νὰ ἐμμείνη εἰς τὰς προτέρας ἀποφάσεις αὐτῆς νὰ τηρήσῃ τὸ ἕως τοῦδε καθεστῶς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ καὶ νὰ ἐξαρθῆσῃ καὶ νῦν ὡς καὶ πρότερον τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν ἀπὸ Συνόδου μεγάλης Τοπικῆς ἢ οἰκουμενικῆς.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀνεκοινώθη ἤδη τηλεγραφικῶς εἰς Κων)πολιν, γνῶστοποιεῖται δὲ κατ' αὐτὰς δι' ἐπιστολῶν εἰς τὰ ἄλλας ἐκκλησίας».

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας καὶ μόνον αὐτῇ θὰ ἔπρεπε νὰ σταματήσῃ τὴν ἀχαλίνωτον καὶ ἀνεξήγητον ὁρμὴν τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ γεγονὸς τετελεσμένον τὸν νεωτερισμὸν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου. Διότι ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶνε ράπισμα βαρύτερον κατὰ τῆς ἀκρίτου, ἀντορθοδόξου καὶ ἐντελῶς ἀδικαιολογήτου ἐπινοίας καὶ ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν τοῦ νὰ ἀφομοιω-

ση τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον πρὸς τὸ Πολιτικόν. Ἀλλὰ εἶνε ράπισμα καὶ κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον λησμονῆσαν τὴν ἱστορίαν του καὶ τὰς παραδόσεις του ὑπέκυψεν εἰς τὴν πίεσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀσκηθεῖσαν καὶ διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἀποκαλύπτει συγχρόνως ἡ ἀπόφασις αὕτη τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦτο, ὅτι πολὺ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐνῶ ἐγνώριζε καὶ τὴν ἐπίμονον ἄρνησιν τοῦ Πατριάρχου Φωτίου εἰς τὸ νὰ συγκατατεθῆ εἰς τὴν μεταβολὴν καὶ δὴ εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐκκλ. ἡμερολογίου ἀπὸ τῆς 10ης Μαρτίου, ἦτοι ἀπὸ τῆς 23 Μαρτίου κατὰ τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον, ἐνῶ ἐγνώριζεν ὅτι εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην συνιστῶντα τὴν ἀπὸ 10 Μαρτίου ἔναρξιν τοῦ ἐκκλ. ἡμερολογίου ἀπήντησεν ὁ Φώτιος καὶ διὰ τοῦ τηλεγραφήματός του τῆς 15)28 Ἰανουαρίου 1924 καὶ διὰ τῆς τελευταίας Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ἐμμένων εἰς τὰ «προδεδογμένα» καὶ ἀποκρούων τὴν μεταρρυθμίσιν συμφώνως καὶ πρὸς τὰ γράμματα τῶν Ἐκκλησιῶν Ρουμανίας καὶ Σερβίας, ἐνῶ ἐγνώριζε τὴν ἄρνησιν καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δαμιανοῦ, ἐνῶ προσθέτως ἐγνώριζε καὶ τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν καὶ εὐχὴν αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅπως κοινῆ ἀποφάσει ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ ἀπὸ τῆς 10ης(23) Μαρτίου, ἐνῶ λέγομεν ἐγνώριζε τοῦτο, μᾶς ἀποκαλύπτει ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ἀνακοινώσει ΩΣ ΑΠΟΦΑΣΙΝ αὐτῆς ὅτι «ἀφεύκτως ἀπὸ τῆς δεκάτης τοῦ μηνὸς Μαρτίου θὰ προβῆ εἰς προσαρμογὴν καὶ τοῦ ἑορτολογίου πρὸς τὸ πολιτικὸν Ἡμερολόγιον.

Ἐν τίνι δικαίωματι καὶ μὲ ποῖον κῦρος παρὰ τὴν γενικὴν ἄρνησιν ὅλων τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ὑψώνει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ, ἀνάστημα ὑποβασταζόμενον ὑπὸ μιᾶς Ἐπαναστάσεως αἰμοσταγοῦς καὶ ἐξαπολύει δεσποτικώτατα ΑΠΟΦΑΣΙΝ αὐτοῦ ὅτι «ΑΦΕΥΚΤΩΣ» θὰ προ-

βῆ ἀπὸ τῆς 10 Μαρτίου εἰς τὴν μεταβολήν; Ἄλλὰ καὶ μὲ ποίαν ἄδειαν τῆς Ἱεραρχίας, ἀφοῦ, ὡς εἶδομεν, ἡ τελευταία αὐτῆς ἀπόφασις τῆς 27 Δεκεμβρίου 1923 καίτερ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς Ἐπαναστάσεως ληφθεῖσα καὶ μειονοψηφίαν ἔχει πολλῶν Ἱεραρχῶν, καὶ ἡ πλειοψηφία αὐτῆς ἐξήρτησε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἀπὸ τὴν «συνεννόησιν μεθ' ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν ἰδίᾳ δὲ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου»;

Ἄλλ' ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας, ἀπόφασις τοῦ μεγάλου Φωτίου, παρατάσσει καὶ τὰ ἀκλόνητα ἐκεῖνα ἐπιχειρήματα τὰ ἀντλούμενα ἀπὸ τὴν βαθεῖαν πίστιν πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τὴν ὑγιᾶ ἀντίληψιν τοῦ κινδύνου τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος, συνοψίζονται δὲ ταῦτα εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

1) Διαταράσσει τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰρήνην.

2) Κατ' οὐδὲν εἶνε ὠφέλιμος.

3) Μονομερῶς ληφθεῖσα δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν καὶ τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις.

4) Οὐδεμία ἄλλη αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία ἐθεώρησεν ἐπείγουσαν τὴν μεταβολήν.

5) Οὐδεμία ἀπόλυτος ὑφίσταται ὄχι «ἀδήριτος», ἀλλ' οὐδ' ἀπλῆ ἀνάγκη τῆς προσαρμογῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον.

6) Οὐδεὶς οὐδὲ ὁ ἐλάχιστος ὑφίστατο κίνδυνος διὰ τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα.

7) Ὅτι οὐδεμία ἐκκλησία ἀνέχεται μονομερῆ τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος λύσιν.

Ἄλλὰ ταῦτα πάντα ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν προωθουμένη ἀπὸ τὸ νεωτεριστικὸν πνεῦμα τῆς ἐθεώρει ἴσως ἀνόητα καὶ ὀπισθοδρομικά. Ἐβιάζετο νὰ συγχρονίσῃ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς νεωτέρας κοσμοπολιτικὰς ἰδέας τοῦ Προτεσταντισμοῦ καὶ κλείσασα ὦτα καὶ ὀφθαλμοὺς ἔσπευδε πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, ἵνα διὰ τῆς Κρατικῆς ἐπιρροῆς ἐπι-

βάλη τὸ τετελεσμένον γεγονός τῆς μεταβολῆς τοῦ ἔκκλησ. ἡμερολογίου.

Ἀποβαλοῦσα ἀπὸ τῶν ὤμων τῆς τὴν διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον, ἣν διέλυσε διὰ τοῦ Πλαστηριακοῦ Διατάγματος, καὶ κατακτήσασα τὸ δικαίωμα νὰ ἀντιπροσωπεύῃ αὕτη μόνη τὴν ὅλην Ἱεραρχίαν, ἣν διὰ τινὰς μόνον ἡμέρας τοῦ ἔτους συνεκάλεσε, ἔμεινε κυρίαρχος διὰ νὰ ἀπεμπολήσῃ τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ δημιουργήσῃ σχίσμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς λοιπὰς ὀρθοδόξους ἔκκλησίας, διαιρέσῃ δὲ καὶ τὸν ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν Λαὸν εἰς δύο ἔκκλησιαστικὰ στρατόπεδα.

Ἀντὶ νὰ σταματήσῃ πρὸ τῆς ἐπιβλητικῆς φωνῆς τοῦ Φωτίου καὶ πρὸ τῆς ἀρνήσεως ὅλων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἢ τοῦλάχιστον συγκαλέσῃ ἐκ νέου τὴν Ἱεραρχίαν καὶ ἀνακοινώσῃ αὐτῇ τὰς σοβαρωτάτας ἀντιρρήσεις τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ τὴν ἐπιμονὴν αὐτῶν εἰς τὴν μὴ μεταρρυθμισιν, ἐθεώρησε σκοπιμώτερον νὰ ἀποκρύψῃ ταύτας προβαλοῦσα μόνον ἀοριστολογίας τινὰς τὸν Δεκέμβριον 1923 καὶ ὑψωσε τὴν σημαίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀνταρσίας σύμμαχον ἔχων τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ τοῦ ὁποίου εἶχε κατορθωθῆ νὰ ἄρῃ ὅλους τοὺς δισταγμούς του καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Καὶ πρὸ ἀκόμη τοῦ τελευταίου τηλεγραφήματος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον, τὸ ὁποῖον τηλεγράφημα προεκίλεσεν, ὡς εἶδομεν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος διὰ τοῦ ἀνωτέρω καταχωρηθέντος ἐγγράφου του τῆς 4 Μαρτίου, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐτηλεγράφη πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν τὴν 25 Φεβρουαρίου ὅτι:

«Συνοδικῇ ἀποφάσει ἐνεκρίθη σήμερον ὀριστικῶς προσαρμογὴ ἐορτολογίου καὶ πόλιτικοῦ Ἡμερολογίου ἀπὸ 10 προσεχοῦς Μαρτίου».

Ἀλλὰ καὶ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ ἄφηγε πολλὰς ἀμφιβολίας νέας μετατροπῆς καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐκτύπησε τελευταῖον τὴν θύραν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἡ ἀπόφασις ἤδη εἶχε ληφθῆ, Ἡ ἀνταρσία τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ἑλλάδος ἐκηρύχθη, εἶχεν ἐτοιμασθῆ ἀπὸ τῆς 1 Μαρτίου καὶ εἶχεν ἔκτοτε δημοσιευθῆ καὶ ἀποσταλῆ ἢ περὶ τῆς ἀποφασισθείσης μεταβολῆς ἐγκύκλιος «πρὸς τοὺς Ἱεράρχας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἣτις Σύνοδος ἦν, ὡς γνωστὸν, αὐτὸς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὅστις καὶ μόνος ὑπέγραψε τὴν ἐγκύκλιον ταύτην. Τὴν δὲ 3ην Μαρτίου 1924, δηλαδὴ μίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ ἀποσταλέντος εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἐγγράφου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἀπηύθυνεν οὗτος πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἰδιαίτερον ἐγγραφον διὰ τοῦ ὁποίου «διαπέμπει ἐγκύκλιον πρὸς Ἱεάρχας Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καὶ παρακαλεῖ ἀποστείλῃ ταύτην εἰς Διοικητὰς διὰ τοὺς τῶν Νέων Χωρῶν Ἱεράρχας».

Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς τοὺς Ἱεράρχας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἦτο ἡ ἐπισφράγισις τῶν περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου ἐνόχων προσπαθειῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, αὐταὶ μόνον ἀποτελοῦν τὴν ΜΙΑΝ, ΑΓΙΑΝ, ΚΑΘΟΛΙΚΗΝ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ. Τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα κατὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ἦσαν ἀνάξια προσοχῆς.

Τοιοιτοτρόπως μία ἀνατροπὴ τοῦ ἐπὶ δύο χιλιάδας ἔτη καθεστῶτος τῆς Ἐκκλησίας, ἐπῆλθεν ὄχι διὰ νόμου τινος τῆς Πολιτείας, ὄχι καὶ διὰ Διατάγματος τῆς Κυβερνήσεως, ὄχι δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἀπλῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐγκυκλίου ἀντιστρατευομένης πρὸς τὸ ἕως τότε ἰσχύον καὶ μηδέποτε ἀκυρωθὲν ἢ ἀνακληθὲν Β. Διάταγμα τῆς 25 Ἰανουρίου 1923, τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσιν ἢ Ἐπανάστασις καὶ τὸ ὁποῖον ὠρίζεν, ὡς εἶδομεν, ὅτι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς θρησκευτικὰς ἐορτὰς παραμένει ἐν ἰσχύϊ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος λοιπὸν Ἀθηνῶν παρεβίαζε καὶ ἀνέτρεπε διὰ μιᾶς ἐγκυκλίου του ἐν Β. Διάταγμα μηδέποτε ἀ-

νατραπέν δι' ἄλλου νομοθετικοῦ μέτρου, καὶ ὑπεκαθίστα ἑαυτὸν εἰς τὴν Νομοθετικὴν καὶ Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Τὴν ἐγκύκλιόν του ταύτην τὴν ἐπαναστατικὴν, τὴν ἀνατρεπτικὴν, τὴν ἀντικανονικὴν καὶ ἀντορθόδοξον εἶχεν ἐτοιμάσει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀπὸ τῆς 1 Μαρτίου 1924 καὶ εἶχεν ἐξαποστείλει εἰς ὅλους τοὺς Ἱεράρχας, «ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἣν Ἐκκλησίαν μόνος αὐτὸς πλέον ἀντεπροσώπευε.

Ἡ ἐγκύκλιος φέρει ἀριθμὸν **430 τῆς 1 Μαρτίου 1924** καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως «Ἐκκλησία» (φῦλλον τῆς 8 Μαρτίου 1924).

Ἀρχεται ἡ ἐγκύκλιος αὕτη ὡς ἐξῆς:

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπανελημμένως διασκεφθεῖσα περὶ τοῦ ζωηρῶς ἀπασχολοῦντος τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν ζητήματος τοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 27 Δ(βρίου) 1923 ἀπεφάσισεν ὅπως προβῆ εἰς σχετικὴν **πρότασιν** πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὰς λοιπὰς αὐτοκεφάλους Ὀρθόδοξους Ἐκκλησίας, συνυποδεικνύουσα ἅμα τρόπον λύσεως τοῦ ζητήματος. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος Ζ' μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς **Ἐνδημούσης** Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἀποδεξάμενος τὴν πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀναγνωρίσας τὴν ἐπιγούσαν ἀνάγκην τῆς ἐπιλύσεως τοῦ ζητήματος πρὸς πρόληψιν τῆς περαιτέρω δεινῆς καὶ ἐπιζημιωτάτης ἡμερολογιακῆς συγχύσεως καὶ ἀνωμαλίας δι' ἐπισήμου γράμματος ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἀνήγγειλε πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὸς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τηλεγραφήματος ἀπὸ 24 Φεβρουαρίου ἐπανέλαβεν, ὅτι ὁριστικῶς ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον 1η Μαρτίου 1924 «λογισθῆ καὶ ὀνομασθῆ καὶ ἐορτασθῆ ὡς 13 Μαρτίου τοῦ ἡμετέρου ἐορτολογίου» (ἐνταῦθα παρατίθενται ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ Πατριαρχείου τὰ ἀφορῶντα τὸ Πάσχα καὶ τὰς

μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένας κινητάς ἑορτάς, αἵτινες θὰ φυλάττωσι τὴν κατὰ τὸ ἄχρι τοῦδε Παρχάλιον θέσιν των.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος—ἔξακολουθεῖ ἢ ἐγκύκλιος—συμφώνως τῇ ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρεδέχθη χάριν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ τὴν ρύθμισιν ταύτην τοῦ ζητήματος διὰ τῆς ἀπαραιτήτου καταστάσεως διορθώσεως τοῦ Ἰουλ. Ἡμερολογίου».

Μετὰ τοῦτο ἡ ἐγκύκλιος ἐκθέτει διὰ μακρῶν ἄνευ τινὸς λόγου τὰ τῆς Ἱστορίας τῆς διαφορᾶς τῶν Ἡμερολογίων καὶ τὰ τῆς διατάξεως τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ζητοῦσα νὰ παραστήσῃ ὅτι εἶναι ἐπουσιῶδες ἢ ἀλλαγὴ χρονολογικοῦ συστήματος καὶ δὲν ἀποτελεῖ δογματικὸν θεσμόν, μεθ' ὃ ἡ ἐγκύκλιος λέγει τὰ ἑξῆς :

«Τὰ ὀρθόδοξα κράτη χάριν τῶν διεθνῶν πολιτικῶν οικονομικῶν ἐμπορικῶν καὶ ποικίλων ἄλλων σχέσεων τῶν λαῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς λοιποὺς λαοὺς, μεθ' ὧν διατελοῦσιν ἐν ἐπικοινωνίᾳ, ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποδεχθῶσι τὸ νέον πολιτικὸν Ἡμερολόγιον ὡς πρὸς τὰς ἀνωτέρω σχέσεις, ἀλλ' ἕνεκα τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου ἑορτολογίου διαφορᾶς τῶν 13 ἡμερῶν ἀπερίγραπτος σύγχυσις παρήχθη καὶ ἀνωμαλία οὐ μόνον ἐν τῷ κοινωνικῷ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ βίῳ, ἐντεῦθεν δὲ καὶ βλάβη θρησκευτικῆ καὶ ἠθικῆ καὶ κίνδυνος ἀποξενώσεως τῶν ὀρθοδόξων λαῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πολιτικὸν ἡμερολόγιον ὀριστικῶς ἐπικρατῆσαν ἐν ταῖς Πολιτείαις τῶν Ὁρθοδόξων Λαῶν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀρθῇ, αἱ ἐκκλησίαι αὐτῶν δὲν ἠδύναντο νὰ μείνωσιν ἀδιάφοροι πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐπιτακτικῆ δὲ ἀνάγκη ἐπέβαλε τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου.

«Πρὸς τοῦτο πλεῖσται διεξήχθησαν συζητήσεις καὶ ἐπιστημονικαὶ ἐγένοντο μελέται, ἀπεδείχθη δὲ καὶ ἀνωμολογήθη παρ' ἀπάντων ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως δογματικὸν ἢ κανονικὸν κώλυμα ὑπάρχει πρὸ διορθώσιν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ριζικὴ διόρθωσις πρὸς πρόληψιν τῆς

περαιτέρω συγχύσεως τῶν ὀρθοδόξων λαῶν ἀπεφασίσθη ἡ ἄρσις τῆς διαφορᾶς τῶν 13 ἡμερῶν, ἀποτελοῦσα τὴν βάσιν τῆς διορθώσεως τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου. Ἐπετεύχθη δὲ αὕτη διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπως ἢ κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον 10 Μαρτίου τοῦ ἔτους τούτου λογισθῆ, ὀνομασθῆ καὶ ἑορτασθῆ ὡς 23 Μαρτίου.

Ἄφοῦ δὲ μετὰ τοῦτο ἡ ἐγκύκλιος ἀναφέρει πότε θὰ ἑορτασθῆ τὸ Πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, κλπ. ἐπιλέγει:

«Ἐπιλέγει δὲ τινες λεπτομέρειαι ἐν συνεννοήσει καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν θὰ κανονισθῶσιν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, αὐστηρῶς μὲν ἐχομένης τῶν Ἱερῶν Παραδόσεων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. τῆς σωτηρίας δὲ καὶ προκοπῆς τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ προμηθουμένης»,

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν διὰ τῆς ἄνω ἐγκυκλίου του οὐ μόνον ἀπέκρουσεν ἀπὸ τὴν Ἱεραρχίαν τὰς σοβαρωτάτας ἀντιρροήσεις τοῦ Πατριάρχου Φωτίου καὶ τῆς ἀρνήσεως τῶν λοιπῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ἀφῆκε νὰ ἐννοηθῆ ὅτι ὅλοι εἶνε σύμφωνοι, καὶ μόνον **λεπτομέρειαί τινες θὰ κανονισθῶσιν ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν !!**

Ἡ ἐγκύκλιος ὅμως αὕτη γέμει ἀνακριβειῶν, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀναιρέσωμεν, Καὶ

α'.] Λέγει ἐν ἀρχῇ ὅτι «ζωηρῶς ἀπησχόλησε τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν τὸ ζήτημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου», Ἀλλὰ πρὶν ἢ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τῆς ἀφομοιώσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου πρὸς τὸ Πολιτικὸν οὐδαμῶς οὐδέποτε ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία ἀπησχολήθη καὶ μάλιστα ζωηρῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο. Διότι ὅλος ὁ λαὸς ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος οὐδὲ ἐφαντάζετο ὅτι θὰ ὑπῆρχεν Ἱεράρχης ἀνήκων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὅστις θὰ ἔρριπτε τὴν ἰδέαν

τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου, παραβαίνων καὶ ἀνατρέπων τὰ προδεδογμένα, τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας. Οὐδεὶς, οὔτε εἰς τὸν τύπον, οὔτε εἰς διαλέξεις, οὔτε εἰς φυλλάδια, οὔτε εἰς Σωματεῖα ἢ Συλλόγους, οὔτε εἰς συνεντεύξεις ἀνδρῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἢ πολιτικῶν ἢ Καθηγητῶν, οὔτε εἰς συλλαλητήρια οὐδεὶς ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου. Ὁ Λαὸς καὶ ἡ Κοινωνία τοῦναντίον ἤρχισε νὰ ἀπασχολῆται καὶ νὰ ἐξανίσταται ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἀνακίνησιν τοῦ ἡμερολογιακοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Καὶ ἤρχισε νὰ ἀπασχολῆται διαμαρτυρόμενος ὁ Λαὸς διὰ τὸν μελετηθέντα ἀφρόνως νεωτερισμόν. Ἐὰν δὲν ἐπήρχετο ὁ αἰφνιδιασμός τῆς ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ δὲν ἀνεπήδα ἡ πρότασις αὐτοῦ καὶ τὸ ὑπόμνημά του πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἡ Κοινωνία, ὁ Λαὸς ὅλος θὰ ἐτήρει ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ, καὶ ἐνότητι, ὡς μέχρι τοῦδε, τὴν καθεστηκυῖαν ἀπὸ αἰῶνων Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν. Πρώτη ἀπασχόλησις τοῦ Λαοῦ, ἂν ἐνθυμούμεθα καλῶς, ἐσημειώθη τὸν Φεβρουάριον 1924—δηλαδὴ μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ τῆς μεταβολῆς—ὅτε ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου Ἐμποροῦπαλλήλων ἐγένετο συγκέντρωσις τὴν 22αν Φεβρουαρίου πλείστων ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, οἵτινες δι' ἐπιτροπῆς διεμαρτυρήθησαν διὰ τὴν ζητουμένην ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μεταρρύθμισιν τοῦ Ἑμερολογίου παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν τριῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. Ἀνακριβέστατον λοιπὸν ὅτι ζωηρῶς ἀπησχόλει τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν τὸ ζήτημα τοῦ Ἑμερολογίου ἐξ οὗ δῆθεν ὠρμήθη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς μεταβολῆς.

β'.) Ἀναφέρει ἐπίσης ἡ ἐγκύκλιος ὅτι τὴν πρότασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεδέχθη ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀναγνωρίσας τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῆς ἐπιλύσεως τοῦ ζητήματος «πρὸς πρόληψιν τῆς περαιτέρω δεινῆς καὶ ἐπιζημιωτάτης ἡμερολογιακῆς συγχύσεως καὶ ἀνωμαλίας.

Ἐνακριβέστατον καὶ τοῦτο. Ἐν ὃ Ἐρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὑπέβαλεν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὴν ἰδέαν ὅτι ὑπάρχει δεινὴ καὶ ἐπιζημιωτάτη ἡμερολογιακὴ σύγχυσις, αὕτη ἦτο τελείως ἀνυπόστατος. Διότι οὐδαμοῦ εἶχε σημειωθῆ σύγχυσις καὶ ἀνωμαλία ὥστε νὰ τὴν προλάβῃ δῆθεν ἡ πρότασις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ σύγχυσις καὶ ἡ ἀνωμαλία θὰ ἐσημειοῦτο ὡς καὶ ἐσημειώθη ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἀπερισκέπτου προτάσεως διότι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐγνώριζεν ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ὅτι θὰ διηρηθεῖ, ὡς διηρέθη εἰς δύο μερίδας, τῆς μιᾶς τηρούσης τὰ παραδεδομένα καὶ τῆς ἑτέρας προσχωρούσης εἰς τοὺς Καθολικοὺς.

γ) Προσθέτει ἀκόμη ἡ Ἐγκύκλιος, ὅτι «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος παρεδέχθη τὴν ἀπαραίτητον διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου χάριν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ». Ἐναληθέστατον καὶ τοῦτο. Οὐδεὶς λόγος οὐδεμία αἰτία, οὐδὲν γεγονὸς καθίστα «ἀπαράιτητον» τὴν ἐκκλησιαστικὴν μεταβολήν. Ἐὰν ἐωρτάζετο ἡ πρώτη τοῦ ἔτους πρὸ τῶν Χριστουγέννων τοῦτο δὲν ἐσκανδάλιζε κανένα. Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους δὲν εἶνε Ἱεροσκευτικὴ Ἐορτὴ, εἶνε πολιτικὴ. Ἐπίσης καὶ ἡ Ἐθνικὴ Ἐορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου, ὅσον καὶ ἂν ἦτο συνυφασμένη μὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνατρέψῃ τὴν ὅλην ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ παράδοσιν, ἵνα ἑορτασθῆ ὁμοῦ μὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Οὐδὲ ἦσαν ἰσχυρὰ τὰ μὲν ἀδικὰ ταῦτα καὶ παιδαριώδη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐπιχειρήματα ἵνα σημειώσῃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀνταρσίαν κατὰ τῆς ὅλης Ὀρθοδοξίας καὶ ἐπιφέρῃ ἐν γνώσει τὴν διαίρεσιν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τὸ ὅτι δὲ «χάριν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ» ἐγένετο ἡ διόρθωσις δὲν εἶναι ἀπλῶς ἀναληθές· εἶνε ἐμπαίγμὸς καὶ εἰρωνεία πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Εἶναι ὕβρις πρὸς αὐτὸν μὴ ἐμπρέπουσα εἰς τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν ἐκήδετο τῆς ἡρεμίας τῆς συνειδήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Ἱεροσκευτικοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ὄφειλε νὰ ἀποκρούσῃ πάσῃ δυνάμει ἐκκλησιαστικὴν

μεταρρύθμισιν ἐνισχύουσα τὰς Παπικὰς ἀξιώσεις τῆς Δύσεως καὶ αὐξάνουσα τὸν κίνδυνον τοῦ ἐκ μέρους τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας προσηλυτισμοῦ, θίγουσα δὲ καιρίως τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα τοῦ λαοῦ. Οὐχὶ λοιπὸν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀλλὰ πρὸς χάριν ἄλλων συμφερόντων κατεβλήθη τόση προσπάθεια διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐκκλησιαστικὴ μεταρρύθμισις.

δ') Τονίζει ἡ αὐτὴ ἐγκύκλιος ὅτι ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Ἐ ν δ η μ ο υ σ η ς Σ υ ν ὀ δ ο υ δι' ἐπισήμου γράμματος ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου 1924 καὶ διὰ τηλεγραφήματος ἀπὸ 24 Φεβρουαρίου 1924 ἀνήγγειλεν ὅτι ὀριστικῶς ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον 10 Μαρτίου λογισθῇ ὡς 23 Μαρτίου 1924.

Ἀφίνει οὕτω νὰ ἐννοηθῇ ἡ ἐγκύκλιος ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνεπιφυλάκτως ἐδέχθη τὴν πρότασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶδομεν ὅμως ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διὰ τοῦ ἀπὸ 28ης Ἰανουαρίου 1924 γράμματός του δὲν ἀπεδέχθη μ ο ν ε μ ε ρ ῆ ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ μεταβάλλῃ ἀπὸ τῆς 10 Μαρτίου—λογιζομένης ὡς 23 Μαρτίου—τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον, ἀλλ' ἠθέλησεν ἡ μεταβολὴ αὐτὴ νὰ γείνη κ ο ι ν ῆ ἀ π ο φ ἄ σ ε ι ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἄν κατόπιν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπειθαναγκάσθη ἢ ἐξεβιάσθη διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ παραιτηθῇ καὶ τῆς ἐπιφυλάξεως, ἣν εἶχε διατυπώσει διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου γράμματός του, τοῦτο εἶνε ἄλλο ζήτημα καθιστῶν μείζονα τὴν εὐθύνην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τοῦ πρωτοστατήσαντος εἰς τὴν πίεσιν ταύτην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

Ἄλλ' ἦτο ἐπιβεβλημένον εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ὅστις εἶχε λάβει ὅ χ ι ἄ ν ε υ ὀ ρ ί ω ν τὴν ἐντολὴν παρὰ τῆς Ἱεραρχίας νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου, ἵνα εἴπῃ πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν διὰ τῆς ἐγκυκλίου του ὅλην τὴν ἀλήθειαν, οὐχὶ δὲ νὰ ἀποκρύψῃ ἀπ' αὐτῆς οὐσιωδέστατα γεγονότα.

Διότι διὰ τῆς ἀποκρύψεως τούτων παρεπλάγησε τὴν Ἱεραρχίαν καὶ τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ὥστε νὰ πιστεύσουν ὅτι ἡ με-

ταρρύθμισις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου ἐγένετο διὰ κοι-
νῆς ἀποφάσεως ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ νὰ ἀγνο-
ήσουν ὅτι ἐλήφθη μ ο ν ο μ ε ρ ῶ ς ἡ ἀπόφασις τῆς μεταρρυθμίσεως.

Εἶνε ἔνοχος καὶ ἐγκληματικὴ ἡ ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἀθηνῶν ἀπόκρυψις ἀπὸ τῆς Ἱεραρχίας τοῦ σοβαρωτάτου γεγο-
νότος, ὅτι πλὴν τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Κωνσταντινουπό-
λεως οὐδεμία ἄλλη κατὰ τόπους Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία ἀπεδέ-
χθη (τότε) τὴν συντητίσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς τὸ Πολι-
τικὸν Ἑμερολόγιον. Καὶ εἶνε ἐνοχωτέρα ἢ προσπάθεια τῆς Ἀρ-
χιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν νὰ ἀποπλανήσῃ τὴν Ἱεραρχίαν ὡς πρὸς
τοῦτο διὰ διαστρεβλώσεως τῶν γεγονότων. Διότι—λέγει ἐν τῇ
ἐγκυκλίῳ του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος—**«ἄλλαι δέ τινες λεπτομέ-
ρειαι ἐν συνεννοήσει καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν
θὰ κανονισθῶσιν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Αὐτοκε-
φάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος αὐστηρῶς ἐχομένης
τῶν ἱερῶν παραδόσεων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας»**

Ποῖαι εἶνε αἱ ἀσήμαντοι—ὅπως θέλει νὰ εἴπῃ ἡ ἐγκύκλιος—
λεπτομέρειαι αὗται; **Εἶνε αὐτὴ ἡ πλήρης διάστασις αὐ-
τῶν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν μονο-
μερῆ αὐτῆς ἀπόφασιν.** Ἀλλ' εἶνε λεπτομέρεια αὕτη, ἡ πλήρης
καὶ ριζικὴ διαφωνία, τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ ἀποκρύψῃ ἡ Ἀρχιεπι-
σκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ νὰ ἀφήσῃ νὰ ἐννοηθῇ ὅτι πλήρης ὑπάρχει
ὁμοφωνία ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν;

Τὴν ἀνωτέρω ἀνατρεπτικὴν τοῦ καθεστῶτος τῆς Ἐκκλησίας
ἐγκυκλίον του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐνεφάνισεν εἰς τὴν
δημοσιότητα τὴν 23 Μαρτίου 1924 διὰ τῶν Ἐφημερίδων. Δη-
λαδὴ τὴν ἰδίαν ἡμέραν (Κυριακὴν) καθ' ἣν ἤρχιζεν ἡ ἐφαρμογὴ
τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου. Συγχρόνως
δὲ ἐξέδωκεν ἀνακοινωθὲν ἐν ὀνόματι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς
Ἱεραρχίας—τὴν ὁποίαν ἐξεπροσώπει μόνος—καὶ ἐδημοσίευσε
τοῦτο τὴν αὐτὴν ἡμέραν 23 Μαρτίου 1924 ἵνα ἀναγγείλῃ καὶ
εἰς τὸν λαὸν τὰ τῆς ἐνάρεξεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἐκκλη-
σιαστικοῦ Ἑμερολογίου. Μία ἐγκύκλιος καὶ ἐν ἀνακοινωθὲν
ἀπετέλεσαν τὸν νέον Ἐκκλησιαστικὸν νόμον! Ὁ Ἀρχιεπίσκο-

πος ιδιοποιηθεὶς νομοθετικὰ δικαιώματα μετέβαλε τὸ Ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς, ἐνῶ ἡ Πολιτεία εἰσίγησε μὴ ἀνακαλέσασα οὔτε τὸ ἐν ἰσχύϊ Β. Διάταγμα τῆς 25 Ἰανουαρίου 1923 τὸ κυροῦν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον.

Διὰ τὴν γνωρίζη δὲ ὁ Λαὸς καὶ ὁ Κλῆρος τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν προσπάθειαν, ἣτις κατεβλήθη ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅπως ἀποκρυβῆ αὕτη ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην δημοσιεύομεν καὶ τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦτο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς,

Ἄρχεται ὡς ἑξῆς :

« Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωκε τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθὲν :

« Κατὰ τὴν ΑΠΟΦΑΣΙΝ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἣτις καὶ δι' ἐπισήμου γράμματος αὐτοῦ χθὲς ληφθέντος καὶ ἀπὸ 8 Μαρτίου ἐ. ἔ. χρονολογουμένου, ἀνεκοινώθη τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ἀπὸ τῆς σήμερον Κυριακῆς 23 Μαρτίου 1924 ἐν ἡμερολόγιον θὰ ὑπάρχη καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ΑΠΟΔΕΧΘΕΙΣΑ τὴν ἀπόφασιν ταύτην θέτει αὐτὴν εἰς ἐφαρμογὴν προνοοῦσα περὶ τῆς προλήψεως, τῆς ἐπικρατούσης συγχύσεως καὶ ἀνωμαλίας ἕνεκα τοῦ διχασμοῦ τοῦ Ἡμερολογίου, ἐξ ὧν οὐ σμικρὰ ζημία ἐγένετο εἰς τὸν θρησκευτικὸν βίον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ (παρατίθεται ἐνταῦθα τὸ τετριμμένον καὶ μοναδικὸν ἐπιχείρημα τοῦ ἀτόπου δῆθεν τοῦ νὰ προηγήται τῶν Χριστουγέννων ἢ ἑορτῆ τοῦ Νέου Ἔτους καὶ καθορίζεται πότε θὰ ἐορτάσωμεν τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου καὶ ἄλλας ἑορτάς).

Καὶ ἐξακολουθεῖ τὸ ἀνακοινωθὲν :

« Τὸ Πασχάλιον ὅμως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰλειδῆ τοῦτο προῆλθεν ἐξ ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου μένει μετὰ τὴν διόρθωσιν ταύτην τοῦ Ἡμερολογίου ἀδίκτον καὶ ἐπαφίεται ἢ ἐπ' αὐτοῦ κρίσις εἰς τὴν ὅλην Οἰκουμενικὴν Ἐκκλησίαν. . . .

» Ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀποτελουμένης ἐκ τῆς ὅλης Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος βεβαιοῦμεν

τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαόν, ὅτι ἡ γενομένη αὕτη διόρθωσις τοῦ Ἡμερολογίου ὄχι μόνον σκόπιμος καὶ ὠφέλιμος ἦτο, ἀλλὰ καὶ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πολλαχόθεν ἐκδηλωθεῖσαν ἐπιθυμίαν καὶ ἀνάγκην αὐτοῦ καὶ οὐδὲ κἄν προσκρούει οὔτε εἰς δόγμα, ἀλλ' οὔτε εἰς κανόνα τινὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ὀρθόδοξος Ἱεραρχία εἶναι ἡ μόνη, ἣτις ἐκ τῆς ἀποστολῆς τῆς τὰ ὠφέλιμα τῷ λαῷ κατεργάζεται πᾶσα ἀπόφασις αὐτῆς εἰς τὸ καλῶς νοούμενον συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας ἀποβλέπει καὶ συνεπῶς αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς ἐν πλήρει ἐπιγνώσει ἐλήφθησαν καὶ οἱ τὰ ἐναντία διαδίδοντες οὐδόλως τὸ συμφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀγαπῶσιν ἀλλὰ τὸ ἐναντίον ἐπιδιώκουσι ζητοῦντες νὰ καταρρίψωσι τὸ γόητρον τῆς κορυφῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπερ εἴαν ἐν ἡμέραις δυσχειμέρους τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην ἀμείωτον διεφύλαξῃ, πολλῷ μᾶλλον πράττει τοῦτο ἐν τῷ αἰῶνι τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου ὅπου τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξαπλοῦται. Δὲν ἦτο δυνατόν βεβαίως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου, ἵνα ἄλλως ὁμοδόξους ἐκκλησίας παραλίπωμεν, νὰ προβῶσιν εἰς πρᾶξιν προσκρούουσας εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Οὐδεμία παρ' ὀρθοδόξου ἐκκλησίας διαμαρτυρία ἠκούσθη· μόνον ἀντιρρήσεις προβάλλονται ἕνεκα τυπικῶν λόγων, οἵτινες θὰ ἀρθῶσιν. Ὁ Μ. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἤδη θέρους ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ διορθώσῃ τὸ ἡμερολόγιον.

» Ἐφ' ὅσον τὸ Πασχάλιον μένει ἄθικτον, ἐπαφιέμενον, ὡς εἴπομεν, εἰς τὴν κρίσιν τῆς ὅλης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἔφ' ὅσον ἡ γενομένη διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου δὲν μεταβάλλει τὸ Ἐκκλησιαστικὸν αὐτοῦ μέρος, ἀλλὰ τοῦναντίον ἀποκαθιστᾷ τὰς ἀκινήτους ἑορτὰς εἰς τὰς πραγματικὰς τῶν ἡμερο-

μηνίας, ἡ ἐνότης τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν δὲν παραβλάπτεται (!!!). Μελετᾶται δὲ ἡ συγκρότησις Συνόδου ἐν Ἱεροσολύμοις πρὸς ὀριστικὸν διακανονισμόν τοῦ ζητήματος».

Οἱ ἀναγνώσται οἱ γνωρίζοντες ἤδη ἐκ τῶν προηγουμένων ποῖον ἀγῶνα κατέβαλον τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἰδίᾳ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας διὰ τοῦ Φωτίου ἵνα ἀποτρέψωσι τὴν μονομερῆ ταύτην ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἵνα ἀποφύγουν τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας, ἃς χαρακτηρίσουν ὡς προσήκει τὴν προσπάθειαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν νὰ παραπλανήσῃ λαὸν καὶ Ἱεραρχίαν διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀναληθῶν ἀνακοινώσεων καὶ διὰ τῆς ἀποκρύψεως τῆς ἀληθείας.

Διατὶ δὲν ἐξετέθη καὶ εἰς τὴν Ἱεραρχίαν καὶ εἰς τὸν λαὸν ἡ ὅλη ἀλήθεια ;

Διατὶ δὲν ἀνεκοινώθη ὅτι ἀντειτίθεντο εἰς τὴν γνώμην καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅ λ α ι ἀ ν ε ξ α ι ρ ἔ τ ω ς α ἰ ὀ ρ θ ὄ δ ο ξ ο ι Ἐ κ κ λ η σ ί α ι ;

Διατὶ ἀπεκρύβη ὅτι καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δὲν ἔστεργεν εἰς μονομερῆ μεταβολὴν ἄνευ τῆς συμφωνίας ὅλων τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν καὶ διὰ τὴν δὲν ἐξετέθησαν οἱ λόγοι δι' οὓς τὸ Πατριαρχεῖον τῆ ἐπιβολῇ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος ἐξηναγκάσθη νὰ ἀποδεχθῆ τὴν φορτικὴν ἢ ν πρότασιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ;

Τίνα σκοπὸν εἶχε τὸ ἀνακοινωθὲν ὅτι « δὲν ἦτο δυνατὸν βεβκίως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου, ἵνα ἄλλας ὁμοδόξους Ἐκκλησίας παραλίπωμεν, νὰ προβῶσιν εἰς πράξιν προσκρούουσιν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν » εἰμὴ νὰ ἀπατήσῃ τὸν λαὸν ὥστε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὅλοι αἱ ὁμόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶνε σύμφωνοι ;

Καὶ δὲν εἶναι ψεῦδος ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ τάχα ΑΠΟΦΑΣΙΝ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου καὶ ὅτι ΑΠΕΔΕΧΘΗ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐνῶ γνωρίζομεν ὅτι οὐχὶ ἡ Ἐκ-

κλησία τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον ἀπεδέχθη ΑΠΟΦΑΣΙΝ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος;

Δὲν εἶναι ἀκόμη ψεῦδος ὅτι «οὐδεμία παρ' ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διαμαρτυρία ἠκούσθη» καὶ ὅτι «μόνον ἀντιρρήσεις προβάλλονται ἔνεκα τυπικῶν λόγων οἵτινες θὰ ἀρθῶσι;

Τὸ γραφέν, ἄνευ ἄλλης ἐξηγήσεως, ὅτι «ἐδήλωσεν ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ διορθώσῃ τὸ Ἡμερολόγιον» δὲν ἐγράφη διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Λαὸν καὶ τὸν Κλήρον περὶ τοῦ ὅτι συναινεῖ δῆθεν καὶ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων;

Δὲν εἶναι ψεῦδος ὅτι «ἡ Ἐνότης τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν δὲν παραβλάπτεται διὰ τῆς διορθώσεως τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου;

Αὕτῃ δὲ ἡ προσπάθεια νὰ ἀποκρουθῇ ἀπὸ τὸν Λαὸν ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ βεβιασμένη ἐνέργεια νὰ παραπεισθῇ οὗτος δι' ἀναληθῶν πληροφοριῶν ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶνε τι πανορθόδοξον καὶ Οἴκουμενικὸν καὶ οὐδαμοῦ ἀπολύτως προσκρούει, δὲν προδίδει κατάφωρον τὴν ἔνοχον συνείδησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν περὶ τῆς ἀτόπου, ἀντικανονικῆς, ἀντορθοδόξου καὶ ἀντιθρησκευτικῆς πράξεως αὐτῆς;

Ἐν τούτοις τὸ πραξικόπημα ἐγένετο. Καὶ ἀπὸ τῆς 23 Μαρτίου 1924 ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος «**προσήγγισεν εἰς τὴν Δυτικὴν**» καὶ ἔκτοτε προσεχώρησεν εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἐκείνης Ἡμερολόγιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΟΛΗΝ

ΠΟΥ ΠΡΟΣΚΡΟΥΕΙ ΑΥΤΗ—ΤΑ ΔΟΓΜΑΤΑ— ΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Πέντε τινὰ ἀνεκοίνωσεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν διὰ τῆς ἐγκυκλίου του καὶ τοῦ δημοσιευθέντος ἀνακοινωθέντος αὐτοῦ, διὰ νὰ προσδώσῃ νομιμοφάνειαν κανονικὴν εἰς τὸ πραξικόπημα τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου, μεταβολῆς ὑπὸ δύο μόνον Ἐκκλησιῶν μονομερῶς γενομένης, καὶ διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ πᾶσαν ἰδέαν ἀντικανονικότητος τῆς αὐθαιρέτου ταύτης μεταβολῆς :

1) Ὅτι τὸ Πασχάλιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ τοῦτο προῆλθεν ἐξ ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μένει καὶ μετὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου ἄθικτον.

2) Ὅτι ἡ μεταβολὴ δὲν προσκρούει οὔτε εἰς δόγμα οὔτε εἰς κανόνα τινὰ τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν.

3) Ὅτι τὴν μεταβολὴν ἀπεδέχθη καὶ ἐνέκρινε τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

4) Ὅτι ἡ γενομένη διόρθωσις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου δὲν μεταβάλλει τὸ Ἐκκλησιαστικὸν αὐτοῦ μέρος.

5) Ὅτι ἡ ἐνότης τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν δὲν παραβλάπτεται.

Καὶ ὅταν τις ἀναγινώσκει τὰ ἀποφθέγματα ταῦτα ἀπορεῖ πῶς ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἑμερολογίου εἰς τὴν Δύσιν δὲν ἐγένετο τοῦτο δεκτὸν καὶ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ πῶς δὲν εὗρέθη τις κληρικὸς ἐξ ἴσου μεγαλοφυῆς, ὅπως ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ἵνα ἐπινοήσῃ τὸ σωτήριον σχέδιον νὰ ἀλλάξῃ μὲν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἑμερολόγιον χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ ὅμως καὶ τὸ Πασχάλιον. Τόσῃν λοιπὸν στενότητῃ

ἀντιλήψεως, τόσην μωρίαν εἶχον αἱ τόσαι Σύνοδοι Οἰκουμενικαὶ καὶ τοπικαί, οἱ τόσοι Πατριάρχαι καὶ οἱ ἄλλοι τῆς Ἐκκλησίας πρόμαχοι, ὥστε νὰ ἀντιτάσσουν μετὰ τόσης ἐπιμονῆς ἄρνησιν εἰς τὰς προσκλήσεις τόσων αἰώνων περὶ μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου; Καὶ ἀφοῦ τόσον ἀπλοῦν, τόσον νόμιμον, τόσον κανονικὸν ἦτο τὸ νὰ προβῇ μία Ἐκκλησία οἰαδήποτε εἰς τὴν ἀφομοίωσιν Πολιτικοῦ καὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου, διατὶ παρῆλθον τόσοι αἰῶνες χωρὶς νὰ εὗρειθῇ εἰς κ. Χρυσόστομος μὲ τὰς εὐρείας καὶ κοσμοπολιτικὰς δοξασίας του, ἵνα ἐπιφέρῃ μίαν τόσην ἀπλῆν καὶ τόσην ἐπιθυμητὴν ἀφομοίωσιν;

Ἀληθῶς τὸ ζήτημα καταντᾷ ἐγκληματικῶς κωμικόν. Μόνον δὲ κληρικὸς ἄγευστος ἐντελῶς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας καὶ ἄμοιρος στοιχειωδῶν ἐκκλησιαστικῶν γνώσεων θὰ ἠδύνατο σοβαροφανῶς νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι καὶ κανονικὴ εἶνε ἡ θεσπισθεῖσα μεταβολὴ καὶ τὸ Πασχάλιον δὲν μεταβάλλει καὶ εἰς κανένα κανόνα καὶ καμμίαν παράδοσιν δὲν προσκρούει καὶ τὴν ἐνότητα τῆς ὀρθοδοξίας δὲν διασπᾷ.

Καὶ ἄς ἴδωμεν πρωτίστως εἶνε πράγματι ἀληθὲς ὅτι μετὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου μένει ἄθικτον τὸ Πασχάλιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας;

Τὸ Πάσχα δὲν εἶνε μία ἑορτὴ ἀπλῆ, ὡς τόσαι ἄλλαι μὴ ἔχουσαι ἐπίδρασιν ἐπὶ ἄλλων ἑορτῶν. Τὸ Πάσχα εἶναι βᾶσις τοῦ κινήτου τῆς Ἐκκλησίας ἑορτολογίου. Ἐξ αὐτοῦ κανονίζεται ὅλος ὁ Πασχάλιος κύκλος ὁ μετὰ τόσης μελέτης καὶ μετὰ τόσης προσοχῆς κανονισθεὶς ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως.

Ὅλον τὸ μηνολόγιον τῆς Ἐκκλησίας κανονίζεται ἐκ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Οὕτως ἐὰν ἡ μὲν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα μείνῃ—ὡς ἔμεινε—ἀμετάβλητος ἑορταζομένη συμφώνως πρὸς τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον καὶ συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, μεταβληθῇ δὲ τὸ λοιπὸν μηνολόγιον, ἐπέρχεται γενικὴ ἀνατροπὴ τῶν κεκανονισμένων τύπων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ὀρισθέντων πάντοτε ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλ. ἡμερολογίου καὶ τῆς προ-

σαρμογῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ Πολιτικόν, καὶ ἂν δὲν μεταβάλλεται ἡ θέσις τοῦ Πάσχα, θίγεται ὁμοῦς ὁλος ὁ Πασχάλιος κύκλος.

Οὕτω, κατὰ τὸ ἰσχύον Πασχάλιον αἱ πεντήκοντα καὶ μία Κυριακαὶ (πλὴν τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα) ὑπάγονται πᾶσαι εἰς τὸν Πασχάλιον κύκλον, δηλαδὴ εἶνε κινηταὶ ἐξαρθώμεναι ἐκ τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν συμπίπτει τὸ Πάσχα. Κατὰ τὰ θεσπισθέντα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ Τριωδίου ἀναγινώσκονται τὰς Κυριακὰς ὠρισμένα Εὐαγγέλια καὶ ὠρισμένοι πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Μέχρι τῶν Ἀγίων Πάντων (ἧτις εἶνε ἡ ἑβδόμη Κυριακὴ μετὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα) ἀναγινώσκονται περικοπαὶ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Ἀπὸ τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀγίων Πάντων μέχρι τῆς Κυριακῆς πρὸ τοῦ Σταυροῦ ἀναγινώσκονται περικοπαὶ ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Ἐπίσης ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ μέχρι τῆς Κυριακῆς πρὸ τῶν Χριστουγένων ὠρισμένα περικοπαὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, κλπ.

Ἄλλ' ἀφοῦ ἡ ἡμέρα τοῦ Σταυροῦ 14 7]βρίου μεταβάλλεται κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον κατὰ 13 ἡμέρας συμβαίνει ὥστε νὰ περιορισθοῦν αἱ ἀπὸ τῶν Ἀγίων Πάντων μέχρι τῆς Κυριακῆς τοῦ Σταυροῦ Κυριακαὶ εἰς δύο ὀλιγωτέρας, ἐπομένως δύο Κυριακῶν αἱ Εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ καὶ αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων, μεθ' ὧν συνδέονται οἱ ἤχοι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ αὐτὰ τὰ τροπάρια, ἐξοβελίζονται. Ὡς ἐπίσης αὐξάνουν σὶ ἀπὸ τῆς Κυριακῆς πρὸ τῶν Χριστουγέννων μέχρι τοῦ Τριωδίου Κυριακαὶ λόγῳ τῆς προσθήκης τῶν 13 ἡμερῶν καὶ ἔχομεν Κυριακὴν ἔξω τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Πασχαλίου.

Διὰ νὰ κατανοηθῇ πληρέστερον τοῦτο πρέπει ἀναλυτικώτερον νὰ ἔκθεσωμεν πῶς ἔχουσι σήμερον μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου τὰ τοῦ Πασχαλίου καὶ πῶς θὰ εἶχον ἂν δὲν ἐγίνετο ἡ μεταβολή.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὸ παρελθὸν ἔτος 1928, τὸ Πάσχα συνέπιπτε τὴν 2 Ἀπριλίου (κατὰ τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον), ἧτις λόγῳ τῆς προσθήκης τῶν 13 ἡμερῶν τοῦ ἐφαρμοσθέντος νέου ἡμερολογίου, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν 15 Ἀπριλίου. Ἡ θέσις λοιπὸν τοῦ Πάσχα δὲν μετεβλήθη.

Διὰ τοῦτο δὲν εἶχομεν Πάσχα τὴν 8ην Ἀπριλίου ὅτε εἶχον καὶ οἱ Καθολικοί, ἀλλὰ τὴν 15ην Ἀπριλίου, ἥτις εἶνε αὐτὴ ἢ 2α Ἀπριλίου τοῦ παλαιοῦ Ἑμερολογίου. Ἀλλ' ἀκριβῶς διότι δὲν μετεβλήθη τὸ Πάσχα καὶ μετεβλήθη κατὰ τὰ λοιπὰ συμφώνως πρὸς τὸ Πολιτικὸν καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐπῆλθε πλήρης ἀναστάσις εἰς τὰ τοῦ Πασχαλίου καὶ ἀνατροπὴ τῆς κρατούσης Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως.

Κατὰ τὰ κρατοῦντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἄνω εἶψμεν, μετὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα ἔπονται ὀκτὼ Κυριακαί, τῶν ὁποίων ἡ τελευταία ἢ 8η εἶνε τῶν Ἀγ. Πάντων. Εἶνε ἡ Κυριακὴ αὕτη ὁ πρῶτος σταθμὸς τοῦ Πασχαλίου κύκλου. Ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀγίων Πάντων ἀρχεται ἄλλη σειρὰ Κυριακῶν μέχρι τῆς Κυριακῆς τῆς πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ ἥτις ἀποτελεῖ τὸν δεῦτερον σταθμόν.

Καθ' ὅλας τὰς Κυριακὰς ταύτας εἶνε ἐκ τῶν προτέρων διαγεγραμμένοι ἰδιαίτεροι τυπικοὶ κανόνες, οἵτινες τηροῦνται ὑφ' ὅλων τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν σχετικῶς μὲ τὰς ἱεράς ἀκολουθίας, τὰς περικοπὰς τῶν ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων, τῶν Ἀποστολικῶν Πράξεων, τοὺς ἤχους τῶν ὑμνωδιῶν, τὰ διάφορα τροπάρια, τὰς καταβασίας, τοὺς αἴνους, κλπ. Ὁ κανονισμὸς τῶν λεγομένων Κυριακοδρομιῶν εἶνε ὁ ὁδηγὸς τῶν διαφόρων ἱερέων καὶ ἱεροψαλτῶν ὑποχρεομένων νὰ μὴ ἐξέρχονται τοῦ τυπικοῦ αὐτοῦ μέρους. Οὐδὲ δύνανται νὰ τελῶσι κατ' ἀρέσκειαν ἀκολουθίαν ὀρθρου ἢ λειτουργίας Κυριακῆς τινὸς ἐκ τοῦ κύκλου τῶν Κυριακοδρομιῶν μὴ διαγεγραμμένης ἐκ τῶν προτέρων ἀναλόγως τῆς τάξεως τῆς Κυριακῆς, ἣν ἔχει αὕτη ἀπὸ τοῦ Πάσχα. ἢ ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀγίων Πάντων ἢ ἀπὸ τῶν Χριστουγένων κ.λ.π.

Τούτων τεθέντων ἅς ἴδωμεν ἂν ἐκ τῆς μεταβολῆς μὲν τοῦ Ἑμερολογίου τῆς μὴ μεταβολῆς δὲ τοῦ Πάσχα ἐπέρχεται μεταβολὴ εἰς τὸ Κυριακοδρομιὸν καὶ τὸ Πασχάλιον.

Ἡ Κυριακὴ τῶν Ἀγίων Πάντων κατὰ τὸ 1928, ἂν δὲν μεταβάλλετο τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, θὰ συνέπιπτε τὴν 8ην Μαΐου διότι εἶνε, ὡς εἶπομεν, ἡ 8η Κυριακὴ μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ὅπερ θὰ ἦτο τὴν 2 Ἀπριλίου. Μετὰ τὴν μεταβο-

λὴν ἢ Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πάντων συνέπιπτε τὴν 10ην Ἰουνίου. Μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης οὐδεμία ἐπέρχεται μεταβολὴ εἰς τὸν κύκλον τοῦ Πασχαλίου. Ἀπὸ τῆς Κυριακῆς ὅμως τῶν Ἁγίων Πάντων μέχρι τῆς Κυριακῆς τῆς πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ (14 7βρίου) κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ τὸ Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν δὲν ἐγένετο ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, ἔπρεπε νὰ μεσολαβήσουν 15 Κυριακαί, ἧτοι μετὰ τὴν 28ην Μαΐου (Κυριακὴν τῶν Ἁγίων Πάντων) ἢ 4 Ἰουνίου, ἢ 11η Ἰουνίου, ἢ 18 Ἰουνίου, ἢ 25 Ἰουνίου, ἢ 2 Ἰουλίου, ἢ 9 Ἰουλίου, ἢ 16 Ἰουλίου, ἢ 23 Ἰουλίου, ἢ 30 Ἰουλίου, ἢ 6 Αὐγούστου, ἢ 13 Αὐγούστου, ἢ 20 Αὐγούστου, ἢ 27 Αὐγούστου ἢ 3 7βρίου καὶ ἢ 10 7βρίου.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν μεταβολὴν ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πάντων, ἧτις ὡς εἶπομεν συνέπιπτε τὴν 10 Ἰουνίου κατὰ τὸ σημερινὸν ἡμερολόγιον, μέχρι τῆς Κυριακῆς τῆς πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου) ἐμεσολάβουν ὄχι 15 Κυριακαί ἀλλὰ μόνον 13 Κυριακαί. Ἦτοι μετὰ τὴν 10 Ἰουνίου (Κυριακὴν τῶν Ἁγίων Πάντων) ἢ 17 Ἰουνίου, ἢ 24 Ἰουνίου, ἢ 1 Ἰουλίου, ἢ 8 Ἰουλίου, ἢ 15 Ἰουλίου, ἢ 22 Ἰουλίου, ἢ 29 Ἰουλίου, ἢ 5 Αὐγούστου, ἢ 12 Αὐγούστου, ἢ 19 Αὐγούστου, ἢ 26 Αὐγούστου, ἢ 2 Σεπτεμβρίου καὶ ἢ 9 Σεπτεμβρίου.

Δύο Κυριακαί ἐπομένως καθ' ἃς εἶνε καθιερωμέναι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ αἰώνων ὠρισμέναι ἀκολουθίαι ἐσπερινοῦ, ὄρθρου λειτουργίας, συνδεόμεναι μὲ τοὺς διαφόρους ἐκκλησιαστικοὺς ἤχους, καὶ καθ' ἃς εἶνε θεσπισμέναι ὠρισμέναι περικοπαὶ Εὐαγγελίων καὶ Ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν, δύο λέγομεν Κυριακαί ἐξωστρακίσθησαν ἐκ τοῦ Πασχαλίου κύκλου αὐθαιρέτως ἀντικανονικῶς, ἀντορθοδόξως, ἀντιεκκλησιαστικῶς.

Εἶνε τοῦτο ἢ δὲν εἶνε ἀνατροπὴ τελεία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας ;

Ἡ αὐτὴ ἀνατροπὴ ἐπῆλθεν εἰς τὰ Κυριακοδρομία ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῆς μετὰ τὴν Ὑψωσιν τοῦ Σταυροῦ μέχρι τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Φῶτα καὶ ἔκτοτε μέχρι τῆς ἐνάρξεως τοῦ Τριωδίου.

Κατὰ τὴν διαδρομὴν ταύτην περισσεύουσιν αἱ Κυριακαὶ ἐνῶ κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον θὰ ἦσαν ὀλιγώτεραι.

Ποῖαι ἀκολουθίαι θὰ ψαλῶσι καὶ ποῖα τάξεις θὰ κρατήσῃ κατὰ τὰς ἔξω τοῦ Πασχαλίου κύκλου Κυριακὰς ταύτας ;

Ἐκ τούτου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 ἐπῆλθε τοιαύτη σύγχυσις ὥστε οὐδεὶς ἱερεὺς πλέον γνωρίζει ποῖον Εὐαγγέλιον θὰ ἀναγνώσῃ ὠρισμένας Κυριακὰς, ποῖον Ἐωθινὸν θὰ ψαλῆ, ποῖαν Ἀποστολικὴν Ἐπιστολὴν θὰ ἀναγνώσῃ, καὶ ποῖα ἄλλα τροπάρια θὰ ψαλοῦν. Ὅχι μόνον ἱερεῖς μιᾶς πόλεως δὲν ψάλλουν καὶ δὲν ἀναγινώσκουν τὰς ἀναγινωσκομένας ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐτέρας πόλεως, ἀλλὰ καὶ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει ἄλλα ψάλλει ὁ ἱερεὺς τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλα ὁ ἱερεὺς τῆς ἄλλης. Συχνάκις δὲ καὶ ἡ Ἱ. Μητρόπολις ἀποροῦσα καὶ αὐτὴ περὶ τοῦ πρακτέου δίδει ἐκ τοῦ προχείρου λύσεις αὐτογνώμονας καὶ αὐθαιρέτους.

Ἄλλ' ἡ μεγαλειτέρα ἀνατροπὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν ἀρχομένην μετὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Ἁγίων Πάντων νηστείαν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Αὕτη καθ' ὅλα τὰ ἔτη λόγῳ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου τροποποιεῖται.

Ἡ ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων εἶναι ὡς γνωστὸν τῇ 29 Ἰουνίου. Λόγῳ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἡμερολογίου ἐπέρχεται καθ' ὅλα τὰ ἔτη σύντμησις τῆς νηστείας ταύτης κατὰ 13 ἡμέρας διότι ἡ Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πάντων μετὰ τὴν μεταβολὴν πλησιάζει πρὸς τὴν 29 Ἰουνίου. Κατὰ τὸ 1927 ἡ νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων περιορίσθη εἰς ὀκτὼ μόνον ἡμέρας, τὸ δὲ ἐνεστὼς ἔτος καὶ κατὰ πᾶν ἔτος καθ' ὃ τὸ Πάσχα, εἶναι εἰς τὸ ἀπώτατον χρονικὸν ὄριον (22 Ἀπριλίου) παρέστημεν καὶ θὰ παριστάμεθα εἰς τὸ κωμικὸν πλέον φαινόμενον νὰ προηγεῖται ἡ ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ νὰ ἔπεται ἡ διὰ τὴν ἑορτὴν αὐτῶν θεσπισμένη νηστεία !! Διότι ἡ Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πάντων συνέπεσεν ἐφέτος μετὰ τὴν 29 Ἰουνίου. Κατηργήθη οὕτως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἠναγκάσθη ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ νὰ προβῆ ἀτόπως καὶ αὐθαιρέτως εἰς μετάθεσιν τῆς νηστείας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ δὴ εἰς ἡμέρας καθ' ἃς δὲν ἐπετρέλετο νηστεία, ἥτοι εἰς τὴν ἑβδομάδα

τῆς Πεντηκοστῆς. Διότι ἤλθε πρῶτον ἡ ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων (29 Ἰουνίου) καὶ ἔπειτα ἔφθασεν ἡ ἡμέρα ἡ κανονικὴ τῆς ἐνάρεξως τῆς νηστείας διὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην !!

Ἐρωτῶμεν μετὰ τὰ ἄνωτέρω: ἡ κατάργησις αὕτη Κυριακῶν ἀκολουθιῶν καὶ τῆς νηστείας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων δὲν ἀνατρέπει τὸ καθωρισμένον Ἐκκλησιαστικὸν μηνολόγιον; Δὲν ἀποκλείεται ἀπὸ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας;

Ἄν δυνάμεθα ἤδη νεωτερίζοντες κατ' ἀρέσκειαν νὰ διαγραφῶμεν ἐκ τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας Εὐαγγελικὰς περικοπὰς καὶ νὰ καταργῶμεν νηστείας χωρὶς τοῦτο νὰ ὀνομάζεται ἀνατροπὴ πάσης ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ κατάλυσις ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων καὶ κανόνων, τότε ποία εἶναι ἡ τάξις ἣν ὑποχρεούμεθα νὰ κρατῶμεν, ποῖαι αἱ παραδόσεις; ποῖοι οἱ κανόνες, ποῖα ἡ Ὁρθοδοξία τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦμεν;

Τὴν γενικὴν ἀνατροπὴν τοῦ ὅλου πασχαλίου κύκλου, τὴν κατάργησιν τοῦ Κανονίου τῶν Κυριακῶν, τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν κατάργησιν μιᾶς σοβαρᾶς νηστείας παραβλέπων ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὁ πρωτοστάτης τῆς ἡμερολογιακῆς μεταβολῆς, λέγει ἔν τε τῇ ἐγκυκλίῳ του καὶ εἰς ὅλα τὰ δημοσιεύματά του.

«Ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου οὐδεμίαν ἀπολύτως σχέσιν ἔχει πρὸς τὰ δόγματα καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ διόρθωσις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου δὲν μεταβάλλει τὸ ἐκκλησιαστικὸν αὐτοῦ μέρος (!) Ἡ ἐνότησ τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν δὲν παραβλάπτεται. Τὸ Πασχάλιον μένει ἄθικτον».

Αὐτὰ λέγει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Ἀλλ' ἀφοῦ δὲν προσκρούομεν οὐδαμοῦ τροποποιοῦντες ἢ ἀνατρέποντες ὅλον τὸ Κυριακοδρόμιον καὶ ἀποκόπτοντες ὀλοκλήρους Κυριακὰς ἀπὸ τὸ ὅλον Πασχάλιον. Ἀφοῦ δὲν θίγομεν οὐδένα κανόνα τῆς ἐκκλησίας καταργοῦντες θεσπισμένας νηστείας. Ἀφοῦ δὲν προσβάλλομεν δόγματα καὶ παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τί θὰ προσ-

κρούσωμεν αὐριον, εἰάν καταργήσωμεν τὰς λειτουργίας, εἰάν καταργήσωμεν Δεσποτικὰς ἢ Θεομητορικὰς ἑορτὰς ἢ ἑορτὰς Ἁγίων, εἰάν καταργήσωμεν ἐπισήμως καὶ τὴν νηστείαν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, καὶ εἰάν διαγράψωμεν τὰς ἑορτὰς τῶν Ἁγίων; Ἐὰν μεταβάλλοντες τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἑορτολόγιον διὰ τῆς προσθήκης 13 ἡμερῶν εἴμεθα ἐντὸς τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἐντὸς τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας, διατι δὲν θὰ εἴμεθα ἐπίσης ἐντὸς τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ ὅταν καταργήσωμεν λειτουργίας, τροπάρια, ὕμνους, εὐχὰς, δεήσεις, νηστείας, ἱεροτελεστίας, εἰκόνας κ.λ.π.; Καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς δὲν πρόκειται περὶ δογμάτων. Ἄρα δικαιούμεθα νὰ τὸ πράξωμεν; Ἄλλὰ τότε τί μένει πλέον εἰς τὰς Ἐκκλησίας τὸ ὅποιον θὰ τηρήσωμεν; Πρέπει μόνον τὰ δόγματα νὰ τηρήσωμεν; Δὲν εἶνε δὲ ὅλα τὰ θέσμια τῆς Ἐκκλησίας, ὅλοι οἱ κανόνες, ὅλαι αἱ παραδόσεις αὐτῆς, ὅλαι αἱ διατάξεις δὲν εἶνε λίθοι ἀρρήκτως συνδεδεμένοι ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὠραίου μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος, τὸ ὅποιον ἐθεμελίωσεν ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χριστός, καὶ ἀνωκοδόμησαν οἱ θεῖοι Πατέρες; Ἐὰν μετακινῶμεν ἑκάστοτε καὶ ἓνα λίθον ἐξ αὐτοῦ μὲ τί θὰ πληρώσωμεν τὸ ἀνοιγόμενον κενὸν καὶ πῶς θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ συνοχὴ καὶ ἡ στερέωσις τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος;

Καὶ εἰάν ταῦτα πάντα ἐγίνοντο ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ συμπάσης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ κοινῆς ἀποφάσεως, θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ κοινὴ ἀπόφασις ὅλων τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἦτο σεβαστὴ μὴ προκαλοῦσα διαίρεσιν καὶ σχίσματα. Ἄλλ' ἡ αὐθαίρετος καὶ μονομερὴς ἀνατροπὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως μετὰ τὴν ἐπίμονον ἄρνησιν καὶ διαφωνίαν ὅλων σχεδὸν τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πῶς δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἂν ὄχι ἀνταρσία κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἂν ὄχι ἀνατροπὴ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ προσβολὴ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Θρησκείας; Οἱ δὲ ἀνατροπεῖς καὶ οἱ καταλυταὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ οἰκοδομήματος ποίαν πλέον θέσιν δύνανται νὰ ἔχουν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱεραρχίᾳ

τῆς Ἑλλάδος; Δὲν εἶναι δὲ συνυπεύθινοι καὶ συνένοχοι μιᾶς Ἐκκλησιαστικῆς στάσεως οἱ συγκροτοῦντες τὴν ὄλην ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὴ διαμαρτυρόμενοι διὰ τὸν γενόμενον αὐθαίρετον διχασμὸν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν;

Τ Α Δ Ο Γ Μ Α Τ Α

Ἄλλ' ἄρα γε μόνον τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐπέφερον ὁ αὐθαίρετος καὶ μονομερὴς νεωτερισμὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος;

Δὲν προσέκρουσεν εἰς οὐδὲν δόγμα ἢ μεταβολὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, λέγει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν. Ἄς τὸ δεχθῶμεν πρὸς στιγμὴν τοῦτο ὡς ἀληθὲς—μολονότι κατωτέρω θέλομεν ἰδιαιτέρως τὸ ἐξετάσει—ἔστω δὲν προσκρούει εἰς δόγμα. Μόνον ὅμως ἐπὶ δογμάτων στηρίζεται ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν ἐκκλησία; Ποία δὲ εἶνε ἡ ἔννοια τοῦ «**δόγματος**»; Καὶ πῶς αἰσθητοποιεῖται τὸ δόγμα;

Δόγματα βεβαίως εἶνε οἱ νόμοι οἱ ἀποβλέποντες εἰς τὴν **πίστιν**, οἱ θεμελιώδεις κανόνες τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, ὡς λ.χ. τὸ τρισυπόστατον τῆς θεότητος, ἢ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπόρευσις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κατὰ δὲ τοὺς Καθολικοὺς τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα κλπ.

Ἄλλ' ἔκφρασις καὶ αἰσθητοποίησις τοῦ **δόγματος** εἶνε ἡ ὄλη λατρεία. Καὶ ἡ λατρεία αὕτη ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ θρησκείᾳ εἶνε καὶ πρέπει νὰ εἶνε ἐνιαία ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ. Ἐκ τῆς γενικῆς δὲ Ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως ὅτι ἡ λατρεία πρέπει νὰ εἶνε ἐνιαία, ἀπέρρευσεν ἡ ἀντίληψις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐνιαίου Πάσχα, τῶν ἐνιαίων ἑορτῶν, τῆς ἐνιαίας νηστείας κλπ. Εἰς τὴν ἐνότητα ταύτην ἀπέβλειψαν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ ἡ ἀπόφρασις τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα κύριον εἶχε λόγον ἵνα ἑορτάζηται τοῦτο **κ ο ι ν ῶ ς** ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, προᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐγένετο πρὸ τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἡ ἐνότης ἄρα τῆς πίστεως, ἡ ἐνότης τῆς Θείας λατρείας

εἶνε τι **θεμελιῶδες** διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἶνε τι **ὑπερδοματικόν**. Ἐν ἐπομένως ἢ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου, ἢ **μονομεροῦς**, ἢ μὴ ἀπὸ κοινοῦ ὑφ' ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γενομένη, δὲν θίγει αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν **δόγμα**, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ μονομεροῦς αὐτῆς θίγει **τὴν ἐνότητα τῆς θείας πίστεως καὶ τῆς θείας λατρείας**, ὅπερ ἐστὶν ἴσον τῷ δόγματι.

Τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως ἄνευ ἐξωτερικῆς ἐκφράσεως οὐδεὶς εἶνε δυνατὸν νὰ τὴν αἰσθανθῆ, ἔστω καὶ ἂν εἶνε ὁ βαθύτερός θεολόγος, διότι εἶνε ἀπόλυτος ἢ ἀνάγκη τῆς ἐξωτερικῆς ἐνότητος, ἥτις εἶνε ὁ ἐρμηνευτὴς τῶν δογμάτων καὶ τὸ μέσον συγκρατήσεως αὐτῶν.

Τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, τὸ ὁποῖον ποιεῖ πᾶς Χριστιανὸς ὀρθόδοξος δὲν εἶνε **δόγμα**. Εἶνε ὅμως ἐκφρασις, αἰσθητοποιησις τοῦ δόγματος τῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος ἀπολυτρώσεως ἡμῶν, διότι εἶνε σύμβολον καὶ ἀναπαράστασις τοῦ τιμίου Σταυροῦ. Δύναται νὰ εἴπη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὅτι, ἐπειδὴ δὲν προσκρούει εἰς **δόγμα** δικαιούται, νὰ καταργήσῃ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐκ τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας; Ὁχι βέβαια. Διότι προσκρούει εἰς τὴν ἐκφρασιν δόγματος. Οὕτω καὶ ἡ ἀνατροπὴ τοῦ παλαιοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, ἐφ' ὅσον μονομερῶς γενομένη **διέσπασε τὴν ἐνότητα τῆς λατρείας καὶ καὶ τῆς πίστεως**, προσέκρουσεν εἰς τὴν ἐκφρασιν τοῦ δόγματος τῆς ἐνότητος **ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΑΓΙΑΣ, ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**. Ὑπάρχει ἤδη ἄρα γε ἔνωσις εἰς μίαν Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν τὴν συνοχὴν ταύτης ἀναιρεῖ ἢ τροποποιήσῃ τῶν ἑορτῶν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἄλλαι μὲν Ἐκκλησίαι νὰ ἔχωσι σήμερον Χριστούγεννα ἢ Φῶτα ἢ ἑορτὴν τοῦ Σταυροῦ, κλπ. καὶ ἄλλαι πρὸ 13 ἡμερῶν; Ἄλλαι νὰ λειτουργοῦν κατ' ἄλλον τρόπον καὶ ἄλλαι κατὰ ἄλλον.

Τὸ καιριώτερον ἄρα πλήγμα, τὸ ὁποῖον κατήνεγκεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ τῇ ἐπιμονῇ του νὰ προσαρμόσῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον πρὸς τὸ Πολιτικόν, ἢ σοβαρωτέρα βλάβη, ἢ ἀνομωτέρα

πραΐεις, ἡ ὀλεθριωτέρα ζημία, ὀλεθριωτέρα καὶ τῆς δογματικῆς ἀκόμη προσβολῆς, εἶναι ἡ διὰ τῆς **μονομεροῦς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου διάσπαις τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος**, ἡ διαίρεσις τῆς μιᾶς ἀγίας **Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας** εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ **Σύμβολον τῆς Πίστεώς μας** πιστεύμεν ὅλοι οἱ Ὀρθόδοξοι.

Μόνον ἔλλειψις φ ρ ο ν ἡ μ α τ ο ς Ἐκκλησιαστικοῦ, ἔλλειψις Ἐκκλησιαστικῆς σ υ ν ε ι δ ῆ σ ε ω ς καὶ διαισθήσεως, δύναται νὰ δ ι κ α ι ο λ ο γ ῆ σ η τὴν ἐπιπολαιότητα μεθ' ἧς ἀπεφασίσθη ἡ μεταβολὴ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μ ο ν ο μ ε ρ ῶ ς, ἄνευ τῆς συναινέσεως καὶ παρὰ τὴν θέλησιν ἀ π α σ ῶ ν τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ διὰ μόνης τῆς ἔ ξ α ν α γ κ α σ τ ι κ ῆ ς συναινέσεως τοῦ δεδουλωμένου ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ χειμαζομένου ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων κατ' αὐτοῦ ἠθικῶν τραυμάτων Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Οἱ Καθολικοὶ ἐγένοντο ἡ ἰσχυροτέρα δύναμις λόγῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τῶν ἐνότητος. Ἀπορρέουσαι ὅλαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἀπὸ μιᾶς κεφαλῆς, τοῦ Πάπα, ἀποτελοῦν ἅπασαι ἐν σῶμα μὲ μίαν μόνην κεφαλὴν. Ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία χωρισθεῖσα εἰς διαφόρους Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, ἀπόλεσε μὲν τὴν τυπικὴν ἐνότητα αὐτῆς, ἠνοῦτο ὅμως ἕως τῶρα ἀρρήκτως διὰ τῆς ἐνότητος τῆς θρησκευτικῆς λατρείας, ἴσης πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως. Σήμερον διὰ τῆς αὐθαιρέτου καινοτομίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας διασπᾶται καὶ ἡ ἐνότης αὕτη διότι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποσχίζεται τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας μεταβάλλουσα τὸ ἰ ε ρ ὸ ν κ α θ ε σ τ ῶ ς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης.

Ποίαν σύγχυσιν καὶ ποίαν ἀναστάτῳσιν ἐπέφερον ἡ ἀνατροπὴ αὕτη τοῦ ὑπάρχοντος ἀπὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν Ἐκκλησιαστικοῦ καθεστῶτος μόνον τυφλοὶ δὲν δύνανται νὰ ἴδουν. Εὐρισκόμεθα ἀπὸ τῆς 23 Μαρτίου 1924 εἰς μίαν αὐτόχρομα Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπανάστασιν. Ἄλλην ἡμέραν ἐορτάζουν τὰ Χριστοῦγεννα οἱ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλην ἡμέραν οἱ ἐν Ἱερουσαλήμ, οἱ ἐν Ἀλεξανδροῖα.

οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ, οἱ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει κλπ. Ἄλλην ἡμέραν ἑορτάζει τὰ Θεοφάνεια, τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου κλπ., ἡ μία Ἐκκλησία καὶ ἄλλην ἡμέραν ἡ ἄλλη. Ἄν τελευταῖον ὁ ἀνατροῦπεὺς τῆς Ἐκκλησίας Μελέτιος Μεταξάκης ἐξεβίασε καὶ τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μεταβολὴν, ὅμως τὸ χριστιανικὸν καὶ ἐκεῖ πλήρωμα δὲν ἀνεγνώρισε τὴν μεταβολὴν καὶ ἡ διαίρεσις ἠπλώθη καὶ ἐκεῖ ἀποσυνθιτικὴ καὶ ὀλεθριωτάτη. Ἀλλὰ καὶ μόνη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐμμείνασα εἰς τοὺς κανόνας καὶ τὰς παραδόσεις, καθιστᾷ τὴν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλαχοῦ μεταβολὴν καταδικαστέαν καὶ ἀντροθόδοξον.

Ὁ ἑορτάζων ἐν Ἑλλάδι τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ εἶχε καὶ ἔχει ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι ἡ μεγάλη αὕτη ἑορτὴ ἑορτάζεται τὴν αὐτὴν ἡμέραν παρ' ὅλων ἐν γένει τῶν χριστιανῶν, τῶν τέκνων τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀναπέμπων ἕκαστος χριστιανὸς ὀρθόδοξος τοὺς ὕμνους καὶ τὰς δοξολογίας τοῦ πρὸς τὸν Θεόν, ἀναπέμπει ναύτας οὐχὶ ὡς μονὰς ἀλλ' ὡς μέλος ἀδιάσπαστον τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὕμνολογῶν τὸν Θεὸν αἰσθάνεται τὴν ὑψίστην πνευματικὴν ἀγαλλίασιν σκεπτόμενος ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν οἱ ἀπανταχοῦ τῆς ὑψηλίου Ὄρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἀναπέμπουσι τοὺς αὐτοὺς ὕμνους δι' ὧν νοερῶς ἐπικοινωνεῖ μετ' αὐτῶν. Σκεπτόμενος ἐπίσης ὁ ἑορτάζων τὴν Θεῖαν Γέννησιν Χριστιανὸς ὅτι τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐν Βηθλεέμ, ἐν ᾧ τόπῳ ὑπάρχει ἡ ἱστορικὴ φάτις, πλῆθος ὀρθοδόξων προσκυνεῖ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ψάλλει τὸ « Δ Ὁ Ξ Α Ἐ Ν Ὑ Ψ Ι Σ Τ Ο Ι Σ Θ Ε Ω » ριγεῖ ἐκ συγκινήσεως ὑψῶν τὸ πνεῦμα τοῦ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐδραιούμενος ἐν τῇ πίστει αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἤδη; Τὸ μέγα τοῦτο ἀγαθὸν τῆς κοινῆς πανχριστιανικῆς ὀρθοδόξου ἑορτῆς, ὁ συνδετικὸς οὗτος κρίκος τῶν ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, ἐθραύσθη καὶ ἡ Βηθλεέμ σιγᾷ, ὅταν ἡ Ἑλλάς ἑορτάζει τὴν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν, διὰ τὴν ἑορτάσθη ταύτην χωριστὰ ἄνευ πνευματικῆς μεθ' ὅλων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν κοινωνίας.

Ἀλλὰ μόνον τοῦτο; Ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι ἡ διαίρεσις ἡ ἐκ-

κλησιαστική ἐχώρισε τὸν λαὸν εἰς δύο μερίδας, ὧν ἡ μὲν ἐορτάζει σήμερον, ἡ δὲ μετὰ 13 ἡμέρας μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐορτήν. Ἡ μὲν μία μερὶς νηστεύει, ἵνα μεταλάβῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων ἢ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἢ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἡ δὲ ἑτέρα πανηγυρίζει ἐορτάσασα τὰς ἐορτὰς ταύτας πρὸ 13 ἡμερῶν.

Καὶ ἔτι χεῖριστον! Εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν ἡ μὲν σύζυγος καὶ τὰ τέκνα ἄγουν τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἐνῶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ σύζυγος νηστεύει ἀκόμη διὰ τὴν ἐορτάσῃ τὴν αὐτὴν ἐορτὴν μετὰ 13 ἡμέρας!

Εἶνε τοῦτο ἐνότης πίστεως; Εἶναι τοῦτο μία Ἐκκλησία; Εἶναι κ ο ι ν ἡ λατρεία, κ ο ι ν ἡ ἐορτή, κ ο ι ν ἡ ἀνάμνησις, κ ο ι ν ἡ θρησκεία;

Εἶναι δυνατὸν νὰ εὕρῃ δικαιολογίαν καὶ συγγνώμην μία πρᾶξις αὐθαίρετος χωρίσασα εἰς δύο τὴν ΜΙΑΝ Ἐκκλησίαν, διασπάσασα τὴν θρησκευτικὴν ἐνότητα, ποδοπατήσασα παραδόσεις καὶ κανόνας δισχιλιετοῦς Ἐκκλησιαστικοῦ καθεστῶτος καὶ ἐπιβουλευθεῖσα διὰ τοῦ σκανδάλου τὴν ὀρθοδοξίαν, αὐτὴν τὴν πίστιν καὶ τὴν θρησκείαν;

Καὶ μόνον διότι μία ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ Μήτηρ πασῶν, ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων, ἐξ οἴουδήποτε λόγου δὲν συνήνεσεν εἰς τὸν νεωτερισμὸν τοῦ θρησκευτικοῦ ἐορτολογίου, καὶ μόνον δι' αὐτὸ ἦτο ὑποχρεωμένη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀποκρούσῃ τὴν μεταβολὴν ἔστω καὶ ἂν ἅπασαι αἱ λοιπαὶ ἐκκλησίαι συνεφώνουν εἰς ταύτην Ἄλλὰ ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων δὲν ἦτο μόνη. Τὴν ἠκολούθησαν τόσαι ἄλλαι ἐκκλησίαι ἐν ἀδιασπᾶστῳ ἐνότητι. Καὶ ὅμως ἐπιβουλευθεῖσα τὴν ἐνότητα ταύτην ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὕψωσε σημαίαν ἀνταρσίας καὶ ἐσάλπισε σάλπισμα **χωριστικόν**! Καὶ ἀγωνίζεται τὸ χωριστικόν της τοῦτο κίνημα νὰ τὸ ἐδραιώσῃ καὶ τὸ μονιμοποιήσῃ ἀποτέμνουσα ὀριστικῶς ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας!

Ἄλλὰ καθεστῶς ἐκκλησιαστικῆς ἀνταρσίας καὶ στάσεως, καθεστῶς ξένον πρὸς ἄλλας ἐκκλησίας καθεστῶς ἀντιτιθέμενον

πρὸς τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις καὶ τὰς παραδόσεις εἴκοσι ὀλοκλήρων αἰῶνων, καθεστῶς βίας καὶ αὐθαιρεσίας εἶναι ἀδύνατον νὰ στερεωθῆ καὶ ἐδραιωθῆ. Διότι δὲν ἔχει καὶ βάσιν δικαιολογικὴν θρησκευτικὴν. Ἔχει βάσιν πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ ἐμπορικὴν. Ἀλλὰ τὴν βάσιν ταύτην οὐδεμία Ἐκκλησία ἐδέχθη. Τὴν μὴ παραδοχὴν τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπηγόρευσαν οὐχὶ λόγοι πολιτικοί, ἀλλὰ καθαρῶς θρησκευτικοί, καὶ λόγοι οὐσιώδεις. Εἰς τούτους δὲ ὄφειλε νὰ προσέξῃ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὅταν ἐκήρυττεν ὅτι χάριν τοῦ ἐμπορίου ἔπρεπε νὰ χωρίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας!

Ὅ,τι ἐπὶ αἰῶνας ἠγωνίσθησαν νὰ ἐπιτύχουν Ἀποστολικαὶ διατάξεις, Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, Συνοδικαὶ ἄλλαι ἀποφάσεις καὶ Πατριαρχικὰ γράμματα, διὰ τὸ ὅποιον ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνυψώθη εἰς ἐνιαῖον σῶμα, κεφαλὴν ἔχον τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, αὐτὸ ἦλθεν ἐν μιᾷ στιγμῇ ὀργιώδους ἐπαναστάσεως πολιτικῆς, καὶ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτῆς, νὰ τὸ θρυμματίσῃ ὁ Μακαριώτατος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος.

Προσηλώθη Φαρισαϊκῶς εἰς τὴν λέξιν: δόγμα. Καὶ εἶπεν: Ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου δὲν προσκρούει εἰς κανὲν δόγμα. Εἶπεν ἀκόμη: Δὲν προσκρούει εἰς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ εἰς τοὺς Ὁρους τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἄρα διὰ τί νὰ μὴ γείνη; Ἡ ἔλλειψις Ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος καὶ Ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως, ἡ στείρωσις παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος ὠδήγησαν εἰς κοσμοπολιτικὰς κρίσεις καὶ λύσεις. Καὶ παρέταξαν ὡς ἐπιχειρήματα τῆς Ἐκκλησίας (!) ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς διεθνεῖς, πολιτικούς, οἰκονομικούς καὶ ἐμπορικούς ἀκόμη λόγους καὶ σύγχυσιν δῆθεν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ καὶ συνεπῶς καὶ ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ!! Ὡς εἰάν ἡ Ἐκκλησία ἦτο Τράπεζά τις ἢ ἐμπορικὸν κατάστημα ἢ ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν καὶ ἔπρεπε νὰ ἀρθῆ χάριν τῆς κοινωνίας ἢ ἐπερχομένη δῆθεν σύγχυσις ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν 13 ἡμερῶν, ἢ ὡς εἰάν ἡ Ἐκκλησία ἔπρεπε νὰ κανονίσῃ τὰς ἐσωτερικὰς αὐτῆς διατάξεις καὶ

κανονισμούς σύμφωνα πρὸς τὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συμφέροντα!

Δὲν προσκρούομεν εἰς κανὲν Δόγμα οὔτε εἰς Κανόνα τῆς Ἐκκλησίας, λέγει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Κατὰ τὸν Μακαριώτατον θὰ προσεκρούομεν εἰς δόγμα καίεις κανόνας μόνον ἂν μετεβάλλομεν καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Διότι τὰ περὶ τῆς ἑορτῆς αὐτῆς ἔχει θεσπίσει ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ἐν Νικαίᾳ καὶ αἰ μετ' αὐτήν.

Ἀλλὰ διατι ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ αἰ εἰς αὐτὴν ἀναφερόμεναι ἐπόμεναι Οἰκουμενικαὶ καὶ τοπικαὶ Σύνοδοι ἀπεφάσισαν νὰ καθορίσουν τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα; Ἐξήτασεν ἄρα γε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας τὸν λόγον τὸν κύριον, τὸν μοναδικὸν διὰ τὸν ὁποῖον αἱ διάφοροι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐνόμισαν ἀναγκαῖον νὰ ὀρίσουν πότε θὰ ἑορτάζηται τὸ Πάσχα; Καὶ ἂν τὸ ἐξήτασε διὰ τί ἔκρινε καλὸν νὰ τὸ παρίδη;

Δὲν ἠθέλησαν βεβαίως αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι νὰ λύσουν ζητήματα ἐπιστημονικὰ ἢ ἀστρονομικά. Ἡθέλησαν νὰ ὑπάρξη καθολικὴ ἀπόφασις καὶ ἐνότης τῆς ἐκκλησίας.

Ἀπὸ τῆς Ἀποστολικῆς ἐποχῆς μέχρι τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα δὲν ἑορτάζετο τὴν αὐτὴν Κυριακὴν ἡμέραν, ἀλλὰ κατὰ διαφόρους Κυριακάς, ὡς ἐκάστη ἐκκλησία εἶχε παράδοσιν. Ἐκ τούτου διαίρεσις, σύγχυσις καὶ ἔρις μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν Ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος ἐπέτνχεν ὁμόφωνον ἀπόφασιν διὰ νὰ ἑορτάζεται τὸ Πάσχα τὴν αὐτὴν Κυριακὴν παρ' ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Συνόδου δὲν ἔλειψαν αἱ διαφοραὶ καὶ ἡ ἀταξία περὶ τὴν ἑορτὴν. Καὶ συνεκροτήθησαν αἱ ἐπόμεναι Σύνοδοι, ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἡ Δ' Οἰκουμενικὴ, ἡ ΣΤ' Οἰκουμενικὴ, ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ κλπ., αἵτινες πᾶσαι ἀναφερόμεναι εἰς τὰ ἀποφασισθέντα ὑπὸ τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ ὀρίζουσι τὴν ἀπαρασάλευτον τήρησιν τῶν διατάξεων, ὄρων καὶ κανόνων τῶν προηγουμένων Συνόδων.

Πρὸς τί πάντα ταῦτα; Διὰ νὰ εἶνε τάχα ἀκριβῆς ἀστρονομι-

κῶς ἢ ἡμέρα τῆς Κυριακῆς μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας ; "Οχι βεβαίως. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ χωρίζονται αἱ Ἐκκλησίαι καὶ ἄλλη μὲν νὰ ἑορτάζη μίαν ἡμέραν ἄλλη δὲ ἄλλην ἡμέραν.

Πᾶσαι αἱ Σύνοδοι ἀπέβλεψαν εἰς τὴν **ἐνότητα** τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἴδου τὸ μεγαλείτερον **δόγμα** τῶν Συνόδων. Ὁ ἐπιτακτικώτερος ὄ ρ ο ς καὶ κ α ν ὶ ν αὐτῶν. Ὁ κυριώτερος λόγος τῆς συγκροτήσεώς των. "Οχι δὲ μόνον διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἑορτάς, διὰ τὰς νηστείας καὶ ἐν γένει διὰ τὰ παραδεδομένα ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ Ἀγίων Πατέρων, αἱ Σύνοδοι πᾶσαι εἰς ἓν ἀπέβλεπον : Εἰς τὸ νὰ τελῶνται αὐταὶ ἀ π ὸ κ ο ι ν ο ὕ ὑφ' ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐὰν ἄρα διὰ τῆς μονομεροῦς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου προσκρούωμεν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῆς ἐ ν ὀ τ η τ ο ς τ ῶ ν Ἐ κ λ η σ ι ῶ ν, παραβιάζομεν αὐτοὺς τοὺς Κανόνας καὶ τοὺς Ὁρους τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, οἵτινες κανόνες ἐθεσπίσθησαν διὰ τὴν Ἐνότητα τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ θὰ ἀποδείξωμεν ἀμέσως διὰ κειμένων ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ σκοπὸς τῶν Συνόδων, σκοπὸς οὐσιώδης καὶ κεφαλαιώδης, καὶ ὅτι ἐπομένως πᾶν ὅ,τι ἀντιτίθεται εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐπιφέρει τὸν διχασμὸν καὶ τὴν διάσπασιν τῶν Ἐκκλησιῶν—ὡς εἶνε καὶ ἡ μονομερῆς μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου—εἶνε ἐναντίον τοῦ κυριωτέρου Ὁ ρ ο υ καὶ Κ α ν ὶ ο ς τῶν τε Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων. Εἰδικώτερον δὲ θὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ὄχι μόνον διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἀλλὰ κ ἰ διὰ τὰς μετ' αὐτῆς συνδεδεμένας ἑορτάς, καὶ διὰ τὰς ἀκινήτους ἑορτάς ἀπάσας καὶ διὰ τὰς νηστείας αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ αἱ Τοπικαὶ ἠθέλησαν νὰ ἑορτάζωνται καὶ νὰ τελῶνται ἀ π ὸ κ ο ι ν ο ὕ ὑφ' ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν. Καὶ ὅταν δὲ μόνον διὰ τὸ Πάσχα ὁμιλοῦσιν αἱ Σύνοδοι αὐταὶ, ἀναφέρονται εἰς ὅλην τὴν ἐκ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ἐξαρτωμένην τυπικὴν διάταξιν τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἣτις βάσιν ἔχει τὸ Ἡμερολόγιον, διότι ἐπ' αὐτοῦ εἶνε προσηροσμένον τὸ Πασχάλιον τῆς ἐκκλησίας, τὸ ἑορτολό-

γιον, αἱ νηστεῖαι καὶ τὸ Κυριακοδρομίον τῶν εὐαγγελίων. Ὁ διαταράττων ἄρα τὴν τυπικὴν ταύτην τῆς ἐκκλησίας τάξιν—καὶ τὴν διαταράττει πάντως διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἡμερολογίου— παραβιάζει αὐτοὺς τοὺς Κανόνας τῆς ἐκκλησίας, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶνε ἡ ΕΝΟΤΗΣ τῆς ἐκκλησίας, διότι διὰ τὴν ἐνόττητα ὠρίσθη καὶ μία κοινὴ ἡμέρα τοῦ Πάσχα.

Τὴν ἐνόττητα ἐκήρυξε πρῶτος ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χριστός, εἰπὼν τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο :

«. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὡσιν ΕΝ καθὼς ἡμεῖς .. Ἴνα, πάντες ΕΝ ὡσιν καθὼς καὶ σύ, πάτερ, ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ΕΝ ὡσιν...

Ἐπὲρ τῆς ἐνόττητος εἰργάζοντο καὶ ἐδίδασκον εἶτα οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες «ὁμοθυμαδὸν γενόμενοι» ἀπεφάσιζον καὶ ἔστελλον πανταχοῦ τὰ παραγγέλματα αὐτῶν.

Διὰ τὸ ἐνιαῖον δὲ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα, ὀρισθείσης ἵνα πάντες καὶ πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐορτάζωσι καὶ διὰ τὴν ἀποφυγὴν διαφωνιῶν καὶ διαιρέσεων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔχομεν τὰς ἑξῆς διατάξεις :

Α΄.) Τὸν Ε΄ Κανόνα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἔχοντα ὡς ἑξῆς :

«Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος τὴν ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς Ἑαρινῆς Ἰσημερίας μετὰ Ἰουδαίων ἐπιτελέσῃ, καθαιρείσθω».

Β΄.) Ἐπιστολὰς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

α΄.) Πρὸς Κορινθίους (κεφ. Α 10) «Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ».

β΄.) Πρὸς Γαλάτας (κεφ. Α΄ 8) «ἀλλὰ καὶ ἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν ἀνάθεμα ἔστω».

Γ') Τοὺς κανόνας καὶ ἐν γένει τὰς διατάξεις τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου καὶ τὰς περὶ αὐτῆς διατάξεις τοῦ Μεγάλου Κωνσταντινου πρὸς ἅπασας τὰς ἐκκλησίας.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συνήλθε κατὰ ἔτος 325 ἐπὶ Κωνσταντῖνον τοῦ Μεγάλου, ὅστις καὶ συνήγαγεν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας 318 Πατέρας, λαβὼν καὶ ὁ ἴδιος μέρος εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην μετὰ τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, τοῦ Νικολάου καὶ Σπιριδωνοῦ (τῶν ἔπειτα Ἁγίων) καὶ ἄλλων. Εἶνε γνωστὸν ἐπίσης ὅτι ἀψηχολήθη ἡ Σύνοδος αὕτη κυρίως διὰ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου καὶ ἐδογματίσε τὰ τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως. Ἡ Σύνοδος αὕτη ἐπίσης ὥρισε καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν ὄφειλε νὰ τελεῖται ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἐκρίθη ἀναγκαία καθολικὴ συνεννόησις διότι ὁ προηγουμένως ὁρισθεὶς διὰ τὸ Πάσχα καὶ ὡν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων λόγῳ τῆς δυσχεροῦς συνεννοήσεως δὲν ἦτο ἀρκετὸς νὰ συνενώσῃ πάντας τοὺς χριστιανοὺς διὰ τὴν ἐπιτέλεισιν τῆς ἑορτῆς. Ἴνα λοιπὸν «οἱ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην χριστιανοὶ τὸν αὐτὸν ἑορτάζωσι χρόνον» παρέστη ἀνάγκη νὰ λύσῃ καὶ τὰ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

Μολονότι δὲν εἶνε κοινῶς γνωστοὶ οἱ περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα Ὅροι καὶ Κανόνες τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καταφαίνονται ὅμως ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῶν μετέπειτα Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, αἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὰς περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα διατάξεις τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἔχομεν ὅμως τὰς ἀποφάσεις τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατυπωμένας εἰς τὴν **Συνοδικὴν ἐπιστολὴν** τῶν συμμετασχόντων εἰς τὴν Σύνοδον Ἁγίων Πατέρων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, τοὺς μὴ φθάσαντας νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον.

Ἡ Συνοδικὴ αὕτη ἐπιστολὴ ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ, χάριτι Θεοῦ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς, οἱ ἐν Νικαίᾳ συναχθέντες καὶ τὴν

μεγάλην καὶ ἁγίαν Συνοδον συγκροτήσαντες Ἐπίσκοποι ἐν Κυρίῳ χαίρουν.

Ἐπειδὴ τῆς Θ. χάριτος καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Βασιλέως Κωνταντίνου συναγαγόντος ἡμᾶς ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων ἡ μεγάλη καὶ Ἁγία Σύνοδος ἐν Νικαίᾳ συνεκροτήθη, ἐξ ἀπάσης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀναγκαῖον ἐφάνη καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποσταλῆναι γράμματα, ἵν' εἰδέναι ἔχοιτε τίνα μὲν ἐκινήθη καὶ ἐξητάσθη τίνα δὲ ἔδοξε καὶ ἐκρατύνθη».

Αφοῦ δὲ ἀναφέρεται ἐνταῦθα ἡ καταδίκη τῆς ἀσεβείας τοῦ Ἀρείου, ἐν τέλει ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις λέγει τὰ ἑξῆς.

«Εὐαγγελιζόμεθα δὲ ὑμᾶς καὶ περὶ τῆς σ υ μ ω ν ί α ς τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν Πάσχα, ὅτι ταῖς ἡμετέρας εὐχαῖς κατορθώθη καὶ τοῦτο τὸ μέρος, ὥστε π ἄ ν τ α ς τοὺς τῆς Ἐώας ἀδελφοὺς, τοὺς τὸ πρότερον μ ἢ π ο ι ο ὦ ν τ α ς σ υ μ φ ω ν α Ρωμαίους καὶ ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐξ ἀρχῆς φυλάτουσι τὸ Πάσχα, ἐκ τοῦ δεῦρο μεθ' ὑμῶν ἄ γ ε ι ν. Χαίροντες οὖν ἐπὶ τῆς κατορθώμασι καὶ ἐπὶ τῇ κοινῇ εἰρήνῃ καὶ συμφωνίᾳ.
(Migne 82. 930).

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καταφαίνεται πόσον ἐμερίμων οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐ ν ό τ η τ α πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ποίους ἀγῶνας κατέβαλον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτὴν. Ὀνομάζουσι δὲ κ α τ ό ρ θ ω μ α τὸ ὅτι ἐπέτυχον νὰ ἐορτάζεται κοινῶς ὑπὸ πάντων μία τόσον μεγάλη ἐορτὴ, ὡς ἡ τοῦ Πάσχα, καὶ χαίρουν διότι ἐπέτυχον κ ο ι ν ῆ ν ε ἰ ρ ῆ ν ῆ ν κ α ἰ σ υ μ φ ω ν ί α ν εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας.

Τὴν Συνοδικὴν ταύτην ἐπιστολὴν ὑπέγραψαν οἱ λαβόντες μέρος Πατέρες εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς Συνοδικῆς ταύτης ἐπιστολῆς ἔχομεν ἐπιστολὴν αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου «π ρ ό ς τοὺς ἀπολειφθέντας ἐπισκόπους περὶ τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ τυπωθέντων».

Ἡ ἱστορικὴ αὐτὴ ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἔχει ὡς ἑξῆς :

Κωνσταντῖνος σεβαστὸς ταῖς Ἐκκλησίαις.

«Πεῖραν λαβὼν ἐκ τῆς τῶν κοινῶν εὐπραξίας, ὅστε τῆς θείας δυνάμεως πέφυκε χάρις, τοῦτον πρὸ πάντων ἔκριναι εἶναί μοι προσήκειν σκοπόν, ὅπως παρὰ τοῖς μακαριωτάτοις τῆς καθόλου Ἐκκλησίας πλήθεσι **πίστις μία καὶ εἰλικρινῆς ἀγάπη ὁμογνώμων τε περὶ τὸν παγκρατῆ Θεὸν εὐσέβεια τηρεῖται.** Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἑτέρως οὐχ οἷον τε ἦν ἀκλινῆ καὶ βεβαίαν τάξιν λαβεῖν, εἰμὴ εἰς ταῦτόν πάντων ὁμοῦ, ἤγουν τῶν πλειόνων ἐπισκόπων συνελθόντων ἐκάστοτε, τῶν προσηκόντων τῇ ἁγιωτάτῃ θρησκευίᾳ διάκρισις γένοιτο. Τούτου ἕνεκα πλείστων ὄσων συναθροισθέντων καὶ αὐτὸς δὲ καθάπερ εἰς ἕξ αὐτῶν ἐτύγγανον συμπαρών. Οὐ γὰρ ἀρνησαίμην ἄν, ἐφ' ᾧ μάλιστα χαίρω, συνιθεράπων ὑμέτερος πεφυκέναι ἄχρι τοσοῦτου ἅπαντα τῆς προσηκοῦσης τετύχηκεν ἐξετάσεως, ἄχρις οὗ ἢ τῷ πάντων Ἐφόρῳ Θεῷ ἀρέσκουσα γνώμη πρὸς τὴν τῆς ἐνότητος συμφωνίαν εἰς φῶς προήχθη, ὡς μηδὲν ἔτι πρὸς διχόνοιαν ἢ πίστεως ἀμφισβήτησιν ὑπολείπεσθαι. Ἐνθα καὶ περὶ τῆς Ἁγιωτάτης τοῦ Πάσχα ἡμέρας γενομένης ζητήσεως, ἔδοξε κοινῇ γνώμῃ καλῶς ἔχειν, ἐπὶ μιᾷς ἡμέρας πάντας τοὺς ἅπανταχοῦ ἐπιτελεῖν. Τί γὰρ ἡμῖν κάλλιον, τί δὲ σέμνότερον ὑπάρξει δυνήσεται τοῦ τὴν ἑορτὴν ταύτην, παρ' ἧς τὴν τῆς ἀθανασίας εἰλήφμεν ἐλπίδα, μιᾷ τάξει καὶ φανεροῦ λόγῳ παρὰ πᾶσιν ἀδιαπτῶτως φυλάττεσθαι :

«Πρὸς τούτοις, κακεῖνο πάρεστι συναρᾶν, ὡς ἐν τηλικούτῳ πράγματι καὶ το αὐτῆς θρησκευίας ἑορτῇ, διαφωνίαν ὑπάρχειν ἐστὶν ἀθέμιτον. Μίαν γὰρ ἡμῖν τὴν τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας ἡμέραν, τοῦτέστι τὴν τοῦ Ἁγιωτάτου πάθους, ὃ ἡμέτερος παρέδωκε Σωτήρ· μίαν εἶνε τὴν καθολικὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν βεβούληται, ἧς εἰ καὶ τὰ μάλιστα εἰς πολλοὺς τε καὶ διαφόρους τόπους τὰ μέλη διήρηται, ἀλλ' ὅμως ἐνὶ πνεύματι τοῦτέστι τῷ θεῷ βουλήματι θάλπεται. Λογισάσθω

δὲ ἢ τῆς ἡμετέρας Οσιότητος ἀγχίνοια, ὅπως ἔστι δεινόν τε καὶ ἀπρεπὲς κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, ἑτέρους μὲν ταῖς νηστείαις σχολάζειν ἑτέρους, δὲ συμπόσια συντελεῖν· καὶ μετὰ τὰς τοῦ Πάσχα ἡμέρας. ἄλλους μὲν ἐν ἑορταῖς καὶ ἀνέσεσιν ἐξετάζεσθαι, ἄλλους δὲ ταῖς ὠρισμέναις ἐκδέδῶσθαι νηστείαις. Διὰ τοῦτο γοῦν τῆς προσηκούσης ἐπανορθώσεως τυχεῖν καὶ πρὸς μίαν διατύπωσιν ἄγεσθαι τοῦτο ἢ θεία Πρόνοια βούλεται, ὡς ἔγω γε ἅπαντας ἠγοῦμαι συνορᾶν. . . .

«Ἴνα δὲ τὸ κεφάλαιον δέκατον συντόμως εἶπω, κοινῇ πάντων ἤρесе κρίσει τὴν ἀγιωτάτην τοῦ Πάσχα ἑορτὴν **μιᾶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ** συντελεῖσθαι. . .

«Τούτων οὕτω στοιχούντων ἀσμένως δέχεσθαι τὴν οὐράνιον χάριν καὶ θείαν ὡς ἀληθῆ ἐντολήν. Πᾶν γὰρ ὅ,τι ἂν ἐν τοῖς ἀγίοις τῶν ἐπισκόπων συνεδρίοις πράττηται, τοῦτο πρὸς τὴν θείαν βούλησιν ἔχει τὴν ἀναφορὰν. Διὸ πᾶσι τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν ἀδελφοῖς ἐμφανίσαντες τὰ προγεγραμμένα ἤδη καὶ τὸν προειρημένον λόγον καὶ τὴν παρατήρησιν τῆς ἀγιωτάτης ἡμέρας ἀποδέχεσθαι τε καὶ διατάττειν ὀφείλετε ἵνα ἐπειδὴν πρὸς τὴν πάλαι μοι ποθουμένενην τῆς ἡμετέρας διαθέσεως ὅψιν ἀφίκωμαι, **ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ** τὴν ἀγίαν μεθ' ὑμῶν ἑορτὴν ἐπιτελέσαι δυνηθῶ, καὶ πάντων ἕνεκεν μεθ' ὑμῶν εὐδοκήσω, συνορῶν τὴν διαβολικὴν ὀμότητα ὑπὸ τῆς θείας δυνάμεως διὰ τῶν ἡμετέρων πράξεων ἀνηρημένην, ἀκμαζούσης πανταχοῦ **τῆς ὑμετέρας πίστεως καὶ εἰρήνης καὶ ὁμονοίας**. Ὁ Θεὸς ἡμᾶς διαφυλάξοιεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί».

Εἶναι τόσον εὐγλωττον καὶ τόσον σαφὲς τὸ γράμμα τουτο τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου Βασιλέως ταῦ καὶ συμμετασχόντος εἰς τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, περὶ τοῦ σκοποῦ ὃν ἐπεδίωκε διὰ τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσωμεν ἀλλαχοῦ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης πρὸς τοὺς μὴ παραστάντας εἰς

τὴν Σύνοδον Ἐπισκόπους, ἀποδεικνύεται ἀριδῆλως ὅτι τὰ ὑπ' αὐτῆς θεσπισθέντα διὰ τὸ Πάσχα δὲν εἶχον σκοπὸν τὸν καθορισμὸν τῆς ἀκριβοῦς ἀστρονομικῆς ἰσημερίας εἰς ὠρισμένην ἐποχὴν, οὔτε νὰ ὀρίση κατὰ τίνα τρόπον ἔπρεπε νὰ τελεῖται τὸ Πάσχα. Σκοπὸν εἶχον ἓνα: Νὰ τελεῖται τὸ Πάσχα ὑπὸ ὅλων τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Οἰκουμένης χριστιανῶν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ Κυριακῇ. Καὶ ἀναφέρει τοὺς λόγους διατί.

1) Ἴνα τηρεῖται μία πίστις καὶ ὁμογνώμων εὐσέβεια.

2) Διότι εἶναι ἀθέμιτον εἰς μίαν τοιαύτην ἑορτὴν νὰ ὑπάρχη διαφωνία.

3) Διότι μία πρέπει νὰ εἶναι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Σωτῆρος.

4) Διότι εἶναι δεινὸν καὶ ἀπρεπὲς κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἄλλοι μὲν νὰ νηστεύωσιν, ἄλλοι δὲ νὰ τελοῦν συμπόσια. Ἄλλοι νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα καὶ ἄλλοι εἰς τὰς νηστείας.

Ἄλλὰ διατυπώνει καὶ ἐν μέγα ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος εἰς τὴν ἐπιστολὴν του ταύτην. Ὅτι πᾶν ὅ,τι πράττεται καὶ ἀποφασίζεται εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους τοῦτο ἐρμηνεύει τὴν θεῖαν βούλησιν.

Ἄλλὰ πρόκειται περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, θὰ μᾶς ἀπαντήσουν οἱ κενοτόμοι μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, καὶ ἡμεῖς δὲν ἐκαινοτομήσαμεν διὰ τὸ Πάσχα. Ὅχι ἀπαντῶμεν. Τοῦτο εἶνε Φαρισαϊσμός καὶ σοφιστεία. Ὅταν μία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ὀρίζη ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ καθορισμοῦ τοῦ Πάσχα εἶνε ἵνα μὴ διαφωνῶσιν αἱ διάφοροι Ἐκκλησίαι καὶ ἵνα μὴ, ὅταν ἑορτάζωμεν οἱ μὲν, οἱ ἄλλοι νηστεύωσιν. Ὅταν δηλονότι ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος θεσπίζη τὴν Ἐνοτητα τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπιτάσῃ νὰ μὴ χωρίζεται καὶ νὰ μὴ διαιρῆται αὕτη, ἀλλὰ νὰ βασιλεύη ἐν αὐτῇ ὁμογνωμία. Ὅταν τοιοῦτον λέγει ὅτι εἶχον σκοπὸν οἱ κανόνες τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ σκοπὸς οὗτος ὑπάρχει διὰ πᾶσαν κοινὴν ἑορτὴν, διὰ πᾶσαν κοινὴν νηστείαν.

Οὐδὲ ἦτο δυνατόν νὰ νοηθῆ ὅτι ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος περιώριζε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας μόνον εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα καὶ ὅτι ἠδιαφόρει διὰ τὴν διχογνωμίαν εἰς ἄλλας ἑορτὰς καὶ εἰς ἄλλας νηστείας. Διὰ τοῦτο ἐὰν ὑπῆρχε προσβολὴ τῶν ἀποφάσεων καὶ κανόνων τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκ. Συνόδου, ἐφ' ὅσον μετεβάλλετο ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, καὶ ἐπῆρχετο διαίρεσις καὶ διαφωνία εἰς τὰς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἡ αὐτὴ προσβολὴ τῶν διατάξεων τῆς αὐτῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὑπάρχει καὶ ὅταν διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου ἐπέρχεται διαφωτία καὶ διχασμὸς τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν τέλεσιν καὶ πάσης ἄλλης ἑορτῆς καὶ δὴ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστογενένων, τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων, τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων κλπ. Καὶ τότε προσβάλλεται ἐπίσης ἡ ἐνότης τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ μόνον διὰ τὴν ἐνότητα ταύτην ἐμερίμνησαν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἐνότητα τὴν ὁποίαν διασπᾷ καὶ συντριβεῖ ἡ μετὰ τόσης ἐπιπολαιότητος καὶ τόσης ἑλλείψεως Ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως ἀποφασισθεῖσα μονομερῶς μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου.

Καὶ ὅι δὲν ἀπέβλεψαν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἀλλ' εἶχον ὑπ' ὄφιν ἀπάσας τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς νηστείας καὶ δι' ἀπάσας ἀπήτησαν ἐνότητα καὶ ὁμοφωμίαν, ἀποδεικνύεται ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ἐκτὸς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

Δ') Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἁγίου καὶ Μεγάλου Ἀθανασίου, ὅστις—διάκονος τότε—συμμετέσχεν εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, ἣν ἐπιστολὴν ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Ἀφρικανοὺς Ἐπισκόπους καὶ διὰ τῆς ὁποίας λέγει :

«..... Ἡ μὲν γὰρ (Α' Οἰκουμ. Σύνοδος ἐν Νικαίᾳ) διὰ τὴν Ἀρειανὴν αἵρεσιν καὶ διὰ τὸ Πάσχα συνήχθη. Ἐπειδὴ αἱ κατὰ Συρίαν καὶ Κιλικίαν καὶ Μεσοποταμίαν διεφώνουν πρὸς ἡμᾶς καὶ τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ ποιοῦσιν οἱ Ἰουδαῖοι, ἐποιοῦν καὶ αὐτοί. Ἀλλὰ χάρις τῷ Κυρίῳ ὥσπερ περὶ τῆς πί-

στεως οὕτω και περι τῆς ἀγίας ἑορτῆς **γέγονε συμφωνία. Καὶ τοῦτο ἦν τὸ αἷτιον τῆς ἐν Νικαία Συνόδου»**

Ἡ συμφωνία λοιπὸν τῆς Ἐκκλησίας ἦτο ὁ λόγος τῆς ἐν Νικαία Συνόδου καὶ κατὰ τὸν Μέγαν Ἀθανάσιον. Ἐὰν δὲ καὶ περι οἵασδήποτε ἄλλης ἑορτῆς, ἐπήρχετο διαφωνία, ὡς περι τοῦ Πάσχα, θὰ σὺνεκροτεῖτο καὶ περι ταύτης Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Διὰ τοῦτο κυρίως ἀπέβλεπον αἱ Σύνοδοι καὶ αἱ διατάξεις αὐτῆς νὰ ἀσφαλίσουν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐνότητα διὰ κοινῆς συμφωνίας.

Ὅτι δὲ καὶ τὰς λοιπὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς ἐθεώρουν οἱ Πατέρες, ὅπως καὶ τὴν τοῦ Πάσχα, τὸ εἶπεν ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Ε') Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Ἰωάννου Χρυσοστόμου πρὸς Μακάριον τὸν Φιλογένιον (Λόγος Γ') ὁμιλοῦντος περι τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, ἣν ὀνομάζει «Μητροπολιν πασῶν τῶν ἑορτῶν» Καὶ λέγει περι ταύτης :

«Ἀπὸ γὰρ ταύτης τὰ Θεοφάνεια καὶ τὸ Πάσχα τὸ ἱερὸν καὶ ἡ Ἀνάληψις καὶ ἡ Πεντηκοστὴ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἰπόθεσιν ἔλαβον. Εἰ γὰρ μὴ ἐτέχθη κατὰ σάρκα ὁ Χριστὸς οὐκ ἂν ἐβαπτίσθη, ὅπερ ἐστὶ τὰ Θεοφάνεια, οὐκ ἂν ἐσταυρώθη, ὅπερ ἐστὶ τὸ Πάσχα, οὐκ ἂν τὸ Πνεῦμα κατέπεμψεν, ὅπερ ἐστὶν ἡ Πεντηκοστή. Ὡστε ἐντεῦθεν ὡσπερ ἀπὸ τινος πηγῆς ποταμοὶ διάφοροι ρυέντες αὐταὶ ἐτάχθησαν ἡμῖν αἱ ἑορταί».

Ἐὰν τοιαύτη εἶναι καὶ θεωρεῖται ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων πῶς ἐπετρέπετο δι' αὐτὴν διαφωνία τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ πῶς διὰ τὸ Πάσχα μόνον θὰ συνεκαλοῦντο αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι; Καὶ ἀφοῦ αἱ διατάξεις αὐτῶν ἐγένοντο ὅπως ἀσφαλισθῆ ἡ περι τὰς ἑορτὰς ἐνότης πῶς διὰ μὲν τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα θεωροῦμεν τὴν μεταβολὴν ἀπηγορευμένην ὑπὸ τῶν κανόνων διὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ τὰς ἄλλας, ἃς μετεκίνησε κατὰ 13 ἡμέρας ἡ μεταβο-

λή τοῦ ἡμερολογίου θεωροῦμεν αὐτὴν μὴ προσκρούουσιν εἰς τοὺς κανόνας τῶν Συνόδων; Ἀφοῦ τὸ πνεῦμα τῶν κανόνων περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα εἶναι νὰ ὑπάρχη ὁμογνωμία τῶν ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἡμέραν πασῶν τῶν ἑορτῶν, πῶς δὲν εἶναι ἀντικανονικὴ ἢ ἡμερολογιακὴ μεταβολή, διὰ τῆς ὁποίας ἄλλαι ἐκκλησίαι ἄγουν τὰς ἑορτὰς Χριστουγέννων, Φώτων, κλπ. μίαν ἡμέραν, καὶ ἄλλαι ἄγουν αὐτὰς ἄλλην ἡμέραν;

Ἐπίσημον ἄρα σημασίαν ἀπέδιδον οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἐνότητα αὐτῆς καὶ ὡς Πρώτιστον δόγμα ἐκήρυσσον τὴν συμφωνίαν ἀπασῶν εἰς τὰ τῆς τελέσεως τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας.

Πρέπει ὁμως νὰ φέρωμεν εἰς φῶς καὶ ἄλλων ἀκόμη Πατέρων καὶ μεγάλων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἱστορικῶν ἀνδρῶν γνώμας περὶ τούτου διὰ νὰ μὴ καταλίπωμεν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ ἀποφασισθεῖσα αὐθαιρέτως καὶ μονομερῶς μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἀπηγορεύετο ὡς προσβάλλουσα τὴν ὑπὲρ πᾶν δόγμα ἀναγκαίαν τήρησιν τῆς ἐνότητος καὶ συμφωνίας ἀπασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

ΣΤ') Ὁ ἐκ τῶν Πατέρων Ἅγιος Ἐπιφάνιος, ἐπίσκοπος Κύπρου (367 μ. Χ.) εἰς τὴν κατὰ τοῦ σχίσματος νῶν Ἀβδιανῶν ὁμιλίαν του λέγει τὰ ἑξῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς συγκλήσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἣν ἀπέδιδον τινὲς εἰς τὴν ἐπέτειον τῆς ἑορτῆς τοῦ γεννηθίου τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

«...Ὅτι γὰρ διὰ τὸ γεννέθλιον ὁ Βασιλεὺς ἐπεμελήσατο ἄλλὰ διὰ τὴν Ἐνωσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν γὰρ Πάσχα Χριστὸς βούλεται καὶ τοῦτο λογίζεται καὶ προσδέχεται τὸν ἀφιλονείκως ἐπιτελοῦντα μέντοιγε μετὰ τῶν μετ' ἀκριβείας ποιούντων μετὰ πάσης τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς κατὰ πολλοὺς τρόπους τὴν ἑορτήν. Καὶ εἰ μὲν ἀπὸ Κωνσταντίνου ἐσχίσθη τὸ Πάσχα πιθανὸν ἦν τοῖς τοῦτο συκοφαντοῦσι. Ἐπειδὴ δὲ πρὸ τοῦ Κωνσταντίνου τὰ σχίσματα ἦν καὶ ἦν χλεύη Ἑλλήνων λεγόντων καὶ

χλευαζόντων τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διαφωνίαν, ἐπὶ Κωνσταντίνου διὰ τῆς τῶν ἐπισκόπων σπουδῆς συνηνώθη μᾶλλον τὸ σχίσμα εἰς μίαν ὁμόνοιαν. Τὶ οὖν τούτου ἔστι προϋργιαίτερον καὶ χαριέστατον ἀπὸ γῆς περάτων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπαλλάττειν λαὸν Θεῶ συμφωνιῶν τε καὶ ἀγρυπνιῶν καὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἴσας φέρειν ἐν τε ἀγρυπνίαις καὶ δεήσεσι καὶ ὁμονοίᾳ καὶ λατρείᾳ, νηστείᾳ τε καὶ ξηροφάγᾳ καὶ ἀγνεΐᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς κατὰ τὴν πανσεβάσμιον ταύτην ἡμέραν ἀγαθαῖς Θεῶ εὐαρεστήσεσι; (Migne 42, 371).

Ζ) Ὁ μακάριος Θεοδώρητος, διάσημος τῆς Ἐκκλησίας Πατρὸς, ἀκμάσας τὸν εἰς αἰῶνα καὶ ὀλίγον βραδύτερον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁμιλεῖ σαφέστερον περὶ τοῦ **τ α ὕ τ ο χ ρ ό ν ο υ** ἀπανταχοῦ ἑορτασμοῦ τῶν ἑορτῶν τῆς ὀρθοδοξίας, ὡς ἐπιβάλλει τὸ δόγμα τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἀνέτρεψεν ἡ αὐθαιρεσία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἐν ἐπιστολῇ του πρὸς Ἑρμησηγένην πάρεδρον ὁ Θεοδώρητος λέγει τὰ ἑξῆς:

«Ἦνίκα τῶν ἀνθρώπων ὁ τῆς ἀγνοίας κατεκέχυτο ζόφος, οὐ τὰς αὐτὰς ἅπαντες ἑορτὰς ἐπετέλουν, ἀλλὰ διηρημένας εἶχον κατὰ πόλεις τὰς πανηγύρεις. Ἐν Ἡλιδι μὲν γὰρ Ὀλύμπια ἦν... Ἐπειδὴ δὲ τὸ νοερόν φῶς τὴν ἀχλὺν ἐκείνην ἐσκέδασε **πανταχοῦ γῆς καὶ θαλάσσης, ἠπειρῶται καὶ νησιῶται κοινῇ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἐπιτελοῦσι τὰς ἑορτὰς καὶ ἔνθα ἂν τις ἀπηδημῆσαι θελήσῃ, κἂν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, κἂν πρὸς δυόμενον, πανταχοῦ τὴν αὐτὴν εὐρήσει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐπιτελουμένην πανήγυριν.**

Τούτου δὲ χάριν καὶ διὰ γραμμάτων ἀλλήλους οἱ γειτονεύοντες προσφθεγγόμεθα τὴν ἐκ τῆς ἑορτῆς ἐγγινομένην θυμηδίαν σημαίνοντες. Τοῦτο κἀγὼ νῦν ποιῶ καὶ τὴν ἑορταστικὴν πρόσρησιν τῇ σῆ μεγαλοπρεπείᾳ προσφέρω· ἀντιδώσει δὲ καὶ αὐτὴ πάντως τὴν ἴσην καὶ τιμήσῃ τὸν νόμον τῆς ἑορτῆς» (Migne 83. 1241).

Η'.) Ἀναλυτικώτερον ὁμιλεῖ ὁ Μέγας Βασίλειος περὶ τοῦ ἀναγκαίου τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συμφωνίας, ὁμονοίας καὶ εὐταξίας λέγων τὰ ἑξῆς :

«Εἰ γὰρ τῶν πρὸς ἓν νεῦμα ἀποβλεπόντων καὶ βασιλεῖ χρωμένων ἐνὶ ἴδιον εὐταξία μετὰ συμφωνίας· ἄρα διαφωνία πᾶσα καὶ διάστασις σημεῖον ἀναρχίας. Κατὰ δὴ τὸν αὐτὸν λόγον ἢ τοιαύτη πρὸς τε τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφωνία καὶ ἐν ἡμῖν εὐρισκόμενη κατηγορηματὸν ἂν εἴη ἢ ἀναχωρήσεως τοῦ ἀληθινοῦ Βασιλέως κατὰ τό: «Μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἂν ἐκ μέσου γένηται» ἢ ἀρνήσεως αὐτοῦ κατὰ τό: «Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔστι Θεός». Οὐ καθάπερ σημεῖόν τι ἢ ἔλεγχον ἐπιφέρει τό: «Διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασι» Ἰνα μὴ ἦ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη ὑπὸ μιᾶς δηλαδὴ κινούμενα τῆς ἐνοικούσης ψυχῆς. Τίνος ἕνεκεν οὕτως ὠκονομήθη; Ἐγὼ μὲν οἶμαι ἵνα σώζηται ἡ τοιαύτη ἀκολουθία τε καὶ εὐταξία πολλῶ πλέον παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἣν εἴρηται: Ὑμεῖς δὲ ἐστὲ σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους· κρατούσης δηλονότι καὶ συναπτούσης ἕκαστον τῷ ἄλλῳ πρὸς ὁμόνοιαν τῆς μιᾶς καὶ μόνης ἀληθῶς κεφαλῆς, ἣτις ἐστὶν ὁ Χριστός..... Εἶτα αὐτοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ βοῶντος, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο: «Καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ' ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ Ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με Πατρός» καὶ ὅτι: «ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν· καὶ ἐντολὴν ἔλαβον τί εἴπω καὶ τί λαλήσω»· καὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου τοῦ διαιρουῦντος μὲν τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά χαρίσματα, ἐνεργοῦντος δὲ τὰ πάντα ἐν πᾶσι λαλοῦντος τε ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ παρὰ τοῦ Κυρίου ταῦτα λαλοῦντος. Πῶς οὐ πολλῶ μᾶλλον ἀνάγκη πᾶσαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ σπουδάζουσιν τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ

συνδέσμῳ τῆς Εἰρήνης πληροῦν ἐκεῖνο τὸ ἐν ταῖς πράξεσιν εἰρημένον, ὅτι τοῦ πλήθους τῶν πιστευόντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, οὐδενὸς μὲν δηλονότι τὸ ἴδιον βούλημα ἰστώντος, πάντων δὲ κοινῇ ζητούντων ἐν ἐνὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι τὸ τοῦ ἐνὸς Κυρίου Ι. Χριστοῦ θέλημα τοῦ εἰπόντος : «Καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ' ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἑμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με Πατρός·» πρὸς ὃν φησί: Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, **ἵνα πάντες ἐν ᾧ σιν**». Ἐν τούτοις καὶ πλείοσι τοῖς σεσιωπημένοις οὕτως σαφῶς καὶ ἀναντιρρήτως **ἀναγκαι-
ον μὲν εἶνε πληροφορηθεῖς τὴν παρὰ πάσης ὁμοῦ
τῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ
Χριστοῦ, ἐν πνεύματι Ἁγίῳ συμφωνίαν, ἐπικί-
νον δὲ καὶ ὀλέθριον ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους διαστά-
σει τὴν πρὸς Θεὸν ἀπήθειαν.** Ὁ γὰρ ἀπειθεῖν φη-
σι τῷ Υἱῷ οὐ ὄψεται τὴν ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μενεῖ
ἐπ' αὐτόν (Migne 32 περὶ κρίματος Θεοῦ).

Δὲν νομιζομεν ὅτι εἶνε ἀνάγκη ἄλλων μαρτυριῶν καὶ ἐπιχειρημάτων ἵνα ἀποδειχθῇ ὁπόση ὑψηλὴ σημασία ἀποδίδεται ὑπὸ τῶν Πατέρων εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας περὶ πάντων τῶν ἐνδιαφερόντων αὐτὴν ζητημάτων καὶ ὅτι συνεπῶς εἰς οὐδένα Ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας ἢ εἰς οὐδεμίαν Ἐκκλησίαν ἦτο καὶ εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ λύη κοινὰ τῆς Ἐκκλησίας ζητήματα μονομερῶς καὶ αὐθαιρέτως ἄνευ **κοινῆς** συμφωνίας πασῶν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Καὶ ἔτρεπε νὰ παραβλεφθῇ καὶ θυσιασθῇ πᾶσα ἄλλη πολιτικοκοινωνικὴ ἰδέα χάριν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, ἢ διάσπασις τῆς ὁποίας ἦτο, εἶνε καὶ θὰ μείνῃ παράπτωμα θανάσιμον καὶ πρᾶξις ἐγκληματικὴ.

Μετὰ τὰ ὅσα διὰ τῶν ἀνωτέρω κειμένων ἀπεδείξαμεν περὶ τῆς **ὑπερδογματικῆς** σημασίας, ἣν ἐνέχει ἡ **Ἐνότης** τῆς Ἐκκλησίας, ἡ διασπασθεῖσα ἐκ τῆς μονομεροῦς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου δὲν δύνανται βεβαίως οἱ περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν νὰ ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ μετα-

βολή δὲν προσκρούει εἰς κανὲν δόγμα καὶ ὅτι ἐπομένως ἡδύνατο ἐλευθέρως νὰ γείνη καὶ ὑπὸ μόνης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Θὰ ἀπεδεικνύοντο μὴ ἔχοντες οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην Ἐκκλησιαστικὴν αἴσθησιν ἐὰν διετείνοντο ὅτι μόνον διὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα διέταξαν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι νὰ ἐορτάζεται ἀπὸ κοινοῦ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ἐὰν ἰσχυρίζοντο ὅτι μόνον ὁ ἀλλάσων τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα προσκρούει εἰς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας. Διότι πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ χιλιάκις καὶ νὰ τονισθῇ διὰ πάσης δυνατῆς φωνῆς ὅτι ὁ κανὼν διὰ τὴν ταυτόχρονον ἐορτὴν τοῦ Πάσχα εἶνε κανὼν πρωτίστως καὶ κυρίως διὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς δηλονότι τέλεσιν πάσης ἐορτῆς καὶ νηστείας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Ἐν ἧτο τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἅπασαι αἱ Ἐκκλησίαι καὶ ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ συνεορτάζωσι καὶ συννηστεύωσι τὰς αὐτὰς ἡμέρας. Καὶ τοῦτον τὸν ὑψιστον ΟΡΟΝ τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας ἠθέτησεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ἐλευθεριάζοντος καὶ προτεσταντικοῦ πραξικοπήματος αὐτῆς.

Ἄς μὴ ἰσχυρίζεται λοιπὸν ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ὅτι δὲν προσέβαλε δόγματα. Ἄς μὴ ἰσχυρίζεται ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι εἶνε ἠνωμένοι πᾶσαι διὰ τοῦ δόγματος. Ὅχι διότι εἶπομεν καὶ τὸ τονίζομεν ὅτι ὑπὲρ τὸ δόγμα εἶνε ἡ ΕΝΟΤΗΣ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι χωρισθῶσιν εἰς σώματα διάφορα πρεσβεύοντα μὲν τὸ αὐτὸ δόγμα διϊστάμενα δὲ ὡς πρὸς τοὺς τύπους καὶ τὰς παραδόσεις ἐν τῇ ἐξωτερικῇ λατρείᾳ. Ἐὰν ἡ μία Ἐκκλησία τηρῇ τὰς νηστείας καὶ ἡ ἄλλη τὰς καταργήσῃ. Ἐὰν ἡ μία τηρήσῃ τὰς ἐορτὰς τῶν Ἁγίων καὶ ἡ ἄλλη τὰς διαγράψῃ. Ἐὰν ἡ μία καταργήσῃ ἢ τροποποιήσῃ τὰς λειτουργίας καὶ ἡ ἄλλη τὰς κρατήσῃ. Ἐὰν ἡ μία ἀποβάλλῃ τὸ ἱερατικὸν ἔνδυμα καὶ ἡ ἄλλη τὸ διαφυλάξῃ, Ἐὰν ἡ μία καταργήσῃ ὅλα ἢ τινὰ τῶν μυστηρίων καὶ ἡ ἄλλη τὰ σεβασθῇ, ἐὰν λέγομεν, τοῦτο συμβῇ, θὰ εἶνε ἡ μωρὸς ἢ κακοήθης ἢ θρησκευτικῶς ἐκφυλος ἐκεῖνος ὅστις θὰ ἡδύνατο νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἐπειδὴ ἅπασαι αὐταὶ αἱ Ἐκκλησίαι ἔχουσι κοινὸν δόγμα, ἔπεται ὅτι ἀποτελοῦσι μίαν Ἐκκλησίαν, ὅτι θεωροῦνται ἠνωμένοι καὶ ὅτι καμμία βλά-

βη δὲν ἐπέρχεται ἀπὸ τὰς διαφορὰς αὐτάς. Θὰ ἦτο τοῦτο ἀπο-
σύνθεσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τελεία κατάλυσις τῆς πίστεως καὶ
τῆς θρησκείας.

Καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ ἐπιδειχθεὶς τελευταίως ὄργανος
πρὸς τοὺς νεωτερισμοὺς τῆς Δύσεως καὶ πρὸς ἐλευθεριαζούσας
γνώμας καὶ πράξεις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θὰ παρέστυρε καὶ εἰς ριζι-
κωτέρας μεταρρυθμίσεις, εἰς κατάργησιν δὲ καὶ λήθην καὶ ἱστο-
ρίας καὶ παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας, ἂν μὴ εὗρισκοντο γεραροὶ
Πατριάρχαι καὶ ὀρθόδοξος λαὸς μὲ βαθεῖαν θρησκευτικὴν συ-
νείδησιν, ὅπως συγκρατήσωσι τὴν προτεσταντίζουσαν καὶ ἐλευ-
θεριάζουσαν ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ
τὴν θρησκευτικὴν αὐτῆς κατωφέρειαν. Δὲν ἔχομεν ἢ νὰ ὑπεν-
θυμίσωμεν πρὸς τοῦτο τὴν μετὰ φορτικότητος ἐπιμονὴν τῆς
Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν νὰ πείσῃ ὄχι μόνον τὸν Πατριάρχην
Φώτιον τῆς Ἀλεξανδρείας νὰ μεταβάλῃ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν
ἡμερολόγιον ἀλλὰ καὶ τὸν Κέρβερον τῶν θείων προσκυνημάτων
ἐν Ἱερουσαλὴμ Πατριάρχην Δαμιανὸν, ἐνῶ ὡς Ἀγιοταφίτης ὁ
Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐγνώριζε ποίαν ἀπώλειαν τῶν θείων
προσκυνημάτων διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν θὰ ἐσήμαινεν
ἢ πρὸς τοὺς Καθολικοὺς ἀφομοίωσις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡ-
μερολογίου, πράγμα τὸ ὁποῖον ἐδέησε νὰ τονίσῃ ἐπανειλημέ-
ως ὁ γηραιὸς θεματοφύλαξ τῶν προσκυνημάτων μας Πατρι-
άρχης Δαμιανός. Διὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν δὲν ἐσή-
μαινε τίποτε ἢ πρωτοβουλία καὶ ἢ κυριαρχία, ἣν ἔχει κατ' ἐ-
ξοχὴν τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῶν ἁγίων ἐκείνων
κειμηλίων, ἀπέναντι τοῦ ἀγαθοῦ τῆς προσεγγίσεως τῆς Ὄρθο-
δόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὴν τῆς Δυτικῆς διὰ τοῦ κοινοῦ Ἐκκλη-
σιαστικοῦ Ἡμερολογίου, ἀγαθοῦ τὸ ὁποῖον, ὡς εἶδομεν, εἶχεν ἐν-
τολήν νὰ τονίσῃ εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθὸν ψευδο-
πανορθόδοξον Συνέδριον ὁ κατ' αὐτὸ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὑπέρμαχῆσας ἐκεῖ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἑορ-
τολογίου.

Ἡ ἐπιπολαία ἐκείνη καὶ ματαιόδοξος δήλωσις συνδυαζομένη
καὶ πρὸς τὴν ἀντορθόδοξον καὶ μωρὰν προσφώνησιν τοῦ τότε

(κατὰ τὸ Πανορθόδοξον Συνέδριον) Πατριάρχου Κων)πόλεως Μεταξάκη πρὸς τὸν συμπαρεδρείσαντα ἐν τῷ Συνεδρίῳ Ἄγγλον Ἐπίσκοπον τέως Ὁξφόρδης κ. Γκὸρ μετὰ τοῦ συνοδοῦ του ἱερέως Μπάξ, ἐνεθάρρυνε τὸν Ἄγγλον τοῦτον Ἐπίσκοπον νὰ εἴπη ἀντιφωνῶν:

«*Δι' ἡμᾶς τοὺς ἐν τῇ Δύσει ἦτο μεγάλη πνευματικὴ εὐχαρίστησις νὰ εὐρεθῶμεν εἰς θέσιν ὥστε νὰ συνεορτάζωμεν τὰς μεγάλας Χριστιανικὰς ἐορτὰς τῆς Γεννήσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς.... Τὸ δεύτερον βῆμα θὰ μᾶς κάμῃ τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸν συνεορτασμὸν τῶν ἐορτῶν».*

Αὐτὸς λοιπὸν ἦτο καὶ εἶναι ὁ διακαὴς πόθος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως. Ὁ σ υ ν ε ο ρ τ α σ μ ὸ ς καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Δύσεως. Καὶ αὐτὸν τὸν πόθον ἐν οἰστρηλασίᾳ ἔτρεξαν νὰ ἱκανοποιήσουν δύο τῆς Ἑλλάδος Ἱεράρχαι ὁ Μεταξάκης καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀθηνῶν, ἀνατρέψαντες καὶ πατήσαντες ἐν τῇ βίᾳ των καὶ δόγματα καὶ παραδόσεις καὶ κανόνας καὶ ἱστορίαν τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' οἱ περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν δὲν ἀποδίδουν σημασίαν καμμίαν εἰς τὴν Ἐ ν ό τ η τ α τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν θεωροῦν σοβαρὰν τὴν διάσπασιν τῆς Ἐνότητος ταύτης, καὶ ὁμιλοῦν μόνον περὶ δόγματος. Ἄν διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἄνευ **κοινῆς ἀποφάσεως** ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν αὗται διηρέθησαν ἐορτάζουσαι ἄλλη τὴν μίαν ἡμέραν καὶ ἄλλη τὴν ἄλλην, νηστεύουσαι ἄλλη σήμερον καὶ ἄλλη αὔριον. ψαλμωδοῦσαι ἄλλη τῆς μιᾶς ἐορτῆς Ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια καὶ Εὐχὰς καὶ ἄλλη τῆς ἄλλης, προσκαλοῦσαι τοὺς πιστοὺς ἄλλη νὰ πανηγυρίσουν καὶ κρεωφαγήσουν καὶ ἄλλη νὰ νηστεύσουν, διὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην τὴν διασπῶσαν τὴν Ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐνδιαφέρονται. Λιότι δὲν ἐννοοῦν ποία σημασίαν ὑ π ε ρ δ ο γ μ α τ ι κ ῆ ν. ἔχει ἡ διάσπασις τῆς ἐνότητος ταύτης

Ὁ ἐκ τῶν τριῶν ὅμως μεγίστων φωστήρων τῆς Ἐκκλησίας

Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἰδοὺ διὰ τίνων αὐστηρῶν λόγων καταδικάζει τὰς διαίρεσεις καὶ τὰ σχίσματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἐν τῷ τρίτῳ αὐτοῦ λόγῳ «εἰς τοὺς τὸ πρῶτα Πάσχα νηστεύοντας», ὡς καὶ ἐν τῇ ΙΑ΄. ὁμιλίᾳ αὐτοῦ λέγει, τὰ ἐξῆς διὰ τοὺς συνεργοῦντας εἰς τὰς διαίρεσεις καὶ εἰς τὰ σχίσματα καὶ πολεμοῦντας οὕτω ὀλόκληρον τὴν χορείαν τῶν Ἁγίων Πατέρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

«...Τοῦτο τοίνυν πρὸς αὐτοὺς λέγομεν πρότερον, ὅτι οὐδὲν χεῖρον φιλονεικίας καὶ μάχης καὶ τοῦ τὴν Ἐκκλησίαν διασπᾶν καὶ τὸν χιτῶνα, ὃν οὐκ ἐτόλμησαν οἱ λησταὶ διαρρηῆξαι, τοῦτον εἰς πολλὰ κατατεμεῖν μέρη Οὐκ ἄρκοῦσιν αἰλοπαὶ αἰρέσεις ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἑαυτοὺς κατατέμωμεν: Οὐκ ἀκούεις τοῦ Παύλου λέγοντος: εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε;... Ὁ μὲν τοι τῆς Συνόδου ταύτης ἑαυτὸν διαρρήξας καὶ τῆς τῶν Πατέρων διδασκαλίας ὑπεξαγαγὼν καὶ τὸ Ἰατρεῖον φυγῶν κἂν ὑγιαίνει δοκεῖ ταχέως εἰς ἀρρωστίαν πεσεῖται.... Καὶ τί λέγω περὶ ἑμαυτοῦ! Τριακόσιοι Πατέρες ἢ καὶ πλείονες ἐκ τῶν Βιθυνῶν χώραν συνελθόντες ταῦτα ἐνομοθέτησαν καὶ πάντας ἀτιμάζεις ἐκείνους; Δυσοῖν γὰρ θιάτερον ἢ ἄγνοιαν αὐτῶν ὡς οὐκ ἀκριβῶς εἰδόντων καταγινώσκεις ἢ δειλιαν ὡς εἰδόντων μὲν ὑποκρινόμενων δὲ καὶ προδόντων τὴν ἀλήθειαν· ὅταν γὰρ μὴ μένης ἐφ' οἷς ἐνομοθέτησαν ἐκεῖνοι ταῦτα ἔπειτ' πάντως.... Σὺ δὲ οὐ προτιμᾷς τοῦ χρόνου τῆς Ἐκκλησίας τὴν συμφωνίαν ἀλλ' ἵνα δόξης ἡμέρας παρατηρεῖν εἰς τὴν κοινὴν ἀπάντων ἡμῶν ἐμπαροινεῖς Μητέρα καὶ τὴν Ἁγίαν διατέμνεις Σύνοδον; Καὶ πῶς ἂν ἄξιος εἶης συγνώμης ὑπὲρ τοῦ μηδενὸς τοσαῦτα ἁμαρτάνειν αἰρούμενος;... Ἐκκλησίας δὲ ὀλοκλήρου καὶ τοσοῦτων Πατέρων ἐχόντων κατὰ σοῦ τολμᾷς καὶ ὑπομένεις, μὴ καταλίσας τὴν ἔχθραν τὴν ἄκαιρον ταύτην τοῖς θείοις προσελθεῖν μυστηρίοις;....

Οὐδὲν γὰρ εἰρήνης ἴσον καὶ συμφωνίας. Αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ τροφὸς ἡμῶν καὶ Μήτηρ θάλπουσα μετὰ πολλῆς

τῆς ἀκριβείας ἡμᾶς. Εἰρήνην δὲ λέγω οὐ τὴν ἀπὸ προσ-
 ρήσεως ψιλῆς οὐδὲ ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῶν τραπεζῶν, ἀλλὰ
 τὴν κατὰ Θεὸν εἰρήνην, *τὴν ἐκ τῆς συμφωνίας τῆς πνευ-
 ματικῆς, ἣν πολλοὶ διασπῶσι νῦν ὑπὲρ ἀκαίρου φιλο-
 νικείας τὰ ἡμέτερα καθιεροῦντες. . . Μὴ τοίνυν. . . μη-
 δὲ ἡμέρας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτοὺς παρατηροῦμεν,
 ἀλλὰ πανταχοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ μετ' ἀκριβείας ἐπόμεθα
 τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνην προτιμῶντες ἀπάντων.
 Εἰ γὰρ καὶ ἐσφάλλετο ἡ Ἐκκλησία οὐ τοσοῦτον κατόρ-
 θωμα ἀπὸ τῆς τῶν χρόνων ἀκριβείας ἦν, ὅσον ἔγκλη-
 μα ἀπὸ τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ σχίσματος τούτου. . .*

Ἄλλ' ἐν μόνον ζητῶ ὅπως ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ ἅπαν-
 τα ποιῶμεν ὅπως μὴ νηστευόντων ἡμῶν καὶ τοῦ Δή-
 μου παντὸς καὶ τῶν ἱερέων τὰς κοινὰς ποιουμένων
 ὑπὲρ τῆς *Οἴκουμένης ἱκετηρίας σὺ μένης μεθύων ἐπὶ
 τῆς οἰκίας*. Εὐνόητον πῶς διαβολικῆς τοῦτο ἐστὶν ἐνεργεί-
 ας καὶ ὡς οὐχ' ἐν μόνον οὐδὲ δύο οὐδὲ τρία ἐστὶν τὰ ἁμαρ-
 τήματα ἀλλὰ πολλῶ πλείω. Οὐδὲ γὰρ ἡ Ἐκκλησία χρόνου
 ἀκρίβειαν οἶδεν, ἀλλ' ἐπειδὴ παρὰ τὴν ἀρχὴν πᾶσιν ἔδοξε
 τοῖς πατρᾷσι διηρημένοις ὁμοῦ συνελθεῖν καὶ τούτων ὀρι-
 σάντων ἡμέραν *τὴν συμφωνίαν πανταχοῦ τιμῶσα* καὶ
 τὴν ὁμόνοιαν ἀγαπῶσα κατεδέξατο τὸ ἐπιταχθέν. . . Μὴ
 τοίνυν σκιαμαχῶμεν μηδὲ ὑπὲρ τῶν τυχόντων φιλονικοῦν-
 τες ἐν τοῖς μεγάλοις ἑαυτοὺς καταβλάπτωμεν. Οὐδὲν ὄντως
 Ἐκκλησίαν δυνήσεται διαιρεῖν ὡς φιλαρχία. *Οὐδὲν οὕτω
 παροξύνει τὸν Θεὸν ὡς τὴν Ἐκκλησίαν διαιρεθῆναι*.
 Ὁ τοίνυν τὴν ψυχὴν προέμενος ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ πῶς τὴν
 Ἐκκλησίαν πορθεῖς. . . Διὰ τοῦτο λέγω καὶ διαμαρτύρομαι
*ὅτι τοῦ εἰς αἵρεσιν ἐμπεσεῖν τὸ τὴν Ἐκκλησίαν σχίσαι
 οἷκ ἔλαττον ἐστὶν κακόν*. (Migne 48, 861—65, 85).

Εἶναι λοιπὸν ἡ διαίρεσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ σχῆμα αὐ-
 τῆς ἴσον κακὸν μὲ τὴν αἵρεσιν κατὰ τὸν Ἰωάννην τὸν
 Χρυσόστομον.

Ὁ δὲ ἀοίδημος Φώτιος, ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ὡς

εἶδομεν ἀνωτέρω (σελ. 24) ἀπαντῶν εἰς τὸν ἀφελῆ ἰσχυρισμὸν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὅτι **δ ο γ μ α τ ι κ ῶ ς** καὶ **κ α ν ο ν ι κ ῶ ς** δὲν προσκρούει ἡ διόρθωσις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου ἀναφωνεῖ : « Πῶς δογματικῶν τε καὶ κανονικῶν σχέσεων καὶ συνθηκῶν λογισθῆσεται ξένη καὶ ἀπλῶς ἀπηλλαγμένη διαφορά, ἧς ἔνεκεν ὅλοι Λαοὶ σκανδαλιζόμενοι κινδυνεύουν ἀποξενωθῆναι τῆς Ἐκκλησίας ; ».

Ἡ μὴ ληφθεῖσα προσῶς ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ διασπασθεῖσα ὑπ' αὐτῆς **Ἐνότης** αὕτη τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἡ διὰ ρητῶν κανόνων καὶ ἄλλων διατάξεων κατωχυρωμένη, ἀποτελεῖ τὸ **ἐπιτακτικώτερον καὶ ἀξιωματικώτερον δόγμα** τῆς Ἐκκλησίας.

ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τῆς διὰ τῆς μεταβελῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου ἐπελθούσης διασπάσεως τῆς Ἐνότητος τῶν Ὄρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, δὲν προσκρούει ἄρα γε αὕτη εἰς κανόνας καὶ εἰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὡς κατὰ κόρον ἐπανέλαβεν ἕως σήμερον ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ;

Αὐτὸ θὰ ἐξετάσωμεν εἰς τὸ παρὸν κεφάλαιον, ἵνα ἴδωμεν ποίας παραδόσεις ἔχομεν διὰ τὸ ἀμετάβλητον τῶν διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας, ποίους κανόνας καὶ ἐπιστολὰς πρὸς ἀπαρασάλευτον τήρησιν τῶν παραδόσεων καὶ πῶς οἱ κανόνες οὗτοι καὶ αἱ διατάξεις ἀθετοῦνται διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία, ὅπως καὶ ἡ Πολιτεία ἔχει τὸ Πολίτευμά της, τοὺς νόμους της, τὸ δίκαιόν της. Ἐχουσα ἰδρυτὴν αὐτῆς αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, εἶνε θεῖον ἐπὶ τῆς γῆς καθίδρυμα. Τὸ δὲ δίκαιον αὐτῆς εἶνε καὶ **ἔγγραφον** καὶ **ἄγραφον**. Τὸ ἔγγραφον δίκαιον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ διάφορα Δόγματα καὶ Ἐκκλησιαστικὰ διδάγματα, ἅτινα ἐκδοθέντα ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὠνομάσθησαν **Κανόνες**. Τὸ δὲ ἄγραφον δίκαιον ἀποτελοῦσιν αἱ **παραδόσεις** τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ νόμου οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ «τὸ ἔθνος ὡς ἄγραφος νόμος ἰσχύει». Ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς ὅμως τοῦ χαρακτηῆρος τῶν πολιτειῶν, ὡς γηίνων κοινωνιῶν, καὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, διαφέρουσιν οἱ νόμοι τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τούτων τῆς Πολιτείας. Διότι οἱ νόμοι τῆς Ἐκκλησίας στηριζόμενοι ἐπὶ τοῦ Θεοῦ θελήματος καὶ ἔχοντες πηγὴν τὸν αἰώνιον νόμον εἶνε ἀμετάβλητοι, ἐνῶ οἱ τῆς πολιτείας στηριζόμενοι ἐπὶ ἀνθρωπίνης θελήσεως εἶνε μεταβλητοί.

Οἱ Κανόνες καὶ ἡ **συνήθεια**, ἥτοι αἱ **παραδόσεις** τῆς Ἐκκλησίας καθιερώθησαν ὡς κρατοῦντες νόμοι ὑπ' αὐτῶν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἐν Καρθαγένη συνελθόντες εἰς Σύνοδον Πατέρες ρητῶς ὥρισαν ὅτι «καὶ τὰ τῆς **συνηθείας τῆς τῷ χρόνῳ δοκιμαθείσης καὶ βεβαιωθείσης κρατεῖν ὀφείλει**». Καὶ εἰς αὐτὰς δὲ τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας, τὰ διατάγματα τῶν Συνόδων καὶ ἡ **συνήθεια** ἀποτελοῦν **θεσμὸν** διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἦδη ἐπὶ ὀλοκλήρους αἰῶνας ἡ Ἐκκλησία ζῆ, κινῆται, λειτουργεῖ καὶ δοᾷ ὑπὸ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἔχει ἀπὸ αἰώνων τάξει τὸ ἑορτολόγιον αὐτῆς. Τὸ ἀμετάβλητον δὲ καὶ ἀναλλοίωτον τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ εἶνε διατεταγμένον ὄχι μόνον ὑπὸ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ **ρητῶν διατάξεων Οἰκουμενικῶν συνόδων αὐτῆς**, τὰς ὁποίας διατάξεις δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ οἰκειοθελῶς καὶ μονομερῶς μία Ἐκκλησία.

Δύναται τις νὰ ἀρνηθῆ ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου δὲν ἀνατρέπει τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀνέκαθεν διατεταγμένην τάξιν; Δύναται νὰ ἀρνηθῆ ὅτι ἡ μεταβολὴ ἢ μονομερῆς, ἢ γενομένη ὑπὸ μιᾶς Ἐκκλησίας δὲν προσβάλλει ρητὰς διατάξεις Οἰκουμενικῶν Συνόδων;

Θὰ καταστήσωμεν καὶ τοῦτο ἀναμφίβολον καὶ ἀναμφισβήτητον διὰ ρητῶν κειμένων ὠρισμένων διατάξεων, ὡς κατεστήσαμεν ἀνεπίδεκτον πάσης ἀμφισβητήσεως καὶ ἀμφιβολίας ὅτι διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου προσβάλλεται

αὐτὴ ἢ ὑπόστασις τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἐνότης τῆς ὅλης Ὀρθοδοξίας, ἢ διὰ ρητῶν κανόνων καὶ ἄλλων διατάξεων κατωχυρωμένη, ἣτις ἐνότης ἀποτελεῖ τὸ ἐπιτακτικώτερον καὶ ἀξιωματικώτερον **δόγμα** τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς σοφῆς ἐπινοίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἐπινοίας στενωτάτης ἀντιλήψεως καὶ σοφιστικῆς, οὐδόλως δὲ Ἐκκλησιαστικῆς, ἐνόμισε καὶ διεκήρυξεν ὅτι μὴ θίγουσα τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα καὶ ἐφαρμόζουσα ὡς πρὸς τοῦτο τὸ παλαιὸν Ἑμερολόγιον, δύναται ἀβλαβῶς καὶ εὐχερῶς νὰ μεταβάλλῃ ὅλον τὸ ἑορτολόγιον τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν νὰ εὑρίσκειται δὲ συγχρόνως καὶ ἐντὸς τῶν διατεταγμένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ φαίνεται ἀπορῶν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος πῶς οἱ ἀρχηγοὶ τόσων ἄλλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὑπῆρξαν τόσον στενοκέφαλοι καὶ τόσον ὀπισθοδρομικοὶ, ὥστε νὰ μὴ δεχθῶσι καὶ αὐτοὶ ἀσυζητητεῖ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἀφοῦ θὰ διεφυλάττετο τὸ Πασχάλιον! Συγχύζων τὸ Πάσχα μὲ τὸν ὅλον Πασχάλιον κύκλον ἐνόμισεν ἢ μᾶλλον ἠθέλησε τὰ νομίζη, ἵνα παραπλανήσῃ τοὺς ἀφελεστέρους, ὅτι διατηρῶν ἀμετάβλητον τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα μεταβάλλων ὅμως κατὰ 13 ἡμέρας τὰς ἀκινήτους ἑορτάς, διεφύλαττε τοὺς ὅρους καὶ τοὺς Κανόνας τῶν Συνόδων.

Ἀνεπτύξαμεν ὅμως ἤδη ὅτι τὸ Πασχάλιον τῆς Ἐκκλησίας ὀλοκλήρῳ εἶνε προσηροσμοσμένον ἀναποσπᾶστως ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ Ἑμερολογίου, ὡς εἶνε προσηροσμοσμένον ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἑορτολόγιον ὅλου τοῦ ἔτους, αἵ νηστεῖαι, τὸ Κυριακοδρόμιον τῶν Εὐαγγελίων καὶ ἐν γένει ἢ ὅλη διάταξις τοῦ τυπικοῦ ἢ ρυθμίζουσα τὴν ὅλην Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Καὶ ὑπομιμνήσκομεν τὴν ἀταξίαν τῆς ἔνεκα τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἑμερολογίου καταργήσεως σχεδὸν ἀπάσης τῆς νηστείας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῆς ἐξοστρακίσεως ὀλοκλήρων Κυριακῶν λειτουργιῶν κλπ.

Ἐν μόνον παράδειγμα ἐκ τῶν πολλῶν θὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει ὅτι διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἑμερολογίου τῆς μὴ μεταβολῆς δὲ τῆς ἑορ-

ρτῆς τοῦ Πάσχα, ἡ προκύπτουσα ἀταξία εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διάταξιν φθάνει πολλάκις εἰς κωμικοποίησιν ἀνίερων τῆς θρησκευτικῆς πίστεως.

Καθ' ὃ ἔτος τὸ Πάσχα συμπίπτει τὴν 19 Ἀπριλίου, ὡς συνέβη κατὰ τὸ ἔτος 1926 καὶ ὡς θὰ συμβῆ κατὰ τὸ ἔτος 1937 καὶ 1948, ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (23 Ἀπριλίου κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον) συμπίπτει τὴν Παρασκευὴν τοῦ Λαζάρου.

Κατὰ τὰ διατεταγμένα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (ἥτις πάντοτε κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον συμπίπτει μετὰ τὸ Πάσχα σπανιώτατα δὲ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα) τὰ ψαλλόμενα τροπάρια συνδέονται μὲ τὴν προηγηθεῖσαν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Οὕτω λ. χ. ψάλλεται τὸ ἐξῆς τροπάριον:

«Ἐὰρ ἡμῖν ἐξέλαμψεν ἡ λαμπρὰ τοῦ Δεσπότου καὶ θεία ἐξανάστασις Ταύτη δὲ συνεκλάμπει τοῦ Πανενδόξου μάρτυρος Γεωργίου ἡ μνήμη ἡ φωταυγῆς».

Ἐπίσης τὴν αὐτὴν ἡμέραν ψάλλεται τὸ ἀκόλουθον τροπάριον:

«Δεῦτε τὴν πανέορτον φαιδρὰν ἔνδοξον ἀνάστασιν πάντες πανηγυρίσαντες, πάλιν ἑορτάσωμεν φαιδρὰν πανήγυριν Γεωργίου τοῦ Μάρτυρος. . . »

Ἐπίσης δὲ ὁρίζονται ἐν τῇ λειτουργίᾳ διάφορα ἄλλα ἀναστάσιμα τροπάρια.

Ἄς φαντασθῆ τῶρα τις τὸ γελοῖον τοῦ πράγματος, νὰ ψάλλωνται τὰ ἄνω τροπάρια καὶ πλεῖστα ὅμοια πολὺ πρὸ τῆς Ἀναστάσεως, διότι θὰ ψάλλωνται τὴν Παρασκευὴν τοῦ Λαζάρου! Διὰ νὰ μὴ συμβῆ τοῦτο ἢ θὰ διαταχθῆ νὰ ἀπαλειφθῶσιν ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ ἀντικατασταθῶσι τίς οἶδε διὰ ποίων προχείρων τροπαρίων ἢ θὰ μετατεθῆ ἡ ἑορτὴ εἰς ἄλλην ἡμέραν μετὰ τὸ Πάσχα. Καὶ τὰ δύο ὅμως αὐτὰ θὰ ἦνε ἀυθαίρετα καὶ ἀντικανονικά.

Διότι οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατασκευάζῃ νέαν λειτουργικὴν τάξιν μὴ διατασσομένην εἰς τὸ Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶνε λοιπὸν τοῦτο ἢ δὲν εἶνε ἀνατροπὴ τοῦ Ἐκκλησι-

αστικοῦ καθεστῶτος; Εἶνε ἢ δὲν εἶνε ἀνταρσία καὶ κρήνισμα τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἐκκλησίας; Πῶς εἶνε ἐπομένως δυνατόν νὰ ὑποστηρίζηται ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τὸ ὅτι δὲν μετακινεῖ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἄρα δὲν θίγει τὸν Πασχάλιον κανόνα καὶ δὲν προσκρούει εἰς καμμίαν παράδοσιν; Τοῦτο εἶνε ψεῦδος. Διότι καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας προσκρούει καὶ τὸ ὅλον καθεστῶς αὐτῆς ἀνατρέπει.

Ἄλλ' ἄς εἶδωμεν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ὠρίσθησαν αἱ ἑορταὶ καὶ ἡ κατ' αὐτὰς τάξις δὲν εἶναι παράδοσις; Δὲν εἶναι παράδοσις τὸ νὰ μὴ ἑορτάζωμεν τὰς ἑορτὰς ὁμοῦ μετὰ τῶν ἑτεροδόξων καὶ σχισματικῶν; Δὲν εἶναι παράδοσις ἡ νηστεία τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἢ καταργουμένη διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου; Δὲν εἶναι παράδοσις ἢ ἀνάγνωσις ὠρισμένων Εὐαγγελίων κατὰ ὠρισμένας Κυριακάς; Δὲν εἶναι παράδοσις καὶ κανὼν καὶ ὅρος νὰ ἑορτάζουν ταῦτοχρόνως ὅλαι αἱ Ἐκκλησίαι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν; Δὲν εἶναι παράδοσις νὰ μὴ τελεῖται δις τοῦ ἔτους μία καὶ ἡ αὐτὴ ἑορτὴ, ὡς λ.χ. ἡ Γέννησις καὶ ἡ Βάπτισις τοῦ Χριστοῦ, ὡς τελεῖται ἤδη δις, μίαν μὲν φορὰν ὑπὸ μιᾶς Ἐκκλησίας, ἄλλην δὲ φορὰν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὑπὸ ἄλλης Ἐκκλησίας;

Τὸ ζήτημα τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου δὲν ἦλθε πρῶτην φορὰν σήμερον πρὸς συζήτησιν. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 45 π. χ. ὅτε ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὸν ἕξ Ἀλεξανδρείας Ἀστρονόμον Σωσιγένην, εἰς διαφόρους Συνόδους ἐγένετο λόγος καὶ σκέψις περὶ τῆς μεταβολῆς του, ἕως ὅτου ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ ΙΓ' τὴν 24 Φεβρουαρίου 1582 κατήργησεν αὐτοβούλως τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον καὶ εἰσήγαγε τὸ Γρηγοριανόν, ὅπερ βαθμηδὸν ἐφηρμόσθη εἰς τὴν Δύσιν. Ἡ Ὁρθόδοξος ὅμως Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀπέρριψε τὴν μεταρρύθμισιν ταύτην διὰ δύο λόγους· α'.) διότι αὕτη δὲν ἦτο τελεία καὶ ἀκριβὴς ἐν πᾶσι καὶ β'.) διότι διέβλεπε καὶ κατενόει τὸ ἰδιοτελὲς καὶ ὀπισθόβουλον τῶν ἐπα-

νειλημμένων προτάσεων τοῦ Πάπα Γρηγορίου πρὸς ἀποδοχὴν καὶ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Γρηγορ. ἡμερολογίου, διότι ἐθεώρει ὁ Πάπας οὗτος τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου ὡς σπουδαῖον μέσον πρὸς παραπλάνησιν καὶ σαγήνευσιν τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Γρηγ. ἡμερολογίου ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς ἀπέδιδε τὴν σημασίαν τῆς ἀναγνωρίσεως ὑπ' αὐτῶν τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα καὶ τῆς ὑποταγῆς αὐτῶν εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν.

Οἱ λόγοι οὗτοι δι' οὓς ἀπὸ αἰῶνων ἀπέρριψεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ ἰσχύοντος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἰουλιανοῦ Ἑμερολογίου, καὶ οἵτινες δὲν ἔπαυσαν ὑφιστάμενοι μέχρι σήμερον, ἀποτελοῦσιν ἀκριβῶς διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν **π α ρ ά δ ο σ ι ν**. Καὶ ὡς παράδοσιν αὕτη ἐτήρησε μέχρι σήμερον τὸ ἡμερολογιακὸν καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἴδου δὲ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ποσάκις ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀπέκρουσε τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου καὶ εἰς ποίους λόγους ἐστήριξε τὴν ἀπόκρουσίν της ταύτην, δημιουργήσασα **παράδοσιν** ὀλοκλήρων αἰῶνων, ἥτις κατέστη διὰ τὴν Ἐκκλησίαν **δίκαιον** Ἐκκλησιαστικὸν μὴ δυνάμενον ἤδη μετὰ 2000 ἔτη νὰ καταλυθῆ καὶ δὴ μονομερῶς, ὡς κατελύθη μετὰ τσαύτης ἐπιπολαιότητος καὶ τόσης θρησκευτικῆς ἀσυναισθησίας.

1) Ἀπὸ τοῦ 14ου αἰῶνος ἀπαντῶμεν ρητὰς ἀρνήσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ πᾶσαν μεταβολήν,

Ἀνδρόνικος ὁ Πρεσβύτερος «**σεσιγημένον ἀφῆκε τὸ πρᾶγμα ἵνα μὴ μερισμὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπάγῃ**».

Ὁ δὲ Ματθαῖος Βλασταραῆς ἐφοβεῖτο μήπως διὰ τῆς διορθώσεως «**πρόξενος γενήσεται στάσεως οὐ μετρίας τῇ Ἐκκλησίᾳ**»

2) Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1583 ὁ μεταβαλὼν τὸ Ἰουλιανὸν Ἑμερολόγιον Πάπας Γρηγόριος ἀπάστειλε πρὸς τὸν τότε Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίαν τὸν Β' ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Ἐπάρχου Κερκυραίου καὶ Ἰωάννου Βο-

ναφέως Ζακυνθίου. Αὕτη ἔφερε πρὸς τὸν Πατριάρχην ἐπιστολὴν καὶ δῶρα πλούσια ἀποτελούμενα ἕξ ἑνὸς Ἐσταυρωμένου χρυσοῦ καὶ Εἰρήνης, (εἶδος Παπικοῦ φυλακτηρίου), λιθοκολλήτου. Ἄλλ' οἱ πρέσβεις οὗτοι τοῦ Πάπα ἀποτυχόντες τοῦ σκοποῦ αὐτῶν ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι. Μετὰ τοὺς πρέσβεις τούτους ἀπεστάλη πρὸς τὸν Πατριάρχην ὁ ἐπιφανὴς Μουρεζίνης πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὑπὸ τοῦ Πρίγκηπος τῆς Ἑνετίας Νικολάου Δαπόντε. Ἄλλὰ καὶ οὗτος ἀπέτυχεν. Ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας Β' ἔγραψε τότε πρὸς τὸν Πρίγκηπα Δαπόντε ἐπιστολὴν ἐπιγραφομένην «**Περὶ τῆς τοῦ νέου καλενδαρίου ὑποθέσεως**». Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἱερεμίας

Ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Γαληνότατε Πρίγκηψ τῶν κλεινῶν Βενετειῶν, κύριε Νικόλαε Ντεπόντε υἱὲ ἀγαπητὲ κλπ.

Ὁ ἐνταῦθα περιφανέστατος Βαΐουλος κύριος Τζουὰν Φραντζέσκος Μουρεζίνης ἐμφανισθεὶς ἡμῖν σωματικῶς, ἠξίωσεν ἡμᾶς ὡς ἀπὸ τῆς σῆς γαληνότητος καὶ πάσης τῆς μεγαλοπρεποῦς Ἀριστοκρατίας ὑμῶν, ἵνα πρόβλεψίν τινα οἰκονομήσωμεν, δι' ἧς τῆς νέας διορθώσεως γεγонуΐας τοῦ ἔτους, δυνηθῆ ἢ Ἐκκλησία τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ρώμης συνεορτάζειν ἔνεκα τῆς ἐπομένης εἰρήνης τῶν ἀπανταχοῦ Χριστιανῶν. Ἐπεὶ δὲ ἤκουσε παρ' ἡμῶν, ὅτι ἀδύνατον ἡμῖν γενέσθαι, ἐν μέρει τὰ κωλύοντα διηγησαμένων, ὡς φιλόχριστον ὄντα σε καὶ φιλέλληνα, καὶ ὡς τὴν ἀρχὴν ὑμῶν φιλοῦσαν τοὺς Γραικοὺς τῶν ἄλλων πλέον χριστιανικῶν ἀρχῶν, γράψαι πρὸς σὲ ἐκρίναμεν διὰ τὴν θείαν εἰρήνην· οὐ γὰρ ἀγνοοῦμεν ὅσα σκάνδαλα ἔχουσι γενέσθαι διὰ τὰ νέα ταῦτα. Ἀξιὸν τοίνυν κρίνομεν οἰκονομίαν τινὰ γενέσθαι, ἣν ἐγὼ μὲν πασί διὰ γραμμάτων ὄρισω, καὶ μᾶλλον εἰς Κρήτην καὶ τὰς λοιπὰς νήσους, ἢ δὲ Γαληνότης σου ἐπινεύσει καὶ προστάξει. Καὶ ὡσπερ οἱ κατὰ κίμροὺς τῆς πρεσβυτέρας

Ρώμης Μακαριώτατοι ειρήνης ἕνεκα ἔγραψαν καὶ ὥρισαν, ἵνα οἱ μὲν αὐτοῖς ὑπήκοοι τὰ ἔθνη αὐτῶν κρατῶσιν, οἱ δὲ τῆς Ἀνατολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας τὰ ἑσυτῶν, καὶ οὔτε Λατῖνοι Γραικοὺς ἐνοχλῶσιν, οὔτε Γραικοὶ Λατίνους, ἀλλ' ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ τὸν ἕνα Χριστὸν δοξάζωσιν καὶ νῦν ἔσται· ἡ μὲν Ἐκκλησία ἡμῶν διακρατεῖ **ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΘΕΝΤΑ** αὐτῇ ἢ δὲ Δυτικῇ ὡς θέλει καὶ βούλεται. Ἄλλως γὰρ ποιῆσαι οὐκ ἔχομεν ὅλως ὡς παντὸς Πατριάρχου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν κανόνι καὶ νόμοις ὀφείλοντος ὑποκειῖσθαι καὶ **ΠΑΡΑΔΟΣΕΣΙΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙΣ** καὶ οὕτω διακρατοῦντος καὶ τοὺς ἐνταῦθα κυβερνῶντος· μένει τὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων πεφυλαγμένα.

Καὶ ἀφοῦ ἐκθέτει ἐν τῇ ἐπιστολῇ παρακατιὸν τὰ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα περὶ τοῦ ὁποίου λέγει «παρὰ τε τοῦ Θεοῦ Κλήμαντος καὶ παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου καλῶς ἐθεωρήθη (τὸ Πάσχα) κανόνιον τε ἄριστον συνετέθη αὐταῖς αἰώνιον ἀστρονόμων ἐκάστοτε μὴ δεόμενον» ἐπιλέγει:

«Ἐγὼν αἰτιῶν λοιπὸν τούτων, καὶ ἄλλων εὐλόγων πολλῶν (ἕνδεκα) καὶ τὸ περὶ τοῦ Πάσχα ἀκαταζήτητον διατηροῦμεν καὶ ὄριον αἰώνιον ἔχομεν ἄχρι τῆς ἐν δόξου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσεως φυλαττόμενον. Οὐ γὰρ ὑπέρτεροι κανόνων ἡμεῖς, δι' ὃ πολλοὶ τῆς εὐθείας ἐξετράπησαν, ὑπήκοοι δὲ καὶ ἐκπληρωταί, ὡς δυνατόν, πρὸς οἰκοδομεῖν τὴν ἐξουσίαν, ἣν ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Κύριος, χρώμενοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῇ καθ' ἡμᾶς, ἣτις ἔχει λόγους ἁγίων πολλούς, μαρτύρια, κανόνας, καὶ ἄλλα καθ' εἰρμὸν ἀναγινωσκόμενα τὸν ἐνιαυτὸν ὅλον· καὶ εἴτι τῆς Παγχρύσου ἀλύσεως ταύτη ἀποτεμοῦμεν, εἰς τὴν τοῦ ὅλου καθαίρεσιν τὴν ζημίαν ἐπάξομεν ἀνωφελως...

... Εἰ οὖν συνέβη τοῦτο ποτέ σκῆψιν τινὰ τὰ νέα εἶχον ὠρολόγια. Ἐπεὶ δὲ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ μέχρι τοῦ νῦν παλαιά τε καὶ νέα Ρώμη καλῶς τὸν ἕνα Χριστὸν ἀπαξ

τοῦ ἐνιαυτοῦ συνεώρταζον, ὡς ἅπαξ αὐτοῦ παθόν-
τος, τίνος ἔνεκα ἢ σύγχυσις αὕτη καὶ τὸ παγκό-
σμιον σκάνδαλον τῶν ἀκουομένων δέκα ἡμερῶν;..

Τὴν αὐθεντίαν ἐχέτωσαν οἱ τῶν θείων Πατέρων κανό-
νες καὶ οἱ νόμοι τῶν εὐσεβῶν βασιλέων καὶ οὐχὶ οἱ ἀστρο-
νόμοι, ὧν τὰ τοιαῦτα συμβούλια ἀσθενῆ τινα, ὡς δοκεῖ, εὐ-
ρόντες λαβὴν, αἰνιττομένην τοῖς θείοις Πατράσι, καὶ φυλα-
χθεῖσαν ἀναμάρτητον, ἕως τῆς σήμερον. Εἰ γὰρ καὶ ὁ χρό-
νος καὶ ἡ τῶν φωστήρων κίνησις περὶ τὴν ἡμέραν τοῦ Πά-
σχα ἀνωμαλίαν τινὰ ποιεῖ, τῇ εὐσεβείᾳ γε μὴν οὐδ' ὀπω-
πιῶν τοῦτο λιμαίνεται. **“Θθεν οὐδὲ μετατρέπειν δεῖ
τῶν Ἁγίων Πατέρων κανόνα. καὶ καινοτομεῖν
καὶ εἰς αἰτίας στάσεως τὰς Χριστοῦ Ἐκκλησίας
κινεῖν** Εἶπερ ἀληθεία καὶ Θείῳ Πνεύματι περὶ ἀναγ-
καίων καλῶς ἐσκόπουν, πολλά εἰσὶ τὰ ψυχωφελῆ καὶ οὐχὶ
τὰ παγνια τῶν ὥρολογίων τούτων, οὐδὲν ὄντων.

Ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ Ἰνδικτιῶνος Γ'. τῷ γαληνοτάτῳ
Ντόζε τῶν κλειῶν Βενετειῶν τῷ κατὰ πνεῦμα υἱῷ ἀγα-
πητῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος.

Εἶνε χαρακτηρηστικὸν τὸ αὐστηρὸν ὕφος τοῦ τότε Πατριάρ-
χου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου, τοῦ ἐπονομαζομένου Τρανοῦ
εἰς τὴν ἄνω ἐπιστολὴν καὶ ἡ στερεὰ αὐτοῦ ἀπόφασις νὰ «δ ι α -
κ ρ α τ ῆ τ ἂ πα ρ α δ ο θ ἔ ν τ α ὡς ὀφειλούσης τῆς Ἀνατολι-
κῆς Ἐκκλησίας νὰ ὑπείκη εἰς τὰς Ἐ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ἄ ς πα-
ρ α δ ὀ σ ε ι ς. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὄποῖον μαρτυρεῖ ὅτι δὲν εἶχεν ὑπ'
ὄψιν ὁ Πατριάρχης οὗτος μ ὀ ν ο ν τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἀλλ'
ἐν γένει τὸ ἡ μ ε ρ ο λ ὀ γ ι ο ν—ὡς τὸ ὀνομάζει κ α λ ε ν δ ἄ ρ ι-
ο ν—εἶνε ἡ ὠραιοτάτη περικοπὴ τοῦ ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία
«ἔχει λόγους ἁγίων πολλούς, μαρτύρια, κανόνας καὶ ἄλλα καθ'
εἰρμὸν ἀναγινωσκόμενα τὸν ἐνιαυτὸν ὅλον». Ἐκφραστικώτατα δὲ
παρομοιάζει πάντα ταῦτα μὲ πάγχρυσσον ἄλυσσον ἀπὸ τὴν ὀ-
ποίαν, λέγει, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκόψωμεν μέρος τι, διότι τότε
θὰ ἐπιφέρωμεν τὴν καθάρεσιν τοῦ ὅλου. Ἴδου τὸ ὅλον ζήτημα
τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου λυόμενον διὰ τῆς περικοπῆς

ταύτης. Ἐκεῖνο δηλαδή τὸ ὁποῖον ἐν ἀρχῇ τῆς μελέτης ταύτης ἔτονίσαμεν: ὅτι δὲν ἀρκεῖ ὅτι ἀφέθη ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα ἀμετακίνητος, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκ τοῦ Πάσχα ἐξαρτώμεναι ἑορταί, διότι ἡ μεταβολὴ τοῦ ἡμερολογίου ἐπιφέρει γενικὴν ἀνατροπὴν εἰς τὸ Ἑκκλησιαστικὸν καθεστῶς καὶ παραβιάζει τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας ἔστω καὶ ἂν δὲν μετεβλήθη ἡ θέσις τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα.

Δὲν εἶναι ὅμως μόνη ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου.

3) Ὁ αὐτὸς Πατριάρχης ἔπεμψε τῷ 1588 γράμματα καὶ πρὸς τὸν τότε Μητροπολίτην Φιλαδελφείας καὶ πρὸς τοὺς ἐφόρους τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου «ἐν Ἑνεταίς» οἵτινες ἐζήτουν παρὰ τοῦ Πατριάρχου νὰ ἀφαιρεθῶσι μερικὰ ἐκ τοῦ Τριωδίου καὶ νὰ δεχθῶσι τὸ Πάσχα ὅπερ ἐκαινοτόμησαν οἱ Ἴταλοί. Πρὸς πάντας τούτους ἐπαναλαμβάνει τὴν αὐτὴν ἐπιταγὴν δρυμύτατα ἐλέγχων τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὰς καθημερινὰς καινοτομίας αὐτῆς.

4) Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἐπιστολῶν τούτων ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ δρυμύτερον παντὸς ἄλλου ἐλέγξας καὶ καταδικάσας τὸν περὶ τοῦ Ἡμερολογίου νεωτερισμὸν τῆς Ρώμης, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν του πρὸς αὐτὸν τὸν Πάπαν Ρώμης Γρηγόριον ΙΓ' ἀποδοκιμάζων τὴν διάρθρωσιν τοῦ ἡμερολογίου καὶ τὰς διδασκαλίας τῶν διαμαρτυρομένων, ὡς ἀντιτιθέμενα πάντα εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Ἱερεμίας οὗτος ἵνα δείξῃ τὸν σεβασμὸν του μὲν πρὸς τὸν Πάπαν ἀλλὰ ὅχι καὶ τὴν ὑποταγὴν του εἰς τὰς καινοτομίας του τὰς ἀντιστρατευομένας εἰς τὰς παραδόσεις τῶν Πατέρων, ἐδώρησε κατ' Αὐγουστον τοῦ 1584 εἰς τὸν Πάπαν δάκτυλον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ χεῖρα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει. Τὴν ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Πάπαν ὑπέγραψεν αὐτὸς οὗτος ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Σίλβεστρος. Ἐν τῇ μακρᾷ ταύτῃ ἐπιστολῇ ὑπάρχουσι καὶ αἱ ἐξῆς περικοπαί:

Τὰ γὰρ ἀρχαῖα ἔθνη κρατεῖτω, ὥρισαν (οἱ κανόνες), ὁ δὲ βιάζει παρ' ἐνορίας ἐστὶ καὶ ἔξω τῆς διδασχῆς τοῦ Χρι-

στοῦ· αὐτὸς εἶπεν ἀπελθόντες μαθητεύσατε, οὐχὶ βιάσατε...
Ἄλλ' ἔδει καὶ τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν ἐσπερίους **μὴ νέα καὶ πρόσ-
σφατα διδάσκειν σκανδάλου πρόξενα, ἀλλὰ τὴν Χριστοῦ
διδασχὴν, Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Ἱερῶν Συνόδων, καὶ
ἄσα τοῦ θείου Πνεύματος εἰσί.** Δεύτερον καὶ ὑφηγού-
μεθα παντὶ χριστιανῶ ὀρθόδοξῳ βουλομένῳ, ὡς οὐκ ἔστιν
ἀσύστατον τὸ παρ' ἡμῖν Πασχάλιον, ἀλλ' ὡς ἀκόλουθον
τοῖς ὀρισθεῖσι τῶν Ἁγίων Πατέρων μένει ὀρθόν, καὶ εἰς
αἰῶνας σταθερόν διαμενεῖ, ἕως οὗ φυλάττει τὴν τάξιν, ἣν
ἔλαχεν, ἀπαρασάλευτον, ἀρίστως ἐσκεμμένην τοῖς θείοις πα-
τράσιν, ὧν οὐδεὶς τῶν νῦν οὔτε τὴν ἐπιστήμην οἶδε τῆς
ἀστρονομίας κατ' ἐκείνους τοὺς ἀρίστους, οὔτε τὸν ἀγιασμόν
ἔχει πλήν, εἰ μήπου δοκῆσει, τὰ δὲ ἄλλα ἔστιν ἀληθείας
μακρὰν Βέλτιον δ' ἦν αὐτοῖς **μὴ καινοτομεῖν
καὶ τοιαῦτα μεταποιεῖν, καὶ ταῖς Ἐκκλησίαις
Χριστοῦ στάσεως ἂν μετρίως γίνεσθαι προξένους
. οὐκ εὐλόγον λογίζεται ὡς τοῖς ἀντεχομέ-
νοις τὰ καλῶς ὀρισθέντα τοῖς ἱεροαγίοις Πατρά-
σιν, οὐ μόνον λελογισμένον ἀλλὰ καὶ θεῖον.**

Ἦ Κων)πόλεως Ἱερεμίας

Ἦ Ἀλεξανδρείας Σίλβεστρος.

5) Ἄλλ' ὅ,τι καθιστᾷ ἀναντίρρητον καὶ κατάδηλον τὴν ἀπό-
φασιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὅπως καταδικάσῃ ὄχι ἀπλῶς
τὴν μεταβολήν, πάσης Ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, ἀλλ' **εἰδι-
κῶς** τὸ νέον (Γρηγοριανὸν) ἡμερολόγιον καὶ ἀποκλείσῃ πᾶσαν
διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶνε
**δύο μεγάλοι Πανορθόδοξοι Σύνοδοι συγ-
κροτηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱερε-
μίου τοῦ Β' τοῦ ἐπικληθέντος Τρανοῦ, μία κατὰ τὸ ἔτος
1583 καὶ ἄλλη κατὰ τὸ ἔτος 1593.** Περὶ τῶν Συνόδων τούτων
εἶνε ἀνάγκη νὰ ὁμιλήσωμεν διεξοδικώτερον.

Ἦ κατὰ τὸ ἔτος 1583 ἀπετελέσθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου
Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου, τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξαν-

δρείας Σιλβέστρου καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Σοφρωνίου καὶ ἄλλων πολλῶν ἀρχιερέων. Κατὰ τὴν Σύνοδον ταύτην ἐξεδόθη καὶ Σιγγίλιον τῶν ἀνωτέρω Πατριαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων, διὰ τοῦ ὁποίου κατεδικάσθη τὸ νέον Ἡμερολόγιον τοῦ Πάπα Γρηγορίου Ρώμης καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου καὶ ἡ καταδίκη αὕτη τοῦ νέου Ἡμερολογίου ὑπῆρξε τὸ κυριώτερον ἔργον τῆς Συνόδου ταύτης. Τοῦτο βεβαιοῖ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία. Ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν Μελετίου ἀρχαίου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν» (ὄχι βέβαια τοῦ Μεταξάκη) ἐν Τόμῳ 3ῳ περιλαμβάνονται «τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τὴν ἀκολούθησιν ἀπὸ τοῦς χιλίους διακοσίους χρόνους τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, ἕως τοῦς χιλίους ἑπτακοσίους» ἀναγινώσκομεν ἐν σελίδι 402 § 9 τὰ ἑξῆς :

«Πατριαρχεύοντος τούτου τοῦ Ἱερεμίου σύνοδος Μητροπολιτῶν συνήχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ ἀφπγ'. (1583) ἐπιδημεύσαντος καὶ Σιλβέστρου τοῦ Ἀλεξανδρείας, ἥτις κατακρίνασα τὸ καινοτομηθὲν ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Ρώμης Καλενδάριον, δὲν τὸ ἐδέχθη, κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν Λατίνων.»

Ἐν δὲ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Φιλαρέτου Βαφείδου, Μητροπολίτου Διδυμοτείχου ἐν Τόμῳ 3ῳ (1453—19.8) καὶ ἐν σελίδι 124—125 ἀναγινώσκομεν τὰ ἑξῆς :

«Ὅτε δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνος Γρηγόριος ὁ ΙΓ'. διὰ τοῦ καλαβροῦ Λουδοβίκου Λιλίου μετερρύθμισε τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον καὶ εἰσήγαγε τὸ οὕτως ἐπικληθὲν γρηγοριανὸν τῇ 15 8βρίου 1582, τὴν 5 Ὀκτωβρίου ἀριθμήσας ὡς 15, ἐπιθυμῶν καὶ τὴν παρὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν παραδοχὴν αὐτοῦ, καθόσον μάλιστα οἱ Προτεστάνται δὲν ἀπεδέχθησαν αὐτὸ ἀμέσως, ἀποστέλλει πρὸς Ἱερεμίαν τὸν Β' πρεσβείαν μετὰ δώρων παρακαλῶν ἵνα ἐπινεύσῃ καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς διορθώσεως. Ὁ Ἱερεμίας ἔχων ὑπ' ὄψει τὰς δυσκολίας τῆς ἐφαρμογῆς τῆς διορθώ-

σεως, ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν τοῦ Πάπα, κοινῶς δὲ μετὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας Σιλβέστρου ἐκδίδωσι τῷ 1583 ἐπιστολήν, ἐν ἣ καθορίζων τὰς τέσσαρας διατάξεις τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, καταδεικνύει καὶ τὰς ἐλλείψεις τοῦ γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη συνεπείᾳ τῆς κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο συγκροτηθείσης ἐν Κων)πόλει συνόδου, ἣτις κυρίως καταδικάζει τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, (ᾄρα πρὸς τούτοις Δοσιθ. τόμος Ἀγάπης σελ. 538—Μ. Γεδεῶν Κανον. Διατάξεις Α΄. σελ. 34 — Ὑψηλ. 111 — Heineccius Γ΄. 180 καὶ Σάθα ἐν. αν.).

Κατὰ τὰς μαρτυρίας λοιπὸν ταύτας καὶ πλείστας ἄλλας περὶ τῆς ἀνωτέρω Συνόδου καὶ τῶν διατάξεων αὐτῆς ἐξεδόθη ἐπιστολὴ (**Σιγγίλιον**) τῶν λαβόντων μέρος Πατριαρχῶν καὶ λοιπῶν Ἀρχιερέων, διὰ τοῦ ὁποίου Σιγγιλίου κατεδικάσθη τὸ νέον Ἡμερολόγιον τοῦ Πάπα Γρηγορίου Ῥώμης.

Τὸ ἀνωτέρω Σιγγίλιον, τὸ ἐκδοθὲν κατόπιν τῆς Συνοδικῆς διασκέψεως τοῦ ἔτους 1583, φέρον κάτωθι αὐτοῦ τὴν ἀνωτέρω χρονολογίαν, ἥτοι 1583 Ἰνδικτίων ιβ΄. Νοεμβρίου κ΄. καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἀνω Πατριαρχῶν καὶ λοιπῶν Ἀρχιερέων ὑπάρχει εἰς τὸν χειρόγραφον Κώδικα ὑπ' ἀριθ. 772 τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος (Ἁγίου Ὄρους).

Εἰς τὸ Σιγγίλιον τοῦτο περιέχεται ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὸ ἀνάθημα τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τοῦ «Παπικοῦ Καλενδαρίου» (ἡμερολογίου) καὶ τοῦ νέου Πασχαλίου. Εὔρηται δὲ ἐπίσης τὸ Σιγγίλιον τοῦτο μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀναθέματος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 285 χειρογράφῳ Κώδικι τοῦ κελίου «ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος» τῆς Ἱερᾶς Σκήτης Καυσοκαλυβίων Ἁγίου Ὄρους.

Τὸ Σιγγίλιον τοῦτο ἀπέστειλεν ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας πρὸς ἀπάσας τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας. Τὸ κείμενον δὲ τοῦ Σιγγιλίου τούτου ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Σιγγίλιον

Πατριαρχικῆς διατυπώσεως ἐγκυκλίου τῆς ἀπανταχοῦ Ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς εἰς τὸ μὴ παραδέχεσθαι τὸ

νεώτερον Πασχάλιον ἢ καλενδάριον τοῦ καινοτομηθέντος μηνολογίου ἀλλ' ἐμμένειν τοῖς ἅπαξ καὶ καλῶς διατυπωθεῖσι παρὰ τῆς Ἁγίας (318) τριακοσίοις δέκα ὀκτὼ Θεοφόρα ἡ Πατράσι τῆς Ἁγ. Οἰκουμενικῆς πρώτης Συνόδου μετ' ἐπιτιμίου καὶ ἀναθέματος.

Πάσι τοῖς ἐν Τριγοβύστι καὶ ἀπανταχοῦ Χριστιανικοῖς γνησίοις τέκνοις τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς χάρις εἶη καὶ εὐχήν καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ Παντοκράτορος.

Οὐ μικρά τε ζάλη τὴν παλαιὰν ἐκείνην Κιβωτὸν κατέλαβε, ὅτε σφοδρῶς κλυδωνιζομένη ἐφέρετο ἐπὶ τῶν ὑδάτων καὶ εἰ μὴ Κύριος ὁ Θεὸς μνησθεὶς τοῦ Νῶε εὐδοκήσειε κοπᾶσαι τὸ ὕδωρ, οὐδεμία ἐλπίς σωτηρίας αὐτῇ ἦν. Οὕτω καὶ τὴν Κέα Κιβωτὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας, ἐπὶ ἄσπονδον πόλεμον οἱ κακόδοξοι ἤγειραν καθ' ἡμῶν, κατὰ τούτων καὶ ἡμεῖς τὸν παρόντα τόμον ἐγκαταλιπεῖν ἔγνωμεν, ὅπως τοῖς ἐν τούτῳ γεγραμμένοις ἔχετε κατὰ τῶν τοιούτων ἀσφαλεστέρως τὴν ὑμετέραν ὀρθοδοξίαν συνηγορεῖν. Ἄλλ' ἵνα μὴ τοῖς ἀπλουστέροις φορητὸν εἶη τὸ σύγγραμμα, ἀπλῆ δαλέκτῳ πᾶσαν ὑμῖν τὴν ὑπόθεσιν καταρτῆσαι ἔγνωμεν, ἥτις ἔχει οὕτωςί.

Εἰς ἀπλὴν διάλεκτον

Ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Ρώμην ἦλθασιν τινές, ὅπου ἔμαθον ἐκεῖ νὰ λατινοφοροῦσι· καὶ τὸ κακὸν εἶναι πῶς ἀπὸ Ρωμαῖοι τῆς Ρούμελης γεννήματα καὶ θρέμματα ὄντες, ὄχι μόνον ἠλλάξαν τὴν πίστιν τους, ἀλλὰ καὶ πολεμοῦσι τὰ ὀρθόδοξα δόγματα καὶ ἀληθινὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὅπου μᾶς ἐπαρέδωκεν αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, καὶ αἱ ἅγιοι Σύνοδοι τῶν Ἁγίων Πατέρων. Ὅθεν τούτους ὡς σεσηπὸτα μέλη ἀποκόπτοντες ὀρίζομεν

Α') Ὅποιος δὲν ὁμολογεῖ καρδίᾳ καὶ στόματι ὅτι εἶνε τέκνον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὀρθοδόξως βαπτισμέ-

νος, καὶ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς μόνον, οὐσιωδῶς καὶ ὑποτακτικῶς, καθὼς λέγει ὁ Χριστὸς εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, χρονικῶς δὲ ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, ὁ τοιοῦτος ἄς εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ ἔστω ἀναθεματισμένος.

Β΄) Ὅποιος δὲν ὁμολογεῖ ὅτι εἰς τὸ Μυστήριον τῆς Ἁγίας Κοινωνίας πρέπει καὶ οἱ Κοσμικοὶ νὰ μεταλαμβάνουν καὶ ἀπὸ τὰ δύο εἶδη τοῦ Σώματος τοῦ Τιμίου καὶ Αἵματος, ἀμὴ λέγουν πῶς μόνον ἀπὸ τὸ Σῶμα καὶ ἀρκεῖ μόνον νὰ μεταλάβῃ τὴν Σάρκα, ὅτι εἶναι ἐκεῖ καὶ τὸ Αἷμα, εἰς καιρὸν ὅπου ὁ Χριστὸς εἶπε, καὶ ἔδωκε ξεχωριστὰ κάθε ἓνα, καὶ αὐτοὶ δὲν τὰ φυλάττουν, οἱ τοιοῦτοι ἔστωσαν ἀναθεματισμένοι.

Γ΄.) Ὅποιος λέγει ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον εἶχεν ἄζυμον (λειψὸν) καθὼς οἱ Ἑβραῖοι, καὶ ὄχι ἄρτον εὐζυμον, ἤγουν ψωμὶ ἀναβατόν, ἄς ἦγε μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς καὶ ἔστω εἰς τὸ ἀνάθεμα ὡς Ἰουδαϊκὰ φρονῶν καὶ τὰ τοῦ Ἀπαλιναρίου, καὶ τῶν Ἀρμενίων δόγματαπροσφέρων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας, διὰ τοῦτο καὶ ἐκ δευτέρου ἄς ἔχει τὸ ἀνάθεμα.

Δ΄.) Ὅποιος λέγει ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ὑμῶν, ὅταν ἔλθῃ νὰ κρίνῃ, δὲν ἔρχεται νὰ κρίνῃ ψυχὰς ὁμοῦ καὶ σώματα, ἀμὴ ἔρχεται διὰ νὰ ἀποφασίσῃ μόνον τὰ σώματα, ἀνάθεμα ἔστω εἰς αὐτόν.

Ε΄.) Ὅποιος λέγει πῶς καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν Χριστιανῶν ὅπου ἐμετανόησαν εἰς τὸν κόσμον, ἀφῆ δὲν ἔκαμαν τὸν κανόνα τους, πηγαίνουν εἰς τὸ καθαρτήριο πῦρ ὅταν ἀποθάνουν, ὅπου εἶναι φωτιὰ καὶ κόλασις καὶ καθορίζονται τὸ ὁποῖον εἶνε μῦθος ἑλληνικὸς καὶ φρονοῦν πῶς δὲν κόλασις αἰώνιος ὡς ὁ Ὠριγένης καὶ δίδουν ἀφορμὴν μὲ αὐτὸ ἐλευθερίας εἰς τὸ νὰ ἁμαρτάνουν, ἀνάθεμα ἔστω.

ΣΤ΄.) Ὅποιος λέγει πῶς ὁ Πάπας εἶνε κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐχὶ ὁ Χριστὸς καὶ ὅτι ἔχει Ἐξουσίαν νὰ ἐμβάξῃ εἰς τὸν Παράδεισον μὲ τὰ γραμματὰ του, καὶ συγ-

χωρεῖ καὶ τὰ ὅσα ἁμαρτήματα ἔχει νὰ πράξη ὅποιος μὲ χρήματα λάβῃ ἀπὸ αὐτὸν Ἰνδουλγειντζιῶνα (συγχωροχάρτι) ἀνάθεμα ἔχέτω ὁ τοιοῦτος.

Ζ'.) Ὅποιος δὲν ἀκολουθεῖ τὰ ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας καθὼς αἱ Ἑπτὰ Ἁγίαι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδος ἐθέσπισαν καὶ τὸ Ἅγιον Πάσχα, καὶ τὸ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ καλῶς ἐνομοθέτησαν νὰ ἀκολουθῶμεν, καὶ θέλει νὰ ἀκολουθᾷ τὸ νεοφεύρετον Πασχάλιον καὶ ΝΕΟΝ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ τῶν ἀθέων Ἀστρονόμων τοῦ Πάπα, καὶ ἐναντιώνεται εἰς αὐτὰ ὅλα, καὶ θέλει νὰ ἀνατρέψῃ καὶ νὰ χαλάσῃ τὰ πατροπαράδοτα δόγματα καὶ ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας, ἃς ἔχη τὸ ἀνάθεμα καὶ ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν Πιστῶν Ὁμηγύρεως ἃς ἦνε.

Η'.) Ἐσεῖς δὲ οἱ Εὐσεβεῖς καὶ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ μένετε ἐν οἷς ἐμάθατε καὶ ἐγεννήθητε ἀνετρόφητε καὶ ὅταν τὸ καλέσῃ ὁ καιρὸς καὶ ἡ χρεία αὐτὸ τὸ αἷμα σας νὰ χύνεται διὰ νὰ φυλάξετε τὴν Πατροπαράδοτον Πίστιν καὶ ὁμολογίαν σας καὶ φυλάγεσθε ἀπὸ τῶν τοιούτων καὶ προσέχετε, ἵνα καὶ ὁ Κύριος ὑμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σᾶς βοηθᾷ ἅμα καὶ ἡ εὐχὴ τῆς ἡμῶν μειριότητος εἶτε μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν.

Ἔτους ἀπὸ Θεανθρώπου αφπγ'. (1583). Ἰνδικτιῶνος ιβ'. Νοεμβρ. Κ'.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Ἱερεμίας**

Ὁ Ἀλεξανδρείας **Σίλβεστρος**.

Ὁ Ἱεροσολύμων **Σωφρόιος** Καὶ οἱ λοιποὶ Ἀρχιερεῖς τῆς Συνόδου παρόντες.

Συνεκρίθησαν ὁμως καὶ δευτέραν μεγάλην Σύνοδον, ὡς εἵπομεν, ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας κατὰ τὸ ἔτος 1593 τῇ Φεβρουαρίου ἐν τῷ Ναῷ τῆς Θεοτόκου Παραμυθίας, ἣτις Σύνοδος ἀποτελέσθη ἐκ τοῦ Πατριαρχίου Ἱερεμίων τοῦ Μελετίου Πηγᾶ Ἀλεξανδρείας, τοῦ Ἰωακείμ Ἀντιοχείας καὶ Σοφρονίου Ἱερο-

σολύμων. Καὶ ἡ Σύνοδος αὕτη κατεδίκασε τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον. Τῆς Συνόδου ταύτης ὁ δὸς Κανὼν ἐπιγράφεται « **Πρὸς ἀποβολὴν τοῦ νέου Καλενταρίου ἧτοι τῆς περὶ τοῦ Πάσχα Λατίνων καινοτομίας** » καὶ ἄρχεται ὡς ἑξῆς : « Ἐπαρασάλευτον δισμένειν βουλόμεθα τὸ τοῖς Πατράσι διορισθὲν περὶ τοῦ Ἁγίου καὶ Σωτηρίου Πάσχα » ὁρίζει δὲ ὁ κανὼν οὗτος ὅτι : « ἅπαντες τοῖς τολμῶντας παραλύειν τοὺς ὅρους τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς μεγάλης Συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσης ἕως παρουσίας τῆς εὐσεβείας τοῦ Θεοφυλέστου τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου περὶ τῆς ἁγίας ἑορτῆς τοῦ σωτηριώδους Πάσχα ἀκοινωνίτους καὶ ἀποβλήτους εἶναι τῆς Ἐκκλησίας κ. λ. π. »

Ἐπεὶ μὴ εἴπη δέ τις ἦτι ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα διετάχθη τοῦτο. Διότι ἐκτὸς τῶν ὅσων ἀνωτέρω ἄνε τύξαμεν περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ πνεύματος τῶν διατάξεων τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου ἀποβλεπόντος οὐχὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ Πάσχα, ἀλλ' εἰς τὸ ἐνιαῖον τῆς ἑορτῆς ὑφ' ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν, ὑπὸ τὸν Ἱερεμίαν δευτέρα αὕτη Σύνοδος ὡς καὶ αἱ ἐπιστολαὶ αὐτοῦ γενικώτερον ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἀπατηλῆς τοῦ νέου καλενδαρίου. Ἐκ τοῦ Συγγιλίου δὲ τοῦ ἐκδοθέντος κατὰ τὴν πρώτην Σύνοδον, ὡς ἀνωτέρω εἴπωμεν (1583) τρανῶς ἀποδεικνύεται καὶ τῆς δευτέρας ταύτης Συνάδου ὁ κύριος σκοπός.

Περὶ τῆς ὅλης ἐπιπολαίας διαψεύσεως τοῦ ἀνωτέρω Συγγιλίου τοῦ Ἱεραίου τῆς γενομένης τῆ εἰσηγήσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὑπὸ πλείστων Ἀρχιερέων, τῶν ἀποτελούντων τὴν πλειονότητα τῆς συνελθούσης κατὰ Ἰούνιον 1 29 Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ὡς καὶ περὶ τῆς εἰς αὐτὴν ὑποβληθείσης προτάσεως τῶν ἐπιφανῶν Ἱεραρχῶν, τοῦ Μητροπολίτου Κασσανδρείας κ. Εἰρηναίου, τοῦ Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως κ. Βασιλείου καὶ τοῦ Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Γερμανοῦ καταγγειλάντων τὸ Παπικὸν νέον Ἡμερολόγιον, ὡς Ἔργον ἀσεβείας καὶ βε-

βαιεισάντων ὀρθῶς ὅτι πάντες οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν κοινῇ Συνόδῳ ἐπὶ Ἱερεμίου τοῦ Τρανοῦ ἀπέκλεισαν δι' ἀναθέματος τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου, θέλομεν ὁμιλήσει ἐν Παραρτήματι εἰς τὸ τέλος τοῦ Βιβλίου.

6) Ἐκτὸς τῶν Συνόδων τούτων ἐν ἔτει 1848 ἐξαπελύθη πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξους ἐγκύκλιος τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἐναντίον τῶν Νεωτεριστῶν. Τὴν ἐγκύκλιον ταύτην ὑπέγραψαν α) ὁ Οἰκονομικὸς Πατριάρχης Ἀνθιμος. β) Ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἱερόθεος. γ) Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Μεθόδιος καὶ δ) Ὁ Ἱεροσολύμων Κύριλλος ὡς καὶ αἱ περὶ αὐτοὺς Ἱεραὶ Σύνοδοι. Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη διαλαμβάνει μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς :

«Κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας, ἣν παρελάβομεν ἄδολον παρὰ τηλικούτων ἀνδρῶν ἀποστρεφόμενοι πάντα νεωτερισμὸν ὡς ὑπαγόρευμα τοῦ Διαβόλου. Ὁ δεχόμενος νεωτερισμὸν κατελέγει ἐλλειπῆ τὴν κεκηρυγμένην Ὁρθόδοξον πίστιν. Ἀλλ' αὕτη πεπληρωμένη ἤδη ἐσφράγισται, μὴ ἐπιδεχομένη μήτε μείωσιν, μήτε αὔξησιν, μήτε ἀλλοίωσιν ἢν τινα οὖν καὶ ὁ τολμῶν ἢ προᾶξει ἢ συμβουλεῦσαι ἢ διανοηθῆναι τοῦτο ἤδη ἠρνήθη τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἤδη ἐκουσίως καθυπεβλήθη εἰς τὸ αἰώνιον ἀνάθεμα, διὰ τὸ βλασφημεῖν εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὡς τάχα μὴ ἀρτίως λαλήσαν ἐν ταῖς Γραφαῖς καὶ Οἴκουμ. Συνόδοις. Τὸ φορικτὸν τοῦτο ἀνάθεμα, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ ἀγαπητὰ, οὐκ ἐκφωνοῦμεν ἡμεῖς σήμερον ἀλλ' ἐξεφώνησε πρῶτος ὁ Σωτὴρ ἡμῶν...»

Ἐξεφώνησαν τοῦτο αἱ ἑπτὰ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ σύμπας ὁ χορὸς τῶν θεοφόρων Πατέρων. Ἀπαντες οὖν οἱ νεωτερίζοντες ἢ αἰρέσει ἢ σχίσματι ἐκουσίως ἐνεδύθησαν κατὰ τὸν ψαλμωδὸν «κατάραν ὡς ἱμάτιον»

Οὕτω φρονοῦντες οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ ὑπακούοντες εἰς τοὺς ψυχωσθηρίους λόγους τοῦ Παύλου ἐστάθησαν στα-

θεροὶ καὶ ἐδραῖοι εἰς τὴν ἐκ διαδοχῆς παραδοθεῖσαν αὐτοῖς πίστιν καὶ διέσωσαν αὐτὴν ἄτρεπτον καὶ ἄχραντον διὰ μέσου τοσοῦτων αἰρέσεων καὶ παρέδωκαν αὐτὴν εἰς ἡμᾶς εἰλικρινῆ καὶ ἀνόθευτον, ὡς ἐξῆλθεν ἄδολος ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν πρώτων ὑπηρετῶν τοῦ Λόγου.

Οὕτω φρονοῦντες καὶ ἡμεῖς, ἄδολον, ὡς παρελάβομεν, μετοχετεύομεν αὐτὴν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς μηδὲν παραμείβοντες, ἵνα ὡς καὶ ἡμεῖς, εὐπαρουσίαστοι καὶ ἀκαταίσχυνοι **λαλοῦντες περὶ τῆς τῶν προγόνων πίστεως.**

Καὶ ἡ ἐγκύκλιος αὕτη δὲν ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Πάσχα. Ὅμιλεῖ περὶ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες πρέπει νὰ διαφυλάσσονται ἀμετάβλητοι, καὶ ἐναντίον παντὸς νεωτερισμοῦ.

Θὰ ἦσαν ἀρκεταὶ αἱ ἐκτεθεῖσαι αὐταὶ ἀποφάσεις, γνῶμαι καὶ ἐπιστολαὶ Συνόδων καὶ Πατριαρχῶν, δι' ὧν διαπιστοῦται μία Ἀρχὴ κοινὴ καὶ ἀπαράβατος τηρηθεῖσα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ἀρχὴ τῆς ἐμμονησ εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, τὰς ἀπὸ αἰώνων ἰσχυούσας, θὰ ἦσαν λέγομεν, ἀρκεταὶ, ἵνα πείσωσι πάντας ὅτι ἡ γενομένη μετὰ τόσους αἰῶνας μεβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἀποτελεῖ νεωτερισμὸν τὸν ὁποῖον διὰ πᾶν Ἐκκλησιαστικὸν θέμα καταδικάζει ἡ Ἐκκλησία ἐφ' ὅσον καταλύει παράδοσιν μακροαίωνα καθγιασθεῖσαν διὰ τοῦ σεβασμοῦ αὐτῆς ὑφ' ἀπασῶν τῶν ἀπὸ αἰώνων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Νομίζομεν ὅμως ἀναγκαῖον νὰ ἀναφέρωμεν καὶ ἄλλας ἀκόμη ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ καταδείξωμεν ὅτι ἐν ἐνὶ στόματι, ἐν ἐνὶ πνεύματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, οἱ ἀπὸ αἰώνων καὶ ἐτῶν ἐνσαρκοῦντες τὴν μίαν Ἁγίαν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν ἀντιπρόσωποι αὐτῆς ὁμοιοτύπως καὶ σταθερῶς ἀνεγνώρισαν ὅτι αἱ παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες ὡς θὰ ἴδωμεν ἐγένοντο σεβασταὶ καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, εἶνε καὶ πρέπει νὰ μείνωσιν ἀναλλοίωτοι καὶ ἀμετακίνητοι.

7) Ἐπὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου τοῦ Γ' (1716—1726) συνεκλήθη σύνοδος ἐκ δώδεκα Μητροπολιτῶν προϊσταμένων αὐτῆς τοῦ Πατριάρχου τούτου Ἱερεμίου καὶ τῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἧτις ἐστρέφετο κατὰ τῶν πλανῶν καὶ νεωτερισμῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης. Ἡ μακρὰ ἀπόφασις τῆς Συνόδου ταύτης (1722) περιλαμβάνει ὡς ἕξ ὄρον τὰ ἑξῆς :

«...Τρίτον, στέργειν καὶ ἀποδέχεσθαι καὶ πᾶσας τὰς Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις, ἐγγράφους τε καὶ ἀγράφους, καθὼς αὐτὰς ἡ Ἀνατολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀνωθεν ἔτι ἕξ αὐτῶν τῶν Ἀποστόλων παρέλαβε καὶ διεδέξατο καὶ ἐνεργεῖ καὶ φυλάττει ἀπαρατρέπτως μέχρι τῆς σήμερον».

8) Κατὰ τὸ 1827 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀγαθαγγέλου ἡ αὐτὴ ἀντετάχθη ἄρνησις διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου εἰς τοὺς αὐτοὺς στηριχθεῖσα λόγους. Τότε Ἀκαδημαῖκοι τινὲς τῆς Πετροπόλεως προέβαλον αἴτησιν περὶ τῆς διορθώσεως τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου. Ἡ Ἱερὰ ὁμως Σύνοδος τῆς Ρωσσίας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπεστάλη ἡ πρότασις αὕτη ἀπεφάνθη ὅτι, ἵνα τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν, πρέπει νὰ ἐγκριθῆ ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης Ἐκκλησίας. Καὶ ἀπεστάλη πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀγαθάγγελον ἡ πρότασις αὕτη. Ἀλλ' οὗτος ἀπέρριψεν ἐντελῶς τὴν πρότασιν ταύτην ἐπικαλεσθεὶς καὶ οὗτος τὰ θεσπισμένα ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἀείποτε ἄρα ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία προκειμένου περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου ἀντετάχθη ἐπικαλουμένη στερεοτύπως σχεδὸν τὴν π ρ ᾱ ξ ι ν τῆς Ἐκκλησίας, τὰς παραδόσεις αὐτῆς.

Εἶνε περίεργον ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὁ ἀναλαβὼν τὴν πρωτοβολίαν καὶ τὴν εἰσήγησιν τῆς μεταβολῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος τοῦ Ἡμερολογίου, πρὸ τῆς ἀνόδου του εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν, Ἀρχιμανδρίτης ἔτι ὢν κατὰ τὸ 1918 ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Κήρυκι» (φύλλον 146 τοῦ 1918) μελέτην «περὶ τοῦ Γρη-

γοριανού Ἑμερολογίου ἐν τῇ Ἀνατολῇ». Ἐν αὐτῇ ἀναφέρων τὴν πρὸς τὸν Δόγην τῆς Ἑνετίας κ. Νταπόντε ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου καὶ περὶ τῆς ἀρνήσεως τούτου νὰ παραδεχθῇ τὸ Γρηγοριανὸν Ἑμερολόγιον, ἐπιλέγει:

«Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Πατριάρχου (Ἱερεμίου Β΄) χαρακτηρίζει ὡς ἄριστα τὴν θέσιν, ἣν εὐθὺς ἀμέσως κατέλαβεν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπέναντι τῆς γρηγοριανῆς τροποποιήσεως τοῦ Ἑμερολογίου. Θεωρεῖται αὕτη ὑπ' αὐτῆς ὡς μία τῶν πολλῶν καινοτομιῶν τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης **«παγκόσμιον σκάνδαλον καὶ ἀυθαίρετος τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων καταπάτησις»**

«Λαμβάνει δὲ ἀφορμὴν ὁ Πατριάρχης νὰ ἐξάσῃ τὴν ἐμμονὴν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὰ παραδεδομένα καὶ νὰ ψέξῃ τὰς συνεχεῖς ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ μεταβολὰς διὰ παπικῶν θεσπισμάτων ἄνευ γνώμης καὶ εἰδήσεώς τινος τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν γενομένας...: Ὅθεν δὲ ν ἐδικαιούτο μόνος ὁ Πάπας νὰ τροποποιήσῃ τὸ ἡμερολόγιον θεωρῶν ἑαυτὸν ὑπέροτρον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων».

Ἄλλ' ἐνῶ ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος συμφωνεῖ πλήρως πρὸς ὅσα ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας Β΄. διεκήρυξε, πῶς γενόμενος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν παρεῖδε τὰ παραδεδομένα; Καὶ ἀφοῦ παραδέχεται ὅτι οὔτε ὁ Πάπας δὲν ἐδικαιούτο μονομερῶς νὰ τροποποιήσῃ τὸ ἡμερολόγιον καὶ ἀφοῦ ἐπαναλαμβάνει μετὰ τοῦ Ἱερεμίου Β΄. ὅτι ἡ μεταρρύθμισις τοῦ Πάπα εἶνε **«παγκόσμιον σκάνδαλον»** καὶ ἀυθαίρετος **καταπάτησις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων**, πῶς δὲν ἐσκέφθη ὅτι κατὰ ἰσχυρότερον λόγον **«παγκόσμιον σκάνδαλον»** θὰ εἶνε ἡ μονομερὴς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μεταρρύθμισις τοῦ ἡμερολογίου χωρὶς ταύτην νὰ δεχθῶσιν αἱ ἄλλαι ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι; Καὶ πῶς ἐδέχθη νὰ διαπράξῃ αὐτὸς **αὐθαίρετον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων καταπάτησιν** ὁμοίαν ἐκείνης ἣν διέπραξεν ὁ Πάπας;

Ἄς ἴδωμεν ὅμως καὶ μεταγενεστέρως — συγχρόνους — ἀποφά-

σεις Συνόδων καὶ Πατριαρχικῶν ἀποφάσεων, ἀποφνημαμένων τὴν αὐτὴν μὲ τὰς παλαιότερας ἀποφάσεις γνώμην καὶ μὴ ἀποδεξαμένων οὐδεμίαν τροποποίησιν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1894 (Ἰούνιον) ἤρχισε νέα ἐνέργεια πρὸς ἐνοποίησην τοῦ ἡμερολογίου. Εἰς σχετικὴν διάλεξιν δὲ γενομένην τῇ 7 Ἰουνίου 1893 ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸν ἑλληνικὸν φιλολογικὸν σύλλογον ὁ τότε Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η΄ ἐπέτρεψε νὰ παραστῆ καὶ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ ὁ Τανταλίδης. Ἄλλ’ ἡ συζήτησις ἐκείνη δὲν ἄπεκρυσταλλώθη εἰς οὐδεμίαν ἀπόφασιν.

9) Κατὰ τὸ 1895 ὁ Πατριάρχης Ἀνθιμος ὁ Ζ΄ ἀπηγόρευσε τὴν περὶ τοῦ ζητήματος τῶν Πασχαλίων Κανόνων συζήτησιν εἰς τὸν αὐτὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον, ἐπέτρεψε δὲ μόνον καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» τῆς 24 Νοεμβρίου 1895 ἡ περὶ ἡμερολογίου γνώμη του, ὅτι «συμφωνοῦμεν ἐν τῇ ἐκφράσει πόθων καὶ εὐχῶν ὑπὲρ τοῦ ἐνιαίου ἡμερολογίου δι’ ἅπαντας τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς».

10) Κατὰ τὸ ἔτος 1902 ὁ ἐκ Σμύρνης μαθηματικὸς Ἐπαμεινώνδας Πολυδώρου ὑπέβαλεν εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἐν χειρογράφῳ πραγματείαν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου. Αὕτη παρεπέμφθη εἰς ἐπιτοῦτῳ ἐπιτροπὴν ἀποτελεσθεῖσαν ὑπὸ τῶν τότε καθηγητῶν Γ. Λιανοπούλου, Β. Ἀντωνιάδου, Κορνηλίου, Α. Σπαθάρη καὶ Ἡλ. Βαλσαμάκη. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ὑπέβαλε τὴν ἀπὸ 5 7)βρίου 1902 ἔκθεσίν της διὰ τῆς ὁποίας ἀπέρριψε τὴν πρότασιν τοῦ Πολυδώρου ἀναιρέσασα ἐν πρὸς ἐν τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ. Προκειμένου περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως τοῦ ζητήματος ἡ ἔκθεσις λέγει:

«. Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως ἐξετάζουσα τὸ ζήτημα οὐδὲν εὐρίσκειτὸ θρησκευτικῶς συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀποστῆναι τῆς διὰ τῶν αἰώνων καθιερωθείσης πράξεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀντικαταστήσαι τὸ ἀστρονομικῶς ἀτελέστερον θεωρούμενον ἡμερολόγιον δι’ ἑτέρου ἀστρονομικῶς τελειότερου ὑποτιθημένου ἡμερολογίου χάριν ἀστρονομικῆς ἀκριβείας περὶ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ζωη-

φόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Εὐπροσδέκτως τῷ Θεῷ ἐορτάζουσιν **οὐχὶ οἱ ἀστρονομικὴν ἀκρίβειαν ἐπιτηδεύοντες** περὶ τὴν τήρησιν τῶν καιρῶν, ἀλλ' οἱ ἀκριβεῖς περὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀγνότητα τῆς ψυχῆς.... κατὰ δὲ τὸν Ἀπόστολον, τὸ παρατηρεῖν ἡμέρας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ νομηνίας τεκμηριοῦ νηπιότητα ἐν τῇ πίστει καὶ αὐτὸ τοῦτο μετάπτωσιν ἀπὸ τοῦ ζωοποιούντος πνεύματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ κτεῖνον γράμμα τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Φαρισαϊσμοῦ».

11) Τέλος ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ Πατριαρχεῖαν (1902) ἔχων ὑπ' ὄψει τὴν ἐνταθεῖσαν τότε συζήτησιν περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου, ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ προκαλέσῃ ἀπόφασιν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, δι' ἧς νὰ προσκαλῆ πάσας τὰς αὐτοκεφάλους Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἵνα μελετήσωσιν ἐπισταμένως τὰ τοῦ ἡμερολογίου καὶ ἐξεύρωσι τρόπον συμβιβασμοῦ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν διεθνῶν σχέσεων μετὰ τῆς τηρήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὁρισμῶν. Ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12 Ἰουνίου 1902 ἢ ἀπολυθεῖσα πρὸς ἅπασας τὰς Ἐκκλησίας ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων εἰς ἴδιον τεῦχος μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν ἀπαντήσεων καὶ ἐπιγράφεται:

«Περὶ τῶν τεσσάρων σοβαρῶν καὶ πολλῆς μελέτης καὶ σπουδῆς ἀξίων ζητημάτων.

Ἔστι δὲ ταῦτα συντόμως εἰπεῖν: α) ἡ ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ συνάντησις καὶ ἐνίσχυσις τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, β) ἡ δυνατὴ τούτων πρὸς τὰς δύο μεγάλας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀναδενδράδας, τὸν Καθολικισμὸν καὶ τὸν Προτεσταντισμὸν σχέσις καὶ ἐν Χριστιανικῇ ἀγάπῃ προσεγγίσις, γ) πῶς δεῖ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν προσενηχθῆναι ἰδίᾳ πρὸς τοὺς λεγομένους Παλαιοκαθολικούς, ἐπιποθοῦντας τὴν μετ' αὐτῆς ἔνωσιν καὶ δ) τὸ περὶ δυνατῆς ἢ μὴ τροποποιήσεως καὶ ἀκριβεστεροῦ καθο-

ρισμοῦ τοῦ παρ' ἡμῖν κρατοῦντος Ἡμερολογίου.

Τοῖς Μακαριωτάτοις καὶ Ἀγιωτάτοις Πατριάρχαις Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ ταῖς ἀγιωτάταις ἐν Χριστῷ ἀδελφαῖς αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Κύπρῳ, Ρωσσία, Ἑλλάδι, Ρουμανία, Σερβία καὶ Μαυροβουνίῳ.

Αἱ ἐνδιαφέρουσαι ἡμᾶς περικοπαὶ τῆς μακρᾶς ταύτης καὶ περισπουδάστου Συνοδικῆς ἐγκυκλίου τοῦ ἀειμνήστου Ἰωακείμ Γ' εἶνε αἱ ἑξῆς:

«...Οὔσα δὲ κατὰ τὸν Θεόπνευστον καὶ οὐρανοβάμονα Ἀπόστολον στύλος καὶ ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας καὶ σῶμα Χριστοῦ ἡ ἀγία λεγομένη Ἐκκλησία, **μία ἐστὶ πράγματι ἐν ταύτῳτητι πίστεως καὶ ὁμοιότητι ἡθῶν καὶ ἐθίμων συνωδὰ ταῖς ἀποφάσεσι τῶν ἑπτὰ Οἰκομενικῶν Συνόδων, καὶ μία ὀφείλει εἶναι ἀλλ' οὐ πολλαὶ καὶ διαφέρουσαι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τε τὰ δόγματα καὶ τοὺς θεμελιώδεις θεσμοὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακυβερνήσεως**

Οὐχ ἥττονος προσοχῆς ἄξια λογιζόμεθα καὶ τὰ περὶ κοινοῦ ἡμερολογίου ἀφ' ἱκανοῦ ἤδη χρόνου λεγόμενά τε καὶ γραφόμενα, ἐν οἷς ἰδίᾳ τὰ προτεινόμενα συστήματα μεταρρυθμίσεως τοῦ ἀπ' αἰώνων κρατοῦντος ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου ἢ ἀποδοχῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ, ἐκείνου μὲν ὡς ἐλλιπεστέρου ἐπιστημονικῶς, τούτου δὲ ὡς ἀκριβεστέρου νομιζομένου καὶ περὶ τῆς κατ' ἀναγκαίαν ἀκολουθίαν μεταστάσεως τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικοῦ πασχαλίου. Καὶ ἐν ταῖς τοῦ θέματος τούτου μελέταις, **διχαζομένας βλέπομεν τὰς παρὰ τοῖς εἰδικῶς ἐγκύψασιν ἡμετέροις ὀρθοδόξοις κρατούσας γνώμας.**

Τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν τὸ ἐν ἡμῖν ἔκπαλαι παραδεδεγμένον ὡς μόνον ἀρμόζον τῇ Ἐκκλησίᾳ κρίνουσι **διὰ τὸ εἶναι πατροπαράδοτον καὶ Ἐκκλησιαστικῶς ἀνέκαθεν κεκυρωμένον**, ἥκιστα δὲ ἀναγκαίαν τὴν τούτου μεταρρυθμίσειν, ἀλλὰ καὶ φευκτέαν μᾶλλον θεωροῦσι διὰ λόγους, οὓς ἀναπτύσσουσιν, ἔνιοι δὲ δι' ἀκρίβειαν χρονομετρικὴν,

ὅσον ἔνεστι πληρεστέραν, ἢ καὶ τὴν τοῦ ὁμοιομόρφου κοινήν χρησιμότητα προβαλλόμενοι, ὑπέρμαχοι τοῦ τῶν δυτικῶν ἡμερολογίου καὶ τῆς παρ' ἡμῖν εἰσαγωγῆς αὐτοῦ ἀποφαίνονται, συνηγορούντων αὐτοῖς, ὡς εἰκός, καὶ τῶν ἐκ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ προσδοκία ἴσως ἐνδεχομένων θρησκευτικῶν, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἀπόψεις, ὠφελειῶν.

Οὗτοι δ' ἐπιτεινομένης ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν τῆς συζητήσεως, καθ' ἣν ἑκατέρωθεν ἐμμόνως προτάσσονται ποικίλοι καὶ σπουδῆς ἄξιοι ἰσχυρισμοὶ πρὸς τε τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν θρησκείαν ταῦτοχρόνως ἀναφερόμενοι, ἐν ᾧ συνάμα ἔντισι τῶν ὀρθοδόξων χωρῶν ἔφεσις τις ἐκδηλοῦται προσχωρήσεως εἰς τὴν γνώμην τῆς τοῦ καθ' ἡμᾶς ἡμερολογίου μεταλλαγῆς, ἢ τινὸς αὐτοῦ διαρρυθμίσεως, **πρόσφορον ἐπίσης ἡμῖν δοκεῖ, ἅτε δὴ τοῦ ζητήματος τούτου σὺν τῇ ἐπιστημονικῇ μορφῇ προφανῇ ἔχοντος σημασίαν ἐκκλησιαστικὴν, διαμείψασθαι πρὸς ἀλλήλας τὰς Ἁγίας Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας σχετικᾶς ἀνακοινώσεις, ἵνα καὶ περὶ τούτου διαμορφωθῇ ΚΟΙΝΟΝ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ ΦΡΟΝΗΜΑ, ΜΙΑ ΔΕ ΓΝΩΜΗ ΚΑΙ ΑΠΑΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,** ἣ μόνη ἀπόκειται ἢ περὶ τούτου κρίσις καὶ ἢ ἐξεύρεσις ἐν ἀνάγκῃ τρόπου συνδυάζοντος κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὴν ἐπιζητουμένην σχετικὴν ἐπιστημονικὴν ἀκρίβειαν πρὸς τὴν ποθουμένην τήρησιν καθιερωμένων ἐκκλησιαστικῶν ὀρισμῶν»

Ὡς βλέπομεν ὁ μέγας ἐκεῖνος, ὁ θεωρούμενος καὶ προοδευτικὸς καὶ συγχρονισμένος Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', μὲ ὅλον τὸ κῦρος τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του τὸ Πατριαρχεῖον, μὲ ὅλην τὴν ἐπιβολὴν του οὐ μόνον εἰς τὰς λοιπὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἑτεροδόξους, μολονότι τοῦ εἶχον προβληθῆ σπουδαιότατοι λόγοι πρὸς μεταρρυθμίσειν τοῦ ἡμερολογίου καὶ ἠδύνατο, ἂν ἤθελε, νὰ ρίψῃ ὅλον τὸ κῦρος του εἰς τὴν πλάστιγγα τῶν διαφόρων τότε γνωμῶν, Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν, καὶ νὰ ἀποτελέσῃ, μετ' ὀλιγίστων ἴσως, βαρύνουσαν μειονοψηφίαν

δεχομένην τὸν νεωτερισμόν, ἐν τούτοις, αὐτὴ ἡ μεγάλη Πατριαρχικὴ φυσιογνωμία δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντιστῆ εἰς τὸ ἀνυπέροβλητον πρόσκομμα τοῦ κοινουῦ ἐν ταῖς ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις φρονήματος καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς μιᾶς γνώμης καὶ ἀποφάσεως τῆς καθόλου ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ πόθου δὲ τῆς τηρήσεως τῶν καθιερωμένων Ἐκκλησιαστικῶν ὀρισμῶν.

Εἰς τὴν γενομένην πρόσκλησιν τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' πρὸς ἀπάσας τὰς αὐτοκεφάλους ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ὅπως μελετήσωσι τὰ τοῦ ἡμερολογίου καὶ ἐκφράσουν τὴν γνώμην αὐτῶν, πρόσκλησιν γενομένην διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνδικτικῆς ἐγκυκλίου, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν ἄνωτέρω, αἱ ὀρθόδοξοι ἐκκλησῖαι ἀπήντησαν ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης ἐκτὸς τῶν Ἐκκλησιῶν 1) Ἀλεξανδρείας, διότι τότε ὁ Πατριάρχης Φώτιος δὲν εἶχεν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ ἔνεκα προσωπικῶν λόγων 2) Ἀντιοχείας, διότι ἦσαν τότε διακεκομμένοι αἱ σχέσεις 3) Κύπρου, διότι ἔστερεῖτο Προέδρου καὶ 5) Καρλοβισίου διότι δὲν εἶχεν ἀποσταλῆ εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ἐγκύκλιος.

Καὶ α') Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία τῆ 28 Φεβρουαρίου 1903 ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς :

«Τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν καὶ σεβασμίοις πατρίσι καὶ ἀδελφοῖς γνωστοὶ εἰσὶν οἱ αἰώνιοι τῆς Ρώμης πόθιοι, οἵτινές ποτε καὶ ὑπῆρξαν ἡ αἰτία ἀποστασίας αὐτῆς. Γνωσταὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἰσὶ καὶ αἱ διάφοροι αὐτῆς μεθοδεῖαι, αἱ τε φανεραὶ καὶ αἱ κρύφια, αἱ πρὸς καθυπόταξιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς τείνουσαι· γνωσταὶ καὶ νῦν αἱ ὑφιστάμεναι καὶ πολλὰς τὰς δαπάνας ἀπαιτοῦσαι σχολαί, αἱ ἱεραποστολικαὶ τε ἑταιρεῖαι, τὰ ἰδιαίτερά τε μοναχικὰ τάγματα καὶ τὰ λοιπὰ καθιδρύματα, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀδιαλείπτως αὐξάνει καὶ ὧν ὁ μόνος σκοπὸς ἐστὶν ἡ τῶν τέκνων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰ δυνατὸν, σαγήνευσις... Τὸ ζήτημα τῆς μεταβολῆς ἢ καὶ τῆς μερικῆς μόνον μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμερολογίου οὐ μικρὸν ὡσαύτως ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ταράττει τοὺς ὀρθοδόξους

καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ. Ἐντολῇ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου Αὐτοκράτορος ἡμῶν, ἐπίτηδες χάριν τῆς ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος τούτου συνέστη παρὰ τῇ Αὐτοκρατορικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν ἰδιαιτέρα ἐπιτροπὴ ἐκ λογίων ἐκπροσωπούντων τοὺς διαφόρους σχετικούς πρὸς τὸ θέμα κλάδου τῆς γνώσεως. Ἀλλ' αἱ ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, πολυσύνθετοι λίαν καὶ πολυποίκιλοι οὔσαι, ἄχρι τοῦδε εἰσέτι οὐκ ἐπερατώθησαν, ἀδύνατον δὲ προειπεῖν ἐκ τῶν πρωτέρων τὸ τελικὸν ἔξαγόμενον αὐτῶν.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου ἐν μόνῃ τῇ πολιτικῇ χρονολογίᾳ ἄνευ μεταβολῆς τοῦ Πασχαλίου καὶ ἄνευ μετακινήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἑορτῶν, μετὰ μόνῃ δὲ τῆς μετονομασίας τῶν ἡμερομηνιῶν συμφώνως πρὸς τὸ νέον ἡμερολόγιον, βεβαίως οὐ μέλλει θίξιν ἰδία ζό ν τ ω ς τὰ ἐκκλησιαστικὰ συμφέροντα, καθόσον ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ πράξει πα ρ α μ έ ν ε ι ἐ ν ὅ λ η α ὐ τ ο ὕ τ ῇ ἰ σ χ ύ ῖ τ ὸ Ἰ ο υ λ ι α ν ὸ ν Ἡ μ ε ρ ο λ ό γ ι ο ν . Ἀλλ' ἐὰν θίξωμεν τὸ ζήτημα τῆς καθαρῶς ἐπιστημονικῆς ἐχεγγυότητος ταύτης τε καὶ ἐκείνης τῆς χρονολογίας, οἱ αὐθεντικώτεροι τῶν ἡμετέρων λογίων κλίνουσι μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου Ἡ αὐθεντικὴ αὕτη τῶν λογίων φωνὴ ποιεῖ καὶ ἡμᾶς τοὺς τῆς Ἐκκλησίας φρονοῦς προσφέρεσθαι μετὰ μεγάλης ἐπιφυλάξεως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τινῶν ὅπως μεταβληθῇ τὸ ἡμερολόγιον, ἐὰν συνυπονοεῖται ἡ μεταβολὴ καὶ τοῦ πασχαλίου καὶ τῆς ὅλης ἐκκλησιαστικῆς χρονολογίας. Ἡ τοιαύτη γὰρ μεταβολή, ὡς διασαλεύουσα τὴν ἀνέκαθεν καὶ πολλάκις καθαγιασθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τάξιν, συνεπήγετο ἂν ἀναμφιβόλως διασαλεύσεις τινὰς καὶ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ βίῳ Λιὸ τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἡμεῖς ὑπεστηρίξαιμεν ἂν τὴν τήρησιν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ πράξει τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, συγχωροῦντες, ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, τυπικὰς μόνον μεταβολὰς ἐν σχέσει πρὸς τὸ νέον ἔτος καὶ τὴν μετονομασίαν τῶν ἡμερομηνιῶν».

β') Ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων τῆ 5ῃ Ἰουνίου 1903 ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς :

« ...Ἐπὶ τοῦ περὶ μεταρρυθμίσεως δὲ τοῦ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντος Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ἐρωτήματος τῆς Ὑμετέρας Γερασιμωτάτης Παναγιότητος τὸν λόγον μεταφέροντες, παρατηροῦμεν πρὸ παντὸς ὅτι, ὑφ' ἃς σήμερον ἢ ἐν Ἀνατολῇ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διατελεῖ συνθήκας, ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῆς Καθολικῆς καὶ τῆς τῶν Διαμαρτυμένων Ἐκκλησίας ἀδιαλείπτως διὰ τῶν προσηλυτιστικῶν ἐνεργειῶν προσβαλλομένη, πᾶσα περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ κρατοῦντος ἡμερολογίου καὶ δὴ ἐπὶ προτιμήσει τοῦ Γρηγοριανοῦ ἀπόφασις ἔσται ἐπὶ βλάβῃ τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἰ δ' ὅμως οἱ ἐν τῇ Δύσει χριστιανικοὶ λαοὶ ἔλθοιεν ποτὲ εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ ἀντευαγγελικοῦ καὶ διὰ τὸ σχέδιον τῆς παγκοσμίου χριστιανικῆς ἐνότητος ὀλεθρίου τοῦ ὑπ' αὐτῶν ὑποστηριζομένου ἔργου τοῦ προσηλυτισμοῦ, καὶ οἱ τούτων προϊστάμενοι θελήσοιεν καταργῆσαι καὶ διὰ παντὸς ἐκ τοῦ μέσου ἄραι τὸ σκάνδαλον, φρονοῦμεν ὅτι οὐδὲν ἄσυνεπὲς πρὸς ἑαυτὴν ποιήσει ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παραδεχομένη τὸ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀκριβὲς ὑποδεικνυόμενον ἡμερολόγιον, πρὸς τε χρονομετρικὴν ἀκρίβειαν, πρὸς τε εὐκολίαν ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς συναλλαγαῖς, **ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸς δόξαν Χριστοῦ, τῆς τῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων ἐνότητος καὶ ἐν τῇ τῶν σωτηρίων ἑορτῶν, ταῦτοχρόνῳ ἐπιτελέσει καταφαινομένης.**

Ἄλλὰ τῶν ἠθικῶν αἰτίων ἅφ' ὧν ὅτε Ἀποστολικὸς κανὼν (περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα) καὶ ἡ συνήθεια ἀπέρρευσαν οὐκέτι ὑφισταμένων, πρόδηλον ὡς οὐδὲν τὸ κωλύον ἀπὸ δογματικῆς ἀπόψεως τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν **ἐν ὁμοφωνίᾳ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐτέρως**, συμφώνως πρὸς τὰ ἀληθῆ τῆς ἐπιστήμης πορίσματα, τὰ περὶ ἡμερολογίου διατάξασθαι».

γ') Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τῆ 14 Ἰουλίου 1903 ἀπήντησεν οὕτω :

«...Οὐχ' ἥττονος προσοχῆς ἠξίωσεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ ζήτημα τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ἀπ' αἰώνων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντος ἡμερολογίου, οὗ ἡ ἐπίλυσις φαίνεται μὲν ὀμαλωτέρα, πάντως ὅμως αὕτη ἐξαορτᾶται ἐκ περιστάσεων καὶ συνθηκῶν ἔθνικῶν καὶ κοινωνικῶν. Καὶ ποῖον μὲν ἐκ τῶν δύο ἡμερολογίων εἶνε ἀκριβέστερον, τὸ ἡμέτερον Ἰουλιανόν ἢ τὸ ἐν τῇ Δύσει Γρηγοριανόν, ἢ εἰάν καὶ τοῦτο χρήζη τροποποιήσεως καὶ ἀκριβεστερου καθορισμοῦ, τοῦτο εἶνε ζήτημα κυρίως ἀστρονομικόν, θρησκευτικῆς δὲ καὶ θεολογικῆς σπουδαιότητος μετέχει **τοσοῦτο μόνον, καθ' ὅσον μετ' αὐτοῦ συνδέεται τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο ἂν ἄπασαι αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς πεισθῶσιν, ὅτι αἱ περιστάσεις τῶν Ἐθνῶν τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν εἰσὶ κατάλληλοι πρὸς μεταρρυθμισιν τοῦ ἡμερολογίου ἄνευ διαταράξεως τῶν θρησκευτικῶν συνειδήσεων τῶν ἀπλουστέρων, τῶν μὴ δυναμένων διακρίναι τὰ δόγματα καὶ τὰ λειτουργικὰ ζητήματα ἀπὸ τῶν ἀστρονομικῶν ζητημάτων, **δύνανται αὐταὶ ἐν συνεννοήσει μετ' ἀλλήλων καὶ μετὰ τῆς πολιτείας ἐκάστης αὐτῶν νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν μεταρρυθμισιν τοῦ νῦν ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν ἡμερολογίου συμφώνως πρὸς τὰς προόδους καὶ τὰ πορίσματα τῆς Ἀστρονομικῆς ἐπιστήμης.****

δ') Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας ἀπήντησεν οὕτω:

«... Χωρὶς νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες ἐμελέτησαν τὸ ζήτημα... ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἁγίας Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας φρονεῖ καὶ ἐξαιτεῖται ἵνα μένωμεν εἰς ἅπερ εὐρισκόμεθα σήμερον. Ἐπειδὴ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ θίξωμεν τὰς κανονικὰς διατάξεις, εἰάν ἠθέλομεν σκεφθῆ περὶ μεταβολῆς τινος ἢ μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου, μεθ' οὗ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ζῆ ἀπὸ τοσοῦτου χρόνου. ἢ

καὶ νὰ μὴ αἰσθανθῆ στενοχωρίαν.

Ἐκτὸς τούτου οὔτε διὰ τοῦ δακτύλου δὲν ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ θίξωμεν τὰς ἀπηρχαιωμένας ἀποφάσεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν δόξαν.

Ὁ Θεὸς, ὁ Μέγας Κύριος τῶν αἰώνων, καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην θέλει ὀρίσει θέλημα Αὐτοῦ, καὶ τὶ Αὐτὸς θεωρεῖ εἰλόγον ἵνα γένηται. Μέχρι τοῦδε ἐν τούτοις δὲν ὠμίλησεν ἢ ἀπαξ δι' ἐκείνων, οἵτινες παρεδέξαντο τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησιαστικῇ ἀρχαιότητι. Ἐὰν δὲ πάλιν ἄλλως θελήσῃ, ἐξ ἅπαντος θέλει μᾶς φωτίσει διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει γινώσκομεν τὶ νὰ θελήσωμεν καὶ τὶ νὰ πράξωμεν».

ε') Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σερβίας τῇ 6ῃ Ἰουνίου 1903 ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς:

«.....Ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου ἔχομεν νὰ δηλώσωμεν τάδε: «Οὔτε τὸ Γρηγοριανὸν οὔτε τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον εἰσὶν ἀκριβῆ ἐν τῇ ὑπολογίσει τοῦ χρόνου. Τὰ ἐπιζήμια ἐπακόλουθα τῆς ἀνακρίβειας ταύτης εἰσὶν ὀφθαλμοφανῆ, ὥστε αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν προφανῆς τυγχάνει ἢ ἀνάγκη, ὅπως ἡ τοῦ ἡμερολογίου ἀνακρίβεια αὕτη ἐν τῇ ὑπολογίσει τοῦ χρόνου γίνῃ ἐκποδὼν, καθιερωθῆ δὲ ὀρθὸς ὑπολογισμὸς λαμβανόμενου ὑπ' ὄψει τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ κανονικοῦ μέρους τοῦ Ἡμερολογίου. Ἐζητήσαμεν τὰς γνώμας εἰδικῶν ἀνδρῶν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἐσχηματίσαμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ γνώμη τοῦ κ. Μαξίμου Τέρπκοβιτς εἶνε ἢ πλεον πειστικὴ ὡς πρὸς τε τὴν ὑπολόγησιν τοῦ χρόνου καὶ ἀναφορικῶς πρὸς τὸ θρησκευτικὸν καὶ κανονικὸν μέρος τοῦ Χριστιανικοῦ ἡμερολογίου. Θεωροῦμεν εὐκαιρον νὰ δηλώσωμεν ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ἡμερολογίου, ὅπερ ἀνάγεται εἰς τὴν τακτοποίησιν τοῦ ἔτους προσήκει ν' ἀφειθῆ καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τοὺς εἰδικούς διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ὑπόκειται εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ἐκτίμησιν ἡμῶν,

εἶνε τὸ θρησκευτικὸν καὶ κανονικὸν μέρος τοῦ ἡμερολογιακοῦ χρόνου Καλὸν θὰ ἦτο νὰ ληφθῆ ἡ γνώμη εἰδικῶν προσώπων, ἐνόσω πρόκειται περὶ θ ε σ π ί σ ε ω ς κανόνων διὰ τὴν ὑπολόγισιν τοῦ χρόνου, οὕτως ὥστε τὸ Πάσχα καὶ ἅ πασαι αἱ ἑορταὶ αἵτινες εὐρίσκονται συνδεδεμέναι μετ' αὐτοῦ νὰ ριθμισθῶσι κατὰ τρόπον καθ' ὁλοκληροῖαν ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

στ') Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Μαυροβουνίου τῆ 28 Ἀπριλίου 1903 ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς.

«.....Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταβολὴν ἢ τὴν ἐν μέρει διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου περὶ τούτου ἐν πάσαις ταῖς Ὁρθόδοξοις χώραις ἤδη πρὸ πολλοῦ ἤρξατο νὰ γίνηται λόγος. Μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ ὁ ἐν μακαρίᾳ τῆ λήξει Μητροπολίτης Βελιγραδίου Μηχαὴλ ἐποιήσατο περὶ τούτου πρότερον τῷ μακαρίας μνήμης Παναγιωτάτῳ Πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ τῷ Δ'. Τὴν πρότασιν δὲ ταύτην, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, ἡ Α. Παναγιώτης παρέπεμψεν εἰς ἐγνωσμένης ἀυθεντίας πρόσωπα, ὅπως ἐξετάσωσι τὸ πρᾶγμα καὶ ὑποβάλωσι τὴν γνώμην αὐτῶν. Πρὸς τούτοις ἦλθεν εἰς τὰς ἀκοὰς ὑμῶν ὅτι καὶ ἐν Ρωσίᾳ ἐπίσης συνέστη εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, εἰς ἣν ἐδόθη ἐντολὴ, ἵνα διαλευκάνη τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως. Ὅσον δὲ μοι εἶνε μέχρι τοῦδε γνωστὸν, καὶ ἂν δὲν ἀπατῶμαι, οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη ἐπιτροπὴ ἔφθασεν εἰς ὀριστικόν τι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου συμπέρασμα. Ἄλλως τε πρόδηλον ὅτι δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ φθάσῃ εἰς τοιοῦτον συμπέρασμα, διότι τὸ ζήτημα εἶνε λίαν σοβαροῦ χαρακτῆρος. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀνάγκη ἵνα ᾧσι μᾶλλον ἐπιφυλακτικοὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο. **Διότι ὡς γνωστὸν ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου ἐξυπονοεῖ τὴν μεταλλαγὴν τοῦ Πασχαλίου τ.ἔ. παντὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συστήματος καὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ**

τῆς ἐνιαυσίου περιόδου καὶ τῶν κινητῶν ἑορτῶν Γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι ἐγένοντο καὶ τινες μικρότεροι μεταβολαί, αἵτινες, ὅτε ἐφηρομόσθησαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, προυκάλεσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον δυσσαρέσκειαν μεταξὺ τῶν πιστῶν, Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι κατὰ νοῦν πάντα τὰ δυνατὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου ἠδύναντο νὰ συμβῶσι. Διὰ τοῦτο φοβούμενος μὴ ὑποπέσωμεν εἰς κίνδυνον τινά, ὁποίους γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας εἰμὶ ταύτης τῆς ταπεινῆς γνώμης, ὅπως καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τηρῶμεν τὴν πρᾶξιν τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου».

Εἰς τὰς ἀπαντήσεις ταύτας τῶν Ὁρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀνταπαντῶσα ἔγραφεν αὐταῖς ὑπὸ ἡμερομ. 12 Μαΐου 1904 τὰ ἐξῆς ἄξια μεγάλης σημασίας :

«..... Τοῦτο γὰρ γνώρισμα οὐσιωδέστατον Ὁρθοδοξίας, τὸ θεμέλιον αὐτὸ τοῦ ὅλου αὐτῆς κανονικοῦ καὶ διοικητικοῦ οἰκοδομήματος συγκροτοῦν, τὸ «**μὴ κινεῖν ὄρια αἰῶνια, ἃ οἱ πατέρες ἡμῶν ἔθεντο**» Τοῦτο μόνον δυνησεται ἀποκροῦσαι τὰς νεωτερικὰς τάσεις καὶ ἐνεργείας τὰς προϊούσας. Πῶς γὰρ οὐ δίκαιον τὰ ἀπ' αἰῶνας τοσοῦτους κατὰ τάξιν γιγνόμενα καὶ εὐσχημῶνως ἔχοντα, ταῦτα καὶ τοῦ λοιποῦ κρατεῖν καὶ αἰδέσιμα εἶναι; Πῶς δὲ οὐκ ἀκίνδυνον διασεῖσθαι καὶ διασαλεύεσθαι τὸ ἀπὸ Συνόδων Οἰκουμενικῶν καὶ ὄρων Πατέρων ἀποπηγάζον σεμνὸν καὶ ἱερώτατον σύστημα τῶν ἀγιωτάτων Πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν, ὧν καὶ τὰ θεμέλια Ἀποστολικά καὶ ὁ δέκα καὶ ἑννέα αἰῶνων βίος πόνοις ἀτρώτοις καὶ μόχθοις καὶ ἀγῶσιν ἀνεκδιηγῆτοις καὶ αἵμασι μαρτυρικοῖς ἐσφυρηλάτηται καὶ αἱ πρὸς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν θεολογικαὶ ὑπηρεσίαι πανήρομολογούμεναι καὶ πολῦτιμοι; Ἐτῶν εἰρημένων πατρικῶν διατάξεων καὶ ὁρίων ἢ ὀλιγοῦρα ἐγέννησεν, ὡς μήποτ' ὄφειλε, καὶ τὰ ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάρχοντα πρὸς

τοῖς παλαιοῖς νεώτερα λυπηρὰ ὄντως καὶ θορήνων ἄξια ρήματα. Ὡς δὲ ἐκ τῆς τῶν ἐκείνων ὀλιγωρίας ἐγεννήθησαν, οὕτω καὶ ἐκ τῆς ἐκείνων τηρήσεως ἐκποδῶν γενήσονται τοῦ Θεοῦ συναιρουμένου, καὶ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας ὑποτιθεμένων τοῖς ἀκούειν βουλομένοις, καίτοι δυσχερῶς τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου πείθονται οἱ τὰ κατὰ κόσμον ἀγαθὰ καὶ τὰς ἰδίαις δόξαις ὑπερτὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ κανονικῆς τάξεως καὶ διδασκαλίας τιθέμενοι. Περὶ δὲ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἡμερολογίου, τσιαύτην ἔχομεν γνώμην :

«Αἰδέσιμον εἶνε καὶ ἔμπεδον τὸ ἀπὸ αἰώνων μὲν ἡδη καθωρισμένον, κεκυρωμένον δὲ τῇ διηνεκεῖ τῆς Ἐκκλησίας πράξει Πασχάλιον, καθ' ὃ τὴν λαμπροφόρον τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν ἐορτάζειν δεδιδάγμεθα τῇ πρώτῃ Κυριακῇ τῇ μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς ἔαρινῆς ἰσημερίας, ἢ συμπιπτούσῃ ἢ μεθεπομένῃ ὡς οὐκ ἔξον περὶ τοῦτο καινοτομησαι, τὸ δὲ παραφυλάσσοντας τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον καὶ τὸ ἐορτολόγιον ἡμῶν ἀμετακίνητον, ὑπερπηδῆσαι μόνον 13 ἡμέρας, ὥστε συμπιπτειν τὰς μηνολογίας ἡμῶν τε καὶ τῶν τῷ ἑτέρῳ ἡμερολογίῳ κατακολουθούντων. Ἀνόνητον καὶ ἄσκοπον εἶναι, τῆς μὲν παραλείψεως τοσοῦτων ἡμερῶν ὑπ' οὐδενὸς ἐπιβαλλομένης λόγου, οὔτε ἐκκλησιαστικοῦ οὔτε ἐπιστημονικοῦ, τῆς δ' ἐντεῦθεν συμπιπτώσεως τῶν μηνολογιῶν ἐσομένης προσκαιρου, μέχρι δηλονοῦν τοῦ 2100 ἔτους, ὅτε καὶ αὐθις ἄρξεται ἡ διαφορὰ μιᾶς ἡμέρας. Ἀλλὰ καὶ τὸ μεταρρυθμῆσαι τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον ὡς δῆθεν ἐπιστημονικῶς ἀνακριβὲς καὶ τὸ μέσον πολιτικὸν ἔτος καταστῆσαι οὕτω συμφωνότερον τῷ τροπικῷ, πρόωρον τὸ γενῶν καὶ ὄλως περιττὸν ἡγούμεθα· ἡμεῖς τε γὰρ οὐδ' ἀμῶς ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς ἀπό-

ψεως ὑποχρεοῦμεθα μεταλλάττειν ἡμερολόγιον, καὶ ἡ ἐπιστήμη, ὡς γε παρ' εἰδικῶν ἀνδρῶν βεβαιοῦται, οὔπω ὀριστικῶς ἀπεφήνατο περὶ τῆς ἀκριβείας, μετ' ἧς τὸ τροπικὸν ἔτος λογίζεται».

Βλέπομεν οὕτω ὅτι ἀνέκαθεν παγίως καὶ ἀδιαλείπτως καὶ μέχρις ἐσχάτων (1904) ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία εἶχετο στερωθῶς τῶν παραδόσεων καὶ τῶν θεσπισμάτων τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ σταθερῶς καὶ ὁμοφώνως ἀπέκρουσε τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου. Τρανὴ ἀπόδειξις ὅτι τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον ἐθεώρει ἡ ἐκκλησία συνυφασμένον μετὰ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἐνότητος αὐτῆς, κεῖνται αἱ ἀνωτέρω ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ προκληθεῖσαι γνῶμαι τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Καὶ ἂν τινες ἐθεώρουν ἀναγκαίαν τὴν μεταβολὴν καὶ μὴ προσκρούουσιν εἰς δόγμα, ὅμως οὐδεμία οὐδέποτε ἠννόησε νὰ ἀσπασθῆ μεταβολὴν ἄνευ τῆς γενικῆς συνεννοήσεως καὶ ὁμοφωνίας ἀπασῶν. Ρητῶς ἡ σιωπηρῶς ἅπασαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἐννόουν κοινῆ συμφωνίᾳ νὰ ἐπέλθῃ ἡ μεταβολή. Ὁ δὲ μέγας Πατριάρχης Ἰωακείμ, ἐλέγχων καυστικώτατα τοὺς νεωτερίζοντας, ὑψώνει τὴν βροντώδη φωνὴν του διὰ νὰ διακηρύξῃ ὡς θεμέλιον τοῦ ὅλου κανονικοῦ καὶ διοικητικοῦ οἰκοδομήματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸ τοῦ Ὁριγένους «μὴ κινεῖν ὄρια αἰώνια ἅ οἱ Πατέρες ἡμῶν ἔθεντο» καὶ νὰ διαπιστώσῃ ὅτι «οὐδαμῶς ὑποχρεοῦμεθα ἀπὸ Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως μεταλλάττειν ἡμερολόγιον».

Αὕτη ἡ ἐπιτακτικὴ ὑποχρέωσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ σέβηται καὶ νὰ μὴ θίγῃ ὄρια αἰώνια καὶ ἐκκλησιαστικὴν τάξιν μονίμως ἐπὶ αἰῶνας διατεταγμένην, δὲν εἶνε ἐφεύρημα τῶν νεωτέρων. Θὰ ἴδωμεν κατωτέρω καὶ ὅτι εἶνε ἐπιβεβλημένη καὶ διὰ ρητῶν διατάξεων ὀλοκλήρων αἰώνων.

Εἶνε ἐν τούτοις γεγρονὸς ἀναμφισβήτητον, ἐκ τῶν ὧν ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν συναγόμενον, ὅτι ἡ Μία Ἁγία Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ἔχει καθιερώσει ἀπὸ ἀμνημανεύτων

χρόνων—ἀπὸ εἴκοσι αἰώνων—τὸ ἑορτολόγιον αὐτῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου. Ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ ἅπαντες οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἀπὸ αἰώνων συνεορτάζουν τὰς αὐτὰς πάντοτε ἡμέρας τοῦ ἔτους, νηστεύουν ταῦτοχρόνως τὰς αὐτὰς κεκανονισμένας νηστείας, ἀκούουν τὰς αὐτὰς λειτουργίας, τὰ αὐτὰ εὐαγγέλια, τὰς αὐτὰς ὑμνωδίας, τοὺς αὐτοὺς ψαλμοὺς τὰς αὐτὰς ἀποστολικὰς ἐπιστολάς καὶ πράξεις.

Ἐν ἄλλοις λόγοις διὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου συνετέθη τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τοῦ ὁποίου ἡμερολογίου εἶνε συνημμένον αὐτὸ τοῦτο τὸ Πασχάλιον ἀπὸ τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, συνδέονται ἀρρήκτως δι' ἱεροῦ δεσμοῦ ἅπασαι αἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ ἀποτελοῦσιν ἕ ν ὅ τ η τ α ἀδιαίρετον καὶ ἀδιάσπαστον ἐν τῇ ἔξωτερικῇ λατρείᾳ. Τὴν ἐπὶ 20 αἰῶνας π ρ ᾱ ξ ι ν ταύτην τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀποτελοῦσαν ἱ ε ρ ᾱ ν π α ρ ᾱ δ ο σ ι ν αὐτῆς, ἀποτελοῦσαν δισχιλιετὲς αὐτῆς κ α θ ε σ τ ῶ ς ἐκύρωσαν καὶ καθηγίασαν Σύνοδοι Οἰκουμενικαὶ καὶ Τοπικαί, διατάξεις Πατριαρχικαί, κανόνες καὶ ἀποφάσεις ἀπαρεγκλίτως τηρηθεῖσαι ἐπὶ τόσους αἰῶνας. Πᾶσα ἄρα οἰαδήποτε παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου κ α θ ε σ τ ῶ τ ο ς τοῦ στηριζομένου ἐπὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, εἶνε ἀπάρνησις τῆς ἐ κ π α ρ α δ ὴ σ ε ω ς τ ᾱ ξ ε ω ς τῆς Ἐκκλησίας. Εἶνε ἀνατροπὴ αὐτῆς ὀλοκλήρου· διότι εἶδομεν ἤδη ὅτι διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἡμερολογίου ἀνατρέπονται Κυριακοδρόμια, καταλύονται νηστεῖαι, διαγράφονται ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια, δημιουργοῦνται κενὰ εἰς τὴν σειρὰν τοῦ Πασχαλίου κύκλου, μετατοπίζονται ἑορταὶ καὶ ἐν γένει α ἱ π α ρ α δ ὴ σ ε ι ς τ ῆ ς Ἐ κ κ λ η σ ῖ α ς ἀθετοῦνται καὶ παραβιάζονται.

Ἄλλὰ διὰ τὴν τήρησιν τὴν ἀκριβῆ τῶν Ἐ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ῶ ν π α ρ α δ ὴ σ ε ω ν ἔχομεν ρητὰς καὶ κατηγορηματικὰς διατάξεις ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν ἀκόμη χρόνων, τὰς ὁποίας οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ παρίδη, καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος παριδοῦσα ἐντελῶς ταύτας ἀπληρνήθη παραβιάσασα τὰς Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις.

Ἰδού δὲ αἱ κυριώτεραι ρῆτραι καὶ διατάξεις περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων, διατάξεις αἵτινες ἀποτελοῦν καὶ πρέπει νὰ ἀποτελοῦν Νόμον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Α') Πρῶτος ὁ **Ἀπόστολος Παῦλος** εἰς τὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέραν ἀπὸ Ἀθηνῶν γραφείσαν ἐπιστολὴν του (Κεφ. Β 15) ἐπιτάσσει τὴν τήρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων λέγων.

«Ἐγὼ οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν».

Β') Ὁ **Μέγας Βασίλειος** εἰς τὸν 91ον Κανόνα αὐτοῦ (ἐκ τοῦ ΚΖ Κεφαλαίου τῶν περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρὸς τὸν Μακάριον Ἀμφιλόχιον Γεγραμμένων) λέγει τὰ ἑξῆς:

«...Εἰ γὰρ ἐπιχειρήσαιμεν τὰ ἄγραφα τῶν ἑθῶν, ὡς μὴ μεγάλην ἔχοντα τὴν δύναμιν, παραιτεῖσθαι, λαθοῖμεν ἂν εἰς αὐτὰ τὰ καιρία ζημιοῦντες τὸ Εὐαγγέλιον, μᾶλλον δὲ εἰς ὄνομα ψιλὸν προῖστῶντες τὸ κήρυγμα. Οἷον (ἵνα τοῦ πρώτου καὶ κοινοτάτου πρώτον μνησθῶ) τῷ τύπῳ τοῦ Σταυροῦ τοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠλπικότας κατασημαίνεσθαι, τίς ὁ διὰ γράμματος δίδάξας; Τὸ πρὸς Ἀνατολὰς τετράφθαι κατὰ τὴν προσειχὴν, ποῖον ἡμᾶς ἐδίδαξε γράμμα;

Εὐλογοῦμεν δὲ τὸ ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ προσέτι αὐτὸν τὸν βαπτιζόμενον ἀπὸ ποίων ἐγγράφων; Οὐκ ἀπὸ τῆς σιωπῆς καὶ μυστικῆς παραδόσεως; . . .

Ἄλλὰ καὶ ὅσα περὶ τὸ βάπτισμα, ἀποτάσσεσθαι τῷ Σατανᾷ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, ἐκ ποίας ἔστι γραφῆς; Οὐκ ἐκ τῆς ἀδημοσιεύτου ταύτης καὶ ἀπορρήτου διδασκαλίας, ἣν ἐν ἀπολυπραγμονήτῳ καὶ ἀπεριεργάστῳ σιγῇ οἱ Πατέρες ἡμῶν ἐφύλαξαν, καλῶς ἐκεῖνο δεδιδασμένοι, τῶν μυστηρίων τὸ σεμνὸν σιωπῇ διασώζεσθαι; (Ράλλη καὶ Ποτλῆ Σύνταγμα ἱερῶν Κανόνων Τομ. 4 σελ 283).

Γ') **Γρηγόριος ὁ Νύσσης** ἀδελφὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὁ καὶ Πατὴρ Πατέρων ἐπικληθεὶς, λέγει:

«... Ἄρκει γὰρ εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ἡμετέρου λόγου τὸ ἔχειν πατρόθεν τὴν παράδοσιν, οἷον τινὰ κληρὸν δι' ἀκολουθίας ἐκ τῶν Ἀποστόλων διὰ τῶν ἐφεξῆς ἁγίων παραπεμφθέντα, (Migne 45,653).

Δ') Ὁ Ἐπιφάνιος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου τονίζει.

«... Εἶτα δὲ περὶ τούτου αὐθις ἐπιλήψομαι τῆς ἀκολουθίας, ὅτι ἀναγκαίως ἡ Ἐκκλησία τοῦτο ἐπιτελεῖ παράδοσιν λαβοῦσα παρὰ Πατέρων. Τίς δὲ δυνήσεται θεσμόν μητρὸς καταλύειν ἢ νόμον πατρός; Ὡς τὰ παρὰ τῷ Σολομῶντι εἰρημένα: «Ἄκουε, υἱέ, λόγους πατρός σου, καὶ μὴ ἀπόση θεσμοὺς μητρὸς σου» δείξας ὅτι ἐγράφωσ τε καὶ ἀγράφωσ ἐδίδασκεν ὁ Πατήρ, τοῦτέστιν ὁ Θεὸς ὁ μονογενὴς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἡ δὲ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία εἶχε θεσμοὺς ἐν αὐτῇ κειμένους ἀπολύτους μὴ δυναμένους καταλυθῆναι». (Migne τ. 42,516).

Ε') Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης Δαμασκηνὸς εἰς τὸν Β' λόγον τοῦ ἀναφωνεῖ:

«... Ἀκούσατε λαοί, φυλαί, γλῶσσαι, ἄνδρες γυναῖκες καὶ παῖδες, πρεσβῦται, νεανίσκοι τε καὶ νήπια, τὸ ἔθνος τῶν Χριστιανῶν τὸ ἅγιον. Ἐἴ τις εὐαγγελίζηται ἡμᾶς παρ' ὅ παρὲλ αβεν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία (ἡ Ὁρθόδοξος Ἁγία Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία) παρὰ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, Πατέρων καὶ Συνόδων καὶ μέχρι τοῦ νῦν διεφύλαξε, μὴ ἀκούσητε αὐτοῦ, μηδὲ δέξησθε τὴν συμβουλήν τοῦ ὄφεως, ὡς ἐδέξατο Εὐὰ καὶ ἐτρούγησε θάνατον. Κἂν Ἄγγελος, κἂν Βασιλεὺς εὐαγγελίζηται ἡμᾶς παρ' ὅ παρὲλ αβατε, κλεισατε τὰς ἀκοάς, ὁκνω γὰρ τέως εἰπεῖν, ὡς ἔφη ὁ θεῖος Ἀπόστολος Ἀνάθεμα ἔστω ἐκδεχόμενος τὴν διόρθωσιν».

ΣΤ') Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος λέγει τὰ ἐξῆς :

«... Ἰδωμεν δὲ ὅμως καὶ πρὸς τούτοις καὶ αὐτὴν τὴν ἐξ ἀρχῆς παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν καὶ πίστιν

τῆς Καθολικῆς (Ὁρθοδόξου) Ἐκκλησίας, ἣν ὁ μὲν Κύριος ἔδωκεν οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἐκήρυξαν καὶ οἱ Πατέρες ἐφύλαξαν· ἐν ταύτῃ γὰρ ἡ Ἐκκλησία τεθεμελίωται..... καὶ τῆ ρ ε ῖ τ ε τ ῆ ν τ ῶ ν Π α τ ῆ ρ ω ν π α ρ ᾶ δ ο σ ι ν (Migne κς' 593 968).

Καὶ Ζ'.) Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει εἰς τὸν λόγον δ' τῆς Β'. πρὸς Θεσσαλονικεῖς τὰ ἐξῆς :

«...Ἐνταῦθα δῆλον, ὅτι οὐ πάντα δι' ἐπιστολῆς παρεδίδοσαν (οἱ Ἀπόστολοι) ἀλλὰ καὶ πολλὰ καὶ ἀγράφως. Ὁμοίως δὲ κακεῖνα καὶ ταῦτα ἐστὶν ἀξιόπιστα. Ὡστε καὶ τῆ ν π α ρ ᾶ δ ο σ ι ν τ ῆ ς Ἐ κ κ λ η σ ί α ς ἀξιόπιστον ἠγούμεθα. Π α ρ ᾶ δ ο σ ι ς ἔ σ τ ι μ η δ ἔ ν π λ ἑ ο ν ζ ῆ τ ε ι » .

Καὶ ἐρωτᾶται ἤδη: Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ διατήρησις τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ἀνέκαθεν ἀδιάλειπτος καὶ ὁμοίομορφος ἐν αὐτῇ ἰσχὺς αὐτοῦ ὡς βάσεως ἐφ' ἧς προσηρομόσθη πᾶσα ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία καὶ τάξις καὶ ἡ τοῦ Ἑορτολογίου διάταξις, ἡ ἀποτελέσασα ἐπὶ τόσους αἰῶνας τὴν διάκρισιν τῆς Ἀνατολικῆς ἀπὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀνεξαρτήτως τῆς ὀλεθριωτάτης συνεπειᾶς τῆς διασπάσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἑνότητος, ὡς π α ρ ᾶ δ ο σ ι ς τ ῆ ς Ἐ κ κ λ η σ ί α ς δὲν ἦτο σεβαστὴ καὶ ἀπαράτρεπτος; Καὶ ὁ σεβασμὸς τῆς παραδόσεως ταύτης ἐπὶ τόσους αἰῶνας, καὶ ἡ ἐπίμονος ἄρνησις διὰ μέσου τῶν αἰῶνων τούτων τόσων μεγάλων ἀναστημάτων καὶ ὑπερόχων Πατριαρχικῶν Φυσιογνωμιῶν νὰ ἀποδεχθῶσι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὸ Γρηγοριανὸν Ἑμερολόγιον, ἔστω καὶ ἐὰν ἐκρατεῖτο ἀθικτος ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, ἡ διηνεκῆς καὶ ἐπίμονος, λέγομεν, ἄρνησις αὐτῶν, αὐτὴ καὶ μόνη δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνγκρατήσῃ τοὺς σημερινοὺς νάνους τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ νὰ καταπατήσωσι τόσον ἀσεβῶς καὶ ἀσέμνως τὰς διὰ τῶν αἰῶνων καθαγιασθεῖσας γνώμας τόσων ὑψηλῶν τῆς Ἐκκλησίας κορυφῶν;

Ἐκτὸς ὅμως τῶν γνωμῶν καὶ κρίσεων τῶν ἀνωτέρω μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων καὶ Διδασκάλων, ἔχομεν αὐτὰς τὰς **Οἰκουμενικὰς Συνόδους.**

Ἐκεῖναι αἵτινες ἀνύψωσαν τὰς π α ρ ᾶ δ ὄ σ ε ι ς τῆς Ἐκ-

κλησίας εἰς περιωπὴν δόγματος καὶ ἐκήρυξαν ἀφορισμοὺς καὶ ἀναθέματα κατὰ τῶν καινοτόμων τῶν περιφρονούτων καὶ καταπατούντων τὰς παραδόσεις, εἶναι αἱ διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων γινῶμαι καὶ διατάξεις τῶν ἁγίων Πατέρων.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες εἶνε οἱ μετὰ τοὺς Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ θεμελιωταὶ καὶ στύλοι τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν εἶνε ἅπλοϊ κήρυκες καὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὑψώθησαν ὑπὲρ τοὺς κοινούς διδασκάλους τῆς πίστεως εἰς πεδῖον ὑπεργήϊνον. Εἶνε θεόπνευστοι καὶ θεοφόροι. Τὰ κηρύγματα αὐτῶν εἶνε δόγματα καὶ ἀξιώματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ προσθήκη ἢ ἡ ἀφαίρεσις καὶ ἐνὸς ἰῶτα εἶνε βεβήλωσις, καὶ τῶν ὁποίων ἡ παρακοὴ ἢ ἀθέτησις εἶνε ἀσέβεια ἴση πρὸς τὴν προσβολὴν δόγματος.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἐξαίρουσα τὸ θεόπνευστον τῶν ἁγίων Πατέρων ὑμνωδεῖ περὶ αὐτῶν λέγουσα :

«Ὁλην εἰσδεξάμενοι τὴν νοητὴν λαμπηδόνα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὑπερφυέστατον χρησμολόγημα, τὸ βραχὺν ῥήματι καὶ πολὺ συνέσει, θεοπνεύστως ἀπεφθέγγαντο οἱ Χριστοκήρυκες, εὐαγγελικῶν προϊστάμενοι δογμάτων οἱ μακάριοι, καὶ τῶν εὐσεβῶν παραδόσεων ἀνωθεν λαβόντες τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν, καὶ φωτισθέντες ἐξέθεντο πίστιν θεοδίδακτον».

Καὶ ἀκόμη περὶ αὐτῶν λέγει :

«... Ὡς θεία παρεμβολή, θεηγόροι ὀπλίται παρατάξεως Κυρίου· ἀστέρες πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ σιερεώματος τῆς μυστικῆς Σιών οἱ ἀκαθαίρετοι πύργοι τὰ μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου· τὰ πάγχρυσά στόματα τοῦ Λόγου Νικαίας τὸ Καύχημα, οἰκουμένης τὸ ἀγλάϊσμα κλπ.»

Τῶν Πατέρων τούτων τῆς Ἐκκλησίας ἔχουσι διατυπωθῆ τὰ ἀποφθέγματα εἰς τοὺς Κανόνας, εἰς τοὺς Ὁρους καὶ εἰς τὰ Πρακτικὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἐκάστη δὲ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀναφέρεται εἰς τὰ ἀποφασισθέντα τῶν προηγουμένων καὶ

κρατύνει τὸ ἔθος, τὴν πράξιν, καὶ τὴν παράδοσιν τῶν προηγουμένων.

Ἴδου δὲ πῶς ἀποφαίνονται αὗται περὶ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας.

1) Ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος διὰ τοῦ ΣΤ' Κανόνος αὐτῆς ἐπιτάσσει :

«*Τὰ ἀρχαῖα ἔθνη κρατεῖτω*».

Ὁ δὲ ἐρμηνευτὴς τοῦ κανόνος τούτου Ζωναράς λέγει : «*Βούλεται ὁ Κανὼν τὰ παλαιὰ ἔθνη κρατεῖν, ὃ καὶ κανόνες μεταγενέστεροι καὶ νόμοι πολιτικοὶ διορίζονται*».

Διὰ δὲ τοῦ Ζ' Κανόνος αὐτῆς λέγει

«*Ἐπειδὴ συνήθεια κεκράτηκε, καὶ παράδοσις ἀρχαία, ὥστε τὸν ἐν Αἰλίᾳ ἐπίσκοπον τιμᾶσθαι ἐχέτω τὴν ἀκολουθίαν τῆς τιμῆς...*» (Ράλλη Συνταγ. Κανόν. τόμ. Β' σελὶς 128—131).

2) Ἡ Γ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (ἐν Ἐφέσῳ) εἰς τὸν Η' Κανόνα αὐτῆς ὁμιλοῦσα περὶ θέματος «*παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς θεσμούς καὶ τοὺς κανόνας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καινοτομουμένου*» λέγει : «*...Ἔδοξε τοίνυν τῇ ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, σώζεσθαι ἐκάστη ἐπαρχία καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀνωθεν, κατὰ τὸ πάλαι κρατήσαν ἔθος*» ...*Εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὠρισμένοις προσκομίσει, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ πάσῃ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ*. Ὁ κανὼν οὗτος κυροῖ κατὰ τὸν Ζωναράν τὸν 35ον κανόνα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τὸν 3ον τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου καὶ τὸν 6ον καὶ 7ον κανόνα τῆς Α' Οἰκουμ. Συνόδου. (Ράλλη τόμ Β' σελ. 203—204).

3) Ἡ Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (ἢ ἐν Χαλκιδόνι) διὰ τοῦ Α' αὐτῆς Κανόνος λέγει :

«*Τοὺς παρὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων καθ' ἐκάστην Σύνοδον ἄχρι τοῦ νῦν ἐκτεθέντας κανόνας κρατεῖν ἐδικαιώσαμεν (ἐκρίνομεν δίκαιον)*».

Καὶ ἡ Σύνοδος αὕτη κυροῖ τοὺς πρὸ ταύτης κανόνας τῶν

Οικουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, ὄχι μόνον τοὺς «συντελοῦν-
τας εἰς δογμάτων ἀκρίβειαν», ὡς λέγει ὁ ἑρμηνευτὴς Ζωναράς,
ἀλλὰ καὶ τοὺς «εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀφορῶντας κατὰστασιν καὶ τὰς
Ἐκκλησίας οὐ μίζοντας».

Ἡ αὐτὴ Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος διὰ τοῦ ΚΗ' Κανόνος
αὐτῆς ἀποφαίνεται: «Πανταχοῦ τ ο ῖ ς τ ῶ ν Ἐ γ ῖ ω ν
Π α τ ἑ ρ ω ν ὄ ρ ο ι ς ἑ π ὄ μ ε ν ο ι καὶ τὸν ἀρτίως
ἀναγνωσθέντα κανόνα τῶν ἑκατὸν πενήκοντα θεοφιλεσιά-
των ἐπισκόπων, τῶν συναχθέντων ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς
μνήμης Μεγάλου Θεοδοσίου, τοῦ γενομένου Βασιλέως ἐν τῇ
βασιλίδι Κωνσταντινουπόλεως Νέα Ρώμη γνωρίζοντες, τὰ
αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὀ ρ ῖ ζ ο μ ἔ ν τ ε καὶ ψ η φ ῖ
ζ ὀ μ ε θ α».

4) Η ΣΤ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἢ λεγομένη Πενθέ-
κτη, ἢ ἐν Τρούλλῳ τοῦ Βασιλικοῦ Παλατίου συνελθοῦσα ἐν τῷ
Α' Κανόνι αὐτῆς ὀ ρ ῖ ζ ε ι τὰ ἑξῆς:

«Τάξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένου καὶ λόγου καὶ πράγ-
ματος, ἐκ Θεοῦ τε ἄρχεσθαι, καὶ εἰς Θεὸν ἀναπαύεσθαι. . .
. . . Καὶ νῦν ἀρχὴν τῶν ἱερῶν ποιούμενοι λόγων χάριτι
θείᾳ, ὀ ρ ῖ ζ ο μ ε ν, ἀ κ α ι ν ο τ ὀ μ η τ ὀ ν τ ε καὶ ἀ π α ρ ᾶ-
τ ρ ω τ ο ν φ υ λ ᾶ τ τ ε ι ν τ ῆ ν π α ρ α δ ο θ ε ῖ σ α ν
ἡ μ ῖ ν π ῖ σ τ ν, Καὶ συνελόντα φάναι, πάντων
τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ διαπρεψάντων ἀνδρῶν, οἱ
γεγόνασι φωσιῆρες ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, τὴν
πίστιν κρατεῖν βεβαίαν καὶ μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀ-
σάλευτον διαμένειν θεσπίζομεν, καὶ τὰ αὐτῶν θεοπαράδοτα
συγγράμματά τε καὶ δόγματα, πάντα ἀποβαλλόμενοι τε καὶ
ἀναθεματίζοντες, οὓς ἀπέβαλον (οἱ Πατέρες) καὶ ἀνεθεμά-
τισαν, ὡς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς καὶ κατὰ Θεοῦ φρουραμέ-
νους κενά, καὶ ἀδικίαν εἰς ὕψος ἐκμελετήσαντας. Εἰ δέ τις
τῶν ἀπάντων μὴ τὰ προειρημένα τῆς εὐσεβείας δόγματα
κρατοῖ καὶ ἀσπάζοιτο, καὶ οὕτω δοξάζοι τε καὶ κηρύττοι,
ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἰέναι τούτων ἐπιχειροῖ, ἔστω ἀνάθεμα,
κατὰ τὸν ἤδη ἐκτεθέντα ὅρον ὑπὸ τῶν προδηλωθέντων

ἀγίων καὶ μακαρίων Πατέρων καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ καταλόγου, ὡς ἀλλότριος, ἐξωθείσθω καὶ ἐκπιπτέτω. Ἡμεῖς γὰρ οὔτε προστιθέναι τι, οὔτε μὴν ἀφαιρεῖν, κατὰ τὰ προορισθέντα, παντελῶς διεγνώκαμεν, ἢ καθ' ὄντινα οὖν δεδυνήμεθα λόγον.

5) Ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἣτις εἶνε ἡ Δευτέρα ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος ἐπὶ τῆς Βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Εἰρήνης, ἡ κατὰ τῶν Εἰκονομάχων συνελθοῦσα ὀνομάζει «μαρτύρια» τὰς διατάξεις τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τὴν παράδοσιν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων. Λαμβάνει δὲ ἀφορμὴν ἐκ τοῦ προσκυνήματος τῶν Ἀγίων Εἰκόνων, ὅπερ προσκύνημα εἶνε παράδοσις καὶ οὐχὶ κανὼν προηγουμένης Συνόδου. Ἡ Σύνοδος αὕτη εἰς μὲν τὸν Α' αὐτῆς κανόνα λέγει τὰ ἑξῆς:

«...Εἰς τὸν αἰῶνα ἡ προφητικὴ φωνὴ (τοῦ Δαβὶδ) ἐντέλλεται ἡμῖν φυλάττειν τὰ μαρτύρια τοῦ Θεοῦ, καὶ ζῆν ἐν αὐτοῖς, δηλονότι ἀκράδαντα καὶ ἀσάλευτα διαμένοντα, ὅτι καὶ ὁ θεόπτης Μωϋσῆς οὕτω φησὶν, ἐν αὐτοῖς οὐκ ἔστι προσθεῖναι καὶ ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν. Καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος Πέτρος ἐν αὐτοῖς ἐγκαυχώμενος βοᾷ. «Εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι». Καὶ ὁ Παῦλος φησὶ «Κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν, παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω». Τούτων οὖν οὕτως ὄντων καὶ διαμαρτυρομένων ἡμῖν, ἀγαλλιώμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ὡς εἰ τις εὖροι σκῦλα πολλά, ἀσπασίως τοὺς θείους κανόνας ἐνστερνιζόμεθα, καὶ ὁλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀσάλευτον κρατύνομεν τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τῶν ἀγίων σαλπίγγων τοῦ Πνεύματος, τῶν πανευφήμων Ἀποστόλων, τῶν τε ἑξ ἀγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τῶν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπὶ ἐκδόσει τοιούτων διαταγμάτων, καὶ τῶν Ἀγίων Πατέρων ἡμῶν. Ἐξ ἐνὸς γὰρ ἅπαντες καὶ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος αὐ-

γασθέντες, ὥρισαν τὰ συμφέροντα. Καὶ οὖς μὲν τῷ ἀναθέ-
ματι παραπέμπουσι, καὶ ἡμεῖς ἀναθεματίζομεν· οὖς δὲ τῇ
καθαιρέσει, καὶ ἡμεῖς καθαιροῦμεν· οὖς δὲ τῷ ἀφορισμῷ,
καὶ ἡμεῖς ἀφορίζομεν· οὖς δὲ ἐπιτιμίῳ παραδιδόασι, καὶ ἡ-
μεῖς ὡσαύτως ὑποβάλλομεν...»

Εἰς δὲ τὸν Ζ' αὐτῆς Κανόνα ἡ αὐτὴ Ζ' Σύνοδος ὁμιλεῖ ρητό-
τερον περὶ τῆς ἀ γ ρ ά φ ο υ θ ε σ μ ο θ ε σ ί α ς λέγουσα
τὰ ἑξῆς:

«...Τῇ οὖν ἀσεβεῖ αἰρέσει τῶν χριστιανοκατηγόρων καὶ
ἄλλα ἀσεβήματα συνηκολούθησαν· ὡσπερ γὰρ τὴν τῶν σε-
πτῶν εἰκότων ἀφείλοντο ὅσιν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἔ-
τεράτινα ἔθῃ παραλελοίπασι, ἀ χρῆ ἀ-
νανεωθῆναι, καὶ κατὰ τὴν ἔ γ γ ρ α φ ο ν καὶ τὴν
ἀ γ ρ α φ ο ν θ ε σ μ ο θ ε σ ί α ν ο ὕ τ ω κ ρ α τ ε ῖ ν.
Ἵσοι οὖν σεπτοὶ ναοὶ καθιερώθησαν ἐκτὸς ἀγίων λειψά-
νων μαρτύρων, ὀρίζομεν ἐν αὐτοῖς κατάθυσιν γίνεσθαι
λειψάνων μετὰ τῆς συνήθους εὐχῆς. Ὁ δὲ ἄνευ ἀγίων λει-
ψάνων καθιερωῶν ναόν, καθαιρείσθω, ὡς παραβεβη-
κὼς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις».

Ἐπιπλέον λοιπὸν ἔθος Ἐκκλησιαστικόν, ὅπως οἱ θεῖοι ναοὶ
καθιεροῦνται δι' ἀγίων λειψάνων μαρτυρικῶν, περιεφρούρησεν
ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος διὰ τοῦ ἀνωτέρω Κανόνος αὐτῆς, κυ-
ροῦσα τὴν ἀρχὴν ὅτι π ρ έ π ε ι ν ἄ κ ρ α τ ῆ καὶ ν ἄ ε ἶ ν ε
σ ε β α σ τ ῆ ἢ τ ε ἔ γ γ ρ α φ ο ς καὶ ἀ γ ρ α φ ο ς θ ε-
σ μ ο θ ε σ ί α

6) Εἰς τὰ Πρακτικὰ ὅμως τῆς Ζ' ταύτης Οἰκουμενι-
κῆς Συνόδου εὐρίσκομεν κατηγορηματικωτέραν τὴν ἀπόφασιν
καὶ διαταγὴν περὶ τῆς τηρήσεως τῶν «παραδοθέντων».
Ὁ ἱερός Ταράσιος, Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ
ἅγιος εἶτα, Προεδρεύσας τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (8ος
αἰὼν) ἐν Νικαίᾳ προσεφώνησε τοὺς συνελθόντας ἐν αὐτῇ Πα-
τέρας εἰπὼν μετὰ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«...Καὶ νήφοντες ἐν πᾶσιν ἀποστολικῶς, τὸ ἰσόρρο-
πον κρίνομεν, ἵνα πᾶσαν καινοφωνίαν, ὑφασίν τε καὶ
πλεονασμόν, ὡς ζιζάνια τῷ καθαρῷ σίτῳ ἐπισπαρέντα,

ἀναβολῆς πάσης ἐκτός, ἐκτίλλωμεν, ὡς τῆς ἀληθείας ἀντίθετα καὶ ἰῆς Ἐκκλησίας ἀντιμαχα. Τὰ γὰρ ἐν αὐτῇ παραδοθέντα οὐκ εἰσὶν ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ εἰσὶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ μένουσιν ἀρραγῆ καὶ ἀκράδαντα εἰς τὸν αἰῶνος χρόνον» (Mansi τόμ. 12 σελ. 1002).

Καὶ λέγει ταῦτα ὁ ἱερός Ταράσιος ὄχι διὰ παραβάσεις δογματικὰς ἀλλὰ διὰ τὰ ζητήματα τῆς λατρείας, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπίσης, ὡς καὶ διὰ τὰ δογματικὰ, ἐπικαλεῖται τὰς παραδόσεις, ἅς ὀλόκληρος ἡ Σύνοδος ἐπινεύουσα κηρύσσει σεβαστάς.

7) Ὁ αὐτὸς Ταράσιος ἐν τῇ Δ΄ ΠΡΑΞΕΙ τῆς αὐτῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου λέγει τὰ ἑξῆς :

«...Προσαγέσθωσαν εἰς μέσον ἡμῶν πρὸς ἀκρόασιν τῶν περιδόξων Ἁγίων Πατέρων αἱ βίβλοι καὶ ἐξ αὐτῶν ἀρνούμενοι ποτίσωμεν ἕκαστος ἡμῶν τὸ καθ' ἡμᾶς ποίμνιον· οὕτω γὰρ καὶ εἰς παῖσαν τὴν γῆν ἐξελεύσεται ὁ ἡμέτερος φθόγγος, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης τῶν ρημάτων ἡμῶν ἡ δύναμις· διότι οὐ μετατίθεμεν ὄρια ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀποστολικῶς διδαχθέντες κρατοῦμεν τὰς παραδόσεις, ἅς παρελάβομεν» (Mansi τομ. 13 σελ. 41 καὶ σελ. 128).

8) Μετὰ τὴν τοιαύτην δήλωσιν τοῦ Ταρασίου ὀλόκληρος ἡ Σύνοδος ἐκβοᾷ τὰ ἑξῆς βαρυσήμαντα.

«(Ἡ ἁγία Σύνοδος ἐξεβόησε). Πατέρες κηρύττουσι, τέκνα ὑπακοῆς ἐσμεν καὶ ἐγκραυχόμεθα ἐν προσώπῳ μητρὸς τῇ παραδόσει τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας... Ἡμεῖς τοὺς θεσμοὺς τῶν Πατέρων φυλάττομεν, Ἡμεῖς τοὺς προστεθέντας ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν.. Ἡμεῖς κατὰ πάντα τῶν αὐτῶν Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν τὰ δόγματα καὶ πράγματα κρατοῦντες, κηρύσσομεν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ μηδὲν προστιθέντες μηδὲν ἀφαιροῦντες τῶν ἐξ αὐτῶν παραδοθέντων ἡμῖν, ἀλλὰ τούτοις βεβαιούμεθα τούτοις στηριζόμεθα, (Mansi 23 σελ. 123).

9) **Εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς αὐτῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου** ἀναφέρεται τί ἀπεφάνθη αὕτη εἰς ἀναίρεσιν τῆς πρὸ 30 ἐτῶν (δηλ. 30 ἔτη πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου) συγκληθείσης ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῆς Ἱερείας ψευδοσυνόδου ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου, ἧτις καὶ αὐτωνομάσθη Οἰκουμενικὴ, καὶ ἧτις συνεκλήθη ἵνα κυρώσῃ τὴν θέλησιν τοῦ Κωνσταντίνου περὶ μὴ προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων. Περὶ τῆς ψευδοσυνόδου ταύτης ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος λέγει τὰ ἑξῆς :

«Μετὰ τῆς τοῦ κρείττονος ἐπιφροσύνης πρὸς αὐτοὺς ἀντιταξώμεθα, μίαν ἀσφάλειαν ἑαυτοῖς ποριζόμενοι, τὸ μὴ καινουργεῖσθαι τι παρ' ἡμῶν τῶν ἡκόντων εἰς θεοσεβείαν, πειθόμενοι δὲ μᾶλλον Ἀποστολικάϊς καὶ πατρικαῖς διδασκαλίαις καὶ Ἐκκλησιαστικαῖς παραδόσεσι Πῶς δ' αὐ μεγάλη καὶ Οἰκουμενικὴ, ἦν οὔτε ἐδέξαντο οὔτε συνεφώνησαν οἱ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν Πρόεδροι, ἀλλ' ἀναθέματι ταύτην παρέπεμψαν; Ἄλλ' οὔτε συμφρονοῦντας αὐτῇ τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἑω, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς Ἁγίας Πόλεως, ἢ τοὺς σὺν αὐτοῖς μύστας καὶ ἀρχιερεῖς; Ὅντως καπνὸς ἀχλύος πλήρης σκοτίζων ὀφθαλμοὺς ἀφρόνων ὁ λόγος αὐτῶν, καὶ οὐχὶ λύχνος τεθεῖς ἐπὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτίζειν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Λιότι τυπικῶς ὡς ἐν παραβύστω τὰ αὐτῶν ἐλαλήθη καὶ οὐκ ἐπάνω τοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας ὄρου. Οὐδὲ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἀποστολικῶς ἐξηλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν ἢ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ρήματα αὐτῶν, ὥσπερ τῶν ἑξ ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

(Mansi T 13 σελ. 208, 209).

Εἰς τὰ αὐτὰ πρακτικὰ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου φέρεται ἐπίσης τὸ ἑξῆς, ὅπερ «ἀνέγνω Ἐπιφάνιος διάκονος».

« . . . Καὶ ποικίλοις ρήμασι τὴν ἑαυτῶν γνώμην συρραψωδήσαντες, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ὡς ἐσφαλμένην

κρίνουν, ἀπαλύνοντες τοὺς λόγους αὐτῶν ὑπὲρ ἔλαιον, γραφικά τινα φθεγγόμενοι καὶ ῥήμασι μὲν σχηματίζονται τὴν εὐσέβειαν, περὶ δὲ τὸν νοῦν κακουργοῦσι· καὶ τοῖς χεῖλεσι ταύτην τιμῶσι, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχουσιν ἀπ' αὐτῆς (τῆς εὐσεβείας), μὴ προσιέμενοι δέχεσθαι τὴν ἐν παντὶ τῷ παροελθόντι χρόνῳ ὑπὸ τοσοῦτων ἀγίων κεκρατηκυῖαν παραδόσιν».

(Mansi Τομ. 13. 217).

Ἐπίσης ὁμοιότης τῶν τότε κρινομένων, περὶ τῆς ψευδοσυνόδου τοῦ Κοπρωνύμου μὲ τὰ σήμερον, ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοσοῦτων ἀγίων κεκρατηκυῖας παραδόσεως», αὐθαιρέτως καὶ μονομερῶς ἀποφασισθέντα !!

Ἀλλὰ δὲν ἠρκέσθη εἰς ταῦτα μόνον ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Ὁμιλοῦσα περὶ τῶν ἀσεβῶς καινοτομησάντων ἱεραρχῶν τῆς ἀνωτέρω ψευδοσυνόδου καὶ ἐλέγχουσα τὴν κενόδοξον αὐτῶν σπουδὴν πρὸς νεωτερισμούς, τοὺς ὁποίους καὶ οἱ σήμερον διέποντες τὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπιδιώκουν ἐν ἀσεβεῖ περιφρονήσει τῶν καθηγιασμένων Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ παραδόσεων, λέγει εἰς τὰ Πρακτικὰ αὐτῆς καὶ τὰ ἐξῆς βαρυσήμαντα :

«Αὐτοὶ τε... δόξαν ἑαυτοῖς βουλόμενοι περιθεῖναι ἀδόξως παρὰ τῆς Καθολικῆς (Ὁρθοδόξου) Ἐκκλησίας θριαμβεύονται οἷς εἰκότως προσφθέγγεται Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν διὰ τοῦ Προφήτου : οἱ ἱερεῖς ἠθέτησαν νόμον μου καὶ ἐβεβήλωσαν τὰ ἁγιά μου. Ἄνα μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστειλαν» .. καὶ κατηγορικῶς συκοφαντήσαντες τὴν Ἐκκλησίαν... καὶ προφασιζόμενοι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις διαιρέσεως καὶ συγχύσεως περιβομβοῦσι λειδωρήματα εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας... οἱ γὰρ θεοφζήλω κινούμενοι πάντοτε τοῖς πατράσι συμφωνοῦσι καὶ τῇ παραδόσει τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θε-

σ μ ῶ ν, τ ῶ ν δ ἔ ἑ ν α ν τ ί ω ς ἔ χ ό ν τ ω ν ὡ ς ἔ-
χ θ ρ ῶ ν ἄ π ο φ ε ύ γ ο υ σ ι ν.» (Mansi Τομ. 13, 232,
242, 277).

Τὸ ἰσχυρότερον λοιπὸν τεῖχος τὸ ὁποῖον ὕψωσαν οἱ Πατέ-
ρες τῆς Ἐκκλησίας πρὸς περιφρούρησιν ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ
τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Ζ'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ τὸ δεύτερον
ἐν Νικαίᾳ συνελθοῦσα. Ἐπρόκειτο, ὡς εἶδομεν, περὶ τῆς παρα-
δόσεως τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἁγίων Ἰλικόνων. Ἐχομεν ἄρα
δ ι α τ ά ξ ε ι ς Ο ἰ κ ο υ μ ε ν ι κ ῆ ς Σ υ ν ό δ ο υ ἐπιβαλλού-
σας τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ διατάξεις αὗται περὶ τῶν παραδόσεων δὲν εἶναι μόνον
τὰ Π ρ α κ τ ι κ ἄ τῆς Ζ'. Συνόδου. Εἶναι

10) ὁ Ὅ ρ ο ς τῆς Ζ'. ταύτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅστις
ἀναφέρεται ἀκριβῶς εἰς π α ρ ά δ ο σ ι ν τῆς Ἐκκλησίας καὶ
περιχαρακώνει ἐν γένει τοὺς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποτελεῖ
ὁ Ὅ ρ ο ς οὗτος τῆς Συνόδου τὰ δόγματα αὐτῆς καὶ εἶναι
Ν ό μ ο ς ἀμετάτρεπτος καὶ ἀκατάλυτος τῆς Ἐκκλησίας, ἀφορῶν
ὄχι εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν πειθαρχίαν καὶ εὐταξίαν, ὅπως οἱ
Κανόνες, ἀλλ' εἰς τὴν Πίστιν.

Παραθέτομεν ὀλόκληρον τὸν ὅ ρ ο ν τοῦτον διὰ τὴν σπου-
δαιότητά του ἔχοντα ὡς ἑξῆς :

*Ὅ ρ ο ς τῆς Ἁγίας Μεγάλης καὶ Οἰκουμενικῆς ἐν Νι-
καίᾳ Συνόδου τὸ δεύτερον (Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου).*

Ἡ Ἁγία Μεγάλη καὶ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ κατὰ
Θεοῦ χάριν καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων ἡ-
μῶν βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς
συναθροισθεῖσα τὸ δεύτερον ἐν τῇ Νικαίων λαμπρᾷ Μητρο-
πόλει τῆς Βιθυνῶν Ἐπαρχίας, ἐν τῇ Ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ Ἐκ-
κλησίᾳ τῇ ἐπονομαζομένη Σοφίᾳ, ἀκολουθήσασα τῇ παρα-
δόσει τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα.

Τὸ φῶς τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος, καὶ
τοῦ σκότους τῆς εἰδωλικῆς μαρίας ἡμᾶς λυτρωσάμενος, Χρι-
στὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, νυμφευσάμενος τὴν ἁγίαν αὐτοῦ καθο-
λικὴν Ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ρυτίδα, ταύτην

ἐπιγγείλατο διαφυλάττεσθαι, τοῖς τε ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς διεβεβαιούτο λέγων «μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». Ταύτην δὲ τὴν ἐπαγγελίαν οὐ μόνον αὐτοῖς ἔχαρίσατο, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν τοῖς δι' αὐτῶν πιστεύσασιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Τῆς οὖν δωρεᾶς ταύτης ἀλογίσαντές τινες, ὡς ὑπὸ τοῦ ἀπατεῶνος ἐχθροῦ ἀναπτερούμενοι, ἐξέστησαν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀντιταξάμενοι, πρὸς τὴν σύνεσιν τῆς ἀληθείας διήμαρτον· καὶ ὡς φησὶν ὁ παροιμιακὸς λόγος, τοῦ ἄξονος τοῦ ἰδίου γεωργοῦ πεπλάτυνται, καὶ συνῆξαν χερσὶν ἀκαρπίαν, ὅτι τῶν ἱερῶν ἀναθεμάτων τὴν θεοπρεπῆ εὐκοσμίαν διαβάλλειν τετολμήκασιν, ἱερεῖς μὲν λεγόμενοι, μὴ ὄντες δὲ, περὶ ὧν ὁ Θεὸς διὰ τῆς προφητείας βοᾷ: «ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπελῶνα μου, ἐμόλυναν τὴν μερίδα μου, ἀνιέροις γὰρ ἐπακολουθήσαντες ἀνδράσι, ταῖς ἰδίαις φρεσὶ πειθόμενοις, κατηγόρησαν τῆς ἁρμοσθείσης Χριστῷ τῷ Θεῷ ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, καὶ ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστειλαν, τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ὁμοίως τοῖς ξοάνοις τῶν σατανικῶν εἰδώλων ὀνομάσαντες. Διὸ μὴ φέρων ὄραν ὑπὸ τοιαύτης λύμης διαφθειρόμενον τὸ ὑπήκοον ὁ δεσπότης Θεός, ἡμᾶς τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς ἱερωσύνης ἀρχηγοὺς τῇ αὐτοῦ εὐδοκίᾳ συνεκάλεσε θείῳ ζήλῳ καὶ ἐπινεύσει Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν πιστοτάτων ἡμῶν βασιλέων, ὅπως ἡ ἔνθεος παράδοσις τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας κοινῇ ψήφῳ ἀπολάβῃ τὸ κῦρος.

Μετὰ πάσης τοίνυν ἀκριβείας ἐρευνήσαντές τε καὶ διασκεψάμενοι, καὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀληθείας ἀκολουθήσαντες, οὐδὲν ἀφαιροῦμεν, οὐδὲν προστίθεμεν, ἀλλὰ πάντα τὰ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀμείωτα διαφυλάττομεν, καὶ ἐπόμενοι ταῖς ἁγίαις οἰκουμενικαῖς ἔξ συνόδοις, πρῶτον μὲν τῇ ἐν τῇ λαμπρᾷ Νικαίων μητροπόλει συναθροισθείσῃ, ἔτι γε μὲν καὶ τῇ μετ' αὐτὴν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ βασιλίδι πόλει.

Πιστεύομεν εἰς ἓνα Θεὸν πατέρα (παρατίθεται ἐνταῦθα

ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως καὶ ἡ καταδίκη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης αἰρεσιαρχῶν). . . . καὶ συνελθόντες φαμέν, ἀπάσας τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ἐγγράφως ἢ ἀγράφως τεθεσπισμένους ἡμῖν παραδόσεις ἀκαινοτομήτως φυλάττομεν, ὧν μία ἐστὶ καὶ ἡ τῆς εἰκονικῆς ἀναζωγραφῆσεως ἐκτύπωσις ὡς τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου κηρύγματος συνάδουσα, πρὸς πίστωσιν τῆς ἀληθινῆς καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν τοῦ Θεοῦ λόγου ἐνανθρωπήσεως, καὶ εἰς ὁμοίαν λυσιτέλειαν ἡμῖν χρησιμεύουσα. Τὰ γὰρ ἀλλήλων δηλωτικὰ ἀναμφιβόλως καὶ τὰς ἀλλήλων ἔχουσι ἐμφάσεις. Τούτων οὕτως ἔχόντων, τὴν βασιλικὴν ὡσπερ ἐρχόμενοι τρίβον, ἐπακολουθοῦντες τῇ θεηγόρῳ διδασκαλίᾳ τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τοῦ γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκῆσαντος ἁγίου πνεύματος εἶναι ταύτην γινώσκομεν· ὀρίζομεν σὺν ἀκριβείᾳ πάση καὶ ἐμμελείᾳ παραπλησίως τῷ τύπῳ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ ἀνατίθεσθαι τὰς σεπτὰς καὶ ἁγίας εἰκόνας, τὰς ἐκ χρωμάτων καὶ ψηφίδος καὶ ἑτέρας ὕλης ἐπιτηδείως ἐχούσης ἐν ταῖς ἁγίαις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις, ἐν ἱεροῖς σκεύεσι καὶ ἐσθῆσι, τοίχοις τε καὶ σανίσιν, οἴκοις τε καὶ ὁδοῖς· τῆς τε τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰκόνας καὶ τῆς Ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας Θεοτόκου, τιμίων τε ἀγγέλων καὶ πάντων ἁγίων καὶ ὁσίων ἀνδρῶν. Ὅσα γὰρ συνεχῶς δι' εἰκονικῆς ἀνατυπώσεως ὁρῶνται, τοσοῦτον καὶ οἱ ταύτας θεώμενοι διανίστανται πρὸς τὴν τῶν πρωτοτύπων μνήμην τε καὶ ἐπιπόθησιν καὶ ταύταις ἀσπασμὸν καὶ τιμητικὴν προσκύνησιν ἀπονέμειν, οὐ μὴν τὴν κατὰ πίστιν ἡμῶν ἀληθινὴν λατρείαν, ἣ πρόκειται μόνῃ τῇ θείᾳ φύσει. Ἄλλ' ὄν τρόπον τῷ τύπῳ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ καὶ τοῖς ἁγίοις Εὐαγγελίοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἱεροῖς ἀναθήμασι καὶ θυμιαμάτων καὶ φώτων προσάγομεν πρὸς τὴν τούτων τιμὴν ποιεῖσθαι, καθὼς καὶ τοῖς ἀρχαίαις εὐσεβῶς εἴδισται, ἡ γὰρ τῆς εἰκόνας τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει καὶ ὁ

προσκυνῶν τὴν εἰκόνα προσκυνεῖ ἐν αὐτῇ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν ὑπόστασιν.

Οὕτω γὰρ πλατύνεται ἡ τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν διδασκαλία, εἴτουν παράδοσις τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα δεξαμένης τὸ Εὐαγγέλιον. Οὕτω τῷ ἐν Χριστῷ λαλήσαντι Παύλῳ καὶ πάσῃ τῇ θείᾳ Ἀποστολικῇ ὁμηγύρει καὶ πατρικῇ ἀγιότητι ἐξακολουθοῦμεν κρατοῦντες τὰς παραδόσεις, ἃς παρελήφασμεν· οὕτω τοὺς ἐπινικεῖους τῇ Ἐκκλησίᾳ προφητικῶς κατεμάθομεν ὕμνους . . .

Τοὺς οὖν τολμῶντας ἐτέρως φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἢ κατὰ τοὺς ἐναγεῖς αἰρετικούς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις ἀθετεῖν καὶ καινοτομίαν τινὰ ἐπινοεῖν ἢ ἀποβάλλεσθαι τι ἐκ τῶν ἀνατεθειμένων τῇ Ἐκκλησίᾳ Εὐαγγέλιον, ἢ τύπον τοῦ Σταυροῦ ἢ εἰκονικὴν ἀναζωγράφισιν ἢ ἅγιον λείψανον μάρτυρος ἢ ἐπινοεῖν σχολιῶς καὶ πανούργως πρὸς τὸ ἀνατρέψαι ἐν τι τῶν ἐνθέσμων παραδόσεων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἔτι γε μὴν ὡς κοινοῖς χρῆσθαι τοῖς ἱεροῖς κειμηλίοις ἢ τοῖς εὐαγέσι μοναστηρίοις ἐπισκόπους μὲν ὄντας ἢ κληρικούς καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, μονάζοντας δὲ ἢ λαϊκοὺς τῆς κοινωνίας ἀφοριζέσθαι.

(Ἔπονται ἐνταῦθα αἱ ὑπογραφαὶ ὄλων τῶν πατριαρχῶν καὶ ἑκατοντάδων ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν).

Μετὰ τὸν Ὅρον τούτον τῆς Ζ Οἰκουμ. Συνόδου ἀκολουθοῦν τὰ ἑξῆς, ἅτινα «ἐξεβόησεν ἡ Ἁγία Σύνοδος».

«Ἡ Ἁγία Σύνοδος ἐξεβόησεν: πάντες οὕτω πιστεύομεν, πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν, πάντες συναινέσαντες ὑπεγράψασμεν. Αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξε· πιστεύοντες εἰς ἓνα Θεὸν ἐν Ἰριάδι ὑμνούμενον, τὰς τιμίας εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. Οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν. Οἱ μὴ οὕτω φρονοῦντες, πόρρω τῆς Ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. Ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς

Ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν, ἡμεῖς τοὺς θεσμοὺς πατέρων φυλάττομεν. **Ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν**· ἡμεῖς τὴν ἐπείσακτον καινοτομίαν τῶν χριστιανοκατηγόρων ἀναθεματίζομεν· ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. Ἡμεῖς τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. Τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ρήσεις, τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων, εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. Τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα.

Τοῖς λέγουσιν, ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων, ἀνάθεμα· τοῖς τολμῶσι λέγειν τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν εἰδωλά ποτε δεδέχθαι, ἀνάθεμα. Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν Βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς, πολλὰ τὰ ἔτη. Νικητῶν Βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. Νέω Κωνσταντίνω καὶ νέα Ἑλένη αἰωνία ἡ μνήμη. Ὁ Θεὸς φυλάξοι τὸ Κράτος αὐτῶν, Οὐράνιε βασιλεῦ, τοὺς ἐπιγείους φύλαξον... ὅλους τοὺς αἰρετικούς ἀνάθεμα. Τῷ φρουραξαμένῳ συνεδρίῳ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, ἀνάθεμα. Τῷ δεχομένῳ τὰ δυσσεβῆ τῆς αἰρέσεως αὐτῶν λογίδρια ἀνάθεμα .. (Ἔπονται ἀναθέματα κατὰ συγχρόνων τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ ἄλλων αἰρετικῶν)... Εἴτις Χριστιανοκατηγορικῆς αἰρέσεως ὄντα τινά, ἢ ἐν αὐτῇ τὸν βίον ἀπορήξαντα διεκδικεῖ, ἀνάθεμα.

Εἴτις Χριστὸν τὸν Θεὸν περιγραπτὸν οὐχ ὁμολογεῖ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀνάθεμα. Εἴτις τὰς Εὐαγγελικὰς ἐξηγήσεις τὰς στηλογραφικῶς γενομένας οὐ προσίεται, ἀνάθεμα. Εἴτις οὐκ ἀσπάζεται ταύτας ὡς εἰς ὄνομα τοῦ Κυρίου οὔσας καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀνάθεμα. **Εἴ τις πᾶσαν παράδοσιν ἐκκλησιαστικὴν ἔγγραφόν τε ἢ ἄγραφον ἀθετεῖ, ἀνάθεμα.**

11) Ἡ αὐτὴ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀπηύθυνε διὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ Προέδρου αὐτῆς Ταρρασίου πρὸς τοὺς βασιλεῖς Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην τὴν μητέρα αὐτοῦ ἐπιστολὴν. ἐν ἣ προλο-

γίγεται ἐν ἀρχῇ οὕτω:

« Δοξάζεται ἡ τῆς ἐκκλησίας κεφαλὴ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, κράτιστοι βασιλεῖς, ὅτι περὶ ἡ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ φυλατωμένη καρδιά Ὑμῶν ἔβλυσε λόγον ἀγαθόν, προστάζουσα συναγεγέρθαι ἡμᾶς ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ Ἰ ν α τ ῶ ν Ἐ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ῶ ν δ ο γ μ ᾶ τ ω ν ἀ κ ρ ᾶ δ α ν τ ο ν καὶ ἀ σ ᾶ λ ε υ τ ο ν θ ε η γ ο ρ ί α ν β ε β α ί α ν κατὰ σχωμεν Τὶ γὰρ τοῦ φυλάττεσθαι ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων βεβαίωσιν φαιδρότερον καὶ πρὸς εὐφροσύνην χαριέστερον; Ἐπεὶ δὲ ἀνέστησαν τινες ἄνδρες μόρφωσιν μὲν εὐσεβείας ἔχοντες, ὅτι ἱερωσύνης ἀξίωμα περιεβέβληντο, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι, τῶν Βαβυλωνίων ἱερέων τὴν κατηγορίαν ἐπισπασάμενοι καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας λυμηνάμενοι διετάρραξαν καὶ αἰρεσιάρχαι οἱ Ἱεράρχαι γεγονάσι· καὶ ἀντὶ μὲν εἰρήνης ἔριν τῷ λαῷ προσεφώνησαν, ἀντὶ δὲ σίτου ζιζάνια ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρούραις ἐπέσπειραν καὶ λύκοι ἀραβικοὶ ὄντες δορὰν προβάτων ὑπεκρίθησαν ἐνδύσασθαι· καὶ τὴν ἀλήθειαν παραλογιζόμενοι τὸ ψεῦδος ἐπεσπάσαντο καὶ οὐκ ἀνεκτὸν ἢ φορητὸν ἠγήσασθαι τὰ μὲν ἄλλα ὁμονοεῖν ἡμᾶς καὶ συμβιβάζεσθαι, περὶ δὲ τὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν κεφάλαιον ἦτοι τὴν εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν, ἑαυτῶν ἀπορρηγνυσθαι καὶ ἀποσχίζεσθαι καὶ δὴ ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἐξακολουθήσαντες παραδόσεσι τολμῶ δὲ λέγειν συμπνοία τοῦ παναγίου ὁμονοήσαντος πνεύματος ἀλλήλοις συνενεχθέντες, ἅπαντες σύμφωνον ἡμῖν ἔχοντες τὴν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ταῖς ὑποτυπωθεῖσαις παρὰ τῶν ἁγίων ἕξ Οἰκουμενικῶν συνόδων συμπεφωνήκαμεν καθὼς ἐκ τῶν ἀνεκαθεν χρόνων ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ Καθολικὴ Ἐκκλησία

παρέλαβε καὶ ἐθεσμοθετήθη παρά τε τῶν ἁγίων Πρωταρχῶν τῆς ἡμῶν διδασκαλίας καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων θεσπεσίων Πατέρων ἡμῶν... καὶ εἴ τις μὴ οὕτως ἔχοι ἀλλ' ἀμφισβητοίη καὶ νοσοῖ περὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκότων προσκύνησιν τοῦτον ἀναθεματίζει ἡ Οἰκουμενικὴ ἡμῶν Σύνοδος, ὀχυρωθεῖσα τῇ τοῦ Θεοῦ πνεύματος ἐνεργείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς καὶ ἐκκλησιαστικαῖς παραδόσεσι καὶ τὸ ἀνάθεμα οὐδὲν ἕτερον ἐστὶ ἢ χωρισμὸς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ».

12) Τέλος δὲ ἡ αὐτὴ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀπηύθυνε συνοδικὴν ἐγκύκλιον «τοῖς θεοφιλεστάτοις ἱεροῦσι καὶ κληρικοῖς τῆς τε ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Μ. Ἐκκλησίας καὶ πασῶν», ἐν τῇ ὁποίᾳ μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει καὶ τὰ ἑξῆς:

«...Οὕτως τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐξηκολουθήσαμεν καὶ οὔτε ὕφεισιν οὔτε πλεονασμὸν ἐποιήσαμεθα· ἀλλ' ἀποστολικῶς διδαχθέντες κρατοῦμεν τὰς παραδόσεις, ἃς παρελάβομεν, πάντα ἀποδεχόμενοι καὶ ἀσπαζόμενοι, ὅσα περὶ ἡ ἁγία Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀρχῆθεν τῶν χρόνων ἀγράφως καὶ ἐγγράφως παρέλαβεν.....

Ἄλλ' ἐξουθενώσαν τὸ ῥῆμα Κυρίου «ὁρᾶτε κ. τ. λ.», ἀθετήσαντες τὰς Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις...

Ἡ γὰρ ἀληθινὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ εὐθυτάτη κρίσις καινοουργεῖσθαι ἐν αὐτῇ συγχωρεῖ οὐδέν, οὔτε ἀφαίρεσιν ποιεῖσθαι. Ἡμεῖς τοιγαροῦν πατρώοις νόμοις ἐπόμενοι, παρὰ τοῦ ἐνὸς πνεύματος λαβόντες χάριν, ἀκαινοτομήτως καὶ ἀμειώτως πάντα τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐφυλάξαμεν καθὼς καὶ αἱ ἅγιοι ἑξ Οἰκουμενικαῖ Σύνοδοι παραδεδόκασι καὶ ὅστις ταύτης τῆς ὁμολογήσεως ἔχεται, τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐστὶ γνήσιος υἱὸς τε καὶ μέτοχος (Mansi T. 23 σελ. 412, 413, 416 κ. λ. π.)

Δὲν δύναται οὐδεὶς νὰ εἴπη μετὰ τὰ ἀνωτέρω θεσπίσματα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὅτι αἱ παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας

δὲν εἶναι δόγματα καὶ ἐπομένως δύνανται νὰ μεταβληθῶσι. Διότι τὰ θεσπίσματα ταῦτα περὶ ἀμετατρέπτου καὶ ἀκαινοτομήτου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων εἶναι τελείως καθηγιασμένα καὶ ἔχουσι τὴν ἰσχὺν δογμάτων. Δὲν δύναται δὲ ἐπίσης οὐδεὶς νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸ ὅλον καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας, τῶν νηστειῶν τῶν ἀκολουθιῶν, τῶν Κυριακοδρομιῶν καὶ ἄλλων τυπικῶν τῆς Ἐκκλησίας διατάξεων, καθεστῶς ἰδρυθὲν ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου μὲ τὸ ὁποῖον συνδέεται ἀναποσπάσεως τὸ Ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας, δὲν δύναται, λέγομεν, οὐδεὶς νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι δὲν εἶναι **Παράδοσις** Ἐκκλησιαστική.

Καὶ ἅπασαι αἱ κατόπιν Σύνοδοι, αἱ μετὰ τὴν Ζ' Οἰκουμενικήν, ἐπικυροῦσι καὶ ἐπιβαβαιοῦσι τοὺς θεσπιθέντας ὄρους, κανόνας καὶ πράξεις τῶν ἕξ Μεγάλων Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Οὐδεμία μεταγενεστέρα διανοήθη νὰ ἀνατρέψῃ ἢ νὰ μεταβάλλῃ τὴν μακροαίωνα τῆς Ἐκκλησίας παράδοσιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου εἰς ὃ εἶναι προσηρμοσμένον τὸ Ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ πόσης εὐλαβείας αἱ μεταγενέστεραι Σύνοδοι ὠμίλουν περὶ τῶν **παραδόσεων** τῆς Ἐκκλησίας καὶ μετὰ πόσης ὑπερηφανείας διεκήρυσσον τὴν πρὸς αὐτὰς προσήλωσίν των καταφαίνεται ἐκ πολλῶν αὐτῶν διατάξεων. Οὕτω :

13) Ἡ ἐν Γάγγρα Σύνοδος κηρῦσσει σεβαστὴν καὶ τηρητέαν τὴν παράδοσιν περὶ τῶν τόπων ἐκείνων εἰς οὓς ἀπέκειντο λείψανα μαρτύρων ὡς καὶ περὶ τῶν λειτουργούντων ἐκεῖ καὶ τιμώντων τὴν μνήμην τῶν Ἁγίων μαρτύρων κακίζουσα καὶ ἀναθεματίζουσα ἐκείνους, οἵτινες ἐνόμιζον βδελυκτὰς τὰς ἐπὶ τῶν μαρτύρων συνάξεις. Διὰ τοῦ Κ' κανόνος αὐτῆς ἢ ἐν Γάγγρα Σύνοδος λέγει τὰ ἑξῆς :

«Εἴ τις αἰτιῶτο, ὑπερηφάνῳ διαθέσει κεχρημένος καὶ βδελυσσόμενος, τὰς συνάξεις τῶν μαρτύρων ἢ τὰς ἐν αὐτοῖς γενομένας λειτουργίας, καὶ τὰς μνήμας αὐτῶν, ἀνάθεμα ἔστω».

Ἡ αὐτὴ Σύνοδος ἐν τῷ ΚΑ' κανόνι αὐτῆς ὁμιλεῖ περὶ τινῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐνομίζοντο ἐνάρετα, ὡς π.χ. τὸ νὰ νηστεύῃ τις

καὶ εἰς ἡμέρας ἀπηγορευμένας, τὸ νὰ διαλύη τὸν γάμον λόγῳ ἀσκητικῆς κλπ. καὶ λέγει περὶ αὐτῶν :

«Ταῦτα δὲ γράφομεν, οὐκ ἐκκόπτοντες τοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς Γραφὰς ἀσκεῖσθαι βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς λαμβάνοντας τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀσκήσεως εἰς ὑπέρηφανίαν, κατὰ τῶν ἀφελέστερον βιούντων, ἐπαιρομένους τε, καὶ παρὰ τὰς γραφὰς καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καινισμοὺς εἰσάγοντας... καὶ πάντα, συνελόντας εἰπεῖν τὰ παραδοθέντα, ὑπὸ τῶν θείων Γραφῶν καὶ τῶν Ἀποστολικῶν παραδόσεων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γίνεσθαι εὐχόμεθα.

Ὁ δὲ Ζωναρᾶς καὶ Βαλσαμῶν ἐρμηνεύοντες τὸν κανόνα τοῦτον συμπεραίνουν λέγοντες: «Καὶ τὰ ἄγραφα γὰρ ἔθνη, τὰ χρόνῳ δοκιμασθέντα καὶ κυρωθέντα, καὶ οἱ τῆς πολιτείας νόμοι κρατεῖν τε καὶ ἐνεργεῖν θεσπίζουσι καὶ οἱ θεῖοι κανόνες. Καὶ ὁ μέγας τὰ πάντα Βασίλειος, περὶ τῆς τούτων φυλακῆς μακρὸν ἀποτείνει λόγον εἰς διαφόρους λόγους αὐτοῦ».

Παράδοσιν λοιπὸν ἕξ ἴσου σπουδαίαν καὶ σοβαρὰν, ὅπως καὶ ἡ **Παράδοσις** τοῦ κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον ἑορτολογίου, μεθ' οὗ συνέχονται Πασχάλιον, Κυριακοδρομία, νηστεῖαι κλπ. ἡ ἀνωτέρω Σύνοδος ἐννοεῖ νὰ κρατῦνη καὶ καταστήσῃ σεβαστήν, ἐνῶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν τὴν ἐποδοπίτησεν ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ κοινῆς ἐμποροπανηγύρεως καὶ τὴν κατήργησε μετὰ τῆς μεγαλειτέρας εὐκολίας.

Κατ' ἄλλον Κανόνα τῆς αὐτῆς Συνόδου, τὸν ΙΘ', ὁ τὰς ἐκκλησιαστικὰς νηστείας ἐκτρέπων, ἀνάθεμα. Τὸ κείμενον τοῦ Κανόνος τούτου ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Εἴ τις τῶν ἀσκουμένων, χωρὶς σωματικῆς ἀνάγκης, ὑπερηφανεύοιτο, καὶ παραδεδομένας νηστείας εἰς τὸ κοινὸν καὶ φυλασσομένας ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας παραλύοι, ὑποικουροῦντος ἐν αὐτῷ τελείου λογισμοῦ, ἀνάθεμα ἔστω».

Κατὰ τὸν ἑρμηνευτὴν δὲ Ζωναρᾶν ἐπειδὴ οἱ περὶ τὸν Εὐστάθιον ἔλυνον **τὰς παραδεδομένας νηστείας** λέγοντες ὅτι τάχα ἔφθασαν οὗτοι εἰς τὴν τελειότητα καὶ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην νηστείας, ἡ Σύνοδος ἐξεφώτησε τὸν ἀνωτέρω κανόνα καταψηφίζουσα ἀνάθεμα εἰς τοὺς καταγοῦντας τὰς παραδεδομένας νηστείας, τὰς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας φυλαττομένας, ἐκτὸς ἂν πρόκειται περὶ σωματικῆς ἀσθενείας.

Παρ' ὅλον ὅμως τὸν ἀνωτέρω Κανόνα, τὸν ἀπαγορεύοντα τὴν κατάργησιν **τῶν ἐκ παραδόσεως νηστειῶν**, ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν διὰ τῆς πρωτοβουλίας αὐτῆς πρὸς μεταβολὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου, κατήργησεν, ὡς εἶδομεν, πάντοτε μὲν κατὰ 13 ἡμέρας, κατὰ τινα δὲ ἔτη καὶ τελείως τὴν νηστείαν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τὴν ἐκ παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας ἰσχύουσαν.

14) Ἐτέρα τοπικὴ Σύνοδος, ἡ ἐν Καρθαγένῃ, ἥτις ἀπετελέσθη ἐκ 212 Πατέρων καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος καὶ τοποτηρηταὶ ἐκ τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης ἀποσταλέντες, οἱ Φουστῖνος ἐπίσκοπος Πικένου τῆς Ποτεντινῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἰταλῶν καὶ οἱ πρεσβύτεροι Φίλιππος καὶ Ἀσελος, τῆς ὁποίας δὲ προεξῆρχεν Αὐρίλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καρχηδόνι Ἐκκλησίας, ὃν καὶ Πάπαν ἰσνόμαζον, ἀπεφάσισε νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ μέσον καὶ ἐπικυρώσῃ καὶ διαφυλάξῃ τά τε παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ Πατέρων δογματισθέντα καὶ ὀρισθέντα, ὅσα εἶχον παραλάβῃ ἀπὸ τῶν προηγουμένων Πατέρων καὶ ὅσα οἱ προηγησάμενοι Πατέρες ἐβεβαίωσαν, καὶ ὅσα ἐκείνη ἐτύπωσαν περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ κλήρῳ «κατειλεγμένων». Τοῦτο ὀρίζεται δι' ὅλων τῶν κανόνων αὐτῆς, ὁ δὲ Γ' Κανὼν αὐτῆς λέγει «...ἵνα καὶ τὸ διὰ τῶν Ἀποστόλων παραδοθέν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀρχαιότητος κρατηθέν, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως φυλάξωμεν».

15) Σημαντικώταται εἶναι αἱ διατάξεις τοῦ λεγομένου «**Τόμου τῆς Ἐνώσεως**», τοῦ ἐκδοθέντος κατὰ τὸ ἔτος 920 ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ὅστις συγκαλέσας τὸν τε Πατριάρχην Νικόλαον καὶ σύμπαντας τοὺς ἀρχιερεῖς, ἔπεισε τούτους, ὅπως συνεργόμενοι ἐπαναφέρωσι τὴν ἔνωσιν

καὶ τὴν ὁμόνοιαν τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις, εἶχε διαταραχθῆ ἔκ τοῦ παρανόμου γάμου τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐλθόντος εἰς τέταρτον γάμον καὶ ἔνεκα τούτου ἀφορισθέντος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολιτῶν. Ἐκ τούτου ἐγεννήθησαν σχίσματα καὶ στάσεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναγκάσαντα τὸν Λέοντα νὰ ἐξορίσῃ τὸν Πατριάρχην Νικόλαον καὶ νὰ ἐγκαθιδρύσῃ ὡς Πατριάρχην τὸν πνευματικὸν ἀδελφὸν Πατέρα Εὐθύμιον. Ἀποθανόντος ὅμως τοῦ Λέοντος, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος, γενόμενος βασιλεὺς, ἐξεδίωξε τὸν Εὐθύμιον καὶ ἐπανέφερε τὸν Πατριάρχην Νικόλαον, γεγονόςς τὸ ὁποῖον ἐπέτεινε τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διαίρεσιν καὶ στάσιν. Διὰ τοῦτο ὁ μετὰ τὸν θάνατον καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, θέλων νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐνότητα καὶ ὁμόνοιαν τῆς Ἐκκλησίας, συνεκάλεσε σύμπαντας τοὺς Ἀρχιερεῖς, οἵτινες ἐξέδωκαν τὸν «Γόμον τῆς Ἐνώσεως». Ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ταύτης σημασίας τοῦ Γόμου τούτου, τὰ ἀποφασισθέντα δι' αὐτοῦ ἔχουν ἰδιαιτέραν βαρύτητα.

Τοῦ Γόμου τούτου ὁ Δ΄ Κανὼν λέγει :

«Ἄπαντα τὰ παρὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ ὑποτύπωσιν τῶν ἀοιδήμων Πατέρων καινοτομηθέντα καὶ πραχθέντα, **ἢ μετὰ τοῦτο πραχθησόμενα, ἀνάθεμα.**».

Ὁ δὲ Ζ΄ Κανὼν τοῦ αὐτοῦ «Γόμου τῆς Ἐνώσεως» προσθέτει :

«Τοῖς ἐν καταφρονήσει τιθεμένοις τοὺς ἱεροὺς καὶ θείους κανόνας τῶν μακαρίων Πατέρων ἡμῶν, οἳ καὶ τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν ὑπερείδουσι, καὶ ὅλην τὴν χριστιανικὴν πολιτείαν κοσμοῦντες πρὸς θεῖαν ὁδηγοῦσιν εὐλάβειαν, **ἀνάθεμα.**».

Ἐπομένως κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ «Γόμου τῆς Ἐνώσεως» ὄχι μόνον τὰ ἕως τότε καινοτομηθέντα καὶ πραχθέντα παρὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καταδικάζονται καὶ ἀναθεματίζονται, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς τὸ μέλλον πραχθησόμενα παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν. Σαφῶς ἄρα καὶ ἀνενδοιάστως καταδικαστέα καὶ ἀποδοκιμαστέα

εἶνε κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἀνωτέρω «Τόμου Ἐνώσεως» τὰ περὶ μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἀποφασισθέντα, τὰ καταργοῦντα τὴν παράδοσιν ἐν τῇ μεταβολῇ ἑορτῶν καὶ νηστειῶν καὶ ἄλλων διατάξεων τοῦ Ἑυτυχοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

16) Τέλος τὰ περὶ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας ἐμπνευσμένα ἀξιώματα καὶ ὑψηλὰ διδάγματα τοῦ Μεγάλου Φωτίου (λογίου καὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως) εἰς τὰς περιρῆμους 263 ἐπιστολάς του, εἶναι ἄξια μεγάλης προσοχῆς. Διότι ὁ Φώτιος ἦτο ὁ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀήττητος πρόμαχος, ὁ σοφώτατος τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ὁ κατὰ τὸν Ζαμπέλλιον «καταβάς εἰς τὸν τάφον ὁμολογητῆς τῶν πατρῶν παραδόσεων». Θὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα ὀλίγιστα μόνον, διότι θὰ ἀπητηῆτο τόμος, ὀλόκληρος ἵνα περιλάβῃ τὰ περὶ τῶν παραδόσεων ἀναφερόμενα εἰς τὰς ἐπιστολάς του, αἵτινες εἶναι δογματικαὶ καὶ ἐρμηνευτικαὶ, παραινετικαὶ καὶ παραμηθητικαί.

Ἐκ τῶν πρώτων ἐπιστολῶν του ἡ Ι' ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Πάπαν τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης Νικόλαον περιλαμβάνει μεταξὺ πλείστων ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς :

«Πολλοὶ κανόνες ἄλλοις μὲν παραδίδονται ἑτέροις δὲ οὐδὲ γνώριμοι. Ὁ παραλαβῶν καὶ ἀθετῶν δίκης ἄξιος.... Καὶ γὰρ ἐστὶν ὄντως κοινὰ πᾶσιν, ἃ πάντας φυλάττειν ἐπάναγκες, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὰ περὶ Πίστεως, ἔνθα καὶ τὸ παρεκκλῖναι μικρόν, ἁμαρτεῖν ἐστὶν ἁμαρτίαν τὴν πρὸς τὸν θάνατον

. . . Τίς δὲ τῶν Δεσποτικῶν καὶ Πατρικῶν καὶ Συνοδικῶν δογμάτων οὐκ ἂν αἰσχυρθεῖη καὶ πράττων ὁμολογῆσαι τὴν ἐξουδένωσιν ; (τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶπεν ὁ Φώτιος κατὰ τῶν καινοτομούντων Λατίνων ὡς ἐξουδενούντων τὰ Δεσποτικά καὶ Πατρικά καὶ Συνοδικὰ προστάγματα) . .

Δεῖ γὰρ τὰ τεθέντα φυλάσσειν, καὶ Πατράσι τέκνα δίκαιόν τε καὶ ὄσιον πειθαρχεῖν . . . Φιλεῖ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ τῶν ἀγελαίων ὁ τρόπος διὰ τὸ τῆς γνώμης ἠρρωστηκὸς καὶ ἀστήρικτος ταῖς καινοτομίαις τε καὶ ταῖς νεωτεροποιΐαις

προσκεχνηέναι μάλλον, ἢ τοῖς καθεστηκόσι καὶ καλῶς κειμένοις προσεπερείδουσθαι».

Ἡ Δ' Ἐπιστολὴ τοῦ Φωτίου, ἣτις ἐστὶν ἡ περιώνυμος αὐτοῦ ἐγκύκλιος, ἡ θορυβήσασα τόσον τὸν Πάπαν Νικόλαον, ὥστε ἔντρομος νὰ ἐπικαλεσθῆ εἰς συμμαχίαν ὅλην τὴν Δύσιν, ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς Ἀρχιερατικούς Θρόνους καὶ περιλαμβάνει καὶ τὰ ἑξῆς :

«...Καὶ πρῶτον μὲν αὐτοὺς ἐκθέσω εἰς τὴν τῶν Σαββάτων νηστείαν μετέστησαν, οἶδε δὲ καὶ ἡ μικρὰ τῶν παραδοθέντων ἀθέτησις καὶ πρὸς ὅλην τοῦ δόγματος ἐπιτρέψαι καταφρόνησιν!»

Γράφων δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὁ Φώτιος περὶ τῆς ἀσεβείας τῶν Δυτικῶν Ἐπισκόπων, οὓς ὀνομάζει «Ἐπισκόπους τοῦ σκότους, οἵτινες ἐνέσπειραν πολλὰ ἀθέμιτα εἰς τὸ Ἔθνος τῶν Βουλγάρων», ἐκφράζει ὅλην αὐτοῦ τὴν θλίψιν διὰ τὴν παραβίασιν καὶ ἀπόλειαν τῶν παραδεδομένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας θεσπισμάτων διὰ τῆς ἑξῆς ὡραιότητος εἰκόνας.

«...Ἦλθεν ἡ τούτων φήμη εἰς τὰς ἡμετέρας ἀκοάς· ἐπλήγημεν διὰ μέσων τῶν σπλάγχχνων καιρίαν πληγὴν, ὡς εἴτις τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας αὐτοῦ κατ' ὀφθαλμοὺς ἴδοι ὑπὸ ἐρπειῶν καὶ θηρίων σπαρασσόμενά τε καὶ διασπώμενα. Καὶ γὰρ οἷς κόποι καὶ πόνοι καὶ ἰδρωῶτες εἰς τὴν ἐκείνων ἀναγέννησιν τε καὶ τελείωσιν κατεβλήθησαν, ἀναλόγως αὐτοῖς συμπεσεῖν ἀφόρητον τὴν λύπην καὶ τὴν συμφορὰν, τῶν γεννημάτων παραπολλυμένων, ἐξεγένετο».

Περαιτέρω ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ ὁμιλῶν περὶ τῶν νηστειῶν κατὰ Σάββατον λέγει τὰ ἑξῆς ἐπαναλαμβάνων τὸν Ἀποστολικὸν καὶ Συνοδικὸν Κανόνα :

«Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν τοὺς ἐν τῇ Ρωμαίων πόλει ἐν ταῖς Ἁγίαις τῆς Τεσσαρακοστῆς νηστείαις τοῖς ταύτης Σάββασιν νηστεύειν παρὰ τὴν παραδοθεῖσαν Ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ, ὥστε κρατεῖν καὶ ἐπὶ τὴν Ρωμαίων Ἐκκλησίαν ἀπαρασαλεύτως τὸν κανόνα τὸν λέγοντα: «Εἰ τις Κληρικὸς εὐρεθεῖη τῇ Ἁγίᾳ Κυριακῇ

νηστεύων ἢ τὸ Σάββατον, πλὴν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου, καθαι-
ρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριξέσθω.

Ἐν ἄλλῃ ἐπιστολῇ του, τῇ ΣΤ', ἀπευθυνομένη πρὸς Μιχαὴλ
τὸν Ἀρχοντα Βουλγαρίας καὶ διδάσκων αὐτὸν «Τί ἐστὶν ἔργον
Ἀρχοντος» λέγει μεταξὺ ἄλλων.

«...Ὡσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν κάλλει διαφερόντων σωμάτων
καὶ μικρά τις ἐπιγενομένη κοιλίς θάττον συνορᾶται καὶ πε-
φώραται τῇ παραθέσει τῆς λοιπῆς ἐν τῷ σώματι ὠραιότη-
τος, τοῖς δ' αἰσχροῖς τὴν ὄψιν οὐκ ἂν ἐξελεγχθεῖει ραδίως τὰ
τῆς ἀσχημοσύνης πάθη ἐπισυνιστάμενα (ὑπολανθάνει γὰρ
τῆς ἀμορφίας τῷ συγγενεῖ καὶ τῇ ὁμοιότητι), οὕτω καὶ ἐπὶ
τῆς τῶν χριστιανῶν ὠραιότητος ὡς ἀληθῶς καὶ ὑπερλάμ-
πρου θρησκείας καὶ πίστεως, κἂν τὸ βραχύτατόν της
αὐτῆς παρατρέψη, μεγάλην ἀσχημοσύνην ἐργάζεται,
καὶ πικραυτίκῃ τὸν ἔλεγχον δέχεται.

Οὕτω Χριστὸς ὁ κοινὸς Δεσπότης κελεύει·αι... καὶ μὴ
καταισχύνειν τὴν πίστιν διὰ τῶν πράξεων. Οὕτω Παῦλος ὁ
μέγας τῆς Ἐκκλησίας συμβουλεύει Διδάσκαλος. Οὕτω Πέ-
τρος ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων, καὶ τῶν οὐρανίων πυ-
λῶν τὰς κλεῖς ἐμπεπιστευμένος καὶ τὴν εἴσοδον. Οὕτω τῶν
λοιπῶν Ἀποστόλων ὁ θεῖος χορὸς τὴν οἰκουμένην ἐμαθή-
τευσεν. Οὕτω ἡμῶν οἱ πατέρες παρειλήφασιν οὕτως
ἡμῖν τοῖς μετ' ἐκείνοις παραδεδώκασιν....

Ἐν ἄλλῃ ἐπιστολῇ τῇ 146ῃ ἀπὸ τῆς ὑπερορίας του πρὸς τοὺς
ἐπισκόπους λέγει:

«...Πῶς γὰρ ὁ τοιαῦτα λέγων ἢ ἐννοῶν, οἷα λέγειν ἡμᾶς
καὶ φρονεῖν ὁ καλὸς ἐκεῖνος φίλος ἀνεπλάσατο, οὐκ εἰς
ἔσχατον μὲν ἀνοίας ἐλαύνει, κοινὸς δὲ προδότης πάσης ἐστὶ
τῆς Ἐκκλησίας ὑπερόπτης δὲ καὶ ὑβριστῆς καὶ τῶν πα-
τρικῶν παραδόσεων ;

Καὶ τέλος ἐν ἄλλῃ ἐπιστολῇ ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«...καὶ μὴ λιπεῖν τὴν πατρῶαν τάξιν, ἣν ὑμᾶς οἱ πρόγο-
νοι, δι' ὧν ἔπραξαν, κατέχειν παραδεδώκασιν».

Ἐνῶ λοιπὸν τόσοι θεόφρονες Πατέρες καὶ μεγάλοι Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας ὁμολογοῦσι πίστιν καὶ σεβασμὸν εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ κανόνων κατωχύρωσαν τὴν τήρησιν αὐτῶν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, παρεμέρισε καὶ ἐλάκτισε πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ἵνα φθάσῃ εἰς τὸν ἀντορθόδοξον νεωτερισμὸν τῆς μεναβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΤΒΟΛΗΣ

Ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα ἀναντίλεκτα, ἀψευδῆ, αὐταπόδεκτα, κατωχυρωμένα διὰ τῶν ἐπισήμων κειμένων, ἅτινα ἐδημοσιεύσαμεν.

Α΄.) Ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, ἡ συναγαγομένη τὴν ἀνατροπὴν ὅλης τῆς ἐκ παραδόσεως Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ τοῦ παραδεδομένου Ἐκκλησιαστικοῦ καθεστῶτος, ἐγένετο τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ τῇ Εἰσηγήσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου.

Β΄.) Ὅτι ἡ πρωτοβουλία αὕτη ἐλήφθη καὶ ἡ Εἰσήγησις ἐγένετο ἄνευ οὐδενὸς σοβαροῦ λόγου, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς σπουδαίας ἀνάγκης καὶ χωρὶς οὐδεμίᾳ πίεσις ἢ βία νὰ ἀσκηθῆ ὑπὸ τινος.

Γ΄.) Ὅτι ἡ καινοτομία ἀπεφασίσθη παρὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν τοῦ «Πανορθοδόξου Συνεδρίου» καὶ παρὰ τὴν μεταγενεστέραν ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθ' ἃς ἀποφάσεις ἡ κριθεῖσα ὡς ἀναγκαία μεταβολὴ ἐξηρητήθη ἀπὸ τὸν ὄρον τῆς «**συναινέσεως ἀπασῶν τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν**».

Δ΄.) Ὅτι ἡ καινοτομία ἐγένετο ἐναντίον τῆς σαφοῦς καὶ δε-

δηλωμένης γνώμης τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἀγίου Ὄρους, ἀρνηθεισῶν νὰ ἐφαρμόσεν τὸ νέον Ἡμερολόγιον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἄνευ συγκροτήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ε΄) Ὅτι ἡ μεταβολὴ τῶν παλαιοῦ Ἡμερολογίου ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἰσχυρισθέντος ὅτι ἐκτελεῖ ἐντολὴν τῆς Ἱεραρχίας, ἐνῶ ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας ἡ ληφθεῖσα τὴν 27 Δεκεμβρίου 1923 ἦτο μὲν ἡ ἀφομοίωσις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου πρὸς τὸ Πολιτικόν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς συμφωνίας πρὸς τοῦτο **ὄχι μόνου** τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαχείου, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

ΣΤ΄) Ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μεθ' ὅλας τὰς ἐπ' αὐτοῦ πιέσεις τῆς **Ἐπαναστατικῆς τότε Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος** ἀπεδέχθη μὲν τὴν Εἰσήγησιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἀναγγελθεῖσαν ἀπόφασιν αὐτοῦ ὅπως ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου Ἡμερολογίου ἀπὸ τῆς 10)23 Μαρτίου 1924 ἀλλ' ἐπέμενεν ὅπως τοῦτο γίνει **ἐν πάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Ὁρθοδόξοις Ἐκκλησίαις** τῶν ὁποίων τὴν συναίνεσιν ἐθεώρει ἀναγκαίαν.

Ζ΄) Ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀποφασίσας **μονομερῶς** νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ νέον Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον ἀπὸ τῆς 10)23 Μαρτίου ἤσκησε διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ψυχολογικὴν βίαν ἐπὶ τοῦ τότε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου, ὅστις παρὰ τὴν δεδηλωμένην γνώμην του περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συναινέσεως ἀπασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐξήναγκάσθη νὰ δεχθῇ τὴν μονομερῆ ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ μετ' αὐτῆς τὸ νέον ἡμερολόγιον ἀπὸ τῆς 10)23 Μαρτίου 1924.

Η΄) Ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐγένετο οὕτω ἄνευ τινὸς νόμου ἢ διατάγματος, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ μιᾶς ἐγκυκλίου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς τοὺς Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ δι' ἐνὸς τηλεγραφήματος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἀγγέλλοντος — τῇ παρακλήσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου — τὴν μεταβολὴν εἰς τὰς λοιπὰς αὐτο-

κεφάλους ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, κατὰ παράβασιν καὶ ἀθέτησιν τοῦ ἕως τότε ἰσχύοντος καὶ μηδέποτε καταργηθέντος ἢ ἀκυρωθέντος Β. Διατάγματος τῆς Ἐπαναστάσεως (25ης Ἰανουαρίου 1923) διὰ τοῦ ὁποίου διετηρήθη «ἐν ἰσχύϊ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον ὅσον ἀφορᾷ ἐν γένει τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς θρησκευτικὰς ἐορτάς».

Θ.) Ὅτι ἐκ τῆς αὐθαιρέτως καὶ μονομερῶς γενομένης μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν **διέσπασε τὴν ἐνότητα** τῆς Ἀνατολικῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐχώρισεν ἀπὸ ἄλλας ὀρθοδόξους αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐορταζουσαν, νηστεύουσαν καὶ ἱερουροῦσαν οὐχὶ συγχρόνως μεθ' ὅλων τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

Γ.) Ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν δημιουργήσας οὕτω **σχίσμα** εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἀνατροπῆς ὅλης τῆς ἀπὸ αἰώνων κρατούσης Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τῆς προσηρμοσμένης εἰς τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, **παρεβίασε τὰς Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις**, τὰς ὁποίας Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ κανόνες Οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων ἐκήρηξαν ἰσχυρὰς καὶ ἀπαρασαλεύτους ἀναθεματίσαντες τοὺς μὴ τηροῦντας αὐτάς.

ΙΑ.) Διὰ τῆς καταπατίσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων καὶ τῶν Ἱερῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν κανόνων ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν παρεβίασε **τὴν θεμελιώδη διάταξιν τοῦ Συντάγματος**, καθ' ἣν «ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει ἀναποσπᾶστος ἠνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κων)πόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως τοὺς ἱεροὺς. Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς κανόνας **καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις.**»

Ἄς μὴ ὑπολάβῃ τις ἀμαθὴς καὶ ἄγευστος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων ὅτι πρόκειται περὶ παρωνυχίδος καὶ ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου εἶνε ἀπλῶς ζήτημα ἀριθμητικόν, ἥτοι προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως

13 ἡμερῶν. Τοῦτο ὑποστηρίζων θὰ ἐλεγχθῆ ἄνιστόρητος ἀγνοῶν τοὺς ὑπερλάμπρους ἀγῶνας ἐπικρατήσεως τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεκράτησεν, ὑψώθη καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ Ἔθνος ἡμῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπαρξις εἶνε συνυφασμένη μὲ τὴν γέννησιν, τὴν ζωὴν, τὴν δρᾶσιν καὶ τὸ κλέος τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Ἕλληνες Ἱεράρχαι ἀψηφοῦντες τὸ δόγμα τῆς ἐνότητος τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, περιφρονοῦντες καὶ καταπατοῦντες τὰς ἱεράς τῆς Ἐκκλησίας παραδόσεις καὶ τοὺς προασπίζοντας αὐτὰς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας, δὲν εἶνε μόνον ἐπίορκοι καὶ ἀπαρνηταὶ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως καὶ θρησκείας· εἶνε ὑπονομευταὶ καὶ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐνότητος. Εἶνε ἀπλοῖ κοσμοπολίται ἄνευ αἰσθήματος ἐθνισμοῦ, μὲ ἐσβεσμένον τὸ πατριωτικὸν πῦρ εἰς τὰ στήθη των, ἐλληνίζοντες ἄλλ' ὄχι Ἕλληνες. Ἱεράρχαι τὸ σχῆμα ἄλλ' ὄχι ἀλληθεῖς ἀπόστολοι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ὅ,τι ἐκράτησαν καὶ ἐσεβάσθησαν ἐπὶ εἴκοσιν αἰῶνας οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ ἐπίγονοι αὐτῶν, δὲν τὸ ἐσεβάσθη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Οὐδεὶς Αὐτοκράτωρ, οὐδεὶς Πατριάρχης, οὐδεμία Σύνοδος Οἰκουμενικὴ ἢ Τοπικὴ, οὐδεὶς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας ἔθεσεν ἐπὶ δύο χιλιάδας ἔτη χεῖρα ἐπὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου. Ἀφ' ἧς ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία ἐνεωτέρισεν εἰσαγαγοῦσα τὸ νέον Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, ἠσκήθη τοιαύτη πίεσις καὶ τοιαύτη βία σωματικὴ καὶ ψυχολογικὴ ἐπὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἀποδοχὴν τοῦ νέου «**καλλενδαρίου**», ὥστε νὰ διεγείρη στάσεις καὶ διαιρέσεις εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ νὰ ἀπειλῆ αὐτὴν τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν προσωπικὴν ἀκόμη ὑπαρξιν Κρατῶν, Ἐθνοτήτων, Θρόνων καὶ Πατριαρχῶν. Καὶ ὅμως ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διὰ πάντων τῶν καίρους ἀντιπροσώπων αὐτῆς ὄχι μόνον δὲν ὑπέκυψεν, ἀλλὰ σθεναρώτατα ἠγωνίσθη, καὶ ὑψώσασα τὴν σημαίαν τῶν **Παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας** ἐθωρακίσθη δι' αὐτῆς, τὴν ἠπλώσεν εἰς ὅλην τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ ἐκεραυνοβόλησε διὰ Κανόνων,

ἀναθέματος καὶ ἀφορισμοῦ πάντας τοὺς νεωτερίζοντας, τοὺς ζητοῦντας νὰ μεταβάλωσι τὸ καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου.

Καὶ ὅ,τι ἠρνήθησαν νὰ διαπράξουν πᾶσαι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, οἱ Ἱερεμῖαι, οἱ Ἰωακείμ, οἱ Φώτιοι, ἅπαντες οἱ γεραροὶ τῆς Ὀρθοδοξίας στηλοβάται, τὸ διέπραξεν ἐν μιᾷ στιγμῇ, μονομερῶς, αὐθαιρέτως, ἀνιέρως, ἀντορθοδόξως, διὰ μιᾶς ἐγκυκλίου τοῦ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἐπαναστατικῶς δικαίως ἀρχηγὸς αὐτῆς, κατακρημνίσας δύο χιλιάδων ἐτῶν ἱερὸν καὶ καθηγιασμένον οἰκοδόμημα, τὸ τῆς Ὀρθοδοξίας, ἵνα ἰσοπεδώσῃ τοῦτο μὲ τὸ Ἰησουϊτικὸν καὶ κακότεχνον οἰκοδόμημα τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας!

Ποῖα πρόφασις, ποῖα δικαιολογία, ποῖα ἐπιχειρήματα εἶνε ἱκανὰ νὰ πνίξουν τὴν φωνὴν τῆς ἀληθείας τὴν «**πραγματικὴν ἀληθειαν περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου**», ἣτις διακηρῦσσει διὰ κειμένων, διὰ γραφῶν, διὰ Συνόδων, διὰ Κανόνων, δι' ἀποφάσεων ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου, ἡ ἀντικανονικὴ, ἡ αὐθαιρέτος, ἡ ἄνευ τῆς συμφωνίας ἀπασῶν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἶνε ὑπερτέρα τῶν δογματικῶν παραβάσεων διασπῶσα τὴν ἐνότητα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ λατρείᾳ, δημιουργοῦσα σχίσματα καὶ διαιρέσεις, ἀνατρέπουσα θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνας, προσβάλλουσα καὶ ποδοπατοῦσα προαιωνίας Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις;

Ποῖα χεῖλη Ἑλλήνων ὀρθοδόξων δύνανται νὰ ἀρνηθῶσιν ὅτι τὴν διάσωσιν τῆς πίστεως ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ αὐτῆς τὴν διάσωσιν τοῦ Ἐθνισμοῦ μας ὀφείλομεν εἰς τὴν **μὴ προσχώρησιν** ἡμῶν εἰς τοὺς νεωτερισμοὺς τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ νεωτεριστὴς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἔκαμε τὸ πρῶτον παράτολμον βῆμα διὰ τῆς ἀντορθοδόξου καὶ ἀντεθνικῆς αὐτοῦ στάσεως εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου;

Τὶ ὀφείλομεν ὡς Ἕθνος εἰς τὴν ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἐμμονὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ πάτρια καὶ εἰς τὴν ἀρνησιν πάντοτε αὐτῆς νὰ προσχωρήσῃ εἰς τοὺς νεωτερισμοὺς τῆς Δύσεως, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπωμεν ἡμεῖς. Τὸ βροντοφωνεῖ ὅλη ἡ Ἱστο-

ρία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ὁ Σπυρίδων Ζαμπέλιος, ὁ πολυμαθέστατος καὶ εὐγλωττότατος Λευκάδιος λόγιος καὶ συγγραφεύς, γράφων περὶ τοῦ μεγάλου Φωτίου τοῦ σοφοῦ, λέγει εἰς τὰς βυζαντινὰς αὐτοῦ μελέτας (σελ. 485—8) Ὁ Φώτιος κατεβαίνει εἰς τὸν τάφον ὁμολογητῆς τῶν πατρίων παραδόσεων ὅμως τὸ ψήφισμα τῆς ὀγδόης ἐκείνης Συνόδου, ἡ **Καινὴ αὕτη Διαθήκη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐνότητος, ἐπιζῆ, ἐπικρατεῖ, ἡγεμονεύει, καὶ τὸ γένος μας θωρακίζει ἐπὶ χιλίους ἐνιαυτούς.**

Ὁ δὲ ἀοίδημος Κοραῆς εἰς τὰ προλεγόμενά του τοῦ Α' Τόμου τῶν Ἀτάκτων (σελ. 24) λέγει τὰ ἑξῆς :

«Εἰς δεισιδαιμονίαν ἡμῶν ἀποδίδουσιν οἱ Λατῖνοι τὸ πείσμα τοῦ κοινοῦ Λαοῦ νὰ μὴν ἐνωθῆ μὲ τοὺς Παπιστάς, καὶ τὴν σταθερὰν αὐτοῦ ἀντίστασιν εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ τὸν ἐνώσουν Αὐτοκράτορας. Εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν ὅμως ταύτην (ἂν ἐγέννησε ποτέ τι καλὸν ἢ δεισιδαιμονία) **χρεωστοῦμεν οἱ σημερινοὶ Γραικοὶ τὴν ὑπαρξίν μας.** Χωρὶς τὸ εὐτυχέστατον τοῦτο πείσμα τῶν πρὸ ἡμῶν, καὶ ἡ δεισιδαιμονία ἥθελ' αὐξηθῆν ἐπὶ πλέον καὶ τὰ πολυπληθῆ τάγματα τῶν Δυτικῶν Μοναχῶν ἔμελλαν νὰ καταβρομίσωσι τὸ ἔδαφος τῆς ταλαιπώρου Ἑλλάδος, καὶ τὰ Νερωρικὰ τῆς Ἱερᾶς ἑξετάσεως κριτήρια νὰ φλογίζωσι τοὺς Ἕλληνας, ὡς κατέφλεξαν πολλὰς μυριάδας Δυτικῶν, καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία νὰ ὑποταχθῆ ὡς εἰς κεφαλὴν τὸν Πάπαν, καθὼς ὑποτάσσονται ἀκόμη σήμερον (1928) πολλοὶ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης λαοὶ, ἄλλοι διότι κρατοῦν ἔτι τοὺς ὀφθαλμοὺς κλεισμένους εἰς τὰ πανταχόθεν περιλίμποντα φῶτα τῆς παιδείας, καὶ ἄλλοι, διότι ἔχοντες καὶ αὐτοὶ μεταξὺ τῶν ὄχι ὀλίγους ἀκόμη ἐκουσίους τυφλοῦς, ἔκριναν φρονιμώτερον νὰ ἀφήσωσι τὴν κατὰ τριψίν τῆς Παπικῆς Τυραννίας εἰς τὸ ρινίον τῆς τυπογραφίας, παρὰ νὰ τὴν πελεκίσωσι μὲ βίαν»

Ὡθούμενοι ἀπὸ πνεῦμα νεωτεριστικὸν σήμερον οἱ διευθύνοντες τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὸν μέγαν κίνδυνον σχίσματος, ἥτοι τῆς διασπάσεως τῆς Ἐνότητος ἡμῶν ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ λατρείᾳ, κίνδυνον ὃν ἐγκυμονεῖ ἡ προσαρμογὴ καὶ τῆς

Ἐκκλησίας ἡμῶν πρὸς τὸ νέον τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας ἡμερολόγιον καὶ ὅστις δύναται νὰ ἀποβῆ καὶ Ἐθνικὸς κίνδυνος.

Καὶ περιφρονοῦμεν ἡμεῖς, οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ καταπατοῦμεν τὰς παραδόσεις αὐτῆς, καθ' ἣν ἐποχὴν καὶ αὐτὸς ὁ Πάπας σήμερον οἶονεὶ στηλιτεύων καὶ καταισχύων τὴν μωρίαν καὶ κουφότητα τῶν ἰθυνόντων τὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, θεωρεῖ καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὅτι αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ τροποποιήσεις καὶ ἂν δὲν προσκρούουν εἰς δόγματα εἶναι ὅμως **ἐγκατάλειψις ἀποκατεστημένων παραδόσεων**». Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς τὰς ἀποκρούει.

Εἰς ἓν ἄρθρον τῆς Παρισινῆς «Journal» ὁ Ρενὲ Σύντρα πραγματευόμενος τὸ ζήτημα περὶ σταθεροποιήσεως τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα καὶ περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου, ζήτημα εὐρισκόμενον ἀπὸ πολλοῦ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἐκθέτει τὰς γνώμας τὰς ὁποίας ἐξέφρασαν ὅλαι αἱ Ἐκκλησίαι, ἡ Ἀγγλικανικὴ, αἱ τῆς Ἀμερικῆς καὶ Γερμανίας Εὐαγγελικαί, ἡ Ὁμοσπονδία τῶν διαμαρτυρομένων τῆς Ἑλβετίας, ὡς καὶ 82 ἄλλαι Ἐκκλησίαι διαμαρτυρομένων, αἵτινες πᾶσαι συμπίπτουν μὲ τὴν προτεινομένην μεταρρύθμισιν, ὡς χρήσιμον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ γνώμη ὅμως τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (τοῦ Πάπα) εἶναι ἐντελῶς διάφορος. Ἡ Ἁγία Ἐδρα τὴν 7 Ἀπριλίου 1924 διὰ τοῦ ἐν Ἑλβετία Ἀποστολικοῦ αὐτῆς Νουντσιου, ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν:

«Ἡ Ἁγία Ἐδρα μετ' εὐχαριστήσεως διαπιστοῖ ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἀναγνωρίζει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου καὶ ἰδίᾳ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν καθορισμὸν τοῦ Πάσχα εἶνε κυρίως ἐκκλησιαστικόν. Ἡ Ἁγία Ἐδρα φρονεῖ ὅτι αἱ τυχόν τροποποιήσεις, ἂν δὲν προκαλῶσι δογματικὰς δυσκολίας, θὰ ἠδύναντο ὅμως νὰ ἐπιφέρωσι ἐγκατάλειψιν ἀποκατεστημένων παραδόσεων, τὰς ὁποίας δὲν θὰ ἦτο οὔτε νόμιμον, οὔτε ἀποδεκτὸν νὰ ἐγκαταλείψωμεν, ἄνευ τῆς ὑπάρξεως λόγων παγκοσμίου συμφέροντος.

«Ἡ Ἁγία Ἐδρα κανένα λόγον δὲν εὕρισκει ἐ-

παριῆ διὰ τὴν μεταβάλη ὅ,τι ἔχει καθιερωθῆ διὰ μακρᾶς χρήσεως καὶ δι' ἀποφάσεων τῶν Ἀρχαίων Συνόδων. Κατὰ συνέπειαν εἰς ἀπεδεικνύετο, ὅτι τὸ γενικὸν συμφέρον ἀπαιτεῖ ποιάν τινα μεταβολὴν εἰς τὰς παραδόσεις, ἢ Ἁγία Ἐδρα δὲν θὰ ἐξήταζε τὸ ζήτημα, ἂν προηγουμένως δὲν ἐλαμβάνετο ἀπόφασις εἰς μίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. (Ὁρα ἄρθρον Καθηγητοῦ κ. Ψάχου εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἡ φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας» φυλ. 5 τῆς 19 Μαρτίου 1928).

Ἐπρεπε καὶ αὐτὴ ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία τὴν δώση μᾶθημα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ μᾶθημα καυστικώτατον! Ἐνῶ ὁ Πάπας ἀρνεῖται πᾶσαν μεταρρύθμισιν τοῦ ἡμερολογίου τοῦ ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ καὶ πρὸς τὰ καθιερωθέντα δι' ἀποφάσεων τῶν Ἀρχαίων Συνόδων, καὶ εὐλαβέστερος πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐννοεῖ οὔτε κἂν τὴν ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα ἄνευ ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας γράφει εἰς τὰ «παληὰ τοῦ παποῦ τσια» τὰς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διὰ μιᾶς αὐθαιρεσίας καὶ μονομεροῦς ἀποφάσεώς του, παρὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, τροποποιεῖ τὸ Ἐκκλησ. ἡμερολόγιον καὶ προκκελεῖ σχίσμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁλέθριον!

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ — Η ΑΝΥΠΑΚΟΗ

Ποῖον εἶναι σήμερον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς αὐθαιρέτου, τῆς ἀσεβοῦς, τῆς κρημνιστικῆς κανόνων καὶ παραδόσεων πραξικοπηματικῆς πράξεως τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ὁποίας ἐξηπατήθη ὅλη ἡ Ἱεραρχία, ἐξηπατήθη ἡ κοινὴ γνώμη, ἡσκήθη δὲ καὶ ἐκβίασις οὐ μόνον ἐπὶ τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου; Τί ἀπέφερεν ἡ προσβολὴ αὕτη τοῦ δόγματος τῆς Ἐνότητος ἐν τῇ Λατρείᾳ, ἡ περιφρόνησις καὶ καταπάτησις τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀσεβὴς ἀνυπακοὴ πρὸς τοὺς Κανόνας Οἰκου-

μενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων καὶ πρὸς τὰ κελεύσματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας :

Τί ἀπέφευγεν ὁ κοσμοπολιτικὸς αὐτὸς νεωτερισμὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ;

Σκάνδαλον μεταξὺ τῶν πιστῶν, διαίρεσιν αὐτῶν εἰς δύο στρατόπεδα, ἀπόσχισιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας, σύγχυσιν εἰς ἑορτὰς καὶ νηστείας, κατάργησιν τοῦ ταῦτοχρόνου ἑορτασμοῦ τῶν δεσποτικῶν καὶ ἄλλων Ἑορτῶν θεομητορικῶν καὶ ἁγίων εἰς Ἀπάσας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἑορταστικὸν χωρισμὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Μητρὸς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ κίνδυνον **ἐπισήμου σχίσματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος**, σχίσματος ὑφισταμένου καὶ ἤδη οὐσιαστικῶς, τυπικῶς δὲ μόνον μὴ κηρυσσομένου ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἴδου τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀμελετήτου, ἀσυνέτου, μωρᾶς, ἀνθαιρέτου καὶ βεβιασμένης πράξεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καταρριψίσεως αὐτὴν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον συνείδησιν, καὶ ἐγκολαιψίσεως εἰς αὐτὴν τὸ ὄνειδος τῆς ἀνταρσίας κατὰ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ παραδόσεων καὶ τῆς ἐπὶ βλάβῃ τῆς Ὁρθοδοξίας ὑποταγῆς αὐτῆς εἰς τοὺς νεωτερισμοὺς τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας.

Οὐδεμία μέχρι τοῦδε Ἐκκλησία ὑψωσε **σημαίαν σχίσματος** ἀπὸ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Μία κενοδοξία ἀλόγιστος, ἓν πνεῦμα ἄφρονος καὶ ἀντιθρησκευτικοῦ νεωτερισμοῦ καὶ κοσμικολατρίας, καὶ ἀκατάσχετος σπουδὴ πρὸς ἀντορθόδοξον καὶ ἀντεθνικὴν προσέγγισιν πρὸς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν, ἤγαγον τὸν Ἀρχηγὸν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας εἰς τὴν δημιουργίαν **σχίσματος**. Διότι **σχίσμα** οὐσιαστικῶς ἐδημιούργησεν ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἡ ξενοπρεπῆς καὶ ξενόθρησκος πρωτοβουλία, ἀντικανονικὴ δέ, καὶ ἀσχημονεστάτη χειρονομία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν. Θὰ βαρύνῃ δὲ αὐτὸν πάντοτε ἡ εὐθύνη τοῦ **σχίσματος** τούτου ἀπέναντι καὶ τοῦ κόσμου τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅλλὰ καὶ τῶν κεφαλῶν τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ Κράτους,

ἔστιν τοῦτο ἀναλάβη τὸ κῦρος του καὶ ὅταν οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ εἶνε πραγματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς θελήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ἐὰν τὸ **σχίσμα** τοῦτο, ὅπερ προεκάλεσεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν δὲν ἔλαβε τὴν τυπικὴν μορφήν **ἀποφάσεως** τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ὑφίσταται ὅμως κατ' οὐσίαν πλήρης. Διότι κατὰ τὸν ὄρισμὸν τὸν ὁποῖον ὁ Μέγας Βασιλεὺς δίδει εἰς τὸν **Α' αὐτοῦ Κανόνα**, τὸν διατυπούμενον εἰς τὴν πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον, ἐπίσκοπον Ἰκονίου, τῆς Μητροπόλεως Φρυγίας ἐπιστολήν του :

« . . . αἰρέσεις μὲν, τοὺς παντελῶς ἀπερρηγμένους, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πίστιν ἀπηλλοτριωμένους· σχίσματα δέ, τοὺς δι' αἰτίας τινὰς Ἐκκλησιαστικὰς καὶ ζητήματα ἰάσιμα πρὸς ἀλλήλους διενεχθέντας . . . »

Κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τὸν κρατοῦντα μέχρι τοῦδε εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, οἱ μὴ ἐπικοινωνοῦντες μὲ τὴν μίαν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν διαιροῦνται εἰς τρία· εἰς **αἰρετικούς** εἰς **σχισματικούς** καὶ εἰς **παρασυναγωγούς**. Καὶ αἰρετικοὶ μὲν εἰσὶν οἱ παντελῶς ἀπαλλοτριώσαντες ἑαυτοὺς τῆς εἰς Θεὸν πίστεως, ἦτοι οἱ παρὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν δοξάζοντες, οἱ ἐκκλίναντες δηλονότι ἀπὸ θεμελιώδους κανόνος τῆς ὀρθόδοξου πίστεως, οἱ παραχαράττοντες τὰ δόγματα καὶ διὰ τοῦτο παντελῶς ἀπερρηγμένοι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πίστιν ἀπηλλοτριωμένοι. Σχισματικοὶ δὲ εἶνε οἱ τῆς Ἐκκλησίας ἑαυτοὺς ἀποστήσαντες, **δι' ἀποχωρισμοῦ ἀπὸ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας** ἕνεκα ἕριδος οὐχὶ περὶ δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν καὶ εὐταξίαν. Παρασυναγωγοὶ δὲ εἶναι οἱ κατακριθέντες διὰ τινὰ πταίσματα ἐπίσκοποι ἢ πρεσβύτεροι καὶ μετακινηθέντες τῆς λειτουργίας καὶ μὴ ὑποκύψαντες εἰς τοὺς κανόνας.

Ὅσοι λοιπὸν δὲν σφάλλωνται μὲν περὶ τὰ δόγματα ἀλλὰ ἀπερράγησαν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, σχίσαντες ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς **ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας** ὡς ἀκολουθήσαντες ἰδίαν γνώμην καὶ ἴδιον κανόνα περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοί-

κησιν καὶ εὐταξίαν, ἦτοι διαφωνήσαντες εἰς **ζητήματα ἰάσιμα**, ὡς λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, δυνάμενα δηλονότι νὰ διορθοθῶσι διὰ μεταμελείας, κλπ. εἶναι ἔνοχοι **σχίσματος**.

Τὴν δημιουργίαν τοιοῦτου σχίσματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐφοβεῖτο πάντοτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν. Καὶ ἔτι μεγαλειότερον τὸ σφάλμα αὐτοῦ καὶ μεγαλειότερα ἢ εὐθύνη του, διότι ἐνῶ ἐγνώριζε, καὶ ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ, ὅτι ἡ ἄνευ **κοινῆς συμφωνίας** ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μεταβολὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐξέθετεν αὐτὴν εἰς κίνδυνον τοῦ **ἀποχωρισμοῦ** τῆς ἀπὸ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ ζητήματι τῆς λατρείας, ὅμως προέβη εἰς τὴν μεταβολὴν ταύτην. Καὶ τόσον βέβαιον εἶνε ὅτι προέβλεπε καὶ ἐφοβεῖτο τὴν ἀποκλήρυξιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς σχισματικῆς ἐκ μέρους τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, ἰδιαιτάτα δὲ ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Φωτίου, ὥστε μετὰ τὸ πραξικόπημά του ἀπέστειλε πρὸς τὸν Φώτιον τὸ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1924 ὑπ' ἀριθ. 1121—601 Γράμμα αὐτοῦ δι' οὗ προσεπάθει νὰ ἀποτρέψῃ τὸν μέγαν ἐκεῖνον Πατριάρχην ἀπὸ τοῦ νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐπισήμως κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ κηρύξῃ αὐτὴν σχισματικὴν. Διότι ἔγραφε πρὸς τὸν Φώτιον ὅτι.

«...ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πάνυ προθύμως ἔχει συνεργῆσαι εἰς τὴν ἐν Συνόδῳ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐξέτασιν τοῦ Πασχαλίου κανόνος... Βεβαιούσθω δὲ αὕτη (ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης), ὡς ἀπὸ μακροῦ ἡμᾶς καλῶς εἰδυῖα, ὅτι τῆς εἰρήνης τῶν ἐκκλησιῶν ἡμεῖς οὐδὲν οὐδέποτε προετιμήσαμεν οὐδέ γε προτιμήσομεν τοῦ οὐρανίου Πατρὸς τῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης εὐδοκοῦντος. Οἶδαμεν δὲ καὶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα τὴν εἰρήνην φιλοῦσαν καὶ διώκουσαν κατὰ τὸν Ἀπόστολον. Ὅθεν καὶ παρεκαλέσαμεν πολλάκις αὐτὴν καὶ ἀντιβολουῦμεν αὐθις μὴ λογιζέσθω τὸ παρεμπεσὸν τῶν Ἐκκλησιῶν ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου ἄλλως ἢ ὡς ἐλογίσαντο οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν Κυρίῳ τὸ πάλαι προστάντες τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν... τὰς ἀναμέσον τῶν Ἐκκλη-

σιῶν παρεμπιπτούσας παραπλησίας καὶ πολλῶ σπουδαιοτέρας διαφορὰς καὶ οὐχὶ ἱκανὰς τῆν τῶν Ἐκκλησιῶν δηλονότι ἐνότητα διασπάσαι».

Ἐγνώριζε λοιπὸν καὶ κατεννόει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὅτι ἢ περὶ τοῦ ἡμερολογίου ληφθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ μονομερῆς ἀπόφασις ἠδύνατο νὰ διασπάσῃ τὴν ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἰκέτευε τὸν Φώτιον ἵνα μὴ θεωρήσῃ τὴν περι τοῦ Ἡμερολογίου διαφορὰν ὡς διασπῶσαν τὴν ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν!!

Ἄλλ' ἐὰν ὁ Φώτιος ἢ ἄλλος Ἀρχηγὸς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἐξ οἴκτου ἢ ἐξ ἐπιγνώσεως ἀνωτέρου καθήκοντος, εἰς περιστάσεις οὕτω δεινὰς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν διεμαρτυρήθη καὶ δὲν κατελόγισε σχίσμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν σχισματικὴν αὐτῆς ἀπόφασιν, παύει ἄρα γε ἐκ τούτου νὰ εἶνε πράγματι καὶ οὐσίᾳ σχισματικὴ ἢ αὐθαίρετος αὕτη ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος; Καὶ δὲν ὑφίσταται ἄρα γε πάντοτε ὁ κίνδυνος νὰ ἀποκηρυχθῇ ὡς σχισματικὴ ἢ ἀπόφασις αὕτη ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν; Ὅταν δὲ ἢ ἀντίληψις τῆς Ὀρθοδοξίας, συμφώνως πρὸς τὸν ἀνωτέρω Κανόνα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, θεωρῇ σχισματικὴν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὡς σχίσασαν ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς Ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀκολουθήσασαν— ἄνευ κοινῆς συμφωνίας— ἰδίαν γνώμην καὶ ἴδιον Κανόνα περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ θεωρῇ αὐτὴν σχισματικὴν τὸ πλήρωμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἅπας ὁ θρησκευὼν ἀληθῶς Ἑλληνικὸς λαὸς; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ τὴν ὑποκούῃ εἰς τὸ μέλλον καὶ νὰ ζητῇ τὴν εὐλογίαν της;

ΔΕΝ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΥΠΑΚΟΗ

Καὶ ἀνακύπτει οὕτω ὡς σοβαρώτατον ἐπίσης καὶ ὀλεθριώτατον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀποτέλεσμα τῆς αὐθαιρέτου καὶ ἀντικανονικῆς μεταβολῆς, ἢ ἀ ν υ π α κ ο ἦ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν εἰς τὰ οὕτως ἀνατρεπτικὰ τῶν παραδόσεων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας κελεύσματα τῆς Ποιμαινούσης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁφείλεται ὑπακοὴ εἰς τὰς διαταγὰς καὶ ἀποφάσεις τῆς ἐκτὸς πάσης Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ ἐκτὸς τῶν παραδόσεων τεθείσης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς; Εἶναι ὑποχρεωτικὸς διὰ πάντα πιστὸν ὁ ἔκθεσμος, ὁ ἀντικανονικὸς καὶ μονομερῆς νεωτερισμὸς αὐτῆς περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου;

Οἱ ἀποτολμήσαντες τὸ ἀποσχισμικτὸν τοῦτο πραξικόπημα, ἐπιτυχόντες νὰ καλύψωσι τοῦτο μὲ μίαν νομιμοφάνειαν Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ὑψώνουν σήμερον τὸν δάκτυλον πρὸ τῶν χειλέων αὐτῶν λέγοντες φαρισαϊκῶς εἰς τοὺς ἐλέγχοντας τὸ πραξικόπημά των :

— Σιωπή! Εἶναι ἀπόφασις καὶ διαταγὴ τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ ἐλέγχετε ὀφείλετε ὑπακοήν. «Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις Ὑμῶν καὶ ὑπέικετε»! Μὴ ὑπακούοντες εἴσθε παραβάται τῶν διαταγῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τιμωρεῖσθε!

Εἶνε τοῦτο ἀληθές; Εἶνε πράγματι ἰσχυρά, ἔχουσι κῦρος νομίου Ἐκκλησιαστικῆς ἀποφάσεως τὰ ἀποτολμηθέντα περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου;

ΟΧΙ! ἀναφωνοῦμεν στεντορεῖως· διότι ΟΧΙ λέγουσιν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄς ἐνθυμηθῶμεν τὸ λεχθὲν ἀνωτέρω ὅτι καὶ ἂν διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου δὲν ἐθίχθη δόγμα τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦτο δὲν καθιστᾷ τὴν γενομένην μεταβολὴν ἐπουσιῶδες τι καὶ ἀνάξιον λόγου, μὴ συνεπαγόμενον δῆθεν Κανονικὰ ἀποτελέσματα. Διότι διὰ τῆς μεταβολῆς ἐθίχθη ἀρχὴ ὑπὲρ πᾶν δόγμα ἰσχύουσα: ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐξωτερικῇ λατρείᾳ.

Ἐχωρίσθη δηλονότι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ ἐκφάνσει τῆς πίστεως, ἐν τῇ λατρείᾳ. Αὕτη δὲ ἡ διάσπασις τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας προσβάλλει, ὡς εἶδομεν, καὶ ρητοὺς Κανόνας Συνόδων Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν, διότι μεταξὺ ἄλλων τροσβάλλονται καὶ καταπατοῦνται **αἱ παραδόσεις** καθ' ἃς ἅπαντες οἱ χριστιανοὶ συνεορτάζομεν καὶ συννηστεύομεν ταῦτοχρόνως. Καὶ δὲν εἶναι μόνον παράδοσις προφορικὴ καὶ ἔθιμον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπιταγὴ ρητῶν κανόνων Ἀ-

ποστολικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων (ΝΓ΄ Ἀποστολ. Κανῶν 52, 56, 79 τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, 16 καὶ ΙΘ΄ καὶ Κ΄ τῆς ἐν Γάγγρα 50 καὶ 64 τῆς ἐν Καρθαγέννη κλπ.) καθ' ἃς δέον νὰ ἐπικρατῇ ἡ αὐτὴ τάξις ὡς πρὸς τὰς νηστείας εἰς ἀπάσας τὰς Ἐκκλησίας. Ὑπομιμνήσκομεν ἰδίως τοὺς Κανόνας 55 καὶ 56 τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καθ' οὓς ἔδοξε τοίνυν καὶ τοῦτο ὥστε **τὴν κατὰ πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν, μιᾷ κατακολουθοῦσαν τάξει τὴν νηστείαν ἐπιτελεῖν...**

Ἐπομένως ἔχομεν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προκαλοῦσαν **σχίσμα** εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Καὶ τὸ **σχίσμα** τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι κατάδηλον. Ἐορτάζουσα ἄλλας ἡμέρας παρὰ ἐκείνας τὰς ὁποίας εορτάζουν καὶ αἱ λοιπαὶ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, αἱ μὴ μεταβαλοῦσαι τὸ ἡμερολόγιον, νηστεύουσα ἄλλας ἡμέρας παρὰ ἐκείνας καθ' ἃς νηστεύουν αἱ λοιπαὶ Ἐκκλησίαι, συνταυτίσασα τὸ εορτολόγιον αὐτῆς μὲ τὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἀνατρέψασα τὴν ἐκ παραδόσεως καθεστηκυῖαν τάξιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καταρτίσασα ἴδια Πασχάλια καὶ Κυριακοδρομία, καὶ προκαλοῦσα οὕτω διπλοῦν ἐντὸς τοῦ ἔτους εορτασμὸν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τῶν αὐτῶν εορτῶν τῆς Γεννήσεως, τῆς Βαπτίσεως, τῆς Κοιμήσεως καὶ λοιπῶν εορτῶν ἁγίων, παρεβίασεν αὐτὴν τὴν ἐπιταγὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου φωνοῦντος: «**παρακαλῶ ὑμᾶς ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ εἶνε ἐν ὑμῖν σχίσματα**» καὶ τὸ τοῦ Ἰωαννου τοῦ Χρυσοστόμου λέγοντος: «**Εἰ γὰρ Θεοῦ ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία ἡνωταὶ καὶ μία ἐστὶν ἐν πάσῃ τῇ Οἰκουμένῃ... οὐδὲ γὰρ ἀπὸ τοῦ διεστάναι κατὰ τὴν πίστιν τὰ σχίσματα ἐγίνοντο ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τὴν γνώμην διαιρεῖσθαι κατὰ ἀνθρωπίνην φιλονεικίαν**». Ἐπίσης δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου ὀνομάζοντος τὴν Ἐκκλησίαν «**ἄτμητον καὶ ἀμέριστον καὶ ὑφαντὸν διόλου χιτῶνα**».

Δὲν ὀφείλεται λοιπὸν **ὑπακοή** εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς προκαλεσάσης **σχίσμα** εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ὡς τεθείσης ἔξω τῶν

Κανόνων καὶ τῶν Παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπιτάσσουν τὴν μὴ ὑπακοήν αὐτοὶ οἱ Πατέρες.

Ἐὸ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολήν του (1, 8-10) λέγει:

«*Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελισθητε ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω ὡς προσερχάμεν καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζηται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω*».

Ἐὸ Μέγας Βασίλειος εἰς τὴν ἐρώτησιν (ΡΙΑ') «εἰ δὴ παντὶ καὶ ὅτιδῆποτε ἐπιτάσσονται ὑπακούειν» ἀπαντᾷ:

«Ὅστε ἂν μὲν τι συνεπίπτον τῇ ἐντολῇ τοῦ Κυρίου, ἢ συμβαλλόμενον ἐπιταχθῶμεν ὡς τοῦ Θεοῦ θέλημα, σπουδαιότερον καὶ ἐπιμελέστερον καταδέχεσθαι χρὴ, πληροῦντας τὸ εἰρημένον ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ. Ὅταν δέ τι ἐναντίον τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐντολῇ παραφθεῖρον ἢ μολύνον αὐτὴν ἐπιταχθῶμεν παρά τινος, καιρὸς εἰπεῖν τότε: **Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις**, μνημονεύοντας τοῦ Κυρίου λέγοντος: Ἀλλοτρίω δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνὴν καὶ τοῦ Ἀποστόλου τολμήσαντος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας αὐτῶν καθάψασθαι τῶν Ἀγγέλων δι' ὧν φησί: Κἂν ἡμεῖς αὐτοὶ ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν, παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. Ἐξ ὧν παιδευόμεθα ὅτι, κἂν πολὺ γνήσιός τις ᾖ, κἂν ὑπερβαλλόντως ἐνδοξοσὸς κωλύων τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου προστεταγμένον ἢ προτρέπειν ποιεῖν τὸ ὑπ' αὐτοῦ κεκωλυμένον, φευκτὸς ἢ βδελυκτὸς ὀφείλει εἶναι ἐκάστω τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον».

Ἐὸ Ἅγιος Ἰωάννης Δαμασκηνὸς λέγει εἰς τὸν Β' λόγον του:

«Ἀκούσατε λαοί, φυλαί, γλῶσσαι, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παῖδες πρεσβύται, νεανίσκοι τε καὶ νήπια, τὸ ἔθνος τῶν Χριστιανῶν καὶ ἅγιον. Εἴ τις εὐαγγελίζηται ὑμᾶς παρ' ὃ παρέλαβεν ἢ Καθολικὴ (Ὁρθόδοξος) Ἐκκλησία παρὰ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, Πατέρων καὶ Συνόδων καὶ μέχρι τοῦ νῦν

διεφύλαξε, μὴ ἀκούσητε αὐτοῦ μηδὲ δέξησθε τὴν συμβουλήν τοῦ ὄφρεως, ὡς ἐδέξατο Εὐά και ἐτρούγησε Θάνατον. Κἂν Ἄγγελος, κἂν Βασιλεύς, εὐαγγελίζεται ὑμᾶς, παρ' ὃ παρελάβετε κλείσατε τὰς ἀκοάς».

Ἄς προσθέσωμεν εἰς τὰ ἀνωτέρω και ὅσα αὐταὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, ὡς εἶδομεν εἰς τὰ προηγούμενα, διέταξαν, και δὴ ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος διὰ τοῦ ὄρου αὐτῆς εἰποῦσα:

«Ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν· και εἴ τις πᾶσαν παράδοσιν Ἐκκλησιαστικὴν ἔγγραφον ἢ ἀγραφον ἀθετεῖ ἀνάθεμα».

Δὲν δεσμεύει ἄρα οὔτε μοναχόν οὔτε ἄλλον κληρικόν, οὔτε λαϊκόν τινα ἢ παρὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις ταύτας ἀποφασίς ἢ διαταγὴ τοῦ Ἄρχηγού τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου και οὐδεὶς ὀφείλει ὑπακοὴν και συμμόρφωσιν πρὸς αὐτήν.

Περὶ τοῦ θέματος τούτου ἔχομεν τὴν σοβαρωτάτην και ἀξίαν μεγάλης σημασίας γνώμην τοῦ Μεγάλου Φωτίου.

Γράφων ὁ μέγας Φώτιος πρὸς τὸν Ἰγνάτιον Μητροπολίτην Κλαυδιουπόλεως (ἐπιστολὴ Φωτίου 163) περὶ τοῦ ἐναντίον αὐτοῦ τούτου τοῦ Φωτίου ἀσεβειστάτου και ὀκταφώνου ἀναθέματος τοῦ γενομένου τῇ ἐμπνεύσει και εἰσηγήσει τοῦ Πάπα Ἀνδριανοῦ τοῦ Β' (869 μ. Χ.) ἐπὶ Αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνο, ὃν ὁ Φώτιος, προσελθόντα εἰς κοινωνίαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων ἀπέπεμψε τῆς Ἐκκλησίας ὡς πατροκτόνον, δολοφονήσαντα τὸν θετὸν αὐτοῦ πατέρα Αὐτοκράτορα Μιχαήλ, γράφων, λέγομεν, περὶ τοῦ ἀναθέματος τούτου τοῦ γενομένου πρὸς χλεύην και ταπείνωσιν αὐτοῦ και τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, λέγει τὰ ἑξῆς:

Ἦν ποτὲ φευκτὸν και φοβερὸν τὸ ἀνάθεμα, ὅτε κατὰ τῶν ἐνόχων τῆς ἀσεβείας ὑπὲρ τῶν τῆς εὐσεβείας κηρύκων ἐφέρετο· ἀφοῦ δὲ ἡ τολμηρὰ και ἀναίσχυντος τῶν ἀλαστόρων ἀπόνοια, παρὰ πάντα θεσμὸν θεῖόν τε και ἀνθρώπινον, και παρὰ πάντα λόγον ἑλληνικόν τε και βάρβαρον, τὸ οἰκεῖον ἀνάθεμα κατὰ τῶν προμάχων τῆς ὀρθοδοξίας ἀνα-

στρέφειν ἐφρουράξατο, καὶ τὴν βαρβαρικὴν μανίαν Ἐκκλησιαστικὴν προνομίαν ἐφιλονείκησαν ἀπεργάσασθαι, αὐτίκα, καὶ τὸ φορικτὸν ἐκεῖνο καὶ ποινῆς ἀπάσης πέραν ἔσχατον εἰς μύθους καὶ παίγνια μεταπέπτωκε· μᾶλλον δὲ τοῖς εὐσεβέσι καὶ αἵρετὸν παρεσκεύασται. Οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἡ πάντολμος τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας γνώμη τὰς ποινάς, καὶ μάλιστα τὰς Ἐκκλησιαστικὰς, ποιεῖ φοβεράς, ἀλλὰ τῶν πιασχόντων τὸ ὑπεύθυνον, ὡς τό γε ἀνεύθυνον καὶ εἰς χλεύην τὰς ἐκείνων τιμωρίας τρέπει, καὶ κατ' ἐκείνων τὸ δικαίωμα τῆς τιμωρίας ἀναστρέφει, καὶ τῷ ὑπ' αὐτῶν τιμωρουμένῳ στεφάνους ἀκηράτους καὶ ἄθανατον δόξαν ἀντὶ ποινῆς ἀπεργάζεται.

Διὸ καὶ ἕκαστος τῶν εὐσεβῶν καὶ ἁγίων αὐτῶν ἡλλοτριωμένων Χριστοῦ μυριάκις αἰρεῖται προπηλακίζεσθαι καὶ ἀναθεματίζεσθαι, ἢ τοῖς αὐτῶν μισοχρίστοις καὶ θεοστυγέσι μετὰ λαμπρᾶς τῆς εὐφημίας κοινωνῆσαι πονηρεύμασιν.

Καὶ εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς Γρηγόριον Διάκονον καὶ Χαρτουλάριον (ἐπιστολὴ Φωτίου 164) ὁ Μέγας Φώτιος γράφει:

«Ἀνεθεμάτισαν ἡμᾶς χρόνοις μακροῖς πᾶσα σύνοδος αἵρετικὴ καὶ πᾶν εἰκονομάχων συνέδριον. Οὐχ' ἡμᾶς δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ πατέρα καὶ θεῖον ἡμέτερον, ἄνδρας ὁμολογητὰς Χριστοῦ, καὶ Ἀρχιερέων σεμνολόγημα· ἀλλ' ἀναθεματίσαντες εἰς τὸν Ἀρχιερατικὸν θρόνον ἡμᾶς ἀνήγαγον καὶ μὴ θέλοντας. **Ἀναθεματιζέτωσαν τοιγαροῦν καὶ νῦν οἱ παραπλησίως ἐκείνοις τῶν Δεσποτικῶν ἐντολῶν ἀλογίσαντες, καὶ παρανομίας ἀπάσης πλατεῖαν τὴν πύλην καὶ εὐρύχωρον ἀναπετάσαντες, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἀπὸ γῆς εἰς τὴν οὐράνιον ἡμᾶς βασιλείαν καὶ ὀκνοῦντας ἀναβιβάσωσιν.**»

Ἦν ὁχι μόνον ἄρα ὑπακοὴ δὲν ὀφείλεται εἰς προστάγματα καὶ ἀποφάσεις ἐναντίας τῶν θείων παραγγελμάτων καὶ τῶν ἀρχαιοπαραδότων ἡμῶν θεσμῶν, ὡς εἶναι ἡ αὐθαίρετος μονομερῆς καὶ ἔκνομος ἀπόφασις περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, ἀλλὰ καὶ αἱ ποιναὶ καὶ αἱ καταδίκαι καὶ τὰ ἀναθέματα

καὶ αἱ καθαιρέσεις δι' ἀνυπακοὴν εἰς τοιαύτας ἀντορθοδόξους καὶ ἀντικανονικὰς ἀποφάσεις, εἶναι κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ τὸν Μέγαν Φώτιον ἄνευ ἀποτελέσματος καὶ ἰσχύος κατεργαζόμενα εἰς τοὺς οὕτω τιμωρουμένους ἀντὶ ποινῆς «στεφάνους ἀκηράτους καὶ δόξαν ἀθάνατον».

Οὐδεὶς ἐκ τῶν πιστῶν ἔχει εὐθύνην τινὰ ἄρνούμενος νὰ ὑπακούσῃ καὶ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τοιαύτας ἀντικανονικὰς καὶ ἀκύρους ἀποφάσεις αὐθαιρέτων καὶ ἀσεβῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦναντίον πάντες ἔχουσι καθῆκον νὰ ἀκολουθῶσι τὰς παραδόσεις καὶ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ μὴ ἀκολουθῶσι νεωτερισμοὺς, τοὺς ὁποίους οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν καταδικάσει πρὸ αἰώνων. Ἀναθέματα καὶ ἀφορισμοὶ καὶ καθαιρέσεις διατασσόμεναι ἐναντίον τῶν πιστῶν ἐκείνων οἵτινες ἄρνοῦνται νὰ δεχθῶσιν ἐπιβαλλομένους ἀντικανονικοὺς νεωτερισμοὺς καὶ οἵτινες ἐμμένουσιν εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἄκυρα καὶ ἄνευ οὐδενὸς ἀποτελέσματος.

Πλεῖστοι Ἱεράρχαι καὶ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἐκ τοῦ κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπεδοκίμασαν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν περὶ μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν βεβιασμένην ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἄλλ' οἱ Ἱεράρχαι οὗτοι ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των ἐξηναγκάσθησαν νὰ δεχθῶσι τὴν καινοτομίαν χωρὶς καὶ νὰ τὴν ἐπιδοκιμάζουσι.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψει ἐπιστολὴν ἐπιφανοῦς καὶ διακεκριμένου Ἱεράρχου τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, τοῦ Σεβ. Κασσανδρείας κ. κ. Εἰρηναίου, γραφεῖσαν ἐν Πολυγύρῳ νῆ 1)14 Μαΐου 1924 πρὸς εἶλον τοῦ ἱερομόναχον εἰς Καρυὰς Ἁγίου Ὄρους. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ διαπρεπὴς Ἱεράρχης, πρόμαχος τῶν πατρῶν παραδόσεων, γράφει τὰ ἑξῆς :

«... Εἰς τὴν Γενικὴν Διοίκησιν καὶ τὴν Κυβέρνησιν, παρ' ὧν τὸ πρῶτον ἐλάβομεν ἐντολὰς πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νέου Ἡμερολογίου, ἀπηντήσαμεν ἀμέσως, ὅτι ἐν τοσοῦτῳ σοβαροῖς ζητήμασιν ἐν οἷς διακυβεύεται τὸ κύρος Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν κανόνων καὶ διατάξε-

ων, ἀδυνατοῦμεν νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς συστάσεις κοσμικῶν εἰς δὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὅτε ἀργότερον ἐλάβομεν τὴν ὑπ. ἀριθ. 756 ἡμερομηνίας 27ης Φεβρουαρίου ἐγκύκλιον αὐτοῦ καὶ εἶδομεν ὅτι διατασσόμεθα ἀμέσως ἀπὸ τῆς 16 Μαρτίου νὰ προσαρμόσωμεν πρὸς τὸ πολιτικὸν Ἡμερολόγιον καὶ τὸ Ἑορτολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν, καὶ ἀνέγνωμεν τὴν φράσιν, «μόνον δὲ τὸ Πασχάλιον τό γε νῦν μείνη ὡς ἔχει», καὶ ἠκούσαμεν ἐπισήμως ἐν Πατριαρχικῇ ἐγκυκλίῳ τὸ κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1923 συνελθὸν ἐν Κων)πόλει ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Μεταξάκη καταφανῶς ἀντορθόδοξον Συνέδριον νὰ ἀποκαλῆται Πανορθόδοξον, γνωστοῦ ὄντος ὅτι οὐδεὶς τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς ἀπεδέξατο νὰ συμμετάσχη αὐτοῦ, καὶ ἀνέγνωμεν τὴν παρένθεσιν τῆς πλειονότητος τῶν ἀδελφῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἀποδεξαμένων ἤδη κατ'ἀρχὴν τὰς περὶ τούτων ἀποφάσεις τοῦ Πανορθόδοξου Συνεδρίου ἐνίων δὲ καὶ λίαν ἤδη ἐπισπευδουσῶν τὴν ἐφαρμογὴν, ἐνῶ τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι οὔτε τὰ τρία τῆς Ἀνατολῆς Πατριαρχεῖα, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, οὔτε αἱ αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι Ρωσσίας, Σερβίας καὶ Ρουμανίας εἰσήγαγον τὸ νέον ἡμερολόγιον, ὅταν εἶδομεν πάντα ταῦτα ἐθεωρήσαμεν καθῆκον υἱικὸν νὰ γράψωμεν πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἐκτεταμένην ἐπιστολὴν καὶ εὐλαβῶς νὰ ἀποδείξωμεν τοὺς κινδύνους, οὓς διατρέχει ἡ γαλήνη τῆς Ἐκκλησίας, ἕνεκα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου ἐν τοσοῦτῳ χαλεπῷ καιρῷ, ἐχαρᾶκτῆρισαμεν δὲ πρεπόντως τὰ ἀντορθόδοξα σχέδια καὶ ἐνεργείας τοῦ κακῆ τῆ μοῖρα διὰ μέσου τοσοῦτων παρανομιῶν ἀνελθόντος τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον Μεταξάκη, ὅστις νυχθημερὸν εἰργάζεται, ἵνα κλονίσῃ τὰ ἀσάλευτα θεμέλια τῆς Ὁρθοδοξίας, ἥτοι τὰς Ἀποστολικὰς καὶ Συνοδικὰς παραδόσεις καὶ διατάξεις ἐπιπροσθέτως ὅτι δὲν πρέπει νὰ παρασύρηται τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπὸ τῶν εἰσηγήσεων τοῦ Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ ἀποστολὴν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἀντορθόδοξον πρόγραμμα τοῦ συνεταίρου του Μεταξάκη πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἀπιστίας...»

Καὶ ἄλλοι ὅμως Ἱεράρχαι τόσον ἐκ τῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅσον καὶ ἐκ τοῦ κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συμφωνοῦσιν ὅτι εἶνε ἀντορθόδοξος καὶ ἀντικανονικὴ ἢ ἐφαρμογὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ νέου (Γρηγοριανοῦ) ἡμερολογίου καὶ ὅτι εἶνε ἄκυρος, ὡς ἐκθυσμος καὶ ἀντικανονικὴ ἢ περὶ τῆς μεταβολῆς ταύτης ἀπόφασις καὶ οὐδεὶς ὀφείλει ὑπακοῆν εἰς αὐτήν.

Ὁ διακεκριμένος ἐπίσης Κανονιολόγος, δικηγόρος καὶ πρόην βουλευτῆς Λακωνίας κ. Πετρακάκος, ἀναπτύσσων εἰς τὴν ἐν Ἀμερικῇ Ἐφημερίδα «Ἀτλαντίδα» τὸ θέμα ἃν ὀφείλεται ὑπακοῆν εἰς ἀντικανονικὰς διαταγὰς τῶν προϋσταμένων τῆς Ἐκκλησίας, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι: «ἡ ὑπακοὴ ὀφείλεται εἰς ΚΑΝΟΝΙΚΑΣ ἐντολὰς τῶν προϋσταμένων, εἰς ἐπιτάγματα αὐτῶν καθαρὰ ὄντα ἁμαρτίας».

Καὶ ἐπιλέγει ὁ κ. Πετρακάκος:

«Ἡ ἐντολὴ τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὴν ὀρεῖαν ἀπήντησε διὰ τῆς χαρακτηριστικῆς αὐτοῦ περιφρονήσεως ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ἢ ἐντολὴ ὅπως προδίδοντες τὸ ἱεροσκευτικὸν τῶν Πατέρων ἡμῶν ἑορτολόγιον, ἀκολουθήσωμεν τὸ τῶν Λατίνων, διότι ἔτσι τὸ ἠθέλησαν μερικοὶ Λούθηροι (!!) τῆς πολυτλήμονος Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὑπῆρξεν—οὐχὶ πλέον διὰ τοὺς λαϊκοὺς ἀλλὰ διὰ τὸν κληρὸν αὐτὸν—Κανονικὴ; ὑπῆρξεν ἁμαρτίας καθαρὰ; Εἶναι φυσικώτατον δὲ καὶ αὐτονόητον πλέον ὅτι ὅπερ δὲν δεσμεύει τοὺς κληρικοὺς, κατὰ πολλῶ βέβαια μείζονα λόγον δὲν εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ δεσμεύσῃ τὸν Λαόν».

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὁ αὐτὸς κ. Πετρακάκος προσκληθεὶς ἐπισήμως νὰ γνωμοδοτήσῃ ἐπὶ τηλεγραφήματος τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἀγιορειτῶν πρὸς τὴν Σύνοδον καὶ τὴν Κυβέρνησιν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τηλεγραφήματος ὁ Μητροπολίτης Ἱερισσοῦ εἶπεν, ὅτι δέον νὰ ὑπακούουν πάντες εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐγνωμοδότησεν ὡς ἑξῆς τῇ 23 Δεκεμβρίου 1926.

«Δὲν ἐπιτρέπεται ὑπακοὴ εἰς πράξεις τόσω βαναύσως ἀντικανονικὰς ὡς ἡ προκειμένη (περὶ τοῦ ἡμερολογίου) καθ' ἧς μάλιστα ἐκηρύχθη ἡ πλειονότης τῆς

ὀρθοδοξίας».

Ἄλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐπιβάλλουσιν εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀδιακρίτως, **ὑπακοὴν** εἰς οἰασδήποτε διατάξεις ἀνωτέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀρχηγῶν. Τὸ «**πειθεσθε τῆς ἡγουμένοις ἡμῶν καὶ ὑπείκετε**», τὸ ὁποῖον στομφωδῶς ἀντιτάσσουν σήμερον κατὰ τῶν ἐμμενόντων εἰς τὸ Παλαιὸν Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον οἱ ἀμαίφεις ὑπέρμαχοι τῆς ἡμερολογιακῆς Ἐκκλησιαστικῆς καινονομίας, δὲν εἶναι ἐπιταγὴ πρὸς τυφλὴν ὑπακοὴν καὶ εἰς ἀθέσμους διαταγὰς. Ὁ 31ος Ἀποστολικὸς Κανὼν καὶ ὁ 15ος τῆς Α΄. καὶ Β΄. ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς ἄλλους Κανόνας, ὁμιλοῦντες περὶ τῶν **καταφρονούντων** καὶ μὴ ὑπακουόντων εἰς τοὺς ἰδίους ἐπισκόπους, διακρίνουσιν ἐκείνους οἷνινες καταφρονοῦσι τῶν ἐπισκόπων «**μηδὲν κατεγνωκότες τοῦ ἐπισκόπου ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ**». Ῥητῶς δὲ ὁ 15ος Κανὼν τῆς Α΄. Β΄. ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου ὁμιλῶν περὶ ἐκείνων, οἷτινες ἀποδίδουσιν εἰς τὸν προῖστάμενον τῆς Ἐκκλησίας **αἴρεσιν** τινὰ παρὰ τῶν Ἁγίων Συνόδων ἢ Πατέρων κατεγνωσμένην, καὶ διὰ τοῦτο μὴ ὑπακουόντων εἰς αὐτοὺς λέγει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά :

«...Οἱ γὰρ δι' αἵρεσίν τινὰ, παρὰ τῶν Ἁγίων Συνόδων ἢ Πατέρων κατεγνωσμένην τῆς πρὸς τὸν Πρόεδρον κοινωνίας ἑαυτοὺς διαστέλλοντες, ἐκείνου τὴν αἵρεσιν δηλὸν ὅτι δημοσία κηρύττοντος, καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπ' Ἐκκλησίας διδάσκοντος, οἱ τοιοῦτοι οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμῆσει οὐχ' ὑποκείσονται, πρὸ συνοδικῆς διαγνώσεως ἑαυτοὺς τῆς πρὸς τὸν καλούμενον ἐπίσκοπον κοινωνίας ἀποτειχίζοντες, **ἀλλὰ καὶ τῆς πρεπούσης τιμῆς τῆς ὀρθοδόξοις ἀξιωθήσονται**. Οὐ γὰρ Ἐπισκόπων, ἀλλὰ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων κατέγνωσαν, καὶ οὐ σχίσματι τὴν ἔνωσιν τῆς Ἐκκλησίας κατέτεμον, ἀλλὰ σχισμάτων καὶ μερισμῶν τὴν Ἐκκλησίαν ἐσπούδασαν **ρύσασθαι**».

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Συνάγεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω πάντων ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐθεμελιώθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν Ἀγίων Πατέρων ὅ,τι ἐσεβάσθησαν τόσοι αἰῶνες· ἐν ἄδαμάντινον οἰκοδόμημα καθαγιασθὲν διὰ τῶν πράξεων, διὰ τῆς πίστεως, διὰ τοῦ αἵματος, διὰ τῶν θυσιῶν, τῶν ἁγίων, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ὁμολογητῶν ὅ,τι ἀνύψωσε καὶ ἔκλείισε τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν διασωθεῖσαν ἐκ τῆς Παπικῆς κατακτίσεως διὰ μόνης τῆς ἐμμονῆς τῶν Πατέρων καὶ λοιπῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Ἱεραρχῶν καὶ ὑπερμάχων τῆς πίστεως ὅ,τι ἀπετέλεσε τὸ ἐδραῖον θεμέλιον αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀναστάσεως καὶ δόξης, ἦλθε να κρημνίσῃ ἀναισιθῆτως, ἀσεβῶς, ἀλογίστως, ἀντορθοδόξως καὶ ἀντεθνικῶς εἰς μίαν στιγμὴν ἐπαναστατικῆς πνοῆς, ἐν αὐθαδῆς καὶ αὐθαίρετον πρόσταγμα, τοῦ ἐκλεκτοῦ τῆς στρατιωτικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ δουλωθέντος αὐτῇ Ἱεράρχου, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν· μία ἀνίερως ἀπόφασις τῆς ἰδίας αὐτοῦ πρωτοβουλίας, ἐκ παιδαριώδους φιλοτιμίας καὶ ἐκ κούφου ἀλαζονείας προκληθεῖσα, ἵνα ἐπιδείξῃ πρόοδον πολιτισμοῦ καὶ ζῆλον προσεγγίσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Δύσεως, ἧς ἐγένετο εὐτελὲς ὄργανον πρὸς διχοστασίαν τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

Δὲν ἀνελογίσθησαν οἱ μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ δι' αὐτοῦ πραξικοπήσαντες κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου δὲν διέσειε μόνον αὐτὰ τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα τόσων αἰῶνων Ἐκκλησιαστικοὶ Ἀρχοντες Βασιλεῖς καὶ Αὐτοκράτορες ἠὺλαβήθησαν, ἀλλὰ ἐκλόνιζεν αὐτὸ τὸ Ἐθνικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα καὶ ἔρριπτε τὸν σπόρον τῆς διαίρεσεως καὶ τῆς διασπάσεως τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἀμελέτητοι καὶ ἀνιστόρητοι, ἠγνόησαν τὸν μέγαν ἀγῶνα τὸν ὁποῖον διεξήγαγον μεγάλοι Ἐθνικοὶ καὶ Ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες κατὰ τοῦ ἐκλατινισμοῦ τοῦ Ἔθνους μικρὸν πρὸ τῆς ἀλώσεως

τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὅτε ὁ πολὺς Βησσαρίων φοβούμενος τὸν ἔξισλαμισμόν τοῦ Ἔθνους, τοῦ ὁποίου ἐκλονεῖτο τὸ οἰκοδόμημα καὶ τοῦ ὁποίου ἡ πτώσις διεφαίνεται ἀναπόφευκτος, συμβούλευε καὶ ἐκήρυττε τὴν ἀνάγκην τοῦ προσεταιρισμοῦ τῆς Δύσεως διὰ τῆς Ἑνώσεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Δυτικὴν, νομίζων ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ ἀπέφευγε τὸ Ἔθνος τῆ βοήθειά τῆς Δύσεως τὴν πτώσιν του καὶ τὸν ἔξισλαμισμόν του, τότε κατέναντι τοῦ σχηματισθέντος ρεύματος τῆς πρὸς τὸν Πάπαν προσελεύσεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἠγέρθη τὸ γιγαντιαῖον ἀνάστημα Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, τοῦ ἀπὸ Ἱερέως χειροτονηθέντος μητροπολίτου Ἐφέσου, ἐκλεγέντος δὲ Ἐξάρχον πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Συνόδου, καὶ ἐβροντοφώνησεν ἡ ἑνσαρκωμένη ἐκείνη Ἰδέα τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅτι εἶνε προτιμώτερος ὁ Τουρκικὸς ζυγὸς τοῦ Παπισμοῦ· διότι ὁ μὲν Τουρκικὸς ζυγὸς, ἀκούσιος ὡν δύναται νὰ ἀποσεισθῆ, ὅταν τὸ Ἔθνος ἐμμεῖνῃ ἐν τῇ πίστει αὐτοῦ, ἐνῶ ὁ Παπισμὸς συνεπήγετο **«τὴν ἐκουσίαν καὶ ἐπονείδιστον τῆς πατρῴας εὐσεβείας ἀθέτησιν, ἐμμέσως δὲ τοῦ Γένους τὴν ἐντελῆ ἐξόντωσιν»**.

Διότι, κατὰ τὸν Γεννάδιον τὸν Σχολάριον, τὸ Ἔθνος ἔμελλεν ἀφεύκτως νὰ ὑποστῆ τὸ τῆς ἔξωμοσίας ὄνειδος.

Καὶ ἀποβλέπων ὁ Μάρκος ὁ Εὐγενικὸς ὄχι πλέον ἀπλῶς εἰς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τὴν εἰς τὸν παπισμόν δούλωσιν, ἀλλ' εἰς τοῦ Ἔθνους αὐτοῦ τὴν ἐξόντωσιν, ὅτε τὴν 4 Ἰουλίου 1439 ἐπὶ Βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου συνεκλήθη ἐν Φλωρεντία ἡ τὸν ἀπαίσιον Ὅρον τῆς Ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μέλλουσα νὰ ὑπογράψῃ Σύνοδος, καὶ ἐπρόκειτο δι' αὐτῆς νὰ ὑποδουλωθῆ εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν παπασύνην ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἢ συγκροτήσασα τὰς Οἰκουμενικὰς, Συνόδους, ἢ παραλαβοῦσα ἐκ τῶν Ἀποστόλων τὰς παραδόσεις ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν γλώσσει καὶ ἢ ἀναπτύξασα τὰ χριστιανικὰ δόγματα καὶ καθορίσασα τοὺς διοικητικοὺς θεσμοὺς κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, ἀποβλέπων, λέγομεν, ὁ Μάρκος ὁ Εὐγενικὸς εἰς τὸν κίνδυνον ἐξοντώσεως τοῦ Ἔθνους, ἠγέρθη ἐνώπιον τῆς Συνόδου ἐκείνης, τῆς ὁποίας οἱ Ἱεράρχαι μὲ τρέμουσαν χεῖρα ὑπέγραψαν κα-

τησχημένοι τὸν Ὅρον τῆς ἐγκρίσεως, καὶ ἐξερχόμενος ἐκ τῆς συνελεύσεως ἀνεφώνει τὸ περιλάλητον ἐκεῖνο «**Οὐχ ὑπογράψω οὐδ' εἴτι καὶ γένηται**». Καὶ ἤρχισε ρίπτων κεραυνοὺς κατὰ τῶν κηρύκων τῆς Ἐνώσεως καὶ λέγων : «**Φευκτέον αὐτούς, ὡς φεύγει τις ἀπὸ ὄφews, ὡς αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς χριστοκαπήλους καὶ χριστεμπόρους . Φεύγετε αὐτούς, ἀδελφοί, καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς κοινωνίαν. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς Ἀποστόλους Χριστοῦ**».

Τὴν ἱστορίαν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς σωτείας δυνάμεως τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Ἐνότητος ἠγγνόησαν παντελῶς οἱ σημερικοὶ Λούθηροι. ἠγγνόησαν ὅτι ἀκριβῶς ἡ διαφορὰ τοῦ ἡμερολογίου καὶ ἄλλαι Ἐκκλησιαστικαὶ ἡμῶν διαφοραὶ πρὸς τὴν Παπικὴν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας διέσωσαν ἐπὶ αἰῶνας τὴν Ὁρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πίστιν ἡμῶν, καὶ δι' αὐτῆς ἐκραταίωσαν τοῦ Γένους τὴν Ἐνότητα καὶ ἐπέφερον τὴν Ἀνάστασιν καὶ τὴν Ἐλευθερίαν τοῦ Ἔθνους.

Μόνον ἀπολέσαντες ἐντελῶς τὸ αἴσθημα τῆς πίστεως καὶ τοῦ Ἐθνισμοῦ ἠδύναντο νὰ ἀμβλυωπῶσι πρὸς τὸν κλονισμόν, ὃν ἠθέλε προκαλέσῃ ἡ διὰ τῆς αὐθαιρέτου καὶ μονομεροῦς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου διάσπασις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνότητος καὶ χαλάρωσις τοῦ συνεκτικοῦ δεσμοῦ τοῦ ἐνοῦντος ἀρρήκτως τὰς Ἀνατολικὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τὰς ἀποτελούσας ἐν ἐνότητι τὴν ἰσχυροτέραν δύναμιν τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως.

Τί ἐπῆλθε δὲ ἐκ τῆς καταφώρως ἀσεβοῦς ἐμπνεύσεως τῆς βία ἐπιβληθείσης καινοτομίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἐμπνεύσεως καθαρῶς ἀγγλικανικῆς: Οἰκρά, οἰκτρότατα ἀποτελέσματα ἐπῆλθον.

Οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον προήχθη ὁ θρησκευτικὸς τοῦ Λαοῦ βίος· τοῦναντίον ὁ ἀντορθόδοξος νεωτερισμὸς προσέκρουσεν εἰς τὸ Ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν αὐτοῦ αἴσθημα, ἀπεμάκρυνε τὴν εὐσεβεστέραν καὶ ὑγιεστέραν αὐτοῦ μερίδα ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ διήγειρε ταύτην εἰς στάσιν καὶ ἀπειθείαν πρὸς τὴν κακόδοξον ἰδέ-

λησιν τῆς Ἱεραρχίας, ἣ ὁποία ὁσάκις ἔθεσεν εἰς κίνησιν τὴν ἀστυνομίαν διὰ νὰ ἐπιβάλη τὴν παράνομον καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἔκθεσμον ἀπόφασίν τῆς ἐγένετο πρόξενος καὶ αἱματηρῶν σκηναῶν, ὡς ἐν Μάνδρα, Θεσσαλονίκη, κλπ. Οἱ Ἀρχιερεῖς ἀντὶ ποιμένων μετεβλήθησαν εἰς ἀπηνεῖς διώκτας τῆς Εὐσεβείας. Ἱερεῖς καθηρέθησαν καὶ ὁ λαὸς μετ' αὐτῶν ἐφυλακίσθη. Διεπομπεύθη τὸ ἱερατικὸν σχῆμα καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐγένετο ἀντικείμενον χλεύης καὶ σαρκασμῶν διὰ τῆς βιαίας κουρᾶς ἐντὸς ἀστυνομικῶν τμημάτων παλαιοημερολογητῶν ἱερέων. Καὶ ἐνῶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν εἰς ἐγκύκλια δημοσιεύματά του ἰσχυρίζετο ἀναληθῶς ὅτι ὁ κοσμοπολιτικὸς νεωτερισμὸς του περιεφρούρει τὰς θρησκευτικὰς παραδόσεις, ἀπ' ἐναντίας διεπιστώθη ὅτι γενικῶς παρὰ τῷ λαῷ τὸ ἀσεβὲς τοῦτο παραξικόπημα ἤμβλυνε τὸ καθόλου θρησκευτικὸν φρόνημα, καὶ ἐμείωσε τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰς παραδόσεις, νηστείας κλπ. τῆς Ἐκκλησίας. Ποίαν δύναμιν καὶ ποῖον λόγον θὰ ἔχουν παρὰ τῷ λαῷ νηστεῖαι τὰς ὁποίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ἡ Ἱεραρχία δι' αὐτοῦ καταργεῖ καὶ διαγράφει;

Ἀλλὰ δὲν ἤμβλυθεν ἀπλῶς παρὰ τῷ λαῷ τὸ θρησκευτικὸν φρόνημα ἢ ἀλόγιστος καὶ ἀσεβὴς καινοτομία τοῦ ἡμερολογίου, διήρσεν αὐτὴν θρησκευτικῶς εἰς γνησίους ὀρθοδόξους καὶ μὴ γνησίους. Αὐτὰς τὰς οἰκογενείας συνετάραξε. Συζύγους ἐκίνησεν εἰς διάστασιν καὶ τέκνα ἐναντίον γονέων παρέταξε, καὶ ἐν γένει προεκάλεσεν ἀνωμαλίαν εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ οἰκογενειακὸν βίον ἀπὸ ἀπόψεως θρησκείας. Ἀνεστάτωσε τὸν εἰρηρικὸν βίον τῶν πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος Ἱερῶν Μονῶν εἰς πολλὰς τῶν ὁποίων μέχρι σήμερον συνεχίζεται ἀξιεπαίνως ὁ θρησκευτικὸς βίος κατὰ τὰς ἀρχαίας τῆς Ἐκκλησίας παραδόσεις. Εἰς ἄλλας δὲ Μονὰς διηρέθησαν οἱ Μοναχοὶ εἰς δύο μερίδας καὶ οἱ εὐσεβέστεροι ἀναγινώσκουν τὰς ἀκολουθίας ἢ καὶ πανυχίδας ἔτι ἐπιτελοῦν εἰς τὰ κελλία τῶν κατὰ τὸ πατροπαράδοτον ἑορτολόγιον, ἐνῶ ἄλλοι κατὰ τύπους μόνον κατέρχονται εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς. Οὕτω δὲ μία ἀδικαιολόγητος καὶ ἄνευ ἀνάγκης τινὸς ἐκ συναρπαγῆς καὶ αὐθερέτως γενομένη μεταβολή, ἀνατρέψασα τὸ ἀρχαῖον καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ βίαια μέσα ἅτινα ἐτέθησαν εἰς χρῆσιν

ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς ἐπιβολὴν αὐτῆς, διέσεισαν ἐκ βάθρων τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατέρριψαν τὸ γόητρον αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ τὴν πίστιν αὐτὴν ἐκλόμισαν παρὰ πολλοῖς. Διότι εὐλόγως ἐγεννήθησαν τὰ ἐρωτήματα: Εἰς ποίους λοιπὸν κανόνας, εἰς ποίας παραδόσεις, εἰς ποίας ἀποφάσεις Συνόδων στηρίζεται ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἀφοῦ πᾶς τις ἐλευθεριάζων δύναται ἐρχόμενος Μητροπολίτης νὰ τὰς ποδοπατῇ καὶ νὰ τὰς ἀνατρέπη; Καὶ εἶλαι τόσον λοιπὸν ἀμφίβολον τὸ κῦρος κανόνων καὶ παραδόσεων καὶ τόσον ἀνθρώπινον, ἐστερημένον πάσης ἀνωτέρας πνευματικῆς δυνάμεως, ὥστε μετὰ τόσης εὐκολίας νὰ γίνηται δεκτὴ ἢ ἐπὶ τὸ κοσμοπολιτικώτερον μετατροπὴ αὐτῶν; Πότε δὲ ἡ Ἐκκλησία ἔλεγε πρὸς τὸν λαὸν τὴν ἀλήθειαν; Μέχρι τοῦ 1924, ἐπὶ 20 αἰῶνας, διεπομένη ἀπὸ τὰς διατάξεις καὶ τὸ καθεστὼς τῶν Πατέρων, ἢ ἀπὸ τοῦ 1924 καὶ ἐφεξῆς διὰ τῆς ἰδρύσεως νέου κοσμοπολιτικοῦ καθεστῶτος; Ποῖον ἐκ τῶν δύο καθεστῶτων εὐρίσκετο ἐν τῇ ἀλήθεια; Τὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἢ τὸ Ἐπαναστατικὸν καθεστὼς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν τὸ ἐγκαινιασθὲν ὑπὸ τοῦ Πλαστῆρα καὶ τοῦ Γονατᾶ ἐν αὐτῇ τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου;

Ἄς προστεθῇ εἰς ταῦτα καὶ ἡ μεγάλη ἐπίδρασις, ἣν ἔσχε καὶ εἰς αὐτὸ τὸ στράτευμα ὃ ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου κλονισμὸς τῆς πίστεως· διότι ἐν τῇ θεωρίᾳ ἣτις γίνεται εἰς τὸ στράτευμα περὶ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ στρατιώτου εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος διδάσκεται καὶ ὀφείλει νὰ διδάσκηται ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ προσήλωσις εἰς τὸν Προγονικὸν θησαυρὸν τῆς θρησκείας τῶν Πατέρων ἡμῶν, καὶ τῆς δι' αὐτῆς ἀναγεννηθείσης Πατρίδος. Ἀλλ' ὁ στρατιώτης ὁ διδασκόμενος νὰ σέβηται τὴν θρησκείαν τῶν Πατέρων καὶ νὰ τηρῇ τὰς παραδόσεις αὐτῶν, ποίαν θὰ λάβῃ περὶ αὐτῶν ἰδέαν ὅταν γνωρίζῃ ὅτι αὐτοὶ οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἐκκλησίας τὰς περιφρονοῦν καὶ τὰς ἀνατρέπουν; Πῶς καὶ διὰ τίνος ἄλλου μέσου ἢ διὰ τοῦ παραδείγματος τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν παρ' αὐτῶν εἰς ἡμᾶς παραδοθέντων θὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς τὸν στρατιώτην τὴν Ἰδέαν τῆς Θρησκείας καὶ δι' αὐτῆς τὴν Ἰδέαν τῆς Πα-

τρίδος ; Εἶναι γνωστὴ ἢ ἐναντίον τῆς Θρησκείας προπαγάνδα καὶ ὁ πνέων κομμουνιστικὸς ἄνεμος. Ἀπέναντι τῆς προσπαθείας τῶν κομμουνιστῶν ζητούντων νὰ διαφθείρωσι τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν διὰ τῶν ἀναρχικῶν καὶ ἀνατρεπτικῶν πάσης ἠθικῆς τάξεως ἰδεῶν, ἢ Ἐκκλησία ἢ ποιμαίνουσα ὄφειλε νὰ κατοχυρώσῃ τὴν θρησκείαν διὰ τοῦ τείχους τοῦ σεβασμοῦ τῶν Παραδόσεων καὶ τῆς αὐστηρᾶς συντηρητικότητος, ἣτις ἀποτελεῖ καὶ τὸν χαρακτήρα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἀντὶ τούτου ἔδωκεν αὐτὴ τὸ σύνθημα τῆς κατακρημνίσεως τῶν ἀρχαιοπαραδότων τῆς Ἐκκλησίας σημάτων καὶ συμβόλων καὶ συνήργησεν εἰς τὸν ἐγερθέντα σάλον καὶ εἰς τὸν κλονισμὸν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ὑπὸ τῶν ἀντιθρησκευτικῶν ὀργανώσεων, διὰ τῆς μετὰ τόσης ἐλαφρότητος, ἂν μὴ ἀντορθοδόξου προθέσεως, καταρρίψεως ἑνὸς φυσικοῦ ὀχυρώματος τῆς θρησκείας, οἷον εἶναι τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, τὸ ἰσχύσαν ἐπὶ δισχίλια περίπου ἔτη διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ καταλυθὲν διὰ μιᾶς ἀπλῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Ἴδου τὸ μέγεθος τοῦ ἀποτολμηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἐγκλήματος κατὰ τῆς Θρησκείας καὶ ἐπομένως κατ' αὐτοῦ τοῦ Ἔθνους.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως τούτων ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ 16ου αἰῶνος προσέλαβεν ἴδιον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα ἐξωτερικόν, τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον, ὡς ἢ Δυτικὴ τὸ Γρηγοριανόν. Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦτο γνώρισμα ἦτο σώτεια ἀγκυρα διὰ τὸ πλήρωμα τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ ὁλότητι αὐτοῦ μὴ δυνάμενον νὰ δακρίνη καὶ ἐμβραθύνη εἰς τὰς ὑφισταμένας δογματικὰς διαφορὰς μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, προεφυλάσσετο ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς προπαγάνδας πρὸς προσηλυτισμὸν εἰς τὴν κακοδοξίαν τοῦ Παπισμοῦ διὰ τῆς διαφορᾶς τῶν 13 ἡμερῶν. Ἡ διαφορὰ αὕτη κατὰ τὸν ἀείμνηστον Ζολώταν ἀπετέλει ἓνα τῶν ὀγκολίθων τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅπερ οὕτως ἰσχυροποιεῖτο καὶ προεφυλάσσετο ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποβολὴ τοῦ ὀγκολίθου τούτου, καθ' ὃν ἰδίᾳ

τρόπον ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεποῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἦτο αὐτόχρομα προδοσία καὶ ἀπεμπόλισις τῶν ὑψίστων δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἶνε γνωστὸν πῶς ἐξεμεταλλεύθη ἡ Λατινικὴ προπαγάνδα τὸν ἄφρονα νεωτερισμὸν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἰς βάρος τοῦ Ὀρθοδόξου ποιμνίου. Ἐνθουσιώδη τὰ ὄργανα τοῦ Παπισμοῦ ἐκήρυσσον καὶ κηρύττουν, μεταξὺ τοῦ Ὀρθοδόξου πλήθους, ὅτι ὡς ἐπλανᾶτο ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου καὶ τὴν ἀλήθειαν κατεῖχε μόνον ἡ Δυτικὴ, οὕτω καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ζητήματα τὰ διαιροῦντα τὰς δύο Ἐκκλησίας συμβαίνει. Καὶ εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ κηρύγματος τούτου τῶν Παπιστῶν ἐμφανίζεται αὐτὸς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν προστατευόμενος ὑπὸ τῆς Πολιτείας καὶ ζητεῖ νὰ παρεμποδίσῃ πᾶσαν διαμαρτυρίαν. Ἐὰν ἐξ Ἑθνικῆς φιλοτιμίας καὶ εὐσεβείας εὐρέθησαν ἱερεῖς καὶ μερὶς τοῦ Λαοῦ ζητοῦντες ὡς Ἕλληνες καὶ Ὀρθόδοξοι νὰ ἐορτάζουν καὶ λατρεύουν τὸν Θεὸν καὶ οὐχὶ ὡς νεωτερίζοντες καὶ Παπισταί, οἱ ἱερεῖς οὗτοι καὶ οἱ πολῖται κατεδιώχθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν διωκόμενοι ὑπὸ τοῦ πρωτοστάτου τῆς Παπικῆς καινοτομίας Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τινων ἄλλων Ἀρχιερέων δούλων τοῦ κόμματος καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ὁσάκις δὲ ὁ Λαὸς κατὰ χιλιάδας κατοίκους κοινοτήτων καὶ πόλεων ἐξεδήλωσε τὴν θέλησίν του νὰ ἐορτάζῃ κατὰ τὰς Παραδόσεις τῶν Πατέρων του καὶ ὄχι κατὰ τὸ Ἐορτολόγιον τοῦ Πάπα, ἡ Πολιτεία τῇ εἰσηγήσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀντέταξε τὴν βίαν τῶν ὀπλων, ὡς συνέβη πέρυσιν διὰ τοὺς πιστοὺς προσκυνητὰς τῆς Τήνου τοὺς παρεμποδισθέντας νὰ μεταβῶσι τὴν ἐορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον) εἰς Τήνον ὡς προσκυνηταί !!

Εἶνε οὕτω ἢ δὲν εἶνε συνεργὸς τοῦ ἔργου τοῦ Παπισμοῦ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν διὰ τῶν τοιούτων ἐνεργειῶν του ; Τί σημαίνει ἂν πρὸς ἐπίδειξιν καὶ ἐκπλήρωσιν ἐνὸς τύπου συντάσσει καὶ ἀποστέλλει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἔγγραφα ἐναντίον δηθεν τῆς Λατινικῆς προπαγάνδας ὅταν διὰ τῶν πράξεών του ἐμφανίζεται σύμμαχος αὐτῆς;

Εἶνε γνωστὸν ἄφ' ἑτέρου πόσον ὀργιάζει ἡ αὐτὴ προπαγάνδα

εἰς τὰ κλίματα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ εἰσαγωγή τοῦ νέου ἡμερολογίου ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ πλήρους θριάμβου τῶν σχεδίων τοῦ Παπισμοῦ καὶ τῆς ἀνεπανορθώτου ζημίας τῆς Ὁρθοδοξίας.

Καὶ λόγοι ἐπομένως στοιχειώδους προνοίας ὑπὲρ τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος ἔναντι τοῦ κινδύνου τοῦ Παπισμοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπέβαλον τὴν διατήρησιν τοῦ ἀρχαίου Ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου μόνον ἄνθρωποι ἔστρεφημένοι βαθείας ὀρθοδόξου συνειδήσεως ἠδύναντο νὰ ἀδιαφορήσουν.

Οὐδεὶς, ἀπολύτως οὐδεὶς, ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν ἐζήτησε νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἡμερολογίου ἀπὸ καθαρᾶς ὀρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως. Οὐδεὶς ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς παραδόσεις αὐτῆς.

Ὅταν ὁ σοφὸς Σολομὼν ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτοῦ ἔλεγε:

«Μ ἢ μ έ τ α ι ρ ε ὄ ρ ι α α ἰ ὠ ν ι α, ἃ ἔ θ ε ν τ ο ο ἰ π α τ έ ρ ε ς σ ο υ» ἐκήρυσσε πρῶτος τὸν νόμον τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰς παραδόσεις. Καὶ ὁ νόμος οὗτος χαραχθεὶς ἔκτοτε εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν Χριστιανῶν ἀπετέλει τὸ θεμέλιον τῆς πίστεως, θεμέλιον παντὸς γραπτοῦ καὶ θετοῦ νόμου ἰσχυρότερον.

Ἄλλ' ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ ἀλαζονικὴν δοξησοφίαν διεσκέλισε τὰ »αἰῶνια ὄρια, ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες» ἵνα χωρήσῃ ἀδέσμευτος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Δύσεως!

Τὶ ἐκέρδισε σήμερον ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς ἀσεβοῦς διαρρήξεως τοῦ ὑπερηφάνου τείχους τῶν παραδόσεων καὶ τῶν σεβασμάτων τῆς ὀρθοδοξίας; Ποῖον ἀπέμεινεν αὐτῇ ὄπλον κατισχύσεως καὶ ἐπιβολῆς ἀπέναντι τῶν ἑτεροδόξων τῆς Δύσεως; Πῶς θὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἐκμηδενίσεως αὐτῆς;

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν ἀπογύμνωσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ τῆς προτέρας μεγάλης αὐτοῦ Ἐθνικῆς δυνάμεως καὶ τὴν σχεδὸν δούλωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν Τουρκικὴν Δημοκρατίαν τοῦ Κεμάλ, εἶχε μέγαν προορισμὸν ἐν τῇ ὅλῃ

Ὁρθοδοξία καὶ ἡδύνατο καὶ ὤφειλε νὰ ἦνε ὁ στύλος αὐτῆς, τὸ καύχημα καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ πληρώματος τῶν πιστῶν. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἡδύνατο καὶ ὤφειλε νὰ ἐδραιώσῃ τὸ ὑπὸ πολλῶν καὶ παντοίων κινδύνων ἔσωτερικῶν καὶ ἔξωτερικῶν ἀπειλούμενον καὶ κλονιζόμενον κράτος αὐτῆς, ἐρειδομένη εἰς τὸ ἀρραγές τῶν Κανόνων τῆς καθόλου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν παραδόσεων αὐτῆς θεμέλιον.

Ἀντὶ τούτου εἶχε τὴν ἀφροσύνην νὰ ἀγοίξῃ εὐρύτατα τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς ἀδύτου εἰς τὴν Ἐπανάστασιν καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς ἀνιέρους καὶ αἵματωμένας ἐκ τοῦ ἐγκλήματος χειῖρας τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερά αὐτῆς πρὸς ἐμπορίαν, πρὸς ἀπόκτησιν προσωπικῶν ἀξιώσεων καὶ ὠφελημάτων, ἀντὶ τῶν ὁποίων διὰ βεβήλων συμβάσεων ἐδούλωσεν ἑαυτὴν κατασπιλώσασα τὴν θείαν ἱστορίαν αὐτῆς, ἱστορίαν δύο χιλιάδων ἐτῶν, ἱστορίαν αἴγλης καὶ δόξης, ἱστορίαν καθηγιασμένην διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς.

Ἡ ἀνατροπὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ρῆγμα τοῦ ἀπροσμάχητου τείχους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας—τῶν παραδόσεων της—ρῆγμα διανοιγὸν διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἐπανάστασις ἐδάνεισε τὴν καταστρεπτικὴν αὐτῆς σκαπάνην.

Διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποσχισθεῖσα ἀπὸ τοῦ σώματος τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἠῦτομόλησε πρὸς τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας τὰς προφυλακὰς, χωριζομένη ἀπὸ τοῦ ὅλου στρατοπέδου της διὰ τοῦ τύπου τοῦ δόγματος αὐτῆς. Ἄλλ' ὅταν χιλιετηρίδων παραδόσεις καὶ ἱστορία ἱερῶν μαρτυριῶν καὶ θυσιῶν διεσκελίσθησαν, καὶ φρούρια ἰσχυρὰ θείων κανόνων καὶ Συνοδικῶν ἀποφάσεων ἐκρημνίσθησαν, διὰ νὰ συντομευθῇ ἡ ἀπόστασις ἢ χωρίζουσα τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Λύσεως ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν, ὁ τύπος τῆς δογματικῆς διαφορᾶς θὰ σχισθῇ αἴριον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἢ ὑπὸ ἄλλου νεωτεριστοῦ συναδέλφου του μετὰ τῆς αὐτῆς ἐλαφρότητος καὶ εὐκολίας μεθ' ἧς κατερρίφθησαν τὰ ὑπερήφανα τείχη τῶν παραδόσεων καὶ

τῶν κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τῆς μαιφόνου σκαπάνης τῆς Ἐπαναστάσεως, ὀδηγουμένης ὑπὸ τῆς ἱεροσύλου χειρὸς ἐνὸς Ἱεράρχου.

Πρὸς ἑξαπάτησιν λαοῦ καὶ κλήρου διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς ἀδίκου δῆθεν μομφῆς, τῆς ἐπιροφθείσης εἰς αὐτοὺς, ὡς Διοικοῦντας τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ἀπεμπόλησαν τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας ἀθετήσαντες τὸ δίκαιον αὐτῆς. Καὶ ἐκραύγασαν Ἰησουϊτικῶς: Ὅχι· δὲν προσεκρούσαμεν εἰς τὰ δόγματα οὔτε εἰς τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ καὶ ἀθετοῦντες τὰ δόγματα ποίαν θὰ ἐπέφερον μεγαλύτεραν βλάβην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὴν ἐπενεχθεῖσαν διὰ τῆς ἀθετήσεως τῶν ἱερῶν παραδόσεων; Κρατοῦντες τὸ δόγμα ἀλλ' ἀθετοῦντες τὰς παραδόσεις τί διέσωσαν; Ἐκρήμνησαν τὸ ὅλον οἰκοδόμημα καὶ κρατοῦσι τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους αὐτῆς ἵνα τοὺς ἐπιδεικνύουν εἰς τοὺς ἀπλουστέρους, ἐνῶ διὰ τῆς ἰσοπεδώσεως τοῦ πεδίου ἐφ' οὗ ὑψοῦτο τὸ οἰκοδόμημα ἤνοιξαν τὴν δίοδον πρὸς τὴν Παπικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τείνουν πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα ἔτοιμοι νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν εὐλογίαν αὐτῆς.

Αἱ παραδόσεις εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Αἱ παραδόσεις εἶναι τὸ κραταίωμα τῆς Πίστεως ἡμῶν. Αἱ παραδόσεις εἶνε ἡ ἱερά ἡμῶν κιβωτός. Διατὶ τὰς ἠρνήθησαν;

— *Μὴ ἐπιχειρήσωμεν—ἀναφωνεῖ ὁ μέγας ἱστορικὸς Παπαρρηγόπουλος— νὰ ἀνατρέψωμεν διὰ τῆς μικρᾶς ἡμῶν σοφίας τοὺς μεγάλους τῆς φύσεως νόμους· μὴ ἐπιβάλωμεν χεῖρα ἱερόσυλον ἐπὶ τὰς πατρίους παραδόσεις οἱ νήπιοι ἡμεῖς, οἱ χθρὲς καὶ πρῶην ψηφίσαντες ποικίλας τελετὰς καὶ δοξολογίας, αἵτινες ἠνθῆσαν καὶ ἀπήνθησαν, ὡς ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ, ὁ σήμερον ὢν καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενος, ἐνῶ τὰ ἰδρύματα τῶν ἀοιδήμων ἡμῶν βασιλέων κατίσχυσαν τοσοῦτων αἰώνων καὶ τοσοῦτων πολιτικῶν μεταβολῶν.*

Διὰ νῆς ἀθετήσεως καὶ ἀρνήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν

παραδόσεων παραδίδομεν εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν τὸ μοναδικὸν ὄπλον μας.

Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος! Σεῖς οἱ ἐνσαρκοῦντες τὴν Ἰδέαν τῆς Πίστεως καὶ τῆς Θρησκείας μὴ ἐγκαταλείψητε ἔκθετον ταύτην εἰς τὰ δολερὰ δίκτυα τῆς ἀλλοδοξίας τῆς Δύσεως. Μὴ ἐγκαταλείψητε τὴν ἱερὰν σημαίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ βλήματα τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς. Ἀναλογίσθητε ὅτι Ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους διεδέχθητε καὶ οὓς ἐκπροσωπεῖτε, «διὰ τῆς πίστεως κατήγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγεννήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλινον ἀλλοτρίων». Εἰς ὑμᾶς ἐνεπιστεύθη ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ πλήρωμα πάντων τῶν πιστῶν τὴν ἐκπροσώπησίν της, τὴν ἱερότητά της, τὸ ἀλώβητον αὐτῆς, τὴν αἴγλην της, τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρὸς της. Ἡ δὲ αἴγλη αὐτῆς καὶ ἡ ἰσχὺς της εἶναι αἴγλη καὶ ἰσχὺς τοῦ Ἑθνους. Διὰ τῆς μεταβελῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἐξησθενήσατε τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ ἐμειώσατε τὸ κῦρὸς της, διασπάσαντες τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐνότητα, τὸν ἀδαμάντινον τοῦτον δεσμὸν τῆς Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἔχετε καθῆκον ἀπέναντι τῶν ἱερῶν σκιῶν τῶν Πατέρων ἡμῶν, ἀπέναντι τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀπέναντι τῶν παραδόσεων αὐτῆς, ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ Ἑθνους νὰ ἐπαναφέρετε τὴν Ἐνότητα τῆς πίστεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐδράζεται ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν. Μόνον διὰ τοῦ ὄπλου τούτου θὰ ἀντεπεξέλθητε κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἐντελοῦς πτώσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκμηδενίσεως αὐτῆς Ἡ εὐθύνη τῆς ἀρξαμένης ἀποσυνθέσεως τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς νεκρώσεως αὐτῆς καὶ τῆς τελείας δουλώσεώς της εἰς τὴν Δύσιν, δουλώσεως συνεπαγομένης ἀναγκαίως τὴν δούλωσιν τοῦ Ἑθνους, θὰ βαρύνῃ ἀποκλειστικῶς ὑμᾶς. Ὑψώθητε εἰς τὰ ἀναστήματα τῶν Βασιλείων, τῶν Χρυσοστόμων, τῶν Γρηγορίων, τῶν Γερμανῶν, τῶν Φωτίων καὶ τῶν ἄλλων ὑπερμάχων

τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἐθνους Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ὀρθόδοξος λαὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ παύσῃ νὰ παρακολουθῇ τὴν δρᾶσιν σας, κλισθῆις εἰς τὰς περὶ ὑμῶν πεποιθήσεις του. Καὶ ὁ λαὸς γνωρίζει νὰ ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πίστεως αὐτοῦ, ὡς ἠγωνίσθη ἀδιαλείπτως διὰ μέσου τῶν αἰώνων, καὶ θὰ ἀναφωνῇ πάντοτε μετὰ τοῦ σοφοῦ Βρυεννίου «Οὐκ ἀρνησόμεθά σοι, φίλη ὀρθοδοξία· οὐ ψευσόμεθά σε, πατροπαράδοτον σέβας· οὐκ ἀφιστάμεθά σου, μήτερ εὐσέβεια. Ἐν σοὶ ἐγεννήθημεν καὶ σοὶ ζῶμεν καὶ ἐν σοὶ κοιμηθησόμεθα. Εἰ δὲ καὶ καλέσει καιρός, καὶ μυριάκις ὑπὲρ σοῦ τεθνηξόμεθα».

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν εἰς τὸ «Σκρίπ» τῆς ἀνωτέρω περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου μελέτης, ἡ κίνησις πρὸς ἀποδοκιμασίαν καὶ καταδίκην τῆς εἰσαχθείσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καινοτομίας ἐγένετο ἐντονωτέρα.

Ἡ ἐν Ἀθήναις ἰδρυμένη καὶ ὡς σωματεῖον νομίμως ἀνεγνωρισμένη «Ἑλληνικὴ Θρησκευτικὴ Κοινότης τῶν γνησίων Ὀρθόξων Χριστιανῶν» πυκνώσασα τὰς τάξεις αὐτῆς ἐνέτεινε τὸν ἀγῶνα αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἀναστηλώσεως τῶν Κανόνων καὶ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ δὲ τὴν συγκληθεῖσαν ἐν Ἀθήναις τὸν μῆνα Ἰουνίου 1929 εἰς πρώτην σύνοδον Ἱεραρχίαν τῆς Ἑλλάδος τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς Κοιότητος ταύτης παρουσιαθὲν ἐνάπιον τῆς Ἱεραρχίας συνεδριαζούσης, ὑπέβαλε πρὸς αὐτὴν ὑπόμνημα τονίζον τὴν ἐκ τῆς γενομένης, ἀνευ κοινῆς συμφωνίας τῶν αὐτοκεφάλων Ὀρθόξων Ἐκκλησιῶν, μεταβολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἐπελθοῦσαν διχοστασίαν καὶ διαίρεσιν τοῦ θρησκευόντος Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ἐπικαλούμενον τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἱεραρχίας ὡς ὑπάτης καὶ κυριάρχου Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς γαλήνης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἄρσεως τῆς ἀνατρεψάσης τὸ ἀρχαῖον Ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς καινοτομίας, τῆς ἀμέσου δὲ ἀπαγορεύσεως τῶν περιοριστικῶν τῆς ἐλευθερίας τῆς θρη-

σκευτικῆς συνηδήσεως μέτρων, πιέσεων καὶ διωγμῶν ἐναντίων εὐσεβῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν κρατούντων τὰς Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις.

Τὴν 2αν Ἰουλίου 1929 ἐπιληφθείσης τῆς Ἱεραρχίας τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ Ἡμερολογίου παρόντων 44 μητροπολιτῶν ἐζητήθη νὰ ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ καὶ ἡ ἀλληλογραφία δι' ἣν ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἐφηρομόσθη ἡ μεταβολὴ τοῦ ἡμερολογίου. Ἐνῶ δὲν ἠλέγχοντο ταῦτα, ὡς μὴ ἐκθίετοντα τὴν ἀλήθειαν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ἔχων ἐτοιμάσει πρακτικὸν ἐγκρίνον τὰ τῆς μεταβολῆς, ἔθεσε τοῦτο ὑπὸ τὴν ψῆφον τῆς Ἱεραρχίας, καὶ ἐζήτησε τὴν ἐκ συναρπαγῆς ὑπογραφὴν αὐτοῦ. Κατὰ τῆς ἀποπέρας ταύτης διεμαρτυρήθησαν πολλοὶ Ἱεράρχαι, ἰδίως δὲ οἱ Μητροπολίται Κασσανδρείας, Μαρωνείας, Ἀνδριανουπόλεως, Ἰωαννίνων, Δρυϊνουπόλεως, Φλωρίνης, Σάμου, Δημητριάδος καὶ Χαλκίδος. Ἐπιμένοντος δὲ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πρακτικοῦ, ἀπεχώρησαν τῆς συνεδριάσεως περὶ τοὺς 14 Ἀρχιερεῖς, παρέμειναν δὲ μόνον 31, οἵτινες κατὰ πλειονοψηφίαν καὶ οὗτοι 27 κατὰ 4 ὑπέγραψαν τὸ πρακτικὸν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἔχον ὡς ἑξῆς:

«*Ἡ Ἱεραρχία ἀποφασίζει ὅπως τηρουμένων τῶν περὶ τοῦ Ἡμερολογίου Ἐκκλησιαστικῶν ἀποφάσεων, ἕκαστος Ἱεράρχης φροντίζη, ἵνα διὰ καταλλήλων τρόπων διαφωτίζη τοὺς ἐκ πλάνης ἐμμένοντας εἰς τὸ Παλαιὸν ἡμερολόγιον*».

Τὴν 4 Ἰουλίου 1929 προκειμένου νὰ ἐπικυρωθῶσι τὰ πρακτικὰ τῆς ἀνωτέρω πολυθροῆβου συνεδριάσεως τῆς Ἱεραρχίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κασσανδρείας ἐγερευθεὶς ὑπέβαλε τὴν ἑξῆς πρότασιν ὑπογεγραμμένην καὶ ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Δρυϊνουπόλεως καὶ Δημητριάδος, ἀποτελοῦσαν δὲ **ἐπίσημον καταγγελίαν** τοῦ πραξικοπήματος τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣτις καταγγελία θὰ παραμείνη ἱστορικὴ εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Ἐκκλησίας:

«*Τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς ἐπὶ Ἱερεμίου τοῦ Β΄. τοῦ Τρανουῦ, ἐν Μεγάλῃ Συνόδῳ ἀποκηρυξάντων τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον καὶ δεινοῖς ἐπιτιμίαις ἀπο-*

κλεισάντων οϊανδήποτε ἀλλαγὴν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου καὶ Πασχαλίου, μόνον Μείζονι Συνόδῳ Τοπικῇ ἢ Οἰκουμενικῇ νόμοις καὶ Ἱεροῖς Κανόσιν ἐπιτέτραπται πᾶσα περαιτέρω ἀνακίνησις τῶν ζητημάτων τούτων.

«Κ α τ ἄ τ α ὕ τ α

«Οὐδεμία τῶν ἐπὶ μέρος, Ἀγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἴτε Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὀνομάζεται αὕτη εἴτε Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἢ ἄλλη τις ἐπὶ μέρος Ἐκκλησία, ἐδικαιοῦτο μονομερῶς, ἐφ' ὕβρει τῶν οὕτως ὁμοφώνως θεσπισάντων Ἱερωτάτων Πατριαρχῶν καὶ ἀσεβεῖ καταπατήσει τῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, εὐσταθείας, ἐνότητος καὶ ὁμοφωνίας τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ συνεορτασμῷ τῶν Μεγάλων τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως ἑορτῶν καὶ ἰδία τοῦ Ἀγίου Πάσχα ὑπὸ τῶν Μ. καὶ Ἀγίων 7 Οἰκουμενικῶν Συνόδων καθορισθέντων, ἵνα διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον εἰσαγάγη εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μετηρρυθμισμένα ἡμερολόγια καὶ Πασχάλια, διασπῶσα οὕτω τὴν ζηλευτῶς ἐπὶ αἰῶνας βασιλεύουσαν ἐν τῇ Μιᾷ, Ἀγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ κατὰ Ἀνατολὰς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ Ἐνότητα, Ὁμόνοιαν καὶ Ἀγάπην, καὶ σκανδαλίζουσα τὰ μετ' ἀφοσιώσεως καὶ ἐν ἀφελότητι καρδίας προσκεκολλημένα εἰς τὸ ἀποπνέον ἀποστολικότητα, Πατρικότητα καὶ Οἰκουμενικότητα ἀρχαῖον Ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς πιστὰ τῆς Ἐκκλησίας τέκνα.

«Οἱ ὑποφαινόμενοι Μητροπολιταὶ τῶν ἐν ταῖς Νέαις Χώραις διοικητικῶς ἠνωμένων Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου μετὰ τῶν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εὐρισκόμενοι ἀπέναντι τετελεσμένων γεγονότων, τὴν ἀνάγκην ποιούμενοι φιλοτιμίαν καὶ τὰ Μητρικὰ σφάλματα υἱικῇ στοργῇ καὶ σεβασμῷ συγκαλύπτροντες, ἀνεχόμεθα τὰ συναρπαγῇ τελεσθέντα καὶ ἐτοιμῶς ἔχομεν ἀποδέξασθαι ταῦτα, ἕως οὔ μείζων Σύνοδος ἐπιληφθῆ καὶ διευθετήσῃ αὐτά, ὑπὸ τοὺς ἐξῆς τρεῖς ὅρους.

1) Ἐὰν διὰ τοῦ ὑπὸ ὑπογραφήν σήμερον περὶ ἡμερολογί-

ου τῆς προχθὲς Τρίτης 2 Ἰουλίου Πρακτικοῦ δλόκληρος ἡ συνεδριάξουσα Ἑλληνικὴ Ἱεραρχία συνυποσχεθῆ, ὅτι ἀπὸ σήμερον κλείει ὀριστικῶς τὴν θύραν τῶν καινοτομιῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ.

2) Ἐάν ἀξιοχρέω ποιμαντικῇ προνοίᾳ θελήσῃ νὰ παύσῃ πᾶσαν καταδίωξιν ἢ πίεσιν κατὰ τῶν στερεῶς ἐχομένων καὶ ἀνενδότης ἀφωσιωμένων εἰς τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης συστάσεως μέχρι σήμερον ἐν τῇ Ἁγίᾳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ ἐν χρήσει ὑπάρχον Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον ἀγαπητῶν Ὁμογενῶν καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ τέκνων ἡμῶν καὶ

3) Ἐάν ἀποφασίσῃ ἡ συνεδριάξουσα Ἱεραρχία, ἵνα ἀναθέσῃ εἰς τὴν σύνεσιν τῶν κατὰ τόπους Ἁγίων ἀδελφῶν τὴν διὰ τῶν κανονικῶν Ἱερέων ἐξοικονόμησιν καὶ θεραπείαν τῶν Θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν τυπτομένων τὴν συνείδησιν εὐσεβῶν τῆς Ἐκκλησίας τέκνων «ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν».

«Ἐάν ἄλλως διαμαρτυρούμενοι διὰ τὴν ἀντικανονικότητα τῶν τελεσθέντων, ἐπιφυλασσόμεθα ἵνα καταγγείλωμεν αὐτὰ ἐνώπιον τῆς θᾶσσον ἢ βράδιον συγκληθῆσομένης μεγάλης Πανορθοδόξου Συνόδου».

Ἡ ὑποβληθεῖσα αὕτη πρότασις, ἀληθὲς μαστίγωμα κατὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῶν ὀλίγων μετ' αὐτοῦ καινοτομιστῶν, ἔπεσεν ὡς βόμβα ἐντὸς τῆς Ἱεραρχίας. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀλληλέγγυοι τῆς παρατόλμου ἡμερολογιακῆς καινοτομίας, ἀνησύχασαν σοβαρώτατα, καὶ ἤρχισε παρασκηνακὴ ἐνέργεια σύντονος, ὅπως ἀποσυρθῆ τὸ σφοδρὸν τοῦτο κατηγορητήριον. Εἰς τὴν ἀσάλευτον ὁμῶς ἀπόφασιν «**τῶν Τριῶν**» νὰ μὴ ἀποσύρωσι ταύτην, διωργανώθη ἀντίδρασις ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τὸν Μητροπολίτην Θεσσαλίας, ἧτις ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνη κατώρθωσε νὰ μεταπέσῃ πολλοὺς ἐκ τῶν κατὰ τὴν προηγουμένην ἀποχωρησάντων Ἀρχιερέων καὶ οὕτω τὴν 5 Ἰουλίου ἐπὶ τῇ ριφθείσῃ ἐντέχνως ἰδέᾳ ὅτι ἡ πρότασις «**τῶν Τριῶν**» καθάπτεται πάντων ὅσοι ἀπεδέχθησαν τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐπὶ τῇ προτάσει ὅτι ἡ κατηγοροῦσα πρότασις θὰ φέρῃ μέγαν δῆθεν σάλον

ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀπεφασίσθη, τῇ ἐπιμόνῳ θελήσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἀναλαβόντος νὰ ἀνασκευάσῃ προχείρως καὶ ἀμελετήτως, ὡς πάντοτε, τὸ περιεχόμενον τῆς κατηγορούσης προτάσεως « τ ὠ ν Τ ρ ι ὠ ν », ὅπως συνταχθῇ ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῶν παρόντων Ἱεραρχῶν καὶ ὑπογραφῇ ὑπ' αὐτῶν ἀ ν α κ ο ι ν ω θ ἔ ν , ἀποτελοῦν, ὡς θὰ ἐκθέσωμεν κατωτέρω, καθαρῶς ψευδολόγημα οὐδὲν π ρ α γ μ α τ ι κ ὸ ν γ ε γ ο ν ὸ , ἀναιροῦν. Τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦτο ἔχει ὡς ἑξῆς :

« Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἀποδοκιμάσασα ὁμοφώνως τὸ ἐν λόγῳ σημείωμα (ἐννοεῖ τὴν πρότασιν τῶν «Τριῶν») ἔνεκα τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ, μετὰ ἐμπεριστατωμένην μελέτην αὐτοῦ δηλοῖ ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ σημειώματος λεγόμενον, ὅτι ἡ ἐπὶ Ἱερεμίου τοῦ Β' τοῦ Τρανοῦ συνελθούσα ἐν Κωνσταντινουπόλει γενικὴ Σύνοδος (1593) ἀπεκήρυξε τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον καὶ «δεινοῖς ἐπιτιμίαις ἀπέκλεισεν οἰανδήποτε ἀλλαγὴν τοῦ Ἱουλιανοῦ Ἡμερολογίου καὶ Πασχαλίου», εἶναι ἀπολύτως ἀνακριβές, στηριχθὲν ἐπὶ πλαστογραφημάτων τινος παρὰ Ἀγιορειτῶν σκευωρηθέντος. Ὁ σχετικὸς Ζ' Κανὼν τῆς εἰρημένης Συνόδου τοῦ Ἱερεμίου ἔχει ὡς ἑξῆς : «'Ασάλευτον διαμένειν βουλόμεθα τὸ τοῖς πατράσι διορισθὲν περὶ τοῦ ἁγίου Σωτηρίου Πάσχα, ἅπαντας τοὺς τολμῶντας παραλύειν τοὺς ὅρους τῆς Ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσης ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς εὐσεβείας τοῦ Θεοφιλεστάτου Κωνσταντίνου, περὶ τῆς ἁγίας ἑορτῆς τοῦ σωτηριώδους Πάσχα, ἀκοινωνήτους καὶ ἀποβλήτους εἶναι τῆς Ἐκκλησίας, εἰ ἐπιμένοινεν φιλονικώτερον ἐνιστάμενοι πρὸς τὰ καλῶς δεδομένα, καὶ ταῦτα εἰρήσθω περὶ τῶν λαϊκῶν, εἰ δέ τις τῶν προεστώτων τῆς Ἐκκλησίας, Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ Διάκονος, μετὰ τὸν ὅρον τοῦτον τολμήσοιεν ἐπὶ διαστροφῇ τῶν λαῶν καὶ ταραχῇ τῶν Ἐκκλησιῶν ἰδιάζειν καὶ μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπιτελεῖν τὸ Πάσχα, τοῦτον ἢ Ἀγία Σύνοδος ἐντεῦθεν ἤδη ἀλλότριον ἔκρινε τῆς Ἐκκλησίας. Δεῖ γάρ στοιχεῖν τῷ τῶν Πατέρων Κανόνι μέχρι καὶ σήμερον Θεοῦ χάριτι· ὃν καθὸ δεῖ καὶ τὰ λοιπὰ ἢ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία διαφυλάττει.»

«Κατὰ ταῦτα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ εἰρημένη Σύνοδος τοῦ Ἱερεμίου, χωρὶς νὰ ἀποκλείσῃ τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου, ἀπέκρουσε τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον, διότι ἔκανόνισε τὰ τοῦ Πάσχα παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ δὲ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διώρθωσεν ἀπλῶς τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον, μὴ παραδεχθεῖσα τὸ Γρηγοριανὸν, μηδὲ θίξασα τὸ Πασχάλιον, ὃ Ζ' Κανὼν τοῦ Ἱερεμίου, ὅστις ἄλλως τε ἐπαναλαμβάνει κατὰ λέξιν τὸν Α' Κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου (341), δὲν παρεβιάσθη ὑπὸ τῆς γενομένης διορθώσεως τοῦ Ἡμερολογίου. Οὐδὲ ὑπῆρξεν, ἄλλως τε, ἡ εἰρημένη Σύνοδος τοῦ Ἱερεμίου Οἰκουμενικῇ, οὔτε ἄλλη τις εἴτε Οἰκουμενικῇ εἴτε Τοπικῇ Σύνοδος ἀπηγόρευσε τὴν διόρθωσιν πανθομολογουμένου σφάλματος τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου.

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ὁμοφώνως φρονεῖ ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅτι ἡ γενομένη διόρθωσις τοῦ Ἡμερολογίου δὲν προσκρούει οὔτε εἰς τὰ δόγματα οὔτε εἰς τὰς παραδόσεις οὔτε εἰς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, προτρέπει δὲ τὸν εὐσεβῆ λαὸν ὅπως πείθεται εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας.

1) Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, 2) Ἀδριανουπόλεως Πολύκαρπος, 3) Νικοπόλεως κλπ. Ἰωακείμ, 4) Ἰκαρίας Νεόφυτος, 5) Ξάνθης Πολύκαρπος, 6) Μαρωνείας Ἀνθιμος, 7) Καστορίας Ἰωακείμ, 8) Λαγκαδᾶ Γερμανός, 9) Θεσσαλονίκης Γεννάδιος, 10) Ἰωαννίνων Σπυρίδων, 11) Μαντινείας κλπ. Γερμανός, 12) Πατρῶν Ἀντώνιος, 13) Μονεμβασίας κλπ. Γερμανός, 14) Μυτιλήνης Ἰάκωβος, 15) Φλωρίνης Χρυσόστομος, 16) Πλωμαρίου Κωνσταντῖνος, 17) Βελλᾶς κλπ. Ἰωάννης, 18) Ζιχῶν Ἀλέξανδρος, 19) Καβάλλας κλπ. Χρυσόστομος, 20) Βεροίας κλπ. Πολύκαρπος, 21) Ναυπακτίας κλπ. Ἀμβρόσιος, 22) Νιγρίτης Εὐγένιος, 23) Ὑδρας κλπ. Προκόπιος, 24) Θηβῶν κλπ. Συνέσιος, 25) Καλαβρῦτων κλπ. Τιμόθεος, 26) Σάμου Εἰρηναῖος, 27) Σερρῶν Κωνσταντῖνος, 28) Σερβίων Ἰωακείμ,

29) Παροναξίας Ἱερόθεος, 30) Γυθείου κλπ. Διονύσιος, 31) Νευροκοπίου Φιλόθεος, 32) Σουφλίου Ἰωακείμ, 33) Γρεβενῶν Νικόλαος, 34) Ἀργολίδος Ἱερόθεος, 35) Θάσου Γεώργιος, 36) Πολυανῆς Κύριλλος, 37) Μηθύμνης Διονύσιος, 38) Κορινθίας Δαμασκηνός, 39) Αἰτωλίας κλπ. Κωνσταντῖνος, 40) Χαλκίδος Γρηγόριος, 41) Κερκύρας κλπ. Ἀθηναγόρας, 42) Ἡλείας Ἀντώνιος, 43) Γόρτυνος κλπ. Πολύκαρπος, 44) Ἀρδαμερίου κλπ. Καλλίνικος, 45) Γιαννιτσῶν κλπ. Βασίλειος.»

Δυστυχῶς οἱ πλεῖστοι τῶν Ἱεραρχῶν, μὴ ἔχοντες τὸν χρόνον νὰ μελετήσωσι τὸ ζήτημα, παρεσύρθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, σκοπίμως καὶ ἐν γνώσει πλαστογραφήσαντος τὴν χρονολογίαν τῆς δι' ἐπιτιμίων ἀποφάσεως τῆς ἐπὶ Ἱερεμίου τοῦ Β' τοῦ Τρανοῦ ἐν Μεγάλῃ Συνόδῳ ἀποκηρυξάσης τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον. Διότι δὲν πρόκειται περὶ τῆς Συνόδου τῆς συνελθούσης τῷ 1593, ἣς τὴν ἀπόφασιν ἐπικαλεῖται τὸ ἀνωτέρω ἀνακοινωθὲν, ἀλλὰ περὶ τῆς Συνόδου τῆς συνελθούσης κατὰ τὸ ἔτος 1583 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Ἱερεμίου, καὶ περὶ τοῦ ἐπιτιμίου τῆς Συνόδου ταύτης, περὶ ἧς ἐν ἐκτάσει ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω (σελ. 112—122), περὶ ταύτης δὲ ἀναφέρει ἡ ἀνωτέρω πρότασις «τῶν τριῶν» ὡς ἀποκλειούσης δι' ἐπιτιμίων τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, καὶ οὐχὶ περὶ τοῦ Κανόνος τῆς μεταγενεστέρας Συνόδου τοῦ ἔτους 1593, ὡς κακοπίστως ἀνέφερε τὸ ἀνωτέρω ἀνακοινωθὲν. Ἐκ τῶν ὅσων δὲ ἀνωτέρω (σελ. 119 καὶ ἐπ.) ἐξεθέσαμεν ἀποδεικνύεται ἐπίσης ψευδὲς καὶ τὸ ἀσεβῶς γραφὲν εἰς τὸ ἀνωτέρω ἀνακοινωθὲν τῆς Ἱεραρχίας, ὅτι τὰ περὶ ἀποκηρύξεως τῆς ἀλλαγῆς τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν Πρότασιν τῶν «Τριῶν» στηρίζονται δῆθεν «ἐπὶ πλαστογραφήματος τινὸς παρὰ Ἀγιορειτῶν σκευωρηθέντος!!»

Καὶ οἱ μὲν τρεῖς Ἱεράρχαι οἱ ὑπογράψαντες καὶ ὑποβαλόντες τὴν ἱστορικὴν πρότασιν τὴν καταγγέλλουσαν ἐπισήμως τὴν μονομερῆ μεταβολὴν τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διαλυθείσης τότε τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, δὲν ἐθεώρησαν ἐπίκαιρον νὰ ἀναιρέσωσι καὶ ἐπισήμως τὸ ἀνωτέρω ἀνακοι-

νωθὲν τῆς Ἱεραρχίας, μολονότι ἐβεβαίωσαν ὅτι θέλουσιν ἀναιρέσει τοῦτο ὡς ψευδές.

Ἐγκριτος ὁμως καὶ εὐπαίδευτος Μοναχὸς ἐξ Ἁγίου Ὁρους, ὁ κ. Ἀρσένιος Κοττέας, ἐγκύψας εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ κατὰ βάθος γνωρίζων τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, καὶ τὰ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐπακριβῶς κατέχων, δι' ἐνυπογράφου αὐτοῦ ἄρθρου δημοσιευθέντος εἰς τὸ «Σκρίπ» τῆς 11 Αὐγούστου 1929, προέβη εἰς ἀνασκευὴν τοῦ τε ἀνωτέρω ἀνακοινωθέντος τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῶν ἰδιαιτέρων δηλώσεων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, αἱ ὁποῖαι τότε ἀνεκοινώθησαν, καὶ κατὰ τὰς ὁποίας *«Τὸ κατὰ τοῦ νέου ἡμερολογίου ἀνάθεμα ὅλων τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ὀρθοδοξίας εἶναι κατασκευάσμα τῶν Μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὅτι οὐδέποτε κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς ὀρθοδοξίας τὸ νέον ἡμερολόγιον καὶ ὅτι δὲν ἀπεκλείσθη ὑπ' αὐτῆς πᾶσα διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου, καὶ ὅτι ἡ μεγάλη Πανορθόδος Σύνοδος τοῦ 1593 χωρὶς ποσῶς νὰ καταδικάζῃ τὸ νέον ἡμερολόγιον ἐπανέλαβεν ἀπλῶς τὸν περὶ τοῦ ἀπαρατρώτου ἑορτιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Πάσχα σχετικὸν κανόνα τῶν ἀρχαίων τῆς Ἐκκλησίας Συνόδων».*

Πρὸς ἀναίρεσιν τούτων ὁ εἰρημένος Μοναχὸς Κοττέας ἔγραψε τὰ ἐξῆς :

«Τὸ σκόπιμον τοῦτο ἀνακοινωθὲν, τὸ ὁποῖον Μητροπολίτης ἐκ τῶν ὑπογραψάντων αὐτὸ ἐχαρακτήρισεν ὡς «π λ ἦ ρ ε ς ἄ ν ο η σ ί α ς», λόγῳ τῆς συμπτώσεως τοῦ πέρατος τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας, δὲν ἠδυνήθησαν κατὰ πλάτος καὶ ἐπὶ Συνόδου νὰ ἀναιρέσωσιν οἱ τρεῖς ἐπιφανεῖς Ἱεράρχαι (οἱ ὑπογράψαντες τὴν ἀνωτέρω πρότασιν) καὶ εἶναι παράδοξον ὅτι μέχρι σήμερον δὲν ὠμίλησαν περὶ αὐτοῦ, ἴσως διότι σκοποῦσιν ἐνώπιον τῆς προσεχοῦς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας νὰ φέρωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὸν λόγον.

«Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ Ἁγιορεῖται, μὴ δυνάμενοι ν' δεχθῶμεν τὴν ἐπιρριφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὕβριν καὶ συκοφαντίαν κατὰ τῶν ἀφωσιωμένων καὶ ἀγρύπνων φρουρῶν τοῦ πατροπαράδοτου καὶ Ἱεροῦ καθεστῶτος, χάριν αὐτῆς τῆς ἀλη-

θείας καὶ πρὸς διαφωτισμὸν τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ, προβαίνομεν εἰς τὴν σύντομον ἐν τῷ παρόντι ἀνασκευὴν τοῦ ἀνακοινωθέντος τούτου, τὸ ὁποῖον διακρίνει ἱστορικὴ ἀνακριβεία, δόλος, ἐπιπολαϊότης, καὶ ἀμάθεια ἐκ μέρους τῶν θεωρουμένων ὡς Ἱστορικῶν Μητροπολιτῶν, καὶ τὸ ὁποῖον ἔχομεν πεποίθησιν ὅτι ἐκ πλάνης καὶ καλῆς πίστεως, πεισθέντες εἰς ψευδεῖς πληροφορίας καὶ βεβαιώσεις, υπέγραψαν οἱ πλεῖστοι τῶν Μητροπολιτῶν.

«ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΝ. Δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι τὸ ἐν τῷ ἀνακοινωθέντι ἀναγραφόμενον καὶ ὡς ἐπίνοια τῶν Ἀγιορειτῶν χαρακτηριζόμενον Σιγγίλιον ἐπὶ Ἱερεμίου τοῦ Τρανοῦ ἐξεδόθη ἐν τῇ Μεγάλῃ Συνόδῳ τοῦ 1593. Διότι τοῦτο ἐξεδόθη κατόπιν τῆς Συνοδικῆς διασκέψεως τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν ἐν ἔτει 1583, ἦτοι κατὰ δέκα ὀλόκληρα ἔτη ἐνωρίτερον τῆς συνόδου, εἰς τὴν ὁποίαν σκοπίμως καὶ πρὸς παραπλάνησιν κλήρου καὶ λαοῦ καὶ διαστροφὴν τῆς ἀληθείας ἠθέλησε ν' ἀποδώσῃ τοῦτο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν.

«Τὴν χρονολογίαν ταύτην, ἦτοι 1583 Ἰνδικτιῶν. ιβ'. Νοεμβρίου κ'. φέρει ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ τὸ Σιγγίλιον μετὰ τῶν κάτωθι ὑπογραφῶν: Ἱερεμίας Οἰκουμ. Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Σίλβεστρος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, Σοφρώνιος Ἱεροσολύμων καὶ ἅπαντες οἱ λοιποὶ ἀρχιερεῖς, ὡς βλέπει τις εἰς τὸν χειρόγραφον κώδικα ὑπ' ἀριθ. 772 Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Παντελεήμονος.

«Ἐπίσης τὸ Σιγγίλιον τοῦτο, ἐν τῷ ὁποίῳ περιέχεται ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὸ ἀνάθεμα τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τοῦ Παπικοῦ Κσλενδαρίου (Ἡμερολογίου) καὶ νέου Πασχαλίου, ὑπάρχει ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 285 χειρογράφῳ κώδικι τοῦ κελίου «Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος» τῆς Ἱερᾶς Σκῆτης Κουσοκαλυβίων Ἀγίου Ὄρους».

«Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ Σιγγίλιον τοῦ ἔτους 1583 ὡς καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου τοῦ 1593 ἐδημοσιεύθησαν ὀλόκληρα εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ρουμανικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία» ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 12 φύλλῳ τοῦ ἔτους 1881.

«Ἡ δημοσίευσις τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου Σιγγιλίου ἐν Ρουμανίᾳ ὀφείλεται εἰς τὸν πολὺν ἀρχιμανδριτὴν Ρῶσσον Πορφύ-

ριον Οὐτσπένσην, ἀντιγράψαντα ἐκ τῆς μεγάλης βιβλιοθήκης τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἐνθα ἀπόκειται ἐν χειρογράφῳ Κώδικι τὸ ὡς κάρφος ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῶν καινοτόμων ἀρχιερέων ὑφιστάμενον ἐπίσημον Ἐκκλησιαστικὸν ἔγγραφον, τὸ Σιγγίλιον τοῦτο

«ΔΕΥΤΕΡΟΝ. Δὲν εἶναι ἀληθὲς τὸ λεγόμενον ἐν τῷ ἀνακοινωθέντι ὅτι δὲν κατεδικάσθη ἡ εἰσαγωγή τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὡς ἐπίσης ἀναληθὲς τὸ δικολαβικὸν ἐπιχείρημα, ὅτι δὲν ἀπεκρούσθη οἰαδήποτε τροποποίησις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρθοδόξου ἡμερολογίου, καθόσον πᾶσα διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ εἶναι ἀποδοχὴ τοῦ Γρηγοριανοῦ, ὡς παρατηρεῖ τις σήμερον· διὰ τὸ ὅποιον καὶ διαμαρτυρούμενοι μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας, βροντοφωνοῦμεν ὅτι ὁ κ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος καὶ οἱ λοιποὶ ἐν γνώσει συνυπογράψαντες τὸ ἀντορθόδοξον ἀνακοινωθὲν εἶναι ἐχθροὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διότι καὶ κατεδικάσθη τὸ Γρηγοριανὸν καὶ ἡ διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ ἀπεκρούσθη, τὴν ὁποίαν διόρθωσιν ὑπεστήριζον τινὲς ἐξωμόται ἐν τῷ παρελθόντι, ὡς ἀποτελοῦσαν κατὰ τὸν ἱστορικὸν Δοσίθεον τὴν «αἴρεσιν τοῦ νέου Καλενδάρου».

«Τὸ τοιοῦτον, ὅτι δηλαδὴ κατεδικάσθη τὸ Παπικὸν Ἡμερολόγιον, κατηγορηματικῶς βεβαιοῖ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία».

«Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία — λέγει ἡ Ἱστορία τοῦ Μελετίου τοῦ 16ου αἰῶνος — ἐπὶ Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β'. συγκληθείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ ἔτος 1583 Μεγάλης Συνόδου συγκειμένης ἀπὸ Πατριάρχας καὶ Ἐπισκόπους, παρόντος καὶ τοῦ Σιλβέστρου Ἀλεξανδρείας, κατεδικάσθη τὸ τροποποιηθὲν ἐν νέον Ἡμερολόγιον τοῦ Πάπα Γρηγορίου Ρώμης καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ τὸ ἐδέχθη καθὼς ἤτησαν οἱ Λατῖνοι» (βλέπε ἱστορίαν Μελετίου 16ου αἰῶνος καὶ Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν Βαφείδου Τόμος Γ'. σελ. 125).

«Ὁ Δοσίθεος ἐν τῷ Τόμῳ τῆς Ἀγάπης σελ. 538 ὡς καὶ ἐν τῷ Δωδεκαβίβλῳ, ὅχι μόνον ἀναφέρει τὸ γεγονός. ἀλλὰ καὶ ἐπίσημα

τῶν Πατριαρχείων σχετικά ἔγγραφα δημοσιεύει.

«Ὁ διακεκριμένος ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Μητροπολίτης Φιλάρετος Βαφείδης, ἀναφέρων τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἱερεμίου τοῦ Β΄ πρὸς τὸν Δόγην τῆς Ἑνετίας Ν. Δαπόντε ἐν ἔτει 1583, ἐν ἣ καταδικάζεται ἡ διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἰδίου Μεγάλου Πατριάρχου, ὡς καὶ τοῦ Σιλβέστρου Ἀλεξανδρείας προσθέτει:

«Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη συνεπεία τῆς κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο συγκροτηθείσης ἐν Κων)πόλει Συνόδου, ἣτις κυρίως καταδικάζει τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον».

«Καὶ προχωρῶν ὁ Αὐτὸς ἱστορικὸς λέγει. «Ὁμοίως κατὰ τὸ 1587 συνεκροτήθη Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἣ παρόντων Ἱερεμίου τοῦ Β΄, Μελετίου τοῦ Πηγᾶ καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Σοφρωνίου, κατεκρίθη τοῦ ἡμερολογίου ἡ διόρθωσις ὡς ἐπισημάνθη καὶ οὐκ ἀναγκαία, πρόξενος δὲ μᾶλλον πολλῶν κινδύνων.» (Τόμος Γ΄ σελ. 125).

«Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν προκειμένου νὰ ὑπογραφῇ τὸ ἀνακοινωθὲν τῶν 44 Ἱεραρχῶν, τὸ ὁποῖον αὐτὸς συνέταξε, καὶ διὰ νὰ πείσῃ τοὺς Ἱεράρχας νὰ τὸ ὑπογράψουν, εἶπεν εἰς αὐτοὺς ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας:

«Σᾶς βεβαιῶ ὡς ἱστορικὸς ὅτι δὲν εἶναι ἀληθῆ τὰ περὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου λεγόμενα ἐν τῷ ἀνακοινωθέντι τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν Κασσανδρείας, Δρουνουπόλεως καὶ Δημητριάδος».

«Ἐν τούτοις αὐτὸς οὗτος ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος Παπσδόπουλος, ὡς καθηγητῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ περὶ τῆς «Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων» ρητῶς μνημονεύει περὶ τῆς καταδίκης τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπὶ Σοφρωνίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, λέγων τὰ ἑξῆς:

«... Ἐνεκα τῆς πάλης αὐτῆς ἐξηλήθεν ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Σοφρώνιος ὁ Δ΄ εἰς περιουσίαν τὸ 1584 πρὸς συλλογὴν ἐράνων, μεταβὰς δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν τῷ ἔτει ἐκείνῳ συμμετέσχε τῆς ἐκεῖ συγκροτηθείσης συνοδικῆς διασκέψεως, π ρ ὀ ς

ἀποκήρυξιν τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσκόπει ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία νὰ παραπλανήσῃ, τοὺς Ὀρθοδόξους. Διότι κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ταραχὴ τῆς καθόλου ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔνεκα τῶν προσηλυτιστικῶν τάσεων τῶν ὀρθοδόξων... Τῆς ἀποφάσεως ταύτης συμμετέσχε διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐτοῦ κύρους καὶ ὁ Πατριάρχης Σωφρόνιος, ὅστις ἀποφαίνεται ὅτι μετὰ τὴν καταδίκην τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου μετέβη εἰς Ἱεροσόλυμα» (Βλέπε Ἱστορίαν Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων σελ. 482).

«Ὁ αὐτὸς δὲ Χρυσόστομος ἐν ἔτει 1918 ἐδημοσίευσε πραγματείαν του ἐν τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Κήρῳ» Ἀθηνῶν περὶ τοῦ Ἡμερολογίου. Ἐν αὐτῇ σχολιάζων τὴν πρὸς τὸν Δαπόντε τῆς Ἐνετίας ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου ἐπιλέγει τὰ ἑξῆς : Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Πατριάρχου χαρακτηρίζει ὡς ἄριστα τὴν θέσιν, ἣν εὐθύς κατέλαβεν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπέναντι τῆς Γρηγοριανῆς τροποποιήσεως τοῦ Ἡμερολογίου. Θεωρεῖται αὕτη ὑπ' αὐτῆς (τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας) ὡς μία τῶν πολλῶν καινοτομιῶν τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης **παγκόσμιον σκάνδαλον καὶ ἀυθαίρετος τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων καταπάτησις**. Ἡ τροποποίησις τοῦ Ἡμερολογίου, κατὰ τὸν Πατριάρχην, δὲν εἶναι ζήτημα μόνον Ἀστρονομικόν, ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιαστικόν, διότι σχετίζεται πρὸς τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ὅθεν δὲν ἐδικαιούτο μόνος ὁ Πάπας νὰ τροποποιήσῃ τὸ ἡμερολόγιον, θεωρῶν ἑαυτὸν ὑπέρτερον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὡς τε ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν διέτεθη εὐμενῶς πρὸς τὴν γενομένην τροποποίησιν τοῦ Ἡμερολογίου (ἀριθ. 143).

«Προχωρῶν δὲ ἐν τῇ αὐτῇ πραγματείᾳ ὁ κ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος λέγει· «ὁ δὲ Ἱερεμίας ἐμέμψατο Γαβριὴλ Σεβύρων, διότι προϊστάμενος τῆς ἐν τῇ Ἐνετίᾳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ αἰτήσῃται παρὰ τοῦ Πατριάρχου τὸ νέον ἡμερολόγιον».

«Ἐνῶ δὲ ἐν τῷ ἀνακοινωθέντι ἀρνεῖται ὁ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ὅτι κατὰ τὴν Σύνοδον καὶ τοῦ 1593 ἀπερρίφθη ὑπὸ

τῆς Ὁρθοδοξίας ἢ ἀποδοχῇ οἰασδήποτε τροποποιήσεως τοῦ Ὁρθοδόξου Ἡμερολογίου, ἐν τούτοις ὡς ἱστορικὸς ἐν τῇ εἰρημένῃ πραγματείᾳ βεβαιοῖ τὸ ἀληθὲς λέγων. «Ἐπισημότερον ἀπεκρούσθη τὸ Ἡμερολόγιον μετὰ τριετίαν ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθούσης ἐνδημούσης Συνόδου 1593, ἧς συμμετέσχον ἐκτὸς Ἱερεμίου, Ἀλεξανδρείας Μελέτιος, ἐπέχων τόπον καὶ Ἀντιοχείας, καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Σοφρώνιος (1579—1608) καὶ πλείστοι ἀρχιερεῖς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. **Τὸ Γρηγοριανὸν ἐξακρακτηρίσθη ἐν αὐτῇ ὡς νεωτερισμὸς ἀντιβαίνων εἰς Κανόνας καὶ διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας.**»

«Πάντες λοιπὸν οἱ ἱστορικοὶ, καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, βεβαιοῦσιν ὁμοφώνως ὅτι κατεδικάσθη τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον καὶ πᾶσα διόρθωσις ἢ τροποποίησις τοῦ Ἰουλιανοῦ. Τὸ δὲ Σιγγίλιον τὸ περιέχον τὸ ἀνάθεμα τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τοῦ Παπικοῦ Καλενδαρίου (ἡμερολογίου) καὶ νέου Πασχαλίου εἶναι φυσικὸν ἐπακόλουθον τῆς συνοδικῆς καταδίκης καὶ ἀποκρούσεως τοῦ νέου ἡμερολογίου. Ὡστε ὅλως ἀστήρικτος ἱστορικῶς καὶ κριτικῶς αὐθαίρετος καταδείκνυται ἡ γνώμη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν συνυπογραψάντων τὸ ἀνακοινωθέν, καθ' ἣν τὸ Σιγγίλιον δέν εἶναι γνήσιον παρὰ νόθον».

Τὴν ὀρθότητα καὶ ἱστορικὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀνωτέρω, τὸ ψευδὲς δὲ καὶ ἀνυπόστατον τῶν ἐν τῷ ἀνακοινωθέντι τῆς Ἱεραρχίας ἀναγραφομένων, τὰ ὅποια μόνον ἢ ἀσεβῆς χεὶρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἠδύνατο νὰ γράψῃ, καὶ μόνον ἢ σοφιστικὴ αὐτοῦ δάνοια νὰ ἐφείρῃ, προσεπιβεβαιοῖ ὁ σοφὸς καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας κ. Παῦλος Καρολίδης, ὅστις ἐν συνεντεύξει του δοθείσῃ εἰς τὸ «Σκρίπ» τὴν 15 Αὐγούστου 1929 λέγει τὰ ἑξῆς :

«...Ἀνέγνων τὸ ἄρθρον τοῦτο (τοῦ Μαναχοῦ κ. Ἀρσενίου Κοττέα). Εἶναι ἀληθῶς ἐπιστημονικὴ πραγματεία **ἀναιρουσα διὰ λόγου ἀληθοῦς** καὶ διὰ κειμένων ἀναμφισβητήτων **τὰς πλημμελείας** τοῦ ἀνακοινωθέντος τῶν 44 Ἱεραρχῶν τῆς 5ης Ἰουλίου 1929, τοῦ δημοσιευθέντος εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς 6ης Ἰουλίου. Ἀνέγνων δὲ μετὰ χαρᾶς ὁμοῦ καὶ λύπης τὰ ἐν τῷ ἄρ-

θρω τούτω δημοσιευθέντα πρὸς ἀναίρεσιν τῶν οὐχὶ ἀληθῶς γραφέντων κατὰ τοῦ Ἁγίου Ὁρους· Χαρᾶς μὲν διότι εἶδον ταῦτα εὐστόχως καὶ καλῶς ἀναιρούμενα, μετὰ λύπης δὲ εἶδον Ἱεραρχίαν ὀλόκληρον, πλὴν τριῶν ἐκλεκτῶν ὄντως Ἱεραρχῶν, συνηγοροῦσαν οὐχὶ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ τὴν δόξαν τοῦ ἀνθρώπου μᾶλλον ἢ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἀγαπῶσαν.

«Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀντικανονικῶς δημιουργηθεῖσα τὸ 1833 καὶ ἐπὶ δύο περίπου δεκαετηρίδας ἀποκλείσασα ἑαυτὴν πρὸς ἐπικοινωνίαν πρὸς πᾶσαν ὀρθοδοξίαν καὶ ἰδίως πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, εἰς ἣν ὑπὴ γοντο πᾶσαι αἱ τὴν νέαν Ἐκκλησίαν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἀπαρτίζουσαι ἐπαρχίαι, τέλος δὲ τῇ πανταχόθεν τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνικοῦ κόσμου ἐκπεμπομένη βοῇ διαμαρτυρίας ἐλθούσαν εἰς μετάνοιαν, καὶ τῇ μεγαθύμῳ συγκαταβάσει τῆς Μ. Ἐκκλησίας, οὐδέποτε ἐπαύσατο ὑποκειμένη εἰς ροπὰς καὶ ἐπιδράσεις πολιτικὰς αἵτινες ἐπεσκίαζον τὴν ἐσωτερικὴν ἀγνότητα καὶ τὴν ἐξωτερικὴν αἴγλην τῆς λεγομένης Ἐκκλησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

«Μόνον δὲ αἱ κατὰ διαλείμματα ἀναφανεῖσαι ἐν ταύτῃ Ἐκκλησιαστικαὶ κορυφαὶ οἷα ἡ τοῦ Νεοφύτου τοῦ Μισαήλ, τοῦ Θεοφίλου, καὶ τοῦ Γερμανοῦ, ἐφρούρουν καὶ ἐφύλαττον τὴν τε ἐσωτερικὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἐν τῷ ὀρθόδοξῳ κόσμῳ περιωπὴν. Ἦτο δὲ πεπρωμένον ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν νὰ κατέλθῃ εἰς κατάπτωσιν ἠθικὴν ἀπίστευτον καὶ ἀφανταστον. **Φαντασθῆτε ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ καλοῦσα μίαν ἀνταρσίαν καταδικαζομένην ὑπὸ μεγάλης μερίδος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ «θεόπνευστον ἐπανάστασιν», καὶ προβαίνουσα πραξικοματικῶς εἰς νεωτερισμοὺς σκανδαλίζοντας τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα καὶ λέγουσα κατὰ κόρον εἰς ἡμᾶς οἶονεὶ εἰρωνικῶς καὶ σκωπτικῶς. «Οὐδὲν δόγμα προσβάλλεται» !!**

«Ἄλλ' ὦ Γεννάδα!—ἐπιφωνεῖ ὁ κ. Καρολίδης—ἡ ἐκκλησία ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Λαοῦ δὲν συνίσταται ἀπλῶς ἀπὸ δογμάτων, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀπὸ λατρείας τοῦ θείου (καὶ αὕτη εἶναι

ἡ κυριολεκτικὴ σημασία), ἥτις παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ Λαῷ ἐξελιχθεῖσα δι' αἰώνων πολλῶν ἐν ὕμνοις, ἑορταῖς κεκανονισμέναις καὶ ἐν ἡμέραις πένθους καὶ νηστείας καὶ ἐν ἑορταῖς χαρμοσύναις, παρίστησι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἑλλήνος Χριστιανοῦ παναρμόνιον τι σύστημα ἀποτελοῦν τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον τῆς Ἐκκλησίας.

«Ἄλλ' ἡ Ἱεραρχία δυστυχῶς πλήσσει θανασίμω καταργοῦσα νηστείας, μεθιστᾶσα, ἑορτὰς σκανδαλίζουσα παντοιοτρόπως τὴν Χριστιανικὴν συνείδησιν. Σήμερον δὲ ἡ Ἐκκλησία αὕτη δημιουργεῖ συνεχῶς ζητήματα, δι' ἃ κατηγορεῖται ἐπὶ **συκοφαντία** καὶ δὴ συκοφαντία ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Ὄρους, μιᾶς τῶν σεπτῶν Ἀκροπόλεων τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐν αἷς διατηρεῖται τὸ ἀμώμητον τῆς πίστεως καὶ ἡ αὐστηρὰ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ βίου καὶ τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν μετὰ τούτων συνδεομένων ὠδῶν καὶ ὕμνων ἀκολουθία.

«Ἡ Ἱεραρχία αὕτη ὁμοιάζει πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ περιφήμου Σατωβριάνδου καταγγελλόμενον Βασιλέα Φερδινάνδον τὸν μὴ διστάζοντα νὰ ἐμβάλῃ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην εἰς πῦρ καὶ καταστροφὴν διὰ νὰ ἀνάψῃ τὸ τσιγαρίδιον του!

«Ἐγινε ἐν βῆμα σφαλερόν—ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Καρολίδης — καὶ ἀντὶ νὰ προλημβάνωσι τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα **δημιουργοῦσιν οἱ μεγάλοι ἱεράρχαι σκάνδαλα ἐπὶ σκανδάλων**, ἵνα ἐξαλείψωσιν ἐκ τῆς καρδίας τοῦ Λαοῦ πᾶν αἴσθημα χριστιανικόν, σύμμαχον ἔχοντες τὴν διηνεκῶς αὐξανομένην ἠθικὴν ὑλοφροσύνην, τὴν ἀθείαν καὶ ἀντιορδοξίαν.

«Ἄλλ' ἔχε ἀτρέμας, οὐκ' ἐκλείψουσι τῷ Κυρίῳ ἀγαθοὶ Στρατιῶται» καὶ ἰδοὺ Εἰρηναῖος Κασσανδρείας, Βασίλειος Δρουνοπόλεως, Δημητριάδος Γερμανός, Ἱεράρχαι ἄξιοι τῆς κλήσεως αὐτῶν, ἐξέρχονται ἀβλαβεῖς ἐκ τοῦ κλίδωνος, ἵνα σώσωσι τὸ πλῆθος τῶν κινδυνευόντων ἐν τῇ ἀνοσίῳ ἀπολυθείσῃ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας θυέλλῃ.

Περὶ τούτων ἀξίζει νὰ λέγηται τὸ τοῦ ποιητοῦ.

Apparent parvipantes in gurgite vasto».

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τονίσωμεν ἐνταῦθα ἡμεῖς τὸ μέγα κῦ-

ρος, ὅπερ διὰ τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν πράγματα κέκτηται ὁ σοφὸς Καθηγητῆς κ. Καρολίδης, καὶ ἐπομένως πόσον ἡ γνώμη αὐτοῦ βαρύνει καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος. Ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς εἰδικῆς ταύτης περιπτώσεως τῆς περὶ τοῦ Ἡμερολογίου Συνοδικῆς ἀποφάσεως τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β΄, ὁ κ. Π. Καρολίδης ἔχει ἐκπεφρασμένην γνώμην καὶ περὶ τοῦ γενομένου μεγάλου σφάλματος τῆς ἀνευκοινῆς συμφωνίας ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μετάβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἴδου δὲ τί λέγει ἐν τῇ Παγκοσμίῳ αὐτοῦ Ἱστορίᾳ (τόμ. Α΄. σελ. 253):

«Πρὸ δύο ἐτῶν καὶ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει, ἐπὶ τῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως Πλαστήρα, καθιερώθη Γρηγοριανὴ Χρονολογία, τὸ πρῶτον ἐν τῇ πολιτείᾳ, εἶτα δὲ κατὰ διαταγὴν τοῦ Πλαστήρα καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀφοῦ καὶ ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ἐξαρτωμένη νῦν ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, ἔδωσε τὴν συναίνεσιν αὐτῆς. Ἄλλ' ἡ μετάβολὴ αὕτη μὴ γενομένη ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν Πρεσβυγενῶν πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἐμμεινασῶν ἔτι ἐν τῷ Ἰουλιανῷ Ἡμερολογίῳ, ΕΠΗΝΕΓΚΕ ΣΧΙΣΜΑ μετὰ τούτων καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιῶν.

Εἰς δὲ τὴν «Σύγχρονον Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων» ὁ αὐτὸς κ. Π. Καρολίδης (Τομ. Ζ σελ. 474 σημ. 1) γράφει τὰ ἑξῆς: «Οἰαδήποτε μετάβολὴ ἢ μεραρρύθμισις ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας γινομένη ὑπὸ συμπάσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἢ τοῦλάχιστον τῶν ἀνεκαθεν Πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπόκειται ἐκ τῶν ὑστέρων εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπίκρισιν καὶ κατάκρισιν. Ἄλλ' ἢ ἐν τῇ Ἑλλαδικῇ Ἐκκλησίᾳ γενομένη κατ' εἰσήγησιν τοῦ Δ. Αἰγινήτου (ὡς αὐτὸς λέγει), ἢ κατ' εἰσήγησιν, οἰασδήποτε ἄλλης Ἐκκλησιαστικῆς ἢ πολιτικῆς ἀρχῆς ἀνευ ἐπισήμου συναίνεσεως τῆς συμπάσης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἢ τοῦλάχιστον τῶν Πατριαρχικῶν, ἦτο προωρισμένη νὰ ἐπενέ-

γκη διχονοίας ταραχάς καὶ σχίσματα καὶ τοῦτο ἐγένετο ἐν τῇ Ἑλλαδικῇ Εκκλησίᾳ».

Δὲν δύναται ἄρα οὐδαμοῦ νὰ εὔρη στήριγμα ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἢ ἀποτολμηθεῖσα τοῦ Ἡμερολογίου καινοτομία. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία καὶ ἡ διηγετικὴ καὶ ὁμοιόμορφος προᾶξις τῆς Ἐκκλησίας μέχρι σήμερον, ἢ στηριζομένη εἰς τοὺς Κανόνας καὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν τε Οἰκουμενικῶν καὶ τῶν Μεγάλων Τοπικῶν Συνόδων, τὴν καταδικάζουσι.

ΤΑ ΑΔΕΣΠΟΤΑ ΦΥΛΛΑΔΙΑ

Μόνον ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ζητοῦσα νὰ στηρίξη τὸ ἴδιον αὐτῆς βεβιασμένον καὶ ἁμαρτωλὸν κατασκευάσμα, συρράπτει καὶ ἐκδίδει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔντυπα διαφόρου εἴδους, τὰ ὁποῖα ὅμως, ἀδεσπότης, ἄνωνύμως καὶ ἀνευθύμως ἐκδιδόμενα, περιλαμβάνοντα δὲ ψευδολογίας ἱστορικὰς καὶ χυδαίας ὕβρεις, οὐδὲν κῦρος καὶ οὐδεμίαν ἐπισημότητα καὶ ἱστορικὴν ἀλήθειαν φέρουσιν. Οὐδέποτε δὲ ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ἐτόλμησεν ὑπευθύμως καὶ ἐπισήμως νὰ ἀναιρέσῃ καὶ ἐν ἰῶτα ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐν τῷ Τύπῳ γραφέντων.

Εἰς ἐν τελευταῖον φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον «Ἡμερολογιακὰ Τεῦχος Β΄» ἄνωνύμως καὶ πάλιν καὶ ἀνευθύμως ἐκδοθὲν, γίνεται ἀπόπειρα νὰ ἀναιρεθῶσι τὰ «τῆς πραγματικῆς ἀληθείας περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου» μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντα. Ἀλλὰ τὸ ὅλον συνονθύλευμα τοῦτο χυδαιολογίας καὶ κοινοτοπίας εἶναι ἐν λιβελλογράφημα ἁμαθῶν καὶ ἀναλφαβήτων τῶν καφφενείων ἀγορητῶν. Ἐπιτίθεται ἰδίως τὸ φυλλάδιον τοῦτο κατὰ τῶν μοναχῶν τοῦ Ἀγίου Ὄρους, οἵτινες πρῶτοι ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως ἐκείνης τῆς Ὁρθοδοξίας κατεδίκασαν τὴν καινοτομίαν τοῦ νέου Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀπεκάλυψαν τὴν ἀντορθόδοξον πολιτείαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Ἰδιαιτέρως καὶ μετὰ πάθους καὶ μίσους σατανικοῦ καταφέρει-

ται τὸ φυλλάδιον τοῦτο κατὰ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ διακεκριμένου Μοναχοῦ κ. Ἀρσενίου Κοττέα· διότι πράγματι οὗτος πρῶτος ἀντεπεξῆλθε διὰ κειμένων Κανόνων καὶ Οἰκουμενικῶν ἀποφάσεων κατὰ τῆς ἀντορθοδόξου ἀποπειρας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐλέγξας δριμύτατα δι' ἰδιαιτέρων ἐνυπογράφων ἄρθρων τοῦ καὶ βιβλίων τὴν ὑπουλον προσπάθειαν τοῦ πρώην Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ εἶτα κακῆ τῆ μοίρα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Μελετίου Μεταξάκη, καὶ τὴν μετ' αὐτὸν συστηματικὴν ἐργασίαν τοῦ νῦν Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου πρὸς ἀφομοίωσιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Δυτικὴν, ἐπὶ θυσίᾳ παντὸς παλλαδίου τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ παντὸς σεμνώματος καὶ κραταιώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητον καὶ πρέπει νὰ διακηρυχθῆ στεντορείως ὅτι ἐὰν ἡ ὁρμὴ τῶν μεταρρυθμιστῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀνέκοπη καὶ ἐὰν δὲν ἀνετράπη ἕως τώρα ὀλόκληρον τὸ καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν σημαιοφόρον καὶ πρωταθλητὴν τοῦ ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀγῶνος Μοναχὸν κ. Κοττέαν, καὶ εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ συναγωνιζομένους Μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Εἰς τὸν αὐτὸν δὲ εὐλαβῆ Μοναχὸν Κοττέαν ὀφείλεται ἡ πρώτη βᾶσις, τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς ἰδρύσεως **«Ἑλληνικῆς Θρησκευτικῆς Κοινότητος τῶν γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν»**, ἣτις, κέντρον ἔχουσα τὰς Ἀθήνας, καὶ ἰδρύσασα παραρτήματα εἰς ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα, ἀποτελεῖ σήμερον τὸ προπύργιον κατὰ τῶν ὑπὸ τὸ τίμιον καὶ ἔνδοξον ράσον κρυπτομένων ἀθέων καὶ χριστεμπόρων, οἵτινες συνώμωσαν ἐκστρατεύσαντες πρὸς κατακρήμνισιν τοῦ μεγαλειώδους τῆς Ὁρθοδοξίας οἰκοδομήματος.

Κατὰ τοῦ πρωταγωνιστοῦ τούτου Μοναχοῦ κ. Κοττέα βάλλει διὰ χυδαίων ὑβρεων τὸ ἀνωτέρω φυλλάδιον, ἀναγράφον ὅτι οὗτος δὲν εἶναι Ἕλλην ἀλλὰ Ρωμοῦνος, καταγόμενος δῆθεν ἐκ χωρίου Βαρσατούρα τοῦ νομοῦ Πούτνα, παρὰ τὸ Φωξάνιον τῆς Μολδαβίας.

Τοῦτο ὅμως εἶναι ψεῦδος. Ὁ Μοναχὸς κ. Ἀρσένιος Κοττέας εἶναι Ἕλλην τὴν καταγωγὴν, καταγόμενος ἐκ τοῦ χωρίου Κε-

χριάνικα τῆς Κοινότητος Κίττης τῆς Λακωνίας καὶ ἀποδεικνύων τοῦτο διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 26 τοῦ ἔτους 1929 πιστοποιητικοῦ τοῦ οἰκείου Προέδρου. Ἐγεννήθη πράγματι, ἀνειράφη καὶ ἐσπούδασεν ἐν Ρουμανίᾳ, ἀσπασθεὶς ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας καὶ πλέον τὸν Μοναχικὸν βίον, καρεὶς δὲ Μοναχὸς ἐν τοῖς ὄροις τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας καὶ ἀνήκων ἤδη εἰς τὴν Σκήτην τοῦ Ἁγίου Βασιλείου τῆς περιφερείας αὐτῆς, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 527—25—9—1929 Ἱεροσφραγίστου αὐτῆς πιστοποιητικοῦ. Ἐν τῇ Ἐρημίᾳ του δὲ ταύτη καὶ τῇ γαλήνῃ τοῦ Μοναχικοῦ του βίου ἀφωσιώθη εἰς τὴν μελέτην ὄλων τῶν ζητημάτων τῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ διαβλέπων τοὺς ἀπειλοῦντας τὴν Ὁρθοδοξίανσοβαροὺς κινδύνους καὶ τὴν ἀμβλυωπείαν καὶ ἔνοχον ἀδράνειαν τῶν ταχθέντων ἀγρύπνων αὐτῆς φρουρῶν, Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν ἀνωτέρων κληρικῶν, κατῆλθεν εἰς τὸν ἱερόν ὑπὲρ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ἀγῶνα, ἀψηφήσας κινδύνους καὶ διώξεις καὶ φυλακίσεις καὶ ἄλλα μαρτύρια. Ἐάν δὲ εἶνε ἀληθὲς—ὡς ἀναφέρει τὸ ἀδέσποτον φυλλάδιον—ὅτι τῷ 1924 ὁ Μοναχὸς οὗτος μετέβη εἰς Ῥουμανίαν, ἵνα ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ἡμερολογίου, καὶ ὅτι ἐξέδωκε ῤουμανιστὶ σχετικὸν βιβλίον, ὅπερ κατεσχέθη ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας φυλακισάσης καὶ μαστιγωσάσης τοῦτον, τοῦτο εἶναι πρὸς τιμὴν του καὶ τὸν ἀποδεικνύει πράγματι ὁμολογητὴν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ κυριώτερος λοιπὸν σκοπὸς τοῦ τελευταίου ἐκδοθέντος ἀνωτύμως φυλλαδίου, τοῦ ὁποίου μυστικὸς συγγραφεὺς φέρεται ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, εἶναι ἢ κατὰ τοῦ Μοναχοῦ κ. Κοττέα καὶ τῶν λοιπῶν Μοναχῶν λιβελλογραφία, εἰς ἣν προστίθενται ἀσυνάρτητα φληναφήματα εἰς ὑποστήριξιν δῆθεν τῆς μεταβολῆς. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι τὸ μεγαλείτερον ἐπιχείρημα ὑπὲρ αὐτῆς εἶναι ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν παρεδέχθη δῆθεν τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, ἀλλὰ διώρθωσε τὸ ἰδικόν της Ἰουλιανόν!! Καὶ ὅτι τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν παλαιοημερολογιτῶν Παλαιὸν ἡμερολόγιον εἶνε πράγματι νέον!! ἀπομακρυνθὲν ἀπὸ τὰς χρονικὰς βάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐπανέφερε τὸ ἡμε-

ρολόγιον ἢ διόρθωσις ἐνὸς σφάλματος !! Καὶ ἐνῶ ταῦτα σοφιστεύεται τὸ καφφενολογικὸν τοῦτο φυλλάδιον, ἀντιφάσκον ἀμέσως ἐπικαλεῖται τὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λέγοντος, ὅτι «καὶ ἂν ἀκόμη ἐσφάλλετο ἡ Ἐκκλησία, δὲν θὰ ἦτο τόσον τὸ κατόρθωμα. ἀπὸ τῆς ἀκριβείας τῶν χρόνων ὅσον τὸ ἔγκλημα ἀπὸ τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ σχίσματος». Καὶ ὅμως τὸ ἔγκλημα τοῦτο διέπραξεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὁμολογοῦσα ὅτι ἠθέλησε νὰ διορθώσῃ ἀστρονομικὸν λάθος, εἰς τὸ ὁποῖον τάχα ὑπέπεσεν ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία !! Καὶ διὰ νὰ διορθώσῃ αὐτὸ, διαπράττει—ἐναντίον τῶν λόγων τοῦ Χρυσοστόμου— τὸ ἔγκλημα τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ σχίσματος !

Θέλετε καὶ ἄλλην ἀνοησίαν τοῦ φυλλαδίου τούτου ; Διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι τὸ ἡμερολόγιον δὲν συνδέεται μετὰ τῶν παραδόσεων, λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει πάτριον ἢ πατροπαράδοτον ἡμερολόγιον, ὅπως δὲν ὑπάρχει πάτριος ἢ πατροπαράδοτος ἥλιος καὶ σελήνη! ὡς ἐὰν ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη εἶνε ἔργα ἀνθρώπινα».

Ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων μωριῶν καὶ νοσηρῶν παρακρούσεων κηρύσσει τὸ ἀγοραῖον αὐτὸ φυλλάδιον ὅτι οἱ παλαιοημερολογῖται πάντες εὐρίσκονται ἐν πλάνῃ. Τοῦτο δὲ ἀποστηθίσαντες διάφοροι ἀμαθέστατοι κληρικοὶ καὶ ἱεράρχαι κραυγάζουν πρὸς τοὺς ἀμυνομένους ὑπὲρ τοῦ πατρῖου ἡμερολογίου : «Πλανᾶσθε καὶ πρέπει νὰ ἐξαχθῆτε ἐκ τῆς πλάνης» !

Ἄλλ' ἀπαντῶσιν ἀποστομωτικῶς οὗτοι. Καὶ σεῖς λοιπὸν καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπλανᾶτο ἄραγε ἐπὶ τόσους αἰῶνας μέχρι τοῦ 1924 ; Καὶ ἡμεῖς λοιπὸν δὲν ἐπλανώμεθα μέχρι τοῦ 1924 καὶ τώρα πλανώμεθα ; Ἐὰν ἦτο πλάνη τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν πλάνην αὐτὴν δὲν τὴν ἀνεκάλυψαν ἐπὶ 2000 ἔτη Πατέρες ἅγιοι, Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, Μεγάλοι Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἀνεκαλύψατε διὰ τοῦ φωτὸς τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Πλαστήρα τώρα εἰς τὰ 1924 σεῖς ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ καὶ ἡ ἄλλη χορεία τῶν χρηστοκαπῆλων καὶ χριστεμπόρων ;

Δὲν γνωρίζομεν ποῦ θὰ ἀπολήξῃ ὁ καθημέραν ὀξυνόμενος ἀγὼν ὑπὲρ τῆς ἀναστηλώσεως τῶν Παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας

καὶ ὑπὲρ τῆς ὑπεσταλμένης σήμερον σημαίας τῆς Ὁρθοδοξίας.
Ἄλλ' ἢ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας θὰ στιγματίσῃ μίαν ἡμέραν τὸ
ὄνειδος καὶ τὸ αἶσχος Ἱεραρχῶν καὶ Ἀρχηγῶν τῆς Ἑλληνικῆς
Ἐκκλησίας, οἵτινες ἔρριψαν εἰς τὸν βόρβορον ἱερὰ καὶ ὄσια,
ἅτινα ἐνεπιστεύθη εἰς τὰς μαρὰς αὐτῶν χεῖρας ἢ Ἑλληνικῆ
Ἐκκλησία, καὶ οἵτινες κατεπρόδωσαν καὶ ἠτίμασαν τῆς Ὁρθοδο-
ξίας τὰ ἱερὰ καὶ ἀσάλευτα τείχη.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίς

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἡμερολογίου	1
Ἡ πρώτη συνεδρίασις τῆς Ἱεραρχίας τῆ 18 Ἀπριλί- ου 1923	5
Τὸ Πανορθόδοξον συνέδριον	6-9
Ὁ Εἰσηγηγὴς τῆς μεταβολῆς.	11
Ἡ πρόφασις τῆς συγχύσεως	12
Ἡ εὐθύνη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου	13-15
Αἱ Ἀντιλέγουσαι Ἐκκλησίαι	14
Μειονοψηφία καὶ ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ	14
Ἡ γνώμη τοῦ καθηγητοῦ Ζολώτα	14
Τὸ Β. Διάταγμα τῆς 25 Ἰανουαρίου 1923	15
Ἡ ἐπανάστασις ἐν ἀρχῇ ἐσεβάσθη τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον	15
Ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 25 Ἰα- νουαρίου 1923	17
Ἡ πρότασις τοῦ καθηγητοῦ Αἰγινίτου	19
Ἄρνησις τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν νὰ δεχθῶσι τὴν με- ταβολήν.	20
Ἡ ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολήμων.	20
» » Ἀντιοχείας	21
» » Σέρβων	21
» » Ἀλεξανδρείας Φωτίου.	22
Τηλεγράφημα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὸν Φώτιον	26
Δεύτερον γράμμα Φωτίου πρὸς τὸν Ἀθηνῶν.	27
Τὸ ψεῦδος περὶ τῆς γνώμης τοῦ Βασιλέως Γεωργ. Β΄.	29
Ἡ γνώμη τοῦ Πατριάρχου τῆς Ρουμανίας	31
Ἐκβίασις τῆς Ἱεραρχίας πρὸς μεταβολὴν τοῦ Ἡμερ.	33-39

	Σελίς
Ἐνειλικρινῆς στάσις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου	40
Ἀσκηθεῖσα πίεσις ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικ. Πατριάρχου	45-56
Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας ἀποδοκιμάζον τὴν σπουδὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ Κωνσταντινουπόλεως	57
Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας . .	60
Ἡ περὶ τῆς μεταβολῆς ἐγκύκλιος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν	62-65
Ἀνικριβεῖς καὶ ἀβάσιμοι δικαιολογίαι τῆς ἐγκυκλίου .	65-69
Ἀνακοινωθὲν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς περὶ τῆς μεταβολῆς	70-72
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.	
Τὰ μετὰ τὴν μεταβολὴν	74
Ποῦ προσκρούει ἡ μεταβολή. Τὸ Πασχάλιον καὶ τὰ Κυριακοδρόμια.	75-79
Ἡ νηστεία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων	79
Τὰ δόγματα	82
Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἐνότης	84-89
Ἡ ἐνότης σκοπὸς τῶν Οἰκουμ. Συνόδων	89
Διατάξεις πρὸς ἀποτροπὴν τῆς διασπάσεως τῆς Ἐκκλη- σιαστικῆς ἐνότητος.	90
Κανόνες τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου.	91
Συνοδικὴ ἐπιστολὴ τῶν Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Συν.	91-92
Ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.	93-94
Ποῖος ὁ σκοπὸς τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα	95
Ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου	96
Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου	97
Ὁμιλίαι Ἁγίου Ἐπιφανίου	98
Ὁμιλίαι Ἁγίου Βασιλείου.	100
Ἡ Ἐκκλησ. ἐνότης ὑπὲρ τὸ δόγμα	101-105
Αἱ διαιρέσεις καὶ τὰ σχίσματα	105
Οἱ κανόνες καὶ αἱ Παραδόσεις.	107-111
Διατὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπέρριψε τὴν εἰσαγω- γὴν τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου.	111

	Σελίς
Ἐπιστολή Πατριάρχου Ἱερεμίου πρὸς τὸν Πρίγκηπα Δαπόνγε.	113
Ἐπιστολή τοῦ ἰδίου πρὸς τὸν Πάπαν Ρώμης	116-117
Ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1583 μεγάλη Σύνοδος ἐπὶ Ἱερεμίου καταδικάζουσα τὸ νέον Ἡμερολόγιον	117-119
Τὸ Σιγγίλιον τοῦ Ἱερεμίου	119—122
Ἡ δευτέρα ἐπὶ Ἱερεμίου Σύνοδος (1593)	122
Ἐγκύκλιος ἐναντίον τῶν νεωτεριστῶν (1848) . . .	124—125
Ἄλλαι ἀποφάσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν παραδόσεων	125—126
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὡς Ἀρχιμανδρίτης καταδικάζων τὴν καινοτομίαν	126—127
Ἐνέργεια πρὸς ἐνοποίησιν τοῦ Ἡμερολογίου κατὰ τὰ ἔτη 1894—1895—1902.	128
Ὁ Πατριάρχης Ἰωακὴμ ὁ Γ' ἀπευθύνεται πρὸς ἀπάσας τὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας περὶ τοῦ Ἡμερολογίου	129—131
Ἀπαντήσεις τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν	132—137
Ἀνταπάντησις Πατριαρχείου	138
Τὸ ἑορτολόγιον καθιερώθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἰουλι- ανοῦ Ἡμερολογίου	141
Ἡ διενεχὴς προᾶξις τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἱερὰν παράδοσιν.	141
Ῥηταὶ διατάξεις διὰ τὴν τήρησιν τῶν Ἐκκλησιαστ. παραδόσεων.	142—144
Αἱ Οἰκουμενικαὶ καὶ Τοπικαὶ Σύνοδοι διὰ τὰς παρα- δόσεις	144—164
Ὁ Μέγας Φώτιος διὰ τὰς παραδόσεις	164—167

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Γενικὰ συμπεράσματα	167
Ἡ διάσωσις τῆς πίστεως καὶ τοῦ Ἐθνισμοῦ ἡμῶν ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπόκρουσιν τῶν νεωτερισμῶν τῆς Δύσεως	171—173

Καὶ ὁ Πάπας ὑπὲρ τῶν παραδόσεων	173
Τὰ ἀποτελέσματα τῆς μεταβολῆς	174 ἐπ.
Τὸ σχίσμα	175
Ἡ ἀνυπακοή	178
Ἐπισημολογία τῆς Κασσανδρείας ἀποκρούων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου Ἡμερολογίου	184
Ἡ γνώμη τοῦ κ. Πετρακάκου περὶ τῆς μὴ ὑπακοῆς	186
Κανόνες περὶ τῶν μὴ ὑπακούοντων	187
Ἐπίλογος	188 ἐπ.
Τὰ ἐπελθόντα ἐκ τῆς μεταβολῆς κακὰ	190—193
Τὸ Ἰουλιανὸν ἰδιαιτέρον ἐξωτερικὸν γνῶρισμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας	193

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἐπίσημος καταγγελία τῆς Ἡμερολογιακῆς μεταβο- λῆς	200 ἐπ.
Ἡ ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ ὑποβληθεῖσα πρότασις «τῶν Τριῶν» Μητροπολιτῶν	201—203
Τὸ ἀνακοινωθὲν τῆς Ἱεραρχίας	204—206
Ἀναίρεσις τοῦ ἀνακοινωθέντος	206—212
Ἡ γνώμη τοῦ κ. Καρολίδου	212—216
Τὰ ἀδέσποτα φυλλάδια καὶ ἀναίρεσις ψευδολογιῶν	216—220

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Ἐν σελ.	15	στιχ.	11	ἀντί:	1	Μαρτίου 1923	γράφει:	1	Μαρ- τίου 1923
»	»	122	»	30	»	συνεκρίθησαν	»	συνεκρότησεν	
»	»	123	»	21	»	τῆς ἀπατηλῆς	»	τῆς μεταβολῆς	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(τῆς παρούσης Τετάρτης ἐκδόσεως)

περιέχον,
ἔγγραφα, φωτογραφίες, δημοσιεύματα καί λοιπά
ἱστορικά στοιχεῖα, σχετικά μέ τό θέμα, τοῦ Νέου
Παπικοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου.

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

(16)

Ἰδὲ δὲ γὰρ καὶ τὸ ἔθνος τῆς ἐκκοπήσεως. ἃς ἔχον
 τὸ ἐνάθετα, καὶ ἐξ αὐτῆς τὸ χειρὸς ἐκκοπήσεως καὶ
 τῆς λαὸν σιγῆν ὁμιλίαν ἀπ' ἑαυτοῦ. Ὁ γὰρ
 ἔστιν δὲ οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοὶ χειρῶν ἀπὸ
 νεύου καὶ αἰσθητικῆς, καὶ ἐγκλίσεως, καὶ αἰσθητικῆς
 ὀφθαλμοῦ, καὶ δὲ τὸ μακρὸν ὄρασις καὶ ἡ χεὶρ, καὶ αἰ
 τὸ δὲ ἀμαρτῶν, καὶ χεὶρ δὲ τὸ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστο
 παρὰ τὸν λαὸν. Πῶς ἂν ἐκκοπήσεως, καὶ ἀσθενεῖς καὶ
 καὶ τὸν λαὸν, καὶ προσέχου. ἵνα καὶ ὁ κύριος
 ἑμῶν ἵσως χειρὸς σας βουδῶν αἵματι καὶ ἡ ὄψις τῆς
 ἑμῶν μελετήσεως ἢ μετὰ πάλιν ἕμεσιν.
 ἐπιπνεύσει. ἑμῶν

Ἰ. Α. Παναγιώτου ἀρχιεπίσκοπος Ἑλλάδος. Ὁ λαὸς πάλιν
 ἄν διανοήσῃ περὶ τὸ αἶματι καὶ σωτηρίᾳ Πάτριν.
 ὅσα δὲ αἵματι. Ἐπιπνεύσει τὸν λαὸν καὶ
 ἐμῶν τὸν λαὸν καὶ αἵματι καὶ σωτηρίᾳ Πάτριν.

Ἄνωτέρω, ἡ ἱστορική ἀπόφασις τῆς καταδίκης τοῦ νέου ἡμερολογίου, ὑπὸ τῆς
 Πανορθόδοξου Συνόδου τοῦ 1583, ἐν χειρογράφῳ εὕρισκομένη, εἰς τὴν Βιβλιο-
 θῆκην τῆς Ἱ. Μ. Ἀγ. Παντελεήμονος, εἰς Ἅγιον Ὄρος, μέ ἀριθμόν κώδικος 772.
 Βλέπε εἰς τὴν ἀπέναντι σελίδα, ὁλόκληρον τὸ κείμενον τῆς ἀποφάσεως τοῦ
 παρόντος χειρογράφου.

«...Ὁποῖος δέν ἀκολουθεῖ τά ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς αἱ Ἁγίαι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐθέσπισαν καί τό Ἅγιον Πάσχα καί τό μηνολόγιον καλῶς ἐνομοθέτησαν νά ἀκολουθῶμεν, καί θέλει νά ἀκολουθῶ το νεοεφεύρετον Πασχάλιον, καί νέον μηνολόγιον τῶν ἀθέων ἀστρονόμων τοῦ Πάπα, καί ἐναντιώνεται εἰς αὐτά ὅλα, καί θέλει νά ἀνατρέψη καί νά χαλάσῃ τά πατροπαράδοτα.

(16)

δόγματα καί ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας, ἃς ἔχη τό ἀνάθεμα, καί ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως ἃς εἶναι.

Ἐσεῖς δέ οἱ εὐσεβεῖς καί ὀρθόδοξοι χριστιανοί, μένετε ἐν οἷς ἐμάθετε καί ἐγεννήθητε καί ἀνατρέφετε καί ὅταν τό καλέσῃ ὁ καιρός καί ἡ χρεία, καί αὐτό τό αἷμα σας νά χύνετε διά νά φυλάξετε τήν Πατροπαράδοτον Πίστιν καί ὁμολογίαν σας, καί νά φυλάγεσθε ἀπό τῶν τοιούτων, καί προσέχετε ἵνα καί ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός σᾶς βοηθῶ ἅμα καί ἡ εὐχή τῆς ἡμῶν μετριότητος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Ἐπικύρωσις

Ἀπαρασάλευτον διαμένειν βουλόμεθα τό τοῖς Πατράσιν διορισθέν περί τοῦ Ἁγίου καί Σωτηρίου Πάσχα, ἔχει δέ οὕτως... Ἀπαντας τοὺς τολμῶντας παράλυσιν τοὺς Ὄρους τῆς Ἁγίας καί Οἰκουμενικῆς πρώτης...

Συνεδρῶν τῶν ἐν Μυτιλήνῃ συνεκληθῆναι, εἰς τὴν αὐτὴν
 τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀποφασίσαι τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν
 τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ ἔσθλῳ τῷ Σωτηρῶν Παύλῳ, ἀδελφῶν
 καὶ ἀδελφῶν τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ, εἰ εἰς
 μίαν ἐκκλησίαν ἡμετέροις καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
 διδασκάλῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκείνων γούρῳ.
 Ἐξ ἧς καὶ περιεγράψαντες τὴν ἐκκλησίαν ἐξέδοκα
 πρὸς τὸν Πρωτοπρεσβύτερον, ἢ ἀδελφόν, μετὰ τῆς
 ἐκείνου ἰσοψηφίας εἰς διαφοράν τῶν ἁγίων καὶ
 τῶν ἀδελφῶν ἐκείνων ἡμετέρων, καὶ μετὰ τῶν

(17)

ἁγίων, καὶ ἁδελφῶν ἐκείνων τῶν ἀδελφῶν. Ἐξ ἧς
 ἡ ἀρχαία Συνόδος ἐκείνη τῶν ἀδελφῶν ἐκείνων
 τῆς ἐκκλησίας. Δὲν δὲ γούρῳ τῶν
 κατέσταν ἁγίων, μέχρι τῆς ἡμετέρας τῆς ἁγίας
 ἡμετέρας καὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐκείνων
 διαφασίσαι. (καταδικασίαν)

ἐν ἐκκλησίᾳ τῆς. Ζα: 4997:
 φασίαν 16: 1593:
 ἀποφασίαν.

Τελεμῆς ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
 Σύμβουλος Ἀρχιεπίσκοπος, καὶ Ἐπιφάνιος
 Ἐπισκοπὸς, καὶ ἡ ἀρχαία Σύνοδος τῶν
 ἀδελφῶν, ἐκείνων τῶν ἀδελφῶν

Ἀνωτέρω, ἕτερα ἱστορική ἀπόφασις τῆς καταδίκης τοῦ νέου ἡμερολογίου
 ὑπὸ τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου τοῦ 1593, ἐν χειρογράφῳ εὑρισκομένη, εἰς
 Ἅγιον Ὄρος, μέ ἀριθμὸν κώδικος 772.
 Βλέπε εἰς τὴν ἀπέναντι σελίδα, ὁλόκληρον τὸ κείμενον τῆς ἀποφάσεως τοῦ
 ἀνωτέρω χειρογράφου.

Συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσης, ἐπί παρουσία τοῦ εὐσεβοῦς καί Θεοφιλεστάτου Βασιλέως Κωνσταντίνου, περί τῆς ἀγίας ἑορτῆς τοῦ Σωτηρίου Πάσχα, ἀκοινωνήτους καί ἀποβλήτους εἶναι τῆς Ἐκκλησίας, εἰ ἐπιμένειν φιλονικώτερον ἐνιστάμενοι πρὸς τὰ καλῶς δεδιδαγμένα. Καί ταῦτα εἰρήσθω περί τῶν λαϊκῶν.

Εἰδέ τις τῶν προεστώτων τῆς Ἐκκλησίας, Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος μετὰ τόν ὄρον τοῦτον, τολμήσειεν ἐπί διαστροφῇ τῶν λαῶν καί ταραχῇ τῶν Ἐκκλησιῶν ἰδιάζειν, καί μετὰ τῶν

(17)

λατίνων, καί Ἰουδαίων ἐπιτελεῖν τό Πάσχα, τοῦτον ἡ ἀγία Σύνοδος ἐντεῦθεν ἤδη ἀλλότριον ἔκανε τῆς Ἐκκλησίας. Δεῖ δέ στοιχεῖν τῷ τῶν πατέρων κανόνι, μέχρι καί σήμερον Θεοῦ χάριτι, ὃ, καθ' ὃ δὴ καί τὰ λοιπά ἡ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία διαφυλάττει.

(Κοσμοποιΐας)

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ Ζρα΄ : αφη η΄

Φεβρουαρίου ιβ΄

1593.

Ἀπόφαισις

Ἱερεμίας ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης Σύλβεστρος Ἀλεξανδρείας, καί Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων καί ἡ ἀγία Σύνοδος τῶν Ἀρχιερέων, ὁμοθυμαδόν, εἶρηκε δεῖ πεμφθῆναι...

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ 1589 ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΕΜΙΟΥ Β' ΤΟΥ ΤΡΑΝΟΥ

Τά ακόλουθα ἔγγραφα τά ὁποῖα καταχωροῦνται εἶναι δύο ἐπιστολαί τοῦ ἔτους 1589.

Ἡ μία εἶναι τοῦ Μαρτίνου Κρουσίου διδασκάλου τῆς ἐν Τιβύγγει Ἀκαδημίας εἰς Γερμανίαν, πρὸς τόν Οἰκουμ. Πατριάρχην Ἱερεμία καί ἡ ἄλλη εἶναι τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου, ἀπάντησις πρὸς τόν Μαρτῖνον, καί πρὸς τοὺς ἐκεῖ Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι εἶχον πληροφορηθῆ ψευδῶς περὶ ἀποδοχῆς τοῦ νέου Καλενδαρίου ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου.

Συγκεκριμένως ὁ Μαρτῖνος δι' ἐπιστολῆς του ἐνημερώνει τόν Πατριάρχη Ἱερεμία, πῶς κάποιος Ἰησουΐτης ἐξέδωκεν βιβλίον, εἰς τό ὁποῖον γράφει, ὅτι ὁ οἰκουμενικός πατριάρχης Ἱερεμίας, ἀρχικῶς μὲν δέν ἐδέχθη τό νέον καλενδάριον (ἡμερολόγιον), ὕστερον δέ πεισθεῖς μέ ἀποδείξεις καί νικηθεῖς, τό ἀπεδέχθη.

Ἀπαντῶν ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας πρὸς τόν Μαρτῖνον Κρούσσιον καί τοὺς Γερμανούς λέγει, ὅτι ὁ Ἰησουΐτης ψευδῶς καί ἀναιδῶς διεφήμησεν περὶ τοῦ παραλόγως γινομένου νέου καλενδαρίου καί ὅτι ἐφ' ὅσον αὐτοί (οἱ παπικοί) δέν πειθαρχοῦν εἰς τὰς Οἰκουμενικάς Συνόδους καί τροποποιοῦν ἀκόμη καί τό Σύμβολον τῆς Πίστεως, μή φοβούμενοι τά ἀναθέματα, πόσον μᾶλλον θά εἶπουν οἱ δεινοί σοφισταί καί ἐχθροί τῆς ἀληθείας περὶ αὐτοῦ τήν ἀλήθειαν; Εἰς ἄλλο σημεῖον χαρακτηρίζει τόν Ἰησουΐτην «Ἀντιχριστήτην» τό δέ νέον Καλενδάριον ὡς ψευδές, μακράν τό ἀπεσκοράκισεν.

CL. V. Martini CRUSII, Professoris in
Acad. Tubing. Epistola.

Ἐξ ἁγιωτάτω καὶ σεβασμωτάτῳ κυρίῳ Ιερεμίας οἰκουμενικῷ τῆς
κωνσταντίνης πόλεως νέεε ῥώμης πατριάρχῃ ἁγιωτάτῳ
γενομένῳ κυρίῳ ἑαυτοῦ ἀδελσιμότητάτῳ.

Ἀγιώτατε κύριε, καὶ πρότερόν ὄντιν, ἃ ἔπειτα πρὸς τὸν ἁγιο-
παιτᾶ σε γράμματα διὰ τοῦ θεοφιλεστάτου τῆς φιλαδελφείας κυρίου
Γαβριήλ ἐκ τῆς βενετίας, καὶ νῦν πάλιν γράφω. τόδε αἴτιον τῆς ἄρ-
τι γραφῆς ὅτι τόδε. ἐσι ἕρῃ ἰσοψείης σοφός, ἢ μάλλον ἱπῆρ, πα-
τρῆς ὅς ἐξείδωκε πύρσι βίβλον, εἴ ἢ γράφα, ὅτι τὸ νόμον κα-
λιπιδάριον πρῶτα μὴ ὄνκ κθέλησε κατὰ δέξασθ. ἔπειτα δὲ λόγοις
ἰκανοῖς ἢ ἀποδείξεσι νικηεῖς ἀντὶ συγκοιτάειτο, ὁ τῆς κωνσταν-
τίνης πόλεως πατριάρχης Ιερεμίας, ἐκ γὰρ ἄλλων πλειόνων ταῦτα
τὰ ῥήματα αὐτολεξεί ὄυτως ἔθετο, καὶ καθ' ἑπὶ τὸν βίβλον εἰδὼ
πάρρημοι, ὁ ἐπίδουε τῆς ἁγιώτητι σε τὴν δὲ τὴν ἐπιστολὴν Ἰάκωβ^ο
ὁ κηλοῦταε. ἐλπίζω γὰρ ὅτι πρὸς ἁγιώτητά σε ἐλεύσεται αὐτὲρ ὁ
Ἰάκωβ^ο.

Αὐτὸς λέγει, ὅτι πρῶτα μὴ ὄνκ κθέλον ἢ ἁγιοπαιτῆρ σε, ἢ ἔπειτα
δὲ κατὰ δέξασθ τὸ καλιπιδάριον τὸ γρηγοριανόν, νικηεῖς λόγους, ἢ
μάλλον ἀγέπει καὶ ἱπιμελία τῶ ῥωμαῖν πάπα, καὶ ἔτι πρὶς
βίβλον διὰ τῆτο εἰς τὴν παλαιὰν ῥώμην ἀπίσθαε. ταῦτα δὲ ἰσο-
σονίτης ἐν βίβλον τῆτος μήκως ἐκδέκμοσίεισε. καὶ θαυμάζουσι πη-
λαχῶ πολλοῦ οὐ πρὶς ὄντιν. διὰ ταῦτα ὡ ἁγιώτατε με κύριε, πρὶς
φίσις πρὸς ἐμὲ περὶ τῆτος ἀπόκρισιν διὰ ῥήματι, ἀπολογεῖσθαι
πρὸς τοὺς σοφούς τῆς γερμανίας, εἰ ἀτάτι^ο ἔρ τυγχάνουε. δύν-
νασαι δὲ εὐκόλως διὰ τοῦ Ιερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου φιλαδελφείας
κυρίου Γαβριήλ ἐκ τῆς βενετίας ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπίσημίας σε ὅτι τόδε πρὶς
ἔμ. καὶ σφραγίσασθ τὴν ἀπόκρισιν ἀσφαλῶς, καὶ κελύσασθ ἢ
ἁγιώτηρ σε, ἢ με θείλη πρᾶξαι, εἰ ἀδίκῃ σι φε. δόμοι ἰσοψείται
καὶ τῆς ἀληθείας μαρτυροῖης τῆς ἀληθείας. ἐξ ῥωσον ἁγιώτατε καὶ σε-
βασμῆ, εἰς πολλὰ ἔτη. ἐπὶ τυσίγης γερμανίας τῆς ἰωνθαζίς.
ἔτη ἑξ ἁ φ π ἢ.

Ὁ τῆς ἁγιωσύνης σε πάλαι γνώριμ^ο, καὶ ταῦτῳ ἡμῶν τῆς
ἑαυτῆς κοθμῆτικῆς προσδύχαις, μαρτίν^ο ὁ κρῆσι^ο ἐν τῆ Ἀγκο
δημῆα τυβιγγαία διδασκαλ^ο.

CL.V. Martini CRUSII, Professoris in Acad. Tubing. Epistola

Τῷ ἀγιωτάτῳ καί σεβασμιωτάτῳ κυρίῳ Ἱερεμία Οἰκου-
μενικῷ τῆς Κωνσταντίνου πόλεως νέας Ρώμης
Πατριάρχῃ ἀξιωτάτῳ γενομένῳ κυρίῳ ἑαυτοῦ αἰδεσιμο-
τάτῳ.

Ἀγιώτατε Κύριε, καί πρότερόν ἐστιν, ἃ ἔπεμψα πρὸς
τὴν ἀγιότητά σου γράμματα διὰ τοῦ Θεοφιλεστάτου τῆς
Φιλαδελφείας κυρίου Γαβριήλ ἐκ τῆς Βενετίας, καί νῦν
πάλι γράφω. Τόδε αἴτιον τῆς ἄρτι γραφῆς ἔστι τόδε.
Ἔστι τις Ἰησουΐτης σοφός, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πανοῦργος,
ὃς ἐξέδωκεν πέρυσι βίβλον, ἐν ἣ γράφει, ὅτι τό νέον
Καλενδάριον πρῶτα μὲν οὐκ ἠθέλησε καταδέξασθαι
ἔπειτα δέ λόγοις ἱκανοῖς ἢ ἀποδείξεισι νικηθεῖς αὐτῷ
συγκατάθετο, ὁ τῆς Κωνσταντίνου πόλεως Πατριάρχης
Ἱερεμίας. Ἐκ γάρ ἄλλων πλειόνων ταῦτα τά ρήματα αὐ-
τολεξεῖ οὕτως ἔθετο, καί καθάπερ τὴν βίβλον εἶδε πᾶρ'
ἐμοί, ὁ ἐπιδοῦς τῇ ἀγιώτητί σου τὴν δε τὴν ἐπιστολὴν
Ἰάκωβος ὁ Μηλοήτας, ἐλπίζω γάρ ὅτι πρὸς ἀγιότητά σου
ἐλεύσεται αὐτός ὁ Ἰάκωβος.

Αὐτός λέγει, ὅτι πρῶτα μὲν οὐκ ἠθέλεν ἡ ἀγιότης σου,
ὕστερον δέ καταδέξατο τό καλενδάριον τό γρηγορια-
νόν, νικηθεῖσα λόγοις, ἢ μᾶλλον ἀγάπη καί ἐπιμελεία
τοῦ ρωμαίου πάπα, καί ὅτι πρεσβείαν διὰ τοῦτο εἰς τὴν
παλαιάν ρώμην ἀπέστειλας. Ταῦτα ὁ Ἰησουΐτης ἐν
βίβλῳ τούτου μήκους ἐκδημοσίευσε, καί θαυμάζουσι
πολλαχοῦ πολλοί οὐ πιστεύοντες. Διὰ ταῦτα ὦ ἀγιώτατέ
μου κύριε πέμψοις πρὸς ἐμέ περί τούτου ἀπόκρισιν
διαρρήδην, ἀπολογούμενος πρὸς τοὺς σοφοὺς τῆς Γερ-
μανίας εἰ ἀναίτιος ὢν τυγχάνεις. Δύνασαι δέ εὐκόλως
διὰ τοῦ ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφίας κυρίου
Γαβριήλ ἐκ τῆς Βενετίας ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπιτιμίας σου ἐστί
τό δεῖ ποιεῖν, καί σφραγίσαι τὴν ἀπόκρισιν ἀσφαλῶς,
καί κελευσάτῳ ἡ ἀγιότης σου, ἃ μέ θέλει πρᾶξαι, εἰ ἀδι-
κοῦσι ψευδόμενοι ἰησουΐται κατά τῆς ἀληθείας μαρτυ-
ροῖης τῇ ἀληθείᾳ. Ἐρρωσον ἀγιώτατε καὶ σεβάσμιε, εἰς

πολλά ἔτη. Ἐκ Τυβίγγης Γερμανίας τῆ 16 Ἰανουαρίου.
Ἔτει τῷ αφπη¹.

Ὁ τῆ ἀγιωσύνη σου πάλαι γνώριμος, καί ταύτην τιμῶν
ταῖς ἑαυτοῦ καθημεριναῖς προσευχαῖς Μαρτῖνος ὁ
Κρούσσιος ἐν τῆ Ἀκαδημία Τυβιγγαῖα διδάσκαλος.

(1) Ἔτος 1588.

Responsium Patriarche de Calendario nouo, ad

Roffeniū Iesuite mendacia.

Ἐξομίας ἐλέω δεῖ ἀρχιεπίσκοπ Ὁ κωνσταντῖνος πόλεως
νέας Ῥώμης οικουμενικός πατριάρχης

Σοφώτατοι καὶ λογιώτατοι ἑνδύει ἱερῆ καὶ πνευμα
ἀγαπητοὶ τῆς ἡμῶν μετριοτήτῃ, χάρις εἰκ ὑμῖν ἀπασιρ, εἰρῶν ὁ
ἐλεῖ ἅπο δεῖ. Ἐν ἧδι τῆ ἀπαυτι, ὅτι ὄντῃ μῆ ἐν μοχεθία χράμ
μα τίμιον ἐλθέμῳ τῷ ἰλογιμωιάτῃ κρῆσις ἡδύγησιμ ὅπερ μῆ
ἡντε ἧτῷ ὀλίωμ ἐκόμιθῃ, δ' οὐ ἔγνωρ, ὅτι πῶν αὐτῶν ἐννοσιω, ἡμ
περ πρόπερσιν εἶχε πρὸς ἡμῶς, καὶ νῦν ἔχα. ἐι γὰρ μὴ ἔντωρ ἐ
πύγχαμερ ὡμ, οὐκ ἄρ πῶν ἕρεπίπλασομ φήμῳ τῷ καλῷ νῆγθεῖ
ἰκσῆτῃ ἡμ καθ' ἡμῶν πρὸ τῷ πρῶτῷ λόγῳ γινεμῶν νέε καλαυδα
ρίθ ψυδῶς συρῆ ἔφαρ ἐν τοῖς αὐτόσι μίρεσιμ ἀνωδῶς διεφί
μισσι, δηλῶσαι ἴσασσι. καὶ ταῦτα περὶ διυτήρα ἀπολογίαε ἡ
μᾶλλον ἰπῆμ συγκαταίσειε τὸ παρᾶπαν ἴδῃσιμ μὴ ἔχοντα ὡς
αὐτῶς ὁ τῷ ψένδῃ κατὰ γηλιεῖς κατὰ ἕ. Ὁμῶν εἰ ἡπίτῃ εἰμα εἶγ
ξατο. τὸ γὰρ ἀπρόμ δένδρον ἐκ τῷ καρπῷ γινώσκειται, καὶ πῶν κν
ριακῶ φωνῶ. καὶ τῶ τοῦ δὲρ θουμοσὸν (ἐπεὶ ὁ δὲ δ' αἵμοιε ε
πόταν κακῶσα ἡναε βόλοντα, εἰς οἷμα ἀγίλῃ μείχθάλλεται,
ἢ δ' ἄτθρῶπθ ὡς ἐπὶ τ' ἐρχισωα γῶγθ ἐγγῆτο) ἐι γὰρ κοινοτεμίαε
αὐτόπερ, καὶ παρὰ βᾶσερ βλασφῆμερ καὶ ριζάτια ἐν τὰ τυχόντα
καὶ τῆε τῷ χριστῷ ἐκκλησίαε διασωερα καὶ ἐκᾶσῳ ὀφρέπῃσι
(ἀλλὰ καὶ αὐτῶν πῶν ἀλήθεια παρὰ χαράτῃμ ἐξέλω καὶ ἀλλοτρί
ων φωτῶν τῷ νείῳ πτεῦμα ἡ προσάτῃσι, ὅουτε τᾶε ἧτῷ ἀγίωρ
καὶ οἰκουμενικῶν σωδῶμ ἀποφάσεσι παρὰρχῆσιμ ὅουτε μῶν τῷ
ἀταθίμα, ὡ καὶ υποβαλῆσι πρὸς τοὺς πολυωνίας προσθῆναι ἡ ἡ
ἀφαιρῆ παρὰ τῷ ἀγίῳ συμβόλῳ τῆε εἰσεεῖε καὶ ὁρῆε ἡμῶν
πίσειε ἀλλὰ πάντα λίθον ἐκίηθῃ, καὶ κοινῆρ καὶ πῶν παρῆσιμ
εἶσαι τὸ μοχεθῆρ καὶ ἀρισμορ αὐτῶν βέλκμα ὀυ πάνοντα) πῶ
σῃμ μᾶλλον γῆ περὶ ἡμῶν δ' ενοὶ σφῆσαι, καὶ ἐχῆροὶ τῆε ἀλκῆσιε
ἀλκῆσιμ θωκῆσόντα, (οἶμα δὲ καὶ τῆε εἰε λόγῃε μὲτ' αὐτῶν ε
νελθόνταε ἐν διατῆ ἡνι ὑπὸ τῆε ἡ οἰκῶσεωμ ἰπῆρ περὶ ὁρῆ
δογματῶμ τῆε ἡμῶν πίσειε τῆε τοῦ ἀγνοῆμ.) ἀνωθερ γὰρ ἐν
αὐτῶν τὸ συκοφαντῆμ τε καὶ ψεύδῃ εἰα ἡε κληρῶ παρῶ τῷ
πῶτῶε ἀυτῶν κῆχαριε. ὅπερ οὐ μόνον κατ' ἐμῶν ἀγγλῶ. χρισ
μῶνι, ἀλλὰ καὶ πᾶλαι καὶ πάντωμ ἧτῷ πῶν ἀλήθειω φεἶγξαμῆ
παρ κατέπαρην. ἡμῶς δ' ὅου ἐπὶ τῶν τῷ τοῖτο πρῆφῃρ ἡρῆσιμ,
(ἀλιετῶμ γὰρ ἰσμῶν ὀπαδῆι, ἀλλ' ὀυδ' ἐκῆτα ἀπῶ πρόπερσιν ὡς
ἀλλῶ ἀἰεθνεθῆσαντες, πάλιμ ὡς εἰρηκῆε ἀνωεῖωμῆε, ἐι γὰρ τῆε τῷ

Responsum Patriarcha de Calendario novo, ad Possenini Iesuita Mendacia

Ἱερεμίας ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
λεως νέας Ρώμης οἰκουμενικός πατριάρχης.

Σοφώτατοι καί λογιώτατοι ἄνδρες Γερμανοί καί κατὰ
πνεῦμα ἀγαπητοί τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἶη ὑμῖν
ἅπασιν, εἰρήνη καί ἔλεος ἀπό Θεοῦ. Εὖ ἤσθιτε ἅπαντες,
ὅτι ὄντος μου ἐν μοσχοβία γράμμα τίμιον ἐδεξάμην τοῦ
ἐλογιμωτάτου Κρουσίου Τιβύγγηθεν ὅπερ μοι τινές
τῶν φίλων ἐκόμισαν, δι' οὗ ἔγνων, ὅτι τήν αὐτήν ἔννοιαν,
ἣν περ πρότερον εἶχε πρὸς ἡμᾶς καί νῦν ἔχει. Εἰ γάρ μὴ
ὄντως ἐτύγχανε ὧν οὐκ ἂν τήν ψευδεπίπλαστον φήμην
τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ Ἰησοῦϊτου ἦν καθ' ἡμῶν περὶ τοῦ
παραλόγως γινομένου νέου καλενδαρίου ψευδῶς συρ-
ράψας ἐν τοῖς αὐτόσε μέρεσιν ἀναιδῶς διεφήμησε,
δηλῶσαι ἔσπευσε. Καί ταῦτα περὶ δευτέρας ἀπολογίας
ἢ μᾶλλον εἰπεῖν συγκαταθέσεως τό παράπαν εἶδησιν μὴ
ἔχοντα ὡς αὐτός ὁ τοῦ ψεύδους καταγγελεύς καταψευ-
σαμένους ἠττήσας ἐμφθέγξατο.

Τό γάρ σαπρόν δένδρον ἐκ τοῦ καρποῦ γινώσκεται,
κατά τήν κυριακήν φωνήν, καί τοῦτο οὐδέν θαυμαστόν,
(ἐπεὶ καί οἱ δαίμονες ὁπότεν κακῶσαι τινάς βούλονται,
εἰς σχῆμα ἀγγέλου μεταβάλλονται, ἢ δι' ἀνθρώπου ὡς
ἐπὶ τοῦ ἀρχισυναγώγου ἐγένετο), εἰ γάρ καινοτομίας
ἀτόπους καί παραβάσεις βλασφήμους καί ζιζάνια οὐ τά
τυχόντα κατά τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διασπείρειν
καθ' ἑκάστην οὐ φρύττουσι (ἀλλά καί αὐτήν τήν ἀλή-
θειαν παραχαράττειν ξένη καί ἀλλοτρίαν φωνήν τῷ θείῳ
πνεύματι προσάπτουσι, καί οὔτε ταῖς τῶν ἀγίων καί οἰ-
κουμενικῶν συνόδων ἀποφάσεις πειθαρχοῦσιν οὔτε
μὴν τῷ ἀναθέματι, ᾧ καθυποβολοῦσι πρὸς τοὺς τολμῶ-
ντας προσθεῖναι τι ἢ ἀφαιρεῖν παρά τῷ ἀγίῳ συμβόλῳ
τῆς εὐσεβοῦς καί ὀρθῆς ἡμῶν πίστεως, ἀλλά πάντα
λίθον ἐκίνησαν καί κινουῖν κατά τήν παροιμίαν στήσαι τό
μοχθηρόν καί ἄθεσμον αὐτῶν θέλημα, οὐ παύονται)
πόσον μᾶλλον γε περὶ ἐμοῦ οἱ δεινοὶ σοφισταί καί

ἐχθροί τῆς ἀληθείας ἀληθεύειν δυνήσονται, (οἶμαι δὲ καί τας εἰς λόγους μετ' αὐτῶν συνελθόντας ἐν οἷα δὴ τινί ὑποθέσει ἢ οἰκειώσεων, εἰπεῖν περί ὀρθῶν δογμάτων τῆς ἡμῶν πίστεως τοῦτο οὐκ ἀγνοεῖν) ἄνωθεν γάρ ἐν αὐτοῖς τό συκοφαντεῖν τε καί ψεύδεσθαι οἷα τις κληρὸς παρὰ τοῦ πατρός αὐτῶν κεχάρισται ὅπερ οὐ μόνον κατ' ἐμοῦ εἰς ἄγχος χρησάμενοι, ἀλλὰ καί πάλοι κατὰ πάντων τῶν τὴν ἀλήθειαν φθεγξαμένων κατέσπειραν, ἡμεῖς δ' οὐκ εἰώθαμεν τό τοιοῦτον τρέφειν θηρίον, (ἀλιευτῶν γάρ ἐσμέν ὄπαδοί, ἀλλ' οὐ δ' ἐκεῖνα ἄπερ πρότερον ὡς ἀχρεῖα ἐξουθενήσαντες, πάλιν ὡς εὐχρηστοὶ ἀνθεξώμεθα, εἰ γάρ τοῦτ' αὖθις ἀντιποιεῖσθαι ἀλλ' ὤμεν ὡς καὶ ὦν τρεπτὸς ἐκεῖνος ὁ οὐκ Ἰησοῦιτης ἀλλ' ἀντιχριστήτης δολίως ἀπεφήνατο, οὐ μόνον πρὸς τοὺς ἐντυχόντας τοῦ πρώτου ψόγου, οὐ ἐγγράφως κατὰ τοῦ ρηθέντος καλανδαρίου ἐξεδώκαμεν ἀληθεύειν δόξομεν, ἀλλὰ καί τό τοῦ σοφοῦ γνωμάτευμα χώραν καθ' ἡμῶν ἔξη τό φάσκον, ὁ τόν αὐτόν ἐπαινῶν καί ψέγων ἀνὴρ οὐκ ἀγαθός:

“Ὅπερ ἀπεύχομαι τό δ' ἀληθές οὕτως ἔχει, ἐν τῷ ἀφπβ' μηνί Ἰουνίῳ, Ἰνδικτιῶνος ια': ἄνθρωπος ὃς παρεγένετο πρὸς ἡμᾶς παρὰ τοῦ αἰδεσιμοτάτου γρηγορίου πάπα φέρων καί μεθ' ἑαυτοῦ γραμμάτιον ἐκείνου, ἐν ᾧ καί περί τοῦ νέου καλανδαρίου φιλικῶς ἡμῖν ἔγραψεν, θεωρῆσαι αὐτό ἐν ἀκριβείᾳ καί εἰ ἀρεστόν ἡμῖν δόξη κυρῶσαι, ἡμεῖς δὲ καλῶς συνδιακεψάμενοι περί τούτων, ἢ δυνάμεως εἶχομεν συγκρίναντες αὐτό οὐ μόνον μετὰ τοῦ ἀληθοῦς πασχαλίου οὐ οἱ Θεοφόροι πατέρες πανσόφως θεσπίσαντες τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐξέδωκαν, τόν μέγα Πτολεμαῖον καί ἄλλους ἐσφαλμένον εὐρηται μὴδ' ὄλως συνάδοντα τὴν τῆς ἐκκλησίας κοινήν δόξαν, ἄλλως γάρ ἐκεῖνοι ἐσκόπουν τά πράγματα καί ἄλλως αἰτῶν θεοφόρων πατέρων γινῶμαι, τοίνυν καί ἡμῖν δυοῖν, ἔνεκα οὐκ ἀρεστόν ἔδοξεν, ἐν μὲν, ὅτι ὁπόταν ἐκεῖνοι μὲν τά περί αὐτόν σοφιστῶν τά περί τούτου σκοπεῖν ἤρξαντο, οὐδὲ ὄλως συμβούλους ἡμᾶς ἐχρείσαντο - δεύτερον δ' ἡμεῖς τὴν τῶν πατέρων ὀρθὴν πίστιν ἣν περί τοῦ πασχαλίου ἐχρησιμοδότησαν θείᾳ ἐμφάσει κρεῖτ-

τονα ἡγησάμενοι ὡς ἀληθῆ καὶ ἄπταιστον καὶ εἰς αἰὶ
ῶσαύτως διαμένουσιν, τὴν τοῦ νέου καλενδαρίου ὡς
ψευδῆ καὶ οὐτιδανῆ μακρὰν ἀφ' ἡμῶν ἀπεσκορακίσασμεν
πλὴν εἰ καὶ φορτικῶς γράφειν δόξομεν τοῖς ἐντευξομέ-
νοις ταύτην κατὰ τό ποσόν ἀλλ' οὖν γε κατὰ τό ποιόν,
πλέον αὐστηρότερον κατὰ τῶν συκοφαντούντων ὁ τῆς
συκοφαντίας θεσμός γράφειν βούλεται, ἡ δέ τοῦ Θεοῦ
χάρις καὶ τό ἄπειρον αὐτοῦ ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν
Ἄμήν, ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος τρίτης ἔτη αφπθ'.

Τῷ ἐλλογιμωτάτῳ Κυρίῳ Κρουσίῳ καὶ Θεολόγῳ ἐν τῇ
Ἀκαδημίᾳ Τυβίγγῃ τῷ κατὰ πνεῦμα ἡμῶν ἀγαπητῷ τῆς
ἡμῶν μετριότητος δοθείῃ.

Ἐπέναντι ἀκολουθῆ ὀλόκληρος
ἡ αἰρετικὴ Ἐγκύκλιος
τοῦ 1920, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς της
καί ἐντεῦθεν κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν,
νεοημερολογιτῶν ἐπισκόπων,
χρησιμοποιεῖται ὡς ὁ
ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
ΤΗΣ ΠΑΝΑΙΡΕΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΠΡΟΣ ΤΑΣ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ENCYCLIQUE
DE L'ÉGLISE DE CONSTANTINOPLE
A TOUTES
LES ÉGLISES DU MONDE

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1920

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Ἐν καρᾶς καρδίᾳ ἀλλήλους
ἀγαπήσατε ἐκτενώς».

(Α' Πέτρ. 1, 22)

καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία φρονοῦσα ὅτι ἡ τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν προσέγγισις πρὸς ἀλλήλας καὶ κοινωνία οὐκ ἀποκλείεται ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ αὐτῶν δογματικῶν διαφορῶν καὶ ὅτι τοιαύτη τις προσέγγισις τὰ μάλα ἐστὶν εὐκταία καὶ ἀναγκαία καὶ πολλαχῶς χρήσιμος. εἷς τε τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον ἐκάστης τῶν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ ὅλου χριστιανικοῦ σώματος καὶ εἷς παρασκευὴν καὶ διευκόλυνσιν τῆς πλήρους ποτὲ, σὺν Θεῷ, καὶ εὐλογημένης ἐνώσεως, ἔκρινε τὸν παρόντα καιρὸν τὰ μάλιστα πρόσφορον πρὸς ἀνακίνησιν καὶ ἀπὸ κοινοῦ μελέτην τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος. Εἰ γὰρ καὶ ἐν τούτῳ ἐνδέχεται ἵνα προκύψωσι καὶ παρεμβληθῶσιν αἱ ἀπὸ τῶν παλαιῶν προλήψεων καὶ ἔξεων ἢ καὶ ἐξ ἀξιώσεων δυσχέρειαι, αἱ τοσάκις τέως τὸ ἔργον τῆς ἐνώσεως ματαιώσασαι, ὅμως κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, περὶ ἀπλῆς τὸ κατ' ἀρχὰς προκειμένου συναφείας καὶ προσεγγίσεως, αἱ δυσχέρειαι αὗται ἔτονται πάντως ἥττον σπουδαῖαι, ἀγαθῆς δὲ ὑπαρχούσης θελήσεως καὶ διαθέσεως οὔτε δύνανται οὔτε ὀφείλουσι κώλυμα ἀποτελέσαι ἀκαταγώνιστον καὶ ἀνυπέρβλητον.

Ὅθεν τὸ πρᾶγμα ἡμεῖς γε καὶ κατορθωτὸν καὶ εἶπέρ ποτε εὐκαιρον ἐπὶ τῇ συντελεσθείσῃ νῦν ἐπ' αἰσίοις συμπήξει τῆς Κοινωνίας

τῶν Ἐθνῶν ὑπολαμβάνοντες, προαγόμεθα θαρρούντως ἐκθεῖναι ἐνταῦθα ἐν ὀλίγοις τὰς σκέψεις καὶ τὴν γνώμην ἡμῶν περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν τὴν προσέγγισιν ταύτην καὶ συνάφειαν ἐννοοῦμεν καὶ δυνατὴν ὑπολαμβάνομεν, μετὰ πόθου ἐκζητοῦντες καὶ ἀπεκδεχόμενοι τὴν κρίσιν καὶ τὴν γνώμην καὶ τῶν λοιπῶν τῶν τε κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀπανταχοῦ σεβασμίων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Νομίζομεν τοίνυν ἡμεῖς, ὅτι δύο τάδε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπιτευσὶν τῆς τοιαύτης ἐφετῆς καὶ ὠφελίμου προσεγγίσεως συντελέσαι καὶ ταύτην κατεργάσασθαι καὶ ἐκδηλοῦν δύνανται.

Καὶ πρῶτον ἀναγκαίαν καὶ ἀπαραίτητον ὑπολαμβάνομεν τὴν ἄρσιν καὶ ἀπομάκρυνσιν πάσης ἀμοιβαίας, δυσπιστίας καὶ δυσφορίας μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, προκαλουμένης ἐκ τῆς παρὰ τισιν ἐξ αὐτῶν παρατηρουμένης τάσεως εἰς τὸ σαγηνεῦσαι καὶ προσηλυτίσαι ἄλλων ὁμολογιῶν ὁπαδούς. Οὐδεὶς γὰρ ἀγνοεῖ τί καὶ σήμερον συμβαίνει δυστυχῶς πολλαχοῦ, ἐπὶ διασπάσει τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης τῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδίᾳ τῶν ἐν Ἀνατολῇ, νέων οὕτω θλίψεων καὶ δοκιμασιῶν παρ' αὐτῶν τῶν ὁμοιθησῶν ἐπιφερομένων αὐταῖς, καὶ οἷαν μεγάλην, ἀντὶ τοῦ μηδαμινοῦ ἀποτελέσματος, προκαλεῖ ἀπέχθειαν καὶ ὀξύτητα ἀντιθέσεως ἢ τάσις αὐτητινῶν εἰς τὸ προσηλυτίζεσθαι καὶ σαγηνεῦσαι τοὺς ὁπαδοὺς τῶν ἄλλων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν.

Οὕτω δὲ τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸ παντὸς ἀποκλιθισταμένης μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, νομίζομεν δεύτερον ὅτι ἐπιβάλλεται ἵνα ἀναζωπυρωθῇ καὶ ἐνισχυθῇ πρὸ παντὸς ἡ ἀγάπη μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, μὴ λογιζομένων ἀλλήλας ὡς ξένας καὶ ἀλλοτρίας, ἀλλ' ὡς συγγενεῖς καὶ οἰκείας ἐν Χριστῷ καὶ «συγκληρονόμους καὶ συσώμους τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ» (Ἐφεσ. 3, 6). Ὑπὸ τῆς ἀγάπης γὰρ ἐμπνεόμεναι αἱ διάφοροι Ἐκκλησίαι καὶ ταύτην προτάσσουσαι ἐν ταῖς περὶ τῶν ἄλλων κρίσεσι καὶ ταῖς πρὸς αὐτάς σχέσεσι, τὴν μὲν διάστασιν ἀντὶ τοῦ ἐπεκτείνειν καὶ αὐξάνειν ὡς οἶόν τε συντομεῦσαι καὶ σμικρῶναι δυνήσονται, διὰ τῆς διεγέρσεως δὲ τακτικοῦ φιλαδέλφου ἐνδιαφέροντος περὶ τῆς καταστάσεως, τῆς εὐσταθείας καὶ τῆς εὐεξίας τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, διὰ τῆς σπουδῆς εἰς τὸ παρακο-

λουθεῖν τοῖς παρ' αὐταῖς συμβαίνουσι καὶ ἀκριβέστερον γνωρίζειν τὸ κατ' αὐτάς καὶ διὰ τῆς προθυμίας εἰς τὸ τείνειν ἐκάστοτε ἀμοιβαίως χεῖρα βοήθεια; καὶ ἀντιλήψεως, πολλὰ τὰ ἀγαθὰ εἰς δόξαν καὶ εἰς ὄφελος ἑαυτῶν τε καὶ τοῦ χριστιανικοῦ σώματος ἐπιτελέσουσι καὶ κατορθώσουσι.

Δύναται δὲ ἡ φιλία αὕτη καὶ ἀγαθόφρων πρὸς ἀλλήλους διάθεσι; ἐκφαίνεσθαι καὶ τεκμηριουῖσθαι εἰδικώτερον, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, ὡς ἐξῆς: α'.) διὰ τῆς παραδοχῆς ἐνιαίου ἡμερολογίου πρὸς ταῦτόχρονον ἑορτασμὸν τῶν μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, β'.) διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ἀδελφικῶν γραμμάτων κατὰ τὰς μεγάλας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐνιαυτοῦ ἑορτάς, ἐν αἷς εἴθισται, καὶ ἐν ἄλλαις ἐκτάκτοις περιστάσεσι, γ'.) διὰ τῆς οἰκειότερας συσχέτισεως τῶν ἑκασταχοῦ εὐρισκομένων ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, δ'.) διὰ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης καὶ διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐν ἐκάστη Ἐκκλησίᾳ ἐκδιδομένων θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν καὶ συγγραμμάτων, ε'.) διὰ ἀποστολῆς νέων χάριν σπουδῶν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὰς σχολὰς τῆς ἄλλης Ἐκκλησίας, ς'.) διὰ τῆς συγκροτήσεως παγχριστιανικῶν συνεδρίων πρὸς ἐξέτασιν ζητημάτων κοινοῦ πάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις ἐνδιαφέροντος, ζ'.) διὰ τῆς ἀπαθοῦς καὶ ἐπὶ τὸ ἱστορικώτερον ἐξετάσεως τῶν δογματικῶν διαφορῶν ἀπὸ τῆς ἑδρας καὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς, η'.) διὰ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ τῶν κρατούντων ἐν ταῖς διαφόροις Ἐκκλησίαις ἡθῶν καὶ ἐθίμων, θ'.) διὰ τῆς παροχῆς ἀμοιβαίως εὐκτηρίων οἴκων καὶ κοιμητηρίων διὰ τὰς κηδεῖας καὶ τὴν ταφὴν τῶν ἐν τῇ ξένη ἀποθνησκόντων ὀπαδῶν τῶν ἑτέρων ὁμολογιῶν, ι'.) διὰ τοῦ διακανονισμοῦ μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁμολογιῶν τοῦ ζητήματος τῶν μικτῶν γάμων, ι'.) διὰ τῆς πρόφρονος τέλους ἀμοιβαίας ὑποστηρίξεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τοῖς ἔργοις τῆς θρησκευτικῆς ἐπιρρώσεως, τῆς φιλανθρωπίας καὶ τοῖς παραπλησίοις.

*Ἔσται δὲ ἡ ἀνύποπτος καὶ ζωηροτέρα αὕτη τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας συνάφεια καὶ ἄλλως ὑπὲρ τοῦ ὅλου τῆς Ἐκκλησίας σώματος χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος, ὅτι παντοῖοι κίνδυνοι οὐχὶ ἤδη ταύτη ἢ ἐκεῖνη τῶν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ τῇ ὁλότῃ αὐτῶν ἐπαπειλοῦσιν, ὡς

αὐταῖς ταῖς βάσει τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ αὐτῇ τῇ συστάσει τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ κοινωνίας ἀντιφερόμενοι. Ὁ γὰρ ἄρτι λήξας φοβερός παγκόσμιος πόλεμος, ὡς ἐτεκμηρίωσε πλεῖστα τὰ ἐν τῷ βίῳ τῶν χριστιανικῶν λαῶν νοσηρὰ καὶ ἀπεάλυψε μεγάλην πολλάκις ἔλλειψιν σεβασμοῦ καὶ πρὸς αὐτὰ ἔτι τὰ στοιχεῖα τοῦ δικαίου καὶ τῆς φιλανθρωπίας, οὕτως ἐδείνωσε μὲν τὰς ὑπαρχούσας, ἠνέφξε δὲ καὶ ἄλλας νέας πληγὰς πρακτικώτερας, ὡς εἶπειν, φύσεως, καθ' ὧν πολλὴ εἰκότως ἀπαιτεῖται προσοχὴ καὶ μέριμνα ἀπὸ μέρους πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ δὲ ὁσημέραι εὐρυτέρας διαστάσεις λαμβάνων ἀλκοολισμὸς, ἡ ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἐξωραΐσεως τοῦ βίου καὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς ζωῆς θριαμβεύουσα περιττὴ πολυτέλεια, ἡ ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἐλευθερίας καὶ χειραφετήσεως τῆς σαρκὸς μόλις συγκαλυπτομένη φιληδονία καὶ ἡδυπάθεια, ἡ ὑπὸ τὸ εὖσημον ὄνομα τῆς ἀναπτύξεως τῆς φιλοκαλίας καὶ τῆς καλλιέργειας τῶν ὠραίων τεχνῶν ἀκολασταίνουσα ἀσχημοσύνη ἐν τῇ φιλολογίᾳ, τῇ ζωγραφικῇ, τῷ θεάτρῳ ἢ καὶ τῇ μουσικῇ, ἡ θεοποίησις τοῦ πλούτου καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν ὑψηλοτέρων ἰδεωδῶν, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπιφόβους καὶ ταῦτα δημιουργοῦντα κινδύνους τῇ συστάσει τῶν χριστιανικῶν κοινωνιῶν, εὐκαιρα ἀποτελοῦσι ζητήματα δεκτικὰ καὶ χρήζοντα τῆς ἀπὸ κοινῆς μελέτης καὶ συνεργασίας τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Οὐδὲ ὀφείλουσι τέλος αἱ τῷ ἁγίῳ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ κομῶσαι Ἐκκλησίαι. Αὐτοῦ ἀμνημονεῖν καὶ ἀμελεῖν ἐπὶ πλεον τῆς περὶ ἀγάπης μεγάλης καὶ καινῆς ἐντολῆς Αὐτοῦ καὶ ὑστερεῖν σήμερον θλιβερῶς τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, αἰτινες τὸ πνεῦμα ἀκριβῶς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς διδασκαλίας ἐφαρμόζουσαι τοῦ Χριστοῦ, συνέπηξαν ἤδη ἐπ' αἰσίοις τὴν Κοινωνίαν λεγομένην τῶν Ἐθνῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου καὶ καλλιέργειαν τῆς ἀγάπης καὶ συμπνοίας μεταξὺ τῶν ἔθνῶν.

Διὰ ταῦτα πάντα, ἡμεῖς τε ποθοῦντες καὶ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας συμεριζομένας νομίζοντες τὴν σκέψιν καὶ γνώμην ἡμῶν, κατὰ τὰ ἄνωτέρω, περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συμπήξεως τοιαύτης τινὸς τοῦλάχιστον τὸ κατ' ἀρχὰς συναφείας καὶ κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, παρακαλοῦμεν ὅπως προφρόνως δηλωθῇ ἡμῖν ἀπαντητικῶς ὑφ' ἐκάστης ἢ κρίσις καὶ γνώμη αὐτῆς, ἵνα οὕτω, καθορι-

ζομένου ἀπὸ κοινῆς συγκαταθέσεως καὶ ἀποφάσεως τοῦ πράγματος, χωρήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, καὶ οὕτως «ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστὸς, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους, τὴν αὐξῆσιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.» (ἐφεσ. 4, 15).

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακκοσιοστοῦ εἰκοστοῦ σωτηρίου ἔτους.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως † Μητροπολίτης Προύσης Δωρόθεος

- † Ὁ Μητροπολίτης Καισαρείας Νικόλαος
- † Ὁ Μητροπολίτης Κυζίκου Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Μητροπολίτης Ἀμασειᾶς Γερμανὸς
- † Ὁ Μητροπολίτης Πισσιδεΐας Γεράσιμος
- † Ὁ Μητροπολίτης Ἀγκύρας Γερβάσιος
- † Ὁ Μητροπολίτης Αἴνου Ἰωακείμ
- † Ὁ Μητροπολίτης Βιζύης Ἀνθιμος
- † Ὁ Μητροπολίτης Σηλυβρίας Εὐγένιος
- † Ὁ Μητροπολίτης Σαράντα Ἐκκλησιῶν Ἀγαθάγγελος
- † Ὁ Μητροπολίτης Τυρολόης καὶ Σερεντίου Χρυσόστομος
- † Ὁ Μητροπολίτης Δαρδανελλείων καὶ Λαμψάκου Εἰρηναῖος

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έν Αθήναις τῇ 25 Ἰανουαρίου 1923

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 24

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νομοθετικά διατάγματα

- Περὶ αὐξήσεως εἰς δραχμὰς τριάκοντα χιλιάδας τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου 2170 ἐγκειμένης πιστώσεως δι' ἀντιμισθίαν ἐκτάκτου προσωπικοῦ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν Πολιτικῶν Ἑπαλλήλων. 1
- Περὶ τοῦ νέου «Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου». 2
- Περὶ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐσωτερικοῦ λαχειοφόρου δανείου δραχμῶν 1.600.000.000 6 (1)2 0)0 1922. 3
- Περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1923 συμβάσεως περὶ ἀγορᾶς στασιδοκάρπου διὰ λογαριασμὸν Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ συμπληρώσεως τῆς ἀπὸ 29 Νοεμβρίου 1922 Ν. διατάγματος περὶ εἰσκαγωγῆς, ἐξαγωγῆς καὶ διενεργίας πράξεων ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος κλπ. (Ἀναδημοσίεσις). 4

Βασιλικά διατάγματα

- Περὶ χορηγίας ἐκτάκτου πιστώσεως δραχ. 5000.000 εἰς βάρους τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως τῆς χρήσεως 1922-23. 5
- Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς λατομίας δι' ἀρχαιολογικὰς λόγους παρὰ τὴν θέσιν Χαθόρα τῆς συνοικίας Κοίλης (Πετραλώνων) τῶν Ἀθηνῶν. 6
- Περὶ προσθήκης τρίτης τάξεως εἰς τὰ γυμνάσια Ἀρσολικῆς, Κορωπίου καὶ Μολάων. 7

Ὑπουργικαὶ ἀποφάσεις

- Περὶ χορηγίας εἰς βάρους τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1922-23 ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων κατὰ μεταφορὰν ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου καὶ ἐπεκτάσεως τῆς περιλήψεως κερθῶν τινῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων. 8

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)

Περὶ αὐξήσεως εἰς δραχμὰς τριάκοντα χιλιάδας τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου 2170 ἐγκειμένης πιστώσεως δι' ἀντιμισθίαν ἐκτάκτου προσωπικοῦ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ἐπ' ὄψει τὴν 1ην παράγραφον τῆς ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1922 ἀποφάσεως τῆς Ἱκανοποιητικῆς Επιτροπῆς, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσκαμεν καὶ διατάσσουμεν:

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἁρθρου 6 τοῦ νόμου 2170 τῆς 13 Ἀπριλίου 1920 ἐγκριθεῖσα ἐπὶ 2 πέντεως δραχμῶν εἰκοσι χιλιάδων δι' ἐκτά-

κτον προσωπικὸν τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, αὐξάνεται ἀπὸ τοῦ οικονομικοῦ ἔτους 1922—23 εἰς δραχμὰς τριάκοντα χιλιάδας (30.000).

Τὸ παρὸν διάταγμα δημοσιεύθη διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἰανουαρίου 1923.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Σ. Γουατᾶς

Τὰ Μέλη

Α. Ἀλεξανδρῆς, Μ. Μίσιος, Γ. Παπανδρέου, Ι. Σιδώτης, Γ. Κοφινᾶς, Α. Χατζηκυριάκος, Δ. Σακελλαρόπουλος, Γ. Σίδερης, Α. Δοξιάδης, Γ. Ἐμπεϊρίκος, Π. Μαυρομιχάλης, Κ. Βούλγαρης.

(2)

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἡμερολογίου Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Ν. Κοφινᾶ, Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, Δ. Λιγνίτη, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διευθυντοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπείου, Χ. Παπαδοπούλου, ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Π. Τσιτσικλή, δικηγόρου, καὶ Ἀμύλλα Ἀλεβιζάτου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τμηματάρχου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Πρὸς τὸ Σὸν Ὑπουργικὸν Συμβούλιον,

Συμμορφούμενοι πρὸς τὴν ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως μελετήσωμεν τὸ ζήτημα τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἡμερολογίου καὶ ὑποδείξωμεν τὸν προσηρῶτερον τρόπον τῆς μεταβολῆς αὐτοῦ, συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς Ἐπιστήμης καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ λαβόντες ὑπ' ὄψιν:

1) Ὅτι ἀπαιτεῖ τὰ Ἔθνη τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ καθ' ἕνα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἰαπωνίας, ἔχουσιν ἤδη τὸ νέον Ἡμερολόγιον, τὸ καλούμενον Γρηγοριανόν, ἐν τῇ μετρήσει τοῦ χρόνου, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἄλλα καὶ τὰ λοιπὰ ὀρθόδοξα Κράτη τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων, τῆς Ρωσσίας, τῆς Ρωμανίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, παρεδέχθησαν ἤδη, διὰ τὰς σχέσεις τοῦ πολιτικοῦ αὐτῶν βίου, τὸ Ἡμερολόγιον τοῦτο.

2) Ὅτι ἡ ἐντεῦθεν προκύπτουσα ἡμερολογικὴ ἀπομόνωσις τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ σύμπαντος τοῦ λοιποῦ πεπολιτισμένου καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου, οὐ μόνον ἠθικῶς, ἀλλὰ καὶ ὀλιγωρῶς εἶνε ἐπιζήμιος εἰς τὴν χώραν, διότι, ἐνθ' ἅρ' ἕνος παρουσιάζει αὐτὴν ὑπερόπταν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ προόδῳ καὶ τῇ πολιτισμῷ, ἅρ' ἑτέρου προξενεῖ σύγχυσιν, δυσχερείας καὶ ἀνωμαλίαις εἰς τὴν Ἐπιστήμην, τὴν Βιομηχανίαν, τὸ Ἐμπόριον,

τὴν Συγκοινωνίαν, τὸ Χρηματοστῆριον, τὰ τηλεγραφήματα, τὴν δημοσίαν καὶ ἰδιωτικὴν ἀλληλογραφίαν καὶ ἐν γένει τὰς πολιτικὰς διεθνεῖς σχέσεις καὶ συναλλαγὰς τοῦ τόπου.

3) Ὅτι τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον εἶνε χρονολογικῶς συμφωνότερον τοῦ Ἰουλιανοῦ πρὸς τὴν Ἐπιστήμην διὰ τὴν μείζονα ἀκρίβειαν τῆς ἐν αὐτῷ παρεμβολῆς τῶν διασέκτων ἐτών, σχετικῶς πρὸς τὴν ἀληθῆ διάρκειαν τοῦ ἔτους. Δι' ὃ καὶ ὁ κανὼν τῆς γρηγοριανῆς παρεμβολῆς ἐνεκρίθη καὶ διετηρήθη καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Διαβουλῆς ἐξ ἐιδικῶν ἐπιστημόνων ἐπιτροπῆς, τῆς ὁρισθείσης ὑπὸ τοῦ Διαβουλῆς Συνδέσμου τῶν Ἀκαδημιῶν πρὸς σύνταξιν νέου Ἡμερολογίου, ἀπηλλαγμένου τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ τε Ἰουλιανοῦ καὶ τοῦ Γρηγοριανοῦ, ἐν τῷ ὑπ' αὐτῆς κατὰ τὸν παρελθόντα Μάιον ἐν Ρώμῃ συναχθέντι νέῳ Ἐπιστημονικῷ Ἡμερολογίῳ. Ὅθεν ἡ χρονολογία τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου εἶνε προτιμητέα, οὐ μόνον ὡς παρὰ κόσμος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπιστημονικῶς ἀκριβεστέρη τῆς τοῦ Ἰουλιανοῦ, τὴν ὅποιαν μόνη ἡ Ἑλλάς μετὰ τῶν ἄλλων τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν ἑλοκλήρου τοῦ κόσμου διατηρεῖ εἰσαί.

4) Ὅτι ἡ περὶ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα ἀπόφασίς τῆς ἐν Νικαίᾳ τῷ 325 συνελθούσης Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατάσσουσα, ὅπως βλοιοὶ ἤ χριστιανοὶ τῆς ὑψηλίου ἐορτάζωσι συγχρόνως καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τότε ἀκμαζούσης ἀστρονομικῆς ἐπιστήμης τὸ Πάσχα, οὐ μόνον εἰς τὴν μεταρρυθμίαν τοῦ πολιτικοῦ ἡμερολογίου οὐδὲν ἀντίκειται, ἀλλὰ, ἀντιθέτως πρὸς ὅ, τι μέχρι πρότινος ἐνομιζέτο, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου εἶνε σύμφωνος.

5) Ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἔτει 1919, συσταθείσα ἐιδικὴ ἐξ ἱεραρχῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τοῦ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀστρονομίας ἐν κῶ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑποβληθέντος εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐπιστημονικοῦ ὑπομνήματος περὶ τῆς ὀρθότητος καὶ τοῦ ἐπιαιρέου τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου, ἀποδείξεια τὰ ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς ἐπιχειρήματα καὶ συμπεράσματα αὐτοῦ, ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ μεταρρυθμίσις τοῦ ἡμερολογίου ἐν γένει δὲν προσκρούει· ὅτε εἰς δογματικῶς ὅτε εἰς κανονικοῦς λόγους καὶ ἐπαρμένως οὐδὲν κωλύει τὴν πραγματοποιήσασιν αὐτῆς ἀπὸ θρησκευτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως.

6) Ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 20 Μαΐου 1919, παρῆφρει, οὐ μόνον τὴν ἄνω γνώμην τῆς ἐξ ἱεραρχῶν, θεολόγων καὶ ἐιδικῶν ἐπιστημόνων Ἐπιτροπῆς ἀπεδέχθη, ἀλλὰ καὶ, προῦσα περαιτέρω, υπέδειξεν εἰς τὴν Πολιτείαν ὅτι εἶνε ἐλευθέρα, ἐὰν κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον, νὰ προῦθ ἀμέσως, πρῶτῃ αὐτῆς ἐξαρρυθμίαν τοῦ πολιτικοῦ ἡμερολογίου. Ἡ ἀπόφασίς αὐτῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἣν ἀμέσως ἀνεκοίνωσεν ἐπισήμως εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἔχει οὕτως:

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀσχοληθεῖσα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Ἡμερολογίου, κατόπιν μελέτης πάντων τῶν σχετικῶν ἐγγράφων καὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ συσταθείσης ἐπιτροπῆς ὑποβληθεισῶν προτάσεων, ἀπεδέξατο ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, μὴ προσκρούουσα εἰς δογματικούς καὶ κανονικούς λόγους, δύναται νὰ γίνῃ μετὰ συνενόησιν μετὰ πᾶσιν τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Ἀυτοκρατῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδίως δὲ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ὃ θὰ ἴησιν ἀνάγκη νὰ ἀντιεθῇ ἡ πρωτοβουλία πάσης σχετικῆς ἐνεργείας. Ἐὰν ἡ Πολιτεία, μὴ ἐπιβίβουσα τρεῖς ἀποπεράτωσιν τοῦ νέου ἐπιστημονικοῦ ἡμερολογίου, αἰσθανομένη δὲ αὐξάνουσα τὰς δυσχερεῖας τὰς σχετικὰς, ἐφ' ὅσον καὶ τὰ ἑορὰ Κράτη δέχθησαν τὸ Γρηγοριανόν, νομίμῃ δὲ δὲν δύναται νὰ παραμεινῇ εἰς τὸ σήμερον ὑφιστάμενον ἡμερολογικὸν καθεστῶς, εἶνε ἐλευθέρα νὰ δεχθῇ τὸ Γρηγοριανόν ὡς ἑθνωκρατικὸν ἡμερολόγιον, τῆς Ἐκκλησίας κρατούσης μέχρι τοῦ νέου ἐπιστημονικοῦ ἡμερολογίου τοῦ Ἰουλιανόν».

7) Ὅτι κατόπιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς Ἱερᾶς Συνό-

δου, καθ' ἣν οὐ μόνον οὐδὲν θρησκευτικὸν ἢ ἐκκλησιαστικὸν κώλυμα κατὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἡμερολογίου ὑφίσταται, ἀλλὰ τὸναντιον ὑποδεικνύεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Πολιτείαν ὅτι εἶνε ἐλευθέρα, ἐὰν κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, ὅπως προῦθ πρῶτῃ αὐτῆς εἰς τὴν μεταρρυθμίαν τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν ἡμερολογίου, χωρὶς νὰ θίξῃ τὰς θρησκευτικὰς ἐορτὰς καὶ καθόλου τὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι κατόπιν τῆς τοιαύτης ὑποδείξεως ὀλοκλήρως τὴν βαρεῖαν εὐθύνην, διὰ τὰς ἠθικὰς καὶ δικαίως ζημίας τῆς χώρας, τὰς ἐκ τῆς ἡμερολογιακῆς ἀπομονώσεως ἡμῶν ἀπὸ σύμπαντος τοῦ λοιποῦ πεπολιτισμένου κόσμου προερχομένας, φέρει ἕκτοτε ἡ Πολιτεία καὶ μόνη αὐτῇ.

8) Ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ ὀρθόδοξοι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, ἄν καὶ ἀνεξάρτητοι ἐσωτερικῶς, εἰνε ὅμως στενῶς συνδεδεμένοι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἡνωμένοι, διὰ τῆς ἀρχῆς τῆς πνευματικῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελοῦσαι μίαν καὶ μόνην τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, καὶ συνεπῶς οὐδεμία τούτων δύναται νὰ χωρισθῇ τῶν λοιπῶν καὶ ἀποδεχθῇ νέον ἡμερολόγιον, χωρὶς νὰ καταστῇ σχισματικὴ ἀπέναντι τῶν ἄλλων.

Ὅθεν καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὅπως μεταβάλλῃ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον αὐτῆς, εἶνε ἀπαραίτητον καὶ ὀφείλει, ἵνα μὴ ἀποσχισθῇ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῦθ' ὅπερ, οὐ μόνον τὴν ἐνότητα καὶ ἀρμονίαν τῆς ὅλης ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας θέλει καταστρέψῃ καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς μειώσῃ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Ἐθνικῆς ἀπόψεως εἶνε ἀσύμφορον καὶ ἐπιζήμιον, νὰ συνεννοηθῇ προηγουμένως, ὡς ἀποφαινεταὶ ἀνωτέρω καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἡμῶν, μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

9) Ὅτι ἡ πρωτοβουλία τοῦ Διαβουλῆς Συνδέσμου τῶν Ἀκαδημιῶν, κατόπιν τῆς ἐπιμόνου ἀπαιτήσεως ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, σύνταξις κατὰ τὸν παρελθόντα Μάιον ἐν Ρώμῃ ὑπὸ μεγάλης ἐξ ἐιδικῶν ἐπιστημόνων Διαβουλῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐπιστημονικοῦ ἡμερολογίου, ἀπηλλαγμένου τῶν κοινῶν ἐλαττωμάτων τοῦ τε Ἰουλιανοῦ καὶ τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, καὶ εἰς τὸ ὅποιον πρόκειται νὰ προσχωρήσῃ συγχρόνως ἅλα τὰ πεπολιτισμένα Κράτη, διευκολύνει καὶ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὅπως προσχωρήσῃ εἰς αὐτό.

10) Ὅτι ἐκλιπόντων οὕτως ἤδη τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν λοιπῶν λόγων, δι' ὅσους ἤτις λογημένοι μέχρι τοῦδε ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διετήρησε τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον, ὡς ἐμφανίζεται ἐκ τῆς ἄνω ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς πανταχοῦ τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου κρατούσης κοινῆς γνώμης καὶ ζήτησῆς ἐπιθυμίας ὑπὲρ τῆς ταχέως μεταβολῆς καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, ὅτι καὶ ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἣτις οὐδέποτε ἠθέλησεν νὰ ἀποχωρισθῇ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀληθείας, θέλει προῦθ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου καὶ δὲν θὰ ἐξακολουθήσῃ κρατοῦσα ἡμερολόγιον, ὅπερ σὺν τῷ γρόνῳ βραβεῖ συνεγῶς βαθμῆδὸν ἀνομακρυνόμενον τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκρίβειας καὶ εἶνε διάφορον τοῦ εἰς πάντα τὰ ὀρθοδόξα Κράτη παραδεδομένου πολιτικοῦ. Ἐπομένως, ἡ μετὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἡμερολογίου διαφορά δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προσωρινὴ καὶ βραχεῖας διάρκειας.

Διὰ πάντας τοὺς ἀνωτέρω λόγους κρινόμεν ἀρέπον νὰ διατηρηθῇ προσωρινῶς ἐν ἰσχύϊ ὡς ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον τὸ Ἰουλιανόν, καθόσον δηλαδὴ ἀφορᾷ καὶ τὰς θρησκευτικὰς ἐορτὰς καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐν γένει, μέχρι οὐ συνανοηθῶσι καὶ συναινέσωσιν εἰς τὴν μεταβολὴν αὐτοῦ πᾶσαι αἱ ὀρθόδοξοι ἐκκλησίαι. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ἡμερολογίου, ὡς πρὸς τὰς πολιτικὰς σχέσεις καὶ πράξεις, θεωροῦμεν ταύτην ἀναγκαῖαν, ἐπιεικουσῶν καὶ ἐπιβεβλημένην ὑπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν συμφερόντων τῆς χώρας, καὶ συνειδὸς νομιζομένην ὅτι ἡ πολιτεία, ἔχουσα ἤδη καὶ τῆς ἐκκλησίας τὴν σχετικὴν συναίνεσιν καὶ ὑπόδειξιν, μὴ δυναμένη δὲ ν' ἀναμείνῃ τὴν ἄνω συνεννόησιν πᾶσῶν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, ἣτις δυνατὸν καὶ νὰ βραδύνη ἐπὶ

πολύ ακόμη, όφείλει να εισέλθω άμέσως εις την παγκόσμιον ένότητα άν τή μετρήσει του χρόνου, εισάγουσα εις τας πολιτικές σχέσεις και πράξεις την Γρηγοριανήν ήμερομηνίαν, ήτις προτιμάται ήδη κατά δέκα τρεις ήμέρας της 'Ιουλιανής, χωρίς να θέση ποσώς τας θρησκευτικές εορτάς, ως έπραξαν πρό τινος και πνευ τα λοιπά όρθόδοξα Κράτη, και ως συνέθη πρό πολλοῦ εν Τρανσυλβανία. Εις πάσας τας χώρας ταύτας, ένφ το Κράτος έχει ως πολιτικόν το Γρηγοριανόν ήμερολόγιον, κατ' ούδ' εν κώλυει τούτο την 'Ορθόδοξον και την Ούγκρικήν 'Εκκλησίαν ν' ακολουθώσι διά τας εορτάς το 'Ιουλιανόν. Προς τούτους, θεωρηθῆμεν πρόπον, δι.ως, ανακοινωμένης άρμόδιως και δικαίως της μεταβολής τάτης του πολιτικού ήμου ήμερολογίου, παρακληθῆ το Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, όπως αναλάβη την πρωτοβουλίαν της συνεννοήσεως μετά των λοιπών όρθόδοξων εκκλησιῶν προς όσον ένεσται τυχόντερον μεταρρυθμίσει και του εκκλησιαστικού ήμερολογίου.

Όθεν, μετά μακράν συζήτησιν και μελέτην του θέματος, ως και πάντων των σχετικών προς αυτό ζητημάτων, συνετάξιμεν το συνημμένον σχέδιον νόμου, όπερ έχομεν την τιμήν να οδύλωμεν υπό την έγκρισιν του 'Υπουργικού Συμβουλίου.

Εν 'Αθήναις τη 16 'Ιανουαρίου 1923.

Η έπί της μεταρρυθμίσεως του ήμερολογίου 'Επιτροπή.

Ο Πρόεδρος

Υπουργός των Οικονομικών

Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

Τά μέλη

Δ. Αίγινητής, Χ. Παπαδόπουλος, Π. Τσιτσεκλής,
Α. 'Αλεβιζάτος

(2)

Περί του νέου «Πολιτικού 'Ημερολογίου».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες υπό όψει την πρώτην παράγραφον της από 15 Σεπτεμβρίου του 1922 αποφάσεως της 'Επανστατικής 'Επιτροπής, προτάσει του 'Ημετέρου 'Υπουργικού Συμβουλίου, άπεφασίσασμεν και διατάσασμεν

Άρθρον 1.

Από της 16 Φεβρουαρίου 1923 καθ' άπασιν την 'Ελλάδα άντικεινείται εν ταίς πολιτικαίς εν γένει σχέσεσι το ισχύον ήδη 'Ιουλιανόν 'Ημερολόγιον διά νέου τοιούτου, όπερ άποκαλείται «Πολιτικόν 'Ημερολόγιον».

2) Το νέον 'Ημερολόγιον προπορεύεται του ήδη ισχύοντος 'Ιουλιανού κατά δέκα και τρεις πλήρεις ήμέρας. Έπομένως ή 16 Φεβρουαρίου 1923 έσται εν πάσας ταίς πολιτικαίς σχέσεσι ή πρώτη Μαρτίου 1923.

3) Διατηρείται εν ισχύ το 'Ιουλιανόν 'Ημερολόγιον όσον άφορά εν γένει την 'Εκκλησίαν και τας θρησκευτικές εορτάς.

4) Η πρώτη 'Ιανουαρίου του νέου 'Ημερολογίου έσται ή πρώτη εκάστου νέου έτους. Η 'Εθνική 'Εορτή της 25ης Μαρτίου και πάσαι αι κατά τούς κειμένους νόμους εορτάσμοι και έξαιρετέι ήμέραι ρυθμίζονται κατά το 'Ιουλιανόν 'Ημερολόγιον.

Άρθρον 2.

Πάσαι αι νόμιμοι προθεσμιαί του δημοσίου, άστικού, έμπορικού και ποινικού δικαίου εν γένει, πάσαι αι δικονομικαί και δικαστικαί προθεσμιαί παντός είδους δικαστηρίων και έκδικαστικών 'Επιτροπών, πάσαι αι προθεσμιαί των Διοικητικών εν γένει νόμων, οικονομικών, φορολογικών και λοιπών, ως και των θοικητικών πράξεων και άποφάσεων, προς δέ πάσαι εν γένει αι συμβατικαί προθεσμιαί, έφ' όσον πάσαι αι άνωτέρω προθεσμιαί ή διορταί ζέν ήθειον λήγη μέχρι της 15 Φεβρουαρίου, συμπεριλαμβανόμενης, συνεχίζονται από της πρώτης Μαρτίου 1923 του νέου 'Ημερολογίου και λήγουν κατά την αντί-

στοιχον ήμέραν του νέου 'Ημερολογίου μετά την πάροδον του υπολειπομένου διά την λήξιν αυτών χρονικού διαστήματος. Έξαιρέσει τούτων γίνεται μόνον ή του έδαφίου 3 του έπομένου άρθρου.

Άρθρον 3.

1) Διά τον μήνα Φεβρουαρίου 1923 οι μισθοί, τα έπίδοματα, τα χρηρηήματα, αι άποδοχαι, αι άποζημιώσεις παντός είδους, αι συντάξεις πάντων εν γένει των πολιτικών και εκκλησιαστικών λειτουργών, υπαλλήλων και ύπηρετών, ως και των στρατιωτικών παντός βαθμού, προς δέ πάντων των ιδιωτικών υπαλλήλων και ύπηρετών και παντός προσώπου παρέχοντος τας ύπηρετίας αύτου έπ' άμοιβή κατά μήνα ώρισμένη, έφ' όσον πάσαι αι άνωτέρω παροχαί ήθειον λήγη κατά το 'Ιουλιανόν 'Ημερολόγιον εις το τέλος του μηνός Φεβρουαρίου 1923, καταβληθήσονται τοίς δικαιούχοις άντελόγως (pro rata) διά χρονικόν διάστημα δέκα έπτά πλήρων ήμερών.

2) Το αύτο ισχύει διά τα παντός είδους μισθώματα, ύπομισθώματα, τρεφεία, όρειλός τόκων και παντός είδους μηνιαίας χρηρηιάς, ών ή λήξις ήθελε συμπέπει επίσης εις το τέλος Φεβρουαρίου 1923.

3) 'Επί των αυτών εν γένει συμβάσεων και παροχών δέ της άνωτέρω αναλόγου καταβολής των 17 ήμερών θεωρείται συμπληρωθείς όλόκληρος ο μήν Φεβρουαρίου 1923, των κατά μήνα προθεσμιών άρχόμενων από της 1 Μαρτίου 1923 του νέου 'Ημερολογίου και ληγουσών εις το τέλος των αντίστοιχων μηνών του νέου 'Ημερολογίου.

4) 'Επί των αυτών επίσης παροχών, έφ' όσον έξ οίουδήποτε λόγου έχει προκαταβληθῆ όλόκληρον το ποσόν, το άντισταχόν εις τον μήνα Φεβρουαρίου 1923, ποσόν άνάλογον προς ένδεκα ήμέρας συμπηριζεται αυτοδικαίως εις την πρώτην έπομένην ζήσιν.

Άρθρον 4.

Πάντα εν γένει τα έγγραφα, δημόσια και ιδιωτικά, τα δικόγραφα και πιστοποιητικά παντός είδους, τα άντιγόμενα εις νομικά και πραγματικά γεγονότα παντός είδους, όσον γεννήσεις, γάμους, θανάτους, δικαιοπραξίας κλπ. μέχρι και της 15 Φεβρουαρίου 1923, τα συνταχθέντα από της ισχύος του νέου 'Ημερολογίου, θέλουσι μνημονεύη την χρονολογίαν του 'Ιουλιανού 'Ημερολογίου, υπό το κράτος του όποιου έλαβον χώραν, σὺν τῇ προσθήκῃ των λέξεων «παλαιόν ήμερολόγιον (π. ή.)».

Άρθρον 5.

Πάσα άμφιβολία, διαφορά ή άμφισβήτησις, αναφευμένη εν της έφαρμογής του παρόντος νομοθετικού διατάγματος, λύεται υπό το άρμόδιον κατά τόπον Πρόεδρον των Πρωτοδικών, ή, μή ύπαρχόντος Πρωτοδικείου, υπό του άρμόδιου Είρηνοδίκου, κατά τούς όρους των άρθρων 634—639 της Πολ. Δικον., άπέ της της σχετικής διαδικασίας διεξαγομένης έφ' άπλου χάρτου.

Άρθρον 6.

Η ισχύς του παρόντος νομοθετικού διατάγματος άρχεται από της δημοσιεύσεως αύτου διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Εις τούς έπί της Δικαιοσύνης, των 'Εκκλησιαστικών, των Οικονομικών και λοιπούς άρμόδιους Υπουργούς άνατίθεμαν την δημοσίευσιν και έντέλεισιν του παρόντος διατάγματος.

Εν 'Αθήναις τη 18 'Ιανουαρίου 1923.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Το 'Υπουργικόν Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος

Σ. Γονατάς

Τά Μέλη

Α. 'Αλεξανδρής, Μ. Μίσιος, Γ. Παπανδρέου, Ι. Σιδώτης, Γ. Ν. Κοφινάς, Α. Χατζηκυριάκος, Α. Σακελλαρόπουλος, Γ. Σίδερης, Α. Δοξιάδης, Γ. 'Εμπεirikός, Π. Μαυρομιχάλης, Κ. Βούλγαρης.

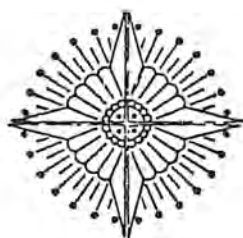
ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΚΑΙ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΕΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

(10 ΜΑΪΟΥ - 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 1923)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1923

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Α'.

Τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθόδοξον Συνέδριον
συνελθὸν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π.
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ τοῦ Α'.

ἀναγνωρίσαν ὅτι ἡ ἄρσις τῆς μεταξὺ τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἡμερολογίου διαφορᾶς εἶνε ἀνάγκη ἀναπόφευκτος καὶ ὅτι οὐδὲν κανονικὸν κώλυμα ὑπάρχει διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐν χρήσει ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου κατὰ τὰ διδόμενα τῆς Ἀστρονομικῆς Ἐπιστήμης, ὁμοφώνως ἀποφασίζει τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ὡς ἑξῆς:

1) Ἀπαλείφονται αἱ 13 ἡμέραι τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν διαφορὰν αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀπὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Οἰκ. Συνόδου μέχρι σήμερον ἡλιακὰ ἔτη. Οὕτω: ἡ 1η Ὀκτωβρίου 1923 θὰ λογισθῆ ὡς 14 8]βρίου 1923.

2) Αἱ ἐορταὶ τῶν ἀπαλειφθεισῶν ἡμερῶν θὰ ἐορτασθῶσιν ἢ ἀπασαὶ ὁμοῦ τὴν 14ην Ὀκτωβρίου 1923 ἢ ὡς θέλει ὀρίσῃ τοῦτο ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ἐπαρχίας.

3) Ἀπαντες οἱ μῆνες τοῦ ἔτους θὰ διατηρήσωσι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἡμερῶν, ἅς ἔχουσι σήμερον. Ἐν τοῖς βισέκτοις ἐνιαυτοῖς ὁ Φεβρουάριος θὰ ἔχῃ, ὡς σήμερον, 29 ἡμέρας.

4) Θὰ ὑπάρχωσιν, ὡς μέχρι σήμερον, δύο εἶδη ἐτῶν: τὰ κοινὰ, ἐκ 365 ἡμερῶν καὶ τὰ βίσεκτα ἐκ 366. Δίσεκτα ἔτη εἶναι τὰ ἀνευ ὑπολοίπου διὰ τοῦ 4 διαιρούμενα ἔτη, ὡς ἦτο μέχρι σήμερον. Ἐξαιροῦνται μόνον τὰ ἔτη τῶν αἰώνων, διὰ τὰ ὅποια θὰ ἰσχύῃ ὁ κατωτέρω κανὼν.

5) Τὰ ἔτη τῶν αἰώνων (δηλ. τὰ λήγοντα εἰς δύο μηδενικά) τότε μόνον θὰ ἦναι δίσεκτα, ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰώνων διαιρούμενος διὰ τοῦ 9 δώσῃ ὑπόλοιπον 2 ἢ 6. Ὅλα τὰ ἄλλα ἔτη τῶν αἰώνων θὰ ἦναι ἑτη κοινά. Ἐπομένως μεταξὺ τῶν κατωτέρω σημειουμένων ἐτῶν τῶν αἰώνων, θὰ ἦναι βίσεκτα τὰ ὑπογραμμιζόμενα: Οὕτω.

<u>2000</u>	2100	2200	2300	
<u>2400</u>	2500	2600	2700	2800
<u>2900</u>	3000	3100	3200	
<u>3300</u>	3400	3500	3600	3700

Κατὰ τὴν διακανόνισιν ταύτην τὸ μέσον μῆκος τοῦ πολιτικοῦ ἔτους θὰ ἀποτελεῖται ἐκ 365 ἡμερῶν, 5 ὥρων, 48' καὶ 48'' λεπτῶν, ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὸ μέσον μῆκος τοῦ τροπικοῦ ἔτους.

6) Αἱ ἀκίνητοι ἑορταὶ θὰ ἐχῶσι τὴν ἡμερομηνίαν, ἣν εἶχον μέχρι σήμερον.

7) Αἱ κινηταὶ ἑορταὶ θὰ καθορίζωνται ἐκ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Κατὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις, αἵτινες διατηροῦνται ἄθικτοι, τὸ Πάσχα θὰ ἑορτάζηται τὴν Κυριακὴν, ἣτις ἔπεται τῇ πρώτῃ πανσελήνῳ μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν.

8) Ὁ καθορισμὸς τῆς Πασχαλινῆς Πανσελήνου θὰ γίνηται ἐπὶ τῇ βάσει ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν, λαμβανομένων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης πραγματοποιουμένων προόδων, ὁ δὲ καθορισμὸς τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα θὰ γίνηται κατὰ τὸν χρόνον τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ.

9) Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον θὰ παρακαλέσῃ τὰ Ἀστεροσκοπεῖα ἢ τὰ τμήματα τῆς οὐρανοῦ μηχανικῆς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν, Βελιγραδίου, Βουκουρεστίου καὶ Πουλκόβα (Πέτροπολις) νὰ καταρτίσωσι πίνακας τοῦ Πασχαλίου μακρᾶς διαρκείας, τοὺς ὁποίους θὰ ἀνακοινώσῃ εἰς ἀπάσας τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας.

10) Ἡ παροῦσα μεταρρύθμισις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἐμπόδιον πρὸς μεταγενεστέραν αὐτοῦ τροποποίησιν, ἣν ἤθελον ἀποδεχθῆ ἅπασαι αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι.

Παρατηρήσεις

Εἰς τὴν § 5.—Τὸ νέον Ἡμερολόγιον εἶναι ἀκριβέστερον τοῦ Γρηγοριανοῦ, οὗτινος τὸ μέσον μῆκος τοῦ ἔτους διαφέρει κατὰ 24 ἢ

26 δευτερόλεπτα τοῦ μέσου μήκους τοῦ τροπικοῦ ἔτους. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ μήκους τῶν πολιτικῶν ἐτῶν τοῦ νέου Ἡμερολογίου καὶ τοῦ Γρηγοριανοῦ εἶνε τόσον μικρὰ, ὥστε μόνον μετὰ 877 ἔτη θὰ παρατηρηθῇ διαφορὰ τῶν ἡμερομηνιῶν. Πράγματι μεταξὺ τῶν ἐπομένων ἐτῶν τῶν αἰώνων θὰ ἦναι δίσεκτα ἔτη ἐν τῷ Γρηγοριανῷ ἡμερολογίῳ τὰ ὑπογραμμιζόμενα ἔτη ἐν τῷ ἐξῆς πίνακι 2000, 2100, 2200, 2300. 2400, 2500, 2600, 2700. 2800. Ἡ ἀσυμφωνία λοιπὸν θὰ παρουσιασθῇ κατὰ τὸ ἔτος 2800.

Εἰς τὴν § 8.—Τῆς ἡμέρας λογιζομένης ἀπὸ μεσονυκτίου εἰς μεσονύκτιον, ἡ πολιτικὴ ἡμερομηνία τῆς πρώτης ἀντιστοιχίας τῆς σελήνης (opposition de la lune) μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν θελεῖ καθορισθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ χρόνου τοῦ μεσημβρινοῦ, ὅστις διέρχεται διὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ἡ πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα, δηλ. ἐὰν ἡ ἡμερομηνία αὕτη συμπέσῃ Κυριακὴν, τὸ Πάσχα θὰ ἑορτασθῇ τὴν ἐπομένην Κυριακὴν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 5 Ἰουνίου 1923.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

† ὁ Κυζίκου Καλλίνικος

† ὁ Β. Ἀμερικῆς Ἀλέξανδρος

† ὁ Μητροπολίτης Μουροβουνίου καὶ Παραθαλασσίας Γαβριήλ

† ὁ Νικαίας Βασίλειος

† ὁ Δυρραχίου Ἰάκωβος

Ἀρχιμανδρίτης Ἰούλιος Σκριμπάν

Β. Ἀντωνιάδης

Δρ. Μ. Μιλάνκοβιτς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Βελιγραδίου

Ὁ Γραμματεὺς

† Ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς

Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ
ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΓΚΛΗΘΕΙΣΑΝ ΤΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 1929

ΠΡΟΣ

*Συζήτησιν ἐπὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ λύσιν τοῦ οἰκονομικοῦ αὐτῆς ζητήματος.*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ "ΑΥΓΗΣ,, ΑΘΑΝ. Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ
ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ-(ΣΤΟΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ)

1929

Τὸ πνεῦμα τῶν νεωτερισμῶν καὶ τῆς ἀνταρσίας κατὰ τοῦ εὐτε καὶ καλῶς ἐν παντὶ ἔχοντι κανονικοῦ καθεστῶτος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐνεσαρκώθη ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ μισραίου Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκι, ὅστις υἱοθετῶν τὰ σποραδικῶς κατὰ τὸ ἀρέσκον ἐκάστω διακηρυσσόμενα ἐν περιοδικοῖς καὶ τῇ ἡμερησίῳ Τύπῳ καὶ πλατυστόμῳ εὐκαίρως καὶ ἀκαίρως διαδιδόμενα, καὶ ἱκανοποιῶν ἀμαρτωλὰς θελήσεις καὶ ἰδιοτελεῖς ἐπιθυμίας ἀλλοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ μυστικῶν ἑταιρειῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὁ φιλοδοξία τυφλούμενος καὶ εἰς τὴν διακρήμισιν τοῦ ἐγὼ τοῦ θουσιάζων τὰ πάντα ὤρειλε τὴν διαδοχικὴν εἰς τὰ ὑπάρτα τῶν ἐπὶ μέρος Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀξιώματα ἀνοδὸν αὐτοῦ, συνεχάλεσε τὸ ἀσυνήθει τίτλῳ καὶ ἐκκλησιαστικῇ φρασεολογίᾳ τιτλοφορούμενον Πανορθόδοξον Συνέδριον, κατ' ἀλήθειαν δὲ ἀντορθόδοξον τοιοῦτον, κατὰ Μάϊον τοῦ 1923 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐνθα, ἐπὶ προφανεῖ καὶ ἀσεβεῖ καταπατήσει τοῦ 34 Ἀπρωτοδικοῦ Κανόνος ἐντελλομένου·

«Τοὺς Ἐπισκόπους ἐκάστου Ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἠγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν, καὶ μηδέν τι πράττειν περιττὸν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης.... Ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης πρὸς τι, οὕτω γὰρ ὁμόνοια ἔσται, καὶ δοξασθῆσεται ὁ Θεός, διὰ Κυρίου, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ὁ Πατήρ, καὶ ὁ Υἱός, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα»·

Καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον παρὰ πᾶσαν σχετικὴν ἀπαγόρευσιν διὰ τοῦ Γρηγοριανοῦ ἀντικατέστησε· καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποφάσει τῆς α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου συντεχθέντος αἰωνίου διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν Πισχαλίου ἀπεφάτισε καὶ εἰς τὰ Ἀστεροσκοπεῖα Βουκουρεστίου, Βελιγραδίου καὶ Ἀθηνῶν, ἀνέθηκε τὸν καταρτισμὸν ἀστρονομικῶς τελειοτέρου τοιοῦτου· καὶ τὴν κουράν τῆς κόμης καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς σεμνῆς κληρικῆς ἐνδυμασίας διὰ τῆς τῶν Ἀγγλῶν Παστόρων ἐπέτρεψε· καὶ τὸν γάμον τῶν ἱερωμένων καὶ τὴν δευτερογαμίαν αὐτῶν ἀντικανονικῶς εἰσήγαγε· καὶ τὸν καθορισμὸν τῶν ἡμερῶν τῆς γηστείας καὶ τὸν τρόπον τῆς τηρήσεως αὐτῶν εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησιῶν ἐνεπιστεύθη, κατασρέφων οὕτω τὴν ὁμοιομορ-

φίαν καὶ εὐταξίαν τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν ταῖς ἐπὶ μέρους Αὐτοκεφάλαις Ὁρθοδόξοις Ἐκκλησίαις τῆς Ἀνατολῆς.

Οὕτω δὲ ἐνεργῶν διάπλατα ἤνοιξε τὰς πύλας πρὸς πάντα νεωτερισμὸν καταργῶν οὕτω τὸ διακριτικὸν γνῶρισμα τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθ' ἣ Αὕτη δετῆρει ἀπραχαράκτως καὶ ἀκαινοτομήτως πᾶν ἔτι παρέλαβε παρὰ τοῦ Κυρίου, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Πατέρων, τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων.

Τὸ διακριτικὸν δὲ τοῦτο γνῶρισμα ἀποτελεῖ τὴν καύχισιν παντὸς ἀληθινοῦ Ὁρθοδόξου τέκνου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν Ἐλπίδα παντὸς ἀληθοῦς ἐπιστήμονος Θεολόγου οἰασθήποτε Χριστιανικῆς ὁμολογίας, ἔτι ἢ Πρεσβυγενῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἡμέραν τινα θέλει χρησιμεύσει ὡς βᾶσις ἐνώσεως τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὁμολογιῶν.

Κόπτεται ὁ κύριος Μεταξάκις ἐν τινι τῶν εἰσιγῆσεων αὐτοῦ ἐν τῇ Πανορθοδόξῳ Συνεδρίῳ, διότι ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ Π' διὰ τῆς παρατόλμου καινοτομίας τῆς ὑπ' αὐτοῦ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου διέσπασε τὴν ἐνότητα ἐν τῷ ἑορτολογίῳ καὶ ἤνοιξε τὸ χάσμα τὸ διαχωρίζον ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας· ζητεῖ δὲ παραδόξως διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς Παπικῆς καινοτομίας, ὅπως γεφυρώσῃ τὸ διανοηθὲν ὑπὸ τοῦ Παπικοῦ ἡμερολογίου χάσμα !.

Ποῖον δικαίωμα εἶχεν ὁ ἔπηλυς οὗτος ἄνευ τῆς γνώμης τῶν ἐπὶ μέρους Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου γὰρ συγκαλέσῃ Πανορθόδοξον Συνέδριον; Καὶ κατὰ ποῖον νόμον ἢ κανόνα ὁ ἀρχηγὸς μιᾶς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας ἀπεφάσισε τὴν ἀκύρωσιν ἀποφάσεως ὄλων τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς, γενομένης ἐν τῇ ὑπὸ τῶν ἐξεχόντων μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κων)πόλεως Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ Πατριαρχῶν, Ἱερεμίου τοῦ Β' Κων)πόλεως, τοῦ Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, τοῦ Ἀντιοχείας Ἰωακείμ καὶ Ἱεροσολύμων Σωφρονίου, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἡμερολογίου καὶ Πασχαλίου; (Δοσιθ. Τομ. Ἀγάπης 538. πρὸλ. Βαφ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Τομ. Γ' 125),

Ἐπιτρέπεται ἢ ἀκύρωσις ἀποφάσεως μελζονος Δικαστηρίου ἐν τοῖς πολιτικοῖς ὑπὸ ἐλάσσονος;

Δικαιοῦται τὸ Πρωτοδικεῖον λόγου χάριν γὰρ ἀνατρέψῃ ἀπόφασιν τοῦ Ἐφετερίου;

Τοὺς ἀσεβοῦντας ἀπέναντι τοῦ καθεστώτος τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας ἐπισκόπους δὲν σέβονται οὔτε οἱ ἄρχοντες οὔτε ὁ λαός.

Τοὺς ἐκλαϊκεύοντες τοὺς ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου καὶ διὰ διαφόρων καινοτομιῶν ἐκτραχιάζοντες τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς καὶ ἀγίας βασι-

λικής ὁδοῦ, ἣν διεχάραξαν αὐτῇ Πατέρες Θεόφρονες καὶ Σύνοδοι Θεο-
σύλληκτοι ἐξευτελίξει καὶ περιφρονεῖ ὁ λαός.

Ἴδου ποῦ κεῖται τὸ βαθύτερον αἷτιον τῆς κακοδαμονίας τοῦ κλήρου.

Ἴδου διατί αἱ τέως πλούσιαι δωρεαὶ τοῦ λαοῦ ὑπὲρ τῶν Ἐκκλησιῶν
καὶ κληρικῶν δὲν ἐπαρκοῦσι σήμερον διὰ νὰ κορέσωσι τὴν πείναν καὶ
βελτιώσωσι τὴν οἰκτρὰν καὶ ἐλεεινὴν θέσιν αὐτῶν.

Ε΄.

Αἱ καινοτομίαι τοῦ κ. Μελετίου Μεταξάκι οὐ μόνον τὰ ἐν ἀπλότῃτι
καρδίας Ὁρθοδόξως πιστεύοντα, καὶ μὴ ἐπιδεκτικῶν προσθηκῶν ἢ και-
νοτομιῶν τὸ ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς θεωροῦντα, πιστὰ τῆς Ὁρθοδο-
ξίας τέκνα ἀπεμάκρυνεν τῶν Ἱερῶν Ναῶν, καὶ ἐπέφερον τὴν ἐρήμωσιν
ταιοῦτων τῆς ὑπαίθρου· ὡς ἐκ τούτου δὲ ἀπεστέρησαν τοὺς ἱερεῖς τῶν
προσφορῶν καὶ κληρικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων καταδικάσασαι οὕτω
αὐτούς τε καὶ τοὺς Ναοὺς εἰς μεγάλην πτωχείαν, ἀλλὰ καὶ τὰς τέως
ἐν ἐπιζήλω ἀδελφικῇ ἀγάπῃ συμπνοίᾳ, ἐνότητι πίστεως καὶ ταυ-
τοχρόνου λατρείας καὶ δοξολογίας τοῦ Ἁγίου Θεοῦ διαφημιζομένας πρε-
σβυγενεῖς καὶ θυγατέρας Ἀυτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἀνατολικῆς Ἐκ-
κλησίας, λυπηρὸν εἰπεῖν, διήρθεσαν εἰς τρία· εἰς δύο μὲν ἐμάδα κατὰ τὸ
ἡμερολόγιον, εἰς τρίτην δὲ κατὰ τὸ Πασχάλιον.

Καὶ ἐγενόμεθα μάρτυρες θλιβεροῦ γεγονότος, καθ' ὃ ἡ Ὁρθόδοξος
Ρουμανικὴ Ἐκκλησίαι πέντε Κυριακὰς ἐγωρτίτερον τῶν λοιπῶν Ὁρθοδό-
ξων Ἐκκλησιῶν ἐώρτησε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ Ἅγιον Πάσχα, ἐπὶ προ-
φανεῖ καταπατήσει καὶ ὑβρεῖ τῶν ἀποφάσεων καὶ εὐχῶν τῆς α' Ἀγίας
Οἰκουμενικῆς Συνόδου·

*« Ἐνθα καὶ περὶ τῆς Ἀγιωτάτης τοῦ Πάσχα ἡμέρας γενομέ-
νης ζητήσεως ἔδοξε κοινῇ γνώμῃ καλῶς ἔχειν ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας
πάντας τοὺς ἀπανταχοῦ ἐπιτελεῖν· τί γὰρ ἡμῖν κάλλιον, τί σεμνό-
τερον ὑπάρξει δυνήσεται τοῦ τὴν ἑορτὴν ταύτην, παρ' ἧς τὴν τῆς
ἀθανασίας εἰλήφασμεν ἐλπίδα μιᾶ τάξει καὶ φανεροῦ λόγῳ παρὰ
πᾶσιν ἀδιαπίπτως φυλάττεσθαι ;»* (Ἐγκ. Ἐπισ. Κων. Μεγάλου).

Τὴν κτηπέτησιν τούτην τῆς ἐνότητος τοῦ πνηγυρισμοῦ τῆς Λαμ-
προφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὡς γνωστόν ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλη-
σία ἐπλήρωσε διὰ τῆς ἀποσχίσεως τῶν ὀρθοδόξων τῆς Βεσσαραβίας καὶ

ἄλλων Ὁρθοδόξων Ρουμάνων περὶ τὰ 8 ἐν ὄλῳ ἑκατομμύρια συμπανηγυρισάντων τὸ ἅγιον Πάσχα μετὰ τῶν τηρησάντων τὸ ἀρχαῖον καθεστῶς τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Οὐδεὶς εὐχεται νὰ γίνῃ μάντις κακῶν.

Ἄλλ' ὁ σημερινὸς ἀσέληνος καὶ ζοφώδης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐρίζων παρουσιάζει τόσα κακὰ γνωρίσματα καιρῶν ἐξ ὄλων αὐτοῦ τῶν σημείων, ὥστε, ἂν συντόμως, κατ' ἐμὲ κριτήν, κατὰ θείαν παραχώρησιν, καὶ πρὸ τῆς ἐσπευσμένης πρὸς τὰ ὀπίσω τροπῆς ἡμῶν, πρὸς τὰς Συνοδικᾶς δηλονότι καὶ Πατερικᾶς διδασκαλίας καὶ παραδόσεις, συγκληθῆῖ μεγάλη ἢ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ὑπάρχει φόβος, μὴ ἢ τέως ἐνιαίᾳ Ἁγία Ἀνατολικῆ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία κατατμηθῆῖ ἐριστικῶς οὐχὶ εἰς τρία, ἀλλ' εἰς πολλῶν πλείονα ἐκκλησιαστικὰ συγκροτήματα, ἀλληλοεγκαλούμενα καὶ ἀλληλοδακνόμενα, πρὸς ὕβρισμα τοῦ Σιωνισμοῦ καὶ αἰσχος τῆς σήμερον Ἱεραρχίας.

Οἱ φόβοι μου οὗτοι ἐνισχύονται, ὅταν λαμβάνω ἀνά χειρας τὸ πρόγραμμα τοῦ διαγράμματος τῶν ἐργασιῶν τῆς μελλούσης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὸ διαβιβασθὲν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους Ἀρχιερεῖς πρὸς μελέτην.

Ἐκεῖ βλέπω ἀναθεώρησιν τῆς ὄλης ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας καὶ προσαρμογὴν αὐτῆς πρὸς τὴν παρούσαν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι λοιπὸν ἐπιδεκτικοὶ προποποιήσεων καὶ ἀλλοιώσεων οἱ κανόνες τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν Θεοφόρων Πατέρων, ὥστε νὰ μεταπλάττωνται κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀντιλήψεις ἢ καταστάσεις τῶν ἐκάστοτε Χριστιανικῶν κοινωγιῶν.

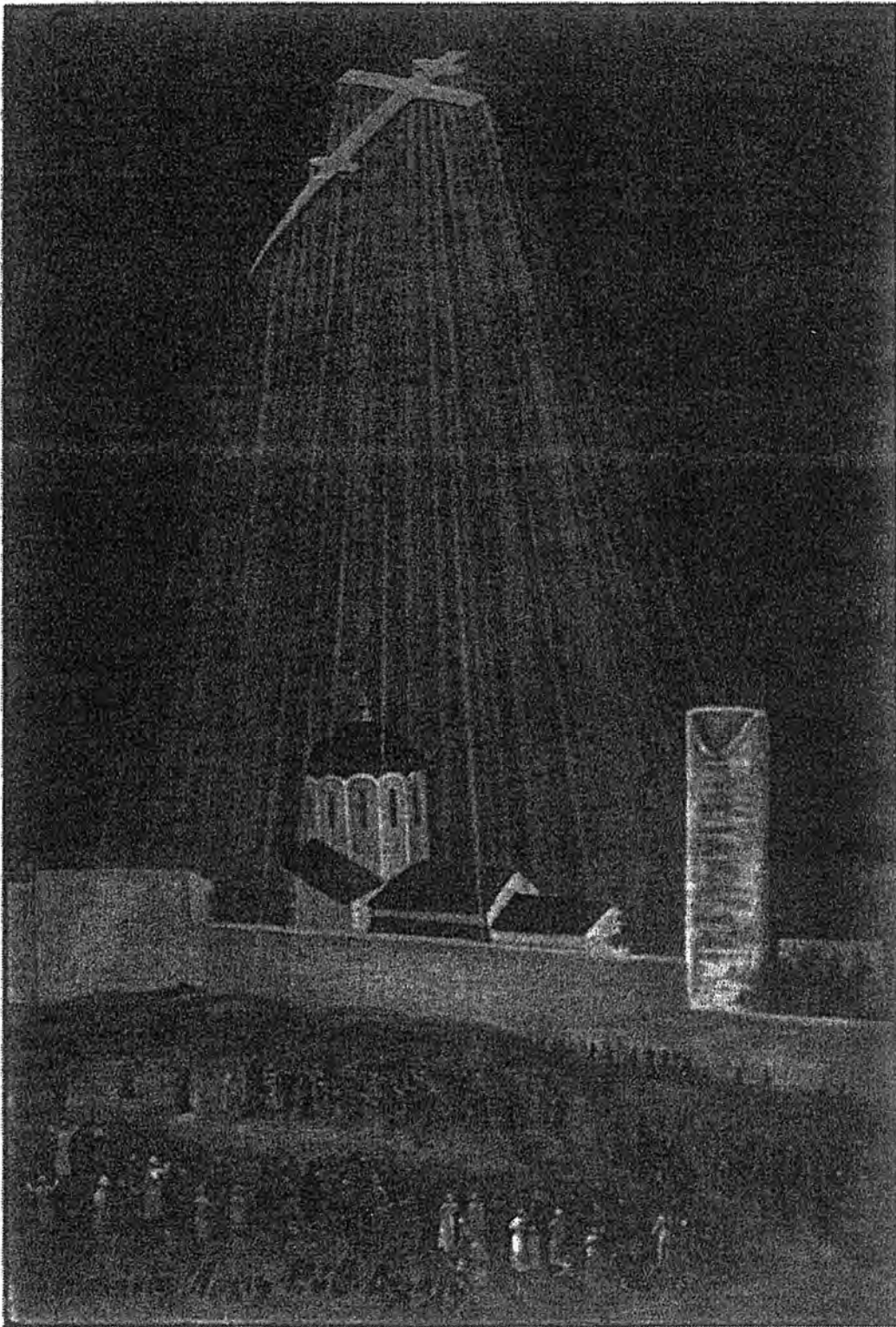
Βλέπω τὴν ἐκ παντὸς τρόπου προσπάθειαν πρὸς ἐπικοινωνίαν καὶ ἔνωσιν ἐν Ἀγάπῃ Χριστοῦ μεθ' ὄλων τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Καὶ ἀπορωῶ, τί σημαίνει τὸ ἐκ παντὸς τρόπου; πάσῃ ἐπομένως θυσίᾳ, πάσῃ τροποποιήσῃ τῶν πιστευτέων καὶ πρακτέων καὶ πάσῃ ἀλλοιώσῃ καὶ πάσῃ ἀποδοχῇ τῶν πολυπληθῶν παραδοξολογιῶν τῶν ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως διὰ τῆς προτεσταντικῆς ἐλευθεροφροσύνης ἀπομικρυνθειῶν Χριστιανικῶν αἰρετικῶν συγκροτημάτων;

Βλέπω ζήτημα διακρίσεως Θεολογουμένων ἀπὸ δογμάτων καὶ ἔρων πλάττωσιν.

Καὶ διερωτῶμαι· ἄρά γε αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ Πνευματοφόροι Πατέρες καὶ ἐπὶ τόσους αἰῶνας θεολογοῦντες Ὁρθόδοξοι Ἱεράρχαι μεγάλοι καὶ Διδάσκαλοι, ἐπὶ Θεολογία καὶ Σοφία διαπρέψαντες δὲν ἔχουσι κάμει τὴν διάκρισιν ταύτην, παρατηρουμένην ἤδη ἐν αὐταῖς ταῖς

Η ΘΕΟΘΕΝ ΒΕΒΑΙΩΣΙΣ

Διατράνωσις τοῦ Θεοῦ κατὰ μεταρρυθμιστῶν ἡμερολογίου δείκνουσι, τό ἐν καιρῷ ὀλονυκτίου ἀγρυπνίας ἀνωθεν τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου πέραν Συν/σμοῦ Ν. Ἑλβετίας πρὸς Ὑμηττόν, ἐμφανισθέν τό 1925 καί ἐπὶ 1/2 ὥρας φωτοβολῆσαν σημεῖον τοῦ Σταυροῦ τῆς 26ης μεσονυκτίου (13ην Σεπτεμβρίου πρὸς 14ην) πρὸς ἔκκληξιν ἐκκλησιασθέντων καί ἀστυνομικῶν.
(Βλ. ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ», Ἰ Αθηνῶν 27/9/25).

ΕΚΡΙΠ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΡΟΥΣΟΥΛΑΚΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ-ΕΤΟΣ 2004-ΠΕΡΙΟΔΟΣ 37

ΤΙΜΗ ΦΥΛΑΚΟΣ ΔΡΑΧΜΗ ΜΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ

ΑΝΙΕΡΟΣ ΔΙΩΓΜΟΣ ΠΙΣΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΣΙΔΑΙΔΑΣ ΔΕΟΥ ΝΑ ΜΕΤΑΒΟΥΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΝ Η ΕΥΔΑΒΗΣ ΘΕΩΡΙΑ ΔΙΔΑΧΤΑΙ ΜΕ ΤΑΣ ΔΟΥΚΑΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΑΝΤΙΔΑΣ!

Κοιτώντας Έλληνας έχοντας το δικαίωμα από το Σύνταγμα να μεταβαίνωσιν ελεύθερα όπου θέλουν οι Έλληνες Χριστιανοί ορθόδοξοι έχοντας την πίστη αυτήν και την θρησκείαν αλώβητον από την σημερινή των νεοεπεισεών κληρονομοθεολόγων άνδρας, γυναίκες και παιδιά έχι μόνον από τας Αθήνας και τών Ηπείρας άλλα και από όλα τα προάστια και χωρία άφησαν τας οικίας των, αφήσαν τας εργασίας των και έπρεξαν με ισράν έπιθυμάν εις τών Ηπείρας ίνα έπιδικασθούν του νεολογούντος άποστολάριου και μεταβούν εις Τήνον διά να προσκύνουν την Θεοματωργόν Θεοκόνη τής Ευαγγελιστρίας. Είνα σημερον ή εορτή του Ευαγγελισμοσού κατά το πάτριον ήμαρμόλογον. Αυτό προσεδούσαν, έστί αυτό εύρον από τους πατέρας των. Αυτό προσεδούσαν έστί αυτό γνωρίζουν από την εκκλησιαστικήν ιστορίαν δύο χιλιάδων έτών. Αυτό προσεδούσαν έστί αυτό άναπαυρισμένοι εις τήν θρησκυπηγή των πίστιν. Και έχουν από το Σύνταγμα, από πάντα γραπτών και άγραφον νόμον το δικαίωμα να άσποδν την λατρίαν των όταν και όπως αυτοί νομίζουν ότι πρέπει να τήν άσποδν. Άλλα κτελλόμενες εις Ηπείραϊά εύρον τα νεολογούντα πλάστον θεομάταν εις το λιμεναρχείον και οι άνθρωποι τής εξουσίας τους δεσπαρίζουν.

Απαγορεύεται να μεταβήτε εις Τήνον!

Τίνος εινα ή βιαστική αυτή Ηλιος δικτατορία, ποιος τράνονος, ποιος τής Ερώσης αυθεντής; Εκμετα εις ελεύθερον Κράτος; Ζώμεν υπό Σύνταγμα; Ζώμεν Έκκλησιαστικόν Προσεδούσαν ελεύθερον Ορθοδόξον;

Όχι! από τής ημέρας τής Επαναστάσεως 1-17) Ορίου 1822 ερχομίσιαμεν τα πάντα. Φρόνος, πολιτεύμα, Σύνταγμα, ελευθερία έπρασιν κάτω ποδοπατηθέντα από το χρυσόν πάλμα άλλων σπυθοφόρων. Έμειναν ορθά ή Έκκλησία.

Άλλ' εύρήθησαν άνθρωποι εξ αυτού του κόλλου τής Έκκλησίας, ισραήλεις χωρίς θρησκυπηκήν συναίσθησιν, να πωλίσουν τήν έρπ και τή όσια τής Έκκλησίας και τής Θρησκείας εις τήν Επαναστάσιν διά να χρυσούν ύπ' αυτής Αρχηγού τής Έκκλησίας!

Και χρισθόντας έπέθεναν έπ' αυτούς διά να τήν διαφθείρουν, να τήν ευλήσασιν, να τήν εξουθενώσασιν!

Αλλά ήθονήν εκόστου και άκολάστου έθεσαν τήν βέβηλον χειρα των έπ' αυτής και εξέσχισαν, ότι ζηλοτύπως έφύλαττε και έλεον το τίς τίς εκείσε αιώνων. Έσχισαν το ήμαρμόλογόν τής δια να τήν ομαμορψώσουν προς τας έπαιροβούσους Έκκλησίας. Και τώρα ότι ο Λαός έπιμένει να βάλη νι διαφυλάξη τήν παλαιάν Έκκλησίαν του και να στερεώση ό,τι αυτοί οι ίργαται τής Έκκλησιαστικής Ζήτησος να κρημνίσουν. Τώρα ότι ο Λαός ύψώνει τήν θρησκυπηκήν πίστιν του υπέρνω του χαμηλάου και κοσμοπολιτικόν προγράμματος του Αρχηγού τής Έκκλησίας ζητεί ούτως μετά των Ευθερωνώντων να διαλύση τήν ψυχήν του Ορθοδόξου Χριστιανικού Λαού και κρημίσουν τόν θωγαμύν αυτού έμπαζών τήν πίστιν του, χλευάζών τήν θρησκυπηκήν του αείθωμα, στυριζών αυτός τας προσαυχάς του.

Αυτό έδεν εινα ή λιμεναρχής όστις έθεσε χείρας τήν Τήνον αμρόπλασιον και άρκε να διασυνταραχθούν εις τας όδοβας άνδρας, γυναίκες και παιδιά σπυροβαντες εκ των χωρίων μετά τόν άποσκευών των και μη έχοντας ποδ να διασυνταραχθούν. Αυτό εινα ή άυτονομική αρχή και ή δύναμις τής θημοσίου άσφαλαίας. Είνα αυτός ο αρχηγός τής Έκκλησίας, ο ήλιος όστις άφώριος τής κληρονομίας τής Τήνων, όστις συνάλαθε και έφύλαττε τις ιερατής, όστις επαναλάθει εις επικουρίαν τήν υποκρίπταν τής χωροφυλακής δια τών λαών τής Ηπείρας. Είσταγνη τής των θωγαμύν του ορθοδόξου λαού εινα ή Αρχιεπισκόπος Αθηνών. Και ο ύπουργος των Εσωτερικών και ή Ευθέρηντης άγρωτρωτοι αυτού εχρησιμοποίησαν χείρας τας ανελίας δια να διαλύσουν χριστιανούς ορθοδόξους μεταβάντας εις τήν Ιεραυλήν ίνα παρακλίσουν ήχι να μη πληρώσουν φόρους, ήχι να πληρωθούν έπιδόμετα και θαυθήματα, ήχι να αντιπράξουν εις κρημίσαν σύμθεσιν, αλλά να παρακλίσουν να τους έπιστραφή να μεταβούν εις τήν Ευαγγελιστρίαν να προσκυνήσουν.

Εξέμεθα λοιπόν επί των ήμερων και οι θωγαμοι τας όσους έλαβε, έπ' τήν Κλησίαν και εχ κρημίσαν τον δέ π...

αδών του Μεγαροπολίτου Αθηνών εις τας τρέχουσας τών Νομοσυναγωγών; Ζώμεν ύπό τούς Ερωματικούς Αυτοκράτορας ή ύπό τούς Ηπάρας τής Επείρας Εξέτασεως; Έν ένόμωτι τίνος Θεοκού θείου ή ανθρώπινου ήμμοβόθησαν χείρας Χριστιανοί να μεταβούν να προσκυνήσουν τήν εκόνω τής Ευαγγελιστρίας; Έν ένόμωτι τής τάξεως; Ηλιος εκ των πιστών, ποιος εκ των γηρωτών, ποιος εκ των γυναικών Αθηνών, ποιος γυναίκες και ποία παιδιά έσκεψθησαν να διαταραχθούν τήν τάξιν; Και θετεί έπιστραφή εις τους αυτούς πιστούς να έπιστραφούν εν μέσους Αθηνών τής Θεοματωργίας κατά το παλαιόν ήμαρμόλογον και να μείθουν και τών Χωριών εις τήν Βαλασσα; Πέν επρωσάπη όε να μεταβούν εις Τήνον να προσκυνήσουν;

Νομίζεις ή Αρχιεπισκόπος Αθηνών, νομίζεις ή Επείρα Σύνταγμα, νομίζεις ή Ευθέρηντης; Ότι δια θεματόν τήν θρησκυπηκήν ψυχήν ένός Λαού με τήν βίαν και τήν θωγαμύν; Νομίζεις ότι κλειει δια τής βίρας ένα κρατήρα όστις θρωξεί εις τήν ψυχήν τούτων Χριστιανών; Ας προσέχη πρό πάντων ο έπίσημητής τών ίεραρχιστασικών μετόων Αρχιεπισκόπος.

Ας προσέχη ή ένόμως άσυνταροσος Επείρα Σύνταγμα. Ες λάος ή έμπαζομένης και θεσμευόμενος εις τας θρησκυπηκάς του παποίθησας δεν έχει ύπλο. Εχει όμως άνοχη. Και δύναται να εξορίση μεταν ήμεραν δια αύτών όσα πρόσωπα εβρη κλειντα τών ελεύθερον θρώμον του εις τας προσκύνηται, εις πσαν ήμέραν, εις πσαν ώραν καθ' ήν ήθρησκυπηκή του παποίθησας του ύπαγορκεται να μεταβή και προσκυνήσιν. Ας προσέχη το ζήτημα του Έκκλησιαστικού ήμαρμόλογίου, κακώς το εξέλαθον ως ζήτημα ένδιαφέρον ήμεροντας ή γραβήκα. Είνα ζήτημα κοινώς θρησκυπηκάς συνειδήσεως ήτις εβγεταιται και φωνησεταιται ύταν θεσμεύεται. Ες δε θρησκυπηκάς φωνησταιμός εβγαπόμενος δια του παποίθησας και του θωγαμοσού δύναται να παραστρώ ήχι μόνον εκκλησιαστικώς θρώμους, αλλά και πολιτεύματα και Κράτος, άφρώνως έπιχερωνται να τών υποτάξουν και τόν βαμίσουν υπό τής λύγχεσ των.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 7 Απριλίου

ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ

Το Κράτος αποδενκνύται πάντοτε κοινώμενον και ένικανον διά να προλάβη δια διαστρέψεται εις βάρος τής περιουσίας των πολιτών, τής ασφαλείας, τής ήσυχίας του. Ένα σπείρα δολόητος έμπερησών έσυρηθεί το έν μετά το άλλο έργασίαι, άποθήκας, μασισηματα, το Κράτος έν άπαιτητήν κήν ήν ύπαγειν τοιαύτης σπείρας. Και παρ' άλλων ή σπείρα αυτη να κούση και αυτό το Κράτος. Εύτυχώς μετά τούτους έμπερησούς και καταστράφας ένινήθη ή δοσινομία και συνάλαθε τους έμπερησούς. Προληπτικώς όμως ουδέν ήδυνήθη να πράξη. Και τοσίο αποδενκνύει τήν πλήρη χρεωκοπίαν.

ΑΙ ΤΟΡΓΙΛΑΙ

Η χθεσινή συζήτης εν τη Βουλή έπι το σέκνύλων των τομυλλών άπόδειξεν ότι αυτοί εινα ύπρηστοί και οι νεόνομοι δοκιμαί, οι τσον διαδημιώβουσι διά τήν ήδεν έντυπίαν των, διατίσταν κατά τήν έπιστημονικήν ανάλυσιν τών δεδομένων των δοκιμών, τήν άφρησιαν των, ύπεν το Κράτος από τής άπόστειας των τομυλλών εινα άσποδν. Και ύστέρωθεν καταβόλεται προσπαθει τις διακιολόγησιν τής άκαυσάλατους παραγγέλιας των, έν όι θεύδουσι και οι έννοχοι τής παραλαβής των άφρησιαν τομυλλών έπρεπα να εχιν παραμωδή εις τήν δικαιοσύνην.

ΟΙ ΕΜΠΡΗΣΤΑΙ

Ότι εινα ύποκαυτη ή άρχή και μεν' υδών διας ή νόμος άποδειχθη εβρηθεί. Αι κομμοί του βαββασιου, του Κοσμοπολιτισμο, των παντοκρατορικών Πειραθών ήμας έμαρμόλογον χείρας άνοχησας ή άπναυλάσταις εν τών άναρησταις οι έμπερησώται έχουν αντεβρη και ένικήτας καταστράφας, οι αυτοί άποδενκνύται μεγάλω άσφαλασίαν έχρησιμοκομισών τους έμπερησούς δια τας κομμοτάς. Η άνοχησικήν περίπει να εινα άπαικίτος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

Η άνοχη ή ένόμως πρσβήσιν τον νερουθόνα κερδών του αφρωδώς άποστανότας εν Ρώμη κρησών παραβουή τής Ελλάδος άρηγιεσιν Πλατώς, Αδουφρος και άνακίθουται εις τήν άπαικίτησιν των άφρησταις, άφρωδώς και ήδεν τών εσπών. Είνα άποσβήσιν μετά μαμράν και εβδόμενον άφρησταις εις τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαικίτησιν τών βασιλείων του έπρωσιμειών τών βασιλείων του έπρωσιμειών εις τών άφρωτων τών άφρωτων τών ίδιωτικών βίαν, τών άπρωτων έπρωσιμειών από τού να άφρησταις εις νομμοτασιν προπαυάντα εν τώ έντερον. Αφρωδώς, υσβαρδ, άφρωσιμειών εις τών άφρωτων ύπρησταις ίδιωτικής έργατικής τής άποστειλής του και ένέμωται εις τας ίδιους και άφρωσιμειών δια εβδόμενον παραβουήσιν εις άπαι

καὶ τῆς ὀρθοκλασίας εἰς τὴν ἑπιπέδω
κάσασιν διὰ τὴν χρυσίου ὑπὸ ἀν-
τιθέσιν Ἀρχηγῶν τῆς ἑκκλησίας ἡ

τὴν ἑπιπέδω ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἑπιπέδω
ἑκκλησίας ἀποκαταστάσιν ἐπὶ τῶν ἡμε-
τέρων

καὶ τὴν ἑπιπέδω ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἑπιπέδω
ἑκκλησίας ἀποκαταστάσιν ἐπὶ τῶν ἡμε-
τέρων

Ἐπιπέδω ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἑπιπέδω
ἑκκλησίας ἀποκαταστάσιν ἐπὶ τῶν ἡμε-
τέρων

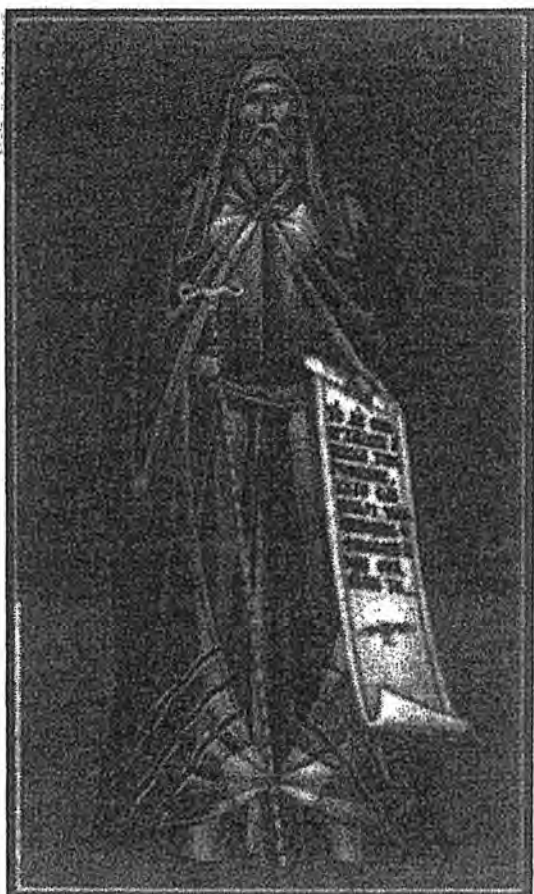
Ἐπιπέδω ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἑπιπέδω
ἑκκλησίας ἀποκαταστάσιν ἐπὶ τῶν ἡμε-
τέρων

Ἐπιπέδω ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἑπιπέδω
ἑκκλησίας ἀποκαταστάσιν ἐπὶ τῶν ἡμε-
τέρων

Ἐπιπέδω ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἑπιπέδω
ἑκκλησίας ἀποκαταστάσιν ἐπὶ τῶν ἡμε-
τέρων

Ἐπιπέδω ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἑπιπέδω
ἑκκλησίας ἀποκαταστάσιν ἐπὶ τῶν ἡμε-
τέρων

Ἐπιπέδω ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἑπιπέδω
ἑκκλησίας ἀποκαταστάσιν ἐπὶ τῶν ἡμε-
τέρων

Εικών τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Γ' τοῦ Τραπεζοῦ, ὁστις προήδρευσε, εἰς τὰς τρεῖς Πανορθόδοξους Συνόδους τοῦ 16ου αἰῶνος, αἱ ὁποῖαι κατεδίκασαν καί ἀναθεμάτισαν τό Νέον ἡμερολόγιον.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' ὁ Μεγαλοπρεπής, ὅστις διὰ τῆς Ἱστορικοῦς Ἐγκυκλίου τοῦ 1904 ἀρνηθεῖς, ἀπέτρεψε τότε τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ πασακοῦ ἡμερολογίου.

Ὁ ἀνωτέρω εἰκονιζόμενος «Κύριος» μέ λαϊκὴν περιβολήν, εἶναι ὁ «Οἰκουμενικός Πατριάρχης» Μελέτιος Δ΄ Μεταξάκης, εἷς ἐκ τῶν προτεργατῶν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀπεφασίσθη ἡ εἰσαγωγή τοῦ Νέου ἡμερολογίου.

Γρηγόριος ὁ Ζ΄ Οἰκουμενικός ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ ὁποίου ἐφηρμόσθη τό Νέον παπικόν ἡμερολόγιον.

Ὁ εμπνευστής τῆς αἰρετικῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1920 Τοποτηρητῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Δωρόθεος Προύσης.

Αὐτή ἡ ἐγκύκλιος εἶναι ὁ καταστατικός χάρτης τῶν Οἰκουμενιστῶν.

Ὁ πρωτεργάτης τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος. Ὁ οὐσιαστικός ὑποκινητῆς τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου.

Ὁ ἀρνητὴς τοῦ Χριστιανισμοῦ, «Ἀρχιεπίσκοπος» Ἀμερικῆς Ἰάκωβος καμαρώνει ἐν μέσῳ αἰρετικῶν καὶ ἐκπροσώπων ἄλλων θρησκειῶν

ἀκόμη καὶ Ἑβραϊσμοῦ πειθαρχῶν οὕτω εἰς τὴν προώθησιν τῆς συντελουμένης Πανθρησκείας.

Ὁ Ἀθηναγόρας, ὡς γνήσιος αἰρετικὸς οἰκουμενιστὴς πού ἦτο, τὸ ἔτος 1952 ἐξάπελυσε πατριαρχικὴν Ἐγκύκλιον, μὲ τὴν ὁποῖαν προέτρεπε τὰς κατὰ τόπους Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὸν ὀργανωμένον Οἰκουμενισμόν, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινε! Τὸ ἔτος 1964 συνηντήθη ἀντικανονικῶς μὲ τὸν ἀμετανόητον αἰρεσιάρχη Πάπαν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀνεγνώρισε καὶ αὐτόν καὶ τὴν αἵρεσίν του.

Ὁ Ἀθηναγόρας παραδίδεται εἰς τὸν αἰρεσιάρχη Πάπαν.

Ὁ πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β΄ ἀναγνωρίζει τὸν Ἰουδαϊσμόν καὶ ὁ ἀρχираββίνος τῆς Ρώμης δέχεται τὸν νέον προσήλυτόν του εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν συναγωγὴν! Μὲ τὸν Ἑβραῖον καὶ ἀντίχριστον τοῦτον πάπα συνελειτούργησεν ὁ «προκαθήμενος» τοῦ Φαναρίου Δημήτριος. Αὐτοὶ λοιπὸν ἐτοιμάζουν τὴν ὁδὸν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀντιχρίστου, τὸν ὁποῖον θα προσκυνήσουν πρῶτοι οἱ ἴδιοι, μαζί με τοὺς Ἑβραίους.

Ὁ Ἀρχираββίνος ὁδηγεῖ τὸν Πάπαν εἰς τὸν ἀντίχριστον Ἰουδαϊσμόν.

Μέ τούς Έβραίους

Τόν Ἀπρίλιον τοῦ 1986 ὁ Παπισμός κατέπεσεν εἰς τό τελευταῖον στάδιον τῆς ἀντιχρίστου ἀποστασίας του. Ὁ αἵρεσιάρχης τοῦ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β΄ ἐπῆγεν εἰς τούς Έβραίους καί προσεκύνησε μέσα εἰς τήν έβραϊκήν Συναγωγήν τῆς Ρώμης!

Έβραῖοι νοοῦνται ἐδῶ, ὄχι ὄλοι, ἀλλά οἱ ἀπόγονοι τῶν Έβραίων, πού ἐσταύρωσαν τόν Χριστόν, καί παραμένουν ἄπιστοι καί ἀντίχριστοι, ὅπως οἱ χριστοκτόνοι πατέρες των. Μέ αὐτούς λοιπόν τούς Έβραίους τά ἔφτιασεν ὁ Πάπας καί εἰς αὐτῶν τήν Συναγωγήν ἔκαμεν τό ἀντιχριστιανικόν προσκύνημά του.

Κατά το έβραιοπαπικόν τοῦτο προσκύνημα ὁ Πάπας ἐπεσκέφθη τήν Ἰουδαϊκήν Συναγωγήν τῆς Ρώμης καί τόν Ἀρχираββῖνον της. Καί ἐνῶ εἰσήρχετο εἰς τήν μάνδραν τῶν Έβραίων, ἡ έβραϊκή χορωδία, γράφει Ἰταλική εφημερίς, ἔψαλλε τό «Ἄνι Μααμίν», πού σημαίνει, πιστεύω εἰς τήν ἔλευσιν τοῦ μεσίου, δηλαδή τοῦ ψευδομεσίου Ἀντιχρίστου (1).

Μέσα εἰς τήν έβραϊκήν Συναγωγήν ὁ Πάπας ἐχρησιμοποίησε τήν Ἁγίαν Γραφήν ἀσεβῶς ὑπέρ τῶν ἀντιχρίστων Έβραίων. Ἀνέγνωσεν ὑπέρ αὐτῶν τόν 133ον Ψαλμόν καί ἔτσι ἀνεγνώρισε τόν ἀντίθεον τώρα Ἰουδαϊσμόν, τοῦ ὁποίου κύριον γνώρισμα εἶναι ὁ παλαιός Ναός τοῦ Σολομῶντος. Ἐνῶ ὁ Ναός ἐκεῖνος κατελύθη ἀπό τόν Κύριον διά παντός, ὁ Πάπας προέτρεψεν ἀντιχρίστως τούς ἀπειθοῦντας εἰς τόν Θεόν Έβραίους, νά τόν ἀνοικοδομήσουν καί, «ἐστῶτες» «ἐν αὐλαῖς» τοῦ Ναοῦ των, νά εὐλογοῦν τόν Θεόν των (1). Εἶναι δέ Θεός τῶν Έβραίων τούτων ὁ διάβολος, ὅπως ἀπεκάλυψεν ὁ Κύριος. Διότι «ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρός τοῦ διαβόλου ἐστέ», εἶπε κάποτε πρὸς αὐτούς (2).

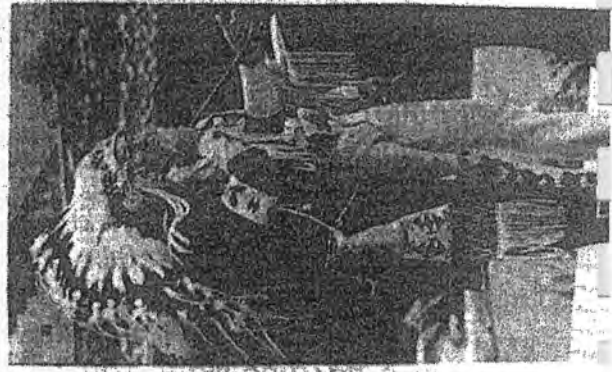
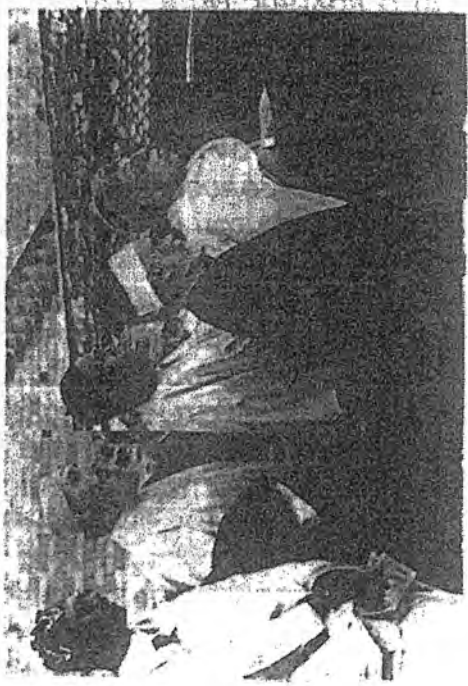
Μέ τήν ἀσεβῆ ταύτην ἐπίσκεψιν τοῦ Πάπα ὁ Παπισμός ἐταυτίσθη πρὸς τόν Ἰουδαϊσμόν καί οἱ πιστοί εἰς τόν Πάπαν παπικοί πρὸς τούς Έβραίους τῆς ἀντιχρίστου ἀποστασίας. Ἀπό τήν μεγάλην ταύτην πτῶσιν ὑπολείπεται πλέον μόνον ἓν. Δηλαδή ἡ ὑποστήριξις τοῦ ἐρχομένου Ἀντιχρίστου ἀπό τόν Πάπαν ὡς Ψευδοπροφήτην, περί τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ἡ Ἀποκάλυψις (3).

(1) Ἰταλικῆς Ἐφημερίδος «La Ρεπούμπλικα», 28-10-1986. Ὁρθόδοξος Τύπος», 7-11-1986, σ.4.

(2) Ἰωάν. η΄44.

(3) Ἀποκάλ. ιγ΄11-18.

**ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΝΟΝΘΗΛΕΥΜΑ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ
Η ΠΑΝΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ Η ΟΠΟΙΑ
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ**

Αι άνωτέρω φωτογραφίαι
έλήφθησαν από τό Γερμανι-
κόν περιοδικόν: (basis Heift

Καί μέ τούς μάγους!

Ἡ δαιμονική ἀποστασία τοῦ Παπισμοῦ ἀποδεικνύεται τούς τελευταίους καιρούς ἀναντιρρήτως. Μετά τήν πνευματικήν ἔνωσιν τοῦ Πάπα μέ τούς ἀντιχρίστους Ἑβραίους, ἤλθεν ἡ ἔνωσις του καί μέ τούς εἰδωολάτρας καί μέ τούς δαιμονολάτρας μάγους!

Ἦδη πρό τοῦ γεγονότος τούτου, ἤτοι τό ἔτος 1973, ἐγράφετο ὅτι 400 περίπου «παπικοί κληρικοί» παρουσιάζουν «ὑπέρμετρον ζῆλον στό ζήτημα τῆς μαγείας! Μερικοί ἐξ αὐτῶν, κατόπιν εὐλογίας μάλιστα τῶν παπικῶν ἐπισκόπων, μετά ἀπό κάθε λειτουργίαν κάμνουν εἰς τούς πιστούς» παπικούς «ἐπιδείξεις τῆς μαγικῆς τέχνης» των. «Οἱ παπικοί αὐτοί παπάδες δέν παραλείπουν, να κάμνουν καί εἰδικούς κύκλους τῶν φίλων τῆς μαύρης μαυγείας ἀπό τούς πιστούς τῆς ἐνορίας των»! (1).

Τό δέ παρελθόν ἔτος 1986 συνέβησαν γεγονότα, πού ἀποδεικνύουν, ὅτι τό Βατικανόν τοῦ Πάπα ἀληθῶς δαιμονοκρατεῖται. Τήν 27.10.1986 ἐγένεν εἰς τήν Ἀσίζην τῆς Ἰταλίας ἐσχάτη παπική πτώσις, κατά τήν ὁποίαν ὁ αἰρεσιάρχης Πάπας ἀνεγνώρισεν ἀκόμη καί... τήν μαγείαν! (2).

Δαιμονική συμπροσευχή

Τήν 27.10.1986 ἐγένεν εἰς τήν Ἀσίζην ἀληθινός παπικός χαλασμός. Παπικοί, προτεστάνται, «Ἑβραῖοι, μουσουλμάνοι, ἐρυθρόδερμοι, μάγοι, βουδδισταί», «σίχ, ὀπαδοί τοῦ Ζωροάστρου, σιντοῖσταί», ἐξ Ὁρθοδόξων οἰκουμενισταί «καί ἔν παραληροῦν πλῆθος διά» τήν γνωστήν παπικήν «Τερέζαν τῆς Καλκούτας»... συμπροσηυχήθησαν δαιμονοπρεπῶς! (2).

Ὅλοι αὐτοί οἱ ὀπαδοί τοῦ διαβόλου, «ἀντιπρόσωποι» «δῶδεκα θρησκευιῶν» πλάνης καί πολλῶν ἄλλων τοιοῦτων συμπροσηυχήθησαν «ἐπί δύο ὥρας, ἀπό τήν 11ην

ἕως 13ην». Ἡ δαιμονική αὐτή συμπροσευχή «ἐπραγματοποιήθη ἐντός τῆς «χριστιανικῆς» Βασιλικῆς τῆς Ἁγίας Μαρίας τῶν Ἀγγέλων τῆς Ἀσίζης» (2). Δηλαδή ἐντός παπικοῦ ναοῦ, «ὅπου μέ πλήρεις ἱερατικάς στολάς ἐνεφανίσθησαν βουδδισταί», «ἄγριοι φύλαρχοι εἰδωλολάτραι», μάγοι καί ἄλλοι πλανεμένοι» (2).

Τοιοτοτρόπως ὁ Πάπας ἐκοινώνησε μέ τούς εἰδωλολάτρας καί τούς μάγους καί ἀνεγνώρισε τήν μαγείαν, μέ ἓνα ἀληθῶς εἰδωλολατρικόν καί μαγικόν «διάλογον ἀγάπης»!

Πομπή διαβόλου

Κατόπιν ἔγινε μέσα εἰς τήν πόλιν τῆς Ἀσίζης καί πομπή διαβόλου, δηλαδή δαιμονική «λιτανεία».

«Μετά τήν συμπροσευχήν», γράφει ἡ ἰταλική ἐφημερίς, «ἠκολούθησε λιτανεία μέ συμμετοχήν τῶν ἐπισκόπων» « τῶν θρησκευτῶν πρός τήν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου». Ἐκεῖ «ὁ Πάπας ἔλαβε θέσιν εἰς τό μέσον τοῦ ἡμικυκλίου, σχηματισθέντος ἀπό ἐξήκοντα ἱερομένους πάσης φύσεως καί παντός εἴδους. Πρό τοῦ ἡμικυκλίου τοῦτου εὐρίσκετο τό βάθρον, ἐπί τοῦ ὁποίου ἅπαντες ἀνήρχοντο κατά σειράν, νά προσευχηθοῦν» (2).

Ἐπί πλέον, οἱ θρησκευτικοί οὔτοι ἀντιπρόσωποι προσηχήθησαν μέ τούς ὁπαδοῦς των καί κατ' ἰδίαν εἰς διάφορους τόπους τῆς πόλεως (2).

Βδελύγματα

Ἐντυπωσιακός εἶναι καί ὁ τρόπος, μέ τόν ὁποῖον συμπροσηύχοντο αὐτοί οἱ λάτρεις τοῦ διαβόλου.

«Ὅλοι προσηύχοντο κατά τόν τρόπον του ἕκαστος», γράφει πάλιν ἡ ἐφημερίς. «Προσηύχοντο μέ τό πῦρ, προσηύχοντο μέ τό ὕδωρ», οἱ δέ «ἐρυθρόδερμοι προσηύχοντο καπνίζοντες»! (2). Ὅλοι ὅμως προσηύχοντο πρός τόν κύριόν των διάβολον, βεβηλώνοντες ἐπί πλέον τούς ναούς τῆς Δύσεως.

Εἰς «τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου» πρῶτος προσηυχῆθη ὁ Δαλαΐ Λάμα. Ἦκολούθησαν οἱ Ἰνδοῖσταί, οἱ ζευῖσταί, οἱ μουσουλμάνοι, οἱ ἐρυθρόδερμοι κ.λ.π.».
«Εἰς τὸν Ναόν τοῦ Ἁγίου Πέτρου οἱ βουδδισταί καί ὁ Δαλαΐ Λάμα» «ἐκάθησαν εἰς τὸ δεξιόν τῆς ἁγίας τραπέζης», «ἐπὶ τῆς ὁποίας «ἔθεσαν» ἓνα βούδδα», δηλαδή ἐν εἰδῶλον τοῦ Βούδδα των. Ὁ δέ «ἐρυθρόδερμος μάγος» «τῆς φυλῆς τῶν Κράου» «ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τὴν καπνοσύριγγά» του, δηλαδή τὴν μαγικὴν, ἤτοι τὴν δαιμονικὴν, πίππαν του! (2).

Τοιουτοτρόπως ὁ Πάπας ἀνεγνώρισεν πανηγυρικῶς καί... τὴν δαιμονολατρείαν. Δι' αὐτῆς δέ οἱ ναοὶ τῆς Δύσεως, οἱ ὁποῖοι ἐβεβηλώθησαν παλαιότερον ἀπὸ τοὺς παπικούς, ἐρρυπάνθησαν σήμερον καί μέ τὰ βδελύγματα τῶν εἰδωλολατρῶν, τῶν μάγων καί τῶν σατανολατρῶν. Διότι «θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα Κυρίῳ» λέγει ἡ Ἁγία Γραφή (3).

Αὕτῃ εἶναι ἡ πανθηρσκεία τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων, τὴν ὁποίαν ἐτοιμάζει ὁ Πάπας μέ τὸν πανθηρσκειακὸν οἰκουμενισμόν του. Πρὸ ἡμερῶν οἱ ὁπαδοὶ αὐτῆς τῆς δαιμονικῆς πανθηρσκείας ἐώρτασαν τὴν ἐπέτειον τῆς περυσινῆς ἐνώσεως των εἰς τὴν Ἀσίζην.

Υπήκοοι Ἀντιχρίστου

Ἔχει, λοιπόν, ἀποδειχθῆ, ὅτι τὸ Βατικανόν, κυρίως ἀπὸ τὴν 27.10.1986, δαιμονοκρατεῖται.

Κατὰ συνέπειαν, ὅσοι συναγελάζονται, συμπροσεύχονται καί γενικῶς κοινωνοῦν μέ τὸν Πάπαν καί τοὺς παπικούς, ὅσοι ἐφαρμόζουν τὸν παπικὸν νόμον καί ἀκολουθοῦν τὰς παπικὰς συνηθείας καί παραδόσεις, αὐτοὶ ἀναγνωρίζουν, ὄχι μόνον τὸν αἵρεσιάρχην Πάπαν, ἀλλὰ καί τοὺς εἰδωλόλατρας καί τοὺς μάγους καί τοὺς σατανολάτρας. Αὐτοὶ δέχονται, ὄχι μόνον τὴν παπικὴν αἵρεσιν,

ἀλλά καί τήν εἰδωλολατρίαν καί τήν μαγείαν καί τήν σατανολατρείαν, καί προστίθενται εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ Ἄντιχρίστου, πρὸς ἀπώλειαν αἰώνιον.

Διὰ τῶν δαιμονικῶν συμπροσευχῶν τῆς Ἀσίζης ὁ Πάπας ἐδικαίωσε πάλιν τοὺς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι δικαίως τὸν ὀνομάζουν ἀντίχριστον (4).

(1) Χ. Βασιλοπούλου, «Ξεσκέπασμα τῆς Θεοσοφίας», Ἀθῆναι 1973, σ. 136.

(2) Ἰταλικῆς Ἐφημερίδος, «*La Repubblica*», 28.10.1986. «Ὁρθόδοξος Τύπος», 7.11.1986, σ.4.

(3) Παρ. κα' 27.

(4) Ἁγ. Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

ΕΝΑ ΑΚΟΜΗ ΒΗΜΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΤΩΝ ΔΥΟ «ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ»

ΕΝΑ ΑΚΟΜΗ ΒΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ 2 ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ο Πατριάρχης Δημήτριος με τον Πάπα κατά την επίσκεψή του πρώτου στο Βατικανό.

Εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ πάπα ἔχει πέσει ὡς ἄσωτος υἱὸς ὁ κ. Δημήτριος. Εἶναι ἡ πέμπτη συνάντησις «πατριαρχῶν» Κων/πόλεως καὶ αἰρετικῶν παπῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 23 τελευταίων ἐτῶν, σύμφωνα πάντοτε με τὸ πνεῦμα τῆς αἰρετικῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1920. Ἡ συνάντησις καὶ συλλειτούργησις ἐγένετο τὴν 6.12.87 εἰς Ρώμην.

Ἐνα ἀκόμη βήμα, καὶ ὁ νεοημερολογιτισμὸς διὰ τοῦ «Δημητρίου» καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ὀδηγεῖται ἀσφαλῶς εἰς τὸ βάραθρον τῆς κολάσεως τοῦ Ἀντιχρίστου παπισμοῦ. Ὁρθόδοξοι γρηγορεῖτε, καὶ φύγετε ὅσον εἶναι ἀκόμη καιρὸς ἀπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ νεοημερολογιτισμοῦ - οἰκουμενισμοῦ!

**ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΤΥΦΛΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΩΝ
ΕΒΡΑΙΟΜΑΣΣΩΝΙΚΩΝ ΣΤΟΩΝ
ΕΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΑΝ ΤΟΝ
ΝΕΟΗΜΕΡΟΛΟΓΙΤΙΣΜΟΝ - ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΝ
ΜΕ ΑΠΩΤΕΡΟΝ ΣΚΟΠΟΝ
ΝΑ ΕΞΑΦΑΝΙΣΟΥΝ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ**

ΦΩΤΙΟΣ

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΜΕΛΕΤΙΟΣ

**Εἰκόνες Τεκτόνων
Πατριαρχῶν
στοὺς Τεκτονικοὺς
ναοὺς τῆς Ἑλλάδος**

Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΣΤΟΑ ἐτίμησε τὸν Πρῶτον Μέγαν Διδάσκαλον τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς τέσσαρας Πατριάρχας, μέλη τοῦ Τεκτονικοῦ Τάγματος, διὰ τῆς ἀναρτήσεως φωτογραφιῶν των εἰς ἑκαστὰς Στοὰς Ἑλλάδος καὶ Κύπρου.

Ἡ ἀποστολὴ τῶν φωτογραφιῶν - δώρων τῆς Μεγάλης Στοᾶς τῆς Ἑλλάδος, ἤρchiσεν ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 1978 καὶ ἐντὸς τῶν ἡμερῶν ολοκληροῦται. Οὕτω, οἱ φοιτῶντες εἰς τὰς Στοὰς, ὡς καὶ οἱ ἐπισκέπται Λευκῶν ἑορτῶν, θ' ἀντικρῶζουσι τὰς μορφὰς τῶν ἀειμνήστων ἐξόχων Ἀνδρῶν, οἵτινες λαμπρύνουσι τὸ

Χρυσὸν Μητρώον τοῦ Τεκτονισμοῦ ἐν Ἑλλάδι.

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ ἦσαν:

1) Ο ΠΑΠΑΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ Ἀλεξανδρείας ΦΩΤΙΟΣ ὁ Α' (1856—1923).

2) Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ὁ Γ' ὁ ἀπὸ Ἀγγιάλου (1844—1929).

3) Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ Πατριάρχης ΜΕΛΕΤΙΟΣ ὁ Δ' (1871—1935).

4) Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ Πατριάρχης ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ ὁ Α' (1886—1972).

Σ.Σ. Αἱ φωτογραφίαι αὐταὶ καὶ τὸ κείμενον εἶναι φωτοτυπία ἐκ τῆς σελίδος 5 τοῦ μασονικοῦ περιοδικοῦ «Πυθαγόρας» ἔτος 35ον, τεῦχος 13-14, Ἰανουάριος-Μάρτιος / Ἀπρίλιος-Ἰούλιος 1979. Ἔργον τῶν μασόνων-εβραίων εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἑορτολογίου καὶ ὁ παγχριστιανικὸς καὶ πανθρησκειακὸς οἰκουμενισμὸς. Ὅσοι Πιστοί, σπεύσατε! **Μακρὰν ἀπὸ τῆν «ἐκκλησίαν» τῶν μασόνων!** Γλυκυτάτη μας Ὁρθοδοξία, μυριάκις ὑπὲρ σοῦ τεθνηξόμεθα.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΑΣΣΩΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΜΕΤΑΞΑΚΗ

Τό κατωτέρω κείμενο μέ τά στοιχεῖα περί Μελετίου Μεταξάκη ἔχει ληφθῆ ἀπό τό μασσωνικό περιοδικό «Πυθαγόρας - Γνώμων» Αὐγούστος 1935.

«Μέ τίς ψυχικές ἀρετές πού ἦταν προικισμένος ὁ Μελέτιος, μέ τήν τετράγωνη λογική του, τό ἀνεξάρτητο καί ἀπαλλαγμένο ἀπό μικρότητες μυαλό του, δέν εἶναι παράξενο ὅτι βρέθηκε ἔτοιμος νά δεχθεῖ καί τό τεκτ. φῶς.

Τήν πρώτη φορά πού πέρασε ἀπό τήν Κωνσταντινούπολιν (1906), γνωρίστηκε μέ τέκτονες. Συνεζήτησε μαζί τους καί τούς ἐντυπωσίασε μέ τό κριτικό καί εὐθύ του πνεῦμα, μέ τίς γνώσεις καί τίς γνώμες του ἐπάνω στά διάφορα ἐγκυκλοπαιδικά, γενικά, ἐκκλησιαστικά καί θρησκευτικά ζητήματα. Αὐτοί ἐνδιαφέρθηκαν νά μάθουν ποιός ἦταν καί τί εἶχε κάμει ἕως ἐκείνη τή στιγμή. Ὅσα ἔμαθαν τούς παρακίνησαν νά τοῦ ὑποβάλλουν, ἔντεχνα, τή δεύτερη φορά πού ξαναβρέθηκε στήν Πόλη, τήν ἰδέα νά γίνει τέκτων. Φαίνεται ὅτι, στήν περίπτωση αὐτή, οἱ Τέκτονες, μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτικοῦ Συνδέσμου Κωνσταντινουπόλεως, μέ τούς ὁποίους συνεργάζονταν τότε ὁ Μελέτιος γιά τό φλέγον ζήτημα των Ἀραβοφώνων Ὁρθοδόξων (1908), ἐνέργησαν σωστά, ὥστε τό ἐρευνητικό καί φιλοπερίεργο πνεῦμα τοῦ Μελετίου, πού εἶχε ἕως τότε, πολλά ἀκούσει γιά τούς μασώ-νους στήν Κύπρο καί ἀλλοῦ, νά ζητήση ἀπό τούς συνεργάτες του, πού ἐκτιμοῦσε, νά τοῦ δώσουν πληροφορίες γιά τόν Τεκτονισμό, καί ἀφοῦ τούς ἄκουσε, ν' ἀποφασίση, μέ τή γνωστή ὀρμητικότητα καί ἀποφασιστικότητά του νά μιμηθῆ τό παράδειγμα τόσων ἄγγλων καί ἄλλων ξένων ἐπισκόπων καί νά ζητήση νά γνωρίση καί μνηθῆ

καί αὐτός στά μυστήρια πού κρύβονταν στόν Τεκτονισμό!

Τόν ἔφεραν τότε στή Στοά «Ἀρμονία» ὑπ' ἀριθ. 44 (83) τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πού εἶχε συγκεντρώσει στούς κόλπους τῆς τήν ἀφρόκρεμα τοῦ ἐκεῖ ἑλληνισμοῦ, ὅ,τι καλύτερο σέ γράμματα, ἐπιστῆμες καί δύναμη διέθετε τότε τό ἑλληνικό στοιχεῖο στήν Πόλιν καί, ἡ ὁποία, κατά ἓνα τρόπο, μέ τά μέλη τῆς, πού βρίσκονταν σέ κάθε ὀργάνωση κοινοτική, ἐθνική ἢ ἄλλη, οὐσιαστικά ἐπηρέαζε τήν ἑλληνική ζωή. Ζήτησαν ἀπό τήν τότε Μεγ.: Ἄν.: τῆς Ἑλλάδος τήν ἄδειαν νά τόν μύησουν καί ὅταν τήν ἔλαβαν, ὁ Μελέτιος δέχθηκε καί τό τεκτ.: φῶς κατά τίς ἀρχές τοῦ 1909. Παραμένει στήν Πόλη ἓνα χρόνο ἀκόμη καί μελετᾶ μέ πάθος τήν τεκτ.: διδασκαλία, πού τοῦ ἐπέτρεψε νά χαράξη μέ πραγματικά τεκτ.: τρόπο ὅλες του τίς πράξεις καί τά λόγια, ὅπως εἶδαμε κατά τή σύντομη ἐξιστόρηση τῆς δράσης του. Σέ κάθε περίπτωση, ἡ δικαιοσύνη καί οἱ πραγματικές τεκτ.: ἀρετές, θᾶλεγε κανεῖς, φυσικά καί αὐθόρμητα τόν ὠδηγοῦσαν τί νά πῆ καί πῶς νά ἐνεργήσῃ. Τρανό παράδειγμα τῆς ἐπίδρασης, πού ἔχει ὁ Τεκτ.: στή διαμόρφωση τοῦ χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν αὐτός ψυχικά εἶναι προετοιμασμένος νά δεχθῆ, τά διδάγματά του, ὅταν δηλ. εἶναι γεννημένος τέκτων, ὅπως ἦταν ὁ Μελέτιος.

Ὁ ἀδ.: Μελέτιος, μετά τή μύησή του παρακολουθοῦσε τίς ἐργασίες καί τή δράση τοῦ Τεκτ.: παντοῦ ὅπου βρέθηκε στήν πολυτάραχη ζωή του, καί οἱ περιστάσεις καί τό περιβάλλον τοῦ τό ἐπέτρεπαν. (83)

83. Ἐζητήθη ἡ ἄδεια μύησεως του ὑπ' ἀριθ. 130/12.3.1910, λέγει ὁ Μάριος Πολᾶτος εἰς τά «Διακόσια Χρόνια Ἑλληνικοῦ Τεκτονισμοῦ» (Ἀθῆναι 1962 σελίς 373), ὅπερ εἶναι λάθος, σύμφωνα μέ ὅσα ἔμαθε ὁ γράφων μεταγενεστέρως.

83. Σχετικά ὁ φίлт. ἀδ. Εὐαγγ. Ἀστέρης, 33ο, τ. Σεβ., τῶν Σ.Στ. «Ζήνων» καί «Ἑρμῆς», δικαιοδοσίας Αἰγύπτου, μοῦ ἀνέφερε ὅτι ὁ ἀρχιμανδρίτης ἀδ. Νικάνωρ Κανελλόπουλος, Σεβ., Στοᾶς τῆς Μπέιχας, τοῦ εἶπεν ὅτι ὁ Πατριάρχης Ἀλεξαν-

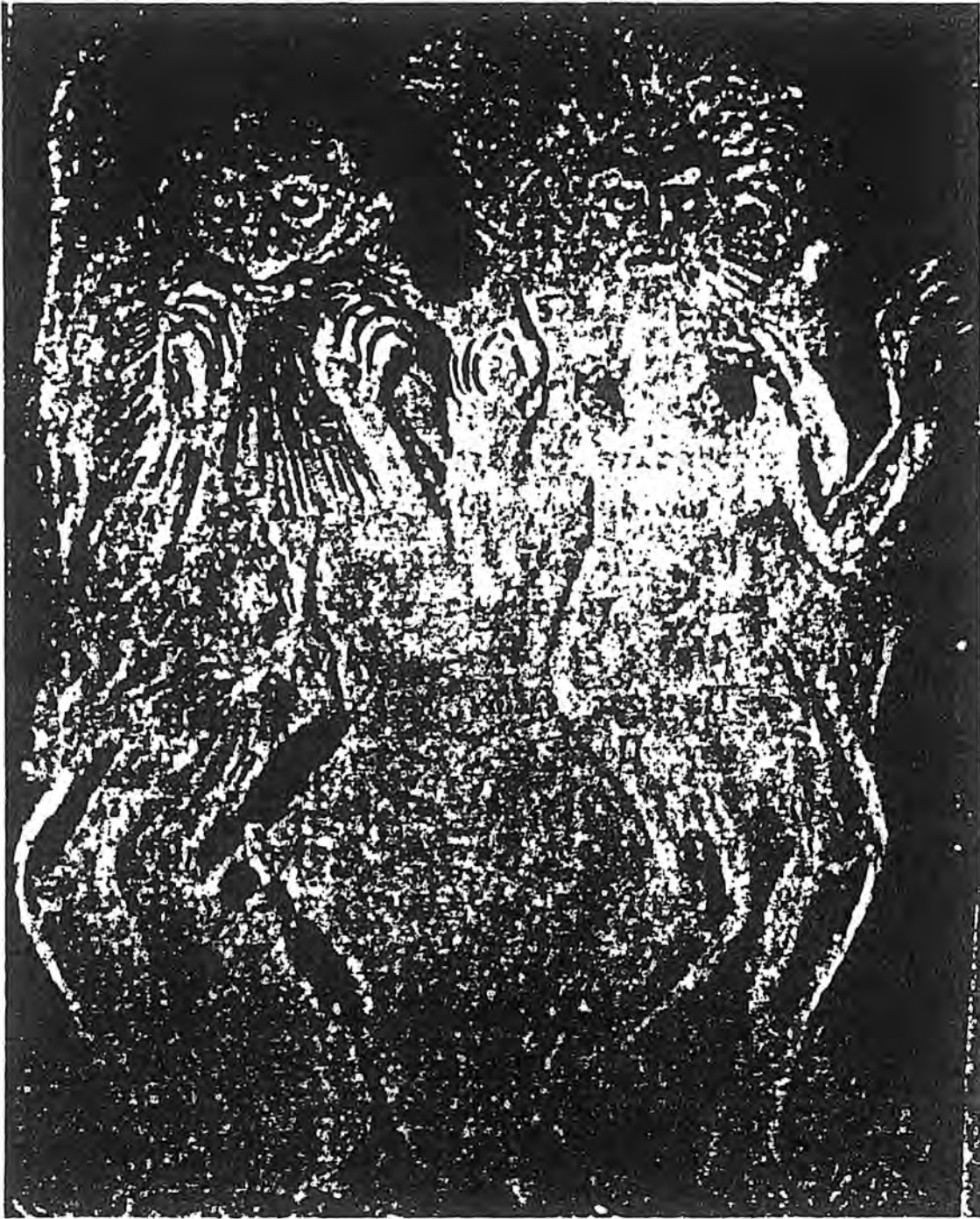
Ὁ γράφων, ὅταν μοῦ ἔγινε ἡ τιμή νά ἰδῶ μέ τή σειρά μου τό τεκτ.: φῶς στή Σ.:Στ.: «Ἀρμονία», ἐνθυμοῦμαι μέ πόση ὑπερηφάνεια καί χαρά ὅλοι οἱ ἀδ.: της μιλοῦσαν γιά τή μύηση τοῦ τότε ἐψηφισμένου Πατριάρχου Μελετίου, στή Στ.: μας. Καί θά ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τήν ἐξήγηση πού ἔδωκε στήν ἀπορία μου, γιατί πρέπει οἱ ἀδ.: νά κρατοῦμε μυστική αὐτή τή μύηση, ὁ φίλτ.: μου ἀδ.: Δημ. Ξανθός, πού μέ χειραγώγησε ν' ἀντιληφθῶ ὀρθά καί προωθήσω τήν πραγματική ἐσωτερική μου μύηση.

Ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, πού σάν τόν ἀδ.: Μελέτιο, δέχθηκαν τόν Τεκτ.: καί τόν ἔκαμαν βίωμά των. Καί ὑπῆρξε πραγματική ἀπώλεια ὅτι τόσο γρήγορα ἀνακλήθηκε ἀπό τόν Μ.:Α.:Τ.:Σ.: στήν Αἰων.: Ἄν.: πρὶν ὀλοκληρώση τά ἔργα μέ τά ὅποια ἐστεφάνωσε τό πέρασμά του ἀπό τόν κόσμο μας.

ΑΛΕΞ. Ι. ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗΣ

δρείας Μελέτιος παρευρέθη μαζί του εἰς 2 ἢ 3 ἐργασίαις τῆς Σ. Στ. «Μεγ. Ἀλεξανδρος», ὑπ' ἀριθ. 35, Ἄν. Ἀλεξανδρείας, κατά τό 1930/31. Τήν ἴδια πληροφορία μετέδωκε εἰς τόν Σεβ. της Σ. Στ. «Ἐταιρία τῶν Φιλικῶν», φίλτ. ἀδ. Παν. Γ. Κρητικόν καί ὁ θεῖος του ἀείμνηστος ἀδ. Ἐμμ. Π. Λαδικός, 33ο, τῆς Αἰγύπτ., ὁ ὁποῖος συμπληρωματικά ἀνέφερεν εἰς τόν ἀδ. Κρητικόν, ὅτι εἰδοποίησαν τόν Πατριάρχην Μελέτιον, ὅταν ἐτοιμάζονταν νά καταβῆ στήν Ἀλεξάνδρειαν ἀπό τάς Ἀθήνας, ὅτι θά τοῦ ἔκαμαν πάνδημον τεκτ. ὑποδοχήν ὅλοι οἱ τέκτ. τῆς Αἰγύπτου. Τότε τοὺς τηλεγράφησεν ὁ Μελέτιος νά ἀπόσχουν ἀπό τό ἐγχείρημα πρὸς ἀποφυγὴν δημιουργίας ζητημάτων ἐκ μέρους ἀντιστρατευομένων τόν Τεκτ.

ΦΡΙΚΤΟΝ ΑΛΛΑ ΑΛΗΘΕΣ!

Βλέπετε Χριστιανοί θέαμα φοβερόν!! Ὅτι οὔτοι οἱ ἀνθρωπόμορφοι δαίμονες ἦσαν ποτέ (= κάποτε) Μοναχοί καί προεστῶτες τῆς Μεγίστης ἐν Ἄγ. Ὀρει Μονῆς Λαύρας καί ἐπειδὴ ἐδέχθησαν τό μνημόσυνον τοῦ τότε λατινόφρονος «πατριάρχου» Ἰωάννου Βέκκου καί συνελειτούργησαν μετὰ τῶν ἀθέων λατίνων καί λατινοφρόνων (1274-1282), ἐμειναν μετὰ θάνατον ἀδιάλυτοι καί τοιοῦτοι μένουσι μέχρι σήμερον, εἰς διάστημα ἐπτὰ ὀλοκλήρων αἰῶνων. Εἰς φρίκην τῶν ὀρόντων καί ἔκστασιν καί εἰς μνημόσυνον τῆς ἐαυτῶν ἀνομίας. Σήμερον εὐρίσκονται εἰς ἀπόκριμον σπήλαιον, ἐπιμελῶς τοποθετηθέντες καί σκοπίμως μακράν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ κοινοῦ! Ἡ φρικτὴ τύχη αὐτῶν καί τοῦ προσφάτως ὁμοίως τυμπανισθέντος λατινόφρονος Ἀθηναγόρου οὐδόλως συγκινεῖ καί φοβίζει τοὺς συγχρόνους ὀργανωσιακοὺς μοναχοὺς. Ἡ φωτογραφία ἐλήφθη ἀπὸ τό βιβλίον «ΔΙΣΤΟΜΟΣ ΡΟΜΦΑΙΑ» τοῦ Μοναχοῦ Παρθενίου Φιλοθεῖτου, ἐκδοσις δευτέρα, Ἀθῆναι 1934. Σημειωτέον δι τούς ὡς ἄνω τυμπανιαίους, οὐδεὶς ἐπίσκοπος εἶχεν ἀφορίσει ζῶντας. Οὐδέ ὁ Βέκκος διε συνελειτούργησαν εἶχεν καθαιρεθῆ ὑπὸ οὐδεμιᾶς Συνόδου. (Ὅρα τό ἱστορικόν ὑπὸ τοῦ Μ. Χαρτοφύλακος τῶν Πατριαρχείων Μανουήλ Γεδεών εἰς τήν τελευταίαν σελίδα). Ὅποια ἡ εὐθύνη σήμερον τῶν μνημονευόντων τόν κ. Δημήτριον μετὰ τό ἀνίερρον καί προδοτικόν συλλεῖτουργον μέ τόν ἐβραῖον, μασῶνον καί οἰκουμενιστήν πάπαν Ἰωάννην Παῦλον Β' τήν 6.12.1987.

ΑΠΕΚΡΟΥΣΘΗ

ΤΟ ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Εἰς τό βιβλίον, τοῦ τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κ. Κων/νου Μουρατίδου,

ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Τόμος ΠΡΩΤΟΣ - ΑΘΗΝΑΙ 1982

ἀναφέρονται τά κάτωθι περί τοῦ νέου ἡμερολογίου.

«Κεφάλαιον Δεύτερον:

ΠΗΓΑΙ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

σελίς 111.

β') Δευτέρα περίοδος 1580 - 1584. Συνεζητήθη τό Γρηγοριανόν Ἡμερολόγιον καί ΑΠΕΚΡΟΥΣΘΗ».

Σημείωσις: Εἰς τό αὐτό βιβλίον ὁ Καθηγητής κ. Κ. Μουρατίδης φθάνοντας εἰς τό ἔτος 1923 δέν ἀναφέρει οὐδέν ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου, διότι δέν ἦτο ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας.

ΑΠΕΡΡΙΦΘΗ

ΤΟ ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Εἰς τό βιβλίον, τοῦ Παντελεήμονος Ροδοπούλου, Μητροπολίτου Τυρολόης καί Σερεντίου, Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1986 Θεσ/νίκη, ἀναφέρει εἰς τό Κεφάλαιον «ΑΙ ΠΗΓΑΙ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ» καί εἰς τήν σελίδαν (69) :

«β') Κατά τήν περίοδον τῶν ἐτῶν 1580 - 1584 συνεζητήθη τό Γρηγοριανόν Ἡμερολόγιον καί ΑΠΕΡΡΙΦΘΗ».

Ἡ ἱστορία, εἶναι ὁ ἀδιάψευστος μάρτυς καί δημόσιος κατήγορος κατά τῶν αἵρετικῶν οἰκουμενιστῶν - νεοημερολογιτῶν.

ΔΟΓΜΑ ΔΟΓΜΑΤΩΝ

«Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ οὐκ οἶδεν ἀκρίβειαν
χρόνου, ἐν μόνον οἶδεν, τήν

ΕΝΟΤΗΤΑ τῆς ΠΙΣΤΕΩΣ.

ΔΟΓΜΑ ΓΑΡ ΔΟΓΜΑΤΩΝ ἐστίν ἡ

ΕΝΟΤΗΣ τῆς ΠΙΣΤΕΩΣ».

(βλέπ. Πρακτικά Α΄ οἰκουμενικῆς
Συνόδου ἐν ὑποσημειώσει).

Ο ΣΤΥΛΟΒΑΤΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ
'Ο 'Αοίδιμος 'Αρχιεπίσκοπος τῶν Γ.Ο.Χ. 'Αθηνῶν καί πάσης 'Ελλάδος ΜΑΤ-
ΘΑΙΟΣ ὁ Α' (1-3-1861 – 14-5-1950)
ΤΗΣ ΓΝΗΣΙΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
Ἡ ὑπογραφή τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β΄	δ΄
Φωτογραφία ἀπό τήν ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ».	στ΄
ΠΡΟΛΟΓΟΣ τῆς παρούσης Τετάρτης ἐκδόσεως.	ζ΄
ΠΡΟΛΟΓΟΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΗ) Β΄ ΕΚΔΟΣΕΩΣ.	ια΄
ΠΡΟΛΟΓΟΣ Γ΄ ΕΚΔΟΣΕΩΣ.	ιδ΄
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ιζ΄
Φωτογραφία ἐφημερίδος «ΣΚΡΙΠ» 13-4-28.	κζ΄
Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ.	1
ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ Α΄ ΕΚΔΟΣΕΩΣ	221 - 224
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ τῆς παρούσης ἐκδόσεως Αἱ καταδικαστικάί	225
Ἐποφάσεις κατὰ τοῦ Νέου Ἡμερολογίου, ὑπό τῶν Πανορθόδοξων Συνόδων τοῦ 1583 καί 1593 ἐν χειρογράφῳ.	226
Ἱστορικά ἔγγραφα τοῦ 1589 περί τοῦ Ἡμερολογίου ὑπό τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Β΄ τοῦ τρανοῦ.	231
Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ 1920.	241
Ἡ ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως ἀρ.φ.24/25-1-1923.	247
Πρακτικά καί ἀποφάσεις τοῦ ἐν Κων/λει Συνεδρίου 1923	250
Τό ὑπόμνημα τοῦ Μητρ/του Κασσανδρείας Εἰρηναίου 1929.	254
Ἡ θεόθεν βεβαίωσις (Φωτογρ. ἀπό τό θαῦμα τῆς 14-9-25).	259
Φωτογραφία ἀπό τήν ἐφημερίδα «ΣΚΡΙΠ», μέ ἄρθρο: Ἐνίερος διωγμός πιστῶν Ὁρθοδόξων.	260
Φωτογραφία τῶν Οἴκουμ. Πατριαρχῶν, Ἱερεμίου Β΄ (1572-1595) καί Ἰωακείμ τοῦ Γ΄ τοῦ Μεγαλοπρεποῦς (1878-1912)	262
Φωτογραφία τοῦ Μελετίου Δ΄ Μεταξάκη Οἴκουμ. Πατριάρχου τοῦ Μασσώνου, καί τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου Γρηγορίου Ζ΄ ἐπί τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου.	263
Φωτογραφία τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου Δωροθέου Προύσσης καί τοῦ Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου.	264
Ὁ Ἰάκωβος Ἀμερικῆς μέ ἐκπροσώπους ἄλλων δογμάτων καί θρησκείων. Ὁ Ἀθηναγόρας ἐναγκαλιζόμενος τόν Πάπα	265

Ὁ πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β΄ στήν συναγωγή τῶν Ἑβραίων.	266
Μέ τούς Ἑβραίους.	267
Φωτογραφία ἀπό τήν συμπροσευχήν ὄλων τῶν θρησκείων εἰς τήν Ἀσσίζην τῆς Ἰταλίας τό 1986.	268
Καί μέ τούς Μάγους! Δαιμονική συμπροσευχή!	269
Φωτογραφία τοῦ Δημητρίου, ἐναγκαλιζομένου μετά τοῦ Πάπα.	273
Φωτογραφία τεσσάρων Μασσώνων οἴκουμ. Πατριαρχῶν.	274
Στοιχεῖα περί τῆς Μασσωνικῆς ιδιότητος τοῦ Μελετίου Μεταξάκη	275
ΦΡΙΚΤΟΝ ΑΛΛ' ΑΛΗΘΕΣ!	278
ΑΠΕΚΡΟΥΣΘΗ ΤΟ ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ	279
ΑΠΕΡΡΙΦΘΗ ΤΟ ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ	280
ΔΟΓΜΑ ΔΟΓΜΑΤΩΝ Η ΕΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ	281
Ὁ Ἀοίδιμος Ἀρχιεπ. τῶν Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος	
ΜΑΤΘΑΙΟΣ ὁ Α΄	282
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	283

